ANTİK KARADENİZDE FONETİK YOLCULUK
(Araştırma Dosyası)

Fonetik Yolculukta Karşılaştığım Karadenizli Oğuz Beylerine Şükranlarımla… (MÖ.1.yy)

Başoğuzlu VI.Büyük Bedri (Eupatore Mitridate) ve Ay-Yıldızlı Parası

Büyük Bedri'nin Torunu, Dorbeyi 2.Prens

Ar-İştar-Kos, Kocari

Uygarlığın başladığı UYGUR'A ve üzerinde kadın-erkek bulunan tek bayrağa saygılarımla…

AY ve GÜNEŞ'İ yaşatan bütün bayraklara sevgilerimle…

Ay'ın sarısı, Güneş'in kızılı ve Başoğuzlu yıldızına bin selam… Onları Cumhurbaşkanlığı Forsuna koyarak Oğuz Töresini yaşatan Mustafa Kemal Atatürk'e bin şükran…

ANTİK KARADENİZDE FONETİK YOLCULUK

1. BÖLÜM
FONETİK ANALİZİN ANAHTARI "Üçlek Sistem"

1-Fonetik Sürecin Başlangıç Dönemi
2-Fonetik Akraba Sesler
3-Türkçe'de Fonetik Yolculuklar
4-Türkçe'de Her Sözcüğün Fotoğrafı Çıkartılabilir
5-Fer / Işık Dünyasına Fonetik Yolculuk
6-Uygurlarda Işık Bilimi ve Pusula
7- Dilin Oluşumunda Üçlek Sistem
8- Söze Oğ Tanrının Adıyla Başlama, Selamlaşma
9-Antik Sözcükleri Okuma Kolaylığı
10-Harflerin Hece ve Tamga İşlevi
11-Ailemizde Antik Dil Bağlantıları
12-Yakarma, Yalvarma, Haykırma Ünlemleri ve Hubyar
13-Bir Kaşgari Dili; Urduca ve Tulum Şehri, Gilgit-Baltistan
14-Bazı Antik Sözcüklerin Fonetik Açılımları
15-Lazca-Latince-Türkçe-Farsça Gramer Bağları
16-Göç Yollarında Değişen Sözcükleri Ailesiyle Buluşturmak
17-Hititler'in İD Dünyasında Fonetik Yolculuk
18-Rize Şivesinde Lazca'yla Ortak Sözcükler
19-Rize Şivesi Uygarlık Dilinde
20-Türkçede Karız Kültürünün İzleri
21-"Laz" İle Fonetik Yolculuk
22- 1934 Türk Dil Kurultayında "Türk Dilinde Kökler"

2.BÖLÜM
KARADENİZİN TANRIÇALARI
1.Doğu Karadeniz'de Sümer Tanrıçaları (Laz, Ayane, Kibele, Sümele)
2.Rize ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Kolkhis)
3.Artvin ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Oğuzeli)
4.Trabzon ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Lazion)
5.Giresun ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Godyora, Oğuz-Yöre)
6.Kelkit Satala Uygarlığı

3.BÖLÜM.
3.BÖLÜM: BAZI ANTİK UYGARLIKLAR
Akmenid Karusi Oğuzlu Devleti
Çin'de Oğuzlu Töresi; Konfüçyüs ve Laozi Öğretisi
"Laz" ve "Pelaz" İle Fonetik Yolculuk
Kutsal Hilâl Topraklarının Oğuzlu Ataları
Amazon Uygarlığının ve Sınırları

İki Amazon Uygarlığı; Filistin ve Alazya
Koma-Gene; Homa Sani, Güneş Canları Uygarlığı (MÖ.305-MS.69)
Şaman Oğuz Şehirlerinin Yerle Bir Edilişi; MİLAT
Samsatlı Antik Masalcı Hlikyanos:
Selevkos Asya Krallığı Hanedanı

Değerli Okur,

Tarih yazmak öyle bir şeydir ki, bir gün bir belge çıkar ortaya ve siz yazdığınız her şeyi yeniden yazmak zorunda kalırsınız.

Bugün ulaştığım bilgileri ve kendimce yorumlayarak yazdığım bu yazıları dilerim bir gün ulaşacağım yeni bilgilerle yeniden yazmak zorunda kalırım.

Umuyorum, bir gün Rize Kale Mahallesinde bulunan Sinora Kalesindeki Kaynon Ahori'dan MÖ.63'de Roma'ya ganimet olarak götürülen Başoğuzlu Mohti Oğuz'un el yazması Lokman Hekim kitabı ve Emine'sine aşk manileri Jupiter Müzesinden geri alınır da, o yazıların hangi dilde ve hangi alfabeyle yazıldığı ortaya çıkar. Onlar ortaya çıksın, ben de yanılmış olayım.

Ya da Rize "Mahalle Kale"nin iki bin yıl önce Roma askerleri tarafından taş doldurularak kapatılmış kuyuları umarım bir gün açılır da, içinde kalan kemik kırıntıları ve duvar yazıları dilerim test edilir!

Yine dilerim ki, Rize Belediyesinin dozerleri tesadüf ettikleri mağaraların ağzını kapatmak işgüzarlığından vazgeçer.

Dilerim bir gün, İyidere'de bulunan 2 km.lik geçitin Bahriye körfezindeki antik şehir Potomya ile bağlantısı merak edilir; Baleva Bayırıyla Vela arasındaki tepede şimdi zemini kalan Gelin Kaya rölyefi, onu görmüş olanların tarifiyle yeniden nakşedilir; aynı dağda bulunan dipsiz kuyunun yer altı şehrine ait havalandırma bacası olup olmadığı dilerim araştırılır.

Yola çıkarken:

Fonetik yolculukta uğrak yerlerim öncelikle eski adı olan yerleşim yerleridir. Çünkü eski adları tarihten ve hafızalardan silememenin bir nedeni vardır. Ayrıca zannedildiği gibi eski adlarımız bir başka dilde değil, tamamen Oğuz dillerindedir.

Bu yolculuğa 2004 yazında Macaristan Sultan Kutay Enstitüsünde aldığım Müzikoloji eğitiminden sonra başladım. Nazlatma adını verdiğim bebek sevme ezgileri derlerken karşıma çıkan fonetik benzerlikler giderek bir sisteme oturmaya başladı, o zaman ipin ucunu yakaladığımı fark ettim; aynı nazlatmayı Rize'de yedi sekizlik, Erzurum'da altı sekizlik ritimde, sözlerini ise sadece ağız farkıyla buluyordum. Nazlatmalar beni birbiriyle akraba seslere sahip olan dillere götürüverdi.

Fonetik yolculuğum Antik Karadeniz araştırmalarımla birlikte başladı. Biraz da beni buna Halikarnaslı Balıkçı Baba zorladı. Diyordu ki, Karyalı yöneticiler Anadolu'nun kuzey doğusundan gelirlerdi, şimdi kaybolmuş bir dilde konuşurlardı.

Acaba öyle mi, o dediği yerde belki de o dil duruyordu, gidip bakmadı ki!

Antik sembolleri ve yazıları çözmeye başladım. Güneş kültünde semboller, kaybolmuş birçok uygarlıkla akraba olduğumuza işaret ediyordu. Örneğin Şems gibi, çoğunun ismi bugün de var ve yine kutsal kabul edilmektedir.

Örneğin Laz adı etnik değil inanış adı çıkıverdi; Sümer Tanrısı Lat/Laz! Bugün Lazca dediğimiz dil Latincenin kökü ve Sümer dili çıkıverdi. Bu insanların soyata adı Eyzi (Oğuzi), yaşadıkları bölgenin adı ise Kolk-is (Halk uşakları) idi.

Bu araştırmalarım sırasında Tahsin Mayatepek'in ifadesiyle "Güneş Dininden" İslamiyete girmiş sözcüklere ve sembollere rastladım.

Fark ettim ki atalarımız asla ırksal ad kullanmadılar. İnanış adları Ulu-Oz, Laz, Lat, Soli olurken, demiri bulan ve kullanan kültüre Sümer, Sümerli dediler. Kuzeylilere Got, Oğuz, Eyzi; güneylilere Art, Tur, Dor, Zor; Herat-Horasan kökenli direniş ruhu yüksek asker kavimlere Horas-ani, Karuş, Korus, Korata, Korti, Koria derken, dağları mekan edinmişlere Pan, Ponti dediler. Kaynaşmış bir olmuşlara Milet; kadın erkek birlikte vatan savunanlara Maz, Mede, Mazeus, Mautu, Mete dediler. Aziz analarına ve onların aziz oğullarına Hatti, Hitit, gibi isimler verdiler.

Roma'da Latince, İran'da Farsça devlet dili, tıpkı Osmanlıca gibi devletin sanat ve yönetim diliydi. Bu dillerle eğitim, hitabet, siyaset, bilim ve sanat yapılırdı. Bu nedenle antik şehirlerdeki yazılar çoğu zaman halkın kullandığı birden fazla dilleri göstermez. İşte bir İran atasözü: "Türk'ün iti şehre inince Farsça ürür." Bu yolculukta tanıştığım Tahranlı bir köy delikanlısından aldım bu atasözünü, Türkçe konuştuk.

Fonetik analiz, Atatürk'ün de merakı olmuş, tuttuğu notlar arasında "AYOL" sözcüğünü merak ettiği görülmüştür. Tarih merakı üzerine annesi, "Ayol, bunları ne yapacaksın?" demiş, Atatürk de, "Annem bana neden 'Ay-ol' dedi?" diye merak etmiş. Atatürk, bu sözcüğün Güneş Dil Kuramına ait bir dua olacağını düşünmüş, bu düşüncesini günlüğüne yazmıştır.

Atatürk, ilk tarih araştırmaları emrini verdiği zaman kurulan bölümün adına Asuroloji denilmesine itiraz etmiş, "Bırakın Samilerin Asurolojisini, adına Sumeroloji diyelim" demiş, Eti Bank, Sümer Bank adlarıyla işletmeler kurarak düşüncesini hayata geçirmiş, hatta 1931'de Fransa'da basılan ilk Hititoloji dergisini himayesine almıştır. (M.İlmiye Çığ'dan naklen)

Araştırmaya başladığımda, Sümer Anamız Muazzez İlmiye Çığ ile mektuplaştım, desteğini aldım.

"*Çok Sevgili Muazzez Ablacığım,*

Umarım sağlık ve afiyettesiniz.

Müzik ve Drama eğitimcisiyim, yayınlanmış eğitim kitaplarım var. Bebek nazlatmaları derlerken, binlerce yıllık seslerle karşılaştım; değişik yerlerde benzer fonetik özellikte seslere rastladıkça konuya biraz daha derinleşir oldum.

Rizeliyim, yerel şivemizdeki seslerin sırrını çözdüm. Örneğin Rize'de bir bebek ezgisi (nazlatma) Tacik'çe çıkıveriyor!

Benim adım Mahiye yazılmış ama bana evde MAYA (Mayye) derler, Maya Analar aramaya başladım, Mayana, İrana, Tatana, Medana gibi şehir adları buldum.

(Daha sonra Suriye Selezya Kraliçesi Maye Aba'yı ve Pisagor'un benim gibi çocuk müziği üzerinde çalışan kızı Maye'yi buldum.)

Şimdi kendi doğduğum yerdeki eski isimlerle ilgileniyorum: Attika, Humruğ, Potomya, Peripol, Haldoz, Askoroz, Kible Dağı, Ayane Dağı…

Halikarnas Balıkçısı'nı yeniden kurcalamaya başladım, bu kez farklı şeyler dikkatimi çekti, örneğin ÜÇLEK TANRIÇA adı. Onun işaretlerini aramaya başladım. Buldum galiba. Ve onun dildeki karşılığını yakaladım.

Dildeki ÜÇLEK sistemle sözcük türetmeyi, dil ailesi oluşturmayı gördüm. Daha yazacaklarım var. Ama yazdığım kadarını sizinle paylaşmak istiyorum. Bir bölümünü buraya aldım.

Saygı ve sevgiyle ellerinizden öperim."

Mahiye Morgül 20.11.2007

Ertesi gün aldığım yanıt:

"*Sayın Mahiye Morgül,*

Çalışmalarınız için sizi candan kutlarım. Beni çok heyecanlandırdınız.

Evet son yapılan çalışmalar, buluntular Türklerin ta ezelden beri bu topraklarda yaşadığını gösteriyor. Bunlar arasında yer adları çok önemli.

Sizin bu yazınızı ben de ilgilenebileceklere göndereceğim, sizce bir sakınca yoksa.

Diğer taraftan Sumer Türk bağlantıları üzerindeki çalışmalar da çok iyi sonuçlar veriyor. Türk dilinin tarihi Avrupalıların kabul ettiği gibi İsa ile değil binlerce yıl önce var olduğu ortaya çıkıyor. Bir gün bütün bu çalışmalar toplanıp büyük bir kongre düzenlenerek dünyaya duyurulmalı.

Sizi tekrar candan kutlar sevgi ve selamlarımı sunarım.

Sevgili Mahiye Morgül, çalışmalarınız çok ilginç. Ben böyle dil çalışmaları yapmadım. Siz bütün bu çalışmaları bir kitap haline getirin. Sümer dili ve Türk dili karşılaştırmaları ile ilgili bir projemiz var. Belki sizin bu bulglarınızdan da yararlanabiliriz.

Çok selamlar."

Muazzez İlmiye Çığ
21.11.2007

1.BÖLÜM

FONETİK ANALİZİN ANAHTARI "Üçlek Sistem"

Fonetik Sürecin Başlangıç Dönemi

Kıpırtı sesler:

Seslerin henüz uzağa gönderilemediği, ağız kaslarının tarihsel gelişiminde en alt basamağa denk düşen seslerdir. Eğer insanın evrimleşmesiyle örtüştürecek olursak, henüz dil ve çene kasları gelişmemiş olduğu, ilk insanın göründüğü (Güney Afrika'nın kuzey bölgesi) ilk gen dönemi ile örtüşür.

"Kı-pı-tı / pi-ti-ka…" gibi, yalnızca ağız boşluğunun üç noktasında, gırtlak, dudak ve dil ucu ile çıkartılabilen ilk seslerdir. Sesli harfler ise hayvan seslerini taklit aşamasında olmalıdır, örneğin "MUU" demek öküz demektir. Bebeklerin ses gelişimi bize örnektir.

Kıpırtı seslerin ağız boşluğunda oluşanları (sesli harfler) için kasların kullanılabilme durumuna göre, gelişim sırası şöyle olacaktır: İlk ses "ı", inilti gibi çıkar.

"I, İ, E, A, O, U" seslerinin oluşum sırası önemlidir, bu sırada belli bir fonetik açılım vardır. Bu sıralamada hafiften kuvvetliye doğru sıralama ağız kaslarını zorlama derecesiyle örtüşmektedir.

Ö,Ü harfleri, E,İ harflerinin yakın geçişlileri olup, dudak kaslarının en gelişmiş olduğu döneme aittir; İstanbul Türkçesi ve Azeri Türkçesi bu bakımdan dilde gelişmişlik örneğidir.

2. Palazlanma:

Palazlanma döneminin sesleri henüz iki harfli hecelerdir. Sesli harf eklenerek, sesin uzatılabildiği dönemdir;

"**pe, pi, ta, ki, pi, ti**.." gibi.

Kıpırtı sesler tohumdur, palazlanma döneminde tohum filiz vermeye başlar. Çimenlerin ilk palazlanma döneminde yaylaya gidildiği için, toprağı kaplayan bu taze filizlerin oluşturduğu halıya Kaşgar yaylalarında "pelaz" denir. Pelaz-filiz geçişli sesleri dikkat çekicidir.

Ağız-dudak-dil kaslarının gelişim sürecine, kolaydan zora doğru giderek oluşumlarına baktığımızda, dudak seslerinin ilki P, sonra B, sonra M gelecektir. "Ben" yerine "pen" diyen bir yörede, oraya ilk yerleşenlerin bu insanlar olduğu düşünülmelidir. Örneğin Trabzon civarında B harfleri serttir, P çıkartılır, baba "pupa"olur.

Tarihte kurulmuş en eski iki şehirden biri diye sözü edilen Trabzon'un (diğeri Tarsus) burada sıkça konu oluşu bu yöreden batıya doğru göçlerin çok fazla olması nedeniyledir. Çünkü tüm Doğu Karadeniz, Kaşgar Dağları ve Trabzon, daha doğudan, Asya içlerinden gelen boyların batıya geçiş yolu üzerindeki kavşak noktası görünmektedir. Bu durum, fonetik süreci algılama açısından anlamlıdır.

3.Kök heceden fonetik çoğalma:

Kök hecelerin ortaya çıktığı dönemdir. Örneğin, gırtlakta başlayan bir ses dudakla kapatılabilir, dil ucuyla başlayan bir ses dudakla kapanabilir:

"per- dak- dil- sim, kim- mem- dem- did, id, od, os," gibi.

Artık kök hecelerden fonetik çoğalma yapılabilecektir. Önce, üçlek sistemle kök heceden dişil-eril iki sözcük oluşur. Örnek:

per, peri, pero
pit, piti, pito
did, didi, dido

İlk örneğimiz "**per**" **(fer)** olacak, çünkü bu sözcükte demir çağına geçişin, demiri ocak başında eritmenin, ona şekil verecek kadar onu eğirmenin getirdiği bilinç sıçramasına tanıklık eden bir açılım yapılabilmektedir. Buradan, fer-ısı-ışık, bilgili insan, yaratıcı, "müz, maz, bas" perisi çok olan, aklı çok olan insan, gibi pek çok kavramla bağ kurulabilmektedir.

FER/PER/MER, SÜ-MER ve DE-MİR'in köküdür. Sümer için, Demir Kültürü demek yanlış olmaz. Demiri bulanlara verilen ad olmalıdır.

Kök heceden fonetik geçişlerle kocaman bir tablo gibi, büyük bir ağaç gibi dil aileleri oluşur. Kökü dışarıda olan sözcükler dil ailesi için en büyük tehlikedir. Eğer ki bir başka dilden sözcükler zorla getirilip bu ağaç üzerine gölge düşürürse, buradaki yapraklar güneşsiz kalmaya ve kurumaya başlar;

Şimdi örneğimize dönelim:

per, peri, pero, poro / Fonetik büyütme
ber, beri, bero, boro / P – B fonetik geçiş
fer, feri, fero , foro / P –F fonetik geçiş
mer, meri, mero, moro / P – M fonetik geçiş
far, fara, faro, foro / E - A sesli harfleriyle geçiş

Görüldüğü gibi, eğer fonetik geçişler sesli harflerle devam ettirilirse onlarca kere daha türetme yapılabilecektir.

Bir örnek de "pit" üzerine yapalım:

Pit- Piti- Pito-Poto (Pudu): Sanki bir yılan büyüdükçe, sesli harfler ince sesliden kalın sesliye doğru değişim gösteriyor. Burada yavru yılanın kalınlaşarak büyüdüğü de hissedilmektedir. Özellikle POTO'da, O sesindeki kalınlaşma büyümüş yılan imajıyla örtüşmektedir.

bi/be Piyanissimo (en hafif)
pit – Piyano (hafif)
piti -Mezzo Forte (orta kuvvetli)
pito – Forte (kuvvetli)
poto – Fortissimo (çok kuvvetli)
putu – En kuvvetli, en güçlü, bir olan.

Müzik sanatının içinde önemli yer tutan söz-ses uyumunun (prozodi) temel mantığını bu örnekte görebiliyoruz. Fonetik sıralamada varılan en üst düzeyde "güçlü" PUTU kavramıyle sesdeş Tanrısal isimler; BUDA, Pudu-Hepa.

Şimdi, Erzurum'da bar oynarken başbarın söylediği "te, te, te" , aynı zamanda atına dehlerken söylenen "de" (hay de) kıpırtı sesinden "ter" kök hecesini türetelim ve fonetik yolculuğa çıkalım:

Te: Oyna, kıpırda, terle, canlan haykırışıdır. Teo; Ata, Utu, dağ Tanrısıdır, rengi yeşildir, simgesi sekiz ışıktır, Şems'tir. Erzurum'da "Te-o"; İşte O, taa, en yukarıdaki, en uzakta olan, Ta-Oğ.

Ter: Te-ur; İta'dan üreyen, TER, Tor, Dor…

Tour: Zeytin tanesinin ilk hali. Doğuran, Tuğran. Turani dillerin kök hecesi.

Bu fonetik yolculukta, ter atmakla ilgili, su gibi artmakla, canlı olduğunu belirtmekle, çoğalmakla, türemekle ilgili, hatta çalışkanlıkla ilgili kavramların dil ailesi oluşacaktır.

Ter-teri-tero- (tara-toro-toru, turu'k)

Der-deri-dero-(dara-doro-doru- doru'k)

Ser-seri-sero-(soro-saro-saru-suru)

Sir-siri-siro-soro-suru

Cer-ceri-cero- (coro-caro-coru'k)

Der/dir-diri-dere/dârâ/derya

Tir tir: Çoğullanmış hali, tirtir titremek.

Tor: tor-un

Dor/Tur, Tur'uk/ Tur'k / Dor-aga

Tur-ika; Török; Türün agabeyi, İlk Tür, Tür'ün ilki; Turk-ana.

Turunç: Tur-Anası; Türün ana ışığı, turunçgillere adını veren meyve.

Turunçgil ailesinde bulunan portakal, mandalina, greyfurt (kınkan, kızmemesi), turunç, ağaçkavunu (bergamut) ve limon, onun çekirdeği olmadan yetiştirilemez. Türün ana ışığı, hayat enerjisi, canı, ondadır.

TUR: Anadolu ve çevresinde yaşamış kavimlerin ortak adı. Arkeolog Ahmet Beyazlar'dan naklen:

"Anadolu ve çevresi, Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkaslar dahil, tarihin her devrinde aynı kültürün, tor/tur kültürünün hakim olduğu bir yer. ingilizcede tur kelimesi ile üretilen tüm kelimeler de bu düşüncemizi kanıtlıyor. Özellikle tork (boyuna takılan esaret zinciri bağlama aparatı) ortaçağda haçlılar tarafından Anadolu'dan esir götürülen Türkler, kravat hırvat esir yuları benzerliğinden, torc (meşale) ateş ve Şaman kültürü ile ilgili önemli kültürel belgeler. Bunun yanında tur (dönme eylemi de gerek yaylak kışlak döngüsü gerekse semah dönme eylemi ve gerekse baba oğul döngüsü ile hayatın devamlılığına inanan kişiler (Haydar) ifade eden bir kelimedir."

Tur ile Ur-artu, Tur-ur, artar, çoğalır, Toğur-ur, sesde sözüklerdir.

At ile Türk birbirine yakışır; **doru at**, dor atası, ihtimaldir ki Türklerin ehlileştirdiği atın adıdır! Doru ata Hemşin'de "Oğuz atı" denir.

Suyun tarımda kullanılmasıyla başlayan bereket üzerine kurulan sözcüklerde ürün ile bağlantılı olabilecek birçok sözcük antik isimlerde karşımıza çıkar.

Kökeni UR olan bir sözcük ailesinin varlığından söz edebiliriz: Ur, Uru Ma (Ma ürünü), yoğur, uğur, öğüri, iğir, urdi (üredi, türedi), urgan, örgü, örmek (urmağ), vb. R harfindeki çoğullanabilme özelliği ile örtüşen bir durum vardır; örneğin şehir kurmak da UR olmaktır, şehirler UR yeridir; Oğ-yeri, Oğri. "Bizim ORA" demek gibi, bizim ürediğimiz yer; oğri, uri, uru, ura, ar, ara, vb. fonetik dönüşümleri oluşur.

FER; en önemli kök hece olmalıdır. Işıktan ur olmaya karşılık görünmektedir. Kadının doğurganlığı ile örtüşür. Özellikle müzik yapan, iş yapan, çalışkan kızlara PERİ denir.

1.**Frigya:** Taze, ferig, filiz dönemi. Ceng-i Bar gibi Kadın savaşçı kaleleri vardır. Antik Frigya bölgesinde Kibele'nin ilk gençlik dönemini, FERİ-kaia buluruz.

2.**Lidya:** Öz'lenmiş, Ulu-od olmuş, Lat dönemi, taçlı hali.

3.**Koriya:** Kor gibi, olgun yaşlılık dönemi. Opalizi (Artemis) hali.

Bu üçlek adlandırmalar, Üçlek Tanrıça mantığı ile, Oğuz kültüründeki "hamdım, piştim, oldum" kavramlarıyla örtüşür.

Üçlek kavramında **Ayın Üç Hali** önemlidir.

1980 yılına kadar Ay Takvimi kullanan İran uygarlığının kökenindeki Pers/Sümer kültürü ile "Üçlek Tanrıça" kavramı örtüşür. Timur'un bayrağında, Üç Hiva Hanlığında ve Marduk kuşunun üzerinde "üç noktalı" sembol belirgindir.

Antik Anadolu mermer lahitlerinde ve İstanbul Fatih camisinin bahçesindeki mezar taşlarında, Osmanlı sancaklarında kırmızı üzerinde sarı Üç Hilal görülür. Bunlar, Sümer kültürü ile bağlarımızı gösterir.

Amazonlar için, Kafkas Ay Tanrısı inanışlılar diye geçer. Ay ile bu kadar iç içe bir kültürün İslamiyet ile bağlantısı olmalı ki Ay, Peygamber Mührü, Kamer'dir.

Bilimsel olarak da kadının doğurganlığı ay takvimine göredir. Kadınların ayda bir kanamasına Ay Hali adlandırması önemlidir; kanama süresi 28 gündür, bu da Ay Takvimi demektir. Ay Takvimine göre ayın 14.günü, dolunay hali, MED/MEZ (Maz) zamanıdır. Halk arasında döllenme zamanı olarak da bilinir.

Kadının yumurtlamasının ara verdiği bir haftalık sürede ay kaybolur. Ay yeniden doğarken rahim yeni bir yumurta hazırlar. Bu biyolojik olay ile Ay arasında Tanrısal bir ilişki olduğu düşünülmesi doğaldır. Ay'ın gökteki hali ile insanın duygusal durumu arasında doğrudan bağ vardır, hatta suların çekilip yükselmesi gibi, insanın kanında coşma ve halsizlik hallerinin (**med**-cesir) Ay ile doğrudan ilgisi vardır. Yine, Oruç ve Kurban Bayramı gibi İslami ay ve günler, Ay Takvimine göredir. Bütün bunları keşfeden Sümer atalarımızın Ay Tanrılı, Üçlek Tanrıça Kibele inanışlı diye anlatılmaları normaldir.

Kıpırtı seslerin, insanın ilkel haliyle çıkardığı sesler olduğunu düşünürsek, insanoğlu tarımı başlattığında bu sesler belirginleşmiş, demiri işledikçe bu sesler büyümüş olmalıdır. Bu süreçte insanoğlunun zihinsel gelişimiyle de paralellik kurulabilir.

Fonetik Akraba Sesler

İnsan sesiyle yapılan, malzemesi dil olan müzik, tiyatro, şiir gibi sanatlara fonetik sanatlar denir.

"Fon", ana ses rengidir ve burada, resim sanatındaki kullanımıyla aynı anlamdadır; zeminde kendini belli eden renktir.

Yazımızda, tınısı birbirine yakın olan sesler için "fonetik geçişli harfler" ifadesini kullanıyoruz. Bunlar akraba gibidir, onlara "sesdeş" harfler de diyebiliriz.

Bu sesleri, dudak sesleri, gırtlak sesleri, dil-diş arası sesler, dil-damak arası sesler, ağız boşluğunda çıkan sesler, gibi gruplandırabiliriz.

A- Dudak sesleri: **P, B, M.** Bu seslere altdudak-üstdiş arasında çıkan **F, V** eklenebilir.

B- Gırtlağa yakın sesler: **K,G, H, Ğ, "KH".**

C- Dil-diş arası sesler: **T,D, Z, S, Ş, J, C, Ç.**

D- Ağız boşluğunda çıkan sesler: **I,İ,E,A,O,U.** (Kreşendo sıralamasıyla)

E- Dil ucu-damak arasında çıkartılan sesler: **R, L, Y.**

T-D-Y-S(sh) sesleri nadir olarak görülen geçişlilerdendir. Ön üst dişlerin hemen arkasında oluşan bu sesler farklı lehçelerde birbirine dönüşebilir.

Bütün ağız boşluğunu kullanarak çıkabilen en büyük sesler: **W- UU, EU, OU.** Bu sesler Oğ, Göğ olarak karşılık bulur. Büyük evrenin, kozmozun fonetik tarifi gibidir.

Birbirine uzak gibi duran Ç-T ses geçişleri de vardır; Sel**ç**uk, Sal**t**uk gibi.

Dil ucu-damak arası seslerden, zamanla birbirine dönüşen D-Y, R-L, L-Y gibi sesler farklı Türk lehçelerinde karşımıza çıkar.

D-Y geçişine örnek sözcükler:

Adak-Ayak, Kadgu-Kaygu, Bedü-Büyü'mek, Bedük-Büyük, Udı-Uyu, Edgü-Eygü-İyi, Adırmak-Ayırmak, **Bod-Boy**, Kodmak- Koymak, Dar/Tar/Yar, gibi.

BA**Y**RAK, Ön-Türkçede BA**D**RAK, Eski Uygurca BADRUQ, Karahanlıcada BATRAQ olarak geçer. Soy, Boy yerine Ön-Türkçe BUD, Budun kullanıldığı sıkça karşımıza çıkar.

Lazca Dade, Türkçe Dayı'dır. Lazca-Türkçe gramer bağlantısında D-Y dönüşümü önemli işarettir. Mohti Oğuz Mitri Date'nin Lazca karşılığı Bedri Dayı'dır. Anne tarafından Mitri soylu olduğunu ifade eder; Dayısı Mitri; Mitri Dates.

Tarsus'un Toroslar'daki köylerinde Bayram'a, Badram denir. Buralar Yörük köyleridir. D-Y ses dönüşümünü Yörük-Törük sözcüklerinde de görürüz. Prof.Oktay Sinanoğlu'nun da ifade ettiği gibi, "Yörük"sözcüğü ses kaymasıyla Türük'e dönüşür ve Türk'e demektir.

Sümerce ile Türkçe arasında D-Y geçişi Sümerologlar tarafından dile getirilmektedir. Örnek:

Türkçe YAR, Sümerce DAR (Hub-Yar, Euba-Dor, Jupi-Ter!)

Türkçe İRİ, Sümerce DİRİ. (Rize şivesinde iri, YİRİ'dir!)

Urduca Yumina (Emina), Domina, Hititçe Domna…

R-L geçişinde HA**L**İME – HA**Y**ME örnek verilebilir; Hali-ma, Hay-ma.

Hali=ULU=HAY (Haydor Yaylası; ULU DOR Yaylası.

Urduca Yumina/Domina, bizde Emine'dir. Günümüzde iyice kısalarak Mine oluverdi.

Y'nin S olarak okunuşu ve yazılışı antik sözcüklerde yaygındır; Mitri DATOY, Mitri DATOS aynı kişidir. İberya'da, Asturya bölgesinde yaşayan Pagan diye bilinen halkın adı PELAYO'dur. İngilizce kaynaklarda bu halkın Pelazi/PELAYO halkı olduklarını yazar. **Pelat/Pelaz/Pelay** aynı sözcüktür.

Asturia kralı San Pelayo ve kurucu kral Astur, Kafkas İberyası kökenlidirler. Ki, bu halk MÖ.1.yüzyılda VI.Mitridate ile aynı dönemde Sezar'a karşı Ser-Darius (Baş Toros) komutasında büyük savaşlar verdiler. MS.700 yılında hâlâ Hıristiyan olmamışlardı ve direniyorlardı, Bağdat ile yakın ilişki içindeydiler.

Halikarnas Balıkçısı, antik dönemde kullanılan ve zamanla kaybolan "**psi**" ve "**ksi**" ötüşlü seslerden söz eder. Ona göre, Artemis'in kullandığı dil de bugün

kaybolmuş bir Kafkas dilidir. Oysa o dil, yerel lehçeler olarak bugün de yaşamaktadır, fonetik ses kaymalarını dikkate alırsak, hiç de kayıp bir dil olmayabilir. Belki de Lazca'dır, ki Laz dilinin Sümerce ipuçları bulunmuştur. Bütün dillerin altındaki Ulu-Oz (Lat) dili bu olmalıdır.

KSİ:Doğu Karadeniz'de halen kullanılan "kesileyim saa" derken çıkartılan bir KS/X harfi vardır. Gırtlakta başlayıp dişlerde tamamlanan "**ksi**" (X) ötüşlü bir sestir. İngilizce "gmail" derken çıkartılan ilk ses **gi** odur. Bu antik sesimiz zamanla **K, G**, **H** ve **S, Ş** seslerine doğru, iki yönlü dönüşüme uğradı; Kimmer-Sümer, Kûbele-Sümele, Santor-Kentaur, Kûbroz-Siproz(Kıbrıs) farklılaşması gibi. Latince C harfini S okumak, aynı harfi Yunanca K okumak gibi.

Karadeniz'in antik adlarında görülen **KS** ötüşü, Helence Ponti **Euxini**, Latince Pontus **Eukseinos**, açılımında "E**KS**İ yönü, eksi-oyi" ve bugün **K**U**Z**EY haline gelebilmiştir. **Ek-si** içerisinde yine Og-esi (Oğuz, Gök ışığı) vardır.

Rize, Gümüşane ve Erzurum yöresinde KS ötüşlü başlayan ve yöresel şiveye damgasını vuran sözcükler egemendir. Bu ses, eski adı Turan olan Özbekistan'da da vardır. Orada Semerkant, Sümer-kenti ünlenirken çıkartılan ilk ses **Hsû**mer-**Ks**end şeklindedir. Antik Çerkes /**Ks**er**ks**es yazımı bu sesten ötürüdür.

"**Psi**" sesi, dudakta başlayıp dişlerde biten, hapşırırken çıkan sestir; ha**psi**-hamsi farkı gibi. Rize'de eskiden hamsi denmez, "hapsi" denirdi. Psi ötüşü v'ye dönüşebilir; Sinop'ta Hapsi-Loz koyu, Havziloz okuyuşludur. Muhtemelen daha önceki ünlenişi Opasi-laz'dı.

Oluşumu çok daha yakın zamanlara denk düşen **Ö-Ü** sesleri ise, **İ-E** seslerinin dönüşümüyle oluşmuş görünmektedir. Bugün birçok ülkede sonradan oluşmuş bu sesler yoktur.

Türkçe'mizdeki şive farkları, bu tür geçişli harflere bağlı olarak oluşmaktadır. Örneğin; Men, Ben, Pen… Pen Pan Pon Poon.. Ven-üs, Pan-üs... Dori-us, Siri-us, Jora, Dora, Cura..

D-Z –S geçişine örnek; Lidya,Lizya, Lat, Laz, Lad, Las…

Cadı'ya Rize'de "**cazi**" denir.

Sümüklüböcek; **loydi** (Çamlıhemşin), ko-**liti** (Rize), kof-**liz** (Tonya).

Solucan; **z**izil (Ardeşen, Tunceli), **c**icili (Rize), **s**isila (Hemşin), sisilia (İtalya), sisila (İngilizce). Bu araştırmamızda önemli bir yer tutan S ve Sİ'yi burada iz bırakarak ilerleyen, ışığın ışığı/esiği/izi gibi, hafifleterek, küçüklük kavramı olarak görebiliyoruz. Oysa Si-si, antik tarihte ulu kişilere verilen sıfat olarak karşımızdadır.

Işığın Uşağı, oğlu: Ze-Us!

Işığın Uşağı; Susa, Suşa, Şoşa, Şuşe, Şûşe, Sezi, Suza, Sasa, Zaza!

Zaza-ani; Sasani! Kraliçe 1.Artemis'in soyundan gelenlerin yönettiği, Oğuzlu kavimdir. "Anası Sasa olan" kavim demektir. SelevKos, Oğuz-Ulusu beyleri onun soyundan gelirlerdi.

Işığın Uşağı; Sisi, Didi, İsis, Ases, Aziz, İtis, Hitit, Attis, Edes!

Geçişli harflerle ilgili olarak, örneğin, "çı**p**lak", "cı**b**lağ/cılba","cı**bı**ldag" ve "ca**v**lak" sözcükleri arasında, hangi harflerin birbirine nasıl geçtiğine dikkat edersek, buradan bir sonuç çıkarmak mümkündür.

Lat/Laz/Lad/Les/Los/Lus, hepsi aynı sözcüktür ve eğer "**lath"** şeklinde tınladığı bilinirse, sonuna "i" eklenmiş gibi hissedilir ve o zaman Lati/Lazi/Ladi

olarak yazılabilir. Buradan, "Lati-um" (Latince) sözcüğüne malzeme olan dil ortaya çıkar. Bilgisunarda "lazio" arandığında İtalya'nın Lasio bölgesine ulaşılmaktadır.

İtalyanca "**luciana**"(dişil) ve "**luciano**"(eril) iki ayrı isim var, biri kadına diğeri erkeğe aittir. Anası Luci/Lazi olan, Lazoğlu-Lazkızı, der gibidir.

Eril-dişil fonetik dönüşümlerle Türkçe adların da olduğunu bu çalışmamız sırasında gördük.

Lazlar Doğu Karadeniz'de, Kaşgar Dağları eteklerinde ve Kafkas dağlarının sahil kesiminde görünen Ulu-Oz inanışlı halktır ve eğer biliyorsak ki Kafkas Dağlarında yaşayanlar açık tenlidir, onların yaşadığı Kafkas bölgesinin eski adı SİR–Kasia ile bu ad örtüşür. SİR; Zir, Dor, sesdeş olup, ZİR KALE, Rize Pazar'dadır! Azeri sözcüğü içerisinde ve Hazer sözcüğü içerisinde SİR adı saklıdır.

Antik Adropatene, Trabzon, Azerbaycan ile sesdeştir. Bir tane de Pazar'ın eski mahallesi vardır.

Zir-DOR, adlandırması, yeşeren anlamında **Tour**-ani dilleri, Hindi Kuş (Anası Oğuz) dağlık bölgesinde doğan **Toğuran/Turan** dillere işaret eder.

İsrailoğulları atalarının da Tur olması yanıltmasın; başka TOUR olan, "doğuran" kavim yoktur da ondan. Türün ilki Tur-ika, Turc, daha sonra açıklanacaktır. Ancak günümüzde, "Siz aslen Yahudisiniz" gibi bir havuçla, yoksul ve cahil insanları kendine çekmeye çalışan, bir çeşit ırkçılık yapanlar bu açıklamamızı kabul etmeyebilirler.

Lazca-Latince fonetik bağlantılarımız bu araştırmamızda önemli kaynak oluşturmaktadır. Örneğin. Latince "skala" aynen Lazca'daki gibi "skala" olup "iskele" demektir ve "iskele" sözcüğü Farsca, Türkçe, Kürtçe ve tüm diğer Türk dillerinde "iskele"dir. "**Skala**" ile "**iskele**" arasında fonetik benzerliğe dikkat edilirse, "skala" kullanan kültürlerin birbiriyle dil bağları, bu dillerin de "iskele" diyen diğer kültürlerle akrabalıkları konuşulabilir.

İngilizce "xsilophon"(İgzaylo**fon**) çalgısının "iskele-**oğun**" adıyla örtüşen sıra ses basamakları vardır, çalgının adı onun "iskeleli çalgılar ailesinden" olduğunu belirtir. "Tele-**fon**" bize der ki, "ben telli-giller **evin**'denim".

Lat'a ulaşmak için liz/**lit, liti, lito, loto, "lato**" şeklinde fonetik yolcuk yaparsak, ana tanrıça Kibelenin ilk adlarından Laz/Lato (Lazca Büyükana/Didinana) çıkar karşımıza. Eğer Lazi-ko/Lati-ka gibi sonuna "**ka**" alırsa, "sevgili Lat, Lat'cık" anlamı verir ve LAT inanç grubu/ soy/uyruk gibi işlev görür, Latika, "Lat'a inanmış olan" kavramına dönüşür.

Oğuz kültürünü ifade eden Oz/Uz/Oks /Oğz/Ogs/Oçûz gibi telaffuzlar yazılırken kısaltılmış değillerdir, eskiden bunlar gerçekte ağızdan böyle çıktığı için öyle yazılmıştır. Bu telaffuzların en çok duyulduğu yerlerden biri Rize'dir. Örneğin; "**Oksounkiler" (Oksoğlu giller),** Oksoğun Bayırı'nda oturmakta olan sülaledir, soyadları yazılırken "Öksüz" olmuştur. Oğuzlu oldukları Osmanlı belgeleriyle sabit, İkizdere'li "**Eguzounkiler" (Eguzoğlu, ogzi-giller**) ise "Ekşioğlu" soyadını almıştır.

OS/US/'S şeklindeki son ekler, Oğuz kültüründen olduğunun belirtecidir. Eskiden soyadı yoktu, insanlar hangi boya aitseler onunla tanıtılırdı. Bu, sığırların üzerine vurulan "ang" tamgasıyla aynı anlamdadır, aitlik belirtir.

O-U sesleri fonetik olarak en kuvvetli çıkan sestir, ikisinin de "Oğuz" sözcüğü içerisinde bulunması tesadüf olamaz. "OS" takısındaki soy ve büyüklük

kavramına Erzurum'un "**dadaş**" örnektir; "**di, did, didi, dido, dodo(dada**)" fonetik sıralamasında **dada'os,** "en büyük olan" çıkmaktadır.

Sadece fonetik geçişli harfleri bilmek sözcük analizi için yeterli değildir, Hitit kültürünün "Kutsal Anne" ekseninde bir kültür olduğu ve ilk dönemlerde OZ kültürüyle örtüştüğü bilinmelidir. Buna bir örnek verelim; Lazca "kaybana" sözcüğü, "**kaybana kalasın**" bedduasının içinde kullanılır ve "**kayıpanalı** olasın" demektir.

Kayıp analı olmak, anası ölsün demek değildir, ama öksüz kalmaktır. Eğer Oğuz kültüründeki "her çocuk herkesindir" töresi bilinirse, "kaybana kalasın" derken ona hiç kimsenin sahip çıkmadığı kadar derin bir beddua olduğu tahmin edilebilir. Oğuz töresindeki sütannelik kavramıyla bağını kurarsak, "sana süt veren kimsen olmasın" anlamında da kullanılıyor olabilir.

K-S geçişli sözcükler:

Antik çağlarda geçişli sesler olarak bilinen K-S dönüşümünü biraz daha açmak üzere Çin'e fonetik yolculuk yapalım: Çin'in bazı dillerde adı Kina'dır.

Ksina, Tzayna, Sayni, Çayni.

Sin (güneş), Sina, Kina!

Santor ile **Kentor** antik çevirilerde aynı sözcük olarak kullanılır. Atıyla bütünleşmiş yüce kişilik; müzik, tıp, bilim ve askerlik gibi bütün sanatları üzerinde toplayandır. Urfa Halepli Bahçe'de mozaik tablosu vardır. Tablodaki adı XIRGON, Zorkun/Tarkan'dır.

Sun(güneş)-Kın/Kun/Kon (gün)

Kınakına çiçeğinin Rize'deki adı sina-khica çiçeğidir. Gelinin eline yakılır kızıllık verir, gelin Sina-ice olmuştur: Sembolik "güneş-ece"! Kına yakma töresi, güneşi avucuna resmetmektir, Çin'de de vardır, Yahudilerde de. Eski bir Şaman töresi olduğu açıktır.

K-S dönüşümü**,** Sin-Kin (Sun-Gün), **S**imer-**K**imer gibi ilk harfte olabildiği gibi, Mar-**K**î, Mar-**S**i, Mar-**T**i gibi son ekinde de olabilir**.**

Mar-gi, Mar-ti, Marsi; Mar-lar, Maroğulu. Uma-Ur olmak, güneşin ışığından ur olamaktır. Ur-Ar, var olmak, **Ar**, Lazca'da **Bir** sayısıdır. Bir; Opa-Uri; Per**.** Yani Fer, Işık… Var olmanın kökenini ışıktan ur olmak olarak algılayan bir Şaman-Işık, yani Sümer kültüründe, Ar ile Bir anlamdaştır.

Dönüşüm örnekleri: Kam-**S**am, **Ş**aman-**K**uman**,** Karoz-Saroz…

Han**g**i-Han**s**ı-Han**k**ı-Han**c**i; Azeri Kaşgari Türkçesinde "hansı", İstanbul Türkçesinde "hangi", yerel lehçelerde "hankı", Rize'de "han**c**i" olur.

Sİ, ön ek veya art ek olabilmektedir, soyu, izi, oğlu, uşağı gbi anlamları vardır. İSİ-OĞ (Işık) veya OĞ ESİ (Oğuz) gibi. **Mer-Si, Si-Mer** gibi**.**

Sin; si-ana, ana ısık olarak açılır. Siyena/ Siğana'ya dönüşür. Ana-si ışık; güneş. Sin içinde "zihin"; Si-ine; ana ışık. Latince na-us (zeka) ile simetridir**.**

Zekâ; İsi-ka; aga ışık, aklın ışığı, esiğ-aga**.** Esi-ok; IŞIK; oğ-uz/us-ağ, vb.

Oğuz kültüründe **K-S** ile ünlendirilen temel tamgalardan biri; **OĞ-AC.**

Oğ-İce, Ok-Us, Göğ esiğ/ışığı tamgası, Oğ Türklerini, yani Anadolu Türklerini, yani Oğuz Türklerini işaret eder. İşareti artı (+) şeklindedir. Oğ-ice; hâce (haç) olarak dönüşmüştür. (Kazım Mirşan'dan)

Türk kilim motiflerinde artı şeklindeki Oğ-Ac/Hace işaretinin Akçay (Oğ-acei) Tahtacı Türkmenlerinde adı "Dul Avrat" motifidir. Dul/İda-Uli Avrat, burada, Kibele'nin sıfatı görünmektedir. Kocası yoktur, ama doğuran odur, kutsal anadır. (Bakire Meryem ve İsa'dan önceki bir çok peygamber analarının tasviri gibi!) Kutsal ananın işareti "artı", Trabzon ve İstanbuldaki Ayasofya bilimevinin duvarıda Apollonius (Abalı Hasan) resminin arkasındaki dairenin içinde de vardır. Bu işaret Hristiyanlıktan önceye ait olup bir Şaman-Oğuz işaretidir. Akçay'daki Türkmenlerin yaşadığı İDA dağı, diğer adıyla Kaz/Kız/Köz dağıdır.

K-H-Ğ dönüşümleri çok yaygındır, Hiziroğli-Kiziroğli, Orkun-Orhun, gibi.

Kazakistan'da yerleşim yeri "Kurgan", Türkmenistan'da Gürgen'dir. Gür-gen; Ken-ger (Sümer) olarak karşımıza çıkar.

Y-S dönüşümüne örnek: Kürtçe SİZE/BİZE demek için SİYE/BİYE denir. Antik yazılarda karşımıza çıkar; "Mitridatoy" yazısını okurken sondaki Y sesi S olarak, Mitri-Dates şeklinde okunur; Dedesi Mitri! Lazca **Bedri**'ye **Mitri** denir!

TH/Z ünlenişler: Güneş'in koruyucu ve adaleti veren özelliği, Adalet saraylarının kapılarında heykeli yapılan elinde teraziyle **Themis** heykeli, Şems'tir; TH'nin Ş, S, Z, D okunuşları vardır.

Antik sözcüklerde OPA:

M-P-B dudak ucu seslerinden yapılan, Oma, Opa, Aba'yı hem kadın için hem erkek için yücelik sıfatı olarak görürüz. Burada Aba'yı, Sümer-Hitit güneşi olarak da simgelenen, Eme-Ebe büyük ana olan kadını hissederiz. Opa-damı, onların evidir.

Opa, Aba: Ulu kişidir, yücelik sıfatı verir. Hem kadında hem erkekte kullanıldığına rastlarız. Örneğin, Malatya'nın Yazıhan Sadıklı köyünde babaya "aba" denir. Auba, Eupa, Opa, Avbu, Ebu

Arapça'da Ebu adını sehabe Ebuzer'de görürüz. Ebu-Zer, yani Baba-Dor açılımlıdır Bu açılımla Mitridate'nin AubaDor sıfatıyla örtüşür. Felsefesiyle de örtüşür; zenginden alıp yoksula vermek gibi. Şam valisi Muaviye'ye "Bu sarayı kendi paranla yaptıysan israftır, halkın parasıyla yaptıysan ihanettir" der.

Oma, Almanca babaannedir. Ancak doğurganlıkla bağını kurarsak, Anadolu'da kalça için kullanan Popo sözcüğünde Oma'yı hissederiz. Elbistan'da kadın kalçasına Oma denir. Omaoma şeklinde de söylenir, bu durumda Mama sözcüğüne karşılık gelir. Rize'de eski şiveyle söylenen Pacopo (Bacı-opo) içinde Oma vardır.

Laz-opo diyerek Lazlara iltifat edilir, ki burada gönderme Opalizi Artemis'e olmalıdır, annesi İştar da Potomya'dan hatta Baleva'dan Babil'e 1.Karuş'a gelin gitmiş görünmektedir.

Birçok yerde **R-Ğ** dönüşümü karşımıza çıkar. R'nin yutulmasıyla oluşur. Rize-Artvin sahillerinde olduğu gibi, "Fransızlar" diyebilmek için "Fiğansuzle" ünlenir. Burada R-Ğ dönüşümü ve sonraki R'nin düşüşü birlikte karşımıza çıkar.

Karşılaştığım bir diğer örnekte, Zaza kızı Çiğdem'e yaşlı ebesi "Cirdem" demekteydi. İhtimaldir burada "Çiğ-ir-dem" kökünde sıkışma ve "Çiğ damlası" gibi

bir kavram vardır. Çiğ Dam'lasını biraz açalım: ÇİĞ-URİ sıkışır ÇİR olur. **Çiğ**'den **Ür**'emiş **Dem**'li!

DEM tutmak, DEM'lemek, çaydanlığın kapağında su DAM-ları halinde gördüğümüz buhardır. Sabah yapraklar üzerinde görünen de ÇİĞ DAM-larıdır. Dam ise gök kubbenin de, evin damının da adıdır. Dam-la, yukarıdan damlayan suya ad olmuş görünüyor.

Opa'dan türemiş Hopa, Of, Apa, Apo, gibi yer ve insan adları ayrıca ele alınacaktır.

B-F dönüşü: B'nin sertleşerek P/F'ye dönüşür. Opasi, Baş, Fas, Fes…

FAS'lılar kırmızı Fes takarlar. Ancak buradaki Kızıl Fes, Fas'ta bulunan Atlas dağlarından kaynaklı olmalıdır. KAFA-Dogi, Kaf-dağı gibi, hatta Kapa-dogi-ya gibi.

Seslere kuvvet yükleme, şedde, gürlük:

Harflerin Kreşendo hali ve forte hali ona nefes yükleyerek oluşur.

Ağız boşluğunda: "**(y)- i - e – a – o – u**" ses giderek çoğaldı, p – mf – f – ff oluştu.

Dil ucu harflerde: m – b – p –ph (f)

Diş ucunda: c –s –z –t –d

Daha kuvvetlisi için ona nefes (H) yüklüyor; C-CH. K- KH, P-PH

İtalyanca; Piyano-Piyano'İSSİ-MO. Forte – Forte'İSSİ-MO

Türkçe'de bunu Ç, Ğ, Ş, F ile halletmişiz.

Sesi şiddetli (gür) çıkartmak, ŞEDDE: p-pp, s-ss(ş), c-ch(ç), t -tt, f -ff, d-dd.

Antik sözcükte akıllı ve güçlü anlamında, saygıda büyüklük sırasını gösterir:

İtis-Attis, Edesi-Odossi, Eti-Hatti.

Gittikçe gürleşen: İsis = İtis = İtit = Hitit=Hatti

Kor = Akkor; korun üzerindeki küllere üfleyince yanmakta olan odun, akkor haline gelir. Şiddet yüklenmiş, nefes verilmiş, çoğalmışlık verir.

Yığın, yoğun = Yıffın. Yoğunluğu arttırılmış. Azerice "İptidai yıffın", ilkel akümülasyon, haram, hırsızlıkla elde edilen sermaye... Marks tarafından kullanıldı. İlkel toplama, toplayıcı, dolaşarak ele geçirme, korsanlık, kandırarak ele geçirme, gibi yollarla elde edilen sermaye için kullanır. Bence, 3.bin yılın küresel korsanları için de geçerlidir.

Dil ailesinde "yığın" ile "hayvan" bağını kurabiliriz, hayvan öncelikle inek için kullanılan deyimdir, inek ise dolaşarak süt toplayandır, memeleri süt toplar, yığan, yığın yapar. Harmanda yapılan "yığın", bir yere toplamak, yığmak, YIĞ, YIV, YIF kök hecesine gider.

M, B, P harf sıralamasında giderek güçlülük ifadesi olarak kreşendo vardır. İlk adam MAN (Men) dağ tanrılı olan, Kli-Man-Yeri (insan oğlu'nun yeri) denilen Atlas dağında oluşan populasyon olarak düşündüğümüzde, kendini "ben oyum" demekle ifade eden sözcük, Türkçe'de "ben"dir.

Men, Ben, Pen, Pan, Pon olarak ele alalım, en güçlü olanı Pen, biraz daha güçlü olanı ise PAN'dır. PAN dağ tanrısıyla özdeş olan PAN-Atası anlamında PAN-TUS karşımıza çıkar. Bu güçlü kavramı Pantus kralı VI.Mitridate'nin sıfatlarında buluyoruz, bilim adamı olmaktan birleştirici olmaya, teslim olmaktansa kendi başını

kestirtecek kadar Roma zalimlerine ölümüne direnmeye, olağanüstü özellikleri olan en büyük kral oydu, Başoğuzlu Pantus devletinin kralıydı.

Tem-Tom: Gürcü dilinde aile "tem", maaile "tom"'dur. Temel aile "tem", küçük aile olup, dede-nine etrafında oluşan büyük aile ise "tom" ile ifade edilir. Burada, Opa-Tomi açlımında, büyük abla ve ağabeylerin evi olan yer, POTOMYA'nın sıfat olarak neyi ifade ettiği ortaya çıkar. "Evimin temeli" kavramına da kök malzemeyi veren "tem"i burada görürüz.

Türkçe'de Fonetik Yolculuklar

Bebek nazlatmaları derlemeye başladığım 2005 yılından beri dilde fonetik yolculuklar yaptığımı fark ettim. Aynı sözcük, değişik şehirlerde yakın seslendirmelerle karşıma çıkabiliyordu.

Benzer bir durum Halikarnas Balıkçısı'nın kitaplarında dikkatimi çekti. Özellikle ana tanrıça Kibele'nin bilinen tüm adlarında Doğu Karadeniz'deki yerleşim adları vardır. Bu yer adlarında Hitit-Kibele inanışını aramak doğru olurdu. Bu noktada, yolumu açan ilk anahtar sözcük ona yüklenen "Üçlek Tanrıça" kavramı oldu.

"Üçlek Tanrıça" tanımını açtığımızda karşımıza hayatı ve dünyayı üçlü sistemle algılayan bir felsefe çıkmaktadır. Ona göre, insan yaşamı üçe ayrılır; gençlik, orta yaş ve olgunluk dönemi. Ya da, ayın 3 hali; hilal, dolunay, sonay hali gibi. Bütün Asya tarihi üç hilalli bayraklarla doludur. Üç hilalli lahitlerde bereketli üç hilal var. Laos Ana'nın Üç kat başlığı var. Fatih Camisinin bahçesindeki mezarlarda üç hilalli dikilitaşlar var.

Şamani bayrağındaki Tavus kuşunun başında üç nokta bulunur. Timur'un bayrağında üç nokta, Babür bayrağı üçgen sarı-kırmızı… Timur'dan söz etmişken; İran'da Timur'dan beri Ay Takvimi kullanılırdı. Takvim, MÖ.550 de 1.Karuş ile başlatılırdı. 1980'de Katolik Fransanın İran'a gönderdiği molla rejimiyle birlikte bu takvim Hicri takvime çevrildi.

Gordion'daki Kibele tasvirinde görülen ayın hilal hali içindeki üç nokta, üçlek tarıça kavramını verir. Üçgen, doğuran besleyen Kibeleyi temsil eder ve bu rahmin tasviridir, rahim kutsaldır.

Bu üçlek kültürün dildeki karşılığı araştırmamızın konusudur. Üçlek mantıkla üretilen sözcüklere ulaşmak için bu mantığı biraz açmakta yarar görüyorum.

Halikarnas Balıkçısı bu üç döneme karşılık gelen isimleri bilerek veya bilmeyerek okuyucuya hissettirmektedir. Tunç çağından demir çağına geçildiğinde Anadolu'da dilde de büyük fonetik sıçramalar yaşandığından söz eder.

Sü-mer ile De-mir sözcüğü sesdeştir, demiri bulan Sümerlerdir, bilinir.

Doğaldır ki, tarım aletleri ve savaş aletleri çeşitlenirken bunun dilde karşılığı oluşur. Fonetik sıçramayı dil ağaçlarının oluşması şeklinde görüyoruz. Bu sırada dudak-çene-dil kaslarının gelişimiyle de ilgili bir durum daha var demektir. Örneğin dudak ucunda çıkartılan P, B, M seslerini en sert tınıdan en yumuşak tınıya doğru değil de yumuşak olandan sert olanına doğru sıralarsak M-B-P kreşendoyu görürüz.

Men özüm Türkem. (Azerbaycan)

Ben Türküm. (İstanbul)

Pen Durgum. (Trabzon)

Kendimize "ben" (men, pen) derken, bir çeşit Tanrı adıyla başladığımız düşünülebilir. Halikarnas Balıkçısı, "eskiden insanlar kendini inandığı tanrısıyla tanımlardı" der. Yani, BEN, eskiden benim tanrımın adıydı.

Kişi konuşurken eğer, "ben" yerine "**pen**" diyorsa, "ben" kuvvetlenir. Eğer ki "pen" yerine "**pan**" diyorsa, daha fazla kuvvet yüklenmiş olur, hatta "pan" yerine "**pon**" diyorsa, bu en kuvvetli vurguyu içerir; **men, ben, pen, pan, pon**. Burada sesin açılımı giderek kuvvetlenen bir gücü hissettirir; mikro-**fon** teknik teriminde de sesin büyütülmüş adını görürüz.

Fonetik yolculukla gittikçe kuvvetlendirme edimi, sözcüğün verdiği eylemi çoğullandırma şeklinde de karşımıza çıkacaktır.

Mitolojideki ormanı koruyan tanrı "Pan", pan fülütün atası kabul edilir. Tek kamış üzerine yedi delik açarak kavalı yapan çobandır, çift kamışla iki sesli çalabilendir. Fransa'da Zampogna'dır; şampiyon ve semfoni sözcüğünün kökenindeki kavramdır. Bu çalgı, Hitit-Sümer çalgısı olarak bilinir. Mısır'da halen kullanılan "zummera" adlı halk çalgısı odur.

Eğer, "Pan" üzerine araştırma yapıyorsanız Trabzon bölgesine, Kaçkar Dağlarına yoğunlaşmakla efsanenin kaynağına yakınsınız demektir; biraz sonra Pan-ti-us, "Pantus" (Pan Atası, Panlar) ile karşılaşmanız olasıdır. Hatta, Büyük İskender'in evlendiği baş savaşçı Amazon kızına Atina'da neden Pantiece (Pan Teyze), Pan soylu ece, "büyük ece" denildiğini anlamak da kolaylaşır. Ayrıca, pan sözcüğünün "büyük, ünlü, ulu" gibi karşılıkları vardır ve anlamıyla örtüşen bir fonetik durum burada açıkça görülür.

Parasındaki adı Bazileus Mitridate'ye antik Yunan halkı saygıyla PAN der. MÖ.63'de Kırım'da başını kestirerek intihar ettiğinde ona büyük yas tuttular. Atina oligarklarından çektiklerine son vermesi için gelsin diye onu çok beklemişlerdi.

Yunan halkı PAN'a olan saygılarından bu bölgeye Pantus (Panlar) demişler ve biz de kendi kendimize ne dediğimizi bırakıp onların adlandırdığı sözcüğü alıp, kendimizi öyle tarif etmeye kalkışmışız, üstelik sözcüğün asıl anlamını da unutmuş, "Yunan" ile eşanlamda kullanmışız.

Şaman sözcüğününün bugün ilk harf Ş olarak yazılmaktadır. Ancak bu ses "sh" gibi bir hışırtı sesidir. SH sesini Z-S-T-D olarak duymak mümkündür.

Kayseri Pınarbaşı'nın ZAMANTI deresini ele alalım:

Zamantı; Saman-tı(si-su). Bu dere Adana Seyhan nehrine kavuşur. Burada yaşayanlara Zamantılılar (Şamansoylular!) denilmektedir. Zaman-tı, Pozan-tı, Zap-su, gibi nehir adlarında **tı** eki dikkat çekicidir, **us**'dan dönüşerek **lar** eki verir.

Yeri gelmişken, Sadık Buğra'nın kurucu olduğu Şamanoğulları Türk devleti, tarihten adı silinmek istenen, en önemli Türk devletidir. İslamın ve bilimin koruyucuları olan "bilim adamları devleti"dir. İslamı bilimin ve aklın dışına taşımak isteyenlerle de savaşmışlardır. İbni Sina'nın yetiştiği devlettir.

Şamanoğullarının devamında bayrağındaki Tavus Kuşu (Oğuzlu) sembolünü de koruyarak, Kül Tigin (Oğul Tugan, Doğan oğlu, açarsak İdi-Kun/Gün-ata, Güneş Oğul olarak da dönüşür) tarafından kurulan GAZ-NE devleti de, yönetim babadan oğula değil, bilge olan bilim yapan bir Bilge-Akil (Aksakallılar) grubuna verilen

ŞAMANİ Türk devletidir. Kırşehir Cacabey Gök Bilimevi, Bursa Ulu Cami, İzmir Tire, Sivas Ulu Cami gibi antik Şaman bilimevlerimiz zaman (Şaman!) içerisinde camiye dönüşmüş, mimberinde ahşap Künderkâri galaksi işlenmiş olan, Haçlı seferleriyle defalarca yerle bir edilmiş bilimevlerimizden sadece kalanlardır. Aleviliğin içerisinde anılagelen Maturidi /Mitri-Dat gibi bilim yapan inanışı bu koldan gelir, Atatürk'ü kendilerinden kabul ederler.

Kabenin içerisinde bulunan sekiz adet göktaşı (Meteor) Işıktan Ur olmanın ispatı olarak Hz.Muhammet tarafından bu antik bilimevi olduğu anlaşılan bu yerde korunmaya alınmış kutsallarımızdır. Ne hazindir ki, Mustafa Kemal Atatürk'ün bu konudaki hassasiyeti, Kabenin yerini değiştirmek isteyen İngilizlere olan tepkisi halkımız tarafından yeterince bilinmemektedir.

Antik sözcüklerdeki "**ti**" (si, su) eki, inanışla ilgili SOY bağı verir. Eklendiği sözcüğe, onun SUYUNDAN GELEN veya onun inanışını, yolunu, izini, ışığını devam ettiren, gibi bir anlam kazandırır.

PAN-Tİ; Pan-si, Pan kültürünü devam ettiren, o soydan gelen, Pan töresini sürdüren. Oğuzoğulları için kullanılır. Pagan, çoban, büyük, dağlı, sözü dinlenen, gibi anlamları da vardır.

İsparta yöresinde yaşayan antik sözcüklerden ABALI/Abalılar, amcaoğulları demektir. Bolu'da, bir halk deyimi içerisinde geçen "abalılar" ise, Paller veya "efeler" olarak karşımıza çıkabilmektedir; "Gerçek abalılar Bolu'nun içinden çıkar". BOLU ilinin sözcük anlamı da bu halk deyişinde saklıdır. Bolu; Opoli, Poli. Bolu'nun en büyük abalısı/efesi de bu durumda doğaldır ki türkülerdeki Köroğlu olacaktır, Köroğlu; Kor-og-uli. MÖ.70 de Koçkoroğlu Mitridate'nin Oğuz orduları, burada Sulla ve Pompey ile savaştı.

Pan'dan fonetik dönüşmeye uğramış olası sözcükler: Pan, Ban Man, Pen, Men, Van, Pon, Mon (moon; İngilizce'de ay), Von, Fon, Fan, Fen-Fin, vb. İnsan neslinin doğduğu yer; Kli-**Man**-Yero; Pan Oğul yeri; Turkana/Tür'ün Kan bağı olan yer; Atlas, Las Ata yeri. Adem'in, Atam'ın yeri.

Fin adı, Finlilerin atasının Pan inanışlı olduğuna işaret eder.

Çok tartışılan Ermeni sözcüğü (Er-mani, Ar-mani, Uru-meni, vb) içerisinde bulunan "man" hecesi, yumuşak ünlendirilmiş bir Pan'dır. Pan'dan ur/ar/er olan, Pan'dan üremiş olan, Ar-pan, Er-man, gibi. Keza Yerevan, Eripan/ Eri-van, "Panyeri" yerleşim adı olmuş görünmektedir.

Pan hecesinin Ven/Van dönüşümünü Venüs/Ven-us (Pan-ışığı) yıldızı içerisinde görüyoruz. Diğer adı "çoban yıldızı". Çoban'a yol gösterdiği için, kutup yıldızıdır, sözcüğün içerisinde pan-usi'un simetrisi si-pan/çoban vardır. Mars gezegeni odur. Türk boylarının efsanelerinde özel yeri vardır.

Pan inanışının önemli tanrısı Ay Tanrısıdır. Latin dillerinde Ulu Ana, sıkışarak "luna" olur. Katalunca şarkılarda İsa'ya masum çocuk "in-fanti" deniyor. Koruyucu Tanrı Pan'dan mahrum olan… Burada negatif kavramı ön ek İn/An ile verilmiştir. Fonetik açılımında İn-Pan-ti, Pansız, korumasız kalmış, gibi bir ifade görülüyor. Burada dikkatimizi çeken baştaki İn-An eki, Farsçadaki gibi başa gelince azlık, arkaya gelirse çokluk veren ektir.

Ezan sesi duyulduğu anda yürek sesiyle söylenen Aziz Allah, Rize'de Eziz Ella olarak ünlenir. Açılımında Aziz Ulu/Ulu İsis vardır ki bu sözcük Hitit sözcüğünü açmamıza da ışık tutacaktır.

VI.Büyük Bedri'nin ön adı olan **Kerkin-itis**, Kor-gün/Orkun Atası bize kimliğini vermektedir. Kırım'da Eupatoria Kerkinitis antik şehri, onun son başkentiydi ve orada intihar etti, Bahçesaray'da cesedi orada yakıldı, Kerç boğazındaki Eopatoria tepesine onun adı verildi. Her 9 Mayıs'ta Tatar Türkleri bu tepedeki dikilitaş anıtına pikniğe giderler.

Kerkin-Atası'nı, "sağdan sola tamga okuma" yöntemiyle çözdüğümüzde Atası Kerkin çıkar. Atası "Kerkin" kimmiş diye, bir daha sağdan sola açtığımızda, karşımıza çok bildik bir sözcük çıkar; Orkun; **Ker-Kin = Kin-Ger, Kenger, Zenger.**

Sümer tabletlerinde Sümerler kendilerinden Kenger diye söz eder.

Kerkin'in fonetik dönüşümleri; Er-kin, Or-kun, Or-kan, Arkun, Or-han, Gürkan, vb. Dağıstan'da erkek adı Cunkar ile, Uygur'un eski adı Cungar-ya/ Sungarya, KS dönüşümüyle sesdeştir.

Her Sözcüğün Fotoğrafı Çıkartılabilir

Birbiriyle fonetik akrabalığı olan sözcükler bir aile gibidir, ailesi/kökü olan bir sözcük kaybolmaz, güven içinde çok uzun yaşar.

Kök heceden yola çıkıp, üçlek sistemin akıllı köprüleri sayesinde dil ailesinin diğer sözcüklerine ulaşabilir, sözcüğün aile albümünü görebiliriz.

Üçlek sistemle oluşan dil ailesi sayesinde hızlı düşünebilmekte ve hızlı algılayabilmekteyiz. Dildeki matematik, yani uyum, akıl bağcıklarımızı hızlı yakmamızı sağlar. Bir şeyi düşünürken, bir sözcükten yola çıktığımızda, onun dil ailesindeki, onunla bağlantılı/akraba olan kavramları bir arada düşünür, o köprülerden geçer akıl yürütürüz ve bundan sonra sonuç/fikir çıkartırız. Türkçe düşünmek, keyifli bir zihin yolculuğudur.

Türkçe'de, dil ile aklın ilişkisi fonetik matematiksel bir sisteme oturmuş görünmektedir. Bize bunları bugüne hazır olarak sunan binlerce yıl emek veren atalarımızı şükranla analım.

Bir sözcüğü anlamak, kök hecesindeki nesnel durumu göz önüne getirebilmek, o fotoğrafı görünür hale getirmek, algılama dediğimiz zihinsel işlemdir. Örneğin, "anladın mı?", Rize şivesiyle "**angladung mi**?", şunu soruyor, "Bu sözcüğün kökündeki resmi gözünün önüne getirdin mi, **gördün mü?**

Cengiz Özakıncı, "Dünden Bugüne Türklerde Dil ve Din" adlı kitabında, "**anglamak**, resimlemek, görüntüye dönüştürtmek, yani görselleştirmektir" der. Özakıncı, "**Ang**, eskiden hayvanın hangi obaya ait olduğu anlaşılsın diye, sırtına kızgın demirle vurulan damgadır" der. "Sözcükler, görüntü yüklenmiş ses dalgalarıdır. Bu ses dalgası kulak aracılığıyla alınıp göz aracılığıyla yeniden ancak bu kez düşsel bir görüntüye (imaj) dönüşür ve anlama edimi böyle gerçekleşir " diye

açıklar. (age.sh.139) Yani, bir kulağından giren ses dalgası içerde görüntüye dönüşmezse, öbür kulağında çıkar gider!

Bir şeyi düşünürken, bir sözcükten yola çıktığımızda, onun dil ailesindeki, onunla bağlantılı/akraba olan kavramları bir arada düşünür, o köprülerden geçer akıl yürütürüz (akıl Arapça'dır, iki şeyi birbirine bağlamak için kullanılan ipin adıdır) ve bundan sonra sonuç/fikir çıkartırız. Soyut bir sözcüğü ararken bile onun yerdeki, topraktaki kökünü bulmak, görmek gerekir. Örneğin soyut "akıl" sözcüğünü anlamak için onun yetiştiği toprağa gidip orada resmini buluyoruz. Fotoğrafı çizilemeyen sözcük bizim için anlamsızdır, algılanamamış demektir. (Ülkemizde 2005 de başlatılan ders kitaplarında resmi çizilebilen bir tek kavram yoktur!)

Fonetik geçişlerle, bir sözcüğün ait olduğu dil ağacı bulunabilir demiştik. Ailedeki diğer sözcüklerin bu sözcükle anlam beraberliği içinde oldukları anlaşıldığında güvenle o sözcüğü kullanırız. Örnek olarak BUDA sözcüğünden yola çıkalım:

BUDA (dua), PUDU, PUT, BUYDA (buğday, Hititlerde başak demeti simgesi) PUDU HEPA (Çorum'un Kibele'si), MİTO (efsaneleşen, anılmaya devam edilen, Yır'lanan, Yar olan), anılan, dua ile çağrılan. METE, Mu-Ata, Mautu; buğdayı koruyan!

Sözcüklerin bir ailesi olduğuna Rize'den örnek:

"Dolayıma dolaylık doladım" cümlesinde, bir kökten üç sözcük ve bir cümle oluşmaktadır; **dolay, dolaylık, dolamak.** Bu bir Rize'li kadının cümlesidir. Örtüyü, belinden aşağısını saracak şekilde dolayarak bağladığını söylüyor; en kısa yoldan en az sözcükle çok şeyi anlatıyor.

Rize'de peştamal, baştan aşağı örtülendir, dolaylık, belden aşağı örtülendir, çerşan ise sadece baş ve omuzları örtendir. Çerşanı genç kızlar, peştemalı belli bir yaştan sonra, örneğin kaynana olduktan sonra kayın analar örter. Dolaylık her iki yaş grubunda da örtülür, ancak bahçe işi yapılırken önlük gibi kullanılır. Bu örtülerde kullanılan renklerin de özel anlamları vardır.

Bir sözcüğün kök hecesine inip onun fotoğrafını çıkartmak, anlamlı okumayı, analiz etmeyi getirir. Üçlek sistem bize bu analiz işleminde hız kazandırır. Aslında bu sistem Türkçe'nin dil halısında vardır ve biz bu çalışmamızda sadece bu halıda kullanılan ilmek bağlarını (akıl bağcıklarını) en kestirme yoldan görmeyi deniyoruz.

Sözcük dokuma halısında motifleri birbiriyle ilişkilendirmenin önemi özetle şudur: Önce kök heceden eril ve dişil iki sözcük üretilir, sonra bunlar fonetik olarak büyütülür, bu yolla sözcüğün ailesi ortaya çıkar. Aile fotoğrafı içine girmiş olan bir sözcük bir daha kaybolmaz.

Herhangi bir sözcüğün anlamını çözemiyorsak, onun aile fotoğrafına bakarak ne olduğunu, soyunu, kökünü bulabiliriz, fotoğrafı tamamlayabiliriz.

Sümer kültüründeki "hayatı üç aşamalı düşünme" Mevlâna'nın "Hamdım-Piştim-Yandım" özlü deyişiyle benzeşir. Burada henüz bir sözcük türetme yoktur, ancak kavrayışının evrensel olduğunu açıklamak için örnektir. Üçlek sistem, olan bitenin birbiriyle olan bağını akıllıca kurar ve bunları isimlendirirken de akıllıca adlandırmalar yapar. Böylece, sözcükleri "anlam bilim" olarak da analiz etmek kolaylaşır. Buradan akıl-dil ilişkisi açıklanabilir hale gelir.

İngilizce'deki, sözcüklerin baş harflerinden yeni sözcük türetme yolu, akıl bağını ortadan kaldırır. Bu durum 2000 yıllarında yaşadığımız küresel savaşın silahlarından biridir. Örneğin, 1916'da Çanakkale Boğazında demirleyen İngiliz Armada filosundaki askerleri toplayan şirket Anzak'ın adı, bugün asıl açılımı olan Avustralian New Zeland Army Cooperation'dan uzaktır. Dil ağacında yer almayan böyle sözcüklerle yanlış mantık kurulur, zihin yanılsatılır, akıl-mantık dağılır, bunlarla zihinsel faaliyet yapılamaz.

Üçlek Tanrıça kültüründe, doğada var olan her şey kutsanır, ondan kendine örnek alınır. Başta insanın kendi bedenine; doğurana ve doğurduğunu besleyen bedene saygı, üretmeye, beceriye, bilime saygı vardır. Hayvanlar ve onların hayatı incelenir, gözlenir, ilham için sembol edilir; arılar, yılanlar, pars, arslan, kurt, kuş, kaz, boğa, koç ve daha…

Örneğin, kurt anası indeki tüm yavruları (insan yavrusunu da) emzirir, kurt ve öküz kendi anasına saygılıdır, anasıyla çiftleşmez, çoban köpeği (kangal) ve kurt kendi aile yakınlarıyla çiftleşmez, ana arı yaşatılmazsa oğulları yaşamaz, karıncalar selde yuvayı kurtarmak için kenetlenerek piramit olurlar. Geyikler, en sarp kayalara çıkabilen, en çevik ve en özgür hayvanlardır, o nedenle Ço-Ban, yani Pağan/Pan atalarımızın sembolüdür. Hayatın devamına yarayan doğal davranışlar doğada gözlenir, örnek alınır, yaptığı başarılı işlerde onlara benzeyen insanlar da, benzer isimlerle çağrılır. Başarı topluma yararlı olmakla ölçülür, kutsanır, yüceltilir, yüce kavramlarla adlandırılır.

Tavşan, korkaktır, bu yüzden olumsuz örnek olarak kabul edilir, hatta Çorum'da eti bile yenmez ki onun korkak özelliği insana bulaşmasın diye. Kartal, en eski sembolümüzdür; gökyüzünü her iki yönüyle tam daire görebilme özelliğindedir. Çorum Boğazköy'de, antik Tuthaliya bulunan çift başlı kartal kabartmasında, iki pençesine aldığı korkak iki tavşanla birlikte resmedilmiştir.

Yine koçbaşı sembolleri, baba ile özdeş KOÇBAŞI kavramı verir, bu bey çok karın doyurdu demektir. Milas MÖ270 de Laz Mautu Çorum Alaca(Laz) müzesinde parlak mermerden olanları vardır.

Doğadan insana ders çıkarmak Oğuz Kültürünün de esasıdır, insan-doğa bir bütündür. Bir sözcük bizi doğadaki o fotoğrafa götrebilir. Beşikdüzü'nde halk arasında fındık ağacıyla bağlantılı özlü bir söz vardır; "Fındığı topladığımız gün, fındık bir gün dinlenir, bir yıl sonraki meyvesini hazırlamaya başlar." Yani, kendisi de öyle yapacaktır.

Tarihten bugüne gelen tüm önemli insan isimlerinin, o insanın becerisine verilen isimler olduğunu görüyoruz. Böyle olduğu için ismiyle birlikte o insanın kişiliği fotoğraf gibi gözümüzün önüne gelir. Beceri-ad-soyata sıfatı arasındaki uyumun bir zihinsel faaliyet olduğu açıktır.

Örneğin, Babil'in Asma Bahçelerinin kraliçesi İştar'ın bütün adları onun kimliğini tarif ederken, fonetik dönüşen sesleri de açığa çıkartır.

İştar, SemirAmisi, SimerAmyti, SemirAmide, Medes: Kafkas İberiasından İş-tar (Toros) soylu, Kutsal Hilal inanışlı, Sümer kültüründen, Mete soyludur, Amazondur. Rize'de Potomya'da, Baleva tepelerinde bulunan Gelin Kaya rölyefinden yola çıkarak, Babil'e buradan gelin gittiğini düşünebiliriz. Asma bahçeleri burada Eylül ayında yamaçlardan sarkarken aynı manzarayı verir.

Şunu da anlıyoruz ki, Amide (Hamide), Mautu/Mete'nin dişil halidir.

Bazı Kuran yorumcularına göre, Kuran'da kadının üç halinden söz edilir; genç kız hali, gelin hali, ninelik hali. Bu bilgi Üçlek Kibele kavramı ile de örtüşür.

Deneysel Fonetik Çalışma:

Demir sözcüğündeki **d** harfinin **z** olabilirliğini anımsayalım. Rize'de bu ses vardır. İngilizce'deki "then" okunuşu gibi, dilin ucunu üst dişlere dokundurarak ZEN gibi okunur. Dem iğiren ana'yı bu telaffuzla söyleyelim; **Zem-iğr- ana; Zemirna** olur.

İğr, ur, or, ör eylemi, MA bereket tanrısı adına yapılan işler olduğundan İğr-mağ, Ur-mağ, "ormeğ" fiilleri oluşur.

Şimdi, demirin kök hecesini üçleyelim:

dem, demi, demo

zem, zemi, zemo

Bu üçleme içinde dişil olan ikincisidir. Eril isimler ise üçüncüden türetilecektir; Timur, Tibur, Tibor, Teymür, Teyo, vb. Demir'in bizzat kendisi de eril olabilmektedir.

Şimdi, üçlek sisteme göre oluşan bu sözcüklerden elde edilmiş kadın adlarına gidelim:

Semira, Semra, Sumru, Şamra, Zamire, **Zümra, Temra, Demre, vb.**

"Sümer" sözcüğü ile akrabalık açıktır. Şimdi rahatlıkla söyleyebiliriz ki, Sümer kültürü demiri bulan, ondan kendi baltasını yapan Amazon Kültürüdür. Zaten Karadeniz'deki yerleşim adlarında yaptığımız analizler ve araştırmalar da bunu doğrulamaktadır. Kırım'a hatta Moldova'ya kadar Sümer/Kimer uygarlığı artık karşımızdadır.

Karadeniz'deki Sümer Uygarlığının çok doğaldır ki bir adı da Amazon Uygarlığı olacaktır. Kafkasların sarı hilali, Ay Tanrısı MAZ/MEZ inanışlılar...

Araştırmam ilerledikçe şunu fark ettim, Mezopotomya kavramı içerisinde yer alan MED-OPO tanımı da "AMAZ-Opa Damı" ile denk düşmektedir.

Ayrıca, MEDE Opa, Mete Amca/Abey kavramıyla örtüşür. Amaz, Amed, Med, Medi, Mez, Maz, Baz, Bazi, gibi sesdeş sözcükler bizi MEDES, OĞUZ METE'lerin Bazi-Leus /Başoğuzlu Uygarlığına götürür.

Pekmez/bek-mez içindeki besleyici olan demir/feri besinini biliriz, üzümden ezilerek yapıldığını da biliriz. Pek-Mez; koyu Maz! Bize ruh veren, canlılık veren pek-müz perilerinin demirle bağını artık kurabiliriz.

Oğuz-Işık kültüründe önemli yeri olan "cem" sözcüğü ile bir fonetik yolculuk yapalım. İd'li dağlardan biri olan Ovit'in yolu üzerindeki Cimil'in Hitit kültürüyle bağını bulacağız.

Cim-il/ Cem-il; cem yapılan, toplanılan yer, otağ kurulan yerdir; "**cem cemi cemo camo, cuma"**

Cemi/cami/came; Rizede cami'ye came denir. Toplanıp bir araya gelmiş olan halk kavramlarına ulaştık. "Demo-kor-asi"nin kökeninde toplanıp dem/cem yapıldığını görüyoruz. "Kor" hecesinde ise, zihinsel faaliyetin yoğunlaştığı, ulu ışık kütlesi "Kor" (güneş tanrı) ışığının kaynağından söz edilmektedir. Hatta "Dem-Kor", bize akıl ışığının "dem"lendiğini, "dem" aldığını, aklın "ol"gunlaştığını söyler.

Aynı kök heceden "c-d" geçişli harfleriyle fonetik arayış yapalım:

"dem demi demo dama duma"

Burada demo-krasi sözcüğünün ve Rus parlamentosunun üst kanadı olarak bilinen "duma" sözcüğüne ulaştık.

"Cem-li" türetmesiyle, "cüm-le" kavramına ulaşırız. Sanıldığı gibi "cümle" Arapça değil, Türkçe çıkmaktadır. Çünkü anlam olarak da kelimeleri bir araya toplamak, "cem etmek" ile doğru orantılıdır. Hem de "tümce" demekten daha rahat ünlenebilmektedir.

Dilde akış kolaylığı veren şey nedir, bu konu dilciler tarafından pek konuşulmamıştır. Bilinmesi gereken şudur; o sözcük bir ses, dilde akışı zorlaştırıyorsa, o sözcük zorlama bir sözcüktür, er geç düşer yok olur.

Moldavya'da bulunan Türklerin, ki Doğu Karadeniz kökenlidirler, Gagouz (Gökoğuz) dilinde ablaya "kaco", ağabeye ise "baco" denilmektedir. "Baco" bizdeki "bacı"nın eril halidir.

bac- baci - baco

bic - bici - bico

Gürcü dilinde **bici kız, bico erkek** çocuktur.

İspanyolca **peri** kız**, pero** erkektir.

Rize dilinde; "Ka, pi bak bağa, sağa deyrum", cümlesindeki "bana-sana" derken kullanılan "bağa-sağa" sözcükleri, aynen Gagouzca'da kullanılır.

Rize'de bir işe niyetlendiğini açıklarken ilk cümle olarak "Ullaun isinlan" denir. Bunu, bugün "Allahın izniyle" olarak algılarız. Fakat, fonetik açılımında karşımıza "Ululların İsiğiylan", anlam olarak "Ululların yaptığı iş gibi" kavramı çıkmaktadır. "Ata" kültürüne gönderme vardır, Hatti, Eti kültürü burada hissedilir.

Ata kültürümüzdeki suyu toprakla buluşturarak yerleşik hayata geçişi de sağlayan TURPAN tarım devrimini (**Karız** Su Kanalları) ve Sümer demir devrimini bilirsek, hangi sözcüklerin hangi devrimle dilimize girdiğini de görebiliriz. Buğdayın bereketini koruyan ilk atalarımıza KARUŞ, KUROZ (Karız ile sesdeştir), Mete, BUDA gibi sıfatların ad olarak verilmesi, tarım devrimi bağlantılı olmalıdır. İzmir, Sümer, İspir, Sibir, Persi, Pars gibi isimler, "kılıcıyla koruyucu olan, bu şehri kuran" anlaşılabilir.

Fonetik Analizde Simetri:

Fonetik analiz çalışmalarımız devam ederken, çok daha kısa yoldan analiz tekniklerine ulaştık. Örneğin çift heceli isimlerde sağdan okuyula, tamgalara yer değiştirmekmek gibi, akraba bir sözcüğe ulaşabiliyoruz; Sü-mer; Mer-si; Per-Si, gibi.

Perslerin antik tanrısı Mar-duk'un da kök hecesindeki Ma-uri/Uma-er, Sü-MER hecesinde saklıdır. Uri-Uma; Uma anadan üreyen, güneşin var ettiği...

Bir daha ters okursak UR-UMA diyarı, coğrafyamızın antik adlarından biri karşımıza çıkar. Ayrıca Urum-eli, Turakia, Türk yurdudur, bilinir. Kürtler Türklere Rum der. MAR, Uygur şehri Urumci; Ur-uma-si; Urum/Mar soyundan…

Türkmenistan'ın en büyük aşireti Mar kavmidir. (Mor-oguli /Morgül ile sesdeştir. Yazar Morgül'ün ata dedeleri Türmenistandan gelmiştir)

Niğde'nin antik adı olan **TUANA, NİĞDE** ile simetrik sesdeştir.

Hasan Dağı, Hasan Dede türbesi buraya yakındır; **HASAN** ile **NAUS** simetrik sesdeştir.

Niğde; NEU-İDA (yeni ışık) ile "ışığın yükseldiği bilimevi" anlamında Tuana'yı açarsak; Utu-U-Ana olacaktır. Bölgenin kurtarıcı Oğuz beylerine Doğan adı verilirdi. Sözcüğün sıkışmış hali TAN'dır. Tan yeri ışığın yükseldiği yerdir ve Lazca TANİ veya Tauna aynı şekilde "yükselen ışık" demektir. Bilimevine Lazca Tauna demekle, Niğde veya Tuana arasındaki fonetik akrabalık ortadadır.

Aynı yerde, Hasan Dağında bir Hasan dede vardır, onun adı da dağın adı da, Kemerhisar Bilimevinin atası olan, üç kuşak bilim adamı yetiştiren, doktor matematikçi olan, Apollo **Naus**'dan adını almış gibidir.

US ANASI, APOLLO-NAUS… NA-US, Ana-Us… Apollo; Ulu Apo, Alp, İlyapa! Kemer Hisar adına da KİMER/ SÜMER-i Sehari diyelim mi?

Bir Niğde öyküsü var. 1.yüzyılda Apollo Nius Antalya'nın oligarklarına demiş ki:

"Ey Aspendos'un zenginleri, toprağı kendinizin sandınız, oysa toprak hepimizindir. Gerçeği söyledim diye beni hapse attınız. Ya söylemeseydim başka ne olacaktı ki!"

Bugün bile geçerli değil mi?

Niğde-Tuana simetrisi, Sümer-Mersi simetrisi gibi fonetik analizde aynada simetri bundan sonra da çokça karşımıza çıkacak.

Ağrı Dağı'nın fonetik fotoğrafı:

Ağri: Oğ-uri. Goğ/Gök Tanrının yeri. Oguri, "Kuru". Türklerin en eski adlarından biri KURU'dur.

Ar-Arat: Arat/Dor Yeri; Ur-utu; Urdu.

Arat: Er-Ata. (Erat, Asker)

Ata-er: Ada-ur; Dor (Atu-ur; Tur/Türk)

Arat Ağri; Erat Oğri, Erat Yeri.

Ararat: Dor/Tur'ların yeri! (Dor/Artı, Kürtçe'de KIZIL)

Buradan Urartu'nun fotoğrafını da çıkartırız:

Ur-artu; Ur-ar-atu; Oğri ar-utu; Erata Yeri.

Urarto; Ur Ada-er/Dor; Dor yeri.

Varto; Par-tu, Par-si, Mar atalı.

Ağrı'nın diğer adı Karaköse'dir. Kara-köse; Kuzey Oğuz açılımlıdır.

İsparta ilimizin adında benzer bir Sümer adını görürüz; İsparta; Par-si-ata; Ata Su-Mer.

Çağrışımla, Roma'nın SPARTA-KUS köle isyanı da, Anadolu'dan Cenevizli korsanlar tarafından kaçırılmış gençlerin köle olarak satıldığı Roma'ya isyanıdır. Adlarından onların Pers-OĞUZ olduklarını okuyabiliriz. Tarihçiler onların MÖ.70 de, Anadoludan yükselen MOHTİ OĞUZ VI.Mitri-Date'nin direnişine katılma çabasını pek anlatmazlar. Sahilde binecekleri gemilerle ana vatanlarına döneceklerini hayal etmişlerdi.

Arhavi'de yukarı köylerde yaşayan yaşlılar gençleri sahile yalnız göndermezler, kaçırılacakları üzerine anlatılan gelen korkuları vardır! (Tamamı Lazca konuşan tek ilçedir.)

Ar-Heba, Arhave, eski adlarından NAO DİDİ, adından buranın tipik Sümer yeri olduğu sezilir; Opa/Hepa'dan Ur olanların yeri…

Fer / Işık Dünyasına Fonetik Yolculuk

Şaman kültürünün temelini FER kök hecesinde görüyoruz. Öncelikle belirtmeliyim, Şam/Işık, Şam-an ise onun çoğuludur. Işık blimi yapanlar anlamındadır. Örneğin Saman-Yolu, Şaman bilginlerinin bulgularıyla ortaya çıkmıştır. Anadolu baştanbaşa Şaman bilimevleriyle doludur. Bursa Ulucami eski bir bilimevidir, mihrabında tamamıyla geometrik oranda doğru resmedilmiş ahşap galaksi vardır, sekiz yıldızlıdır. Caminin ortasındaki tavanda buluna sekiz köşeli tambur ve tam altında bulunan şadırvan, burada Şaman tıbbındaki gibi Işık ve Su sesiyle tedavi yapıldığına işaret eder.

Şaman, etrafını aydınlatan, ışık kaynağı olan demektir. İnsanı ışık canlısı kabul eden Şaman kültürü, bütün dinlerin altındaki tek ve en uzun yılları kapsayan kültürdür. Güneş Kültü diye adlandırılan kültür de budur; bütün isimlerde "ışık" kaynaklı kök heceler vardır.

Şam, esiğ/ışık, "fer" kök hecesiyle de karşımıza çıkar. Fer'in oluşumundaki Opa (Up, yukarıdaki ışık kaynağı, güneş) bize çıkış noktamızı verir; Opa'dan Ur olan, Per/Fer/Mer. Ulu Işık yol gösterici olmaya başlayınca gerisi çorap söküğü gibi geliveriyor.

Işık, ışın, ısı, enerji; FER

Çoğaltalım; FER, FAR, FOR, FUR; PER, PAR, POR; MER, MAR, MOR, MUR…

Fer kök hecesinden türevler çok zengin durmaktadır. Bu sözcük, acunsal enerji, güneşin yaydığı ısı ve enerji, güneş gibi, Şaman kültürünün merkezinde görünmektedir. Bu analizler ihtimaldir bizi Şaman kültürünün derinliklerine doğru götürecektir.

İngilizce Işın; Bar, Rey.

PER hecesinde iki ses kökü vardır; Op-Ur, Op'dan Ur olan.

OPA-ANA IŞIK Kaynağı, en tepede olan, en yukarıdaki, Işığın geldiği yeri ifade eder, hem erkek hem kadın olan, bir olan Tanrısal sıfattır. TANG-Rİ, Tan-rı, Tan yerinden yükselen, kutsanan TAN, dönüşürerek Tun, Tin, Sin, Sun, San… Hepsi ışık kaynağına gönderme yapar.

Fer sözcüğü, ihtimaldir ki, evrenin temelindeki enerji ile yakından ilgilidir; onun varlığına CAN deriz. Hindular da "can" der.

Işık kültürü, Od/Oz kültürü veya Güneş Kültü olarak biz Türklerin hep içinde olduğu bir kültürdür. Türklerin Göğ/Oğ tanrısı bir ışık tanrısıdır; "Oğuz" derken de Oğ-ışığ deriz. Kırgızistan'da bulunan altın adam heykelinin adı ISSIĞ KOL Oğuz Oğlu, ISSIĞ YÜZÜĞ tamgası da Oğuz Uşağı'dır.

Türklere, "İs-ma-ili; Ulu Oma Işığı" diyen Yahudi yazarlar, bununla Türklere Işığın Oğlu/Tanrı'nın Oğlu demektedirler. Benzer bir ifadeyi Kaşgarlı Mahmut'un sözlüğünde geçen, Hz.Muhammet'in Türkmen tanımında da görülür. Türk

destanlarında Türkler kendilerine Oğ-uz Oğlu der (Işık Kul), bu tanım da aynı kavramı ifade eder.

Gün ışığının yükseldiği yerin adı olan TAN, antik sözcüklerde çok geçer. Tan; Ata-Ana, Işık Ana (Zigana, Esiğana), Utu-Ana; Tauna, vb.

TAN içerisindeki iki kök hece yer değiştiğinde Ana-Ate; Anati, Ana-udi; Endi (Sümer Tanrısı) çıkar karşımıza. Anati-Kos gibi soy ata adı veren ektir, Oğuzi analı, Anati Okhus! Oğuzlu olarak bugüne çevrilebilir.

Plas-enta sözcüğünde bile bu koruyucu tanrıya rastlarız, bebeği anne karnında sarıp koruyan Pelaz-Anası.

Tıpta ve canlılarla ilgili diğer bilim dallarında Op-Laz ve Plazma ile sesdeş çokça sözcük vardır, bunlar ışık ve ilk canlı hücre ile doğrudan bağlantılı sözcüklerdir.

Farslar da kendilerine FER-si, Işık soylu anlamında "Par-si" demektedir.

Tüm bu tanımlarda "ışık" ve "fer" temel kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Maz; Sam'ın sağdan okunuşudur.

Halikarnas Balıkçısı insanın topraktan değil ışıktan meydana geldiğinden söz eder. Sanırım onun bu düşüncesi, Okford kütüphanesinde geçirdiği dört yıla dayalı bilgidir.

Işığı maddenin kaynağı kabul eden bir inanış da Pers-Sasani kültürüdür. Sasani kültürü Pers uygarlığının küllerinden doğdu. Kimi tarihçilere göre İslam Uygarlığı da Sasani Uygarlığının küllerinden doğdu. Şems suresinde buna kaynaklık edecek ipuçları vardır, "Şems" güneştir. Ya-Sin (Ey Güneş), Ha Mim (Ah Nokta, Güneş) gibi sunuşlarla pek çok Ulu Işığa, Allah'a sesleniş Kuran'da mevcuttur. Ki, İslamiyeti ilk sahiplenip koruyanlar Şamani Türk devletidir. Tarih boyunca Türk devletlerinin paralarında sekizgen şems motifi bulunurken, 2005 yılında Türkiye Cumhuriyeti parsındaki şems motifleri yok edilip yerine yedigen şekiller konulmuştur. Yedigen; matematiksizdir, algıyı zorlar, köşelerini tek tek sayarak birkaç saniye sonra ancak algılanabilir. Sekizgen ise, en hızlı algılanan mükemmel estetik şekildir, sanat, art (sekiz), artan, üreyen, yaratıcı olan şekildir, güneş bununla ifade edilir. Sekizli şems motifinin Türk parasından kaldırılmasının anlamı, "bu halkı uyutuyoruz, beynini matematiksizleştirdik" olarak anlaşılmalıdır. Büyük gezegenleri bulan Şamani bilim adamları onları sekizli yıldız olarak resmettiler.

Samanilerin evreni böyle algılamaları batıda küçümsendi, onların ateşe taptıkları yalanı söylendi. Mitolojide Kibele, Atis'e (dumansız ateşe, plazma/pelaz-uma'ya) âşıktır, yani toprak ana güneşe âşıktır.

Selevkoslar, gökyüzünü, bize ışık veren güneşi ve ışığını güneşten alan gezegenleri inceliyorlar, ışığı hayatın kaynağı olarak algılıyorlardı. MÖ.109'da Mars-Merkür-Jupiter buluşmasını tespit ediyor, 14 Temmuz saat 17.53'de Adıyaman Nemrut dağının batı terasında bu olayı izleyip Aslanlı Horoskop heykeline resmediyorlardı. 25 bin yılda bir kere Mars ile Merkür'ün yanına gelen Jupiter'e büyük Oğuz beyi Eupadore Mitri Date'nin adını, Hubidor/Jupiter diyorlardı. Ona, o gün o saatte 22 Oğuz boyunun birleşik krallık tacı giydiriliyordu. (Adıyaman mozaiklerindeki adıyla MHTİ OKHUS, Oğuz Mehdisi)

"Fer" ile sözcük araştırmamıza devam edelim. Ay-fer ile Ay-peri bağlantısındaki gibi, ay tanrıçası İştar/Star/Str (Dor-esiği/ Dor-es/Toros) ile fer

bağlantısı bir tesadüf olmasa gerek. STR ile başlayan yüzlerce sözcük, dağ, nehir ve yer adı olarak Asya, Avrupa ve Afrika haritalarında görülür.

Dor; Ar-tı dır, pusulada güneyi, sıcağı işaret eder. Fonetik analiz araştırmamız sırasında adını Artı'dan alan yüzlerce sözcükle karşılaşmamızın bir nedeni olmalıydı. Örneğin Mars'ın bir adı da ERTE Yıldızı, Artı Yıldızı, sağdan okursak DOR yıldızıdır. Urdu/Urartu şehri Van'da, Aktamar Bilimevinde (Kilise değildir) gün ışığının girdiği delikler vardır, bu deliklerden giren ışık, yılın belli aylarında belli resimlerin üzerine düşer, bir yıl dolduğunda ışık yine aynı resmin üzerine gelir; buranın Gök Bilmevi olduğunun belgesidir.

Per (Fer): Işık, can, derman. Bu kavramı halk arasında günlük konuşmalarda da görürüz; *Gözümde **fer** kalmadı. Dizlerimin bağı çözüldü, Hiç ferim kalmadı, gözlerime **ışık** geldi, su içtim **can** geldi,* gibi.

Kibele'nin Üçlek sistemine göre; "per" kök alındığında, bu kökten bir dişil bir eril türeterek çoğaltırsak, Peri, Pero dişil-eril insan adı olur. Peri, halen Kafkaslarda "kız" demektir.

F,P,V,B,M fonetik akraba sesleri birbirine geçişlidir. Üçlek sistemde elde edilen dişil-eril yeni isimleri geçişli seslerle sayısız çoğaltabiliriz:

Fer, Feri, Fero, Foro… Forfor
Per, Peri, Pero, Poro… Por
Ber, Beri, Bero, Boro
Ver, Veri Vero, Voro
Mer, Meri, Mero, Moro
Mar, Mari, Mara, Moro…

Farsça kişi demek olan "fert" içerinde FER'i görürüz; Fer-ti, Işık-atadan ur olan… "Kişi" derken de içinde Og-isi okunur.

Latin dillerinin altında Lazca vardır saptamamıza dayanak oluşturan temel bir yapıyı Lazca çocuk, "berepe" açılımında görürüz. "**Bere-pe**", bi-ışık/bi-per, yeni var olan bir "fer" olarak düşünülmelidir.

İngilizce "To Be" olmak fiili, var oluşu anlatır. Pe-laz, Mi-lat, Mi-let sözcüklerinin başında bulunan BE –Laz, Uluoz'dan VAR OLAN anlamı içerir.

Be, Pe, Opa, Opo, Aba gibi antik sözcükler Ana Tanrıça Kibele'ye karşılık olarak kabul edilmişse de, burada BE ile, yani VAR ETMEK ile örtüşmektedir, bu nedenle var eden büyük ışık "güneş" ile eş anlamlı düşünülmesi normaldir.

Yerel şivede; bi-dur, bi-gel, dur-bi, gel-bi, gibi emir sözcüklerinde "bi", bu eylemi oldur, yap anlamı verir.

Peri-bi, sağdan "**Bi-ber**" sözcüğünde, "bir peri" benzetmesi vardır; ısı verir, can verir, fer verir insana ve gerçekten içinde "demir/fer" vardır. Yunanca'ya "piperu" olarak, İngilizce'ye "pipper" olarak geçmiştir.

"**Peri**", kız olarak karşımıza çıkar**. Meri**'ye dikkat, Türkçe çıktı.

Dilimizde eğlenceli dil türetme şeklinde "perili merili", "darılı marılı", sarılı marılı" gibi bir dil oyunu vardır; bu oyunda her harften M'li kafiye türetme görülür; M harfinin geçişli özelliği başta gelir demektir. M-P geçişine örnek, Pers-Sasani kralı Şapur, Sa-Por, fonetik olarak "ışığın büyük oğlu" şeklinde açılabilir.

"**Fer-etiko**" Rize Bezinin adıdır. Açılımı, Fer-atika; Atti-ka'nın ısısını veren.

Fer''in türevi kimi sözcükler; "**Ferferig ortalıkta dolaşmak**", "**Firfirik öttürmek**". Firfirik, Lazca'da ve Rize şivesinde düdük demektir. "**Perişan, perperişan olmak**"; bütün enerjisini kaybetmek. "**Viri viri**" konuşmak (olumsuz anlamda) çok konuşmak.

Rize, eski Haldoz (Portakallık) mahallesindeki "**Bero**" lakaplı aile vardır. Bu mahallede soyadı Perili olan İkizdereli bir aile daha vardır. Bu isimler ışıkla ilgili olacaktır. Bertan adına Bero deyişimizin fonetik mantığı burada sezilebilir.

"**Forfor**" harlı ateş, "**foğur foğur"** kaynamak.

Fortuna; Fırtına; Fer-tauna; Gür ışıklı.

Farsça: **Ferase**t. Fer; erdem. Ferli; erdemli.

İngilizce: **Por**; ısı dolu.

Por-ti-kal ve Por-ti-hala (ineğin ilk sütünden yapılan tatlı); enerji suyu.

İngilizce: Furnace; ocak. Fairy; peri. Fairytail; peri masalı. Por (kap), Far; uzun ışık.

Fransızca: Four; harlı ateş. Fournesi; yanardağ (foğur ısı).

Rize'de "furnesi"; fırınlanmış mısırdan yapılan ekmek.

Foro'dan, fonetik geçişli O-A seslerine göre türev: "**Farfara**", çok haharetli konuşan.

Bir eylemi çoğaltmak için izlenen yol, eylemi tekrarlamak anlamında, kök heceyi yinelemek, bu yolla "eylemi çoğullamak" yolu kullanılmaktadır: Ferferik, farfara, gibi.

Şans, talih kavramıyla bağlantılı olarak; çok taşkın akan Furtuna deresinin adıyla İtalya'da bir Furtuna deresi daha vardır, ki orda yaşayanlar Doğu karadeniz'den oraya gittiklerini söylemektedirler, bu derenin adı Talih Tanrısıdır. Karl ORFF, Karmina Burana adlı sahne kantatında ana temayı bu dere üzerine oturtur, koro en coşkulu yerde "O Fortuna" diye haykırır. Sözcüğün kök hecesindeki FOR, "Fer, feri, fero, foro" fonetik türev sıralamasında "en kuvvetli" akan algısını vermektedir.

Rize Fırtına Deresi, bu adını Amazon savaşçı Fırtına Aba'dan aldı. VI.Büyük Bedri'yi gece savaşında yaralandığında atına alıp Amasya'dan Fırtına Vasindeki Zir Kaleye kadar getiren başkadın savaşçı Amazon Tina, Fortuna Abla odur. (MÖ.63)

"Merdivan" sözcüğünün açılımında karşımıza Meri Diva Ana çıkar. "Dirvana" kuşu mitolojideki demir ana, demir kuştur, ona çıkmak için Merdivana çıkılır; bütün tapınakların kaidesi merdivendir. İtalyanca ve Lazca "skala", iskeledir. İtalya'da La Scala Operasının merdivenli kaidesi ona adını verir; Merdivenli Opera demektir. Burada solist olan Leyla Gencer'e DİVA adı verilmiştir; o, bu merdivenlerin en yukarısına çıkabilen, en demir olan kuştur.

Kök hecenin merkezine ışık kaynağı olarak FER yerleştikten sonra, sözcüğün fonetik geçişlerinden türetilen çok sayıda sözcüğe ulaşılabilmektedir. Mer, Meri, Mar, Mor, Bor, Bar, Par, Per, gibi. Bu hecelerin arkasına gelen "lar" çoğul eki ile kavim adları yapılır.

Benzer şekilde çoğul eki, "uşakları"nın kısaltılmışı olan Us, Si, Ti, Zi de olabilir; Par-ti, Per-si, Mar-si; Mer-ler, Marlar, Perler, gibi. Si eki başa da gelir; Si-Mer, Ta-mar, Te-mur, Ti-Mur gibi.

İran Pers ve Sasani uygarlıkları, ışık kültürünün önemli merkezi görünmektedir. Sasani kutsalı MAR-DUĞ (Mar-ida, Mar-ti, Mersi) ve Mitolojik Pers kralı FERİ-DUN, gibi yüceltilmiş kişiliklerin altında önemli büyük başarıları olan insanlardan söz edildiği gerçeği vardır. Biraz araştırdığımızda aynı özelliklere sahip iki ayrı kişi veya aynı kişinin iki farklı tanımları çıkar karşımıza.

FERİDUN operasına konu olan atalarımızdan söz edelim. Mustafa Kemal Atatürk'ün bizzat metnin oluşmasına katkıda bulunduğu bilinir. Pers mitolojisinden alınmış "Özsoy Destanı" (A.Adnan Saygun) ilk Türk operasıdır (1933). Kahramanın adı olan Feridun'un ikiz oğlu olur, biri TUR diğeri ise İRAC/ Iraz. Iraz; İriza; Farsça gibi sağdan sola okuyuşla AZERİ! Zamanla bu iki kardeşin aralarına kötüler girer, birbirine düşman olurlar. Kastedilen Türklerle İranlılardır. Bundan sonra aralarına kimse girmesin diye dualar edilir, dualar doğum kutlamasına katılan ulu halk önderleri tarafından yapılır.

Tarih boyunca Romalı yağmacılar Türk soylu uygarlıkları yıkmak için hep kardeşler arasını açmış, birbirine düşürmüştür; örneğin Darius'un iki oğlu Serhaz ile Kuroz (MÖ.400), Timur ile Beyazıt, Osmanlı ile Safevi savaşları, gibi.

Feri-tan; Işık-tan var olan, anlamında bir kavramı da içerir. IŞIK-TAN, yani Işıkoğlu FERİDUN. Fer Ti-ana olarak açıldığında, "Anası Fer"; Işık Analı olur.

Benzer şekilde, Anadolu'da Işıltan ve Işıtan erkek isimleri yaygındır.

Feridun; Feruzan ve Firuzan ile sesdeştir. Firuz, Peruz, Peruze, Parise, vb adlar hem İran'da hem Türkiye'de yaygındır.

Farsça dili için "İran Türklerinin şehir dilidir" diyebiliriz. Bunu açalım. Hanedanlığın ve yönetici sınıfın dili her yerde halktan ayrılır. Saray kültürü, farklılaşmayı önce dilde getirir ve bu dili sanata şarkıya şiire ve edebiyata yerleştirir, egemenliğini bu yolla perçinler. Uygur'da da halk müziği-saray müziği ayrılır, İtalya'da da, Osmanlı'da da, Selçuklu'da da. Halkın dili ile sarayın dili ayrı olsa da, hepsi aynı kökenden insanlardır. Pers hanedanları Kaşgari Oğuz boylarından olduklarına göre FARSİ'ler dediğimizde bir başka insanları anlamamak gerekir.

Bugün küresel egemen olan dil İngilizce'dir ve bunu dünyaya dayatanlar, bu dili kendine egemenlik aracı seçen hanedan Engliz (English) adlı bir İngiliz ailesidir.

Şair Firdevsi, Türk soylu bir şairdir ve üç dilde de, Türkçe, Arapça ve Farsça, ana dili gibi şiir-destan yazmıştır. Üç dilin büyük ustası Firdevsi için Türk düşmanıydı, Persleri tutuyordu, gibi saldırılar ona ve bu üç büyük uygarlığa haksızlıktır. Keza Mevlana, sonra Osmanlı Divan Şairleri, Farsça ve Din dilimiz olan Arapçayı da katarak Osmanlıca gibi yeni bir kültür dili yaratarak şiir yazmakla Türk düşmanı değildirler. Dilde bugün hainlik, ulusötesi sömürgecilerin dili olan İngilizce ile roman yazan ve onların Türkçe'yi kıran postmodern modasına uyanlar için kullanılabilir.

Katalan diliyle Farsça ve Kaşgari Türkçesi arasında bazı benzerlikler vardır. Bu benzerlikleri FER-Işık hecesinden yola çıkarak çözebiliriz:

Katalunca Işık, Brilla; Peri-ella; Ulu Işık.

Erkek: Jill (İl), kız; Jilla (Ella).

Hala: Tieta (teyze, tiyeze).

Güneş: Sol (So-li) Ay: Luna (ulu-ana).

Anne; Mare. Baba: Pare. Kardeş: Perma. Dede: Avi. Nine: Avia.

Ben: Joşok (ışık). Sen: Tu ets. O: Ella (kız), İes (erkek).

FER ile yolculuğa Asya'da devam edecek olursak, Laos (Ulu-oz), Kamboçya ve NEPAL'e de uğramak gerekir. Nepal'de, Ana-Poli, Ne-Bal (Neval), gibi Kibele kültürü karşımıza çıkar. Türkçe sözcükleri çoktur. Cenazeye beyaz elbiseyle gidilir, kırmızı gelinlik giyilir, inek kutsaldır, koyun keçi gibi diğer etler yenir. Süt veren Kutsal İneğin yediği otları bitirmesinler diye diğer hayvanları kurban olarak kestikleri toplu kesim törenleri vardır.

Fer ile aynı anlamda ŞAM ve çoğulu Şam-an; Işık bilimi yapanlara denir. Şamanoğulları devleti tamamen bilim adamlarının, Şamani Emir Sultanların yönettiği Türk devletiydi. Başkentleri Buhara, Semerkant ve Belh bilimevleriyle doluydu. Buraları Karaim Yahudi tüccarlarına mal taşıyan kervan bekçisi (kovboy!) Cengiz Han yerle bir etti.

MÖ.550'den itibaren Işık-Bilim kültürüne dayanan, dayanışmacı paylaşımcı Türk devletleri içerisinde, başta 1.Karus tarafından kurulan Akmenid, ardından Bazileus ve Selevkos, sonra Sasani uygarlıklarını saymak gerekir. Agamen/Ah-Men-is(d); Egemenler devleti, köleliği kaldıran, Atina'ya kaçırılan köle bilim adamlarımızı kurtarıp özgürleştiren, bilinen ilk Şaman/Kuman(komün) Oğuzlu devletidir. Anadolu'da kurulan son sosyal kamucu Türk devleti, Kemalist Türkiye Cumhuriyetidir. Her ikisi de köklerindeki Oğuz töreleriyle kurulmuştur. Ancak 3.bin yılın yağmacı batılıları onu pençelerine almış; kamu kurumları satılmakta, toprakları ve eğitim dahil zenginlikleri, tüm birikimiyle küresel piyasaya yağmalattırılmaktadır. Tarih göstermiştir ki batıdan gelen yağmacılar bu topraklarda uzun süre yaşayamamış, her seferinde Akdeniz'e geri sürülmüştür.

Uygurlarda Pusula ve Kökenimiz Afrika

İlk pusulayı keşfeden Uygurlar, onun üzerine yazdıkları yazı ve işaretlerle Işık Biliminde hangi bilgilere sahip olduklarını bize gösterirler.

Kuzey; EKSİ, rengi **Kara.**

Güney; ARTI, rengi **Kırmızı**

Doğu, rengi **Mavi**

Batı, rengi **Beyaz**

Kuzey/eksi sözcüğündeki KS harflerini temel alarak açalım; Og-esi; Oğuz! Sağdan okursak, Uşağı, Esigi, Işığı! Kara-deniz'in antik adı olan Eksi-yan-os; Eksi yöndeki usağlar, KORA, Kara deniz. Yine Kor'u işaret eder. KORİA, Kuzeyliler anlamını bize verir.

Uygur'un en büyük dağı olan, yaz-kış karlı olan KAÇ-KAR dağının adını açarsak, içinde Kos-Kor; Kor Oğuz adını okuyabiliriz.

Güney; Kun Oyi, güneşi bol alan yöndeki. Al'lı, Kor-uma-esi, Kor analı uşağlar.

AR-TI, Ata'dan Ur olanlar. Atası güneyli, GÜN-AY, Gün-Eli topraklarından olanlar. Hatta, ışığın en bol olduğu yer, Güneylilerin yeri, AFER-İka, Işığın Yerinden, Afrika'dan söz edildiğini bile söyleyebiliriz.

UTU-UR, İda-uri, DOR olanlardır.

Kürtçe DOR; Kırmızı, kızıl. Kürt; Kor-si; Kor soylu; KARUS Oğullarından. 1.Karus, başında kızıl kurdeleli, 1.artemis ve Sümerdis'in babası, büyük METE OĞUZ'dur. (MÖ.550)

Meksikalı yazar Gene.D.Matlock'a göre, kadim Türkler ilk insanoğludur, Türkçe "adam" dedikleri insan neslidir. "Dahası Meksikalılar da Hintliler de Türkleri aynı kelimeyle '**Karaskus**' diye adlandırıyordu."

"Türkler'in kendilerinden **Kıpçaklar, Kurular ya da Aryanlar** diye bahsetmesi de bunun kanıtıdır. Ancak pek çok farklı din ve mitolojide geçtiği üzere bu insanlar lanetlenip bir doğal felaket yaşar, dünya ekseninde meydana gelen ani bir sapma ile yaşadıkları yer donmuş, büyük seller olmuştur. Şimdi adına Türkler dediğimiz Kurular güneye, Orta Asya'ya kaçmak zorunda kalmıştır. Bu anlatılan Büyük Tufan'dı. Nuh ve insanlığın soyunu devam ettiren oğulları da işte bu kökenden geldi yani Türk'tü. Nuh'un gemisinin karaya oturduğu Ararat Dağı'nın Türkiye'deki Ağrı Dağı olduğu inancı da bunu kanıtlıyor. Böylece Türk soyundan gelen insanlık Türki ye'ye ve aşağıya Mezopotamya ve Hindistan'a dağıldı. Dolayısıyla Sümerler, Hititler, Iraklılar, Kürtler, Hintliler, Mısırlılar hepsi aslında Türk'tü. Kuzey Kutbu'ndan aşağı inerek Kuzey Avrupa'ya İsveç, Finlandiya, İngiltere'ye ve tüm dünyaya yayıldılar. Bugün herkes kendi neslinin izlerini Türklere dek sürebilir." (Gene D.Matlock, Ey Dünya İnsanları Hepiniz Türksünüz. Hermes, 2009)

Türklere Meksikalıların verdiği isim olan "Karaskus" sözcüğünde, Kara-Si-Kus, Karu-si Kus; Kor-si Oğuz, "güneşin oğlu" Kora Oğuz'u; anlamı vardır. Kuzeyli Oğuz adını yine AĞRI dağının diğer adı olan KARAKÖSE adında buluyoruz.

Keza, diğer adı AGRI'dır; Oğ-Uri; OGIRİ, Gırı ile sesdeştir. Zaza Oğuzcasında Gur, Tanrı demektir. Nemrud Dağı için yerel dilde söylenen GIRİ-NEMRUD, sözcüğünde bunu görüyoruz. Nemrut Ateşi ile anlamdaştır.

Doğu; İda-oği, ışığın yükseldiği, Işığın Ur olduğu yöndür, kutsaldır. Rengi Huma-Evi, yani güneşin evi, Mavi'dir. Güneş Doğu'dan yükselirken gökyüzü siyahtan MAVİ'ye döner. Uygur pusulasında Doğu Mavi'dir.

Batı; Battı. Beyaz, ölüm halidir. PA-Tİ, Opa-Si, ışık silindi, battı, der gibidir.

Beyaz; MÖ.8 binlerde batı olarak haritalarda belirlenen yer Alp Dağlarından ötesi Beyazdı, karlar altındaydı. Battı, denilen yerde beyaz vardı, oralarda BE AYAZ, Opa ayazdı, soğuktu, ısıtmazdı, ölüydü. Be-Oz olmak, felsefik olarak düşünürsek Kozmoz'a karışmaktır.

Ölümün rengi soğuktur ve beyazdır! Hitit-Sümer cenaze törenlerinde Ferig kızlar "beyaz" elbiseler giyerdi. Bugün cenazelerde beyaz yerine siyah giyinmek, Hıristiyan liderlerin Şamanilerden farklı olma, tersini yaptırma çabası gibi durmaktadır.

Opa-ata, güneş atası Etiopia, Afrika'nın orta doğusunda kalsa da Asya'nın batısındadır. Orası insanoğlunun ATLAS'a yayıldığı yerdir.

PAN/Pagan inanışlılar, OPA-analılar, İç Moğolistan'da bulunan Man-Oğlu/Mon-gol insanına, oradan Afrika'nın merkezi orta LİB-YA'ya, Klimanjero (ogul-man-yeri) dağına, çölleşen volkanik göl Turkana'ya, Heredot'un adlandırmasıyla Güneşin Sofrası'na, yani Sudanlı ve Kenyalı atalarımıza kadar uzanır. Kli-Man-Yero ile Mon-gol-ia, (Moğolistan) sesdeştir. Köle-Men ile sesdeştir.

Afrika kültürlerinin temel adlandırmalarında da Işık Kültürüne rastlamak tesadüf olmasa gerek. Uygur'dan önce bir Afrika merkezli uygarlıktan söz etmek gerekir. Ki, İranlı ünlü İslam filozofu İbn Miskeveyh'in (940-1030), insanın Asya'dan önce Afrika'da var olduğundan, Beyaz insandan önce ZENC insanın varlığından söz ettiğine bakılırsa, fonetik izlerimiz onunla buluşmaktadır. Aynı yıllarda Asya'da Buhara ve Semerkant bilim merkeziydi ve Türk ŞAMAN bilimevlerinde Farsça yazılırdı, o nedenle bu bilim adamlarına Fars denilmektedir. İbni sina ile ve Marlı şair filozof Ahmet (El Maari) ile de dönemdaştır. Yönetimin bilimadamlarında olduğu Şamanoğulları devleti, Gazne devleti bu dönemdedir, Sasani uygarlığının devamıdırlar. Kölemen devletler diye tarihe geçtiler; Men Kuli, "insana hizmet eden oğul", insanı öne çıkartan felsefeleri vardı, Emir/Emre Doğan, Tavus kuşu sembolü olan beyler onlardı.

Dönelim Afrika'ya. Etiopya'da Turkana bölgesinin Heredot'taki adı; Yüzüyanıklar Ülkesi'dir. "Zenci" demek istemiş!

Hz.Muhammet'in Sudanlılar ile Türkler için Köle ifadesi kullandığından söz eden bazı İslam Tarihi sözcüleri, burada bir çeviri/kavram hatası yapmış gibidir; çünkü Kul ile Köl aynı sözcük olup, Oğul (cli, kleo) anlamındadır. Işık kültürü kavramlarıyla bakıldığında, İlk-Oğul anlamında, Hz.Muhammet'in böyle bir sözcüğü kullandığını söyleyebiliriz.

Türk; Tür-ika, Türün İlki olarak tanımlandığında, karşımıza güneyli AR-TI olan, DOR-ika çıkar. Afrika için benzer bir açılım mümkündür.

AP-Rİ-KA; Opa-Ur-ika; Opari-ka; O'FERİ-Ka; FER/Işık Olanların yeri, gibi bir fonetik açılım yapılabilir. Eğer Afrika insanıyla Asya insanı arasında renk basamakları dikkate alınırsa, Afrika-Sudan- Asya sıralaması mümkündür. Sudan ve Hindistan, Avustralya insan renkleri Afrika'dan göçlerin yönünü verebilir. Asya'dan Avrupa'ya göç ise çok yakın zamandır ve artık Avrupalı kendi atasının Afrika olduğunu bilmelidir.

Antik araştırmalarımız sırasında karşılaştığım Afrikalılarla birebir konuşarak onların ata ışık kültürüne dayanan sözcüklerinden örnekler almaya çalıştım. Diğer başlıklar altında bu bilgilere yer verdim. Belirtmeliyim ki, insanlar sınıflı toplumlara geçtikçe egemen olan sınıf kendi halkına yabancılaşmış, yeni diller türetmiş ve o dili halkına eğitim dili olarak dayatmış, hatta kralın/hanedanın yeni bir inanışı benimsemesiyle daha bir kendi halkına yabancılaşması da olmuş, saray ile halk arasında kültürel yabancılaşmalar olmuş, ama, ana kutsallarında yabancılaşmayı bütünüyle başaramamışlardır. Bu nedenle bütün kültürlerin kutsal adlarında derin beraberlik izlerine rastlayabilmekteyiz ve hatta güneş ve ışık bağlamında FER ve IŞIK temel sözcük olarak durmaktadır.

Afrika'da Etiopia (Ata Opa yeri) bölgesinde Turkana Gölü, Klimanjero (Atlas Dağı) gibi isimler insanoğlunun atalarının buradan geldiğini işaret etmektedir. ATLAS, Ulu-Oz Ata'dır. Atlas adlı heykelde yeryüzü küresini sırtlamış bir Turkanalı resmedilir. Tarihçi'ye göre, yerliler bu dağı "gökyüzü direği" olarak adlandırmışlar. Turkana Çocuğu olan Human'ın (Man/Pan) ataları Homa Erektus, heykelleri Çin'de Zhoukoudian/Choukoutien'da (Kaukasyan) bulunsa da, buralıdır.

(bkz.http://en.wikipedia.org/wiki/Zhoukoudian)

Aşağıdaki haritada görülen LİBYA, Afrika'nın ve insanlığın merkezidir, Türk-ana, yani Türün ilk anası Turkan buralıdır.

(bkz. http://www.hermetics.org/herodotos.html#_ftn51)

Bu sitede, yazar Fırat Düzgüner, "Aklanmayı Hak Eden Tarihçimiz Heredot" adlı makalesinde verdiği haritadaki isimler bizim fonetik analizimizle örtüşmektedir. Bodrumlu Heredot/ErAtası, "İnsan Atası Yazarı" çıkıyor ve Heredot bugün Tarihçi olarak karşımızdadır.

Yazar Fırat Düzgüner makalesinde şöyle diyor:

"Mağara adamlarının arabaların önünde neredeyse ona denk biçimde hızla koşmaları, bugün, Etiyopya'lıların atletizmde gösterdikleri başarıların da bir kanıtı. Tarihçi Heredot diğer bir yerde, "Kserkes Ordusunun Sayımı" başlığı altında, Etiyopya'lılardan, Mısır'ın güneyinde oturan Etiyopya'lılar ve Asya Etiyopya'lıları olarak bahsetmesi, iki ayrı yerdeki aynı kökenli halkın, Asya kökenli olduklarını göstermesi bakımından oldukça ilgi çekicidir. Zira, Homeros'un yukarıdaki alıntısında "kimi batan günde oturur, kimi doğan günde…", şeklindeki söylemiyle çok benzeşen bir anlam taşıyor."

Atlas dağı çevresinde yetişen dünyanın en eski ağaçları, 5 bin yıllık BAOBAB ağaçları, Op Baba/Güneş Baba gibi kutsal bir ada sahiptir. Minarelerin bu ağaca benzetilerek yapıldığını söylemek pek yanlış olmaz. Kimi antik tarih yazarları bunlara Herakles Direkleri der.

Kenya dilinde baba yine baba'dır.

Kenya dilinde güneş ŞUĞA, aynen Lazca'da olduğu gibi ŞUĞA'dır.

Kuzey'in Işık kültürüne dönecek olursak, Ek-Si sağdan okunduğunda İs-ik olur ve İskit, İsik Ata'mız olurlar. Böylece, Güney'li atalarımız TUR Analı, Kuzey'li atalarımız İSİK Atalı çıkar.

Bu analiz bizi Antep-Nizip'deki Belkıs ZEUGMA'ya, İskit evine götürür. İsik Ata'nın evindeki isimler, Oğuz Işık adlarıdır, Ki, burası bugün de Oğuzeli'dir; Bel-Kıs; Beli-Kos; Oğuz Beli.

Antep Oğuzeli'nde mozaiklere resmedilen kadın kraliçe, hiç evlenmemiş olan, baş savaşçı ATİKE (Tiche), Fırtına (Parten-aba), Er Hatune (Ari-adne), Athena/Tina, Doğu Karadenizli LAZOPA (Pelaz) Kabartay Bacı, Bacıaba (Pacopo), Amasya'da talih eseri Kral Büyük Bedri'yi kurtaran Amazon kızımızdır.

Zeuma -Teon; Mautu (Mete) ve Ateona. Tina ve Mete Oğuz, MHTİOX.

Zeu-Ma, Ma-Işığı, Huma Uşağı (Güneşin oğlu) Mitri-date, VI.Büyük Bedri dedemiz olup kuzeylidir, İkizdere (Koraiseba) ve Kaçkar'ın Haydar yaylalarında büyümüştür.

Pusula'nın Rize Hemşin'deki adı, Kıblenome'dir. Özbek Türkçesidir. (Hemşin Türkçesinde ağırlıklı olarak Oğuz lehçeleri vardır.)

Rize'de Puzi, Pozi; bir şeyin pozu, baktığı yöndür. Fotoğraf çekilirken yönümüzü o tarafa döneriz, yani POZ veririz. Pusula; poz-ulu, yani yönü belli eden anlamıyla günlük dilimizde de vardır.

Kora, Kara, "kuzey" açılımlı olunca:

Karadeniz'in en kuzeyindeki Odessa bölgesinde Karaim adıyla bilinen bir halk vardır. Kara-im/ Kuzey-eme, gibi bir açılım yapılabilir. Ancak bölgede, Venedikli tefecilerin yolunu açan işbirlikçi Cengiz Han'dan kalma bir tefeci banker sınıfından söz edebiliriz ki onlar kendilerini Yahudi kabul ederler. 1204 yılında İstanbul'u işgal eden (4.Haçlı seferi) Venedik tefecilerinin Cenevizli tefecileri ve Ortodoksları Trabzon'a kaçırtarak, Karaköy'de kurdukları devletin adı Latin Katolik devleti idi, ki 1453'de Fatih o devleti ortadan kaldırmış, bu sayede Trabzon Sümela Şaman evine sığınan Hıristiyan ve Yahudiler ancak geri gelebilmiş, Pantus devleti de

Osmanlı'ya katılmıştır. 1204'de Kara-köy'e Odessa'dan gelen tacirlerin aynı adı buraya taşıdıklarını düşünebiliriz. Cengiz Han'ın torunlarından Hacı 1.Giray'ın Kırım Hanlığı bayrağı neden kırmızılı değil de mavidir, sorusunun cevabı burada aranmalıdır.

Dil Gelişiminde Demirin Bulunuşu

Cevat Şakir Kabaağaçlı (Balıkçı Baba!), Anadolu'da Tunç çağı bitiyor ve Demir çağı başlıyorken, **fonetik** ve alfabenin yayılmaya başladığını söyler. Üçlek sistemle sözcük üretirken kendiliğinden kaşımıza bu **fonetik** gelişim çıktı; sesler, hafiften kuvvetliye doğru (kreşendo) çıkartılmaktadır.

Hafif- sonra kuvvetli- sonra orta kuvvetli- sonra çok kuvvetli diye müzikal sıralamasını yapabileceğimiz bir uzun kreşendo örneği karşımıza çıkar. Ses doğacak, yavru olacak, büyüyecek, en büyük olacak ve bu büyümeye karşılık gelen hafiften kuvvetliye, ince sesli harflerden kalın sesli harflere doğru giden ses sıralaması oluşmaktadır.

Pit- Piti- Pito-Poto: Örneğin bir yılan yavrusu büyüdükçe sesli harfler ince sesliden kalın sesliye doğru değişim gösterirken yılanın kalınlaşarak büyüdüğü de hissedilmektedir. Özellikle POTO'da, O sesindeki kalınlaşma, büyümüş yılan imajıyla örtüşmektedir.

Pit – Piyano (hafif)

Piti -Mezzo Forte (orta kuvvetli)

Pito – Forte (kuvvetli)

Poto – Fortissimo (çok kuvvetli)

Müziğin içinde önemli yer tutan söz-ses uyumunun (prozodi) temel mantığını bu örnekte görebiliyoruz.

Piton yılanının en büyük hali olan POTO'nun fortissimoya, en büyüğe karşılık gelmesini, dem - dam – tam - tom sıralamasında da görürüz. Dam'ı/ gök kubbesi en büyük olan yer; "tom-ya". (Rize'de mısır çalılarının üst üste yığılması suretiyle oluşan kubbe şeklindeki büyük yığına "tom-oni" denir. Keza dağı kaplayan da duman'dır. Çay ağacı da, fındık ağacı da tom/tam(i)/dam/kubbe şeklindedir, o nedenle çağ ağacı değil, "çay tamisi" denir.

Eme-Ebe-Aba-Opa-Opo… Bir kreşendodur. Koruyucu ulu annenin, yani eme'nin en büyük hali OPO'dur. (Me/Ma, Lazca "ben". Sümer Tanrısı Ma!)

Rize'deki Potomya semtinin de bu bağlamda bir açıklaması vardır. Keza şimdi sınırlarımız dışında kalmış olan, çok eski bir Acar Türk şehri olan BATUM, Potom/Opa-tomi açılımıyla benzerlik gösterir.

Bu adlandırma, POTOMYA'da eskiden büyük bir Sümer yerleşim yeri olduğuna işaret etmektedir. Ki, tam üzerinde Sümer Tanrıçası KIBLE dağı ve önünde AY HANA dağları avrdır. Kıble dağının bir yerinde bir zamanlar büyük bir şelale olduğu, ondan dökülen suyun nereye gittiğinin bilinmediği halk arasında anlatılır. Buralarda doğal toprak kaymaları halen daha devam etmektedir. Çok büyük bir çaba ve inançla, eski Potomya gün ışığına çıkartılabilir.

Mezopotamya, “mez” ön ekinden anlaşılacağı gibi, hilal inanışlıların yeridir. Bazı tarih kitaplarında Yukarı Mezopotomya diye bir yer adı geçer, Büyük Potomya’nın kuzey sınırları Karadeniz’de Kırım’a kadar uzatılmalıdır. Çünkü, Kırım, Karadeniz’i çevreleyen Kimmer/Kenger/Sümer uygarlığı ile yakın ilişkilidir.

Karadeniz’de MÖ.6500’de yaşanan tufandan sonra insanların güvenli yerlere, Harran’a ve daha güneye göç ettiklerini düşünürsek, Sümerlerin asıl vatanı Karadeniz çıkmaktadır. Ancak bilinen şu ki, Karadenizli (Pantuslu) Başoğuzlu Kralı VI.Mitridate MÖ.63 de yenildiği zaman, Sezar’ın yağmacıları onun başkenti Potomya’yı ve Taşköprü gibi önemli şehirleri yerle bir etti, senatoda ona direnen şehirlere tarihten ve hafızalardan silme cezası verildi. Sümerlerin yok edilişi, Milat ilan edilmesi ve Hıristiyanlığın doğuşu beraberdir, hepsi de Anadolu’yu Roma kolonisi yapmak içindi.

MAZ-OPO-TAM-YA üzerinde tekrar bir analiz yapacak olursak; Maz-opa Damı. Rize Potomya önü körfez olan yerdi, deniz askerleri için tek ideal yerleşimdi. Sırtını Kible dağına dayamıştı. Önündeki Askoroz körfezi (Asker-us) zamanla dolarak bir delta oldu. Burası iki bin yıl önce BAHRİYE Körfeziydi. Ulu Amazon ablalar ve ulu ağabeyler buradan denize çıkardı.

MAZ; Işığını Uma’dan alan, Bereketli Hilale inanan.

Doğu Karadeniz’de, özellikle Arhavi, Ardeşen civarındaki Abu, Yukarı Sümer, Aşağı Sümer ve Rize’de Sümerli köy adlarında görülen Sümer adları bu kadar tesadüf olmasa gerek.

Çaykara’nın Mazopliya köyü için benzer açılım yapılabilir; Maz-opa-uli-ya, Maz opa-oğli yeri, şeklinde açılır. Bu köy, Of/Opha ilçesine hem mesafe olarak hem ad olarak yakındır.

Çorum’un antik tanrısı Pudu-hepa içerisinde de Poto/Buda ile sesdeş bir durum vardır. Pudu; Opa-utu, Opa-ata demektir, yani Ata anası Hepa; Puduhepa.

Rize Potomya civarında tufan söylenceleri:

1- Çocuklar, “Sular yükselirse nereye kaçarsın?” oyunuyla kendilerine yüksek tepeler seçerler.

2-Askoroz körfezinin Engindere köyünde, 1000 metre yukarıda, denizi gören bir sırtta yaşayan Baleva sülalesinden Zinnet Bal ninenin torunu Bedri Baloğlu’na, 1960 yıllarında, akşamları anlattığı masallardan birinde bir kısa öykü geçer:

Kadının biri ineğini otlatıyormuş, bir başka kadın ona yaklaşmış, hiç bir şeyden habersiz olmasına şaşarak sormuş, "O kadar sular seller oldu, sen niye burdasın?" demiş.

Kadın da demiş ki; "İneğimin ayakları bir ara suya girdi, başka bir şey görmedim."

Denizden yaklaşık 900 metre yüksekte, kıssadan hisse, tipik Karadenizli anlatımı olan bir anlatımdır. Suyun buraya kadar çıkmış olabileceğini, yani tufanda suların yükseldiğini çağrıştıran öyküdür.

Bu köyde 1960 yıllarında bir değirmen vardı, değirmenin yanında da bir DİPSİZ KUYU. Bu kuyunun içine atılan taşın yere düşme sesi duyulmazdı. Birkaç ipi birbirine bağlayıp içine salsalar da dibine ulaşmazdı. Bu kuyu bir BACA idi. Muhtemelen buradaki yer altı şehrinin 900 metrelik bacasıydı.

Baleva bayırının en tepesinde 916 metrede bir Gelin Kaya rölyefi bulunurdu, artık yok, görenler anlatır, korunaklı kayaları ve ateş yakma çukuru durmaktadır. Burada, bir gelin ata binmiş arkasında dünürcüsüyle giderken resmedilmişti. Bu gelin, Babil'e gelin giden Semiramis İştar Opalizi olmalıdır. İştar, Asma Bahçelerini özlemesin diye aynısını kocası 1.Karuş ona yaptırmıştı. Bu tepeden Trabzon sahillerini görmek bile olanaklıdır!

Gelin Kaya tepesinden tüm sahili gözetlemek mümkündür. Sürekli askeri gözetleme yeri olduğu düşünülebilir. Altında bulunan Baleva Bayırında Opalizi (Palici) lakaplı aileler vardır (Nisan 2011). POTOMYA ve Haydar yaylası, Fırtına Vadisi, Zir Kale, İkizdere (Kureyşi aba), araştırmamızın ileri bölümlerinde yine konumuz olacak.

Söze Oğ (Ka) Tanrının Adıyla Başlama Kültürü

İnsanoğlu, kendini gök tanrının kendi ışığından yarattığını düşündüğü andan itibaren tanrıya saygıyı her biçimde dile getirmiş olmalı. Buna dair pek çok işaret görebilmekteyiz.

Antik dönemlerde, önemli insanların kimlikleri o kişinin neyle ünlü olduğu ile açıklanırken, Latince nomos'u, soyunun "namı" ile birlikte anılırdı. Soyadı olarak, hangi tanrıya inandığı belirtilirdi. Bu inanışları, Per, Mar, Ana, Apa, Pak, Pan, Maz ve Ma olarak sayabiliriz. Galiba en yaygın olanı MA inanışı, toğrağın bereketini veren Uma Ana idi ve onun sembolü de Kibele idi. Fakat Gök Tanrı tekti, o güneşi, ayı ve yıldızları, bize ışığını göndersinler diye yaratmıştı. HU-MA kuşu sanki Goğ/Oğ-u-Ma, güneş idi.

Bugün insanlar nasıl ki hangi dinden olduğunu belirtirken hangi peygambere inandığını söylüyorlarsa, hatta nüfus cüzdanına da yazıyorlarsa, o zamanlar da kişinin soyadından kime inandıkları belli olurdu. Örneğin, PAN, Apa Analılar, Apaoğun/apa soylular demektir. Ma-oğun sıkışınca MAN, sertleşinde ise Ban/Pan olur. Uma-oz, sıkışınca Maz/Mez olur, Uma-od sıkışınca MAD/MED/BED olur. Ulu-Oz sıkışınca, Laz/Lad olur.

Antik isimlerini devam ettiren kültürler, bunun işaretini bugün bize gösterirler. Örneğin **Pak**-istan, **Mak**-edonya gibi. Benzer şekilde, içinde Pan/Man/Men/Min/Ben gibi heceler geçen, Al-**ben**-iya, Ar-**men**-iya, Al-**man**-ya, Ru-**men**-iya, İ-**ber**-ya, Alasya(Kıbrıs), Alaşya (Kazakistan), Mez-opotomya, gibi.

Bizler bugün antik dönemden pek çok iz taşıyoruz. Örneğin söze başlarken, "ben" kimim, o benim, diyoruz. Batı kaynaklı düşünürlere göre inandığımız tanrının adını veriyoruz, gerçekte atasoyumuzun adını söylüyoruz.

Bütün dillerde BEN, birinci tekil şahıs, inandığı tanrının adını taşımak bile olsa, burada **"Ben, benim Tanrımın (atamın) Işığıyım"** kavramı ile karşılaşıyoruz. İşte birkaç örnek:

Türkçe'de BEN; PAN, MEN. (Azerbaycan, İran, Türkmenistan, Moldova vb)
Türkçe 'de BEN-İM; Pan Uma.
Farsça'da Ben; MEN.
Farsça'da Ben-im; Maoli Men (Ma Ulu Pan)

Ermenice'de Ben; Yes (Ay-esiğ/ ay ışığı)
Ermenice'de Ben-im; İmin (Ay-men)
Arapça Ben; Eme (Uma)
Nijerce'de Ben; Emi (Uma)
Lazca'de Ben; Ma. Sen; Si. O; Eme Yaşlı abla; Dido
Sümerce'de Ben; Me. Sen; Ze. O; Ene. Yaşlı abla; Aba.
Kürtçe'de Ben; Ez (Esiğ;ruh, ışık. Ezi; Hakasca Tanrı. Ais; Etrüskçe Tanrı.)
İngilizce'de Ben; I'm (Ay um, Ben Ay'ım)
İngilizce'de Benim; My (Ma-ay)
İtalyanca'da Ben; İo (Ayo, ay).
İtalyanca'da Benim; Mio (Uma-ay)
Rusça'da Ben: Ya (Aya, ay).
Rusça'da Beni; Mayo (Umay) Rusça ay; Luna.
Fransızca'da Ben; Je, Me, Moi (Işığ, Ma, Umay)
İspanyolca'da Beni; Mia (Maya, Umay)
Almanca ben; İch (Oğ, Goğ/Göğ/Gök)
Almanca beni; Mich (Mah, Ma-ogh, Mak/Pak, Büyük ışıklı)
Gana/Âna'nın başkenti Akra dilinde Ben; "Meng". Sen; "Hu", O; "Oğ".
Kenya/Kin-ya dilinde Tanrı: Mungu (Benge/Manga/Menge; Ben, Pan)
Uruguay/Uruğay dilinde Tanrı; Dios (Işık Ata). Ben; Soi. Sen; Tu. O; Ulu/İşa.
Uruğay (Ay-Uru) dilinde Güneş; Sol (Ulu-os). Ay; Luna (Ulu-ana).

Sadece BEN kavramında değil, SEN ve O kavramlarında da Gök Tanrıyla bağ vardır ve olması gerekir. Örneğin, SEN; Sin, Sun (güneş).

Çince Işık-elektrik; Tzeo (Tao, Doğu; Işık doğudan yükselir!)

Moğolca'da GÖK; Tengri! Tan yerinden yükselen ışıkla eş anlamlı.

Kızılderililer karşılaştıkları kişileri "Ogh"(göğ) diye, Japonlar "Hoss"(Işığ) diye selamlar.

O; Oğ, göğdeki, bizi gören O'dur. Üçüncü kişi/adam, aramızda yoktur ama bizimle birlikte hep vardır. Ben-Sen-O, antik üçgen çiziminde ortada görülen NOKTA, OĞ'dur. Üçlek Tanrıça Kibele'nin simgesidir. Üçgen işaretinin Yunanca okunuşu D dir; dağ Tanrısı İda ile bağlantılı semboldür. (İda ile İsa/İza sesdeştir. İsa'ya Tanrı denilmesinin nedeni bu antik kavram olabilir.)

İngilizce "Sen", You'are; Oğ-Ar, Oğ'dan ur olan, Oğ'un oğlu.

İngilizce "O", He-is; Hey-isiğ. Shi-is; Zey/day (dağ)-isiğ.

İngilizce "Hu.day", ışıklı gün, Hü-dai ile eş anlamlı olup Afyon Sandıklı kaplıcalarının bulunduğu yerin adı Hüdai ve semahlardaki "Hudey Hudey.." haykırışları ile sesdeştir. Bu kaplıcanın yeri, Mitridate Eubador için yapılmış en büyük anıt müze Jupiter'in yakınlarındadır. Bu eser de Romalılar tarafından yıkılmıştır.

İngilizce "day" (gün) sözcüğü, d/th/z/s dönüşümlü, dağ/dav/tao/zao/zay şeklinde gün ışığıyla, IŞIK TANRI kavramıyla örtüşmektedir. Tao, Dey, ZEY ses değişimindeki veya Türkçe Halide/Halise adının İngilizce Alise yazılması gibi, D-Z

geçişli sesleri burada belirgindir. Arapça ışık "ziya" (iziga) ile İngilizce "day/zey" gün sözcükleri, Ön-Türkçe'de buluşmaktadır.

"İslam" sözcüğünün fonetik açılımında İs-La-Ma; Ulu Ma Işığı fark edilir. Ma'nın ışığı altında birleşenler…

Almanca, dede Opa, nine Oma sözcükleri de güneşin diğer adları olup İskit Türkçesine, dolayısıyla Sibir-Sümer diline işaret etmektedir.

Antik dönemde Şaman-Işık kültürünün dünyada tek kültür olduğunu söylemek de mümkündür. Çünkü Tanrı, güneş ve ay, hep ışıkla ilişkilendirilmiştir. Kafkas dillerinde bu çok açıktır. Güneş- Tanrı- Ay karşılıklarına bir kaç örnek:

Rusça: Sonse (Sun-ise, Kûn-ce) - Boug (Opa-Gok) - Sonse

Ermenice: Lusin (Ulu-Sin), Arif (Ur-opa) – Astvat, Hayho

Süryanice (Zorani/Dorani): Rû (Ur eden) -Huday -Ruj

Gürcüce: Mızı (Maz) – H'Merti - Mızı

Kürtçe: Tav (tao) –Hoday – Day, Roj

Türkçe: Günes - Allah (Ulu-hu) - Ay (Hay/Oğ)

Kenya dilinde bazı temel söcükler güneş kültündedir:

Ay; Muizi. Güneş; Jua (Işığ ile sesdeş). Tanrı; Mungu (Pan Oğ'u)

Kenya'da, Tanrı MUNGU'ya ulaşmak için, "Men, Ben, Benge, Banga; Manga, Mungu" sıralamasında üçlek sistemle fonetik büyümeye dikkat!

Kenya dilinde görülen bu durum, bizi, ilk insan neslinin Afrika'da oluştuğu tezine götürür.

Anne: Mama. Baba: Baba. Dede: Babu. Nine: Bibi. Çocuk: Uatutu

Erzurum'da da büyük halaya "bibi" denir. Rize'de kilolu bebeği severken toto/utoto, Erzurum'da dodo denir.

"Kâbe" derken de aslında Kibele'den söz ederiz. Rize'de Kıble (Kible) Dağı içerisinde Kâbe adı (Kûba-uli) saklıdır. Ar-havi/Arhave/Arkabi sözcüğü içerisinde de Kâbe adı saklıdır. Çünkü, Kibele'nin diğer adı olan Heva, Heba/Habe/Kabe olarak dönüşebilme özelliğindedir.

Medine adı, Hemşin'in eski adı olan Uma-tina ile sesdeştir. Hz. Muhammed'in babaannesi Medine'lidir ve adı Selma olup Arapça değil, Türkçe bir isimdir. Benzer şekilde, birçok sözcük Türkçe'den Arapça'ya geçmiş, İslamiyetten sonra yeniden Türkçe'ye geri dönmüştür, ancak bu dönüş sırasında Arap gırtlağı/ses rengi, sözcüğe ünleniş farkı vermiştir.

Benzer şekilde, Oğuz kültüründe Tanrı adı olan birçok sözcük Arapça'ya girmiş, sonra geri geldiğinde sanki o sözcükler Arapça imiş gibi düşünülmüştür. Keza, Arap adının açılımında da, Ar-apa, Pa-ar/Par ses kümesini görebiliriz.

Antik dönemde şehirler Tanrı adına kurulduğu için şehirlerin adlarında Gök Tanrının, Güneşin ve Kibele'nin adlarını görürüz. Örneğin, Rize; Uri-İse açılımıyla, "ışıktan üreyen" olur ve bu ışık gök Tanrının ışığı, onun uşağı/esiği demektir. Ancak Rize'de bir denizi gözetleme kalesi olduğunu düşünürsek, bu sosyal durum İRİS/ İrize sıfatına dikkat çekmeyi gerektirir.

Bu araştırmamız sırasında DOR/İda-ur adının aynı zamanda şehir adı olarak geçtiğini gördük. Bu durum, "Dor inanışlılar" anlamında, Derya, Dorya, Tirya, Terranian, gibi deniz adı olarak da karşımıza çıktı. Köy adlarında; Dur-laz, Dar-baz, Der-bent, vb. Şehir adlarında; DOR, dar, dur, tur, tir, tri, tori, teri, vb. ile başlayıp,

arkasına eklenen şehir sıfatı poli/apauli/İlyapa, gibi sayısız örnek verilebilir. Opo-uli'den dönüşen, Puli, Foli/ Elife…

Teşekkür ve onay sözcüklerinde tanrı adı kullanılır. Örneğin;

Baş üstüne; Hay Hay. (Hey Hey, Ay Ay)

Teşekkür: Teş-kûr (Kor-ateş)

Sağol: Esiğ-Ulu; ışık ol. Ulu ışık.

Yaşa-sın: Oğa-sa-sun

Mersi, Merti: Mer-ata, Meredi, Murat, Mardu.(Farsça, Gürcüce ve Fransızca bu Tanrı adıyla teşekkür edilir.) Mer soylu, Mer oğlu anlamındadır.

Yunanca merhaba "kalimera"; oğulu Mer, Meroğlu anlamındadır. Hatta, Türk ozan "Mera-gali" adıyla sesdeştir.

Yer-Gök-Su, Türklerin en eski üç kutsalıdır. "Dağ başını duman almış" ile başlayan Gençlik Marşı'nın içinde "Sesimizi yer gök su dinlesin" duasını yaparız, bilmeden söyleriz ve bu bir Şaman duasıdır. Şems suresinde Hz. Muhammet bunlar üzerine yemin eder.

Hu'Merti; Gürcü dilinde "Allah", Gürcülerin ata tanrısının PER-S, Par-th olduğunu gösterir.

HU, Oğu, Hau, Hay'dır. Tanrısal sıfat HAU ön eki, üçüncü şahışları anarken Rize'de kullanılır. O kız, hau kız, Habu Uşak… Orada bulunmayan kişiden söz ederken kullanılır. Tanrı da üçüncü şahıs gibi orada bulunmayan, ama var olandır, Hu, Oğ, Hay, O'dur.

Moğolca baba, "AUBU", Oğ-Opa ile sesdeştir. Sivas Divriği'nin Alevi köylerinde baba'ya AUBU denilir. Buradan hareketle, HUB-YAR Sultan (Baba-Dor Sultan), EUBU-DORE Mitri-Date (Baba-Dor Bedri-Şaman) bağlantısı kurulabilir.

Niksar ve Aybastı'da söylenen bir türkümüzün nakaratında geçen "Aubum aubum kız aubum/ Sebebim sensin abum" sözlerinde, genç kızı sevdiğine vermeyen babasına yakınma vardır.

Türkçe "ey" ile ululayarak başlama: Ey Atatürk, Ey Allah'ım… Arapça "Ya Muhammet…" EY-YA dönüşümü, aynada simetri gibidir. Türkçe ses sembolünü soldan oumak, aynı sesi Arapça sağdan okumak gibi! Azerice AY GIZIM, Anadolu'da YA Gızım, der gibi.

Öte yandan, bize yiyecekleri ve nimetleri Tanrı'nın verdiğine inanırız. Örneğin "Haydan gelen huya gider, selden gelen suya gider" atasözünü açtığımızda aynı kavramı görürüz; Ay'dan gelen Oğ'a gider, selden gelen suya/boşa gider.

Aydan gelmek, Kafkas ay tanrısı Ma-u-si/ Maz'dan esin almak, yani aklın ışığını kullanmak, kendi emeğinle üretmek, çalışarak kazanmak demektir. Anlamı; böyle yaparsan Oğ'a, göğe/Gök Tanrıya (Hu-ida/Huda) ulaşırsın, yani aklını kullanır çalışırsan erdemli/yüce/ulu kişi olursun.

"Maz" kavramında bedensel çalışma gücünü kutsama vardır. Buna acunsal enerjiyi kutsama da diyebiliriz. Güneşin ısı ve enerji kaynağı olduüğunu anımsarsak, Sümer-Oğuz kültürü toprakta dolaşan, insana, bitkilere, tüm doğaya hayat veren enerjiyi MA ile ifade eder. Ma tanrısı yine güneşten enerjisini alan, yukarıdan gelip yine yukarıya çıkan, ama yeryüzüne hayat veren enerjiye karşılıktır. VI.Büyük Bedri'nin sıfatı ZE-U-MA, yeryüzüne hayat veren kurtarıcı MEHTİ (Mete) OĞUZ, Hızır İlyas/İlyada sıfatını da alandır.

Bebek severken de Tanrıyı sevme töremiz vardır; "Kurban olurum seni verene", gibi. Erzincan Tercan'da erkek çocuğu severken "goli goli" denir. Goli; Oğ-uli. Benzer şekilde, Anadolu'da kadınlar söze başlarken, "Gali, di gali, hadi gali" der.

Ululayarak başlama; Ey Musa, Gali, Kale, gibi hitaplar dinsel hitaplarda da bulunur.

Söze başlarken Ermenice'de "kuvalisi" derler, "Kubbenin üzerindeki Ulu-si" der gibidir. Kazakça, "Kuva bol" ile söze başlamak gibi, "Tanrı şahidim olsun" anlamında, "şahit ol" demektedir.

"Huu, komşu komşu!" seslenişinde, "Seni ululayarak çağırıyorum" der gibidir. Kom-esi, Huma ışığı, kom-şu'dur. Gana'da 2.şahış HU, 3. şahıs Ou'dur.

En fazla Tanrı adı (99 adının olduğu söylenir) halk türkülerimizin nakarat bölümlerinde ve girişteki haykırışlarda bululur; Hey hey, Oy oy, Of of, Hudey, Yar, Yaroy, vb. Dans ederken Tanrı adını haykırmak da antik dönemden kalmadır. Örneğin Artvin türküsü "Cilveli Hoy Nana İda" içerisinde Gök Tanrı Ana İda "Oğ Nana İda" duyulur. Araklı'da horon oynarken "Ula Ula Ula Ula!" haykırılır.

"Hü!", "Ali Ali Ali" gibi, tüm Alevi deyişlerinde geçen nidalar Tanrı'ya sesleniştir. "Ali-Yar, Yar Ali Yar…" seslenişinde, D-Y dönüşümü yaparsak, Ulu-Yar, Ali Dor, Dor Ali (Durali!) oluşur.

Eski bir Karadeniz türküsünde geçen "Der-ule Den Der-ule", açılımı "Dor-ula, Ulu-dor"şeklinde olacaktır.

"Le ana ah Le Ana, üç bacılar bir ana" türküsünde, Ulu Anaya seslenir. Bu üç bacı başka türkülerde de geçiyor, "Üç kız bir ana ağlarlar aman…" VI. Mitridate'nin intihar ederek düşmana teslim olmayan eşi ve üç kızını anlatır gibidir.

Antik dönemlerde, Tanrı'ya saygı ile Ulu Ata'ya saygı neredeyse eş değerdedir. Batılı kaynaklar Türkler için, "atalarına taparlardı" diye yazar, bunu Şaman inanışı olarak anlatırlar. Benzer şekilde Sasanilerin ateşe/ışığa saygısını "ateşe taparlardı" şeklinde yazdılar.

Soy Ata bağlantısı:

Bir kişinin Soy Ad'ı, "soy atası kimdir?" sorusunun yanıtıdır. Bunu, Ata/İta/İda bağlantısında ve soy-köken adlandırmasına görebiliriz. ATA sözcüğünü diğer dillerde arayalım:

(bkz.http://tr.wikipedia.org/wiki/Mu_k%C4%B1tas%C4%B1)

1- Türk Dilleri:

• Uygur, Koybal, Kazan, Kırgız ve Batı lehçeleri.....Ata
• Kuman, Televüt lehçeleri.....Atta
• Çuvaşça.....Atey
• Kazanca.....Etey, ata
• Altayca.....Ada

2- Ön-asya Dilleri:

• Sümer dili.....Ad,adda
• Elam dili.....Atta
• Mitanni dili .....Atta(i)
• Hitit dili.....Atta
• Luwi .....Tati

3- Hint-Avrupa Dilleri:
• Grekçe.....Atta
• Latince.....Atta,atavus
• Got.....Atta
• Eski Nort.....Atte
• Eski Yukarı Almanca.....Atto
• Eski Slavca.....Atetz
• Polap dili.....Otay
• Orta İrlanda dili.....Aite
• Votyak dili.....Atay
• Macarca.....Atya
4- Diğer dillerde:
• Kalmuk dili.....Atey
• Bask dili.....Aita
• Eskimo dili.....Atatak

"Baba" sözcüğü ile aynı olanları da vardır:
*Malta.....Tata
• Welsh.....Tad
• Roumani.....Thatha
• Fiji.....Tata
• Samoa.....Tata
• Tagalog.....Tatay
• Kuechua kızılderilileri.....Taita
• Dakota (Siu) kızılderilileri.....Atey
• Nahuatl kızılderilileri.....Tata,tahtli
• Seminole kızılderilileri.....İntati
• Zuni kızılderilileri.....Tatçu, taççu
• Hurri dili.....Atai
• Kuzeydoğu Kafkas dilleri…….....Ada
• Rusça.....Atets
• Etrüsk.....Apa, ate

"Ad" Kavmi olarak da sözü edilen adlandırma ile ilgili olarak, "http://tr.wikipedia.org/wiki/Atlantis" internet sayfasında şu bilgiye yer verilmektedir.

"Kur'an'da "Ad kavmi" diye de geçer, Ad-land; Ad Ülkesi demektir. Kimi araştırmacılar İbranice'deki, ilk insanı belirten ve adama sözcüğünden gelen "Adem", Sanskrit dilinde "ilk, başlama" anlamına gelen ve Aryenler'in ilk konuşan insan türüne verdikleri ad olan "Ad-i", Frigler'in "Attis", Kafkasyalılar'ın "Adige", Polinezyada'daki "atea", Truva öyküsündeki "Ate", Aztek mitolosindeki "Atzlan" (ada) ve Türkçe'deki "ad", "ada", "ata" (pek çok dilde baba anlamına gelir) sözcükleri ile "Ad" kavminin adı arasında etimolojik bir bağlantı olabileceği düşünülmektedir."

Kuechua Kızılderilileri olarak belirtilen halk, Peru'da dağlık bölgede yaşayan, Peru'nun dağlarındaki ünlü antik mermer şehirleri yapanlar olup, kendi dillerinin adına KEÇULİ dili demektedirler. Kechua ile sesdeş sözcükler, Kaşgari adları: Kaçai, Hacei, Acari, Koceri, Gacara, vb.

Bazı Kürtler, Tanrı için "Hudey" kullanır. Hudey, Alevi semahlarında kullanılan haykırıştır. Hudey; Hu-Day, Hu-Dağ, Hu-Dao, Hü-da, Hu-ida, Hoyda, vb. sesdeştir. (İngilizce gün, "day" kökeni.)

Kavramlarda tanrıyla özdeşleşme örnekleri de vardır. Örneğin, "Kuş gibi hafiflemek", "Sırtından yük kalkması", gibi deyimler, Gök'e/Oğ'a yükselme duygusudur. Karus kutsalı kuş MARDU, Bazileus kartalı, sözcük olarak beyaz Martı, göğe yükselmeyi ifade eder. Kanatı resmedilen insanlar büyük kurtarıcılardır.

Hıristiyanlıkta kanatlı resmedilen bebekler de günahsız anlamında olup inancın kökeninde Şaman kültürü vardır.

Göğe yükselmek, kuş gibi kanatlanmanın diğer bir ifadesidir. Mevlitte, sırtını AKKUŞ kanadıyla sıvayan satırlar vardır. Kuş gibi olmak, antik dönemde günahlarından arınmaktır. Ölülerin yakılıp yukarıya uçurulması, kuş olup uçma edimi olarak düşünülürdü; Yakma Kültü budur. Oğuzlarda, yakılanın külleri bir kaba konur ve Kül Kabı denilen bu kabın üzerinde kuş simgesi ve kuşa benzetilen artı işareti bulunurdu. Artı, yani kuş olmak, günahsızlık anlamındadır ve daha sonra Hristiyanların haç işareti olarak kullanılmıştır.

Halen Anadolu'da, ölüm anında can vermekte zorlanan kişiye yardım için, onu affetmesi gereken, küs olduğu bir kişi varsa, çağrılır, onunla konuşturulur, ölümü kolaylaştırılır.

Oğ Tamgası (artı) ve Oz tamgası (basamaklarla yükselme çizgileri) Oğuzların yakma kültünün belirtecidir. Oz kültürü, yanarak tanrıya ulaşma kültürüdür ve Oz'an ile aynı anlamdadır.

Kuran'da Hz. Musa ve Hz. Harun'a hitap cümlelerinin ilk sözcüğü "Kale" (Ey Musa) vardır (İlahiyat Profesörü Mehmet Okuyan'ın TV konuşmasından). Kale'nin açılımı; Oğ-Uli. Göğün Oğlu/ Oguli/ Oğul anlamı hissedilir. Ululama içerir. Goli, Erzincan'da erkek çocuk sevilirken kullanılır. Gali, Rize'de yaşlılar biribirine hitabederken kullanır, Lazca'da yaşlı ve saygın erkek demektir. Azarbaycan'da Goli erkek adıdır. Ereğli, HERAKLİA, Er-Oğulların Yeri açılımlıdır.

Şaman Oğuz kültüründe, evrendeki enerji temel alınır, güneş, enerji-ışık kaynağı olduğu için merkezdedir, onun için kutsaldır. Sümerlerde, doğadaki her bir durumla ilgili görevli bir alt tanrı (ona enerji veren kaynağının adı) vardı. Örneğin bitkilerin içindeki enerjiyi hareket ettiren tanrı Tamuz (Temmuz, Dam-os), rüzgarın içindeki ise Ningurta (Annu Kor-si) idi. Örneğin, Kürtçe Şaman duası "Roha mala hodiy"; Hüda evine ruh, evine ışık.

Kürtçe'nin de Oğuz Işık kültürüne ait bir dil olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Kardeş; Birane: Bir-Ana, tamga sistemiyle, "kardeş" tarifi vermiş. Kürtçe vefasız, kalleş; Nayar. Na-Yar; Yar olmayan. Ana hecesi ön ektir, olumsuzluk verir.

Zaza dili ise, Oğuzların en önemli dil grubu olmalıdır. Örneğin Zaza Koçgiri boyu, adında Kaşgari sesdeşliği vardır. MİTRİ-DATE adındaki DADE sözcüğü

Zazaca "amca", Lazca "dayı" demektir. Dede, Büyük ve Aziz olan insandır. Hitit, sözcüğü ise, her ikisini de kapsar.

Türkçe'de dişil-eril hitap sözcükleri:

"He'le" kadınlara, "Ula" ise erkeklere hitap ederken ön ektir. Bu durum Dişil ve Eril kavramının konuşma dilimizde var olduğunu gösterir. Batı dillerindeki LE-LA eklerinin kök yapısının kaynağı olarak düşünülmelidir. Örneğin Gaziantep'de "hele bacım" dönüşür "kele bacım" olur.

Anadolu'da, özellikle kadınlar birbiriyle konuşurken söze ilk başlayan mutlaka bir önsözcükle başlar. Doğu Karadeniz'de yaşlı kadınların konuşmalarından örnek; "Ka, saa bi şe dicoum". Gençler, "Kız (kı, gı) sana bir şey diyeceğim" der.

"Kız" hitabında "Oğ-is" vardır.

Oğuz; Us-oğ, Işığ. Oğ-Us (Oğuz) adının sıkışmış halinde bir Gus-KUŞ vardır; Gus, Kuş, Kaş, Gas, Koz, Kiz, Kis, vb.guş, kiş, gaş. Kaş-gar adında bulunur; Guş-ka-uri. Uligass; Ilgaz.

Oz Kültürü, ışık kültürüdür, evrende her şeyin ışıktan UR olduğuna dayanır, bu nedenle tüm evreni ve doğayı kucaklayan en eski Asya kökenli kültürdür. Neredeyse bütün dinler ve kültürler ve diller onun içinden yeşermiştir. Çin'de yaşayan Sarı Türkler IŞIK İnanışlı, ya da Gök Tanrılı olarak adlandırılmaktadır.

Oğuz, Oks, Oğ kültürü ile aynı anlamda kullanılmaktadır. "Oksford" sözcüğü içerisinde de geçer; düz çevirisindeki "öküz köprüsü" bu anlamı karşılamaz. Daha felsefi derinlikte düşünüldüğünde "Oks-ford", "bütün kültürlerin geçit köprüsü" olacaktır. Logos; ulu-oğ-us; evrensel bilgi birikimi burada sözcük karşılığını bulmuş gibidir.

Oğ, Vu, U, ve/of bağlacı: İki nesneyi birbiriyle ilintilendirme ulu(ile) bir işlem gibi kabul edilir; Ali **ile** Veli, Ali **ve** Veli

Mete Han'ın antik adı olan MA-U-TUN; Uma ve Tan birbirine bağlanmaktadır. Aradaki U bağlacı "gök ile yeri" birbirine bağlıyor. Uma güneş, Tan ise sabah doğan ışıktır. Huma'nın Tan'ı, Huma'nın yeryüzünde yükselen ışığı!

Oğ, Uğ, Uv, Ov, Of heceleri, Göğ Tanrı ile ilişkili olan, bağlaç işlevinde görünmektedir. Bugünkü Türkçe'de kullandığımız "ve" ve "ile" (ulu, ula/ekle) gibi bir işlevinden burada söz edebiliriz.

SELE-U-KOS, ZE-U-MA ortasındaki bağlaç "UĞ" dikkat çekicidir. Örneğin İngilizce'deki U/OV/OĞ okunuşlu OF bağlacı, İspanya'da "ye" bağlacı gibi, Farsça ve Arapça'da "vü" (Leyla vü Mecnun), "-i " (İbn-i Sina) benzeri bağlaçlar da OĞ ile sesdeştir. Benzer şekilde Kürtçe "ve", "u" bağlaçtır.

MHTİ-Mohti Oğuz'un mozayik müzesindeki adı Ze-u Ma olup ZEUG-MA şeklinde okunmuş, kaynaklara öyle girmiştir. İkisi de doğrudur. Işı-ğı Ma ile MA Esi-ği, aynıdır. Bunu Ma'nın Soyu, Ma Esiği/Ma-İz'i olarak düşünebiliriz. MA-izi, Uma-ozi, MOİZİ olarak toparlandığında, yine Lazların antik adı olan MOİSİ'ler ve Kafkas bağlantılı ay inanışlı MAZ çıkar karşımıza.

İngilizce'de "**Ex oriente Lux**" (Işık doğudan gelir) sözü Oz kültürüne atfen söylenmiş görünmektedir. Ancak bu çeviri kavramsal çeviridir, fonetik analizimizde şöyledir:

EKS; Eyzi, Esiğ, Işık. **Uriente**; Ur-Endi, Ur anası (doğuran). **Luks**; Ulu-oguz.

Eyzi; Oğuzi. Eyzi'ler, Lazların antik adıdır.

Görüldü gibi burada bir Oğuz-Şaman-Sümer bilim sözü karşımızdadır.

Antik kavimlerin adlarında inandıkları ışık tanrının adı ve soy ata bağlantısı ayrı ayrı bulunabilir. Örneğin, Kazakistan, Kaz-ika ülkesi, Ogus-ika; soyata bağını verir. Fakat Kazakların antik adı olan ALAŞ, bu halkın antik dönemde ULU-OZ/LAZ inanışlı olduğunu, Şaman olduğunu gösterir. Kazakistan'da, 1942'de, Alaş adıyla sosyalist bir parti kuruldu ve üyelerinin tamamı tamamı bilinmeyen bir şekilde öldürüldü. Dönem, Faşist-Siyonist Hitlerle işbirliği edenlerin güç sahibi olduğu dönemdir.

Antik Sözcükleri Okuma Kolaylığı

Antik yazıları okuma kurallarını tam olarak saptayabildiğimiz zaman, Anadolu üzerinde kapışıp duran tarih yazarlarının da kavgası bitecektir. İnanıyorum ki çok yakın bir zamanda, batılılar tarafından hazırlanmış Anadolu belgesellerinde sıkça kullanılan ve adeta yeni nesillerin beynine kazınan "Yunan Medeniyeti" bu kadar yanlış kullanılmayacaktır.

Anadolu topraklarında küresel kapışmaların yaşandığı 2000'li yılların başında, kimi Samici kalemlerin, İbranice ile ortak gırtlak seslerinden hareket ederek, Yunanca'yı ve hatta Türkçe'yi İbranice içinde gösterme gayretleri vardır. Oysa bütün dillerin altında Türkçe ANA heceler ve tamgalar çok belirgindir. Samiciler bilmelidirler ki bütün dinler ve kültürler OĞUZ /OZ /IŞIK kültüründen UR olmuşlardır. Bu kültür, Güneş Kültü olarak da adlandırılır.

Antik sözcükler, çoğu zaman iki tamganın birleşik yazılmış halidir. Bu tamgalar bazen sağdan sola (Etrüskçe, Arapça, İbranice, Farsça gibi), bazen soldan sağa (İngilizce, Latince, Yunanca gibi), yerleştirilmiş haldedir.

Bir antik sözcüğü çoğu zaman iki yönden de okumak mümkündür. Örneğin, ZE-UĞ-MA, sağdan okunduğunda MAUZİ, MA-u-Tİ, METE olur. Ki, aynı mozayikte adı MHTİOX olarak yazılıdır. MHTİ-OX, Mehdi Oğuz, Mete Oğuz olacaktır. Eğer, iki tamga arasındaki U bağlacını İbranice olarak anlamak istersek METE bir Yahudi atası olarak birilerine malzeme olabilir. Oysa METE OĞUZ, Mitridate'nin diğer sıfatıdır. Bağlaçlar tüm dillerde güneş kültünden ışık-gök-güneş bağlantılı çıkmaktadır.

Böyle bir ön uyarıdan sonra hecelerin nasıl açılacağını açıklayalım.

Antik sözcüklerde heceler ve sözcükler ayrı ayrı değildir, Arapça gibi bitişiktir, cümle bitene kadar kesintisiz yazılmıştır. O nedenle, fonetik analiz yaparken uzunca bir sözcüğü önce ikişerli tamgalar halinde ikiye ayırmak ister. Sağdaki grubu önce okumak, çoğu zaman bugünkü karşılığı olabilmektedir; Mitridates, Mitri-dates; okunuşu Dedesi Bedri, gibi. Bunu kısa yazacaksa, Bedri-os/Bedros yazar. Os takısı burada Bedri Uşakları/Oğulları, Bedri Soylu, gibi çoğul takısı verir. OS çoğul eki yerine geçer, bugün İngilizce'de "s" olarak karşımıza çıkar.

Antik sözcükleri okurken, eklerini tanımak ve ayırmak gerekir.

Yer eki: oy, oğ, eoi, ogi, on, oni, in, ini, önü, oğri, öyü, oyi, ium, ovri, uriya, uru, avri, ye, ya, vb.

Kurucu veya kurtarıcı beyin soyundan oğulları'nın oturduğu yer eki; beli, eli, ili, uli, li, beyli.

Yön ve yöre eki: …oyani (yönü), diyani, niya, ian, yan, vb.

İnanış eki: id, ita, apa, opa, aba. (İda İnanışı, Dağ inanışlı, Ulu Tengri'ye inanan)

"…ler" çoğul eki: oz, os, us, 's, üs, ti, id, it… Os/Oz/Oks kültürü Işık Kültürüdür. Atasoy ekidir, "…Oğulları" anlamı verir. Us; ışığı, uşağı, soyu.

Antik kavim adlarının sonunda görülen "id, is" çoğul eki, örneğin "Akmenid" günümüze çevrilirken, yanlış şekilde AKMENİDLER olarak çevrilmektedir. Oysa AKMENLER, "Egemenler" denilmesi gerekir. Aynı devletin adı bazı kaynaklarda "Akmeniş" olarak geçer, ki burada İD ekininş İŞ'e dönüştüğünü görürüz. Egemenler Devleti'nin kurucusu 1.Karus için Kuroş da denildiği gibi.

Karuş, Kor-Ata, Kuret ile sesdeştir. Kök hecesinden anlıyoruz ki, KOR Atalılar, Kor-lar onlardır. Efes'te, cesedi yakılarak KOR halinde güneşe gönderilen ulu ataların anıt mezarları KURETLER Caddesindedir. Bu caddenin doğru adı KORLAR Caddesidir. Daha anlamlı olsun istiyorsak KORATA Caddesi denilebilir.

Kan bağı eki: …gene, gen, jen, can (ceni, canı, kan bağı).

Oğul eki: Ulu-oğ'dan sıkışmış ulu, lui, leu.

Ogul: ökül, kul, köl, jül, cli, kleo, og, oka, ka, aka. Ocüli, ögüli'den dönüşerek: sili, sali, zili, şili.

Büyüklük eki: pan, hero, er, ro.

Atası, dedesi: deto, dite, zito, diti, dide (dede), dado, dedo, that, dad, tat.

Bir dilde büyük kişi için "dede", diğerinde "dayı" olabilmekte, Kürtçe "dadey" ana, istanbul'da çocuğu bakan "dadı" olabilmekte, Lazca amca olan "İti", Rize'de amuca (emice/em-iti), sağdan okursak İti-eme olur.

Erzurum'da ata, "baba" olurken, Malatya Yazıhanı ilçesinde baba "aba" olmakta, Tokat'ta ise baba "avbu" olmaktadır.

Kadın eki: diti, tieze (teyze), eze, eme, ame, ece, ice, ise, ka, 'k.

Türk soylu: tor, dor, dori, adore, adre, dur, tur, tyr, tiri, zir, zer, sor, sir.

Tur; İda-uru, hecelerini yer değiştirerek; Artı, Erte, Arta, Urtu vb, DOR soyu bağını verir. Gök Ulu, Göğün oğlu, Ulu Og'lar, Loğ, Luvi, Lui, Leo, Ulia, İlya.

Ur olan, oğul, oğullar, ondan üremiş olan: eur, ur, ar, er, uri, ri, re, ra, heur, her, vb. Ur-uma, Er-pan, Pa-r, Med-ri, Pat-ra, vb.

Bir atadan, bir inanıştan bir boydan üreyen, UR olan şey, insan da olabilir, şehir de.

Ari-adne; er atuna, er-hatune. (Pertuna/Fırtına Aba'nın diğer adı.)

Ari ön ek olduğu zaman "kadın ana" sıfatı verir; Ari-oks-ana/Roksana, Rahşan. Ülke adları da dişildir; **Ar**-ken-tina; Arjantin, gibi.

Uri'mek gibi, müzik yapmak da bir şey üretmektir, teller titreyince ses ürer ve Ön-Türkçe İR/YIR, müzik yapmaktır. Antik Ulu-Ürüyen Bağos Lir (ulu-ir) çalan müzik tanrısıdır.

Şehir eki: foli, boli, poli, polis, fuli, bolu (fol; yumurtlama yeri). Şehirler Tanrı adına UR edilirdi. Abalı/Pali'ler şehirde yaşayan ur opa/ par/opa oğullarıdır.

Kutsanmış ata/ana eki: ene, ana, apa, aba, nana, ada, ida, ata, ita, iti

Büyüklük eki: la (cici-la; yılan, Hopa)

Küçüklük eki: li (cici-li; solucan, Hopa)

İsim tamlaması eki: ..si, s, ti (Anabacisi; Anabasis, Pan-ti Ece)

Soy ve çoğullama eki: si, su, tı, t, d, ti, tu

Akıllı, bilim yapan: Opa-Ulu, İlyapa, Alp, Baal, Apollo…

Bizan-ti; Bican'lar. Pan-du/ Pan-tu/Pon-ti/Pon-t. Par-th; Pers, Per'ler. Kor soylu, Kur-t/Kur-d; Kür-ler. Kar-us; Kor-si.

"T" harfinin Türkçe'de çoğul eki olduğu Divan-ı Lugat-ı Türk'te vardır. (Cilt 1 sf.355) Koman-Komanit, Heti(Eti)- Hitit, Saka-Sakait, vb.

Işığı/ uşağı/ oğlu eki: us, os; …ışık ailesinden oğul. Oğ-ul; Oğul, evlat. Sadece "kul" veya sadece "u-lu, ulu" sesiyle duyulup öyle yazılmış da olabilir.

OS eki, bütün insanları ışık dünyası içinde kabul eden bir ektir. Anadolu'da ve Azerbaycan'da, "usağım" benim ışığım/çocuğum demektir.

Soyundan; …gene, sanni, cani. Örnek; Kuma-gene, Uma-ruhlu, Kuma-can'ları. Dio-gene; Dağlı, Pagan, Dağ canlı, Pan inanışlı.

Oğlu eki; Dis, Tis, İtisi, Anati, Anti… Atası veya Anası anlamındaki bu ekler, "…oğlu" olarak bugüne dönüşebilir. Soyata adıdır. Anti-Kos; Anası Oğuz; Kos-oğlu, Oğuzanalı, Oğuzoğlu demektir. Smer-dis; atası Sümer, yani Sümeroğlu.

1.Karus'un oğlu Sümerdis'in adı bugün Özbekistan'ın Sümer dağlarında yaşamaktadır.

Kerkin-itisi; Kin-kir (KENGER=Sümer) atası. Kenger Oğlu Büyük Bedri; Kerkin İtis Mitridate! (Ken-ger/Kor-kun, Orkun; Orkun oğlu!)

Gibi, benzetme eki: …i, ik, ig, igi, ika, ka. (Fer-igi, Ferik, Feri-ka, Feri-ha)

Bir şeyin küçük benzeri olma eki, KA, aynı zamanda "sevgili küçük olan", "cik" ekidir. Zeynepi-ka, Tini-ka, Paci-ka. Çocuk; İce-ice-ka, Işığın uşakcığı!

Antik Yunan halkının adı olan Pelask halkı, Pelaz-ka'dır. Antik Doğu Karadeniz'in Pelaz halkından olduğunu ifade eder, onların devamı, eki, küçüğü, benzeri demektir.

Farsça'dan dilimize geçtiği söylenen küçük-çe sözcüğünde bulunan "ÇE" eki, küçüklük ekidir. Kök hecedeki şeyin küçüğü; Ay-ça, Ay-ice, Bah-çe, Bağ-ça, Göğ-çe, vb

Aile, soy, gil, oğulları eki: …ophon, ovun, on. (Strab-on, Turabaz-on, Amaz-on)

Apa'nın oğulları: Apoğun/opaun; Pan. Apa-ulu Ulu-apa, İlyapa, Aliaba, Alevi(!).

Büyük ata, ağabey; Apa, Opha, ovo, op, eva, hava, heva, ebe, hubu, euba, vb. Bunlar ön ve arka ek olabilmektedir.

"Eubu", Moğolistan dilinde "baba" demektir. Ünlenişinde B-V arasında bir üfürme sesi vardır. Tarihin en büyük kralı HUBU-DOR, "Dor Babası" anlamını verir.

Azerbeycan Türkçesinde aile eki; ov(f), yev(f), eva, vb. Anneden akrabalık belirteci.

Azerbaycan resmi dilinin adı Kaşgari Türkçesidir, Türkiye'de ise İstanbul Türkçesi resmi dildir. Pakistan'ın resmi dili Urduca, Balistan şehrinin dilidir, bu dil neredeyse Türkçe'dir.

Can, ruh, ilaç eki: com, kom, cum. (Mitridati-cum. Cani-kom)

Dağ; teo, dio, ada, odo, tau, theo, zağ, ida, id, vb.

Tav, Taok, Dav-eli; antik Artvin Yusufeli yöresidir.

Göğ, gök; W, Ou, Eu, Uu, Oğ, Ok…

Egemenlik, beylik eki: ..beyli, beylik (bilig, bolig), bel/bil/beli (İng. wille)

Çoğullama eki: ... anatti (anasi), ..ana, …an. Son ektir. Sona gelirse çokluk, başa gelirse azlık/yoksunluk ekidir.

Şam-an; Şam/ışık kaynağı, şam'ı bol olan. Oz-an; ışığı çok olan. Tati-ana, Pati-ana, vb. Bir şeyin anası olmak, onun kaynağı, mayası olmaktır.

Olumsuzluk ve azlık eki: Kök hecenin başına ANA, Na, Un, An, gelirse olumsuzluk yükler, yokluk (eksiltme), azlık verir. Na-mağlup, gibi. Na-dir, Namert, No-artı(North) gibi.

Rize'de hayır "na na na", Almanca "nayn", İngilizce "no" iledir. Un-knovn, un-brella (ışıksız, şemsiye), un-fortunately (maalesef) gibi.

Na-buko, Na-blus gibi antik Babil çevresinde Yahudi tefecilerden yana tutum alan krala halkın koyduğu isim, Allahsız anlamında; Na-opa-oğ, No-Bu-ko!

Nablus; Na-bulus, bu şehirde çok zulüm yaşandı, orada Pelaz yoktu!

"Nabetil olasın"; Rize'de bedduadır. Na-opa-itil, Opati'li olmayasın, Atasız olasın! (Kaybana'lı olmakla eş; anasız kalasın, kayıp analı, öksüz kalmakla eş.)

Rumca'da Ohi (evet), Neya (hayır). Evet demek olan, eski Türkçe "Heya", He/Ya (İngilizce Hay/hi, Ohey/Okey) sözcüklerinden birinin önüne NA koyarsak, Neya, olumsuz hale gelir. (Rumca'nın altındaki Oğuz Türkçesine ulaştık)

Abası, başı: …Mezi, Mazi, Bazi, Basi, Vasi, Pati. (Kızılbaş; Kiş-uli Bas)

Anası: Anati-Kos/ AntiKos, Oğuz analılar, Oğuzlar olarak açılacaktır. Çoğul eki, ler, lar verir. Genellikle başa gelir. Artemis'in soyundan gelen Selev-kos beylerine de bu ad verilirdi. Akmenid Oğuzların adı; Antikorus!

Ulu Ay Ana'dan soy belirleme: Hilal inanışlı, TUR olmak. Türklerin antik sıfatlarındandır. Başı üzerinde hilalle resmedilen kadın atanın inanışını gösterir. AtasiTurc; artemis'in diğer adıdır.

Ana'dan ve Ata'dan soy belirleme: Truva'nın diğer iki adı örnektir **İlyo-na ve İlya-da**; Ulu-ay ana ve Ulu ay ata'lılar.

Alanya'nın diğer adı olan Alaiye; Ulu ay yeri, Ulu Ana yeri. (Seyyid Zenobia'nın yeridir. Sitti Zeynep türbesi ona yapılmıştır.

Anası veya babası üzerinden kardeşleri belirleme: Farsça Bir-ata-er (Birader, Brother), Kürtçe Bir-aney (Annesi Bir), Türkçe Kardeş/Kar-ındaşı (Kor-endisi, Eneti Kor) olmak, sözcük oluşumunda kavram birliği içinde olmaktır.

Allioni; Ulu ay önü; antik Bergama şifahanesidir. NATO kararıyla baraj sularına gömme cezasına uğramıştır!

Ata, atasi: Ata, ita, ida, isa, ada, utu, udu, it, id, aba, apa, opa, eupa, ephe, ebe… "os, od" gibidir, "ler, lar" çoğul eki verir.

Kor-atasi, Atası Kor olmak, "Koruyan atalar"dan olmak, cesur ve bilgili olmaktır. Sesdeş sözcükler; Korat, Girit, Kuret, Kerti, Kürt, Agarta, vb.

Bilgili, okkalı, akıllı: agha, heka, agia, aya, hagia, akka, ika, aka. Aga Sofia, gibi.

Kor gibi: Çok akıllı, çok çalışkan, koruyucu, Koruyor, KORİU (Rize) Kor-ata, Koris, Karus.

Ka, "cık": Japonca ve Buda kültüründe güneş, gök ışık anlamındadır. Oğ-Ka, eklenen sözcüğe sevgi yükler: Baci-Ka Maçka.

Şaman-Buda Ka tedavisi; gün ışığı ve su sesiyle tedavi, ışığı bedeninde dolaştırma, su sesi dinleme, zihinsel enerjiyi yoğunlaştırarak artırma, zihni ve bedeni canlandırma ritüelidir. Antik Bursa Ulucamide Ka tedavisi yapıldığının izleri vardır; Ka'ya (Gök'e) bakarak su sesi dinlenebilen düzenleme orada durmaktadır. "O'kor-i" bakarak su sesi dinlenir.

Vurgulama, üstüne basarak belirtme: Müzik terimlerindeki gibi fonetik vurgularla, sesli harfi çiftleme veya önüne H ekleme yolula yapılır. Müzikte forte-fortissimo sembolü olan **"f, ff"** gibi.

Doğu Karadeniz Türkçesinde ön ek H(KH) sesi, fortissimo durumu olarak düşünülmelidir. Örneğin, Elbet, HELBET, HELBETTE sıralamasında vurgunun kreşendo açıkça görülür. Önem derecesini belirten, üstüne basarak söyleme halidir.

Tila, Atila, **Attila/Atilla** örneğinde görüldüğü gibi, hem T, hem L ayrı ayrı büyütülebilir.

Ela, Ala, Ulu, Ulla, Alla, Allah gibi. İngilizce "hello" içerisinde "Allah" vardır.

Lazca "amca" demek olan İTİ'den bu yolla ulaşacağımız sözcükler antik tarihin temel sözcüklerdir: **İti, Eti, İtti/Etti**, **Hatti** gibi.

Ari, Harri, Horri, Houri gibi. Simetrisinde REA, antik tanrıçadır. İPON yazısı Urfa mozaiklerinde, İRON diye okunur ve URİ ANA, RUHAN kız adı olur, "REA Anası" anlamını bulur. Harran'da onların adı yaşıyor.

İdi, Ede, Hede, Ada, Odo, Udu, Otto, … Ede-ssa, Adossi, Hattusa…

Er,Ra,Ro; hitaptır, ön ek veya son ektir. Örneğin; Sibirya'da Yakut Türkleri birbiriyle karşılaştıkları zaman "Mali davari, çoluk çocugi selametliko RO?" diye hal hatır sorar. Kürtçesi de aynıdır.

Sıfata kuvvet yükleme yoluyla kişiye saygınlık ifadesi:

Kişiye yüklenen sıfatın şiddeti onun büyüklüğünü ifade içindir. Şiddet/kuvvet yüklenen sözcük, Arapça şeddeli olandır. Fonetik "fortissimo" karşılığıdır. Vurguyu artırmak için sesli harfin üstüne basarak söyleme tekniği açıkça görülür. **Hatta, bizzat, şedde**, **şiddet, kuvvet** sözcükleri de böyledir. Halk arasında hakaret için söylenen "şeddeli eşek", bu yönde ipucudur.

HÜRRİYET sözcüğü de fortissimo halindedir; HOURRİ-ETİ, güçlü kadın-ata kavramı vermektedir ve ayrıca sembolü de kadındır! (Hürriyet düşmanları onun için önce kadınları küçültmek isterler, diye düşündürmektedir!)

Örneğin, "sana kurban olayım" demek için, "Cesileyim saa", fortissimo "Çessileyim saa".

Uşağum, Ouşağum, Ouşşuğum…

Paci, Opaci, Opacci, Oppati (T harfi, S'nin forte hali oldu.)

O'kada/, Okkada/Okkaa.

Büyük ata ve büyük ana uygarlıklarımız olan, **Ati-Hatti, Ari/Hurri, İsis/İtis/Hiti**t, gibi antik adlarda, benzer fonetik vurgular görülür.

Gök Tanrı'yla söze başlama: oğ-ka, ka, gı, kali, okali, gayri, gari, hari, heri, hey, oy, hu, kele, hele, ola, abo, bi ...

Cümle önüne yerleşen hitap eklerinde, tanrısal saygı kavramı düşünülmelidir.

Karşıt-zıt kavramı: ANTİ ile başlayan bilimsel sözcüklerde karşıtlık-zıtlık kavramı vardır. Örneğin "anti oksidan" beslenmenin temel sözcüklerinden biridir. Açarsak, içinde CAN-Hayat olduğunu görürüz.

ANTİ-OKSİ-DAN = (ANTİ) Eksi-can = (EKSİ) Eksi-can

Eksi eksiyi götürür, kalır CAN. Can ise hayat verendir.

ARTI ile de izah edilebilir; (Anti) oksi-dan = ARTI CAN.

CAN kendi başına pozitif kavramdır, o nedenle tek başına pozitif (artı) imajlıdır.

Taze sebze ve meyvelerde aldığımız o hoş lezzet CAN'dır, CAN suyu almak gibi... Taze bir şey yediğimizde veya güzel bir haber aldığımızda gözümüze can/ışık gelir. Dostumuzdan iyi bir haber duyduğumuzda ilk sözümüz "gözünüz aydın" demektir; içeriğinde "bu haberle yanan ışığınızı gördüm, ben de sevindim" mesajı vardır.

Antik literatürde en çok kullanılan kök hecelerden biri CAN'dır, Tan/San/Tin/Sin/Kin/Ken/Gen gibi dönüşümlerle hep karşımıza çıkar.

Taze sebze meyvelerdeki CAN/HAYAT veren o tazelikler, canımıza can katar, ruhumuzu şenlendirir. Bu şiir gibi kavramların hepsi antik dönemlerden beri kullanılmaktadır ve bilimin temelinde de bunlar vardır.

Matematik ile yaşam arasındaki bağı bulan Si-Mer/ Mer/ Fer soylu atalarımıza bin teşekkürle...

İsimlerdeki inanış ekleri: Mer soylular, MA-RA olanlar, yani Ur-Uma/Rum diyarında yaşayanları, yani Göksel Tanrı RA-MA'ya inananları Balıkçı Baba'dan öğrenelim.

Halikarnas Balıkçısı, "Mitoloji, insanların hangi tanrıya inandıklarını anlatır" der. Onların hangi kültürden geldiklerini bağlı oldukları Tanrılara göre belirlemek için önemli ipucu olduğundan söz eder. Ra Mısır'dadır, fakat Ra-Ma (Roma) göksel tanrı/güneş tanrısı İtalya'dadır. Örneğin Zeus Yunan Tanrısıdır, Apollon Anadolu Tanrısıdır. Hatta Zeus'u Anadolu'da Olimpos dağlarında yarattıktan sonra Yunanistan'a taşıdıklarını anlatır, "Zeus da aslen Anadoluludur" der.

Milattan az önce, Zeus ve Apollon efsaneleri, tanrıları birbiriyle kapıştıran Yunan öyküleri, bilinmelidir ki, Anadolu kültürünü, birlikte ekip biçen birlikte yiyip birlikte toprağını savunan, "kaynaşmış halk" olan Milet-Oğuz kültürünün ana çimentosunu eritmeye yönelik üretilmiş öykülerdir.

Anadolu fuzyologlarının (fizikbilimci) karşısına, ki Helenler bizim fizikbilimcilerimize filozof derdi, tutucu Atina felsefecilerini çıkardıkları ve felesefeyi bilimden daha üstün tuttukları dönemin öyküleridir bunlar. Anadolu kutsallarını aşağılayan öykülerdi onlar ve hatta "Midas'ın Kulakları" hikayesi de böyle bir öyküdür. Zaten, arkasından yağmacıların itibarlı dini Hristiyanlık ortaya çıktı.

Halikarnas Balıkçısı Anadolu-Yunan mitolojilerini karşılaştırmalı anlatır. Öyle sözcükler vardır ki, biri diğerini anlamak için gereklidir ve bakış açılarını

bilirsek bu sözcükler bir anlam ifade ederler. Çünkü birçok isim bu insanlara daha sonradan yaptıkları işe göre verilmiş isimlerdir.

Bir örnek verelim. Anadolulu fuzyolog-fizikçi (Toros Ereğlili) Heraklit "logos" için der ki; "logos, kosmosa üstün değildi, ama onun özündeydi ve değişmenin, hareketin kendisiyle bir olan öz yasasıydı. (H.B. age. s.75)". Devamında der ki, Helenler logosu Tanrısal tanımlara soktular; İncil'de bulunan "Başlangıçta Logos vardı, Logos Tanrıydı ve Logos Tanrıyla beraberdi" sözünü önemsediler. Öte yandan Heraklit ise, "Gerçek şimdi burada, her şey değişir" diyordu. En önemlisi, Anadolu'nun Akdeniz sahillerinden Fenike/Pen(i)ka ülkesinden **Thales, İsa'dan 585 yıl önce, 28 Mayıs 585 günü güneşin tutulacağını bir yıl önceden hesaplamıştı.** (Ta-les; Laz ata)

Şimdi, "Heraklitos" sözcüğü üzerinde biraz çalışalım:

Er-Akli, akali, ogali, Oguli.

ER-OĞLU; Her Oguli, Heragli.

Herakli-tos; Eroğlu Atası. Atadan beri Eroğlu.

Herak-les: Er-aka-les; Eroğlusu.

Karadeniz Ereğli ve Konya Ereğli; iki Ereğli de antik Hitit-Frigya sınırları içerisindedir, ikisi de Oğuz boylarının boy verdiği yerdir. Bir de Marmara Ereğli vardır, Maya Dağ eteğindedir.

Milas'a adını veren antik Milet'in bölge adı Heraklia'dır; burada büyük bilim adamları yetişmiştir. İskender burayı işgal ettiğinde bilim adamlarını köle öğretmen olarak satmak için buradan Atina'ya götürmüştür.

Bazı sözcükler bir kere dönüşüme uğradıktan sonra bir daha dönüşebilmektedirler. Örneğin Zazaca güneş kültüne ait bir sözcük olan "**tiş**", güneş, ateş'in karşılığıdır. Ateşin rengi olan "kızıl, kizil" açıldığında "**kiş-uli**", yani "ulu-kuş" görürüz. Ulu Kuş ise Güneş'tir. Kızıl sözcüğü Türkçe'de çok şiirsel kavramdır, ululukla bağlantılıdır, örneğin bayrağımız kızıldır, ufuk kızıldır, batan güneş kızıldır, kızıl soylu ata bağlarımız vardır ve bir de Kızılbaş kavramımız vardır. Şaman ritüellerinde başına kırmızı bağlanır, gelinin başına kırmızı yemeni örtülmesi, gibi. Açacak olursak:

Kızılbaş; kız-il-baş; kız-uli-abasi/Maz; "abası ulu kuş" olan, "Abası Ulu Oğuz" olan. Zeugma mozayiklerinin bulunduğu yer; BEL-KIZ; Kos-eli, Oğuzeli. Koz-eli Baş; BAŞOĞUZLU.

Opa, büyük ışık kaynağıdır, şaman kültürü tüm insanları ve canlıları OPA'nın ışığından üremiş kabul eder. Bu ön kabulünü isimlendirirken de belli eder; Opanın Oğlu; Opa-ulu, Abalı, Oğul Opa; Ulu-opa, Alp, gibi. En ulu olan güneştir ve atası güneş olan da uludur; yani güneşin çocukları Uli/Ali-opa fonetik dönüşümlerle "Alevi" ile sesdeştir.

Homa Kiş; Tanrı Kiş, Uma Kuşu Perslerin ve onların devamı olan ve Sasanilerin ve hatta bugün bazı Kürtçe konuşanların da kutsalıdır.

"Kuş" hecesinde fonetik dönüşümler:

Kuş, Kiş, Kaş, Gaş, Gas, Gaz, Giz, Kiz, Kız, Kuz, Koz, Göz, Gûz…

Örneğin, Rize nazlatmasında kız bebeğe söylenen Kişum/Kiş-uma, Kızım, açılımında Kuşum, Köz'üm, Kiz'um, Gözüm gibi çağrışımlar vardır.

Kişum kişum kişmana

Kişumi vidum Rişvan'a
Rişvan odun geturu
Kişum hatun oturu, Nani nani nani nani…

Türkülerdeki ve mitolojideki Huma Kuşu'nun karşılığı, bu fonetik analizimizde Güneş çıkmaktadır. İnsanın gün ışığından UR olduğunu kabul eden bir inanışta insana HUMAN denilmesindeki kök hecenin OMA olduğunu düşünmek yanlış olmaz. Homa-analı, Anası Ma, ya da Ma Ailesinden gibi bir çağrışım sezilmektedir. ESKİMO ile kastedilen Kuzeyli, Ma-Eksi neden olmasın?

Tunceli'de konuşulan Oğuzlu Zaza dilinde tanrı "**tav"**, Tao/Dağ ile sesdeştir. Dağ tanrısı İda ile örtüşür. "İda dau", Dağ idalı, Hitit/İdid sözcüğüne oldukça yakındır. Anlam olarak Kor (büyük ateş), Gor-ida, Kur-ida, sıkışarak Kurdi/Kur-si/Kur-ti olabilmektedir. Benzer şekilde Kurmanci'yi açalım:

Kur-man-ce; Kur-pan-ice, Kor-ma'n-ışığı; Güneşin Oğulları.

KOR-US, Güneşin Oğulları kültüründen gelen Asya kültürlerinin ortak özellikleri vardır; halka kol kanat germek (koruyucu olmak) dambur ve bağlama çalmak, davul zurna ile halay dönmek, gelinin başına kırmızı allı pullu örtmek, bütün törenlerinde türkü söylemek, kurban keserek gelini kutsamak, gibi. Yine, kurban keserken bir parça kanın alnına sürülmesi, kurbanlık hayvanın gebe, gurk tavuk, süt veren olmaması gibi inanış beraberliği vb.özellikler yukarıda adı geçen kültürlerin birbiriyle olan akrabalıklarını gösterir.

Behçet Necatigil'in "100 Soruda Mitologya" (Gerçek Yayınevi, 1969) kitabında giriş bölümüne yerleştirdiği "Bi İki Açıklama" başlıklı önsözünde, Tanrı, İnsan ve Yer adlarının okunuşları üzerine önemli bir saptaması var:

"Yunanca kelimelerin; başta tanrı, insan ve yer isimlerinin imlâları; bilim kitaplarındaki şekliyle, asıllarına uygun yazılmıştır. Eski Yunan-Latin metinlerinin ve klasiklerin, Milli Eğitim Bakanlığınca çevrilmesine başlanmadan, yani 1940'dan önce, Yunanca kelimeler Fransızca'dan gelme bir alışkanlıkla, Türkçe'ye hep Latince söyleniş ve yazılışlarıyla geçer, Yunanca K, Aİ, Eİ'ler çoğunlukla C, AE, İ şeklinde gösterilirdi; Aisopos, Sokrates yerine Aezopus veya Esop, Socrates yada Socrat, der, öyle yazardık. Bu noktaya dikkat edilmelidir.

Yunanca kelimelerdeki Y'ler Ü gibi okunur. Meselâ, Odysseus kelimesi Odüsseus, Enyo kelimesi Enüo okunmalıdır. KH; H, PH; F, İ'ler Y okuncaktır. Örnekler; Akhilleus; Ahileus, Aias; Ayas, Aineias; Ayneyas, Mykena; Mükenay, Oreithuia; Oreytüya, Phioniks; Foynike, Phrygia; Frügya…

Yunanca bir isim Latince değişik olabilir. Mesela Akhilleus Latinlerde Achiles (Aşil), Odiysseus Latinlerde Ulieses (Ülis)'tir. Aynı kişiyi, aynı kavramı belirten bir kelimenin iki dilde değişmeler gösterip göstermediği parantez içi hatırlatmalarla anlaşılır.

Kitapta sadece TROİA kelimesi hep Y harfiyle, tani Türkçe imlâ ile Troya şeklinde yazıldı."

Tarih boyunca, Tanrı, insan ve yer (dağ, tepe, şehir) adlarının, pek değişmediğini Halikarnas Balıkçısı da söyler. Halk arasında eski adıyla bilinen yer adları o nedenle bizim için önemlidir. Aynı nedenle, fonetik antik araştırmamızda esas aldığımız isimler bunlardır.

H.Balıkçısı'na göre Anadolu Uygarlıklarına sahip çıkma kavgasında, İndo-Avrupaiciler ve Samiciler, aşırı Türkçülerden pek de geri kalmamaktadır. (Bütün Eserleri,8, s.19) Balıkçı Baba, fonetik analiz çalışmamızı görseydi nasıl değerlendirirdi acaba?

Haydar yaylasının "Pablig baplig" oyununda söylenen sözcük, İngilizce "halk" olan "public" sözcüğüyle sesdeştir. Uzun süre güneş açmayınca, gençler, güneş duasına çıkarlar. Bir tanesi eline bebek kuklası alır, arkasına taktığı çocuklarla ev ev dolaşır, yiyecek toplar.

"Pablig pablig ne ister/ Allah'tan güneş ister/ Heva teyzeden un ister…"

Söyleyerek dolaşılır, her evden bir malzeme alınır, ertesi gün kurabiye, helva vb. pişirilir yenir. Burada, birlikte yemek yerken Allah'ın gönlü yapılmış olur; Oğuz töresinde Allah birlikte yemek yiyenlere yakındır, birlikte yeyip birlikte dilekte bulunanların duası kabul olur.

Burada "pablig" (Pavli-ka; pavli-cik) sözcüğünü açalım: Opa-uv li-ka, Opa'nın oğulcuğu. "Hey, Opanın sevgili oğlu" seslenişi vardır. "Halika-opa" olarak dönüşebilir, karşımıza "likapa" adlı bölgede yetişen şifalı meyvesiyle ünlü çalı bitki karşımıza çıkar. Yere yakın olmakla ilgili bir sözcük olduğunu düşünebiliriz. Ulu, yüce olan ise, büyüklük veriyorsa, yere yakın olanına Ulu-ka, Hlaik, Halk çıkacaktır.

Ardahan'ın Meredis köyünde ise "lipaka"dır. Lipaka ile Likapa sesdeştir, tamgalar yer değiştirmiştir. Li-pa-Ka; İlyapa'cık, ulu-opa-cık.

Rize'de U yerine I seslenişi yapılır. Örneğin "balık" yerine "baluk/paluk" denir. Yusufeli taraflarında da "paluk" denilir.

Lazca'da "Vidi Visi Vini": Geldim Gördüm Yendim!

Jul Sezar'ın MÖ.47'de Zile'de yazdığı kaya yazısında okunan "geldim, gördüm, yendim" sözcükleri, Hopa Lazcası ve Türkçe kökenli çıkıyor.

"Jul", Lazca erkeğe sesleniştir; Ğuli, Oğuli, Gul, Kul.

"**Vidi**"; Lazca, "geldi". Kom-o-vidi; gel!

"**Visi**"; Lazca **Ma Pisi**, "gördüm".

Sözcük İngilizceye "visi-on", AN çoğul ekiyle girmiştir. Tele-vision'un isim anasıdır. "Gören", "Görüş" gibi, anlamlarıyla dilimize yeniden girmiş haldedir. Bizden gidip bize yabancılaşarak dönen sözcüklere örnektir.

Me-Pisi ile kedi/pisi bağlantısı kurulabilir. Bundan kedinin gece gören keskin gözlerini anlamak mümkündür. Halen "Gel pisi pisi" diyerek kedi severiz. "Füze" adına da kaynak olmalıdır.

İyi gören olmak bir meziyet olmalıdır ki, kız adı olarak Mefuze (ninem Mefuze Finci), hatta çok yönlü görüş sahibi olan anlamında Mebus (Mepusi), aynı kökene işaret etmektedir.

Lazca **VİCE** (Findugli/Pan-si-Oğuli) adında **"visi"**yi görebiliriz. İhtimaldir buraya Güneşin Gözü anlamında VİSE denilmiştir.

Vini; Vin/Pin/Fin/Pan/Fen; kazanmak (Vinning) sözcüğünün kökeni olup İngilizceye girmiştir.

Fen; başarmak, planlayarak kazanmak. Türkçe'de vardır. "Ali'nin **fen**'di, Veli'yi yendi"de olduğu gibi. "Kazanmak" üzere birisine yapılan planı, dolaylı anlatırken "Fan fini fin fon..." demek gibi.

Lazca'nın Sümer - Hitit dili olduğu ve Latince'nin kökeni olduğu üzerine işaretler giderek çoğalmaktadır.

Lazca ulu/büyük kişilere DATE /Didi denir. Didi Nana (Ulu-Annu, Kibele) adında ve Arhave'nin eski NaoDidi adında bulunan DİDİ sözcüğüne Ege sahilinde DİDİ'MA (Me-Duti / Me Duzi) ören yerinde rastlıyoruz. D-Z dönüşümüyle oluşur. Yine büyüklük sıfatı veren duti, dadi, dodi, dede, dati, duzi, tizi, sisi, titi vb sözcükler, buradan türetilmiş olmalıdır.

Didim'in ana özelliği MEDUSİ heykelleridir. Lazca okursak," Benim Didim" olur! Orada ulu atalarımızın yılan zehirini çıkartıp ondan panzehir yaptıklarını tahmin edebiliriz. Yılan, hem dost hem düşmandır!

Selçuk Müzesini 2010 ziyaretimde, hediyelik eşyalar üzerindeki antik yazıları bozarak, örneğin **Σ F Σ S** yazdıklarını gördüm. Ankara'ya döndükten sonra Remzi Kazmaz'ın özel bastırdığı DİDYMA dergisine yeniden baktım, kapağında aynı yanlışı gördüm. Kendisi farkında olmayabilir diye, bir mektup gönderdim:

"Derginizin kapağında, KEHANETLER ÜLKESİ, diye okumamız beklenen yazıda bütün E harfleri, antik Z (**Σ,** Sigma) ile **K Σ H A N Σ T L Σ R Ü L K Σ S İ** yazılmıştır.

Eskiden, büyük harf Z'yi ortadan çizikli yazardık. (7 rakamını da.) El yazısı Z'yi küçük harf yazarken de, aşağıya çektiğimiz bir kuyruğu vardı. Ona benzeyen bir harftir antik Z harfi.

Bence Cumhuriyetin ilk yıllarında eski Anadolu harflerimize daha yakın idik. Daktilo gibi teknolojiyi batıdan aldıkça kaybettik harf şekillerimizi.

Antik sözcükleri E harfi yerine **Σ** ile yazmak, onları okunaksızlaştırarak (postmodernitenin hain tuzaklarındandır) tarihten slmektir ve bugün Türkçemiz bu yolla yok edilmektedir. Örneğin basit bir ANKARA yazısı bile türlü şekil oynamalarıyla okunaksız hale getirilmektedir.

Antik Z harfi, ZİK-ZAKLI bir Z dir. Temel harftir. Bir şeyin İZ'ini tasvir eder. Suyun İz'i gibi, ışığın gölgesi gibi. İZ sözcüğünün altında işte tam da bu kavramla örtüşen Z şekli vardır. Asla E değildir.

Harfleri yanlış yazarsak, bir anlam kaybı da antik yerel sözcüklerimize gelir. O zaman, bugün çözebildiğimiz sözcükler hiç anlaşılmaz hale gelir; Ulu-Ma, Büyük Ma, DİDİ-UMA; DEDEM, AZİZİM, Lazca DAYIM, Zazaca EMİCEM olmaktan uzaklaşır.

ME-DİTİ; MEDUZİ, işte o bizim ata kültürümüzdür. Bereketli Hilal üzerinde resmedilmesi Kafkas Ay Tanrılı, Eyzi/Oğuz kökenini gösterir.

Yılanın zehrinden kendilerine panzehir, düşmana ise zehir yapan Me-Dusi (Atası Ma) olan atalarımız burada yaşamışlardı. Onlar kehanet uydurmaz, Güneşi incelerdi, Şaman inanışlıydı, yer-gök-su üzerinde araştırma yaparlardı.

Bir başka açılımda Me-Tu- Si; Mete (Amyti, Amed) soylular.

Lazca ile Sümercenin aynı dil olduğu üzerine bulgularımız giderek çoğalmaktadır. Latin dili LAT'ca, keza Doğu Karadeniz kökenlidir.

Harflerin Hece ve Tamga İşlevi

Bu fonetik analiz çalışmamız sırasında bazı harflerin tamga gibi karşılıklarının bulunduğunu fark ettim. Yeni bir araştırma yöntemi olarak geliştirilebileceği düşüncesindeyim.

L harfi: Ulu, Ula, Ullu Uli, Âli, Ela, (oğlu; ogli, goli, huly, cleo, glo)

T harfi: Ata, İta, İti, İda, Tao/Doğu, Tav inanışlı. T, ayrıca S gibi çoğul ekidir.

D harfi: T harfinin yumuşamış hali. Udu, Odo; ata.

K harfi: Aka, aga, og. K/S dönüşümlü sesler S işlevi görür.

S harfi: Işık, esiğ, isiğ, kişi, usağı, suyu, izi, soyu.

C harfi Ece, İce, gibi S işlevlidir.

M harfi: Ma, Uma, Homa, Umay ana, Ama, Eme.

B Harfi: Aba, Abe, Eme, Eve, Op, Of, Ov, Euba, gibi dönüşümlüdür.

P harfi; Apa, Opa, Opo, Opi, buğ, ağabey, abi/aba.

N harfi: Ana. İnana; Anneanne.

R harfi: Uremek, çoğalmak, "ur/uri, er/eri, ar/ari" olmak, erkek ve kız oğullar vermek, şehir kurmak. Ur-Uma; Ma'dan Ur olan diyar. üreyen. Mar/Ma-ur; Ma-oğlu, Mari, Meri, Peri, Pari-si (Mar oğlular/uşakları).

R, IR-İR eki bir nehrin YIR'layarak akmasında Ne-hir, bir müzik aletinin ses çıkarmasında (Ulu-Yır; Lir, Tar, Tanbur, Nair, Nara), türkü söyleme sanatında Yır-An (Yaren, Yaran), ya da sular gibi çağlayıp gönülden gönüle çoğalan YAR olmak ifadesinde karşımıza çıkar. Oğ YAR, göklere ulaşan Yar, Hub-YAR olmak, hatta Bu-Ar (su gözesi Pınar) içinde karşımıza IR çıkar. Şarıl şarıl akan sular gökten gelir, suyun BU-HAR olup yükseldiği yer de GÖĞ'dür. OBU-YAR, su gibi gökten

gelip göğe yükselendir, HUBYAR Dede /Buyar Baba ile Mitridate'nin aynı kişi olduğu üzerine görüşlerimize burada zemin oluşur.

Ur olmak, çoğalmak, uremek eki, halen Aydın'da kullanılır. Örneğin, kahve az açık olsun istenirse, "suuri olsun" denir. Suuri; su-uri, suyu çok olsun anlamındadır.

T harfiyle örtüşen Tanrı ve Ata kavramlarını biraz açalım. Kimi kaynaklarda, "Türkler eskiden atalarına tapardı" diye geçer. Onlar, Oğuz-Şaman-Hitit-Sümer kültürlerini bilmeden böyle yazmışlardır. Türklerde Ata'ya saygı temel töredir, aslolandır, dualar ulu atalar için yapılır. Töre kavramı ile bugünkü "töre cinayeti" kavramının ilgisi yoktur. Ata kültürümüz olan töre, halkın birlikte ekip, birlikte biçip, birlikte karnını doyurması, yaşlı ve düşkünlerin korunması, kardeşlik birliklerinin kurulması, musahiplik gibi, sahipsiz kimsenin kalmaması gibi toplum kurallarını kapsayan, yazılmamış en büyük yasadır. Tanrı buyruğu olarak kabul edilir, bugünün karşılığı ile kuruluş/varoluş yasasıdır, devrim yasasıdır, değiştirilemez Anayasa'dır.

T-R damgalarını artmak ve üremekle ilgili görüyoruz; Ata+Ur = Tur/Dor.

Artmak, çoğalmak, türünü devam ettirmek ile "doğur"mak arasındaki bağlantıyı bitkilerde de görüyoruz; Ata-Ur/TOUR/TOĞUR tutmak.. Aydın'da zeytin ağacının dallarında bereket varsa, bunu ifade için "Bu sene iyi tour tuttu" denir. Benzer şekilde TURUNÇ meyvesi turungillerin temel ağacıdır, onun tohumu olmadan hiçbiri üretilemez. Türklerin Tür'ün anası olması benzer bir kavramdır; Tur, Tor, Dor, gibi. Turani kavimler için kullanılan kök hece TUR, artan, üreyen "doğur"an, anlamında olmalıdır.

Türkçe'de Ulu ile Ata kavramı çoğu zaman beraberdir; ulularımız denildiğinde atalarımız anlaşılır. Çünkü onlar bize bugünümüzü bahşedenlerdir. Onların adları nehir ve şehir adı olur. Örneğin Fırat; Romalılarla Fırat boylarında amansızca savaşmış olan büyük Sasani kralı, Latince yazılışıyla Ophrates (Per-atası), bu nehrin adı oldu.

Antik eklerin simetrik yer değiştirme özellikleri vardır**.** En çok karşımıza çıkan yer değiştiren ek SU/Sİ/Tİ (soyundan) ekidir. Örneğin; **Per-si /Si-mer**. Kök hecenin her iki yanına da Sİ gelebilmektedir. Devrik cümle kurarken yaptığımız da budur. Eklerin öne veya arkaya gelmeleri halinde, kök hecede sertleşme-yumuşama şeklinde telaffuz farkları oluşmaktadır.

Antik "Si" eki öne geldiğinde kök hecenin yumuşadığı, arkaya geldiğinde kök hecenin sertleştiği görülür; Sü MER, PER-si gibi. Seste sertleşme aynı zamanda kuvvet yükler; Men, Man, Pan, Pon, Poon gibi.

Tamgaların yer değiştirmesine örnek isimler: Kutay/Aykut, Sunay/Aysun, Ayfer/Feray, Ayperi/Peraye, Günay/Aygün, Cansu/Suzan, Gülay/Aygül, Çimengül/Gülçimen, Suay/Aysu, Ataer/Erata(Arda), Arkan-Arkun/Guner-Güner.

Ali'nin yer değiştirmesi: Azeri-Kaşgari Türkçesiyle Anadolu Kayı boyu Türkçesi arasındaki önemli farklardan biridir. Ali Haydar, Ali İzzet, Ali Rıza… Durali, Dursun Ali, Haydar Ali gibi.

S, Us, Os, Esi, Ace, İce; Işık, Esiğ, Eğisi eki olup önemli sözcüklerden biridir; Ön-Türkçe tamgası Y'dir; yukarı bakan şekil, göğü, güneşi işaret etmektedir. Esiğ, Toroslarda halen kullanılır. Örneğin Gülnar'da, ocağınız sönmesin anlamında,

ocağınızdaki odun ateşi, odunun ucundaki yanan kısım kastedilerek, "Yeter ki eğisiniz kararmasın" atasözü vardır.

Odunun ucundaki alevin adı Rize'de "davli, dağ-uli"dir. Odundan sıçrayan kıvılcımlara ise CİYA denir. Burada C sesi iki diş arasından çıkartılır, hilal şeklinde yazılan C harfinin AY IŞIĞI ile bağı kurulur, bu ses ece/esiğ/siğa/cağa gibi verilmektedir.

Kaşgari Oğuzlarda sesli harfle başlarken önüne KH, Ğ gibi gırtlağa bastırarak sert H ile başlama alışkanlığı vardır. Türkçe'de Ğ/H ile başlayan sözcük yoktur ifadesi Kaşgari Oğuz Türkçesini kapsamaz. Örneğin, Azeri; Ha-Zer, Oğ-Zor/Dor olarak açılabilir. (Azerbaycan'da bu harf X olarak tespit edildi.)

Antik kaynaklarda, MÖ.100 civarında Büyük Bedri tarafından Rize-İspir arasındaki dağlarda yaptırılan Başköy kalesi için "Basgoi Daruze" yazar. DARUZE sözcüğü bize fonetik olarak çok şey izah eder. Burada yaşayan halk için Roma tarihçileri kendilerine en çok direnen halk diye tarif verir, Halk Uşakları/ Kolkhis diye yazarlar, ama asla onların Oğuz ataları olduğundan söz etmezler.

Daruze; İda-ruze, Dağ-Rize, Da-roz, To-ros. Bugüne Rize Dağı olarak dönüşmüştür. Da-ruze, Rize-dağ olmuş, yani ön ek arkaya geçmiştir.

Çevresindeki yayla, dağ ve köy adlarında Bas-Goi Da-ruze'nin fonetik dönüşümleri vardır; Oği-da (Ovit) gibi, Se-roz gibi. En yakınındaki "Hanzer" yayla adına baktığımızda, Kun-Zor/Zor-kun/Tar-kon, gibi fonetik dönüşümlerini görürüz.

Bas-goi adında bulunan "bas" hecesi "Maz" sıfatına karşılıktır. Burası Maz Köyü'dür, çevresinde Mez ile başlayan Mez-opali, Baş-pala gibi köyler vardır. Başköy kalesinden Fırtına Vadisi yoluna girince biraz sonra Hydar/ Zir Kale/ Kalei Pala kalesine ulaşılır. Kalei Pala (Bala), Pala Kalesi'dir. Burada da ön ek arkaya geçmiştir. Yola devam edersek Dor/Zir vadisinden geçip Hay-Dor'a (Ayder'e) çıkılır. Hay-dor'dan sonra Yusufeli (Oz-Beli) Çoruh vadisine geçerek oradan A**bas**-ya topraklarına ve oradan efsanelere girmiş yedi karlı vadiden (Kaf Dağı) aşarak, Şuşa ve Al-ana/Osetya'ya varılır. Burada çizdiğimiz güzergah Kaf Dağlarıyla Kelkit Vadisi (Anadolu'ya giriş kapısı) arasındaki bağlantı olup, yol boyunca Dor/Tur adını bolca görürüz.

Fonetik dönüşümlerle yerel şive farklarının nasıl oluştuğuna Kastamonu'dan örnek: İvedi; Evetü. Rüzgâr; Öüsger, Rize'de "yozcar".

Kastamonu'da "azıcık" yerine, "cıkada" denir. Burada hecelerin yer değiştirdiğini görürüz. Bu çok önemli bir saptamamızdır; yerel lehçeler arasında bile heceler öne-arkaya yer değiştirebilmektedir: Azı-cık; cık-ad(z)a.

"Azıcık", yerel şivelerde fonetik dönüşümlere de uğramaktadır; azucu, eccük, ecüğ. Rize'de "azbise" (azbir-şey) denir. Az-bir = Bir-az.

Sayısal "çokluk" kavramının temelinde OĞ ile karşılaşırız. "O kadar çok", GÖK KADAR ile anlamdaş olan, Rize'de, "ok-kaa", Diyarbakır'da "oğ-çaan" vardır. "Seni oçaan sevdim", "seni okkaa sevdim", OĞ kadar çok sevdim anlamı verir. Diyarbakır antik Türkmen şehri olup, Türkmen sözcüklerinde Rize ağzı gibi, Yılan yerine İlan, Yıldız yerine Ulduz gibi sözcükler vardır.

Diyarbakır'da Kürt çocukları sokakta Türkçe konuşurlar; bu durum Kürt ailelerin buraya sonradan geldiğine işaret eder.

Gök tanrı, ışığın anası kabul edildiği için, ANA, AN eki ile biten sözcüklerde doğrudan ismin çoğul hali oluşur; ŞAM-AN gibi. Eğer "ana, na" eki sözcüğün önüne gelirse, bunun çokluk yerine "azlık" verdiğine tanık olabiliyoruz. Na-dir (az artı olan), Na-mus (az mis olan), Na-mert (az Mer-ti olan), Na-hoş (az hoş olan), vb.

Halk arasında "na na na", yapma demektir, Almanca "nayn", İngilizce "no" ile sesdeştir. İngilizce NORTH, kuzey sözcüğü içinde Na-urtu, "yok Artı" der gibidir. Nor, "hiç yok" anlamında bir ektir, Nor-th, Nor-si, "Hiç Işık Yok" der gibidir. Güneşi çok az gören Kuzeydeki Pan yeri; Nor-Man-dia, Nor-veç, gibi sözcüklerde "ışık yok" anlamında ön ekler dikkat çekicidir.

Kök hecenin sonuna eklenen ANA/AN eki nasıl ki çoğullama yapıyorsa, öne gelen ANA eki de azlık ifadesi olmalıdır. Ancak, henüz bu araştırmamda ne zaman sözcüğü sağdan ne zaman soldan okumak gerektiğine karar veremediğimden, tüm Oğuz boylarının yerel lehçelerine vakıf olamadığımdan, bu konuda kesin karar verememekteyim.

Ana/Anasi eki gibi, Os eki de çoğul eki olup, Işığlar/Uşağlar hatta Işık-Oğulları anlamında çoğul eki olup isimlere soy-boy, aile bağı kavramı da vermektedir; Ulu-os; Ulular gibi.

BAZİLE-US antik Oğuz devletinin adına dönersek, Ulu Maz Oğulları olarak açılabilir. Bu devlete batılılar Pantus demiş, Pan gibi büyük anlamında, Pan-ti Os, Büyük Pan Oğulları anlamında. Çünkü, daha önceki yüzyılda çok iyi at binen, rüzgâr gibi at süren Sibir Türklerine Pantik Apalılar deniyordu, ki, kanatlı at resimleri onları ifade için kullanıldı.

Sİ eki için, hem sağdan hem soldan okunabilen "çokluk eki" Sümer sözcüğü içinde de vardır; MER-Sİ, SİBİR, SÜMER, gibi.

En çok tartışılan sözcüklerden biri olan **ANADOLU; Anati Ulu, Ulu ANASİ, "Ulu'ları çok olan, Ulu Yurt"** olarak açılım bulur. "Kimdi o ulular?", diye düşünecek olursak, binlerce yıldan beri Bedrin Aslanları gibi bu toprağı kanlarıyla sulamış olan kadın-erkek bütün Oğuz atalarımızı sayabiliriz.

Antik dillerde, kralın adı yerine kimin oğlu olduğu yazılırdı. Anası OĞUZ veya Anası METE gibi soyadıyla görülenler vardır. Örneğin, TARK**ONDİ** MAUTU, Mete'nin oğlu Tarkan, ya da, TARK ANATİ MAUTU; METE Analı TÜRK, "Türk Soyatası METE", Türk Mete Han olarak da dönüşebilir.

Soyata adı METE olan, Mozo-leus yazılışı da vardır; Mete-Ulu-Oz; UluIşık Mete; Laz Mete, Işığın Oğlu Mete. Ulu ışığın oğlu olmak önemli bir unvan görünmektedir.

Metatez: Tamgaların yer değiştirmesi hali. Seslerin anlam bozulmadan sözcük içinde yer değiştirmesidir. Metatez sözcükler başka bir dile aitmiş gibi görünürler, oysa kökleri birdir. Örnek: Opa-lizi; Lazopo. Sümer; Mersi.

Büyük Ailemizde Antik Dil Bağlantıları

Aile: Ay-ulu, Ulu-Ay. Kutsal Hilal ailemizin de adı oldu!

Horanta; Maaile, Büyük aile, Evdeki kalabalık, Kalabalık.

Antik Horanta; Kor-anati; Korint. Kor Anası olan yer. Ocağı tüttüren yer. Büyük anne gibi, büyük kadın, kocaana, kocanene, yaşlı kari, kocakarılı ev.

Üçlek Tanrıça Kibele'nin üçüncü hali olan saygın sözü dinlenir yaşlılık dönemine karşılık Korint. Terek Türkçesinde Horata; büyük ailenin en yaşlı kadınlarının bir araya toplanma hali.

"**Horan-ata**" olarak açarsak; Kuran-ata, ailenin kurucu atası olur. Bu durumda HORON sözcüğü yeni bir anlam kazanır. Horon oynarken neden herkes horona katılmak zorundadır, "bu bir töredir" diye anlaşılmaktadır. Büyük aileye katılmak, ayağını ona uydurmak gibidir. "Der-ule, dönder-ule" gibi ayağını toparlayıp hizaya alması için yapılan uyarıcı sözler de burada anlam bulmaktadır.

"Derule" sözcüğü Fransızca'ya "Uygun adım, marş" komutu olarak girmiştir.

Batı müziğinde Ront, birlikte şarkı söyleyerek yapılan dansa denir. Fonetik açılımında sıkışmış bir Horanta görürüz. Çocuklar elele tutarak dairede dans eder, onlar bir horanta dansı etmektedirler.

Antik "Korint" müzeleri, beyin büyük ailesinin orada yaşadığına, çocuklarının orada büyüdüğüne işaret eder. Bey, aile terbiyesini orada almış olmalıdır. Çünkü, çocukluğunda Oğuz ata töresini öğrenmiş olan, bu eğitimden geçmiş olan oğullar ancak bey olabilirdi. Örneğin, Korint Anıt Müzesi bulunan Amasya, Osmanlı döneminde de şehzade şehridir. Amasya'da atalara saygı kültürü derindir, ki Mustafa Kemal orada Amasya Tamimi diye bilinen ünlü Kurtuluş bildirisini sundu. Tıpkı MÖ.305 de 1.Büyük Bedri gibi. 3.Darius'un torunu olan Mazeus Mitridate, orada topladığı Birleşik Oğuz Ordularıyla, kırmızı üzerinde sarı ay ve güneş bayrağıyla, ay-yıldızlı parasıyla, Sart'a yürüdü, oradan İskender'in getirdiği Ege'deki yağmacı Yunan askerlerini denize döktü, Efes'i kurtardı ve 1.Artemis'in Anıt müzesinin yanında onun şerefine Zafer Kapısı yapıldı.

Van'da büyük aile töresini devam ettiren aileler vardır. Buna göre, yeni evlenen oğul-gelin, horanta içerisinde bir süre yaşamak zorunda, büyük aile kültürünü bilmek zorundadır.

Kardeş; Kor-ates; Atası Kor gibi olan. Akıllı, koruyucu ve kurtarıcı olan, büyük ağabey olan, "Kor" ile özdeşleşmiş olan. Dayanışma içinde, birbirine destek olarak yaşayanlar. Kar-us (Cyros, Kurosh), Kar-ya, Kur-d, Ker-ti vb sözcüklerin kökeni.

Kızkardeş; Ogiz Kardeş; Koratasi Oğuz. Rize'de hitabederken, "O'kiskardas".

Birader: Bir ata-er. Atası Bir, Piratesi; Fırat. Pirateş adlı kral kimin kardeşi idi diye düşünerek büyük aile bağları bulunabilir.

Bir-ata-er yerine, Kürtçe'de "Bir-ana'dan ur olan" anlamında, "birane" denir. Birane ile Birader sözcükleri, kök hece ve mantık ilişkisi olarak ele alındığında, Kürtçe'nin Türkçe ile aynı dil yapısında olduğunu gösterir.

Aile; Ay ulu. Korint'in parçası. Kor güneş ise Ulu-Ay onun parçasıdır, diye düşünülebilir.

Ma-aile; Bereketli büyük aile. Ma (benim) Ulu-ay'ım; benim ailem. İneği de olan aile anlamında olmalıdır. Tanrı Ma, ile inek Ma arasında bağlantı önemli bir bağ vardır; eskiden ahırı olmayan ev olmazdı. Lazca AHOR ev demektir.

Yeri gelmişken, ineğin kutsandığı Hindu inanışı, Şamanlıkla bu anlamda bağlantılı görünüyor. Afyon Emirdağ köylerinde de beyaz inek kesilmez. Eğer hayvan kutsamayı araştıracak olursak, Urfa'da bu kadar yoksul insan varken balıklı gölde balıklar neden hala kutsaldır bunu sorgulamak gerekir, ki orada, su da tarihte ilk özelleştirilen kamu malı görünmektedir. Bu durum Şamani olmadığı gibi İslami de görünmüyor.

Oğul; Oğ-uli. Kız ve erkek evlat. Ulu-oğ; Luvi, Alevi, Leo, Lui sözcüklerinin kökü.

Oğ'dan bir dal olan, KOL atan anlamında, Kol ile oğul ile sesdeştir.

Eğer Oğ yerine Ata (Odo) dersek, Od-uli, Ulu-od, Lad, Laz olur. Laz; Ulu Işık, Işığın oğlu.

Opaliti/Laz-opo Artemis, burada Ulu Işık Abla Artemis olarak açılım bulur. Yunanca'ya opalizi (Polis) "silahlı asker" olarak geçmiştir. Çünkü altın postu almaya Abhazya ve Osetya'ya her saldırdıkları zaman LAZ OPO Artemis'ten asker cevabı almışlardı.

Kız; Oğuz, Oğ-esiği.

Kız çocuğunu severken Rize'de "Kisman'um" denir. Kis-Man, Pan Oğuz açılımlıdır.

Üreme özelliği olanları Işık/Esig /Oğuz /Kız kabul ediş seziliyor. Gerçekten de var eden ve ur olan ışık kaynağını hayatın merkezine koyan bir kültürdür Oğuz - Sümer kültürü. Kızılbaş sözcüğü içerisinde Kız-Ulu Baş açılımı, kız evladına verilen anlamı belirginleşiyor. Kız ile Oğuz sesdeştir; Oğ-esiği demektir.

Rize'nin, Engindere, Yukarı Kurtuluş köyünden Nazif Kamberoğlu'dan derlemiş olduğum bir atasözü içerisinde kız evladıyla Kızılbaş sözcüğü eşleştirilmektedir. Burası, Gelin Kaya rölyefinin bulunduğu Baleva sırtlarıdır, Kıbledağ ile Velâ arasında çok yüksek bir yerdir.

"Kardaş karataş / Kızkardaş **kızılbaş** / Ana candireği / Baba koçbaş"

Kızkardeş, başına al bağlayarak gelin olandır, eline kızıl kına yakarak gelin olandır. Eskiden savaşa da böyle giderdi. Evine ve yurduna kendi canını feda etmeye hazır olan demektir. Bugün bu töre, Anadolu'da gelinin beline kırmızı kurdele bağlama şeklinde devam etmektedir.

Evlat; Oğ-Lat. Göğün ulu esiği. Of-laz. Frasça'da Olad.

Uşak: Çocuk, evlat. Delikanlı çağda erkek. Işıktan ur olan, Us-Oğ, göğün ulu ışığından ur olan. Işığ, İsik, İsika, Aseka, Saka, Çağa. Ters okunuşu Oğuz, Okizi (Kişi), Eyzi, Egzi.

İsik, Kisi, yani insan (sanni). Kisi, Kizi, Kiz. (Afrika'da Kizi, kız adıdır)

Erkek; Er-çeğ. Er ise-oğ, Er-icek. Er ışık, Er uşağ.

Kadın; Ataune, Hatuni, Kadun. D-Y dönüşümüyle KAYIN-Kadın sesdeştir.

Çocuk; İce-cuk, İce İco-Og, Büyük olan ışığın küçük ışığı. (Rize'de Cecuk!)

Torun; Tor/Tur olan, ar-tı olan, Tor-ana'dan Ur olan.

Yeğen; İgen; Yicen. Can, kan bağı olan, Gen.

Efendi; Pan-ti, Pan gibi büyük olan.

Efendi, aile içerisinde saygı sözcüğüdür, çok saygılı olana ve dedeye kullanılır; Efendibabam, Efendididedem, gibi. Gürcüce "apanti", efendi ile sedeştir.

Dede Korkut'un Lisân-ı Tâife-i Oğuzân kitabında BAN; büyük.

Ağabey; Ağbeyi; Oğ-begi. Be-oğ, Büyük. Oğ abe-si olan.

Bebek, bebe; Be-be-ci. Bi opa-cık; Bir Işık tanesi olan.

Lazca'da bebek "berepe"; peri-opa, ışıkcık!

Emice, amuca, amca; Eme-iti, ata emi. Emi-ti; METE. Lazca İti; amca.

Dayı; Tao, doğu. Doğumla akraba olduğunu ifade eder gibidir. Zazaca "day", anne.

Hala; Bibi(baba'nın dişil hali), Dudu(dede, dade), Teyze(Ata-ice) gibi sözcükler ULU baba ve ata tarafından akrabalık ifade eder. Cici, hiç evlenmemiş haladır.

Baba; Buğ-Opa, Buba, Bey-opa.

Dede; dade, tate. Büyük, saygın. Lazca dayı, Zazaca amca, Kürtçe anne.

Kardeşler arasında kaçı kız kaçı erkek diye sayarken, kızları saymama durumunun algıdaki karşılığı artık anlaşılabilirdir. Bugün "kardeş" dediğimiz sözcük, ata kültürümüzde, "kor-atesi" erkeklere karşılıktır, kızlar ise ayrıca "kızkardeş" adıyla vardır. Merkeze anayı koyarak "Annenin kaç evladı var" veya babayı merkeze koyarak "Babanın kaç çocuğu var" diye sorulması Oğuz kültürüne daha uygun düşer. Ki, o zaman, cevap veren kişi algıda ikilem yaşamamış olur.

Korint ile "horanta" bağı üzerine: İngilizce büyükanne, Grand/Korint Mother, ses benzerliğinden öte, aynı sözcüktür; Büyük Ma-dor; Büyükana-dır.

Galiba eski sözcüklerimizi bulmak için BRETON dilini sözlük gibi kullanmamız yeterli olacak! Örneğin, Büyük Otel, ailece kalabileceğiniz otel, demek için Grand Hotel diyorlar!

Horanta'da baş ses H harfi, Kaşgari Oğuzlarında kuvvetli nefesle başlayıştır. Doğu Karadeniz ve Kafkas dillerinde belirgindir. İstanbul Türkçesinin kökeni olan Trak Türk dillerinde H harfi düşer. Örneğin Rize'de HAYDAR, HANCER yayla adları İstanbul'da Ayder, Anzer haline gelir. Başlangıç sesi Horanta sözcüğünün Oğuz Türkçesi olduğuna işaret eder.

Güneydoğu Asya'da, Laos (Laz/Lat!) ve Kamboçya'nın antik Budist tapınaklarında kadın heykelleri vardır ve bu tapınakların adı Ankoros, Ankoro, ANGKOR (Ankara!) olarak geçer. Ana erkil bir kültür ve Ulu Oz kültürü, koruyucu ana HORANTA/Korint kültürü bir Yunan değil Asya kültürüdür.

Kuş Dili: Ku-**sen** ku-**kuş** ku-**di** ku-**li** ku-**bi** ku-**li** kı-**yor** ku-**mu** ku-**sun**? Gibi, seçilmiş bir hece, her hecenin önüne veya arkasına getirilerek konuşmaya denir. İki yakın arkadaş arasında şifrelenmiş bir konuşma şeklidir.

Doğu Karadeniz'de evlenmek üzere hazırlanan bir genç önce sevdalanır, savdasına maniler söyler, onunla kimsenin anlamayacağı özel bir şifre ile "kuş dili" konuşur. Sevdalısının adını tersten okur, ona "Benim" takısı eklerken anlaşılmasın ister, tersten çevirip seslenir. Örneğin Emine'sine Eminem, "Menime" der, eğer yerel ağızla ise EMİNOM, tersten şifrelenince MONİME'ye dönüşür. İşte, aşk mektuplarıyla ünlü Mitridate'nin Emine'sine yazdığı manilerde, bu antik Rizeli, sevda dilinde MONİME, kuşdili EMİNEM diyor. Mozart'ın operasındaki Monime çıkıyor.

Hazreti Süleyman'ın "kuşdili bildiği" söylencesi de böyle bir şeydir. Sudanlı sevdalısı Saba Melikesi Belkıs ile şifreli konuşurmuş demek ki.

Yunanca'da **–os, -agis, -itis, -pulos,** gibi soyadı ekleri Anadolu kökenli olduklarına işaret etmektedir. Os; oğlu, uşağı, soyu… Agis; akis, oks, okhus, oğuz… İtis; atası, edesi… Pulos; pelazi, Opa-las, Lazopo… Hatta bu ekler onların Anadolu'nun kuzeyinden mi, batısından mı yoksa güneyinden mi gittiklerine kadar fonetik ipuçları verir.

Yakarma, Yalvarma, Haykırma Ünlemleri ve Hubyar

Zor durumda kalınca insanoğlu Tanrı'ya sığınır, ondan yardım ister, yardım umar. Bu duygu, antik dönemlerde de aynen böyleydi.

Kaç bin yıldan beri bilmiyoruz ama, fonetik analizlerimiz bize gösteriyor ki, Türkler tarihten beri hep aynı Gök Tanrıya sığınmaktadır.

Tanrıya yakarma, dua etme, dilek dileme, eyvah deme, yalvarma gibi durumlarda, ilk sözcükte bunu kimden dilediği belli edilir. Bu nedenle ilk heceler önemlidir.

Ya-kar, ya-lvar, hay-kır, sözcüklerini açtığımızda, ilk hecedeki YA, EY, HAY bize önemli ipucu verir.

YA'nın fonetik dönüşümü; ay, ey, oy, oyi, uy, oğ, …

Soru: Kime dua ediyorsun?

Cevap 1: Oğ'a. (O'na demektir.)

Cevap 2: Sağa; sana. Oğ usağna; Sana.

Üçüncü şahıs, O'dur, orda hep vardır, O görendir, gözü hep üzerindedir, koruyucu ve gözcüdür, bize göz kulak olandır, dualar O'na yapılır! Işığını üzerimizden eksik etmesin, bu dilenir. Çünkü O'nun ışığı eksildiğinde sıkıntılar başlar.

HAY'ın fonetik dönüşümü; Hey, Hoy, Huy, Hû, vb. (Ermeniler kendi atalarının Hay Hoy'lar olduğunu söyler.)

"Hay'dan gelen Hû'ya gider, selden gelen suya gider" atasözünde de geçer.

Allah sözcüğü içerisinde Ulu-Hû vardır. Hepsi de Oğ'un (Gök Tanrı'nın) değişik ünlenişleridir. Kadınlar birbirine seslenirken "Huuu" der; Komşu komşu, Huuuu!

Türkülerimiz bu ünlenişleri dünden bugüne taşıyan aktarma kayışlarıdır. Özellikle semahlarda ve yayla havalarında bu haykırışlar bolca bulunur.

Semahlar bir çeşit acılı yakarışlardır; ellerini ve yüzünü yukarı açarak müzikli dua etmek, Tanrı'ya yakarışın edimleridir. Türklerin ata inanışındaki yakma ritüellerinde görünen de budur:

Hay Hay, Hay Hay…, Hü.., Hu.. Yar Yar, Yar Ali Yar.. Hey yar ey yar! vb.

Çoğu yayla türküleri yüksekten seslenir; Hey hey… Yavri yavri… Yar yar, Ohohoy, Of of…, gibi.

Oy aman: Oy Uma Ana. Oy aman; hali Ya-man!

Oy-aman; Eyi Pan, İyi Pan! İyi Man.

Semahlarda geçen önemli bir haykırış: Haydar Haydar! Hay-dar; Hay-dor, Ay-der; Rize'de Kaçkar dağının en büyük yaylası.

Tarihte en ünlü Dorlar, Kaşgari Oğuz boyudur. Kaşgar, Gaçar, Kaçgari, Acari, Hacai, vb. adlarla, Uygur'dan beri kumandanlar yetiştirmiş, krallar çıkartmış olan en ünlü boydur. Pers devletinin kurucuları, Mitridat (Bedri Dede), Darius (Toros) ve Sasani hanedanları bu boydandır.

Ulu hay-dor; Ali Haydar. (Ali Haydar adı Karadeniz'de de çok kullanılır.)

Diyelim ki bereket için "yağmur" istiyoruz. Sözcüğün içinde duası var: Yağmur; Ya-U'ma-uri, Ya O'mar!

Yüce Tanrım; Oğ-ice Tanrım; Tan yerinden yükselen gök ışığı! Işık Tanrım anlamlıdır

Gök Kubbe'nin üzerindekidir O, Ulu Kûbbe/Kibele'dir. Kûbe'ye dua ederken Ya-kûbe, Ya-hub (Yakub), Ey-hub (Eyub, Eyüp) gibi isimler oluşur.

Hubu, Kûbu, Kûbe, Kâbe… HABU, HAU dönüşümüne dikkat.

Arhave/Arhabe; simetride Habe-ar, Hubyar ile sesdeştir.

Hemşin'in Hubyar köyü. Pazar'da Haberal ailesi; Hubyar-Oğli, Hab-er-ali.

YAR: Oğ-uri, Oyar, Yar. Allah'ın sevgili oğlu.

İşler ters gittiğinde acılı yakarış, Ey-Allahım; Hay Allah, Ya'hu, vb.

Vahlanırken, Oğul oğul; Oğ-ulu; ey ulu, ey ulu!

OĞUL; Oğ/Göğ Tanrının uzantısı, Kolu; OG-Ulu.

Halay içerisinde haykırışlar; Hey, Hoy, Hopba, Hey nare.

Ağlarken, severken; Yavrim, Yavrum; Oğ-uri-um. "Yar aman yavrim aman" Rize.

Yaradan; Oğ-uri-atan; YAR-atan. Seni var eden, yoğuran, üreten sevgili atan! Örneğin, bebeği severken: "Seni **yar**adana (yar atan'a) kurban olayım, kurban olurum seni verene/var edene" denir. Bu bir şükran duasıdır.

Yeri gelmişken, HUBYAR semahına bir yorum getirelim: Bilinen en ünlü semahtır, sözlerinde VI.Büyük Bedri'nin hemen bütün özellikleri anlatılır. Bu semah, Göğe/Gök Tanrı'ya, arşa, kûbba gönderilen, HUBU'n YAR'i, yani Allah'ın sevgili oğlu, Hubyar için dönülen kutlu semahtır.

Ön ek, "Ur" (var) eki, olumlu bir durumu verirken, "Ya hu, ya oğ" (yoğ) eki olumsuz bir durumu verebilmektedir. Ur-Uma ile Ya-uma arasında böyle bir zıtlık vardır; Uma-var, Uma-yoğ, der gibidir. Ya-uma; Uma yoğ; "Ey Uma nerdesin?" der gibidir. Hatta, bir adam kötü bir iş yaptığında ona "Senin Allahın yok mu?" denir; buradan anlıyoruz ki Allah'ın varlığı iyi işler yapmakla, yokluğu ise kötü işler yapmakla bağlantılandırılır.

Anadolu Ur-Uma ülkesi iken, bu bereketli toprakları birileri "yağma"ladı (yoğ-uma; yağma). Hitit-Sümer uygarlıkları tarihe gömüldü. Milat denilen yağma'nın yoğun yaşandığı tarihlerde yağmayı yapanların adını da dinini de hiç sevmedi atalarımız! Çünkü yağmacıların milat'ı, bizim için tarihten yok edilmemiz demekti.

Mustafa Kemal bunu fark etmiş ve Cumhuriyet'in 10.Yılında yayınlanan "10.Yıl" kitabında, "Osmanlının Tarih Telakkisi" başlığı altında, Osmanlı Tarihi, İslam Tarihi, Umumi Tarih diye üç çeşit tarih verildiğini, ama asıl "bilime dayalı tarih" (Milattan öncesini de içine alan) verilmediğini anlatır:

"Umumi tarih, insanlık tarihinin ancak bir faslıdır. Ondan evvelki kısımlara Avrupalılar 'Tarih Ötesi' adını vermişlerdir. Buna sebep de, tarihin Avrupalılara göre telâkkisinde, ona, Avrupalıların ırkî faikiyetlerine göre bir hareket noktası ve Avrupa'nın tahakküm siyasetine göre bir mihver verilmesidir." (A.Kadir Paksoy, Ulus Devlet ve Tarih Eğitimi, Öğretmen Dünyası Yay. Ağustos 2008, Ankara, s.41)

1939'da, yani Atatürk'ten hemen sonra tarih kitapları yeniden yazıldı. Kitapların içeriği ve felsefesi değiştirildi. Tarihi yaratan insanlar değilmiş gibi, tarih, taşlarla tunçlarla başlatıldı.

Fonetik analiz Atatürk'ün de merakı olmuştur; tuttuğu günlük notlar arasında "AYOL" sözcüğünü merak ettiği görülmüştür. Annesi kendisinin tarih merakı üzerine, "Ayol bunları ne yapacaksın?" demiş, Atatürk de, "Annem bana neden 'Ay-ol' dedi?" diye merak etmiş, bu sözcüğün Güneş Dil kuramına ait bir dua olduğunu düşünmüştür. Bu düşüncesini, Atatürk'ün tuttuğu el yazısı notların yayınlandığı kitaplarda görmek mümkündür.

Ayol; ay-ol. Ay gibi parlak ışıklı ol, meraklı araştırmacı, zeki ol gibi bir duadır. Sağ-ol duasında da benzer dilek vardır; "esiğ ol, tağ ol".

Trakya'da "opa"; "Abe, sen nerelisin?" hitap sözcüğü, kısalmış hali "be". "Aman BRE deryalar; Peri; abe-uri, "bre"!

Horasan'dan, "Ur-Uma diyarının 90 bin erenleri hürmetine" gönderdiğimiz dualar, işte o tarih ötesindeki atalarımızdır. Bu araştırmamız sırasında Anadolu'yu Roma yağmacılarından kurtarmak için savaşan bir ulu/aziz dede, Bedri Dede/Mitridate çıktı karşımıza ve onun, beş büyük direniş savaşı verdiği Anadolu birleşik ordularındaki asker sayısını topladığımızda 90 bin sayısı çıktı karşımıza. (Bkz.Mitridatik Savaşlar)

Türklerin bu aziz atası, Eupatore (Opa-Dor, Hubu-Dor) ünvanlıdır. Hubyar, Hubu-Yar, Eupa-Dor, Hay-Dar/Heydor onun diğer sıfatları olarak düşünülmelidir.

UB, Kengerce övgü, görkem, güzellik, üstünlük; övmek, yüceltmek gibi anlamlar taşıyor. Farsça'ya HUB olarak geçmiş; Hubyar, Güzel Yar, yüce dost (Allah'ın sevgilisi) diye yorumlar var. Rusca LÜB, Almanca LİEBE (sevmek), ÜB kökünden geliyor. Ub, ab, öp, up; Öpmek, yüceltmek kökünden geliyor. (Ünal Mutlu'dan)

"Öpüp başına koymak" kavramındaki gibi bir yücelik ifadesi: UB-Yar.

Türkmen semahlarında kullanılan haykırış "Hudey", Kürtçe'de Tanrı demektir. HU-DEY açılımında Tanrı dağı çıkar. Hudey; Hu-Day, Hu-Dağ, Hu-Dao, Hüda, Hu-ida/Hoyda, Kuday, vb. dönüşümleri vardır.

Bir Erzincan türküsünde geçen "Uy Havar" haykırışında; Oy Avar, Oy Hub-ar, Oy Hubyar duyulur. Bu çağrışlar bir kurtarıcıya "gel" diyedir. Zeugma mozayik müzesindeki resimlerde MHTİ OKHUZ (Oğuz Mehdi) yazısı bu kurtarıcının Uşağı-MA /MA-Işığı (Ma-gosa) olduğunu veren pek çok yazı ve işaret vardır; kitabımızın ilerleyen bölümlerinde anlatılacaktır.

Nakaratı "Habudiyar" olan bir türküde seslenilen HABU-DİYAR, coğrafi yer değil, yüce bir kavram görünmektedir; Oğ-PUDU-YAR olarak açıldığında karşımıza Hitit tanrısı Opa-udu; BUDA çıkar. Çorum'da Kibele'nin PUDU HEPA heykelini anımsayalım. Burada şunu görürüz, Çin'de ve Kabil'de, eski bir Türk şehri olan

Bamyan'da BUDA erkek adıdır. Anadolu'da Buyda, madeni parada bereket sembolüdür (2005 de kalktı), kutsal Ramazan pide'sidir.

Artvin türkülerinde geçen "Nana ida, Hoy Nana İda" sözleri, tamamen tanrıya haykırışlardır. Araklı'da horon oynarken; Ula ula ula… gibi.

İtalyanca bebek sallarken söylenen söz "ninna nanna"'dır.

Hubyar Dede'nin halk arasında söylenişi olan Bubiyar Dede, Babayar ile sesdeştir. Kırgızistan'lı Göktürk araştırmacısı ünlü tarih profesörü Gaybullah Babayar'ın adı ile hoş tesadüftür ki aynıdır.

Gaybullah adını açtığımızda yine Gaybi-ulla çıkar karşımıza, ki, Kûba-ulu/ Kibele açılımlıdır. Gaybi adı, aynı zamanda Toros Ereğli'de çok bilinen bir köyün adıdır. Yanındaki Yıldız köyün eski adı da Durlaz'dır. Dor-laz açılımıyla Laz-DOR köyü çıkar karşımıza. Ereğli ilçesi, 1953'de Atatürk'ün naşı Anıtkabir'e taşındığı zaman, Atatürk'ün mezarına toprak göndermiş olan tek ilçemizdir. Çünkü Annesi Zübeyde hanımın ailesi Selanik'e buradan göç etmişti.

Helesa imece türkülerinde haykırışların tamamı Tanrı adıyladır; He'les'a, YA MO, HEY YA MO, Yesa Yisa, Hoy!

Trakya Türklerinin sıkça kullandığı "Abe" ve "Bre" sözcükleri, ata kültürümüzde bulunan söze başlama eklerindendir. Aba, abe; ağabey. Bre; Peri, Pire, Ape'den ureyen, apa-oğlu, açılımlıdır.

"HA" ile ululama, Özbekçe "evet", HE ile ululama Artvin çevresinde "evet" demektir.

Bir şeyi içeren anlamında "havi", sahiplik sıfatı, İngilizce'de "hev" ünlenen (have), sahip olma ile sesdeştir. Örnek; "Sıradaki türkümüz için programı havi kağıda bakınız."

Bir Kaşgari Dili; Urduca ve Tulum Şehri Gilgit-Baltistan

Pakistan'ın resmi dili olan Urduca, kuzeyindeki Baltistan şehrinde bulunan Kaşgar tepelerinin çevresinde konuşulan Kaşgari dilidir. Urdu dilini resmi dil yapan şey, Pakistan (Balh, Baktria) devletinin ilk kurucuları onlar olduğu içindir.

Baltistan şehri Çinisdan/Uygur sınırındadır ve orada tulum çalınmaktadır ve adına da "tulum" denilmektedir. Böylece dünyada tulum çalınan yerler, İngiltere'nin en kuzeyinden Pakistan'ın Baltistan şehrine kadar uzanmaktadır. Ancak Asya'da özellikle Kaşgar tepelerinin etrafında tulum çalınmakta olduğu da bir başka önemli saptamamızdır.

Tulum çalan ülkeleri anımsayalım:

Asya'da; İran, Azerbaycan, Kazakistan (2), Altaylar, Uygur, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye, Filistin ve Ürdün'de.

Avrupa'da; İspanya-Galiçya'da, İskoçya ve İrlanda'da Gayda adıyla, Romanya, Polonya, Bulgaristan, Macaristan'da İngilizce "Pipe Organ" denir.

Pakistan'da ailenin reisi İran ailesinde olduğu gibi, annedir. Anne izin vermezse kızı evlenemez, çocuğu okula annesi yazdırır.

Baltistan'da GİLGİT Vadisi vardır; tıpkı Gümüşane Kelkit Vadisi gibi! Oğuz-oğlu'nın sıkışmış halidir.

Paltistan; Pelat-estana, Pelazistan…

Türkçeyle yakın duran bazı Urduca sözcükler: Dünya, Derya, Baba, Bey, Beyhan (kızkardeş), Lori (ninni), Perçem (bayrak, uçarak sallanan kâkül, atın perçemi, gelin kızın örtüsü Çem-ber), bedir/kamer (ay), Lacivert, Hece, Ateş, Gül/gul, Bahar, Hazan, Çay, Şair, Süt (düt), Turunç (narenç), Portakal(malta), Limon (lima), Keçi (bakrı, bahari), Buğday (Nan,Kürtçe ile aynı), Dada (dede), Anne (Ma), Hala (pupo, bibi!), Babaanne (dadi), Anneanne (nani, Hintçe; didi), Aba (pai), Abi (paya), Teşekkür (şükria), Serhat (sınır), Işık (şua), Nevruz, Şarkı (şar)...

Huma Kuşu; masallardaki talih kuşudur, kimin başına konarsa o kral olur.

Yönler; şimal (kuzey), cenup(güney), doğu (maşrık), batı (gurub).

Ben: Me (1.şahıs tanrı Ma! Lazca ile aynı)

Sen: Op. Sivil hitapta; **dum, oğdum**. (Sen/Sin ve Op, güneş kavramında buluştu.)

O: **Ğo**. (3.şahıs gökteki O'dur)

Urdu dilinde, üçlek sistemde dişil-eril sözcükler olduğunu saptadık. Örnek:

İnek-Öküz; **Bel - Bul**

Tavuk - Horoz**; Mırgi - Mırga**

Kız - Erkek; **Beti - Beta**.

Son örnekte kök hece BİT, fonetik çoğalarak, Beti, Bati, Beta, Bata, Pudu, BUDA'ya kadar gider. Diyebilirim ki, Anadolu'da dişil olan tanrıça PATİ (Bacı, Paci), İç Asya'da erkek tanrı heykeli Buda olarak karşımıza çıkmaktadır. Zaten Kazak Türkçesinde Buda, "dua" demektir. Sümer-Hitit rölyeflerinde, insanlar bereketi verene dua ederken elinde bir demet BUY-DA ile resmedilmiştir.

Urduca sekiz(8) rakamı **"art",** açılımında Şems'i içerir, çünkü güneş ışığı sekiz ışınla ifade edilendir. Türkçe sekiz ile güneşin bağı olabilir mi diye düşününce, karşımıza Oğuz Işığı, Esi-KOS çıkar; Se-KİZ! Almanca ile İngilizce "sekiz" sözcükleriyle de örtüşür; Eight.

İslamabad'lı Kudsiye Osmani'den Urduca tekerleme: (İzmir, Haz.2009)

Akar bakar bambe boğ / Taççanika bais goğ
Asinave pureso / So mela gada kor
Nikalika pa ga / Aça kana kainge
Sipahi ko bolayinge, meim boli boğ…

Çimdik çimdik **nazlatma**: (Yumina/Emine Osmani'den)

Ci ci, cirya ay, cirya ay
Dana kay, bani bi, pırrr op! (Yemek ye, su iç, prrr hop!)

Oyun; bebeğin elleri üstünden çimdiklenir ve elleri birlikte sallarken söylenir. Bitişinde elle açılır ve pırrr diye kuş yukarı uçar.

Bu nazlatmadaki başlangıç sesleri "ci ci", belirleyebildiğimiz kadarıyla Sincan'dan Macaristan'a kadar aynı oyunun başlangıç sesidir.

Kaynak kişimiz olan genç kız Yumina'nın adı aynı zamanda Domina'dır. Burada, Y-D değişimi görülür. Yumina adında EMİNA (Rize'de), Domina adında ise Bizans kraliçelerinin DOMNA adını görürüz. DOM-ANA, Sümerli Kibele'nin diğer adıdır.

Bazı Antik Sözcüklerin Fonetik Açılımları

Abhaz: Aba Oğ-us; Ab-Kos, Oğuz Opa. Abhaz'ın sıkıştırılmış hali AMAZ. Abhazya, Amaz-on ülkesidir. MAZ, antik kaynaklarda Kafkasların Ay Tanrısı olarak geçer.

Abhazya, Kafkasyanın en eski halkından olup, kadınlı erkekli savaşan Amazonlardır. Başkenti SOHUM, **So-huma**, sağdan kunduğunda U'ma-us, MAZ olur.

Başkenti Sohum; So-u-Ma; Gaziantep Zeugma, Kıbrıs Mağusa ile sesdeştir.

Romalılara vergi vermeyi reddettikleri için olarak onlardan Kolkhis (Halk-us, laikus) olarak söz dilir. Rize'den Kuzey Kafkaslara kadar bölgenin antik adı Kolkhis olarak geçer.

Ada: Ata, Odo, Utu, İda, gibi fonetik dönüşümleri vardır. Ada; saygın Ata, Ede, Ate.

Kraliçe Artemisia'nın kızkardeşi Ada, Rodos kraliçesidir. Ablasından sonra Karya'yı yönetti. İskender ile işbirliği ederek ailesine hainlik ettiği düşünülebilir.

Dünyanın yedi harikasından biri olan Rodos/Uri-odo-si heykeli onun kocası İdris'in anısına dikildi. Rodos'ta, Halk şenlikleri 1 Temmuz'da Rodos limanı girişinde denizde at yarışları şeklinde yapılırdı.

Afrodisias: Afer-odisi-ya-'s. Fer atası –yer. Güçlü ve feri yüksek olanların yeri.

Denizli'de mermer heykellerin ve sütunların yapıldığı antik şehir

Daha geniş anlamda düşünürsek; Ataların heykellerinin yontulduğu yer. Oğuz töresine göre atalarımızın ruhunun yaşatıldığı yer, onların ateşinin yakıldığı yer, atalarımızın öğretisini devam ettirdiğimiz yer, onların ışığını bize verdiği yer, onların bizi aydınlattığı yer, onların bize esin-ruh-can verdiği yer, gibi anlamlar taşır.

Aida: Ay-ida. Aida operasında Etyopya kralının kızı Ayça, Ayise, Ayşe. Sudan/Tan-si bölgesinin prensesidir. Babası Amanosra (Pan-tura), vatan hainliği ile suçladığı kızına canlı canlı mezara gömme cezası verir.

Ayça Operası, Sait Paşa tarafından Sues/Süveyş kanalının açılış töreni için Verdi'ye 150,000 franka ısmarlandı. Yine kanalın açılışı için Kahire Opera binası yaptırıldı, körfeze dikilmek üzere Meşaleli Kadın Heykeli Fransa'ya sipariş verildi, fakat bu heykel parası ödenip ittiği halde kanala taşınmadı, Fransız masonları tarafından ABD'ye hediye edildi, Nevyork'un sahiline dikildi ve ücretle ziyret edilen bu heykelden büyük paralar kazanan ülke ABD'dir.

Ayn-zeliha: Urfa Balıklı Göl'ün antik adı. AYANA SELİ-KA, Ay Ana Ulusu Köyü.. Efsanesindeki ateş ve su kavramıyla örtüşen Atas-sa, Edes -sa Urfa'nın adıdır. Göle bakan kalede, Ay'ın yükseldiği tepedeki iki kulenin birinde MIDYA yazısı okunur; Mete, Med Yurdu açılımlıdır.

Ayn Zeliha, Anjelika'nın ad kökeni olabilir.

Akana: Ak-ana, Oğ-anası. Göksel iş yapan, kutsal ana. İsparta-Gönen köylerinde sütanneye Akana denir.

Oğuz töresinde annesi sütten kesilen bebeler ailede/obada diğer sütü olanlar tarafından bakılır. Emzikli anne tarlaya-işe-savaşa gitmez, ailenin tüm bebelerine akana bakardı. Oğuz töresinde öksüz çocuk kalmazdı. "Cumhuriyet kimsesizlerin kimsesidir" diyen Atatürk, Türkiye Cumhuriyetini böyle bir Oğuz töresine uygun devlet olarak inşa etti.

Akmenid: Agamen-ata, köleliği kaldıran Karusi Oğuzlu devleti.

Aktamar: Ak-ta-mar; Mar soylu gök ata. Sümer Aga'sı.

Van gölündeki adaya adını veren Şaman Işık Bilimevi. Gök bilimi yapılan bu yerde, gün ışığı belli bir yerden girer, üzerine düştüğü resimler yıl boyunca mevsimleri belirtir, bir yıl sonra sabah ışığı aynı resmin üzerine düşerdi. Hatta andezit taşı üzerindeki renk değişimiyle belli olurdu.

Bu özelliğiyle diyebiliriz ki burası Ag-Tam-uru, "Gök Dam yeri" idi.

Ak-da-mar, sağdan okunuşunda; Mar-ada Ağa, MARDOG çıkar. Mardog, Şaman kutsalı, kol kanat geren koruyucu ata, Mitra ile özdeştir. Murat almak; Mar-ata'nın ışığından nasiplenmek.

Akkalar: Yunanistan'a kuzeyden giren kavmin adıdır. Akhai, Agha, aklıyla ağabey olanlar. Hagia/Ağa(Aya), Okha, Okkalı; bilgi dolu insan. "Sular seller gibi" her şeyi bilen!

Şehir kurucudurlar. Sahil Pelasgları diye geçer, antik Doğu Karadeniz kökenlidirler. Yunancanın Doğu Karadeniz/ Oğuz lehçeleriyle olan bağı bu sosyal olgudan kaynaklanır.

Akhun: Ak-Hun.Ak-ana kültüründen Aga-Hun, Göğ Kun. Akhunlar için anlatılanlar, "Yarin yanağından gayri her şeyde ortak" özet cümlesinde ifadesini bulur. Bu kültürün yaktığı ışığı, tarihte, Şeyh Bedrettin'in destan olmuş "ortaklık" mücadelesinde, Ortaklar yerleşim adında, Nazım Hikmet'in şiirlerinde ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş felsefesinde görürüz.

Anadolunun antik tarihi, bu "ortaklık" kültürünü yıkmak isteyen Roma ve işbirlikçilerine karşı direniş tarihidir. Batının bireyci kültürü ile Asya'nın toplumcu kültürü sürekli çatışmış, batı hep saldıran, doğu ise hep savunan olmuştur.

1860'da K.Marks'ın Londra'da söylediği, "Cennetin anahtarı yoksa Asya'nın sosyal toplumlarında mıdır?" ifadesi burada karşılığını bulur.

Akhilleus: Akha-ulu-oz. Aga-Ulu Laz; Ulu Laz/Ulus Oğlu, Halkın ağabeyi. Urfa'daki yazılışı AXILLEYO'dur; Oksi-L-Leus olarak açarsak; "**Oğuzlu Ulusu**" okunur.

Amida: Ame-ida: Ana Dağ/Dağ-ana. Diyarbakır'ın antik adı; İda-gor'un Pak-uri) Eme, Ama, Ame, Ame, vb. sözcükler Uma Ana'dan dönüşümlü sözcüklerdir ve "bereketi veren Ma tanrısı" kavramıyla örtüşür.

Amazon; Maz-oğun (giller). U'ma-od(z)/Tanrı Ma ışığı, Maz analılar, Ma-utu/Ma-odi/Mete oğulları. Amaz/MAZ/Mez, Amed, Mede, Med...

MEZ ay tanrısı inanışlı Sümer atalılara Amazon denir. METE ile Amed sesdeştir.

"Mazeous" sıfatlı Mete Oğuz 1.Mitridate, Ege'yi MÖ.305'de yağmacı Atina askerlerinden kurtaran büyük oğuz beyidir.

Anatoli: Anati-oli; Anası Ulların yeri, Anadolu.

Anası-Ulu; Ulu Ana; LUNA, Ay, yani Hilal'in yurdu. Anadolu = Ay ülkesi! Bereketli Hilal ülkesine de bu açılım yakışırdı!

Anapolis;Ana-poli-si, "ana-foli'si". Filistin'de Anabacıların kurduğu şehir.

Anatomi: Ana damı. Damın anası. Vücudumuzun çatısı, yapısı, dokusu.

Anatomi dersi olmadan tıp olmaz. Ancak tıp fakültelerinde anatomi müfredatı parçalanarak seçmeli ders yapılmak üzeredir. Bu iş, Türk tıbbını bitirmektir. (2011)

Analitik: Ana-uli-isigi. Işığın ulu anası gibi; ana-uli-ti-ka.

Anaksimenes: Anası-Panüs. Pan/Men Işığı Anası. Milaslı tarihçidir. İskender onu Atina'ya esir götürdü. Sonrası bilinmiyor.

Antikos: Anati-okos**,** Oğuz Anası, hem anadan hem babadan Oğuz soylu. Oğuzlar.

Ani: Anne, ana, aney. Kars'ta antik şehir adı.

Gök Tanrıya yakın yer. Göğ Ana'nın sıkışmış hali gibidir. Oğ-oni, Göğ Önü Ani, Aney, Anne ile sesdeştir.

Brezilya'nın Amazon eyaletinde Ani, kız adıdır ve "anne" şeklinde yazılmaktadır. Bölge halkı için Mauriler sıfatı kullanılır, Mauri; Uma-Uri/Ur-Uma halkıdır, tıpkı Anadolu halkına Ur-Uma, Trakya çevresine de Ur-uma-ili/Urumeli denildiği gibi.

Ani'ye en yakın köy olan Ocaklı köylüleri her yıl İneklitepe'ye çıkıp kurban keser, ocak yakıp kurban eti pişirir, bereket duası yaparlar. Törelerine uyarak kurbanı kadınlar keser.

Ocaklı köyünde ve Kars'ta kadın adları Çimengül, Lalezar (Eliza), Üçgül, Gülfidan, Erfidan (erkek adı), Erfide, Mayşeker, Alagül, Gülfiliz, Güldalı gibi tipik Uygur kız adları olup, toprağın koruyucu anası Umay Ana ile örtüşen bileşik isimlerdir. Erzurumlular gibi "töreli" sözcüğünü sıkça kullanırlar. (Töreli; mükemmel. Töreye uygun yapılan iş, Ulu-töre.)

22 kere efendi değiştiren bir kaleye sahip olan Ani'nin geleceği üzerine hayal kuranlar çoktur. Ancak bilinmelidir ki, sosyolojik olarak bir şehrin efendi değiştirmesi, sadece efendinin birkaç askeriyle kaleyi ele geçirmesidir. Oysa toprağı ekip süren, yaylalardan sütleri indiren halk bir başkası değil, o hep ordadır ve bu yerlerin atadan beri gerçek sahipleridir.

Oğuz-Şaman töresinde yüksek otlaklar boyların yazın buluşma yeridir. Orada kurban kesilir, bereketi veren Tanrı'ya dualar edilir. Oğ Önü/Ani'de, bu Oğuz töresinin devam ettiği anlaşılmaktadır.

Ek: Kars'ın Ocaklı köyünde 1950'den beri sular kesiktir, bir zamanlar İnektepe mandrasında sağılan sütler 8 kilometre uzunluğundaki künk boruyla Ani'ye indirilirken, bugün tüm su kanalları kapalıdır. Su depoları ellerinden alınan köylüler her türlü engelle karşılaşmakta, adeta buradan göçe zorlanmaktadır. Köyün Ermenistan sınırında olduğu düşünülürse, bu duruma çare bulmak tarihi bir görev olarak algılanmalıdır. Ocaklı köylüleri Ani'ye ait şu atasözünü sıkça dile getirirler: "Dünya yıkılsa Ani yapar, Ani yıkılsa dünya yapmaz!"

Anitta: Ana-ida; Ana Ata.

Apameia; Maye-Aba. Afyon Dinar'ın antik adı. 1. Selevkos'un eşidir.

1.Antiokhos'un (Anası Oğuz) annesi, Umay Aba, Mahiye Aba. Maye Aba'nın kurtardığı 3 şehire adı verilmiş olmalıdır. Oğuzludur. Oğluna 1.AntiKos denilmiştir.

APAMEİA Suriyede, APAMEİA Mirlia Mudanya'da, APAMEİA Cibitosise Dinar'da kuruldu.

Apollonius: Apa-ulu-naus; Zekanın ulu atası. Naus; Us Anası, ışığı çok olan. Abalı Hasan!

Olası fonetik dönüşümler: Us-ana; Ozan, Hasan, Husan, Huseyin! Naus; Naze, Naz.

1.yüzyılda yaşamış olan Niğde Bor'lu büyük bilim adamı. Anadolu'da çok sayıda bilimevinin kurucusu ve öğretmenidir. Hristiyanlık MS.331'de resmi din olurken (Ortaçağ başladı), resim, heykel, müzik, tiyatro gibi bütün sanat dalları yasaklandı, bilimevleri, heykeller ve tiyatro mekanları yıkılırken, Apollonius'un resimleri İsa resmi olarak sahiplenildi.

İsparta, Bergama, İskenderiye, Hindistan (Pencap), Kayseri, Kırşehir, Ereğli, Ankara, Mersin (Soli) gibi bir çok yerde bilimevlerinde öğretmenlik yaptı. 331'de İznik'te onun bilimevlerini ve heykellerini de yıkma kararı alındı. İsparta antik Sagalossos (Saka Laz-us) kütüphanesi onun bilim evlerinden biriydi.

Orta Anadolu'nun en yüksek dağı olan **Hasan** Dağı, yörenin türküsü "**Kozan** dağı çatal matal", Pozantı deresi (Apo-**Ozan**-su), Teke yöresinde "Hace-asan" gibi adların içerisinde Apollo-nius adından izler görülür. Kozan Dağı türküsünde nakarat, "Aman Alim Alim" sözü, Ulu/Ali Hasan ile örtüşmektedir.

Aran: İran. Gence ve Karabağ bölgesi. İran'ın kurucu ataları buralıdır.

Ararat: Ar-Arat, Uri-erat/ Erat yeri. Ata-eri; Tar, Tor, Tur, Dor. Dor Yeri.

Ardaşir: Erat Şehir. Sasani-Pers devletinin başkenti, eski Şiraz /Sireoz yakınında. Palmira kraliçesi Zeynep'in Sasani dedesi Papag'ın şehri. 5.yüzyılda dünyanın en büyük şehri olduğu yazılmıştır. Romalılarla çok savaştılar. Kaşgariler burada halen varlığını devam ettiren Oğuz boyudur.

Art, Arta: Er-ata/Ata-er. Ur-udu/İda-ur; Dor. Ata-ur; Tur. ART; sanat. Dor sanatı, bütün diğer sanatların temeli kabul edilir. Artı, bizzat üretmekle ilgilidir.

Urdu (Artı) dilinde art, sekiz sayısının adıdır. Işıktan Ur olmakla eş değerde görülüyor; Ar-ti; Ur-esi. Burada, Ar/Ur (var) olmanın kökeni, ışık kaynağı görünüyor.

Doğu şehirlerimizde çokça görülen Art-vin, Arda-nuç, Arda-şen, Ar-arat, Ur-artu, Arda-han, gibi sözcüklerde bulunan kök hecedir. Özbekçe "erta"; sabah, günaydın, yarın, gibi anlamları vardır.

Artemisi; 2.Arta-mis. Erat-Mis/Maz Uri-ate/herat. Mis-Asker; Güzel asker.

2.Artemisia, MÖ.387-353 arasında Karya'yı yönetti. Kocası Mozoleus (Mete Ulusu) için yaptırdığı anıt mezar dünyanın Yedi Harikası'ndan biridir.

Anıt Müzenin üzerindeki heykelde, dört atın çektiği arabanın içinde kocasıyla birlikte ayaktadır. Bu heykelde, "Dört atlı ile denizin üzerinde savaşan" özelliği resmedilmiştir. Antik Rodos'ta Helikia/ Halk şenliklerinde denizde at yarışları yapılırdı. Yarışta simgelenen şey, "kahraman denizci" kavramıdır. Romalıları kızdıran bir simge olduğu anlaşılmaktadır, ki, anıt müzeyi onlar yıktılar. Dört atlı kavramı Romalılar için "mahşer" çağrıştırdığı içindir ki, "Mahşerin dört

atlısı" adı, Yunan efsanelerine "korkulu günler" olarak yer aldı. (Bu kavram, benzer şekilde İncil'e girmiştir. İncil'e göre, dört atlı birlikte değil, dört ayrı atlı sırayla göründüğünde kıyamet belirtisidir. Anlatılmak istenen şudur; o zaman Tanrı/İsa buyruğuna uymadıkları için insanları feci şekilde cezalandıracaktır.)

Artemisi'nin diğer bir açılımı Arta-Misi olur. Misi/Maz inanışlı Er-ata /Dor karşımıza çıkar. Misi; Moisi, Maz inanışlı. (İng. mis) Moisi, Katalunca "güzel" demektir, anlam olarak Müze ile örtüşür. Misi-Arta/Artemisi, bu anlamda, Arta-Müzesi olarak da çevrilebilir. Bu görüşümüzü destekleyen bir bulgu da Farsça'da vardır.

Artemisi Pers/Sümer/Dor kraliçesidir. Farsça'da "siba" (diba/diva), "güzel" demektir; isiğ-ama, simetride Ma-si, ma ışığı'dır. Ma-isi, moizi, misi; güzel.

Burada "güzel" kavramı bir tür ululamadır, ruh güzelliğidir. "Güzel şah" kavramıyla örtüşür. Kutlu Güzel Arta, Güzel Ar-ata, "Kutsal Asker" kavramıdır ki, İran'da "Arat" adı en saygın erkek adlarından biridir.

Halikarnas Balıkçısının "Hey Koca Yurt" kitabında, 133. sayfadan:

"*Düşünülsün bir kez: Bu Artemisiya, Hellen olsaydı ve böyle bir deniz savaşında Hellenistan'ın yanını tutsaydı, o Artemisiya hakkında ne candan destanlar, ağıtlar ve neler de neler batı edebiyatını doldurmazdı?*

Artemisiya'nın bütün kabahatı, Anadolu'nun bir yavrusu olması ve Hellen olmamasıydı."

Ardahan; Er-ata-han/kan/kun. Arat-kun; güneşin kutsal askeri! Art-kun; sanat güneşi. Türkçe isim; Artagün.

Aspendos: Has-Pentos. Has Büyük Turan soylu Oğuzların yeri. Has-Pontus'lu.

Atheis-Audocie: Ayasofya'nın ilk adıdır. Attis Atası/ Atası Ateş.

Ayasofya Bilimevi'ni koruma görevini hep Şaman inanışlı Bizans kraliçeleri üstlenmiştir. MS.430'da Ayasofya adını aldı. MS.438'de Teodora Yengeye karşı Yahudi Tefeci Galata bankerlerin isyan ettirdiği Hıristiyan köleleri tarafından yakıldı, yangını Üsküdarlı DOR ATLI İskitler gelip söndürdü.

Susalı Artemis olarak da bilinen Addosi Opaliti (Atası Lazopo) ile adaş olması dikkat çekicidir. Muhtemelen 1.Artemis Anıt Müzesi olarak yapılmıştır.

Teodora öldüğünde cesedi Ayasofya'da yakıldı.

Atropatene: Selevkos döneminde Azerbaycan'ın adı. Bugünkü seslendirilişi Azer-ba-i-can, Dor-abi-zone ile A'dor Opa-Ana sesdeştir. Trabzon ile sesdeş çıkması anlamlıdır.

Attosi: Adossi; "Soy atası" ekidir. Odisse, Asos, Ases, Azize… Susalı Artemis'tir. Büyük Karoz'un kızıdır. Işık ata, Atası Işık.

Efes Artemisi anıtmüzesi ona yapıldı ve Atinalılar tarafından defalarca bu anıtın yıkılmasının nedeni budur.

Onun eli "Kızıl el", "İştar Eli" İrlanda antik bayrağında ve Abhazya bayrağında görülür. Adossi, Hattuşa adıyla, İlyada (Ulu-ata) ve Odisse efsanesindeki Odisse ile sesdeştir.

Edessa adıyla Urfa'da karşımıza çıkar, Halepli Bahçe onun yolundan gidenlerin izleriyle doludur. Selanik yakınlarında ve Kırım'da Odessa şehri vardır.

Ases: Azize, Asos, İsis, Hitit.

Attika: Hatti kadın Hatu-ka. Ata Kadın. Atiche, Tiche; Fırtına Aba'nın adı.

Attila: Atta-ula; ulu ata. Almanca'da Atilla, Ata-illa; "Koruyan Baba". Atilla Han'ın eşi **Arikan** (Kunar/Kuner/Güner), baş kadın savaşçıdır. Perslerin kurucu kraliçesi **Arian** da baş kadın savaşçı ve ikisinin isim benzerliği önemlidir; Macarların doğuş efsanesinde kökenleri Pers soylu Nimrud'a (annesi Tana'dır) ve Hindi Kuş dağlarına uzanır.

Macaristan'ın kurucu komutanı Attila, MS.395'de Roma saldırılarını durdurarak Orta Avrupa'nın yağmalanmasına son verdi. Roma kilisesi ve korsanlar için "Ortaçağ" (395-1453) başladı. Yağma yapamayan korsan kiliseleri birbirine düştü; ortaçağ karanlığı onlar için budur. Roma'nın soyguncu devletinin Türkler tarafından ortadan kaldırılmasını hiç affetmeyen batılıların düşman algılaması o nedenle hep Türkler olmuştur. Oysa Attila Almanların imdat çağrısı üzerine Avrupa'yı Roma yağmasından kurtarandır.

Attis: At-tiş; Tiş/tes; atası.

Attusili; Hattuş-ili. Atası Ulu, Ulu ateş/Ateş-ili; Güneş ülkesi. Çorum civarındaki kazılarda çıkan "Hitit güneşi" sembolleri bu analizimizi doğrulamaktadır.

Atina: Atina, Atu-ana, A-tena, Ata-ana. Ana'dan Ata. Yazar Selahi Diker'e göre, Ata Ana; Tanrı Ana. Batıda Türkler için "atalarına tapardı" denir; Selahi Diker'in bu analizi ile "Tanrı Ana; Ata Ana" açılımı örtüşür. Ti-na; Si-ana, Ana-iti ile sesdeştir.

Atuana; Antik Niğde-Bor çevresi. Tauna; Tan yeri. Işığın, bilim ışığının olduğu yer.

Avar: Par/Far, Büyük Işık. Sembolünde Osetya'nınki gibi pars vardır. Kırım-Kiev çevresindeki Avator savaşçılarının adıdır. Avator, Eopatore VI.Mitridate'nin askerlerinin adıdır.

Ayasofya: Bilimevi. Ay İnanışlıların bilgi evi.

Hagia/Agha-sofia. Sofi/hikmetli/bilgili ağa'beylerin yeri. Hristiyan asiler tarafından defalarca yakıldığı yetmemiş gibi 1204'de Venedikli Yahudi tefecilerin Vatikan'dan başlattığı 4.Haçlı seferi sırasında yağmalanmıştır. Yağma sırasında, Oğuz töresinden gelen Mitraizm/Bektaşi inancının izlerinin yokedildiği düşünülmektedir.

Babai: Bektaşi kolu. Arnavutluk'ta da vardır. Filistin Kraliçesi Zeynep'in direniş kültürü bu koldan devam eder. Babegi, Papak, Papagan, Babek, Papai, vb.

İskit Türklerinde tanrısal yücelikte bir sıfattır. Rusça babaanneye "baba, babuşka" denir. Alaz, Çuvaş ve Hakas Türkçesinde ise "papai" denir.

Bakhous: Bağ Tanrısı; Bağos / Baküs/ Boğos. Bektaşiliğin kökeni. Bağ bozumunda pekmezler kaynatılırken bereketi veren tanrıya teşekkür şenlikleri yapılır. Sesi gürdür; bağırır, bağ-eri'dir. Şarkılı türkülü eğlenceli şenliklerdir.

Balas: Milas. LatMos/LazMete'nin şehri(MÖ.270). Milet halkı, Millet olmuş kaynaşmış Oğuz boyları. Beşparmak gibi birleşenler. Beşparmak dağlarında Kaya Yazıtında "Kardeşlik Andı" vardır; Şaman Oğuz töresinin temeli, millet olmak, "Birliğimiz dirliğimizdir" düsturu bu yazıtta görülür. "Müsahiplik" ile ve komün toplumuyla örtüşen dayanışma kuralları vardır.

Bazileus: Maz-ileus; Ulus'un Başı, Basi-Laos. Laz halkının başı, Kibele inanışının lideri, bereketi tanrı adına koruyan, Şaman inanışlı halkın kralı. Oso-li

/Soli Maz; Kızıl Baş olarak açılır. Maz-ili-os; Oğuzlu Maz ülkesi, BAŞ OĞUZ Ülkesi.

Bazil Ülkesi: Baz-ili, Maz/Bas ülkesidir. Bazi-leus yurdu, Sümer toprakları.

Romalılar Karadeniz kıyılarına Bazil ülkesi derdi. Potomya bu uygarlığın önemli merkeziydi.

Hıristiyan tarihçiler "Bazil ülkesinde üç bin kadını büyücü ilan ederek yaktık" diye anlatır. İlaç yapan Bazileus kadınlarının köylerini ve adlarını Roma'ya kaçırdıkları Lokman Hekim tıp kitabından almış olsalar gerek.

Bel-kız: Oğuz Beli. Balkız/Kibele'nin adıdır. ZE-U-MA mozayikleri orada bulundu.

Byzantion; Biz-anati-on; Maz analıların yeri, Baz/Maz yurdu. Antik İstanbul'un Sarayburnu (Suriçi) yarımadasının adıdır. Mis-Anası halkkı, 1.Arte-Mis'in anıt müzesi ni Aya Sofia'ı onlar yaptı. Muhtemelen zemininde merak edilen mezar odaları vardır; İstanbul çok Katolik Hıristiyan ve Venedikli Yahudi yağması gördüğü için zemini çok korunaklı yapılmış olmalıdır.

Bythnia; Biz-en-ia, Baz/Maz ana yeri. Bosnia ile sesdeştir. "Amazonya" olarak açılabilir.

Antik Bolu-Kastamonu civarıdır. En büyük Roma-Başoğuzlu savaşı burada geçmiştir. Bolu-Köroğlu Kastamonu dağları, Dor Beyi'nin, Kaçkar Oğlu, Koç Köroğlu, Büyük Bedri'nin kahramanlığını anlatan türkülerle bugün de çınlamaktadır. Burada büyük kayıplar veren Roma ordularına "soykırım yapıldı" diye yazdı Roma tarihçileri.

Bodrum; Bedrium. Bedri-oğ-uma; Uma inanışlı Bedri'nin ou/evi/oği.

Bos-for-us; İstanbul eski adı. Bağos-Por'un sıkışık hali olmalıdır. FOR kökü, burada rüzgârın ve akıntının çok güçlü olduğuna işaret ediyor.

Caria: Karya. Kor yeri. Orada, ateş gibi savaşan denizciler Helen donanmasını Bodrum limanına sokmadı.

İran Pers kralı 1.Karus ile aynı hanedandan olan 1.Artemis de, 2. Artemis de, mahşerin dört atlısıydı. Onlar, atların çektiği tekneden savaş yöneten amirallerdi.

Cabades; Sam-ata's; Atası Şaman soylu. Pers komutanlarından biridir.

China: Sin-a, Güneş ülkesi. Kin/Kina. Çinliler de avuçlarına güneşi resmeder ve adına "kına" der.

Clicia: Klik-ya, Hlikya. Halika, Halk yeri. Hali-ka-ia; Uli-aga- yeri.

Crimea: Kırım. Kor-uma-yeri.

Cleo: Ogli, Kuli, Ogul. Simetrisinde Uli-og, yani "halk" olur. (Ulug Bey; Halk Beyi)

Cyrus: Pers kurucu hanedanı Kaşgari beylerinin adları Karuz'dur, Kaşgari Oğuzları işaret eder. Si-roz; Kızıl ışık, Karoz. Kuroş, Kyrus, Karos. İtalyanca Siroe, Siroes. Kharez, Karız, Khrys, Karuz.

Şiraz ile sesdeştir. **Siroz, Sırac, Suruc** dönüşümlerinde anlamlar Urdu dilinde karşılık bulur; Kılıç, Ordu, Güneş… Kabe'nin bekçisi olan Türk ailenin adı, Surace.

Su kanalına da Karız denir. Üsküdar'ın da antik adıdır. Pers İmparatorluğunun Batı Anadolu satrabı (yöneticisi) bu şehirde yaşardı. 1.Darius'un küçük oğlu Karuz on bin yağmacı askerle ağabeyi Artaserhaz'ın üzerine gitti ve

Erzincan civarında yenildi. (MÖ.400). Anadolu'yu baştanbaşa yağmalayarak geçen bu Karuz için Yahudi tarihçiler "velinimetimizdir" der. Ya da, büyük Karos'un kölelere serbestlik tanıyan SİLİNDİR üzerine yazdığı köleliği kaldıran buyruğundan söz etmektedirler.

Cybstria: Hu-bas Tor-ya. Toros Ereğli'sidir. Kubi/Hubu Oz inanışlı Dor soyluların yeri. "Bstr" içinde Bas-Torian adı saklıdır. Bactira'lıların yeri; Ozbekistan atalılar.

Çorum: Çor-uma; Şar-uma; Uma şehri.

ŞARRUMA: Hititlerde bir koruyucu tanrı. (Unal Mutlu'dan)

Çoruh: Şar-oğ; Gök şehir, gökten gelen bereket suyu. Trabzon Şerağ (Uzungöl ile sesdeştir. Rize'de Şeroğlu ve Şehirli ailelerine isim kaynağıdır.

Çor; Ace-ur, İse-ur; şehir. Fonetik dönüşümleri: Sur, Asur, Sar, Zor, Tor, Tur, Dor!

Çerkez: 1.Serkaz'ın boyundan gelenlerin yönettiği Serkosya/Kafkas halkı, onun gibi sınırlarda savaşanlar. (bkz.Kserkeses, Serhat).

Darios: Dor-us; Dor ışığı. Toros'un Latince yazılışıdır. Kaşgarlı Darios, İran/Pers hükümdarıdır (MÖ.540-385). 1.Büyük Bedri, III.Darios'un torunudur. Her ikisi de Romalılarla amansızca savaştı. Türkiye, İran ve Pakistan'da "Toros", yer adı, isim ve soyadı olarak kullanılır, Derya Yavuz/Dâra Yoğuz(Oğuz) olarak da yazılır. Derya adı hem kız hem erkek adı olarak ülkemizde önemsenen bir addır.

Dedous: Oğuz dedeli, Oğuz atalı. Thato, Teodo, Thad, Dade oğulları.

Deesis: De-isis; İdalı Hitit/İsis, İdi-aziz. Ayasofya Bilimevindeki mozaik resimdir. Atası Işık, Işık atası. Resimde kendini bilime adamış üç bican/bizan'dan ortadaki "Zekânın Ulu Ağabeyi" Apollonius'tur. İsa Peygamberin suretini onun resmi üzerine oturtan Hristiyan yazarlar vardır.

Destina: Des-tina/ Tina Des; Tan Ateşi, Tan Işığı. (Tan-Attis)

Despina: Desi-pina; Atası Pan, Pan soylu.

Dor; İda-uri; Ata-ur, Utu-ur, Odo-ur; Dor. Tao'nun ışığı; Tanrı'nın ışığı/oğlu/uşağı. Dor; Tur, Türk. Anadolu boydan boya Dor halkı idi, Büyük Dor-us hanedanı tarafından uzun yıllar yönetildi. "Persler Anadolu'yu işgal etti" demek, tarihsel bir çarpıtmadır.

Dorlar Tanrı adına şehir kurar ev yapar, bu nedenle olmalı onlara Tanrının oğlu anlamında İda-uri/DOR denilmiş olmalıdır. Dorlar, Şaman kültürü içindeydi. Tarihten adları silinmiş bir Ad Kavminden söz edilir, ihtimal o kavim "Türün ilki, Tur" anlamına da gelen Dor Kavmidir. Birçok antik sözcükte Dor ile Laz yan yanadır; "dorabulaz"/ Dor Abası Laz gibi. Dorabuluz kuşağında bulunan sekizli papatya nakışı Türk boylarının simgesi sekizli yıldız ile örtüşmektedir.

Dorik: Dor-ik, Dor/Tur/Türk tarzında. Ağaç oyma sanatı. Karadeniz'in geleneksel mimarisidir. Ahşap ve taş birlikte kullanılır. **Doran** evler Pencap'ta en makbül evlerdir.

Diojen: Dio-gene; Dağ soylu, Dio/Tao Can, Dağlı Can. Atinalı oligarkların çocuklarına köle öğretmen olarak satılan sayısız filozoftan biridir.

İskender onu Sinop'tan aldı Atina'ya köle öğretmen olarak çalıştırmaya götürdü. Sahilde kendine bir balıkçı kulübesi buldu (fıçı değil), gece ve gündüz uzayın ve ışığın hareketlerini kum üzerine çiziyordu. Atinalılar onu rahatsız ediyor,

ışığını kesiyordu, "gçlge etmeyin" diyordu, sözünü anlamıyorlardı, o da feneri eline aldı, güpegündüz Atina sokaklarında dolaştı, adam arıyordu! Atinalılar ona güldü, çünkü asıl neyin gülünç olduğunu anlamamışlardı.

Diopantus:Dio-pantus; Doğu Pan atası. VI.Büyük Bedri'nin Kırım ve Kuzey Kafkasya, Osetya-Alan askerlerinin komutanı. Sembolündeki Pars, Pers ile sesdeştir. Kiev şehrinin kurucuları bu koldan savaşçılar olmalıdır, BUBİYAR adından anlıyoruz ki, burada 1942 de öldürülenler Yahudi değil, Eubator'un son anına kadar onu terk etmeyen Kuzey Kafkasyalı askerlerinin soyundan gelen Avar/Avatar (Abator) halkıdır.

Eagean Sea: Ay-gün Suyu**:** Oğuz diliyle "Aycun Sui". Ege'de dolunay zamanında sabah güneş doğarken ay henüz batmamış olur, ikisi birlikte gökyüzündedir; böylece "Aygun Suyi" karşılığını bulur.

Efes Artemisi; 1.Artemis'tir. **Anıt Müzesi Efes'tedir.** Artemisia anısına, Lidya kralı Persli Karus tarafından MÖ.550 civarında yaptırıldı. Babası Büyük Karus, kızından daha uzun yaşamış görünüyor. Karus, Oğuz soylu Akamenid (Egemenler) devletinin kurucusu idi, kardeşi ise Atina'yı Pers topraklarına katan Serkoz'du. 1.Artemis çok güçlü bir kadın savaşçıydı.

Artemis, Helenlerle savaşmış büyük kahraman anadır. Oğuz Anası, Hitit Tanrıçası, Atina, gibi bütün sıfatları üzerinde taşımaktadır. Göğsündeki onlarca koç yumurtası, kurtardığı kölelerin karnını doyuran, çok kurban kesen, Oğuz anası simgesidir.

Kimi kaynaklarda, "Efes Artemis'ini MÖ.356'da Yunan komutan Herostratus yaktı" diye yazar. Bu, şehrin ilk cezalandırılması, "Damnatio memoriae" cezası idi. İskender de cezalandırdı şehri. 334'de anıtın üzerine adının yazılması karşılığında müzenin onarılması için para teklif etti ve Efesliler bu parayı reddetti. İskender'in 80 bin askeri Efes'i bir daha cezalandırdı. Milas'tan Sinop'a kadar Milet uygarlığı yerle bir edildi, Diojen gibi bilim adamlarını ve becerikli Amazon kadınları köle olarak Atina'ya götürüp oligarklara sattı. Onları da 405 yılında Mazeus Mitridates kurtaracaktı. (Bkz. Efes Mitridates kapısı)

Artemis, efsaneye göre Kıbrıs'a doğu sahilinden inci gibi midye içerisinde gelmiştir. İnci gibi olmak, çözümlersek annesinin karnındayken gelmiştir, ihtimal Kıbrıs'ta doğmuştur. "İnci" ile "yenge" yerel Karadeniz şivesinde sesdeştir. Annesi Sümerli İştar (Semir Amis) Rize Potomya'dan Babil'e gelin gitmişti, Artemis'e hamileyken Suriye üzerinden Kıbrıs'a geçmiştir. Burada köleleri özgür bırakmış ve Beşparmak dağlarında kurbanlar kestirmiş olmalıdır ki bu dağlara onun sembolü olan Beşparmak adı verilmiştir.

Endi: Anati, Ana-iti, Ana Işık. Sümer Tanrısı, tektir ve var edendir. Güneşi ifade eder; hayatın kaynağıdır. Plas-enta sözcüğü içerisinde vardır. AND/İNTİ, HİNDİ-Kuş dağları onun adıyla anılır.

Endülüs: Anası Lüs; Anati Las, Ulu Işık Kaynağı demektir. Endülüs'te Kızıl Saray olarak da bilinen Elhamra (UluKamer) sarayında sarı ve kırmızı çizgiler ay ve güneşi sembolize eder.

Epidauros: Epi-Daur-os, Epi-Toros, Tur (Daur, Dor) soylu Oz kültürlü apa, abe, ağbi.

Epikdatos: Epik-dato-s /Hafik-dedo's. Sözünü Ozanca söyleyen Oğuz dedesi, büyük Ozan Opacık. Epik; Hafik.

Eupador: Eupa-dor; Dor babası. Opa- tur, Türk Apası/Atası; bugün için ATATÜRK.

Eupa-dor açılımında, ephe/efe ile sesdeşliği vardır. İtalyanca Eupatore; Kralların kralı. Ege'de "Efelerin efesi" deyimi vardır, ataların atası anlamındadır. Eupador; Dor efesi olarak da açılabilir. Benzer şekilde Atatürk için de "En büyük Türk, Ulu önder Atatürk" sıfatları kullanılır.

Rize ağzıyla ağabey; ağbe, aube. Rize'de Eyüp, "Eub" olarak ünlenir ve Eupa ile sesdeştir. Bu analizle, Eubador; Buğu-dor, Dor Beyi, "Dor Ağabeyi" olur.

Aubu; Moğolca ve Divriği yerel ağzında "baba" demektir. Euba, Aubu, Hubu, Habu…

Ephesus: Efesi-oz, Oz abeysi, Oz Opası. Oğuz Opası, Opanın oğulları.

Efe: Opha, Of (ef), Aba, Kibele. İskender Efes'e geldiğinde, Roma yağmalarından halk yoksul düşmüş haldeydi ve MÖ.354'ye yıktıkları Artemis anıt müzesinin onarımı devam etmekteydi. İskender, adını anıtın üzerine yazmaları karşılığında Efeslilere para teklif etti, halk bunu kabul etmedi; ona "Bir tapınakta iki tanrı olmaz" cevabını verdiler. Soralım; Reddedilen İskender mi büyüktür, bu cevabı veren halk mı büyüktür?

1.Bedri Amasya'da MÖ.305'de topladığı ordu ile Efes'e yürüdü, Manisa (Pan ışığı, Pan oğulları) Sart'da otağ kurdu, 80 bin Roma askerini kılıçtan geçirdi, ondan sonra Apalılar dağdan inebildi.

Roma kralı Severus zamanında(MS.200'ler) halk yine dağlara kaçtı, bölgeden vergi toplamakta zorlandığı için dağdaki direnişçi Apalılara eşkiya denildi.

Ergenekon; Er-gene-kun; Göktürk destanı. Güneş soyundan gelen yiğitler; Kayaları yarıp Türk soyunu devam ettirmeyi başarmış olanlar için kullanılan ifade. Mete Oğuz'un, yani Büyük Bedri'nin kayadan doğduğuna inanılırdı. Halen onun mağaralarda kabartmaları ortaya çıkartılmaktadır. Mitracılar mağaralarda gizli örgütlenirdi; kayalardan doğmak belli ki mecaz anlamdadır.

Eti; Ata, Esi, Işık. Eti-it; Etiler. Esi, Esis, Ases, Aziz, Azize, Ulu atalar! (Pir Azizler)

Etopya: Eti-opa, Opa-Eti; Pati.

Ezop: Esiğ Opa; Yusuf. AİSOPOS; Oğuz Opası.(M.Ö. 620 yılında Türkmen şehri Amoriom' da (Emirdağ-Hisarköy) doğmuştur.

Falos, Fallus, Phalloz; Op-ulu-os. Pelaz/Filiz ile sesdeş çıksa da antik kaynaklarda bereket sembolü erkeklik organıdır. "Ulu-oz'a yükselen" anlamında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Antik dönemlerde, evlenmek isteyen kızlar, yada çocuğu olmayanlar, eline falos taşı alarak dans ve dua ederlerdi.

Antalya sahillerinde, aniden yükselen dik yamaçlara "falez" denir.

Bazı Selçuklu mezarlarının üzerinde falos taşı vardır. Muhtemelen bunlar çok çocuklu erkek mezarıdır. Çankırı'da ahırın duvarına yaslanmış falos taşlarına rastlanır; ahırda bereket bol olsun anlamındadır. İskender'in atının adı Buke Falos, Büyük Falos, ihtimaldir ki "şaha kalkan" anlamındadır.

Frates, Phrates: Fırat nehrine adını veren Pers kralı 3. Phrates; Pir Atalı/Atası Pir. Sasani (Zaza) dilinde Pir; büyükdede. Bir kişiye su ikram edildiğinde yapılan duada "Pir ol, berhudar ol" denir.

Ferig: Per-ik; Işık gibi olmak. Akıllı ve cesur olan.

Ferig-ya: Ferik yeri, Orta Anadolunun antik adı. Kadın savaşçı prenseslerin Ceng-Bar kalelerinde Romalılarla savaştığı yerlerin toplu adı. Fer-Per-Mer Oğ'ulularının yurdu.

"Allah-ü ek-**ber**"; çağrışımı Allah Gök-Işıktır. Eg-Ber sözcüğünün kaynağı. Ekber/Ber-og, Ferik/Ferig ile sesdeştir.

Feiruz: Sina'nın eski adı. Gazze Şeridi, Azize İstaropa'nın coğrafi adı. Heredot'un haritasındaki adı Feiruz, Feyruz; Per-os, Pers!

Ferhad: Fer-ata; IşıkAtalı.

Tunceli-Dersim'de, Atatürk'ün arkadaşı ilk milletvekili büyük Cumhuriyetçi Diyap Ağa, FERHAT UŞAĞI aşiretindendir. Bu aşiret aynı zamanda Koçgiri/Kaşgari boyludur. "Diyap" ile sesdeş Tayip, Duap, Şuayip, Saip, vb, erkek adları vardır.

Atatürk'ün ölümünden sonra Diyap Ağa'nın 15 oğlu birden tuhaf şekilde yok edilmiştir. Aynı tarihte Antakya'yı kaybeden Fransızlar Cumhuriyet'in kurucularından rövanş almış olmalıdır.

Fusiologos: Fuzio-log-os. Fusi(doğa-fizik) hakkında derin Ulu-oz kültürüne sahip olan.

Firavun: Fer-avun; Fer-oğun; Fer-oğullarından. Ferigya (Hitit, İsis, Aziz) kökenli.

Flavius; Bi-lobi-us; Bir akıl çekirdeği, bilgi deposu, akıl kutusu.

Focan-iya; Fo-san-iya, Opo canların yeri, Foça.

Gaska: Kaş-ka, Kaşgari kökenliler. Kaşgar Dağlılar. Asya'da, Kaşgar/Kaçkar/Koçkor adıyla ünlenen, Kazakistan, Uygur, Kırgısiztan, İran, Türkiye, gibi birçok yerde dağlar vardır. Ilgaz dağları, Ulli-gass, Ulu-Oğuz sıkıştırmasıyla Gaşkailerin adını taşır. Kaşkai adının dönüşümünde Kau-Kas'ya vardır.

Gyrina: Girne. Kori-ana, Ana Kor, Güneş analı.

Ghazza Strip: Akdeniz'in doğu sahili, Gazze şeridi. Gazze Strip, Azize; İştar Opa. Filistin kraliçesi Zenobia'nın sıfatıdır. Azize İstar/Toros.

Ghana: Gana. Afrika'nın batısında bir ülke.

Ghana; "ana" ile sesdeştir. Mitolojik sembolleri anka kuşudur. Başkenti Akra'da (A'kora; güneş ülkesi) birçok sözcüğü Türkçe olan bir dil kullanılır. Akra dilinden örnek; ben "Meng", sen "U" (Hu), 3.şahıs O "o", gel gel "berü berü" gibi. Akra'dan bilgiler; kadın erkek birlikte Cuma namazına gidilir, çocuklar aziz varlıklardır onlara asla kötülük eden yoktur, homoseksüellik yoktur, hırsızlık gibi suç oranı çok düşüktür, kadın erkek herkes birbiriyle dokunarak iletişim kurar, sapıklık ve kötülük hemen hiç görülmez. (Ercan Aslan'dan naklen. Akra gezi notları. 2008)

Galatia: Oğul-ata yeri. Antik Ankara çevresinin adıdır. Eski haritalarda Trukoi, "Turk öğü" olarak geçer. Sikkelerinde hilal ve yıldız vardır.

Galata adında yine aynı adlandırma vardır; 2 yıl burada çadır kurarak Ceneviz korsanlarını kıskıvrak bağlamışlardı. Cenevizli tefeciler en çok onlardan korkardı.

MÖ.23'de Sulla ile işbirliği eden Galatya kralı Pantus, kendini Oğuzluların dini sözcüsü ilan etti, Amasya dağlarında PAN kendisiymiş gibi para bastırdı. Bu hal, Bazileus VI.Mitridate'nin yerine kendini koymaktı. Karaman Derbe'de Mitridate'nin torunu Prens'i öldürdü. Prens'in eşi Avanos'lu Meliha(Belha) da ordunun başına geçip, Bozkır Cengi-Bar kalesini kuşattı ve orada Galatya kralını öldürdü.

Gotyora: Got-yöresi. Ordu, Giresun bölgesinin antik adıdır. Kırım üzerinden gelen İskitlere Got denirdi. "Oğuz" sözcüğünün Og-od halidir.

Gordion bölgesini İskender'in yağmalarından kurtarmaya geldiklerinde, batılı tarihçiler bunu Hitit şehirlerini yıktılar şeklinde yazdı. Oysa yıkılan şey, Cenevizli korsanların İskender'i kullanarak ele geçirdiği egemenlikti.

Harran: Kor analılar. Huri/Hari/Kari-ana. Sumer (Su-perisi) analaın yeri.. 2007 yılında Urfa'da sadece 5 metrelik bir kazı sırasında tesadüfen ortaya çıkan 3.000 yıllık mozaik, bölgenin kadın analar diyarı olduğunu ispatlar; mozaik tabloda görülen üç genç Amazon kadın bir kaplanı oklarıyla yere mıhlamış haldedir. Kaplan ağlarken resmedilirse, büyük bir devlet çöküyor demektir. MÖ.63'de çöken devlet VI. Büyük bedri'nin Bazileus –Başoğuzlu ülkesiydi.

Halikarnas: Hali-kor-anasi; Anası Ulu-kor; Anası güneş.

Helios: Ulu-oz, Güneş. Laz /Uluoz. Hellas (Yunanca), İngilizlerin antik tanrısı Ellas! Silifke'de erkek adı Ellez (İlyas).

Trabzon'dan Azerbaycan'a kadar alanı içine alan antik E'LİZ-ON bölgesi ile sesdeştir. Ulu Işık'a inananların (Sümer, Laz) yeri demektir.

Akdeniz'li balıkçılar laus (lagos) balığı yakalamak için denize "baragadi" (bereket) adı verilen "parakat" ağını sererler. Barakat ve bereket sözcüklerinin kökeninde Kenger Türkçesiyle, Par/Bar/Var sözcüğü bulunur. (Ünal Mutlu'dan)

Tanrılar adası antik Bali'de, Hellios'un Kutsal inekleri beyazdır.

Hemşin'de beyaz ineğe LOĞDİK denir, açılımı Laoz-ka/ Ha-Leus olur. Fırat Düzgüner, Erg-Enek-On, İnsanın Kökenine Yolculuk adlı kitabında (Homeros'un Odysseia Adlı Yapıtının Analizi), 222.sayfada bu konuda şunu yazdı:

"...Günümüzde 'Tanrıların Adası' olarak da anılan Bali'de, Odysseus'un arkadaşlarının ziyafet çektikleri Hellios'un beyaz ineklerinden biri. Bu hayvanlar günümüzde bile hâlâ kutsal sayılıyorlar."

Hellespontos: Çanakkale. Ulu-os Pon-ti-os; Ulu Od /Laz inanışlı Pan soylular.

Herodot: Her-odo'ti, Er-ada-si;Ur-odo-si (Rodos). Uri-Dat/Tat-ar!

Kaynaklar, Herodot için Bodrumlu tarihçi diye yazar, ancak, fonetik analizimiz onu Rodos'lu çıkarmaktadır. Bu, bir süre kaldığı Rodos'ta kendini tanıtmış olduğuna işaret eder.

Hitit: Eziz, Aziz, Ases, İsis, Titi, İdid, İ'didi, İ'deise, İda Esiği/ışığı/uşağı. Hititler; Tanrı'nın ışığından üreyenler; İda-ur, Dor soylular.

Homeros: Oğ'mer-os, Mer-su, simetrisi Sumer/İsimer, İzmir. Zaten kendisi de İzmirli şairdir. İlyada ve Odisse (Uluata/İlyas ve Ateş/Attis) eserinde Truvalıları, yani Tur-oba, Tur Apa'lıları anlatmaktadır. Yunan şairi değil, Anadoluludur. Rize'de Ömer; Oğmeru.

Hubyar: Avbu-Yar, Dor/Yar Babası. Ne-hir gibi çağlayan, dilden dile söz olup Yır'layan büyük Oğuz atası Hubyar Sultan. Opador Bedri'nin halk ağzındaki adı.

Ses kümesi yer değiştirince YAR-AB olur; darda olanın yardım istediği, yardım isteyince ona koşacağına inanılan Tanrı kavramıdır.

İda: Hititlerin Dağ tanrısı. Kibele bir dağ tanrısıdır. Ada, odo, ita, ata, ide, idi, gibi bir çok sesdeş karşılıkları vardır. İdea; fikir, düşünce sözcüğünün kökeni.

Oğuz kültüründe dağlar uludur, Tanrı'ya yükselir, Tanrılar kar yüklü dağları insanlara bahşetmiştir o nedenle dağlar kutsaldır, kutludur, uludur. Kurban kesmeye, bereketi kutsamaya, verdiği bereket için Allah'a dua etmeye yaylaya çıkılır. Tengri Ula, Ulu Tanrı adı verilen bir dağ, Tanrı Dağı, Tanrı Tao, Tanrı İda, bir Türk dağıdır.

Tur dağı da benzer kutsallıkla bir Dor/Türk dağıdır.

İsa adı İda'dan dönüşmüş görünmektedir; Tanrılaştırılmış bir İsa kavramı bu fonetik analizle karşımıza çıkmaktadır.

İlyada; İly-ada, Ulu-ata, İlyas, İlayda. Truva savaşlarının destanında adı geçen bir Türk kahramandır. Truva savaşlarında Atinalılara yenik düşen bu halk, Türk atalarıdır.

Mustafa Kemal, İzmir'den Yunanlıları denize döktüğümüzde "Truva'nın rövanşını aldık" demiştir. Anadolu toprağının binlerce yıldan beri Türk olduğunun mesajını veren bu sözde büyük bir tarih dersi vardır.

Itri: İda-uri, İ'Dori. Dor ülkesinden, Suriye'den gelen tanımını verir.

Klasik Türk Müziğinin büyük ustası Itri'nin soyağacı halen Suriye'de devam etmektedir. Bizans kraliçesi Teodora'nın adında Suriyeli olduğu bellidir ve Dor atlar yetiştiren bir ailenin kızıdır.

Ikalemus: Kuli Maz, Mazoğlu. Samsat kalesini yapan kral.

Iberia: İber-ya. Portekiz'i de içine alan yarımada. Kafkaslarda aynı adla bir şehir adı.

Idrius: İdris. Kariya kraliçesi Ada'nın kocası İ'Dori-uz, İdris. Darius ile sesdeştir. Rodos anıtı, onun anısına dikilmiş görünmektedir.

Ihlara; Huli-ar-ya, ulu ruhlar yeri, ulu ataların yeri. Atalara şükran yeridir, bağ bozumu şenliklerinin yapıldığı yerdir.

İştar: Kafkasların Ay tanrısı. Dor Işığı; Eshtar. Si-tar/İs-tar/İs-tor; Tor-os, Dor-is. Kafkasların antik adı Peria Torus adı ile bağlantılıdır.

İtaly; Ulu İda/ata inanışlıların ülkesi. Aitalia; Ay-ata-uli-ya; Ay atalıların yeri. Ulu-ana, luna, İtalyanca ay demektir.

Kainun Ahori: "Kaynın Evi". Latince kaynaklarda VI.Mitridate'nin Rize Mahalle Kalesinde, Lokman Hekim el yazması kitabının ganimet olarak alınıp Roma'ya götürüldüğü yer. (Murat Arslan, Mithridates, s.482)

Rize'de eski evlerin alt katı ahırdır, burada AHIR ile ev birlikte adlandırılmaktadır. Antik KORİNT adında Ahor-İnti, horanta evi, "büyük anne evi" anlamı vardır.

Rize şivesi görünen Kainun Ahori, aynı zamanda Lazcadır. Bu durumda, o evin kızıyla evlenen MHTI-OKHUS sıfatıyla Lazca bağı kurulabilir; Mohti Oğzi, Lazca "Oğuz Gel" çağrısıdır, buradan MEHDİ kavramı ortaya çıkar. Lazların antik

adlarından EYZİ, Oğuzi açılımlıdır. Tarihe indikçe Lazca ile Rize şivesi adeta birleşmektedir.

Kaukas-ya: Kai-Kas / Göğ Oğuz yurdu. Sirkasya olarak da bilinir.

İç Moğolistan'da, ilk insan Homo Eraktus heykellerinin bulunduğu Zhoukoudia, Choukoutie, Kafkasya adı ile sesdeştir. Dünyada Kaukasya veya Kaşkari adıyla çok sayıda boy adı, tepe ve dağ vardır.

Klimanjero: Kli-man-yero; Pan-oğlu yeri; İnsanoğlunun yeri. Bugün Afrika'nın Kenya-Tanzanya sınırındadır. İlk insan türü, Tur-ilk, Homo Eraktus'un çıktığı Turkana Gölü buradadır. Kenyalılar ona "Dünyanın direği" der. Bir adı da Atlas'tır, insanoğlu (Man-oguli) dünyaya buradan yayılmıştır.

Burada yaşayan insanların çok önceden beri sünnet oldukları (Anabasis) ve Dağ tanrısına Pan'a inandıkları anlatılır. (Arkeolog Fırat Düzgüner'den)

Moğolistan'da bulunan ilk zenci insan heykeli ile bağlantılı görünmektedir; Mon-gol-ia ile Kli-Man-yero aynı sözcüktür.

Kapadokya: Kapa-doki-ya: Kup/kap/kep Dağı yeri.

Eski adlarından biri, Farsça "Kautpatuka", Oguz Opa Dagi-a. Kepli şapkalı dağlar tepeler.

Karus 1; Kuroş, Koras/ Horas. Pers kurucu kralı, Oğuz beyi. Karısı Şahbanu (Pan Uşağı), Semiramis, İştar (Sitare/Yıldız), Rize'den Babil'e gelin gitmişti.

1.Karus'un kızı Artemis, Adossi (Odisse) ve oğlu SümerAtasi/**Smerdis,** Persia /**Bardiya** kralıydı.

Karusilerin önemli ata bağlantısı bugünkü Afganistan sınırları içinde olan Bahleva, diğer adıyla OGZİANA (Oğuzana/Turan) toprağından, muhtemelen Semerkant şehri görünmektedir. Karusi AKMENİD devleti bir Oğuzlu devleti ve bir Sümer Uygarlığı idi. Ay Hatun, güneş, boğa, geyik, aslan, hilal, sekizli şems, gibi semboller her iki kavmin de sembolüydü.

Kserkses: I Xerxes, Çerkez, Cerçez, Çerkas, Xerxes, Sirkos; Ser Oğuz; Başoğuz. Annesi Eshtar, Büyük Karus'un eşidir, Babil'in Asma Bahçeleri ona, Kafkasya'daki üzüm bahçelerini özlemesin diye yapılmıştı. Serhaz, Çerkez ile sesdeştir. Bir adı da Khaskhar'dır. Kafkasların mitolojik Umay kuşu; KERKES!

Çerkes sözcüğünün Rize söylenişi; Cerçes!

Efes'te anıt müzesi yapılan Kraliçe 1.Artemis onun kızkardeşidir.

Kastabala: Kadirli'nin adı. Kas-ata-beli, Oğuz-ata ili. Kadir-eli, Aka-dor ili. En ünlü beyinin adı TARKAN Di METE'dir. Tarkun Di Mete'nın adı benzer şekilde Sorgun yayla adlarında görülür. Kızı Leyla da baş kadın savaşçı olan Tarkan di Mete, Selezya'da, doğu Akdeniz sahillerine Ceneviz-Venedik korsanlarını sokmadığı için

Roma tarihçileri ondan korsan diye söz eder. MÖ.1.yüzyılda MS.1.yüzyılda 150 yıl burayı yönettiler. Selevkos Oğuzlu devletinin merkezi olan Antakia'ya bağlıydılar.

Kastamonu: Kas-ta Man-i Oğuz-Ata Pan'ı. Dağı Ulu-Gas; Ilgaz!

Komagene: Homa-canı. Güneşin canları. Kuman/Şaman Oğuzlarının inanışı Homa, Ma, Umay ana; güneştir. İnanışın sembolü olan Hitit güneşi mezar taşlarında da görülür. Hilal inanışlı Oğuz (Selev Kos) uygarlığının direniş ve Şaman yakma törenlerinin yapıldığı başşehridir.

Konstantinapoli; Kon-istan Tina-poli; Gün ışıtan güneş şehri. Etrüskçe güneş; Tin Tini, Tinia. Komanos şehridir; Kastamonu'nun "tin tin tini mini hanım" türküsünde geçer.

Komenos: Kuman soylu Oğuzlar. Bizans hanedanı Kastamonulu Komanos boyundandır. Il-gaz adındaki Ulu-Gas soyunu ifade eder.

Korea: Kor-ya; Kor/Güneş ülkesi. Karya ile sesdeş. Kore ülkesinin de isim kökeni görünüyor!

Kolhis, Kol-Kid; Oguli-Kid, Oguli-Kis. Oğuz Oğulları.

Kırım; Kor-uma, benim Kor'um. Kırım'dan Anadolu'ya yüzyıllar boyunca kurtarıcı olarak Kıfçağ/Kıpcak Türkleri gelmiştir. Kırım, Kıpçak yurdudur. Kırım ile Sinop arasında MÖ.6500'den önce toprak bağlantı vardı, Karadeniz tufanı nedeniyle burası çöktü, ayrıldı., Giresun ile Sinop arasındaki bölgenin antik adı Gotyora, o tarihlere kadar uzanır.

"Des-di Kıpçak diyarı, Kırım". Des-ti Kıpçak; Kıpçak Atası, Kıfçaklarla dolu olan yer. Orkun Atası Mitridate'nin öldüğü yer olan Eupatorya Tepesinde, Eupadorya Gözlemevi ile Mimar Sinan Camii vardır.

Kıpçak; Kaf-Saka; Kop-İsika, Baş Sakalar. Çak, çağa, caka, isika, saka; sağdan okuyuşu Oğuz'dur.

Kuman Türklerini mavi gözlü olanlarına Kıfçak denir, bir adı da Sibir Türkleridir.

KTI CIC: Urfa Halepli Bahçe'de bulunan kısa saçlı Persli Amazon kadının adı. Cici Kato, "Cici abla", kurtarıcı baş kadın savaşçı Fırtına ablanın mozaik tablosudur.

Kurdz: Kor-İda-uz; Kor Atalı ışık/uşağ. Gurmanci; Kor-Pan-ice; Kor inanışlı Pan soyundan, Pan atalı Kor inanışlılar. (Zaza dilinde Gur/Gor; Gök Tanrı. Goğ-uri; Gur)

Kuran; Kor-an; Anası Kor/ışık/güneş. Işığın kaynağı, Bilgi/bilim ışığının kaynağı.

Korint: Ana kraliçenin çocuklarını büyüttüğü yer, Horanta evi. Kor-anati; Korint.

VI.Mitridate MÖ.65'de Amasya'da yenik düştüğünde Horanta evindeki kızkardeşini Roma askerleri öldürüp cesedini şehirde sürüklediler. Bu onursuzluğu yaşamamak için diğer kızkardeşleri ve kraliçe Emine ve Berrin, Giresun'daki Piraziz Abdal sarayında intihar ettiler.

Lacka Scuta: Karya Uygarlığının en önemli eserlerinden biri olan Rodos heykelinin Latince adı **Lacka Scuta**'yı Ön Türkçe'de, Lazca'da buluyoruz. Heykelin bacakları öylesine büyük ve genişti ki, iki bacağın arasından gemi geçerdi. Yani

heykelin genişlemiş halde duruşu "laçka" ve o pozisyonda sabitlenmiş, Skuta/Usak-ata!

Halikarnas Balıkçısı Karya'yı anlatırken de Anadolu'yu anlatır:

"Anadolu tarihi ta taş devrinden başlamalı. Kaneş (Kayseri'de MÖ.3000) kültürü, Pre Hititler, Hititler, İskitler, Amazonlar, Ferigyalılar, Galatlar, Kimmerler(Teuton), Lidyalılar, Akhalar, Minoenler, Mikeneliler, Etrüskler. Bunlar hep biziz. Heredot'da en aşağı 50 çeşit insan adı geçer Anadolu'da. Yazılması lazım yurdun tarihi, ki, bizim tarihimizdir."

Lapis Lazuri: Laz-uri (işi) Lap-esiğ (ışık lobu).

Anlamı: Tanrı Laz'ın eseri olan ışık cevheri. Lacivert değerli taş, içinde altın tozları gibi parlak sarı zerreleri vardır. Hindikuş (OğuzAnası) dağlarından çıkar. (Lacivert; Lazperisi!)

Log-os; Engin akıl, Ulu-og; Log; Oğuz dilinde uzun, engin, derin. Log-ışığı; Ulu-oğ; Gök Tanrının ışığı. Logos; İyonyalı yazarlarca "evrenin temeli" anlamına da gelir. (H.Balıkçısı, age.s.75)

Selevkos devleti sırasında bilimde büyük ilerlemeler oldu. LOĞ-os, adında Lui-us, Luvi, ışıkoğlu açılımı yapılabilir.

Luvi; Lui, Loğ. Ulu-Oğ; Gök Ulu'su. Işıktan ur olan, oğul.

Luvilerin devleti MÖ. Selevkoslar (Asya Krallığı), daha sonra Sasaniler. Antik Zaza devletleri. Kaşgari boyları olup, Koçgiri adıyla biline aşiretleri vardır.

Ünlü Leo Tolstoy'un adı, Fransız kralları Lui'ler, Lui dilinden adlardır. Tolstoy'un Kazak Türkü, Tatar ve Terek kökenli olduğuna dair çok belge vardır. Lenin'in adındaki Ulia-nov içerisinde Luvi-analı işareti vardır. Lenin, Kalmuk-Çuvaş atalıdır.

Laod: La-od(z); Laz, Ulu-oz, Ulus. O'La-od, Ulu-od; kutsal ateş, güneş.

Laz: Uli-oz, Sümer tanrısı Lat/Laz'a inanan halk.

Bereketli Hilal (Ayhatun, Ayana) inanışlı olmayı belli eder. Sağdan okunuşla: So-li/Seli, Sali.

Antik dönemde toplumların iki adı vardı, biri soyata bağını diğeri inanış adını verirdi, örneğin Kazakların antik adı Alaz halkıdır.

Antik toplumların bir de kültür adı olduğunu bu araştırmam sırasında fark ettim. Örneğin demiri bulan ve ondan alet yapan kültüre SÜMER denilmesi gibi. Laz dili Sümer dilidir. Lazca konuşan bölgede Sümerler yaşadı, şeklinde bir cümle aynı halktan söz etmektir. MEDES halkı da aynı halktır, Med-soylular demektir.

Lazların antik soy ata adı ise EYZİ halkıdır. Eyzi/Oğuzi, eksi yöndekiler, Kuzeyli, Oğuzlu demektir. Buradan şunu çıkartmak da mümkündür, antik toplumlarda ırksal isim yoktur, Kültür, İnanış ve Geldiği Yön (Artı/Dor; güneyli. Eksi/Oğuz; Kuzeyli) adı vardır.

Leyo: Lesu, Ulus, Las. Antik Asturya (İştar-ya) kralı Ben Layo; Pan Laz.

Latmos; Laz Maz; Kutsal Hilal inanışlı Maz/Mede Dağları. Milas beyi LatMous'dan adını alır. Midilli'nin eski adı olan **Lesboz** ile sesdeştir.

Laodikya: Laodi-kia, Lat-köyü, Laz Yurdu.

Lade: Lat/Laz adası. Batıköy adasının eski adı.

Lukyanos: Lik-yalı-uşak. Aslen Nemrut'lu, Antakya'da konferans vermiş Atina'ya giderek Yunanca kitap yazmış bir tarih eleştirmeni. (MS.70'ler)

Hıristiyanlığın çıkış döneminde Yunanistan'da Zeus-Apollon gibi yarı tanrıları eleştirenlere para veriliyordu. Hristiyanlığın yayılması, Oğuz kültüründen beslenen inanışların yok edilmesine bağlıydı. Lukyanos gibi bunu masalın içine sokarak yapanlar ve benzer şekilde felsefe ile uğraşanlar Atina'da bu dönemde efendilere hizmetlerinin karşılığını aldılar. Bu noktada, Hristiyanlığın yayılması ile sömürgeciliğin yayılması arasındaki paralellik dikkat çekicidir. Batılı elitler o nedenle eski Atina'yı göklere çıkartırlar, Hristiyanlığı medeniyet olarak gösterirler. O nedenle Hz.İsa birilerine kurtarıcı (Museviler, o nedenle 1.ahit Tevrat, 2.ahit İncil diye söz eder) olmuş ve doğumu Milat olarak ilan edilmiştir.

Maya: Bebeği besleyen, koruyan Umay Ana, MA tanrısı. Mayıs ayında topraktan bitkilere geçen, havada dolaşan acunsal enerjiye karşılık, bu ayın adı Meksikada da May ayıdır.

Mayalar kendi dillerine "Mayanca" der. Rize'de ineğe Ma denir, ineksiz ev aç kalır. Sarıkeçililer küçük deveye Maya der, Mayanın sırtına sadece bebek yüklenir. Ekmek mayası, sirke mayası, yoğurt mayası gibi temel besin olan bereketi üremeyi sağlayan gıda maddesine insanımız maya demiştir.

Makedonia; Mak-tun-ya, Mak-dünya; Magi Tunia. Magi inanışlıların dünyası.

Magi: Şaman inanışlı. Tanrıça Uma-Oğ olanlar. Zaza,/Sasani tanrısı Homa'nın oğulları. Pakistan (Mag-isitan) ve İran Belucistanında ve Türkmenistan'da (Horasaniler) en eski inanış. Magi, Mağus (Umay-us), Mage (Maye), Mâgî, vb. İngilizce'de shaman, sorcerer, wizard gibi sözcüklerin kaynağındaki magic/magician sözcüğünün anası Magi'dir.

Oğuz dilinde Mahiye'nin yerel söylenişi, Maye'dir, seslenirken Umayye olur. Yaşlanınca "Mağuş Nene" denir. Mahiye, çocukken "Mağuş" diyerek okşanır, sevilir.

Manas:Ünlü Manas destanı. Man-us, Pan-us, Pan ışığı, Pan soylu. Simetrisinden Us-man, Os-man oluşur.

Maari: Sümer şehri, Mar. El Maari, Marlı Uluopa Ahmet kördü ve 1000 yılına damgasını vuran büyük Alevi filozofuydu. Hıristiyan, Yahudi ve kötü İslam yöneticilerine karşı şiirleriyle cevaplar yazdı.

Margiene: Türkmenistan'ın antik adı. Mar-si-önü. Margiana. Emirdağ halkı Bozulüs kolundan Marcali Türkmenleridir; Emir, Emre, Mer'ler.

Miryokafalon Savaşı: Meryo-Kafalon: Mer Kaplanı! Gelendost'un antik adıdır. Türkmenistan'dan gelen dostlar, MAR soylu Emir'lerin kaplan gibi savaştığı yer burasıdır. Anadolu'yu haçlılara kilitlediler.

Burada haçlı ordularını yenen 2.Kılıçarslan'ın ordusununda Bağdat Halifesinin gönderdiği kırk Türkmen EMİR şehit oldu. Başkomutan Emir Doğan Bey, Beydoğan adıyla orada yaşıyor. (12 Eylül 1178'de Akşehir Yalvaç'ta vefat etmiştir.)

1876'da öldürülen büyük Türk devrimcisi Hüseyin Avni Paşa, Emir Doğan beyin torunlarındandır. "Küllerinden yeniden doğmak" töresini devam ettiren Osmanlı emiri/paşasıdır. Yunus Emre ve Ezop(Yusuf) buralıdır.

Miryokafalon savaşı ile aynı yıllarda, Selahattin Eyyübi Kudüs'te Haçlı ordularını dize getiriyordu.

Komutanlardan bir diğeri: EMİR Karaaslan!

Metyos: M.Ö. 500'de Konya Doğanhisar'ın adı "Meteos"; Mete soylular.

2.Kılıçarslan'ın komutanı Emir Doğan Bey'in mezarı buradadır.

Mars; Mar-ti, Mar soylu. Pers tanrısı Mar gibi, Mart ayında Nağruz'da yeniden doğan. Mars yıldızı; Sarı yıldız, Mavi yıldız, Seher yıldızı, Çoban aldatan, Çoban yıldızı, Akyıldız, vb adları vardır.

Mardiene; Mardin. Mardiana. Marti/ Mar-si Ene.

Mediterranian Sea: Akdeniz. Med-i Tur Analıların yeri. Mete Turanın Suyi. Mete, Gök Tanrısı olan güneşin oğlu/kızı "yağmur"dur. ("Meteoroloji" sözcüğüne dikkat!)

Mermeroes: Peri-pero's; Kadınlı erkekli Oğuzlu savaşçılar. İran Kaşgari Oğuzları için bu sıfat geçer.

Melaniti: MEL ANITTH. Eme-Ulu Anası; Anası Ulu Eme. Elifli Bahçe'de, Urfa'da mozaikteki Fırtına abla'dır. Aynı yerde bir diğer mozaikteki adı IPPOLİZSİ; OpaLisi, Lazopo'dur.

Mezopotomya: Mez-opo-tomi-ya; MAZ/Mede Opa Dam-yeri. Sekiz köşeli Venüs yıldızı, Pan-is (Pan ışığı) yıldızı da onların simgesidir. Mezopotomya'nın yukarı sınırları Kırım'a hatta Ural dağlarına kadar uzanır. Karadeniz'de bulunan, Poti, Batumi, Potomi (Apa-damı) ve çok sayıda Sümer köyü buna delildir.

Mez/Maz: Ma'nın esiği/ışığı açılımlıdır. Uma-oz, Ma-od, ışığını güneşten alan Ay. Kafkas inanışı, Amaz. Amazlar; Amazon. Huma-Oz; güneşin ışığı.

Kafkasyada bereketli Hilal (Ay) inanışlıların adı; Maz, Mez, Med.

Antik Anadolu'da birçok yere ad oldu:

Amas-eia, Biz-nia (Bithnia), Mys-ia, Biz-anti, Amaz-tris, Te-miz-kyra, Niko-med-ia, Mez-ida, Phas-is, Bas-tarnai, Amis-os, Tra-pes-us, Sala-mis, Sa-mos, Si-mas, vb.

Med: Mete Oğuzların ad köküdür; Uma Od; Ma-od, büyük ışık; MAZ. Ay Tanrılı Oğuzların genel adıdır. Mu-Ata/Mete/ Buda ile sesdeştir. MEDES adı ile Medes, yani Med soylular için inanış adını ifade eder.

Buğday sembollü inanışın egemenliğindeki yurt; Mete Oğuzlar yurdu, MEDEA, AMEDEİ, META.

Mazata: Mete Ata şehri. Maz-Ata şehri. Ürgüp Mazata köyü, şehitler şehridir. VI.Büyük Bedri zamanında yapılmış bir kale şehirdir. Mersin Mezitli, Filistin Mazada kalesi gibi Roma saldırılarına karşı aynı dönemde yapılmış kale şehirler vardır. Bunlar yenilgi döneminde Romalılar tarafından yerle bir edilmiştir. Anadolu'da çok sayıda Maz, Maza, Mazı, gibi köy ve dağ adı vardır.

Medusa: Med-usi, Mete-soyu. Didim'de antik bilim adamları, yılan zehrinden panzehir yaparlardı. Düşmana ölüm, dostuna şifa verenlerin bilimevi, şifa yurdu!

ME-DOSİ; Lazca Dayım, Dedem, Ulu Atam, Büyüğüm. (Dadi, Date, Dade!)

Milet; Işığını/inanışını Gök tanrı Lat Ma'dan alan kaynaşmış "millet" olmuş Pelaz halkı; Uma-Lat, Milet. Karya'dan Sinop'a, oradan tüm Karadeniz sahillerini içine alan topraklarda yaşayan halkın milattan önceki genel adı. Sümer Tanrısı Laz'dan (Allat, Hellas, Ales, İlyas, Leos, Soli, vb) ışığını alan, Pelaz/Milas/Milet uygarlığını var eden halk.

Milat denilen "sıfır" tarihi, Anadolu Milet halkını tarihten silmek için Romalı Jül Sezar tarafından verilen cezanın adıdır.

Mysia; Maz-ya. Mizinia, Mudanya, Bursa civarıdır. Maz yeridir, Pers Perusa (Bursa) şehridir. Ulu Cami Şaman öğretisi yeridir, mimberinde Samanyolu vardır, ortadaki camlı kubbenin altında ise fiskiyeli havuzun başında Su ve Işıkla Şaman Buda tedavisi yapıldığı düşünülmelidir. Su sesi ruhu dinlendirir, ışık ise zihni ve hücreleri canlandırır.

VI.Büyük Bedri'nin Oğuz orduları burada Sulla ile 1.Mitridatik Savaş'ı yaptı. Parion'da bulunan zengin kraliçe lahiti (2009), buranın Peri-ana yurdu (Pers analılar) olduğunu söyler.

Nysa: Ni-se; yeni ışık. Nice; yence, yenice, yenge, Nike.

VI.Büyük Bedri'nin Kıbrıs kralı Pitolemaios ile nişanlı veya evli olan kızıdır. Nysa ve Mısır kralıyla nişanlı olan Mitridatis, babası gibi Romalılara teslim olmayıp, Kırım'da babalarının intiharından az önce zehir içerek kendilerini öldürdüler.

Kıbrıs'ta beş sekizlik Türk Aksağı ritmiyle söylenen ünlü "Kıbrıs gelini" türküsünde anlatılan gelin Nysa olmalıdır. Kıbrıs'ta kına gecelerinin olmazsa olmaz türküsü "Dillirga", aynı zamanda Kırım türküsüdür.

Nimrud: Nemrod Dağı. Zazaca Na-Murdo; Ölümsüzler yeri. An-Mer-od; Merdolar. Mer-ti-An; Merdiler. KARUS Oğullarının yeri. Karus kutsalı "martı" ile sembolize edilen Sümer Atalılar. Na-Murdo, ölümsüz. Yani ruhlarını Tanrıya adayanlar, vatan için başına kurdele bağlayarak zalimin zulmüne meydan okuyan METE OĞUZLU, ANATİOĞUZ beylerin yurdu.

Şaman-Oğuz beyleri öldüğünde yakma töreni yapılan yer burasıdır.

Antikos Hanedanından 4.AnasıOğuz'un parasında yazılı olan: BAZİLEUS CANOY OXOZ EPİ; Başoğuzlu Canusi Oğuz Abi.

Odaena: Doğan, Tigin, Tuğan. Antik Niğde çevresinden, Tuana'lı beylerin adı. Palmira-Tarsus kraliçesi Zeynep'in kocası Odaenathus'un adında geçer.

Odaenathus: Tuğan-atası. Doğan Bey ile sesdeştir.

Op: Of**,** Opa, Aba, Hopa. Halikarnas Balıkçısı'na göre, kutsal boğanın az kullanılan adıdır. Kenger dilinde OP, yükseltme, kutsama anlamındadır. El öpmek, **öp**'üp alnına koymak gibi. Al-up (Alp dağları), Çal-op (Çelebi, Seli-opa), vb. İngilizce up; yukarı. Hopa Lazcasında en yukarıdaki ışıklı yer, "güneş". ("Sümer dili Lazcadır" tezimizi doğruluyor)

Osetya: Oğuz-ata ülkesi, Osetta. Diğer adıyla Alanya/Alan ülkesi, Kaf Dağlarının olduğu yer. Masallardaki Yedi Dağın ülkesidir, söylenceye göre bütün Oğuz boylarının kökleri buraya dayanır. Ambleminde yedi dağ, Kaf Dağları vardır.

Nevyork Özgürlük Anıtı adıyla bilinen Oğuzata anıtının başında yedi ışık sembolünün kaynağıdır. Sözkonusu heykel Süveyş Kanalını yaptıran Said Paşa tarafında Fransa'ya ısmarlanmış olan ve Osmanlı'ya teslim edilmeyip ABD'ye peşkeş çekilen heykeldir.

Pitolemaios: Opası Ulu Mete. Ulu- Mautu Opası, Ulu Maz Başı. Oğuz kökenli Mısır krallarıdır. 1.OpaUlu Mete, İskender'in yağma savaşlarına karşı çıkarak ondan ayrıldı. Selezya kurucu kralı Selevkos da aynı şekilde, İskender'den yolunu ayırdı ve Samandağ, Antakya/Anatikos merkezli devlet kurdular.

Her iki krallık da ANATİOKHUZ olarak yazılan Oğuz Krallarıdır. Turani kökenleri nedeniyle METE TURANİAN SU; Turan Mete Suyu, Akdeniz'in adı onlardan kaynaklandı.

Mitridate'nin Akdeniz'deki adı MA-U TU, METE. MA-GU-SU, Magosa onun adıdır.

MÖ.1. yüzyılda Kıbrıs'ın da kralıdır ve Başoğuz İmparatoru Bazileus VI.Büyük Bedri'nin damadıdır. Kırım'da MÖ.63'de intihar eden Nysa/Nisa "yenge"nin kocasıdır. Antik Kıbrıs/Alazya'da Salamis şehri onların adını taşır: Salamisi; Soli-mas. Mazili-os. (Yunanca Vasili adının kökeni Türkçe çıktı!)

Palmira: Pa-uli-Mera; Mer soyluların poli. Palmira, Kraliçe Zeynep'in yönettiği Filistin eyaletinin başşehridir. Suriye'dedir. MS.270 yılında II.Claudius tarafından yerle bir edildi. Palmira ile Pülümür sesdeştir. Kraliçe Zeynep ata akrabalarından yardım almaya gittiği Pülümür'de esir alınıp Roma'ya götürüldü, orada öldürüldü.

Pan: Opa analı, anası güneş. Apoğun-gillerden. Pan, Man; dağlı ilk insan, pagan.

Mitolojide Pan adlı dağ tanrısına inanan. Orman ve dağ tanrısı Pan, efsanede Ege'nin tanrısı Apollon'u yenmiştir, bu nedenle PAN, "büyük" olan anlamına da gelir. Fonetik dönüşümlerle Pan, Van, Man, Pen, Men, Ben, Fin, Van, vb.olur.

Parion: Biga'da Kemer'in antik adı. Pers şehri, Peri-analılar şehri. Kraliçe (satrap) Peri-han'ın lahitinde hilal ve ortasında nokta vardır.

Pontos Eukseinos; Karadeniz'in MÖ.1. yüzyıldaki adı.

Ogzi; eksi, aksi/ters yöndeki.

Euksein-os; Eksi-yön-us; kuzeyli-ler. Uygur pusulasında Kuzey, "kara" renkle gösterilirdi. Güney ise "artı" olan yöndü ve "kırmızı" güneş ülkesiydi.

Eksiyan-us; kuzeydekiler. Pontos Euksiyanus; Kuzeydeki Pan soylular.

Çaykara'da ve Erzurum Horasan'da, sessiz duran çocuklardan söz ederken, "Öyle ogzi(-) durduğuna bakmayın" denir.

Pantik Apameia; Pan kökenli Apa Mu yeri, Kırım'ın antik adı. Apameia; Maye Aba!

Pan-ti-ece; Pan soylu kraliçe. İskender'in evlendiği Oğuzlu kızıdır. İskender'in öldürülmesinin arkasından töreye göre kendisi intihar etmiş, küçük oğlu ida öldürülmüştür. Canına kıyan anlamında Uruh-can/ Roksana adıyla anılır.

Parth: Pers/Pars/Parthi; Pers ülkesinden olan. Farsi, Per-si, Pir-su, Pir soylular.

Partha: Antik Hindu ülkesi. Pritta (Peri/ida) oğulları, Pandu'lar.

Philostratus: Filo-İstar-Atası. Niğdeli (Tuanalı) bu ailede baba, oğul, torun, 3 kuşak Filostratus vardır. Tuanalı Apollonius'un öğrencisidirler. Oğul Filostratus, Apollonius'u anlatan ünlü tıp kitabının yazarıdır.

Platon: Eflâtun; Op-lat-on; Pelaz-oğlu.

Padova: Ped-oba /Su ova. Maod/Med-ova. Venedik şehrinin eski adı.

Pamphylia: Pan-Bil-ya: Büyük bilginlerin yeri. Aspendos buradadır.

Pan: Apa Ana'lı oğullar. Dağ Tanrısı Pan. Pagan; çoban soylu, dağ tanrılılar.

Yunanca "büyük". Pan-tus Oğuz kralı Mitridate, Atinalılara da kurtarıcı olmuştu. Onun ölüm haberi nasıl ulaştı karşı sahile, bir efsane gibi anlatılır. Bu efsane Behçet Necatigil'in 100 Soruda Mitologya kitabında da anlatılır:

"*… Pan sözü Yunanca'da "bütün" anlamına geldiğinden, Mistikler Pan'ı sonraları her şey yapabilir bir tanrı payesine çıkardılar… Korfu adasının güneyinde gemiciler Paksos adasından gelen bir ses duydular; "Ulu Pan öldü!". Dümenci bu haberi karaya doğru seslenince karadan korkunç bir inilti, bir feryat duyulmuş, Pan'ın ölümünden ötürü tabiat yas tutmaya başlamıştı. Bu hadise Tiberius (MS.14-37) zamanında olmuştu."*

Pan, mitolojik müzik yarışmasında Apollon'u yenendir.

Latin mitolojisindeki adı Faunus (Pan-us)'tur. Eski Yunan ve Roma mitolojisinde hekimlerin tanrısı PAN (Paian)'dır. Bu özelliğiyle, PAN-Soylu/Panti kralı VI.Büyük Bedri ile örtüşür.

Paniyonium: Tüm/Büyük İyonyalılar. Bütün-Ayönü halkı

Pantus: Pan-ti-us; Pan soylu oğullar/uşaklar. Dağ tanrısı Pan (Opa-oğun, Opalılar, Paller) inanışlılar ülkesi; Pantus. Kaşgari Oğuz kökenliler için kullanılır.

Pantus adının fonetik dönüşümlerini Pindoz (Rize), As-Pendos (Antalya), Mindos (Bodrum), Mendos (Fethiye) gibi birçok yerde daha görülür.

Palli; Opa oğlu, güneş soylu. Birbiriyle dayanışma içinde olan, akraba, Abalı

Ponti: Pan-ti, Ponto, Pandu; Pan inanışlılar. Pan-ti; Pan soylu. Panti-us/ Pantus; Pan soylu oğullar/uşaklar.

Panhelenistan: Büyük Helenistan (Halikarnas Balıkçısı'ndan)

Pausaniya: Pausa-Foca, Fosaniya.Amazon bacıların kurduğu şehir. Büyük Bedri Romalıları püskürterek Ayvalık bölgesine kadar geldi ve uzun süre Manisa ve Sart'ı merkez alan bu bölgeyi Atina saldırılarından korudu. Bu dönemde Foça Roma işgalinden kurtuldu. İhtimaldir ki İskender'in kaçırdığı Amazon savaşçılar, Amastris ve Pantiece, burada esir alınmışlardı.

Pers; Per-soylu, Opa-uri, ışıktan üreyen. Pers /Parsi /Parth /Persian

Pelaz: Milet, Pelas. Opa-Ulu Os; Ulu-Opa oğulları. Gün ışığından Ur olanlar.

Peruzes: Peri-eze; Firuze. Per-ezesi; Işık ecesi. Tarihte Persli baş kadın savaşçı. Rize kalesinde Pompey'in askerlerine direnen komutan Sitare Tonika'dan söz ediliyor olabilir. Çünkü Rize'de Firuze'ye Peruze denir.

Pergene: Per-gene**.** Işık genetikli. Pergene/Vergine Güneşi; Makedonya bayrağındaki 18 ışıklı yıldız, güneş sembolü. (Hemşin'de Birgina tepesi)

Peria Toros; Per-ya Dor-us, Dor soyunun/uşakların Per yeri. Doğu Karadeniz dağlarının antik adı. Per, Peri, Piri, Bir, Bre… Bre; Trakya'da söze başlarken yapılan ön ek.

Pirin: Pir-in; Peri-ini, Peri-evi, Işıklı yer, bilim evi. (Adıyaman'da bir yer.)

Priene: Peri-ana. Antik Karya'da bir yer. İperia, İberya, Peria ile sesdeş.

Pirene: Fransa'nın güneyindeki Peri-ana dağları. Bu bölgede yaşayan Bazigo, Basklar'ın 5/8 ritimli oyunları Doğu Karadeniz kökenli olduklarını işaret eder.

Pelaz: Bi-ula-oz. Pir-Laz, Ulu Laz..Tanrıça Laz'a inanmış olanlar. Pelazi, Pelasgi, Pakistan'da ve İran'da Beluziler, Hindu Kuş dağlarından buralara göç eden kavmin adı.

Pelazi; Opa-Ulu-si; Ulu Aba'nın soyu, Aba'nın oğulları.

Pulasatin: Pelaz-atine, Filistin. Aba oğulların yeri. Roma saldırılarına karşı direnen Abalıların/ Pelasi'lerin yeri.

Filistin'de antik Mazada (Maz Ata'lılar) şehri, VI.Büyük Bedri zamanında MÖ.1.yüzyılda kurulmuş bir kale şehirdir. Pelaz halkı Roma askerlerine karşı bu kalenin içinde on yıl savaştı, on yılın sonunda 960 çocuk, erkek kadın, birbirini öldürmüş olarak kalenin üzerinde bulundu. VI.Büyük Bedri'nin kendini öldürmesi gibi, yenildiklerinde canlarına kıymış olmalıdırlar. MÖ.69'da Neron'un yerle bir ettiği bu yerde, Herod adında, kendi parasını basarak Roma'a vergi vermeyi reddeden, Kıbrıs madenlerini de işleten bir Yahudi iş adamı kendini kral ilan edince, halk onun etrafında birleşti, Mazada'da birlikte öldüler. Yahudi tarihçiler bu olayı kendi tarihleri olarak yorumlamaktadır. Oysa üzerlerine Roma askerlerini gönderen Cenevizli bankerler de Yahudiydi.

Paflagonya; Ma-fula-gun-ya; Ma-poli Gün-yeri. Poli, Foli/fola.

Phrates; Pirateş. Pir; Ulu, büyük dede, ata. Sasani kralının adı; Oprates. Fırat nehri adını Sasani kralı Pirates'ten almıştır, ya da kralın adı odur. Asurice Purhat (Ferhat!).

Psidia:Opa-isi-dia; dağlı opanın ışığı. İsparta Yalvaç merkezli bölgenin antik adıdır. İsparta; isi-mer-ata, Sümer atalı. İsparta'nın yerel dilde eski adı Parizi'dir. Sümer ile Pers'in simetrik bağlantısı burada açıktır; İsipar/Par-isi, Per-isi, Mer-isi/İsimer.

İsparta'da, amcaoğullarına topluca "apalılar" denir. Büyük dedenin altındakileri, orta yaş ve altındaki amcaoğullarını içine alır. "Ulu ağabeyin çocukları" çağrışımı vardır.

Ulu ağabey Apollonius'un bilim merkezlerinden birisi burada, Yalvaç'taydı. Hristiyanlığın 331'de İznik'te resmi din olarak kabulünden sonra orada alınan kararla Apollonius'a ait bütün bilim merkezleri yerle bir edildi, bu cezadan Psidia, MEN (PAN) anıt müzesi de nasibini aldı.

Rize: Uri-ise; Işıktan ureyen. İrise; Göz bebeği, görme noktası. Potomya antik kentinin İris'i Rize kalesiydi!

Rize'nin sıfatı Zümrüt Rize, yeşil Rize'dir. Ancak efsanelerdeki Zümrüdü Anka kuşuyla bağı kurulabilir; Yerel şiveyle Sumer-utu veya Lazca Simer-idi şeklinde söylendiğinde Babil gelini Semir-amis'in ve oğlu SÜMER ATA (Sumerdis) karşımıza çıkar. Ki o, Kafkasyayı yöneten Kerkes'dir. Zümrüdü Anka'nın bir adı da Kerkes'tir; tavus kuşuyla sembolize edilir, güçlü ve zümrüt yeşili kanatlarını açtığı zaman, ta Atina'daki köleleri bile kurtarır! Bu nedenle Şamani Oğuzlu devletlerin sembollerinde koruyucu, kol-kanat gerici tavus kuşu resimleri vardır.

Rodos: Ur-odo-si; O'dor-usi; Dor uşakları/ Dorlar.

Ada'nın ilk halkı olarak kaynaklarda adı verilen Dor halkı, Türkler'di. "Halicia" (Halikya, Hlikya, Klikya) adı verilen şenlikleri, Halk Şenlikleridir.

MÖ.281'de yapılan Kral İdris'in tunç heykeli adanın sembolü olup, deniz savaşçısı Güzel Arta'nın (Artemisi) kızkardeşi Ada'nın kocasıdır.

Dorların tanrısı "Helios"; Uli-oz/Ulu Od/Laoz/Laz tanrıçadır.

Halk Şenliklerinde her yıl dört at tarafından çekilen teknelerle deniz yarışları yapılırdı.

Zorkun: Tarkan'ın adıyla sesdeştir, Zorkun yaylası Osmaniye'de Oğuz-ata Beli Kastabala yaylasıdır. Buranın MÖ.1. yy.'da kralı Tarkun Di Mete'dir.

Zirgon: Atıyla bütünleşen büyük kişidir. Tarkan/Zorkun ile sesdeştir.Sanatı, tıbbı, bilimi, müziği, cesareti, bütün özellikleri üzerinde toplayandır. Urfa Elif-li/İlyapa-lı/Halepli Bahçe'deki mozaik tablosunda XIRGON adı yazılıdır. Orkun olarak da açılır ki bu adı tıbbın babası KERKİN İTİSİ, atası Orkun'da da görürüz. KENGER, yani Sümer atası ile aynı kişiliktir.

Sagalassos: Saka-Lassi-os; Işığın Uşakları. Bilim yapan "çağa"lar, insanlar, uşağ'lar. (Çağa adı Anadolu'da ve Kazakistan'da "evlat, çocuk" demektir.

Bor'lu Apollonius'un ders verdiği bu bilimevi, Ulu Apalıların yeri, Ağlasun kazılarında ortaya çıktı. Çok büyük bir mermer kütüphanesi vardır. Haçlı seferlerinde yerle bir edilmiştir.

Sağalassos, MÖ.334'de İskender'e direnen tek yer olarak tarihe geçti. MÖ.188'de de Roma konseyine direndiği yazıldı.

MS.331'de Roma'da Hristiyanlık resmi din kabul edilince, Anadolu'da Şaman Oğuz töresine ait bilimevleri (batılılar bunlara tapınak der) yerle bir edildi, Apollonius'un öğrenci yetiştirdiği Sagalassos kütüphanesi yıkıldı, buradaki bilim adamları öldürüldü.

Sağalassos kazılarında ortaya çıkan MÖ.2000 yılına ait kemikler üzerinde yapılan DNA testinde, kazıda çalışan Ağlasunlu işçilerle aynı kandan oldukları ortaya çıktı. İşçilerin "Bunlar bizim atalarımızmış!" diye konuşmaları ulusal basında haber oldu.

Teke yöresi türkülerinde adı geçen Haceasan Beli, Apollonius'dan adını almış olmalıdır. Hace/Günahsız Hasan, "ulu bilim adamı" o olmalıdır.

Sozimaz: Eğirdir'ın adıdır. Sozi-Maz; Maz Uşağisi. Amazon Uşağı! (Uşağı, Işığı, lideri olmak anlamındadır. Zeus ile aynı sözcüktür.

Azize 1.Artemis burada bir süre kalmış da olabilir. Ya da onun soyundan bir kahraman Aziz kadının buraya emeği geçmiştir.

"Eğirdir"in fonetik açılımında Öğri-Dor/ Dor Yeri vardır. Romalılara ve Haçlı yağmacılara direnişin önemli merkezi görünmektedir.

Sardus: Sart. Şar-ada-us, Ata oğulların şehri. Sali-eli'de (Salihli) 1.Büyük Bedri, Mazeous Mitridate'nin otağ kurduğu Hitit merkezi. Sali-eli; Ay gibi Güneşten ışığını alanların yeri.

Sasani: 2.Pers/Akmenid Uygarlığı hanedanıdır. Horasani Türkler olarak da bilinen Kaşgari boyundan gelirler ve Pan/Şaman inanışlıdırlar. Başkenti Mezopotomya'da Tişpon/Pantiş (AzizPan) şehriydi. Ünlü şehirleri, Kumagene'de Samsat ve Kâhta'dır. Diğer adı Medain; Med-ay-önü, Hilal İnanışlıların yurdu demektir.

Uygur atalıdırlar. Uygur-Sincan ile ata bağlarını geliştirdiler ve Uygur'dan barut getirdiler. Samsat kalesini kuşatan Romalılara kaleden atılan yakıcı silahla (barut!) ilk kez karşılaşan Roma askerleri geri çekildi. Daha sonra Samsat beş kez

kuşatıldı. Sonunda Romalılar Kumana vilayetini teslim aldıklarında Nemrut kutsal tepesini hariç tutup şehrin tamamını yakıp yıktılar, şehri tarihten sildiler.

405 yılında ilk kiliseyi Kafkaslarda açan kral Gopaz(Yobaz), bir Sasani eyaletinde kilise açmış oluyordu.

Selevkos: 1.Selevkos ile Mayaba'nın kurduğu Oğuzlu devleti (MÖ.305-MS.70).

Se-lev Kos; Ulusu Oğuz, Okhus Oğlu-su, Oğuz Oğulları. Ay-Ana inanışlılar. Kutsal Hilali kendine sembol seçenlerin uygarlığıdır. Kutsal Hilâl'in bereketli topraklarında yaşayanlar!

Yağmacı Roma korsanlarına karşı, önce Samandağ'da kuruldu, sonraki başkenti Antakya oldu. Lazkiye (Lazikos), önemli şehriydi. Bir adı Silezya, bir adı da Asya Krallığı'dır.

Silifke, Silivri, Silopi, vb. sözcükler Selevkos Uygarlığının adını taşır. Anası Oğuz/Antikos krallarla yönetildi. Önemli merkezi Samsat, gökbilim merkezi Kâhta Nemrut tepesidir. Selevkos krallarının heykelleri bu tepededir. Batı terasındaki Horoskoplu Arslan heykeli üzerinde burada gökbilim yapıldığının kaya yazıtları vardır. Birleşik Oğuz ordularının başına getirilen Büyük Bedri'ye imparataorluk tacı burada giydirildi.

Selevkos Uygarlığı dönemi ışığın/aklın-bilimin en yüksek olduğu dönemdir; MÖ.2.yüzyılda Anadolu'da en büyük bilim adamları, Apolloniuslar, Stratuslar, Heraklesler yetişti. Hristiyanlıkla birlikte çok sayıda Selevkos kadın bilim insanı Anadolu'da ve Mısır'da öldürüldü.

MÖ.700-MS.70 yılları arasında var olduğu kabul edilir. Akmenid devletinin devamıdır, Akmenidleri de içine alarak varlığından söz edilebilir. Yönetimin kesintiye uğradığı 3.Darius'un Pınar'da İskender'e yenildiği MÖ.334'de başlayan sadece 10 yıldır.

Kurucu Kral Selevkos'un eşi Maya-aba/Apameia, Dinar'da ve Mudanya'da bir süre yaşadı, adı buralara verildi.

Babil'de İskender zehirlendikten sonra kurulan bu devlet, Horasan'dan Suriye'ye, batıda Çanakkale'ye kadar, geniş büyük Oğuz Türkmen devletidir. Şamanidirler, LUVİ'ler de onlardır.

İskender'in yanında götürdüğü tefecilerin Türmenistan'da kurduğu iddia edilen Yahudi devletini yıkan Selevkosları, Samici ve Romacı yazarlar sevmezler.

Akmanid, SelevKos, Pantus, Sasani, Şamani ve Selçuklu uygarlıkları, Roma'nın tefeci köleci korsanlarına karşı direnerek kurulmuş Oğuzlu devletleridir.

Saka: Sakhalar, İskit, Sibir Türkleridir. Çağa, Sağa, Asika, Usag, Işığ; Oğuz. Işığın oğlu; İsigo, Ogizi,"Kişi".

Safevi: Şam-evi, Şam yurdu, Işığın yükseldiği yer. Şaman töresinin devamı olan Alevi kültürünün devlet olduğu yer.

Satrap, Strip: İştar-opa, As-tur/Toros aba; Kafkas kökenli yöneticilerin ünvanıdır. Perslerin Batı Anadolu satrapı Karos, bölgesini Üsküdar'dan yönetirdi. Amaz-Toris, Amasra'yı yönetirdi. Filistin'in güney şehri Gazze Strip, Mısır'ı Romalılardan geri alan İştar Opası Azize Zeynep'in adını taşır.

Stranca; İştar-Anası, Dor Işığının Yuvası; Yıldız Dağları. Trakya'nın Karadeniz kıyılarına paralel olarak, Bulgaristan'ndan İstanbul iline kadar yaklaşık

300 kilometrelik bir dağ zincirinden oluşmaktadır. Bu zincirin en yüksek noktası Kırklareli ilinde bulunan yaklaşık 1.031 metrelik Mahya (MAYA DAĞ) Dağı zirvesidir. Bulgaristan'da bu dağlar Strandzha adıyla anılmaktadır.

Trakya türküsü, "Maya dağdan kalkan kazlar"; KAZ, Oğuz boylarıyla özdeş kutsal kar ördeği, üç perdeli ayağı Türkmen kilimlerine resmedilir.

Simpson: Sem-opa-son, Samsun; Şam-ata-güneşi, Şaman güneşi.

Sidemera: Toros Ereğli'den çıkartılan dünyanın en büyük anıt mezarı. Işık geçiren beyaz oniks taşından yapılmıştır. Sümer erkek kral Mezarıdır.

Si-de-Mera; Mer Soylu Dağ inanışlı erkek. (mer/meri/mero)

Semiramisi; Sü-mer(a)-misi; Sümer Emesi; anası Sümer, Sümer kızı İştar.

Babil'e gelin gittiği yer, Sümer başşehri Potomyalıdır. Babil'in asma bahçeleri, memleketini özlemesin diye kralın ona yaptırdığı bahçelerdir. Bu bahçeler, Rize dağlarındaki şelalelerin arasında sarkan üzüm asmalarına benzetilmiş gibidir.

Sempson Zenon, Cenan; İstanbul'da 532'de çıkartılan gerici Hristiyan ayaklanmasında yakılan düşkünler evi.

Sedrus Libani: Lübnan bayrağındaki sedir ağacının Latince adı. Lübnan sediri. Lübnan, Pan inanışlı gemileriyle ünlü Fenikelilerin merkeziydi. Bu bağlamda Liban;Ulu Pan. Ulu Pan Sediri-us!

En iyi gemi sedir ağacından yapılır. Bu nedenle Lübnan bayrağında sedir ağacı vardır. Sedir, sedrus; Se-Dor-us; Dor soyundan gelen ışık.

Smirna: İsi-mer-ana**,** Sümer Ana. Yazar Selahi Diker'e göre İsi-İmir-Ana; Tanrıça Şafak ana. Sümerlilerin kurduğu şehirdir.

Smerdis: Sümer-itis; Sümer-oğlu, Sümer-Atası. 1.Karus'un oğludur, annesi Rizeli İştar Semiramis, kızkardeşi 1.Artemis'tir. Serhaz odur. (Bkz.Kserkses)

Subartu: MÖ.II. Binde Anadolu haritasında görülen uygarlık. Dicle ile Fırat arasındadır. Sümer-ata, "Sümerler" demektir. Devamında Akmenidler görülür.

Sümer: Mer-Soylular, Mar-si, Soyu Mer olanlar.

Kimmer ile Sümer/ Subar sesdeştir. Demir'i bulan uygarlık olarak da karşılık bulabilir. Özbekistan'da Sümer Dağları vardır. Semer-kent de ordadır.

Bulgularımıza göre Lazca, Sümercedir. Urduca ile yakın ilgisi olduğu da saptmalarımız içindedir. Sümerce, Lazca ve Urduca, 1.şahıs BEN olarak MA/ME diyor olması üç dilin ortak özelikliğidir.

Yukarı bakan kayık şeklindeki Sümer hilaline Maya dilinde **Tork/Turc** denir.

Şehr-i Zor: **Dor şehri**. Kerkük'ün eski adıdır. Osmanlı kayıtlarında da geçer. Bu adlandırma, Dor ile Türk adının sesdeş ve anlamdaş olduğunu gösterir.

Şû Beyi: Işığ, İşşuğ (Uşağ) Oğuz/Işık/Saka beyi. İskender'in yağmacı ordularıyla savaşan büyük Oğuz beyi. Kaşgarlı Mahmut ondan, "Kalasında topladığı Oğuz beyleri için günde 360 davul çaldırırdı" diye söz eder.

MÖ.4.yüzyılda yaşamış olan Şû Beyin İskenderle savaşlarını anlatan Şû Destanı ilk Türk destanlarındandır. Firdevsi'nin Saka Beyini anlatan Şehnamesinde de anlatılan aynı destan olmalıdır, çünkü fonetik analizimizde Şeh-name, Işığ-name'dir.

Sivas-Şarkışla'da Su; Öz (oz), suyun gözesi, göz, suyun fışkırdığı yer.

Özbekçe Semerkant, "Shû-mer çend" şeklinde ünlenir.

Şemmame; Şam-Eme, Şam-Anne. Şaman/Kam dansıdır. Horon gibi hareketli, canlı oynanır.

Şam: Işığı-Ma. Şam-an'ın kökeni. Ma'nın uşağı; Maş, Maz.

Suriye'nin başkenti olarak bilinir, ancak Suriye resmi kaynaklarında Suriye'de coğrafi bölge adıdır, başşehrin adı ise Dimaş'tır. Di-maş; Ata-Maz, yani Mazada; "Ölümüne direnen halk" anlamında antik sözcük.

ABD başkanı George Bush, 2001 yılında ikizkulelerin yıktırılması provakasyonuyla başlatılan Afganistan ve Irak'ın işgalinden kısa süre önceki demecinde, "3.bin yılın haçlı seferini başlattık, bir daha MAZADA olmayacak" demişti. Asyayı işgalin Suriye, Türkiye ve İran'a doğru evrilmesiyle(2011), "bir daha Mazada" olması muhtemel bu ülkeler sıkıştırılmaya başlanmıştır.

Şems: Güneştir. Şam-esi. Hatay'da düğünlerde geline bağış toplarken yapılan "şamoş" ünlemesi bir Şaman töresi görünmektedir.

Tati; Tat, Date, vb.Dede soylu. Moldova ve Rusya'da yaygın olan Tati-ana (Tatyana) kız adı, çok saygılı bir isimdir. Didinana/Dadi-ana gibi, Kibele'nin adlarından görünmektedir. Ta-tiana olarak açıldığında Atası Tan ışığı, olur. Tanya adı, Tatiana'nın kısaltılmışı gibidir.

Tatvan; Pan date/ Atası Pan.

Tisip: Tiş-ip; Teş-üp**;** Ateş-ope**.** Urfa'da (Opa-uri'de) Romalılar tarafından cezalandırılmış olduğu tahmin edilen antik Tisip şehri. Hitit kralı Atası-opa/Teşüp'ün şehri.

Tigranes: Turan-soylular. Tuğiran; Dikran. Tacında sekizli yıldız vardır.

Pers devletinin Türkmeneli eyaletinin kralı; Büyük Toros/Darius'un torunu ve VI.Büyük Bedri'nin damadı. MÖ.79'da Sezar'ın yağma ve saldırılarından kaçan Anadolu halkını korumak üzere bugünkü Silvan'ın olduğu yerde bir kale şehir kurdu. İnşası on yıl süren kale-şehir Tigran Kerti/ Tigran Agarta adını aldı.

1770 tarihli bir İngiliz haritasında bölgenin adı Türkmeneli'dir, 1820'den sonra bu bölgeye İngilizler tarafından Armenia adı verildi.

Tigran Akarta: (MÖ.77-MS.59) Maz-opa damı'dır. Karadeniz'de yenilen Başoğuzlu ordusundan kalanlar, Pompey'in yerle bir ettiği Potomya'dan kaçanlar buraya sığındı. Neron'un komutanı Korbula tarafından yıkılışı MS.69. Turani Eratların, Turani asker agabeylerin yeri...

Diğer adı **Tigran Kerti**; Tuğran Kuret Şehri; Kuret, Korata, şehitler yeri. Eğer Efes Kuretler caddesiyle benzetirsek, ulu asker ataların gömülü olduğu ANITLAR sokağı gibi düşünürsek Tigran Kert'i açılımında Tuğr-an Kuret'i çıkar. Tur'ların ulu atalarının gömülü olduğu Kuret anlaşılmalıdır. Kaldı ki 560 yıllarında burayı onaran Şamani Bizans kralı Justinyen (Oğuztanlı) buranın adını "Şehitler Şehri" koymuştur, iki isim de bu durumda örtüşür.

Kurucusu Tigran'ın adını taşırdı. Silvan'da Dikran tarafından MÖ.85-77'de kurulan bu şehir, Pers devletine bağlı Selevkosların başkentiydi. On yılda yapılan bu kale şehirde 300 bin kişi aynı anda kalabiliyordu, şehir üst üste mahallelerden oluşmuş, birbirine geçmeli gizli yolları olan bir direniş kalesiydi. Romalı zalim komutanlardan kaçanlar bu kaleye sığınmıştı. Roma kralı Neron(54-68) döneminde, komutan Korbula eliyle yerle bir edildi.

Mezopotomya Uygarlığının yıkılışı budur! "Sümerleri yok eden Yahudilerdir" diye anlatılan efsanenin altında bu tarih vardır.

Bugünkü adı Silvan; Pan Ulus'u, Sili-Pan demektir. Mitridate'nin diğer adı Pan'dı, onun halkı/ulusu MÖ.63'de yenildiği dönemde Potomya'dan buraya geldi.

Şehrin bir adı da "Şehitler Şehri"dir; Kor-ata yeri ile anlamdaştır.

Tigran Kuret'inin yağmalanmasıyla kasaları dolan Roma Bankerleri, bu parayla yeni yağma seferleri düzenleyebilmişlerdir. Önasya'ya 1.yüzyıla şekil veren Romalı korsanlar "iptidai yıffın" ile böyle egemenleştiler.

Tigris: Ti-gor-is; İda'sı Karus! Dicle nehrinin antik adıdır.

Teodous; Teo-ata-us; Dağ atalı Oğuzlu. Bizans kralı Teodous, Katolik dinini devletin dini olarak ilan ettiği için Romalı tarihçiler ona Büyük Teodous der. Teo-Zeus; Zeus inanışlı.

Teoman; Teo-pan; Pan inanışlı, dağ tanrılıların beyi.

Terekeme: Terek-eme; Türük/Türk Eme, Türk Atalılar. Antik Horasan'da "Kenger Etrek" (Türk Orkun) adında geçer.

Osetya'da Terek Nehri; Osetler 1942'de Nazi ordularını Terek nehri kenarında durdurdular, 46 bin şehit verildi. 340 bin kişilik Oset halkının 89 bini savaşa katıldı, sağ kalanlardan 34 bini Yüksek Sovyet nişanıyla ödüllendirildi.

Enteresan olanı, Osetlerin üzerine gönderilen Nazi askerleri, Gestapo'ya katılan Kırım Kızıl Ordusundan 2 bin Tatar Türküydü. (Türkü Türke kırdırma planı sinsice burada işletilmiş görünüyor.)

Tula'da doğmuş olan Leo Tolstoy, aslen Kazakistan Terek boyundandır. Terek köylerinde masallar derlemiştir. Dağıstanlı Tereklerin Çar'a karşı savaşını Hacı Murat romanında anlatır.

Theodosiopolis: Te-odo-si Opolis. Erzurum'un antik adıdır. Dadasi/Dağ-atasi-şehri; Atası dağlılar şehri; Dede'os/dadaş şehri.

Thate; Dada, Dad, Ded; baba, dede, dide. Dat, Zat.

Themis: Şems'tir. Antik Yunan'da adaleti ve düzeni sağlayan tanrıçadır. Adalet Sarayları önünde, elinde terazi tutan kadın heykeli odur. Şaman kültürüdür.

Tuthaliya; Tut-hali-ya; Ulu-Hitit yeri. Çorum Boğazköy'dedir.

Burada kabartması olan çift başlı kartalın pençelerinde iki korkak tavşan vardır. Çorum halkı korkak tavşan eti yemez!

Turtat: Tur Dedeli. Atası Dor. Gregoryan Ermeni (Ortodoks) atası Kirkor, Durtat'ın kardeşidir. Katolik olmamakta direndikleri için Hıristiyan mezhep savaşlarında büyük zulüm gördüler. 1915 Tehcir'inin arka perdesinde bu tarihsel çatışma vardır. Fatih Sultan Mehmet zamanında ilk defa İstanbul'a girebildiler. Katolik Fransa büyükelçisinin zorlamasıyla 1820'de 2 bin Ermeni, Anadolu'ya geri göç ettirildi. Anadolu'da da onlara huzur verilmedi; Fransa'da eğitilmiş provakatör (korbakor) Ermeni gençler onları komşularıyla birbirine düşürdüler, Türk ve Kürt köylerine saldırttılar.

İstanbul'dan Ankara civarına 1820 sürgünüyle gelen Gregoryan Ortodoks Ermeniler İstiklâl Harbine büyük destek verdiler. Hatta Atatürk'e ikamet için verilen Çankaya Köşkü bu ailelerden birinin armağanıdır. Atatürk'ün köşke taşınmadan önce, Fikriye Hanımefendi ile birlikte (Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk

hanımefendisidir) birkaç ay kaldığı Tren İstasyonundaki yoksul direksiyon evindeki ilk banyo küveti ve yatak somyesi de böyle bir armağandır.

Tiridates: Dur-tat-es ile sesdeştir. George Frideric Handel Tiridates için "*Radamisto"* ve Reinhard Keiser "*Octavia*"operasını besteledi. Radamisto operasındaki Monime/Eminem rolü opera tarihinde en önemli rollerden biridir. Eupadore VI.Büyük Bedri'nin kızı Kleo Petra'yla evlenen Ermeni kral diye bilinir.

Durtat, Sasani Pers hanedanından, Armenia eyaletinin kralı olarak bilinir. Şaman inanışlı, ata dedesi Büyük Bedri!nin yolundan giden, Hristiyanlığa direnenlerin kurduğu "gizli asker kültü" Mitraizm inanışını geliştiren kraldır.

Bkz. http://en.wikipedia.org/wiki/Tiridates_I_of_Armenia

Thutankamon: Thut-an-Ka(u)man; Dad'an-Kuman. Dedesi Kuman soylu Mısır kralıdır. Başındaki sarı-lacivert başlık Lapis Lazuri taşındandır. Genç yaşta öldüğünde, karısı Nefer Titi, Hitit kralına mektup yazarak yeni bir koca istedi! Bu durum aile bağlarının Çorum'da olduğunu gösterir.

Tivoli: Su foli; su çukuru, yuvası. Tivoli Fall; İtalya'da ünlü şelalenin adı.

Türkistan: Türk-esiğ-tan. Türk-uşağı-yeri. Antik adı Mar-gi-ene.

Forsundaki simgeler; sekizli yıldız, hilal üzerinde beş yıldız, ikili pamuk kozaları, yedi beyaz nokta (Kaf dağlı), ortasında at, çevresinde Türkmen kilim damgaları.

Tengri Ula: Tun-oğürü, Tengri Ula; Ulu Tanrı. Tanrı Dağları.

Teşup: Zazaca Ateş-opa, Opası ateş; Güneşin oğlu. Teş/tiş; güneş. Hitit kralı Teşüp. Van'ın eski adı.

Trabzon; TurAbasi Önü. Antik adlarından **Atropatene,** Azerbaycan ile sesdeştir.

Tyana/Tuanna: Tana, güneş ülkesi. Bor'un eski adı. Teos bilimevinden dolayı İzmirli bilgin diye anılan Philostratus aslen Bor doğumludur.

Taurus: Toros Dağları. Dor/Tor-oz**;** Dor Uşağı/ışığı.

Kafkasların bir adı da Periatoros'tur. Toro, Latince boğa demektir. Toros dağlarının diğer adı Binboğa Dağlarıdır. Dorlar, boğa inanışlı kabul edilirdi.

Togharian: Doğuran dil. Uygur dağlarından yayılan Hint-Avrupa dillerinin ata adı; Togur/Dokur dili, Tocharian.

Urartu: Ur-ar-ata; Uri-er-utu/Utu-ar Uri. Ar-utu, simetrisinde Utu-ar/Odo-r/DOR. Dor Uri, Dor oğri, "Dor yeri".

Dor'lar, askerliği sanat gibi güzel yapan, Kutlu asker, Tanrı için savaşan, Ata-er/erata'dır. Erat, Arat, Arta, Urdu. dorların diğer adıdır.

Van: Pan. Pan inanışlıların boyların yeri. Eski adı Teşüp; Ateş-opa; Soy atası ateş/güneş olanların yeri.

Zito (Zito Venizelos)**:** Dito, dido, dedo. Büyük, Dede.Yunanca "yaşa".

Zeugma: Zao(ğ)-Ma. Dağ-Ma. Açılımı;Tao(ğ)/ Teog/ Zaog- Ma (Ma; Tanrıça) Dao-Ma. Ro-Ma fonetik yakınlığına ve ROMA şehri ile anlamdaşlığa dikkat!

Zenon: Sin-an, Sin/San/Can anaların yeri, yaşlılar için bakım yurdu. Bizans döneminde Sultanahmet'te Hristiyan ayaklanmasında yakılan bakım yurdunun adı; Zenon.

Zir: Dir, Dor, Thir, Tir, Tur, Tor; İda-Ur, Işıktan üreyenler. Zir, Ar-esi, ışık ata'dan ur olanlar. Tür'ün ilki anlamındadır. Azor, Hazer, Adori/Dori/Dorlar. Azeri, Asuri, gibi bir çok sözcüğün içinde geçer. Afgan halkının büyük bir kısmı Türkçe konuşan Hizor halkıdır.

Tur, güneyli olan, AR-TI olandır. Bu analizimizde, atası Azer olan Hz.İbrahim'in soyatası da Tor/Tur-ika çıkmaktadır. Yaşadığımız Atlas'ta adlanan ve var olan herşey Tur'un oğulları görünmektedir.

Zeus: Ise-Us; Işığın Uşağı, Işığın oğlu. Zeus, Anadolu'nun PAN/Pagan/Şaman inanışının Tanrısıdır. Hitit güneşi onun simgesidir. Sekiz ışıklı semboller onu ifade eder.

Malazgirt ve Kürt üzerine

Kürt: Kor-ata, Kor-si, Korlar. Kor'un oğulları.

Kor, Güneş'in antik adıdır. Sasani dilinde Gur/ Kur Tanrı'dır. Şaman Oğuz kültüründe "ulu ışık" demektir.

Büyük ulu ışığı yüreğinde taşıyan ve yağmacı Romalılara karşı elinde kılıçla savaşan atalarımıza da Kor yürekli denilmesi boşuna değildir.

KÜRT (Kursi) sözcüğünün sonundaki T harfi, S çoğuludur. "Kürtler" denilmesi antik dilde hatadır, Kürt demek zaten KUR'un çoğul halidir. "Kor gibi" benzetmesi, "Korsi" olabilir, ancak burada Kor-atalılar anlamındadır; Güneşin Oğulları, "Korlar" demektir.

MÖ.550'lerde yaşayan Akamenid devletinin kurucusu 1.Karus'un kavminden olanlara da aynı adın verilmesi beklenir. Bunu biraz açalım.

1.Büyük Karus'un oğlu olan Arta-Serkoz'un bir adı da Kaskar'dır, açılımı "Oğuz-Kor" olur. Ki o, kızkardeşi 1.Artemis ile birlikte Atina'ya kadar gitmiş, Anadolulu bilim adamlarını kaçırıp köle gibi çalıştıran oligarkların elinden onları kurtarmıştı. Yunan uygarlığı köle ticaretiydi ve en pahalı köleler ise ilaç yapmayı da bilen Amazon kadınlar ve bilim adamlarıydı.

Köleleri kurtaran Kor gibi yürekli Oğuz beylerine antik dönemde KARUSİ, HORAS-ANİ adı verilirdi. Karus'un kurduğu devletin adı bu yüzden devletlerinin adı AGAMEN-İT, Akaman-si (Egemen-ler) idi. İranlılar ona Agamenus(ş) der, Karus'a Kuroş dedikleri gibi. Fonetik analizimize Kuros ile devam edersek, Kur-Ata, Kuret, Kurt, Kûrt, hepsi sesdeş düşer.

Arta Kserkses veya Serkoz, Serhat, Çerkez veya Sümerdis… Annesi ESHTAR (İştar) Doğu Karadenizliydi. Muhtemelen Gelinkaya'da rölyefi bulunan Potomya kızıydı. Hatta babası 1.Karus, asma bahçelerini özlemesin diye, ona, adıyla tarihe geçen "asma bahçeli saray" yaptırmıştı.

Serkoz'un soyundan devam eden Mitridat hanedanı annesinin kan bağı nedeniyle Kafkasya ve Karadeniz bölgesinin satrapları oldular.

Kızkardeşi 1.Artemis'in soyundan oğullar ise, ise SelevKos ve Sasani Uygarlığının yöneticileri oldular. Pülümürlü Filistin Kraliçesi Azize İştaropa Laila Zeynep de bu soydandır. Yani Sasaniler de Karusi olmakla Kürt olarak adlandırılabilir.

Sürekli karlı olan büyük dağların adında KOR adı vardır. Oğuz boyları Kaç-Kor/Kaşgariler olarak da adlandırılır. Karlı dağlar ile KAR/KOR bağlantısı açıktır, Tanrının bereketi bu beyaz KAR örtüsündedir, onun olduğu yerde su eksik olmaz, orada bereket ve hayat var demektir. Oğuzların yurdu onun için dağlık alanlardır, antik tanrılarına Dağ Tanrısı PAN, Pan inanışlılara da PON-T denmesi ondandır.

Hindi Kuş (AnatiOğuz) dağlarının Oğziani bölgesinde Kürtçe konuştuğu bilinen bir halk halen daha vardır. Eğer ABD, Buda heykelini bombalarken onları da bombalamadıysa! Kürtlerin işte oralardan, Alpaslan'ın ordusunda Anadolu'yu kurtarmaya gelenler olduklarını düşünebiliyorum. Yağmacı batının tarihçileri yenilgilerini hiç unutmazlar. Alpaslan'ın ordusunda kendilerini yenen Kürtleri er geç cezalandıracaklardır. Adlarında var olan KARUSİ sıfatı yağmacı küresel efendilerin hedefi yapmaya yeter.

Sezar'ın senatosunda tarihten ve hafızalardan silme cezası kimlere verilmiştir, yeniden bakmakta yarar var. Onlar kendi sömürgeciliğinin önünde engel olanları hiç unutmazlar.

Kürtlerin Oğuz soylu olduklarına dair Özer S.Özgüç imzalı bir çalışmaya rastladım. Fonetik analizimizi destekleyen bazı bölümlerini buraya alıyorum:

"*Herat'tan üç fersah yukarıda Ulenknişin yaylasının batısında Kürtnişin adında bir köy vardır... Anadolu Kürtleri o diyara bir sefer yapmadıklarına göre, bu adın yöre Türkleri tarafından verildiği ortadadır.*

Aslında bunda şaşacak bir şey yoktur!.. Çünkü Kürt kelimesi TÜRKÇE'dir ve zengin mânâlar taşır:

KÜRT : Kar yığını, çığ, bir çeşit kayın ağacı, ayva ağacı

KÜRT : kalın kar yığını (Kazak lehçesi)

KÜRTİK: yeni yağmış kar (Kazak ve Tarançi lehçesi) çığ (Sor Lehçesi)

KÖRT : Kar yığını (Kazan Tatar lehçesi) Karların dağlarda teşkil ettiği saçak, kar yığıntısı (Çuvaş lehçesi)

KÖRTÜK: kar denizi veya kar çölü (Uygur lehçesi)

kar yığını (Teleüt, Soyon ve Karakırgız lehçesi)

KÜRTKÜ: kar yığını (Karakırgız lehçesi)

KÜRTÇÜK: kar yığını (Yakut ve Çeremis lehçesi)

(Kürt Meselesi, M. Şükrü Sekban, 1979, sf.18-19)

Daha da enteresanı, geçenlerde (2001, Mart) STV televizyonunda konuşan ve ülkesini tanıtan Afganistan Büyükelçisi gösterilen filimdeki bir halıyı "KÜRDİ" diye adlandırdı... Kendisine, "Niye bu halının adı KÜRDİ?" diye sorulunca, ne cevap verdi, biliyor musunuz?..

- "Çünkü bu tür halılar Afganistan'daki DAĞLI BİR KABİLE tarafından dokunur," dedi..

Van Milletvekili İbrahim Aras dönemin GERDİ aşireti reisi OĞUZ Bey'e sorar:

- "Bu ad TÜRK adıdır, (Sen Kürt'sen) sana nasıl gelmiş?"

*- "Bendeniz **21. OĞUZ**'um... Bizde baba evlâdına kendi babasının adını verir, bu böylece devam eder, gider," cevabını alır."*

Sayın Özgüç'ün çalışmasında benimle örtüşen bu bilgiyi desteklemeye devam edelim. Gerdi aşiretin adında bir KOR-ATA vardır, Kurdi, Korsi ile sesdeştir, Horas-ani'ler gibi Karusi olmayı işaret eder.

Malaz-Girt sözcüğünde "Girt" bulunması bir tesadüf olamaz. Alpaslan'ın Herat'tan ordu toplayarak geldiği, 1071'de otağ kurduğu yerin adıdır Malazgirt. Otağ kurulan yerde GERTİ MELAZ, Kürt Milis'i vardır. Onlar "melik" gibi, Ortodoks (Oğuz atalıdırlar) Ermeni akrabalarını Katolik ordularının zulmünden kurtarmaya gelmişlerdi. Tarih boyunca Anadolu'ya batıdan gelen saldırıları durdurmaya, kılıcını kuşanıp gönüllü gelen Emir ve Melik'ler hep Herat'dan gelmiştir.

1071 tarihi Türk-Kürt-Ermeni kardeşliğinin tarihidir. Hatta, yağmacılar Malazgirt'e götürdükleri Rumeli'den toplanmış askerleri Alpaslan'a karşı savaştıramadılar; askerler aynı dili konuştuklarını görünce savaşmadan teslim oldular.

2003 yılında, Herat'daki kutsal buğdayın ulu atası BUDA heykeli, ABD tarafından dinamitlenerek yerle bir edildi. ABD silah şirketlerinin başlattığı 3.Bin Yılın Haçlı seferi böyle başladı. Dinamitleri yerleştiren uzman teröristler, El Kaide adıyla Tunus'ta kurulan terör şirketinin işiydi. KorAta'lı Oğuz yurdumuz Afganistan, bombalarla delik deşik edildi. Sırada Anadolu Karusilerinden terörist devşirmek var.

Anadolu'ya Haçlı seferleri yaptıran Venedik tefecilerinin ardılları, 1071'den beri Gerti/Kürt milislerini de, Ermeni Ortodokslarını da, özetle HORASANİ Oğuzoğullarını sevmezler. Kürtlere de Ermenilere de aynı toprakları vaat edip ikisini de kandırıyorlar.

Antik Horasani, yani Hindi-Kuş (Anası-Oğuz) dağlarından olanlar arasında, yani Karus Analılar arasında ırksal veya dilsel bir ayırım yoktu. Bütün boyları orada bulmak mümkündür. Ortak olan Hilal inanışlı olmak kardeş olmalarına yetiyordu, çünkü bereketi yok eden Roma ordularına karşı birleşip kaynaşmaktan başka çareleri yoktu.

Antik toplumlarda önemli kimlik belirteci Kutsal Hilal, yani Ay İnanışlı olmaktı. Uma-Esiği, Uma-iti, MEDE, Mautu, Amaz, Amiti, Amed bunu izah eder.

KUR inanış adı ve sıfat olabilir. Kor, Gur, Gür, Kır gibi. Kur-usağı, Kor-Işığı, Kor atalı, Kor soylu demek için Kor-si, Kur-ti gibi çoğul eki alması gerekir. Şunu demek gerekir, Kürt olmak, insanı başka bir ırktan yapmıyor.

Sümerler gibi Şaman kültüründen olduklarını ayrıca belirtmeye gerek yoktur. Bağlama ve davul zurna çalan bir kültürün içinde oldukları açıktır. Zaten bağlama çalanlar atadan kardeştir demek için müzikoloji bilmek gerekmez.

Daha ötesi, Kürt adı ırksal bir tanımlama değildir. "Kor atalı", Kor'lardan olmakla, asker yurdu Herat (Korat, Kuret) ve Horasan'dan gelmiş olmayı ifade edebilir.

Malaz-Girt içerisinde var olan Kürt Milis'i veya Korata Milisi, ataları gibi yürekli olmayı, Horasan'dan kalkıp gönüllü olarak Haçlılara karşı bir bayrak altında savaşan Kor yürekli yiğit insanları tarif eder. Bu özellikteki insanların bir tek düşmanı vardır, o da tarih boyunca aynı tefeci sermaye çetesidir.

Lazca – Sümerce- Türkçe - Latince - Farsça Gramer Bağları

Lazca, Ulu-Oz, Ulu-Işık, Sümer Tanrısı LAZ'ın dilidir. Türk dillerinin ilk mayası gibi görünmektedir. Bu nedenle en eski Oğuz Türkçesi Lazca'dır diyebiliriz.

Lazca'da çok sayıda Erzurum şivesiyle örtüşen sözcük vardır. Anımsayalım Erzurum, Cunni Mağarası kaya yazıtları Ön-Türk Tamgalarıdır. Adeta, Kaşgar dağının iki yamacındaki dillerden biri, diğer yamacındakiyle aynada simetri gibi durmaktadır. Örneğin:

Lazca "bu": **ham, am mu.**
Erzurum'da "bu"; **aham, aham mu, am bu.**
Lazca, "bu ne": **Am mu yen**?
Erzurum'da: **Am mu ney, am mu niy?**

"**Ne**" soru hecesindeki N 'yi, ortadaki bu sesi ünlendirmeye dikkat!
Lazca'da önden E sesi alarak; "(y)**en**" olmuş!
Erzurum'da ise arkadan E sesi alarak; "**ne**(y) olmuş!

Sanki N harfini Latince EN, Türkçe NE olarak ünlendirmek gibi, aynada görüntü vermektedir. Örneğin, Ardeşen'de Dursun Ali, Erzurum'da Ali Dursun. Birinin ön eki diğerinde arkaya geçiyor.

Erzurum diliyle İngilizce bile akraba çıkmaktadır: Erzurum'da kabaca söylenen "hayır"; **dı get**! Breton dilinde hayır; **ket**! Bu nedenle Erzurum yerel ağzını bilmek antik analizlerde çok önemli görünüyor. Daha önemlisi Lazca, Lat dili, bütün dillerin altında çıkıyor!

Lazca Gel; **mohti**; Uma Oğ-si, yani "ışığım ol", ışıklandır beni, ışık gibi gel! Işık gibi içeri girmek, koşarak yürümek, yani çağrıldığı yerde ışığını/suretini göstermek!

MOHTİ/Meğdi/Mehti: Geleceğine inanılan kurtarıcı.

Mehdi/Mhti Okhuz, Antep Zeugma'daki Oğuz atasının adı. Her iki yörenin adı da Oğuzeli'dir. Mozaiklerde resmedilen Oğuz Kralı Laz MOHTİ OĞUZ'dur.

Lazların eski adı olan EYZİ, Oğuz ile sesdeşdir. Kuzeyli anlamında, Eksi Yön'den Eyzi/Eksi/Oğzi olanlar. Sibirya'dan, kuzeyden gelindiğinin ten, göz ve saç rengi belirtisi de vardır.

Laz dili, ilk çocukluk çağı konuşması gibi, "Kim yaptı, Ben yaptı" şeklindedir.

Geldim; **'ko-mopti'** (ko-mohti)

Gittim; **'men-dapti'**; ben yol deptim, Ben dep'ikledim, topukladım, yürüdüm…

Gezdim; **'ko-gopti**.'; ipini koparmış, "kop da gel", yerinden kalkıp yürümek, kopmak, çocuğun "ben içti" demesi gibi, "ben kop-ti".

Karadeniz'de yaşanan tufandan sonra halkın Mezopotomya taraflarına gittiğinin belirtilerinden biri de, Sümer tanrı adlarının burada yer ve dağ adı olarak var oluşu gösterilebilir. Hatta Kibele'nin diğer adları LAZ/ LAT, HOPA/Opa, HEVA, Atina vb isimler burada bulunur.

H.Tarcan, Kazım Mirşan'dan kaynak göstererek, "Oğuzlar, Anadolu'daki ilk Türk kavmidir" der:

"On-Atalarimiz, bu denize, Yunanlilardan çok sayıda, binlerce yıl önce OQ-OZ ULIQ KOL demişlerdir.OQ-OZ, "Tanrıyla özdeşleşmiş OQ'lar, OQ halki demektir. OQ'lar ise, Anadolu Türklerinin Ön-Türk gurubudur.

TRABZON kentinde AYA-SOFYA kilisesinin içindeki yazılar da Ön-Türkçedirler. Bu yazıların, "eski Grekce" oldukları iddia edilmişse de asla bu dille okunamamışlardır.

Istanbul'un tarihteki ilk adının OY-OG olduğunu anımsatıp, birkaç LAZCA kelime veriyoruz: (İlki Ön-Türkçe , ikincisi Lâzca'dır, anlamları aynıdır.)

ËM AT = med ma...

ËS AT = sed si...

OQ ËM = him...US

UQUV=sima… ...

AT-UCUVA = tkva...

OQ OYUNU = hini..."

Burada Kazım Mirşan, Lazca ile Türkçe'nin aynı kök hecelerden oluştuğunu ve bunları yer değiştirerek konuştuğunu saptamaktadır.

OQ-OZ ULIO KOL; fonetik açılımında Oğuz Ulu Oğlu demektir. Oğuz Ataları!

Kazım Mirşan'ın işaret ettiği gibi, İstanbul'un ilk kurucu halkı da Kaskai Oğuz halkı olmalıdır ki Bizans kralı Adrianus'un parasında da BAZİLEUS yazmakta olup bayrağı hilal-güneştir.

Laz halkının kemençe ile bağlantısına bakarak diyebiliriz ki Giresun'a kadar bu sınır devam eder. Bölgenin önemli merkezi olan TRABZON şehrinin antik adlarından biri ELİZON'dur. Açarsak, İ'LAZ- AN, Laz Analılar yeri olacaktır.

Doğu Karadeniz bütünüyle antik HATTİ bölgesidir. Açılımında Amca'lar, Ata'lar, yani güçlü atalar, şeddeli halde ATA vardır. Lazcada Amca; İTİ, çoğulu İTTİ, burada belirleyici olandır. (Kerkin İtisi Mitridate!)

İti'yi şeddeli, "fortissimo" söylersek İTTİ olur. İtti, Atti, Hatti, aynı sözcüktür.

Rize'de emice, amuca, şeddeli (fortissimo) haliyle Ammuca, Emmice'dir, kısaltılmışı Emmi olur.

Antik ARİ sözcüğü Ur eden, Lazca BİR, AR ile sesdeştir. Var eden kadını, Khari, Hari, sözcüğünü şeddeli söylersek HARRİ olur. Huri, Huri, Hourri burada şeddeli halde, güçlü kadını ifade eder.

ZE-U-MA'da ortaya çıkan mozaik belgede adı yazılı olan MHTİ OKHUS, Laz Başı'dır, Bazi-Leus'tur. Bugün Abazya'da bulunan SOHUM şehrinde adı vardır:

ZU-U-MA; SO-HU-MA'dır. Se Of Ma; Ma'nın oğlu. Eğer tamgayı sağdan okursak, MA-O-Si, MAZ, MAD Oğuz, MED-İ OĞUZ olacaktır.

Türkçe'de sesli harf araya girer, yazarken bu harf düşse bile mutlaka okunur. Zeugma mozayiğinde MHTİ OX yazabilir, steno yazısı gibi kısaltılmış olabilir, ancak okurken açarak okunur, kelimeler iki heceli hale getirilir ve sesli harfleri eklenir.

Örneğin STR harfleri İŞDOR'ın sıkışık halidir. Önde veya arkada yer alabilir. Önek olduğu zaman Str-abon, arka ek olduğu zaman ise heceler DOR-İS gibi yer değiştirir, Amaz-tris olur.

Bu dil en eski Oğuz dilidir. Oğuzeli adı ile bilinen yerler, muhtemelen ilk yerleşim yerleridir. Rize Kaçkar Dağlarını ortalayan, Hopa, Rize, Artvin –Yusufeli - Fırtına Vadisi – Torul – Kelkit bölgesi ve bunların sahilleri Oğuzeli'dir. Örneğin, Çamlıhemşin'de Dor atına Oğuz Atı denir.

Lazcayla ortak bir sözcük: "İşte"

Lazca, işte : **Aha**… (Sözün önüne ek!)

Türkçe, işte: **Aha**…. (Sözün arkasına ek!)

Erzurum'da; **Aha, Aha neya.**

Rize'de; **Habu, aha bu.**

Lazca küçük çocuk; **bere-pe**

Peri-bi; "yeni bir ışık" anlamında. Güneş kültü içinde bir tanım.

Türkçe'de "**Bi Peri**" diyelim; anlam aynı oldu!

Yunanca'ya gidelim; **Pi Peru-mu**... (Perisiz demiyor, bir peri diyor. Esmer güzeli kızı tarif ediyor, kara bi-berim diyor.)

Türkçe genç kız tarifi: Ay parçası, ayın ondördü gibi güzel!

Lazca "nana-**ckimi**"; anneciğim, "**ciğim**" ekinde bize bir ipucu verir; CKİMİ=CİGİM.

Lazca "nana", anne demektir. İ'NANA ise bildiğimiz Kibele'dir! İnana'nın Hey Nana olması muhtemeldir; Ulu Ana demektir. İNANNA içerisinde NN çiftlemesi ise vurgudur, değer artırıcıdır.

Nana, İngilizce günlük dilde "anne" demektir; İngilizce'nin altındaki eski Türkçeyi, yani Lazcayı, aile sözcüklerinde görebiliyoruz.

Burdur'dan Yörük Türklerin ağzıyla:

"**Bak bi. Gedin hari**, yen yun gon!"

"**Bi bak. Hari gedin,** yeyn, yıhayn, goyverin!"

(Hari, hadi gari; İngilizce acele edin; **hury**!)

İlk harfi/heceyi yer değiştirme, "aynada simetrik sesler":

Sema – **Esi**ma –Esma (Esi-tauna, Estonya dilinde kız adı)

Şa**s**man –**Os**oman –**Otto**man /Osman

Man**as**-**As**man(Asuman, Osman)

Uruma -**Ro**ma

Sitanboli –**İs**tanbul

Recep – **İre**cep

Dağ-**İd**a-**Ada**

Di-İdi

Maz-**Ama**z -Abaz (Maz; MA-isiği; Moisy)

Ma - Oma –**Um**a (Maye, O'Maye; yazarın adının yerel ünlenişi)

Karsu- **Akar**-su, **Kara**su Nehri

Uygar – **Yu**ğar/yığhar (Erzurum'da çamaşırı yıkanmaz, yuğhanır.)

Digor-**İdi**gor (Digor; Kars'ın ilçesi. **İdagor/Hadagor;** Trabzon'un Çaykara ilçesi)

Si-mer; **İsi**-mer, **Ze**mir (İzmir)

Epey bi – Bi epeyi (Rize)

Şehr-i Dor – Dor Şehri: Kerkük

Türkçe ile simetrik akraba sözcükler hemen bütün dillerde görülmektedir. Bunun nedeni dillerin başlangıcında tamga (kök hece) sistemi olmasıdır. Simetrik sözcükleri analiz ederken tamgaları sağdan sola doğru okumak veya tamgaları öne-arkaya almak şeklinde düşünülmelidir Örnek:

Mer-**su; Su**-mer

Mersi; Farsça'da ve Fransızca'da teşekkür etmek. Fransa/France; Fer-anasi.

Per-si;Si-ber

Tina; İti-Ana, Ana-İti(s).Ata-Ana, Ana-Ata.

Tor-os (Tor-is) – Sitar (İştar, İsitur). Kub-**istur**-ya (Ereğli'nin diğer adı).

Maz-ti; Si-mas (Simaz, Sivas, Sibas…)

Mer-**o; O**-mer, Homer.

Tengri **Ula/ Ulu** Tanrı.

Sözcüğü yer değiştirerek kurduğumuz cümlelere devrik cümle diyoruz. Tamgaları yer değiştirmekle aynıdır. Örnek:

"Epey bir söz saydı bana."

Rize dilinde: **Saydi m(b)a epbeyi bi soz.**

İngilizce: **Said me a few words.**

Türkçe, **"**bir çay **daha". "daha** bir çay**".**

İngilizce'de "To be" (olmak) temel fiiline karşılık, Rize'de, "bi dur, bi gel, bi yap, bi ol, bi de…" emir fiillerinde, kuvvetli istek halini veren "bi", sona eklendiğinde "be" olur; "dur be, gel be, yap be…" gibi.

Zekâ'nın güneş kültünde açılımı: Ana-us; Esi-ana, Si-un, Zihin.

Zihin; Zi-in, esiğ-ene; ana ışık. Latince zekâ; Na-us, ana us, ana ışık.

Sin, Sun (güneş); Si-ana; ana ışık.

Arapça Zekâ; İse-aka; okka ışık; ışığın cevheri.

Allah: Farsça (ve Rize'de) Ella, Azerice Ella, Ön-Türkçe Ulla (Tengri Ula), Yunanca Hellas (Ulu-oz), Eski İngilizce Alles.

Fi sayısını bulan **Fibonacci'**nin anlamı**:** Sayı anası, sayı deryası; Epey bi'onassi. "Few be"; fibi.

Fonetik açılımı: E**pey bir** (few be) **- çok bir**; "çok sayıda **bir", "çok bir deryası".**

"1-2-3-5-8…" Fibonaci sayılarının gizeminde Kibele, yıldız ve güneşi bulabiliriz. Kibele ÜÇ'tür; Ayın 3 hali üçlek Tanrıçadır, Rahmin üçgen olan şekli onundur, ve Üç Nokta onun belirtecidir. (Gordion duvar resimlerinden.)

GÖK TANRI tektir, onun sembolü güneştir. Üç'e üç tane bir ile ulaşılır; Gök-toprak-Su birleştiğinde. Toprak ve su birleştiğinde bereket URU; Uran, ürün

başlar, bu bereketi veren Gök Tanrı, Güneş'tir. O, A-tina/tauna/ata-ana'dır. Bir olandır ve dişildir, üreyendir, Ar/Ur olandır.

Lazca bir sayısı: **AR**. Diğer sayılar ondan üremiştir; cia**r**, suo**r**, vb. (İki-ar, Ucu-ar)

1+1=2 Eşit iki sayı birleşir aile oluşur; aile kutsanır.

2+1=3 Birleşen iki şey mutlaka ürer; üçlenir.

Kibele üçlek ve üçgendir. Ben, Sen ve O; Pan, Sin ve Oğ; Yeryüzü (Mu apa), Güneş ve Gök, kutsal hayat üçgenidir.

3+2=5 Marsın sayısıdır. Mars, ERTE, ARTI yıldızıdır. Çopan, Pan, Zühre, Dor, Sirius, Akyıldız, Sarı Yıldız, Mavi Yıldız, Kızıl Yıldız, Venüs, gibi çok adları vardır.

Beş, insan bedenidir; baş, iki kol ve iki bacak. Beş sekizlik ritmin adı Türk Aksağı'dır.

Fibonacci'nin 5 sayısındaki, artma/üreme/ UR olma'nın karşılığı, 2-3 düzümüne müzikte **Türk Aksağı** denir, bu da hoş bir tesadüf olmaktan öte görünmektedir.

5+3=8 Işığını güneşten alan gezegenler ve güneşi simgeler.

Aydın ve bilgili, akıllı olmak, dört dörtlük HACE/günahsız, mükemmel insan olmak kavramına karşılıktır. Pantus, Azerbaycan, Tahran, Sumer, Türkmen, antik Filistin, Ürdün, Mu bayrağı, Selçuklu ve Osmanlı padişah ve paşalarının yakasında, Türk polisinin yakasında ve Cumhurbaşkanlığı forsunda ortada yer alan ışık Şems'tir.

Osmanlı bayrağı 1844 Tanzimat (batılılaşma) hareketine kadar kırmızı zemin ortasında sekiz köşeli yıldız, sağa bakan hilalin ortasındaydı. Kaldırılan sekiz köşeli yıldız yüce önderimiz Mustafa Kemal tarafından 1923'de Cumhurbaşkanlığı forsunun ortasına yerleştirilmiştir. 700 yılında Bağdat halifesinin sembolü de sekiz köşeli yeşil çiçekti ve çiçeğin kenarlarından ışıklar açılırdı ki, ara ışıklarıyla Cumhurbaşkanlığı forsumuzla benzerliği bir daha dikkat çekmektedir.

Kuranda Şems'e inananlar Allah'a inanmış kabul edilir. Hz.Ali'nin sembollerinde hem beş hem sekiz sayısı vardır. Şems suresinde sekiz ayet vardır, her biri Şaman-Işık kültürüyle örtüşen (güneşe, aya, yere, göğe, gündüze, geceye, insana ve yeryüzünü ışığıyla donatana) sekiz öge üzerine yemin edilmektedir; suyu yeni doğmuş bir deve yavrusuna bile vermemek için onu öldüren Samedi kavmi bu yeminle Allah'sız (Yoğ-İda; İdasız) ilan edilmektedir.

Kafkasların ay tanrısı İştar/ İsi-Dor /Dor-us /Sirius açılımıyla Türk Işığı anlamlıdır. Azeri halk çalgısı "tar" ve Türkmenistan çalgısı "du-tar/odu tar", Pandu ülkesinin çalgısı "si-tar", Arap çalgısı zannedilen "odu/ud/ut" gibi çalgı isimlerinde Dor ve Işık kavramları vardır. Pandora, Dambur gibi telli çalgılar da Ön-Türk çalgılarıdır.

Tunus bayrağında Kibele'nin üçlek simgeleri, güneş, hilal ve hilalin ortasında yıldız, kırmızı bayrak üzerindedir. Osetya'nın bayrağındaki yedi dağ simgesi, Abazya'da, Acarya'da ve Ürdün'da yedi yıldız veya yedi köşeli yıldıza dönüşür.

Buraya kadar yıldızlar belli bir düzene uymaktadır. Ancak, PAN'dan daha büyük olan MAK/PAK (Beyuk, Buyuk, Büyük, Baug) ışığı, yani **"güneş" 16 ışıklıdır.**

A-Laz, Pe-Laz sözcüklerinde farklı bir ön ek analizi: İngilizce ile benzerliğe dikkat!

Pelaz/ Bi-Laz; Bir Laz olan; "to be Laz!"

Mi-Las /Mi-let

A-Laz; Bi-Laz.

A-Maz, A-Bas; Bir Ay Tanrısı İstar/Maz gibi olan.

A-tina; Bi-Güneş

A-tana: Bi Güneş (A-dana)

A-fer-um; Bir tanecik fer/per'imsin. (Aferim sözcüğünün fotoğrafı.)

A; "en" olanı, bir/pir/bi olanı ifade için ön-ek görünmektedir.

Uygur'da kız isimlerinde toprak-su ilişkisi, Karız Kültürü üzerineyken, Anadolu'ya gelindiğinde Güneş Kültüne giren, Kûb Ali/Kibele ve onun diğer adlarını kullanan isimler öne çıkmaktadır, ki bu noktada FER/Işık/Demir kök hece omaktadır. Demirin keşfi ve buna bağlı dilde fonetik sıçramalardan söz ederek bu araştırmamıza ışık tutan Halikarnas Balıkçısı'nın bu saptaması gerçekten altın değerinde bir saptamadır. (Işıklar içinde yatsın!)

Örneğin Çin'de yaşayan Sarı Uygurlarda bir kız adı; Suces. Su-cesi. Kayseri türküsü "**Gesi** bağları" çağrışımlı. Suces, su kâsesi, su-kese; içinde "su sesi" olan. Su gibi aziz olan!

Gramer olarak Latince ile Türkçe arasında en önemli bağlantı, hecelerin simetrik yer değiştirmesi şeklinde görülür. Bu durum çoğu zaman Farsça ile Türkçe arasında da geçerlidir.

Bu gramer yapısını çözmek için tamgalar/heceler sağdan sola doğru okunur. Zekanın ulu ağabeyi Niğde'li Apollo-nius, bu yolla açıldığında, antik Niğde bölgesinde Hasan Dağı adına ulaşılır. Niğde'ye adını veren de onun mucizeler yaratan bilim adamlığı olmalıdır; Nao İde (Yeni Tanrı). Yeni Tanrı Apollonius'un şifa yöntemleri tıpta ilkler içindedir, onun mucizelerinin İsa'ya atfedildiği söylenir.

Apo-ulu Ana-usi; Usi-ana Ulu-abey.

Usu-ana; Hasan, Husan.

Us-ane; Huseyn, Husen, Oz'an, vb.

Apollo Nius; Ulu-opa Ana-us; Abalı Hasan. "Aklın ulu ışığı"; Bilim adamı.

Ulu Apa; İlyapa; Kibele'nin diğer adlarından, Elif.

Anaus; Usi-ana, ışık anası, ışık kaynağı; Asan. (Kor-asan; Horasan)

Usi-ana; Zeyna, Ziğana, vb sözcüklere ulaşılır.

Apo-ulu; Ulu-abe; Uluğ Bey.

Işık kültürüne bir örnek de Gülnar'dan: "Yeter ki eğsiniz kararmasın". Eğsi; Oğ-esi; odunun ucundaki ateş. Rize'de yanmakta olan oduna "davli" denir, eğsi ile benzer anlamdadır; dav-li; dağ-uli.

Lazca su; H'CAİ, açıldığında temel sözcüklerden biri olduğu görülür. Telaffuzunda "Kac-hai" vardır; KAŞGAR'ın diğer söylenişidir.

H'cayi; Oğ-acei, Göğ esiği.

H'cai; çay, dere, su (sui). İskoçya'da "tea", tsae, çay! Çay; Kackai/H'cai'den gelen su'dur.

H'cai; Hace, haci, günahsız.

Müzikte, Latince olduğu bilinen notalar, aslında anlamlı bir cümledir:

DO-RE-Mİ-FA-SOL-LA; "Do-re Mi-opa İse-ulla"-Ti: "Ulu Işıklı, Ma Apalı Dor" Sesleri.

İtalyanların atası Etrüskler, Tur/Dor kavmidir, onların dilinde Do-Re (Dor) sesleri, "atalarımızın sesleri" olarak anlam bulması muhtemeldir.

Dor/Udu-are sözcüğünde bulunan iki hece/tamga, yer değiştirildiğinde, ar-utu/ART (sanat) karşımıza çıkar. Dore; U**do**-a**re**; Ar-udu; **ART**! (Tamgalar yer değiştirdiğinde fonetik kaymalar oluşur, örneğin D sesi T olur.)

"Dor sesleri" tanımı, sanat sesleri olarak düşünülmelidir. Antik literatürde sıfat olarak Dorlar, Moisi/Muzi/Maz (Ay Tanrısı İştar/Esiğ-Dor'a inanan Kafkas İberyasından gelenler, Amaz-on) müzik sanatıyla uğraşandır. Dor sanatı bütün sanatların anası kabul edilir.

Sol-La seslerine karşılık gelen, So-Ulla, tersten okunduğunda Ulu-os (Laoz/Laod/Lat) oluşur. Uli-os, İtalyanca güneş/soli karşılığıdır. Lao-İs; Çin'de Tao tanrısının adıdır.

İtalyanca "poğaça", fogacia; Boug-Ciya, büyük kıvılcım, büyük esiğ, büyük ışık. Büyük ateşte pişen, fırında pişirilen, anlamındadır.

Latince Fokus; Fog-us: Ocak. Büyük (boyuk, fog) ışık (us).

Antik tüm Kafkasyayı içine alan Doğu Karadeniz'in adı olan Kolkhis, örneğin Gürcü dilinde "halk", fonetik açılımında GOL-HİS, iki sözcüktür, ikisi de iki ayrı heceden oluşmuştur.

Gol: oğul, oğ-uli (July, Jül), kul, köl, gül.

His; Ğiz; oğ-uz

Goli Ğiz; Oğuz Oğlu

Issıg Gol "altın adam" üzerinde bulunan tamgada da okunan Oğuz Oğlu'dur.

Bu tür "**ikişer heceli iki sözcüklü ad koyma**" şekli Türkçe'nin temel yapısı olarak karşımıza çıkar. Son hece soy bağı verendir, çoğunlukla IŞIKTAN ÜREYENLER anlamında, ışığı, soyu kavramı veren US, İSİ, İZ, OS gibi S temelli hecedir.

Sadece Lazca olduğu zannedilen isimleri açtığımızda aslında öyle olmadığını görürüz:

Arte;"bir ışık": Arat, Erat, Artı, Arte-mis!

Şana; mutluluk tanrıçası, aynı zamanda alyans: Işık Ana, Suna, Seyna.

Tanura (gün doğumu): Tan Yeri, Tennure/ Nur-ten, Zinnur/ Nur-Sin

Loya (tatlı): Ulu-ay, Hulya, Ay-la

Irden (büyüyor): Erten; Tan yerinden ur olan, ışık oradan büyür.

Tenda (ışığın kız kardeşi); Tan-ata, Ata-dan (Almanca Tante; teyze)

Tutaste (ay ışığı): Dudu İsta(r), Işıtor Didi, Büyük ışıtan.

Gubaz (bir Laz kral adı): MS.405'de Hıristiyan olan ilk Gürcü kral, Yobaz!

Teona (ışıklı yer); Ata-ana. Güneşin doğuşu. Doğu ana, Doğan. Niğde antik Tuana.

Lazların Rize'de yerel adı Mohti'dir; Meğdi, Mehdi, Medi, Mete; büyük kurtarıcı demektir. Tarihin en büyük kurtarıcısı olan Büyük Bedri'nin Antep Zeugma'daki adı MHTİ-OKHUS; Oğuz Mehdi'dir. Yanındaki Vadili Hüzünlü Kadın mozayiği PAR-TUNE-OPA (Fırtına Aba) ise bizim FIRTINA Vadisine adını veren

Oğuz kızı başkadın savaşçı ARİADNE (Er-hatune) Abala'dır ve Bala kalesinde de, Atina'da da adı vardır. "Tiche" (Atik, Hatuka), Talih tanrıçası da odur.

Susalı Artemis'in diğer adı olan HOPALİZİ/ Laz-Opo, Rize'de "Akıllı ve güzel Laz Kızı" anlamında Lazopo'dur. Antik Opo/Aba sözcüğü ise, güçlü Amazon ablalar içindir. Bu bağlamda, Rize Potomya, Opo-Dam-ya, "Amazon ablaların damı (evi, şehri)" görünmektedir. Burada, iki nehrin getirdiği sellerin doldurduğu körfezde, toprak altında kalmış bir şehir olması muhtemeldir. Ancak yenilgi yıllarında Romalıların yerle bir ettiği bir şehirden söz etmek daha doğrusudur. Burası sadece OPO-DAMI adıyla bile en eski Oğuz yerleşim yeri olma özelliğindedir. Ki, Potomya'nın yukarısında Kibele ve Ayane dağları vardır.

Hopa ve Ariheva en eski Lazca konuşulan yerlerdir. Şuşalı Artemis'in Hopalı olması daha kuvvetle muhtemeldir. Çünkü Hopa'da Makriyali semti bize denizle ilgili bir başka sır vermekte, deniz savaşçısı Süvari Sümerlerin "bahriyeli" olduklarını söylemektedir.

Hopa Lazcasında "Hopa", güneşin olduğu yer, güneş şehri demektir. Bu durum Hopa'yı Sümerlerin en önemli şehirlerinden biri yapar.

Sümerce "dod"; Dayı. Mitri Date; Bedri Dayı.
Lazca **"dodi**"; Büyük kişi. Mitri Date; Büyük Bedri! (Lazca Bedri; Mitri)
Zazaca "**dade**"; Amca.
Gur; Gür. Kor ile sesdeş.
İzi: Ekşi. (Eyzi, eksi..)
Ku; koy. (Rize'de "habuni yerine ku!")
Sag; uşak, çağa.
Sig; sıkı (Rize'de "Habuni siki bağla!")
Udi; Uyudu (Rize'de "uydi")
E; ev (Rize'de "eu")
Biz; göz (viz, visi, pisi…)

Arhavi'nin köylerinde tamamen Lazca konuşulur. Arhavi köylerinde eskiden meşe ağacının etrafında bir sıkıntısı olduğu zaman kadınlar "mohti mohti" (gel gel) diye haykırarak dönerlermiş, bir süre sonra geriye dönüp "va mohti va mohti" (gelmedi gelmedi) diye dövünmeye başlarlarmış. Bu bir Şaman töresidir ve Mohti Oğuz'a "gel" diye dua edilmektedir.

"Va mohti", olumsuz hali, sözcüğün başına getirilen VAR'dır. Sondaki VAR olumlu, baştaki ise olumsuzluk eki olacaktır, tıpkı Mert-AN, NA-Mert gibi.

"Hey Mantıvar" türküsünde geçen Hıdr-ellez duasında, "Mantı-Var'ın vakti var" ifadesindeki PAN-Ti VAR, sanki Pan-ti Oğuz'u, yani Hızır İlyas'ı çağırdı, o da geldi bereket getirdi der gibidir.

Birçok sözcük batıya doğru göç ederken orada oluşan diller içerisinde erimiş, sonra tekrar batıdan gelerek dilimize girmişlerdir;"**koç**" gibi. **koçari, koçeri, kacari, acari, kaçkari, koçi, kuçi, koçbaşı, koç yiğit**, gibi birçok anlamda kullanılan "koç", Oğuz kültürünün temel sözcüklerinden biridir. İngilizce koç; takım kaptanı.

Eskiden mezar taşları ve evin eşik üstünde koçboynuzu bulunurdu. Bununla, "Bu insan/bu ev Tanrıya koç kurban eden Oğuz inanışındandır" mesajı verilirdi. Şimdilerde, takım kaptanına İngilizler gibi "koç" diyoruz.

İngilizce'ye geçip oradan bize dönen sözcüklerimiz gibi, Arapça'ya geçip oradan İslamiyetle birlikte bize dönen "Allah, Kelime" gibi pek çok sözcüğümüz vardır. Araştırmacı yazar M.Ünal Mutlu "Dünya Uygarlıklarında Türk Dili ve Kenger Uygarlığı" (İstanbul 2007) adlı kitabında buna çokça örnek vermektedir.

Kaşgari Oğuz lehçesindeki "ksi", "hsi" ötüşlerinin birbirine nasıl geçtiğine anlamaya çalışalım. Erzurum ve Rize şivesinde bir ortak ses vardır, "gel, kesileyim saa" derken yöre insanının g ve k harflerini aynı sesle, ç-c-s arasında çıkardıklarını duyarız. Tıpkı İngilizce "gmail" söylerken çıkan g (ci) sesidir. Bu ses ön dişlerin birleştiği noktada çıkartılır ve yine diş-dil ucu arasında çıkan c-s harflerine geçişli bir sestir. Eğer Kimer yerine Gimer yazılsa aynı ses olacaktı. Böylece, Gimer-Simer arasındaki fark çok azalmış olur.

Şimdi aynı fonetikle şunları okuyalım: Kimmer, Kemer, Kenger, Kingar.

Eğer bir küçük çocukla konuşuluyorsa, "gel" derken g harfi c-s gibi ve hafif, vurgusuz çıkartılır. Sevgiyle söylerken ses ince ve hafiftir, o zaman "sh" tınısına yakın bir ses olur.

"Sümer" derken, tıpkı Çince veya Japonca'da duyulan, fısıltıyla konuşuyormuş gibi "hsh" sesini duymak mümkündür. Eğer bebeği severken söylenen Rize nazlatmasındaki yerel sesi biliyorsanız, bu sesi anlamak kolaylaşır:

"Kishûm kishûm kishmânâ…" (Kızım kızım kızmana).

Şimdi Hüseyin yerine "hseyn" der gibi, Sümer yerine "hsmer" ötüşü vermeyi deneyelim; arada fark kalmayacaktır.

Harflerin fonetik algılanış biçimleri aynı sözcüğü farklı yazılışa götürür. Örneğin, araştırmacı yazar M.Ünal Mutlu'ya göre "TÜRK" sözcüğü eski dillerde şöyledir:

Tur (Sümerce), **Tör** (Eski Türkçe), **Tar** (Hatti, İskit), **Taaru** (Tofalar Türkçesi), **Dörök** (Macarca), **Tork** (Ermenice), **Terek** (Ön Türkçe, Uygurca), **Turgan** (Hakasça), **Tur** (Etrüskçe), **Tor** (Dravca), **Tur** (İskitçe/Sakaca), **Tura** (Çuvaşca), **Tura, Turo** (Etrüskçe), **Baga-Tur** (Ön-Türkçe), **Magu-Tur** (Macarca).

Değişik kavimlerde Türklerle ilgili kullanılan sözcükler: (M.Ünal Mutlu'dan)

Turuschka (Sank.), **Tureski** (Rus), **Tursikina** (Etr.), **Turski** (Sırp), **Tursci** (Latince), **Tuscus** (İtl; Toscana şehri), **Truscus** (Etrüsk), **Etruscus** (Etrüsk), **Turksu** (İskit/Saka), **Turco, Turca** (İtalyanca), **Türk** (Hz.Nuh'un torunu), **Otra** (Ön Türk), **Turia** (Truva), **Tur** (Grekce), **Turs** (Etrüskler), **Tura** (İskitler), **Tur** (Farsça), **Turan** (Türkler), **Tirhen** (Turhan karşılığı Etrüskçe), **Türkü** (Tanrısal ses), **Tur Dağı** (Hz. Musa'nın ilk çıktığı dağ), **Türbe** (Kutsal yer).

Antik şehir isimlerinde geçen **POLİ** sözcüğü üzerinde biraz çalışalım: P,V,F geçişli harfleriyle analiz edelim:

Fol/ Foli /Puli /POLİ

Voli/Veli (Beli)/Vali/Vala

"**Poli**"yi anlam olarak açalım; yumurtaların yatırıldığı "fol-luk" gibi, insanların toplandığı, hayatın canlandığı lob/merkez gözümüzün önüne gelebilir. Rize'de civcive "puli" denir. Kız bebeği severken ona Rize'de "puli", Trabzon'da "fuli" diye hitabedilir. İngilizce'de Poli Teyze masal annesidir.

İtalya'da TİVOLİ adında ünlü bir şelale çukuru vardır. Tivoli; si-foli, su-folu (su yuvası, su çukuru, şelale).

"Çiktum dere yukari, buldum kuşun **folini**" türküsünde yine "kuş yuvası"ndan söz edilir. İngilizce "fall" (ok.fol), yukarıdan aşağıya düşmektir, ki, düşülen yerde dairesel bir çukur açılır. Bir bağlantı da İngilizce "valley" (çukur vadi); vali okunur.

Güneş'i merkeze alan bir kültürde elbette güneş de fonetik yolculuk yapacaktı; Sin Can/ Güneş Can.

K-S geçişli sesleriyle Sin-Kin olabiliyor. Kina; Çin'in diğer adıdır. Bu analizimizde Kıta Çin'i güneşin ülkesi çıkıverdi. Kin, Kan, Kun; Gün. (Greyfurt'un Rize'de adı Kinkan! Sincan!)

Rize şivesiyle güneş; cunesi, gün esiğidir. Fransızca Cannes/Kan (Kun/Kın/Gun) ile sesdeş çıkıverdi. Akdeniz'in batısında yaşayanlarda beş sekizlik ritim dahil pek çok Doğu Karadeniz işaretleri daha bulunmuştur.

"Alfabe" sözcüğünün Yunanca Alfa-Beta'dan geldiği zannedilir. Bir de fonetik açılımına bakalım; F - P fonetik geçişlerinden yola çıkalım.

Alf/Alp; "Al apar, onu yükseğe kaldır" anlamında bir kısaltma.

AL; Ali/Ulu. Op/apa; ata, öğretici, büyük.

AL-P; Yüce öğreticinin A-Be'si.

Alfabe ile Arapça "Elif Ba" arasında da fonetik akrabalık vardır. Uli Op/ elif (alp)-be(!)

Etrüsk'ler alfabeyi öğretirken üzerine şöyle yazmışlardı: "……F E D C B A"

"**Tanrı adına başarılan zaferleri halka nakletme işaretleri!**" (Haluk Tarcan'dan)

Bu işaretleri sağdan sola sıraladıklarında okunan cümle bu idi.

Latin harfleri Ön-Türk tamgalarından doğduğunu ilk Kazım Mirşan ispatladı.

Mustafa Kemal Atatürk, yaptığı büyük Türk devrimi ile, Türkçeyi kendi ana alfabesine kavuşturdu. Anadolu tarihinde adı geçen bir çok özel isim, Latin alfabeyle yazıldıkları ve oradan Türkçe'ye taşındıkları için Türk insanına yabancı gibi durmaktadır. Bu araştırmamız umulur ki bu yönde bir tartışma başlatır ve bundan sonra antik sözcüklerin doğrusu yazılır.

Etrüskler kendilerine TURSİ'ler derdi. Tur Su olanlar. Anadolu'ya yağmacı asker olarak geldiklerinde onlara hiç de iyi bir anlam yüklenmemesi gerekiyordu. Anadolu Türkleri kendilerine Oğuz, Oz, Işık, Işığ vb. diyordu. Tursi'ye fena anlam vererek DÜRZÜ denilmiş olması muhtemeldir. Romalı yağmacılarla işbirliği edenlere de Dürzü diye hakaret edilmesi aynı nedenle olsa gerek.

Örneğin Gerger-Lice-Cünguş yakınında Abaza adında köy vardır. Bölge antik Türkmen-Zaza/Dada bölgesidir. Bu sözcükler açıldığında bütün Bazileus Uygarlığına ait sözcükleri, Işık-Güneş Kültüne ait kök heceleri buluruz.

Antik Kırım'da Kerkin İtis, Maeotid/Mae Otis adları bize (İtis, Otis) Atasının kim olduğunu söyler; atası Orkun, atası Umay/Maye olanların yeridir.

Harita'da okunan Kerkinitis (Eubatoria) adı bizi Mitridate'nin öldüğü yere ve onun Orkun Atası ve Hubyar sıfatlarına götürür.

Haritaya Grek Kolonisi denilmesi haritanın batıcı gözle resmedildiğine işaret eder. Atinalı ve Romalı Yahudi oligarkların buralardan vergi toplayabildikleri dönemler olmuştur, o bakımdan, bu haritalara ad verirken koloni yaptıkları dönemi anlatırlar, oysa asla orada yaşayanlar Yunan değildir.

Euxine Sea yazısı, Oğuzi-ana Suyu olarak açıldığında Karadeniz'in bir Oğuz Denizi olduğunu anlarız. Romalılar, MS ilk birkaç yüzyılda kuzeyden gelen saldırılardan çok rahatsız olduklarını yazar. Bu harita bize diyor ki, Taurca Tatar halkı (Türkler), bilimevlerini yakıp yıkan haçlı saldırılarından Anadolu'yu kurtarmaya geliyordu. Onlara karşı Kuzey Afrika'dan Kıpti/Roman getirip Romanya'da bir set oluşturdular.

Mitridate'yi anlatan Roma kaynaklarında Doğu Karadeniz için Kafkas Kapadokyası deyiminin kullanıldığına da rastlyoruz. Kap-Dogi-ya açılımıyla KAF DAĞI-ya sesdeştir. Kaf-Kas-ya; Kafa/kap/kop, tepelik yer… Kop Oğuz-ya… Diğer adı Sirkasya; Baş-Oğuz yeri…

Hititler'in İD Dünyasında Fonetik Yolculuk

Erzurum'da çok kullanılan "**Di**, ha'**di**, **di** gonuş, ne **id'**digin anlat, **di** bağam (de, konuş, anlat), en çok duyulan **di**'yaloglardır. İD'li deyimleri vardır; "Ne **id**ügi belli değil"; ne ittüğü, ne iş yaptığı belirsiz.

Bu örneklerde, "yapmak, etmek" fiilinin kökü İD ve Dİ çıkar. Buradan, "Kişiyi tarif ederken, ona ad/tanı veren özelliği yaptığı iştir" kavramına da ulaşırız. "İd" fiili, İngilizce'de "edu"/idu-cation /eğitim olarak karşımıza çıkar.

Dikkatimizi çeken şu: Çoğullaştırılmış İD'den ortaya çıkan İDİD/HİTİT kavramı.

Şimdi, eylemi anlatma hali olan Dİ'nin türevlerine bakalım:

Di, Did, **Didi, Dido, Dodo.**

Fonetik geçişli T, Z, C seslerine taşıdığımızda:

Tit**, Titi,** Tito, Toto

Ziz, Zizi, Zizo**, Zozo** (Zaza/Sasa)

Titi adını Nefer Titi'den biliriz. Nev-er/Nefer Tizi, Nefer Teze, Erzurum şivesiyle, savaşan Yeni-er Tieze'dir. Peru'da ve Bolivya'da yerli halkın konuştuğu "Keculi" dilinde teyzeye "tiyez" denir.

Erzurum Oltu'da bir İD köyü vardır. Sarıkamış'ta esir düşen Osmanlı subayı Mehmet Arif Ölçen'in oğlu Ali Nejat Ölçen tarafından basılan "Vetluga Irmağı" adlı anı kitabında sözü edilir. (age. Sh.23)

Can'ları ve ululuları bol Anadolu'da, Ulu Analılar diyarında, ululuların diğer adı Aziz'dir. Aziz sözcüğünün fonetik geçişli sesleri, İsis, İdid olarak dönüşür. Erzurum'da Aziziye, İdid-yeri açılımlıdır.

Erzurum'da, "Ne idiysin?" demek, "Ne yapıyorsun?" demektir. Kökü, İDMEK'tir. "Ne İDDİN, Dİ"; söyle, yaptığını anlat. HİTİT sözcüğünün okunuşundaki İDİD ötüşü burada duyulur.

Troya'nın ve Girit'in ünlü İDA dağı (İd-dağ) okunuşunda İD fiilinin bağlantısı hissedilir; mitolojide, Hitit tanrıçaları ve en becerikli kadın savaşçıları orada yaşardı, ünlü efsanedeki Sarı Kız orada yaşadı, erdi, Aziz oldu.

İngilizce'de DİD temel fiildir ve "the"(di) belirteci nesneyi ne id'üğü belirli hale getirir.

Kaşgarlı Mahmut'un Araplar için yazdığı büyük Türk dil ansiklopedisinde, "İDİ: Efendi (seyyid, mevlâ). Allah'a da İDİ denir" yazmaktadır; İda, Hüda'ya dönüşür.

Mısır'da Kibele'nin adı **İsis**'tir. "Işığın ışığı" açılımıyla İsis, Aziz, Eziz, Ases, Asos gibi dönüşümlere uğrar, hepsi de HİDİD/Hitit sözcüğü ile sesdeştir.

Si; is, iz anlamına da gelir; İs-is, Hit-is; Ata İzi, Ata oğlu anlamı bulur.

Hitit ile sesdeş sözcükler: Hitit, İdid, İsis, Ases, Aziz, Eziz, Atis (ateş).

Atis, Ateş; İda esiği, İda ışığı.

Did, Didi, Dido, Dada, Dade, Deto, Dad, Tat.

Didi, Titi, Sisi.

Sisi-uli/ulu sisi, sisili; küçük yılan, solucan. Sisi-ula, Sisila; yılan; Bilimin sembolü.

Erzurum'da Erzurumlu ile eşanlamda kullanılan DADAŞ sözcüğünü burada açabiliriz; DODO (en becerikli ve yiğit olan) anlamında durmak üzere, geçişli seslerle devam edelim:

did, didi, dido, dodo/ dada, dada'os, dadaş

Dadaş; "Oğuz kültürünü en iyi bilen, onu yaşatan" anlamına da gelir.

İda, dağ tanrısı, İd köklüdür. İda, ada, ata, tao, dağ gibi dönüşümlere uğrayabilir. Tanrı uludur, dağlardan söz edilirken "ulu dağlar" şeklindeki niteleme ona tanrısallık verir. Ulu sözcüğü ise Türklerin temel kutsama sözcüklerinden başta gelenidir. Hatta, Allah sözcüğünün kökeninde de Ulu görünmektedir. Ulu ile Ullu

aynıdır, ancak çift L sözcüğe kuvvet yükler. Alpullu, Midilli, Dodullu gibi yer adlarında, Apollon, Apollonius gibi pek çok antik isimde "ullu" bulunmaktadır. Hatta, ulu ile âli aynı sözcüktür.

Ulu ile anlamdaş bütün sözcüklerde ortak ses L harfidir ve bu harf " I "dik tek çizgidir. Arapça'da ilk harf elif, tek dik çizgidir, diğer Latin alfabesinde de Abe ile başlarken, Alf(alp) ABE diyerek kutsama/ululama işlemi gerçekleştirilir.

Apollonius'a ait olduğu öne sürülen Ayasofya'daki İsa resminde (veya tersi), sol kaşın üzerindeki 11 damgasının bir yara izi olmadığı, işaret olarak konduğu üzerindeki tartışmaya bu noktada bir yaklaşım da biz getirelim: 11 çizimine "onbir" olarak değil, "çift ll" (Ullu) ululama işareti olarak bakmak daha doğru yorum getirecektir. Apa-ulli-naus içerisinde bu işaret vardır. Ulu atalar için dikilen ulu dik taş /Dikilitaşlar, bir L çizer.

Ulu kavramı Çince'de de aynı şekilde karşılığını bulmaktadır. Örneğin, Li Şu Cen adındaki bir Çinli kıza, hiç Çince bilmediğimiz halde "Sizin adınız Ulu Su Can'dır, doğru mu?" diye sorduğumuzda "evet" cevabı alırız. "Türkçe'ye çevrilirken Ulu Can-su olmalı" dediğimizde buna da "evet" cevabı alırız. Sucan/Cansu, tıpkı Sumer/Mersu (Persi) gibi aynada görüntü verir.

Hitit sözcüğünün bugünkü karşılığı AZİZ'dir. Erzurum Aziziye, Bulancak Pir Azizler doğrudan görülebildiği gibi, Asos, İsis, İsos gibi antik yer adlarında da fonetik akrabaları olan adlar fark edilir. Ayrıca, Anadolu baştan başa ulu erenler/azizler diyarıdır. Bu topraklarda vatan savunmasında ölen binlerce ulu/aziz şehit burayı AZİZ Ülkesi/Hitit ülkesi yapmış görünmektedir.

Aziz adıyla örtüşen bir isim de Farsça veya Kürtçe olduğu bilinen Zaza adıdır. Aziz ile simetrik durmaktadır. Kurd sözcüğünün açılımında yine, Kor-ida/İda-kor, Kur-id/ İdi Gur, Di-gor vardır.

Hitit/ İsis/Aziz; (simetri) Sisa/ Susa/Zaza/Sasa. (Sasaniler, Zazalar, Azizler)

İsis, İdid; (simetri) didi, dede, dade, **date (büyük, ulu, aziz)**, dat, tat!

Mitri-date/Bedri-Dede açıldığında karşımıza "Maod-uri Didi" olarak çıkar; Aziz Maod-ri, Aziz Bedri olarak tersten okunabilir.

Uma-uri/ Ur-Uma (Uma'dan üreyenler) burada önemli sözcüktür, çünkü Ur Uma Diyarı, Anadolu'nun diğer adıdır. Alevi inanışında, Cem duasında, "90 bin Urum erenlerinin hörmetine, Horasan erenlerinin hörmetine" diyerek dua gönderilir. Erzurum'da Horasan ilçesi vardır, İran'ın Horasan eyaleti ve Türkmenistan'ın Horasan şehri ile aynı isimdedir. Afganistan'ın Herat şehri antik Horasan eyaleti topraklarındadır.

Uri-Uma/Uma-uri ile sesdeş sözcükler: Mauri, Mar, Par, Per, Pir!

Persler; Par-si, Per-si; Mar soylu, Ma-uri ışığı/uşağı.

Pir Aziz; Per/Mer/Mar soylu Azizlerin genel adı olarak karşımıza çıkar. Pir; Bir olandır.

Türklerin bilinen su duasıdır; "Pir ol, aziz ol, berhudar (per-hu-dor) ol, çok yaşa."

Rize'de yerel şiveyle söylenen bir cümleyi diğer şivelerde söylediğimizde de bir fonetik yolculuk yapmış gibi oluruz. Örneğin, "Ne deyisun?":

Ne diyorsun? Ne diysen? Ne deyisın? Ni diyon? Ne deyon? Ne diyesen? Ni disen? Ni tisen? Ni diyin? Ne din?

Ne diyorsunuz? Ne deyonguz? Ne deysunuz? Ni diyonuz? Ni diysiz? Benzeri…

Rize'nin kokulu kara üzümünden yapılan "Pepeçura", Baba-Şıra fonetik açılımında bile iştah açıcı durmaktadır.

Rize'de Nani-nani, nazlatma seslenişi, "Nenni" ile sesdeştir.

Rize Şivesinde Lazca'yla Ortak Sözcükler

Rize'de olup da İstanbul Türkçe'sinde bulunmayan ama Kaşgarlı Mahmut'un ansiklopedisinde yer alan pek çok sözcük vardır. Benzer şekilde, Rize'de Lazcayla sesdeş ve anlam birliği olan pek çok sözcük vardır.

Laz dili, Latince'nin altındaki Ön-Türkçedir, Etrüskçedir.

Laz sözcüğünün fonetik açılımında güneş kültünün temelindeki Ulu-Oz, Ulu-Od kavramları vardır. Bu nedenle, Lazca en eski Türk dilidir. Sümer tanrıçası LAZ adına da ulaştıktan sonra bu konuda tereddüt kalmamıştır. Bölgedeki bütün yerleşim adlarının da Kibele inanışından isim almış olması görüşümüzü kuvvetlendirmektedir.

Hopaliti (Opa-Laz) adlı en eski bilinen Amazon kraliçe, Susalı ve Laz Opası sıfatlıdır. Oflaz soyadına Sivas'ta da rastlayabiliyoruz.

Lazca'da bir sayısı olan "ar", üremenin karşılığıdır, var olmak, ur olmaktır.

İçinde "LAZ" geçen yayla adları, haykırışlara ve antik tanrı adlarına bakılırsa Lazca bütün dillere analık etmiş Ulu-Oz Tanrıçasının adını taşımaktadır.

Lazca sözlükten alınan aşağıdaki örneklerin dışında çok daha fazla ortak sözcüğün olduğu muhakkaktır. Yazılı metinden fonetik karşılaştırma yapma olanağı yoktur. Ancak burada yazılışlarına bakarak anlamları bir olan sözcükler seçilmiştir. Örnekler:

Cerdel
Varya, balyoz
Vuuu, korkulu ünlem
Yaşik, sandık
Yengli Yuki, hafif, yenlik yuk
Yuki, uyku
Zifona, fırtına
Kakali
Kalasapi armudu
Likapa
Kuka
Kumburi
Huçeli, sinirli, huçe, sinir
Hurtuli, yemek borusu
Hoholi, dolaşık saçlar
Hoho, öcü
Horon
kuskuri
Kukuli

Kuncuri, kunzuli
Pipili
Kulunci
Lapaza
Lalaha
Lazika
Lom demiri
Livora
Lobya
Luturi
Mesel
Cacara
Koci, koç, yiğit, erkek (Kocari, Koceri, pek çok Türk lehçesinde ve Macarca'da var.)
Capula
Cikinti (burun gibi ucu uzayan şey)
Tatuli
Tauna (ışıklı dunya, Kore dilinde var)
Kaybana
Timya; Nadir, tek olan. Kız adı. O'timya (Euthymia); Yunanca. Timea; Macarca.
Tata (bebeğe otur derken)
Davli
Tit (çocuğa kızarken söylenir)
Dirvana, gökce güvercin
Kerizi, cheriz
Puar
Pontul
Portikal
Postal
Purti
Pupuli
Kurceli, harci
Kutavi
Feleng
Fodul
Feli
Fitil fitil
Fuşki
Evrensel Müzik dilinde Lazca kökenli sözcükler:
Tun, Tona (ışık, güneş): tonalite, tını, müzik sesi.
Tonika; Müzisyen, "tinika"
Jora, dora (güneş); Tar, gi-tar, si-tar, san-tur, pan-dura, cura.

Rize Şivesi Uygarlık Dilinde

Bilim ve Ütopya dergisinin Nisan 2006 sayısında kapak dosyasının başlığı "Uygarlık Dili: TÜRKÇE". Dergide, Dr.Veysel Yıldız'ın "Divânü Lügâti't Türk ve Doğu Karadeniz Şivesi" başlıklı çok ilginç bir yazı var.

Bebek nazlatmaları derlemeye başladığım Ağustos 2005'den beri, dilde fonetikten yola çıkarak vardığım bulgular Veysel Yıldız'ın söylediklerini doğrulamaktadır.

Sadece Doğu Karadeniz'de değil Karadeniz'i çevreleyen ülkelerde de benzer nazlatmaların varlığını saptamış, müzik ve folklor dergilerinde yayınlanan yazılarımda Rize'ye hasmış gibi görünen bir çok sözcüğün oralarda da kullanıldığına dikkat çekmiştim.

Rize'de, örneğin at satın alana "atlandı" denir veya şişmanlayan çocuk için "etlendi" denir. Atlanmak, Oğuz kültüründe önemlidir. Örneğin Konya'nın Atlantı kasabası, tarihte at yetiştirilen yer olarak karşımıza çıkabilmektedir. Belçika'nın "Atlandıgel" kasabasının açılımında da benzer bir durum söz konusudur; Atlandı-gel/gil "Atlandı yeri"; At yetiştirilen yayla yeri.

Rize'de "miş" li anlatım hemen hiç yoktur, insanlar duyduklarını bile kendi başından geçmiş gibi anlatır. Rize fonetiğiyle bir sözlük yapılsa, içinde MİŞ ile biten fiil olamayacaktır, tıpkı Uygur Kaşgari dili gibi.

Dr.Veysel Yıldız'ın ele aldığı, Kaşgarlı Mahmut'un dil kitabında yer alan ve Rize'de halen kullanılmakta olan sözcük ve deyimlerden bazı örnekler:

Açturdı: Açtırdı. (Kapiyi açturdi. M.M.)
Açuq: Açık.
Ang: Hayır, kesinlikle olmaz anlamında bir ilenç. ("Hayır, a ah" dediğimiz. M.M.)
Angladı: Anladı.
Apang: "Eğer" anlamında; haçan.
Arqalandı: Destekledi. (Beni arkaladi.)
Artuq: Artık.
Arturdı:Artırdı. (On parayi bir para daha arturdi.)
Asturdı: Astırdı. (O bir adam asturdi.)
Asurdı: Hapşırdı, öksürdü anlamında "ansurdi".
Atturdı: Attırdı.
Azlandı: Az olduğunu düşündü.
Bag: Bir bağ ot.
Balıqlandı: "Köl balıqlandı." Göl balıkla doldu. Gölde balıklar üremeye başladı.
Bıçturdı: "Er yıgaç bıçturdı." Adam ağaç kestirdi.
Bıldur: Geçen yıl.
Biletti: "Ol biçek biletti." O bıçak biledi.
Birle: "İle" anlamında, birlikte; bile.
Boyın: Boyun.
Çaruq: Çarık.

Çüvit: Çivit, çekirdek.
Ekiz: İkiz.
Ektürdi: Ektirdi
El: İl, ülke. El köyü, yabancı köy.
Endi: İndi.
Enük: Aslan yavrusu. “Köpeğun enuği”
Erük: Erik, eruk.
Etlendi: “Oğul etlendi.” Bebek büyüdü.
Etlig: Şişman kişi.
Etmek: Ekmek.
Etti: Yaptı.
Etturdi: Yaptırdı.
İsindi: “Men angar isindim.” Ben onu sevdim.
İştonlandı: İç donu giydi.
İsitti: Çorbayı ısıttı.
Kaçan: Ne zaman ki… anlamında, haçan.
Kaçurdum: Korkutup, uzaklaştırdım.
Kaçurttı: Korkutup uzaklaştırdı.
Kagurdı: Kavurdu.
Kandurdı: Kandırdı.
Kapturdı: Kaptırdı.
Kapuq: Kapı.
Karabaş: Kara kafalı. (Kara köpeklere verilen bir isim. M.M.)
Kaşuq: Kaşık.
Kaşuqladı: Kaşıkladı.
Kaşuqlug: Kaşıklık.
Kawuşdı: Kavuştu.
Kestürdi: Kestirdi:
-kı: Sevgi eki. Anaka, babaka, dayıka, halaka. Anacığım, babacığım... (Attuka, Paçika. M.M.)
Kizledi: Gizledi.
Kizlendi: Gizlendi.
Koço: Boğmaca. (“Koço tutti”, boğmaca oldu. M.M.)
Kondurdı: Kondurdu. (Başina çiçek kondurdi. M.M.)
Konşı: Komşu.
Kozi: Kuzu.
Köpürdi: Köpürdü
Kudurdı: Kudurdu. Delicesine çaba sarf etti.
Kuluç: Gaga.
Maraz: Sara hastalığı.
Nelük: Niçin. (Neluk geldi buriya?M.M.)
Neng: Nesne. (“Nedir” anlamında, ney. M.M.)
Oldı: Oldu.
Öpdi: Öptü.
Öttürdi: Öttürdü.

Sa: Sen.
Salturdi: Saldırdı.
Sançdı: Bıçağı saplamak. Şiddetli acıyla ağrımak, sancımak.
Sanga: Sana. (Sağa deyirum. M.M.)
Sarmusak: Sarımsak.
Sogunlug: Soğanlık. (Soğanluk)
Soyuldı: Derisi yüzüldü.
Sökti, söktürdi, söküldi: Söktü, söktürdü, söküldü.
Süpründi: Süprüntü.
Süprüldi, süpürdi: Süpürüldü, süpürdü.
Sürtüldi, sürtündi, sürüldi: Sürtüldü, sürtündü, sürüldü.
Takturdi: Eti şişe geçirdi.
Taquq: Tavuk. (Tağuk).
Tarudı: Dar idi.
Tarunmak: Bir şeye sıkılmak. (Darlanmak)
Tawışgan: Tavşan (Tağuşanlar otlasın babanın sakalini)
Tavrandı: Bir işe başlar gibi yapmak. Davrandı. (O davrandı orağa…)
Tayak: Asa, baston, dayanak. Fideleri ayakta tutmak için dikilen kazık.
Tedi: Dedi.
Tengiz: Deniz
Terek: Raf. Kasketin siperliği. (Şepkamun tereği duz, var onda ayla yulduz)
Tikdi: Dikti.
Tiken: Diken.
Tirildi: Dirildi.
Tolı: Dolu
Toydı: Doydu.
Togdı: Döğdü.
Tulum: Silah (genel). (Sümerce, koyun derisi.)
Tutti: Yakaladı.
Tutuldi: Yakalandı.
Tutuşdılar: ”Olar ekki tutuşdılar.” Onlar birbirini tuttular.
Tüketür: Tüketir.
Tüzdi: Düzene soktu. (Çeyizini duzdi. M.M.)
Uçdı: Uçtu. “Er attın godi uçdı”; adam attan düştü.
“Adam atini pirakti, kodi duşti.” Bu cümlede, Rize’de kullanılan yerel “kodi” sözcüğünün ikinci anlamıyla karşılaşıyoruz. “Kodi oğa beş odun” deyimi, başına beş odun vurdu anlamındaysa da, deyim olarak “ona öyle bir söz söyledi ki onu mat etti” anlamında kullanılmaktadır.
Uçurdı: Uçurdu.
Uçuzlandı: Ucuzladı.
Ugurladı (Ogurladı): Gideni yolcu etti.
Ula: Bozkırda yol bulmaya yarayan işaret. Horon oynarken “ula, ula” komutu verilir.
(“Ola”; “Yönünü bana dön, sana bir şey diyeceğim” anlamında söze başlarken kullanılan ilenç. “Ola, bak sağa ne diyeceğum. M.M.)

Unıttı: Unuttu.
Uşag. "Uşag neng": Küçük olan şey. Erkek çocuk.
Uşaklug: Rahim yatağı.
Uwdı: "Ol etmek uwdı"; o ekmeği ufaladı. ("Ağiran bacağini oğdi". M.M.)
Ürkti: Ürktü.
Ürkütti: Ürküttü. (Birden korkutti, orkitti. M.M.)
Üşidi, üşitti: Üşüdü, üşüttü.
Yapturdı: Yaptırdı.
Yakturdı: Yaktırdı.
Yasiladı: Açıkça söyledi.
"Yansılamak": Bir sözü taklit etmek. (Karşısındakini kızdırmak üzere sözü taklit etmek. "Ağzumi yansiladi."M.M.)
Yazuk: Yazık
Yenig neng: Hafif şey (yenlik şey).
Yeng: Yeni. (Yengi)
Yengdi: Yendi. (Adam oni yengdi)
Yerişdi: Büyüdü. Yetişti. (Boyi bağa yerişti. Yurudi bağa yerişti. M.M.)
Yettürdüm: Denkleştirdim.
Yigirme (yigirmi): Yirmi.
Yigne: İğne.
Yitti: Kayboldu. (İtti)
Yitürdi: Kaybetti. (İturdi)
Yogurttı: Yoğurttu. (Hamur yoğurtti)
Yonuldı: Yontuldu. (Ağaç yonuldi)
Yulduz: Yıldız.
Yutti, Yümdi, Yüzdi, Yüztürdi: Yuttu, Yumdu, Yüzdü, Yüzdürdü.

Kaşgarlı Mahmut'tan alınan sözcüklerde daha çok dili geçmiş filer kullanıldığı dikkat çekicidir. Bu durum Rize civarında hemen hiç mişli geçmiş kullanılmadan, olayları başkasından duymuş olsa bile dili geçmiş kullanarak anlatma özelliğiyle örtüşür. Oğuz Türkçesinin bir özelliği de bu olsa gerek.

Yunanistan'da Ön-Türklerden İzler

Yunanistan'a MÖ.10.binlerde kuzeyden gelen Akhai/Sahil Pelasgo'larının Ön-Türkler olduğuna dair izleri yaşayan Yunan halk şarkılarında görmekteyiz. Örnek olarak, "**La Alatsatiani**" adlı türküde, Türkünün nakaratı Rize şivesiyledir ve Türkünün diğer sözlerinde eski Rize şivesini ve üçlek sistemle üretilmiş sözcükleri buluruz.

Macaristan'da, 2005 yaz tatilinde katıldığım Sultan Kutay Müzik Okulunda, "Dünya Kültürlerinden" dersinde öğretilen bu türkünün, İspanyolca açıklamasında da

bu bulgularımızı doğrulayan açıklamalar vardır. Türkünün ezgisi, "Oy Giresun kayıkları, hep geliyor kârından" türküsüne yakındır; aynı ezgi gidişlerini, aynı tonaliteyi ve aynı 9/8 "karşılama" ritmini vermektedir..

1936'da Kostas Yannidis tarafından derlenmiş olan türkünün özellikleri açıklanırken, "nakaratından anlaşılacağı üzere Asya Minör karakterindedir" diye bir cümle yer alıyor.

"**Aide, aide, gidelim bisim odaya**"

(Hayde hayde gidelim bizim odaya)

Bu Yunan halk şarkısı hakkında verilen bilgilerden bir kısmını ve ne anlama geldiğini görelim:

- "***Asya Minör***". Kücük Asya/Anadolu kökenlidir.
- *"**İdiomo turco**"*. Türk karakterindedir.
- "***Baile Karsilamas**"*. Beyli, şehirli karşılamasıdır. (Giresun'da gelin karşılama..)
- "***Alatsatiani***". Alacatı yöresindendir. (Çeşme Alaçatı ile karıştırılmamalı.)
- "… *oriental, de* ***microasiaticas mezcladas con la antiqua orguesis Fyrrihios***". Orijinal antik Frigya (Hitit) bağlantılı derin Asya motifleri vardır.
- 9/8 ritmiyle *"... **la voz turca Zeimbekis..**"* . Türk zeybeği gibidir.
- "***Acompanado…instrumento Mbuzuki***…" Buzuki adındaki, bağlama/bozuk ailesinden bir çalgıyla şarkıya eşlik edilir.

Sadece yapılan bu açıklamalar değil, türkünün Yunanca sözleri de Sahil Pelasglarının Doğu Karadeniz'den, hatta Giresun'dan geldiğine işaret etmektedir.

Türküde geçen kimi Yunanca sözcükler de oldukça eski ağızla konuşulurken duyduğumuz Rize sözcükleridir:

ke; gel.
pu; bu.
pi; bi, bir.
fi tepso; ayağıyla bir kere tep'sa, uzaklaştırsa, tepivirse
pu nase; bu nazı.
fi gomatin; bir koymadin ki!
Me lahrino pi peri mu (sanki: bir perimsin, ışığım /biber-um)
Ke pu nase fi tepso, Alatsatiani (sanki:"Gel, bu nazı bi tepsen, " Bu nazı bıraksan!
Ke paroketha fi gomatin Panayâ (sanki: "Gel, hiç fer koymadın, Pan-aya; Ulu Ay'a yemin ederim ki!)
Aide, aide gidelim bisim odaya (hayde hayde gidelim bizim odaya)

Türkünün son sözlerinde geçen "**ahor**" ise bildiğimiz ahur/ev olmalıdır. Lazca "ahori"; ev.

"Ahora me ves y dices; quien es? no lo conozco, Alatsatiani…, Aide aide gidelim…"

Sanki; Ahura mi diyecesun, esas (hesetten) hayınsın, no'lur konuşalım Alaçatili...

Alacatiyani; Alaçatı-yönü. Ala-seti yöresi. (Alaseti; Ala şehir)

Sanki; Alacatılı bir kızı sevmiştir, türkü ona seslenmektedir.

Yunanistan'ın kuzeyinde halen kemençe çalınmaktadır. Burada buzuki (atası bağlamadır) de çalınır. Benzer şekilde Türkiye'de, bağlama ile kemençenin yan yana olduğu yer Giresun-Trabzon civarıdır.

Martin Bernal, "Kara Atena" adlı kitabında, Helen öncesi Atina hakkında, Atina şehrini kuran Pelasigolar hakkında okuyucuyu yanlış yönlendirmektedir. Bütün kaynaklarda Pelazilerin Doğu Karadenizli oldukları yazarken, yazar birkaç ses benzerliğine bakarak onları Sami kökenine, Filistin/Pelastin'den gittiklerine bağlamaktadır. Oysa, yukarıda görüldüğü gibi, öylesine bir iki ses değil, üçlek sistemden sözcük üretmek dahil, cümleler halinde benzerlikler Doğu Karadeniz'i, Kaşgari Türklerini göstermektedir.

Beri yandan, Pelazilerin Pelastin'e Troya Birleşik Anadolu ordularıyla beraber gidişleri daha yakın zamana düşer; büyük Truva savaşlarından biraz öncesi olmalıdır; Filistin'in orada Mısır orduları tarafından durduruldular ve şehir/düzen kurma becerisi olan Pelazlar, Kıbele'nin becerikli kadın savaşçıları, Rize Kaçkar yaylalarında öğrendikleri işleri orda da yaptılar ve Pelastin/Pulasatin topraklarına kendi adlarını verdiler. Kurdukları şehre de Anapolis (Ana Folisi) denildi. Mitolojide, Kıbele'nin duacı kızlarından Heva'yı Kudüs'e göndermesi, orada onu Adem'le evlendirmesi bu öykünün bir diğer yönüdür.

Martin Bernal, kitabında tarih babası Heredot'u Pelazigolar hakkında yanlış bilgi vermekle suçlamakta, "kafa karıştırıcı" demektedir. Oysa kendisi, Pelazların, dolayısıyla Filistinlilerin ve Helen öncesi Yunanistan (ki Ön-Türkçe Ayhanistan), yani İyon (Ay On) topraklarında yaşamış olan Akhailer/Sahil Pelazları'nın Rize Kaşgar yaylalarından ve Asya Kaşgari boylarından gelen bağını kopartmak niyetinde görünmektedir. Anımsayalım; Asya'da birçok Kaşgar Dağı daha vardır.

Türkünün bağlantısında geçen Panaya sözcüğü bir kutsal yemin ifadesidir. Açılımında PAN-AY, ay tanrısı İştar üzerine, İyon ülkesini, Ay Önü'nü ışıtan tanrıça üzerine yemindir, Anadolu kökenlidir. Rize'de Kaçkar tepelerinde sayısız Ayane Dağı vardır. "Ay-ol, Kuzum", Hilal Oğuz inanışıyla söze başlamaktır.

Bağlantının son sözcüklerindeki uyaklar "odaya" ve "Panaya" Türkçe sözcüklerdir.

Selanik'in şehir ambleminde, antik sikke üzerinde başında koçboynuzu olan bir kral vardır. Tıpkı Milas Oğuz beyi gibi, oğuz töresinden bir işaret önemli ipucudur. Selanik şehrinin sahili Rum ve Yahudi mahallesi olduğu halde geri kalan bütün şehir Türk mahalleleridir. Şehrin Türk mezarlığındaki mezar taşları yok edilerek burada çok katlı binalar yapıldı.(2010) ancak eski Türk camileri ve yekpare taştan üç basamaklı açık alan mimberleri ya kiliseye çevrildi ya satılarak Rum evlerine yüklük yapıldı.

LA ALATSATIANI /Alaçatili

(*Alatsatiani.* Canto lírico. Baile KARSILAMAS, en 9/8, 7" los 4 compases)

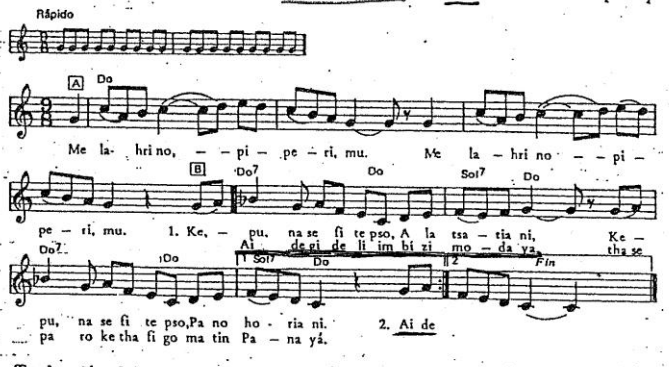

Traducción del poema:

–Mi pequeña pimienta morena, dónde plantarte, Alatsatiani,
mejor plantarte en el corazón, para ganarte, Alatsatiani.
(Aide, aide, gidelim bisimodayá)
te llevo y me marcho, lo juro en el nombre de la Santísima.
Me decías: si no te veo me muero... Alatsatiani.
Ahora me ves y dices: ¿quién es? no lo conozco... Alatsatiani.
Aide, aide... (etc.)

Comentarios:

Es un canto demótico de Asia Menor. Eso explica la presencia del verso en idioma turco, que está entre paréntesis y significa: "anda, anda, vamos a nuestro cuarto". El Karsilamas es un baile agitado, rápido, oriental, de raíces microasiáticas mezcladas con la antigua orquesis "Pyrrihios". También otro baile en 9/8, lentísimo y lánguido llamado "Zeimbékiko", palabra que deriva de la voz turca "Zeimbekis", que es el soldado "más merodeador que soldado", y su baile fue la expresión cinética de los tipos sociales más oscuros, hasta que se convirtió en Grecia en un baile exitoso por y para los turistas y algunos músicos, quienes husmearon las ventajas futuras de este arte. Ahora es un arte excitante y "casi exótico", lánguido oriental, "nuevo griego", acompañado por el instrumento excitante y "casi exótico", lánguido oriental "nuevo griego" llamado "Mbuzuki". La "Alatsatiani" es una muestra muy delicada de canto griego microasiático. Nos lo dio a conocer por primera vez el Sr. Kostas Yannidis, en 1936.

Türkçede Karız Kültürünün İzleri

Bilim ve Ütopya Dergisinin Ekim 2010 sayısında "Devlet Sürecinin Türkçedeki İzleri" (D.Perinçek) başlıklı yeni ve bence önemli bir makale yayınlandı. Makalede, Türk kültürünün en önemli töresine olan devlet kurma töresine dikkat çekiliyordu.

Bu metinde dil çalışmalarımla örtüşen pek çok şey gördüm. Bu arada, yazarın cevap aradığı birkaç sözcüğü de okurun araştırmasını istiyordu. Sözkonusu sözcükleri ve metinde altı çizilen önemli sözcükleri burada bir kez daha ele alacağım.

Öncelikle, boy ve kavim adlarının, etnik adlar olmadığını, bir topluluğun başardığı en önemli işin adıyla anılması şeklinde, kültürel sıfatlar olduğunu belirtmeliyim. Örneğin, Karız Kültürü ve Demir(Sümer) Kültürü, insanoğlunun başardığı en önemli iki devrimdir. Biri tarım devrimi, diğeri sanayi devrimi olarak tarihe geçecek kadar önemlidir.

Sümer Kültürünün dilimizde nasıl bir gelişmeye sebep olduğunu bir başka yazımıza bırakarak, burada Karız Su Kanallarıyla başlayan devrimin Türkçe'ye kazandırdıklarından söz edeceğim.

Karız/Karus Kültürü, ad ve şan olarak "Karus":

Karız ile sesdeş, geriz, keriz gibi su kanallarını ifade eden sözcükler Anadolu'da halen kullanılmaktadır. Karız, sözcük olarak da Türkiye Türkçesine yabancı değildir.

Karız su kanalları sayesinde insanoğlu hayatta kaldı, doğaya üstün geldi, yerleşik düzene geçmeyi başardı, yani uygarlaştı. Bu nedenle, Uygar ile Uygur, Uygur ile Karız birbirine yakışan sözcüklerdir.

Gördüğümüz gibi, burada ne UYGUR ne de KARUS etnik adlar değildir.

Bayrağında kadın ve erkek olan ilk ve tek devlet Uygur devletidir.

Yeri gelmişken; batı kaynaklı yazılarda, Uygur adının Doğu Türkistan yapılması ve bayrağının mavi-beyaza çevrilmesi küresel hegemonyacıların tuzağı olmalıdır diye düşünüyorum.

Uy-Gur ve Kar-Us sözcüklerinin içinde ortak olan KOR kök hecesi, iş üretmekle, emek vermekle, kendi enerjisini toplayıp ona yüklemekle, "Var, Ur" etmekle ilgilidir. Kar/Kor/Gur/Ur hecelerini bu tarihten sonra daha sık görmemiz, hep onlar gibi iş yapanlara verilen sıfatlardan kaynaklıdır.

Kor gibi yüreği olan atalara; aklını, cesaretini ve yüreğini kullanarak toplumun önünü feraha çıkartanlara verilen sıfat **Kor'ata**, Kurat olmalıdır.

Efes'te, **Kuretler** caddesi, Artemis anıt müzesinin önündeki yolun adıdır. Ulu Kor-Ata heykelleri oradadır. Zafer takının üzerinde adı yazılı olan Mazeus 1.Mitridate, Mete Oğuz sıfatlıdır. Onun 6.kuşak torunu olan, Selçuk Arkeoloji Müzesinde, musallaya uzanmış başını kestirmiş olarak heykeli bulunan Mete Oğuz ise, 22 Oğuz boyunu birleştiren, 9 Oğuz beyine komutan olan, Eubatore VI.Mitridate'dir, ki, halk arasındaki adı Bubiyar ve Hubyar Sultan'dır; Köroğlu efsanesindeki Dor Beyi (Zor bey, HiZir bey) de odur. Azerbaycan'daki adıyla Koçkoroğlu destan kahramanı da odur. Kendisinin ünlü Kır-atı ve Dor-atı, onun Kor ve Dor atalı olduğuna işaret eder.

Kor-ata, Karus ile sesdeştir. Ulu Kor Analı olmakla anlamdaştır. Hali-Karnasi-os, (Halikarnas-os) sözcüğü bize Ulu Kor yeri olan burada bir Ulu Kor Anası yaşadı demek ister, burası onun uş'oğlarının yeridir. Kimdir ulu Ana, Mis Erat (Kutlu asker) ARTEMİS'dir. Kardeşiyle evli olmak özelliğindedir, yani kendisi güneyli ARTA(Dor) olduğu halde, kuzeyli (EYZİ) "kardeş halktan" birisiyle, MAUTU-LE ile (Mete-oğlu) ile evlenmiştir. Yani, 1.Artemis'in "kardeşi" olan Sümerdis'in soyundan kuzeyli bir akrabasıyla, büyük dayısı tarafından birisiyle evlenmiştir. Batı kaynakları "kardeş" kavramını bilmez davranıp, bu evliliği maalesef aile içi evlilik olarak yazmaktadır.

Anadolu'ya Harezm (Hiva/Opa) bölgesinden asker olarak gelen topluluklar, Karusi, Kursi, Koras, Kurat, Kürt, vb, Horas-an atalılar, Karız kültüründen gelen benzetmelerle adlandırılmış görünmektedir. Hatta Akmenid devletinin kurucusu 1.Karuş'un adında da bunu görüyoruz.(MÖ.550).

Hitit Güneş Kursu, 1975 yılında belediye başkanı Vedat Dalokay tarafından Sıhhiye Meydanına konularak Ankara'nın simgesi yapıldı. Yanında özgürlüğü temsilen geyikle remedilmiştir. 1995 yılındaki yönetim tarafından Ankara simgesi cami ve kule ile değiştirildi. Güneş Kursu, Ankara Üniversitesinin de sembolüdür.

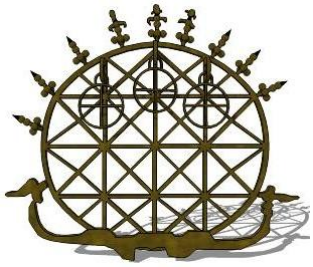

Hitit Güneş Kursu'nun üzerinde **üç nokta** ve içlerinde artı işareti vardır; İyilikle düşün, İyilikle konuş, İyilikle davran.

Yazar Halikarnas Balıkçısı, Akmenid kraliçesi 1.Artemis'i anlatırken, Amazon (Hilal inanışlı) kadın savaşçılar için, "gittikleri yerde su kanalları açar, toprağı kazar, şehirler kurarlardı" diye anlatır.

Karus adı sadece Anadolu'da değil, Güney Asya'da, Laos'da vardır. Orada, başı üzerinde üç kat bulunan Üçlek Tanrıça heykelli tapınakların adı AN-KORAS'dır, Karus-Ana ile sesdeştir.

Uygarlığın başladığı, yani insanın Tanrı dağlarındaki Kar Su'larını, oradan indirip çölün altından kilometrelerce buharlaştırmadan taşıdığı, toprağa ve insana Can verdiği yerin adı, Sin-Can ve Tur-Pan, bize bu eylemi sözcükle anlatır. Suyun kaynak yeri olan dağa Tanrı adının verilmesine kadar, bütün isimler birer sıfattır. İnsanın suyu tarımda kullanarak medenileştiği yani insanlaştığı bu yerin adı "Uygarlığın doğduğu yer" anlamında, UYGUR'dur. İnsan bu dönemde yerleşik düzene, Tüz'e geçti.

Ata Kültürü; Töre ve Tüz

Uygur'da, bu ilk büyük uygarlığı yaratan atalara, yani Karız'ı yapanlara saygıyı temel alan bir ata kültürü doğdu, bereket duası için yapılan heykellerinde ataları Uygur'daki atlarına saygıdan, çekik gözlü remedildi. Bu kültürü yaşatanlardan Akmenid devleti gibi, İran merkezli, Oğuzanalı büyük bir devlet doğdu. Kurucusu 1.Kuroş (Karus) Karız atalı olarak tarihe yazıldı. Kızı ArteMis'den doğan Anati**Ko**s hanedanıyla Selev**Kos** Asya Krallığı, oğlu Sümer**Dis**'den devam eden Midridat oğullarıyla **Bazi**Leus/Başoğuzlu İmparatorluğu gibi, Romalı yağmacılarla baş edebilen büyük devletler doğdu. Bu devletler, Milattan önce Atina ve Roma saldırılarına karşı direnirken birleşen Oğuz boyların kurduğu devletlerdir.

Karız kültürünü yaratan kavimlerin inanışına baktığımızda Gök Tanrı'yı buluruz, sembolünde ay ve güneş vardır. Kor(Gur) ata kültürünün, tüzenin ve kültöre'nin sembolü iken, inanış sembolü ise Ay-seli, ayın Hilal halidir.

Onlar, atalarını güneşin oğlu kabul ederler, kendileri de onun soyundan, uşağsı-oğulu-ışığı, ışığsı (isis, zeusi, zişi, itis, atis, aziz, idid, titi, atus, tiş) olduklarını kabul ederlerdi. Gün, Kun, Kın, Hun, Kon atalıdırlar. Kon ışığından UR (Ar, Var) olduklarını düşünürler, Sümer bilim evlerinde gök bilimi yapılırdı. Bilim ışığının yükseldiği yerdi oralar. Göktaşları bile incelenirdi.

Atalar kültüründe, devletin kurucusu olan, en büyüktür, şehirler ve devlet adını ondan alır, halkın BAŞI, OPASİ / BOZİ odur. Örneğin BAZİ-LEUS adında, Ulus'un Başı denildiğini görebiliriz.

BOZOKLAR, anlıyoruz ki ordular toplayan, devlet kuranlardır. Parasında Bazi-leus yazan, MeteOğuz/Mazeus 1.Mitridate (MÖ.305 Amasya) veya Selev Kos yazan (MÖ.273 Milas) Oğuzlu devletlerine bakmakta yarar vardır. Kurulmuş ilk devletleri Asya'da arama alışkanlığımızdan olmalı, Oğuzlu devletlerinin Bereketli Hilal toprakları üzerinde kurulmuş olabileceğini aklımıza getirmiyoruz.

Aradığımız pek çok sözcüğü Anadolu Oğuz devletlerinin adlarında bulabiliriz.

Örneğin, **TUS**, devlet kurmuş bir atayı ifade edebilir veya o atadan devam eden soydan geldiğini anlatabilir. Kerkin-**İtisi** gibi. Anası veya atası Oğuz olmaktır. Örneğin 1.Karus'un kızı 1.Artemis'in adı Odossi'dir. Örneğin Odesa'ya adını veren oradayken ölen Orkun-atası, VI.Büyük Bedri'nin Kırım'daki adı **Kerkin-İtisi**'dir. (MÖ.63)

Kerkin-İtisi VI.Büyük Bedri, dokuz Oğuz beyine ve 22 Oğuz boyundan topladığı **Baz**ileus askerlerine **baş** olmuştu.

Dokuz Oğuzlar, **Boz**ulüs Türkmenleri, **Boz**oglar gibi isimler, bize onun kurduğu Başoğuzlu İmparatorluğunun ipuçlarını vermektedir. Oğuz Eubatore olan sıfatı, İtalyanca "kralların kralı" demek, Anadolu'da ise Dor Opası demektir.

Batılı kaynaklarda Başoğuzlu İmparatorluğunun adı Pan-tus diye geçer. Bu da bir sıfattır; çoban-pagan atalılar diye küçülterek yazmak istediklerinden böyledir.

Büyük olan ata, büyük birleştirici olan, devlet kurucu Atası, Udusi, Duz, Adossi, İtisi, vb ile bir kavmi adlandırmak, devlet kurucularını saygıyla anmak, kavmin Opası olana, kadın veya erkek, anıt mezar (türbe) ve heykel yapmak, onları Op, Up, en yukarıdaki güneşle eş değerde tutmak bizim ATA kültürümüzdür. Böyle yaptığımız için, "Türkler atalarına tapardı" der batı tarihçileri, bizi asla bizim gibi anlatmak istemezler.

Ata Kültürümüze saygımızdan, antik adlarımızdan biri ATTİ, HATTİ, ETİ'dir.

BOZ-OĞ'lar, atılan ok değildir. Baş olanlar demektir. OS, Oğullar, çoğul ekidir. Baş olanlar, yönetici hanedanların çıktığı boyları ifade eder.

Örneğin Bozok atası tarifine uyan MHTİOKS MİTRADATOY (MÖ.132-63), adındaki son heceler, ATOY, Atosi diye okunur. Atası Mitra olan MHTİOKS, Mete Oğuz'dur. Soyatası da içinde vardır; MİTRA Atalı, Mitri-adati hanedanındandır. Atası Maz, Mez, Mautu, Mete, Mu-ata, Med'den Ur olan, Bed-ir (Ay gibi) bir soydan gelmektedir. Hilal inanışlı olduğunu ayrıca bu sözcükten anlıyoruz.

Araştırdığımızda, Mitridat hanedanının Azerbaycan ve Karadeniz'i yöneten Oğuz beylerinin atası olan SÜMER-DİS'e varırız. Sümer Kültürü ile Karus Kültürünü Anadolu'da devlet kurucu ve yöneticiler olarak Milat'tan önceki ilk 5.yüzyılda, birlikte görebiliyoruz. Bu noktada SÜMER "demir" kültürü içinde, kendi baltasını kendisi yapan Amazon kadın savaşçı olmayı ve yılan zehirinden panzehir ilacı yapmayı, tıbbın atalarını, Lokman Hekim'in el yazması kitabını (MÖ.63 Rize Kalesi) görüyoruz.

Perinçek'in makalesinde belirttiği gibi, Bozokların sıfatları olarak sayılan, Işık, Ağabey, Ak, Doğu, Sağ, Altın, Yay gibi kavramlar, tek tek açıldığında hepsinin devlet kurucusu kavramıyla örtüştüğü görülür. Bu tanımların, Ata kültüründe ne anlama geldikleri de bilinirse daha anlamlı olacaktır.

Devlet kurma töresinin Anadolu'da nasıl uygulandığına MÖ.1.yüzyıldan örnek vermek gerekirse, kayalardan doğan bir imparatorluk diyebileceğimiz Başoğuzlu İmparatorluğundan söz etmek yerinde olacaktır.

Anadolu'da, Sezar'ın gönderdiği Sula, Lukullus ve Pompey adlı Romalı komutanların ordularıyla 48 yıl süren savaşlarda birleşip ordular toplayan bir Oğuz Beyini anlatmak gerekir.

Milat'a yaklaşırken, artan Roma saldırıları yüzünden, büyük ordular toplama ve büyük devletler kurma ihtiyacı artmıştı. Akdeniz'in korsanları, yağmalarını Asya içlerine kadar uzattığı o yıllar, Anadolu'dan bilim adamlarını köle olarak Atina'ya götürüp sattıkları zamandı. Oğuzlar daha büyük imparatorluk şeklinde örgütlenmelere ihtiyaç duydular.

22 Oğuz boyunu birleştirerek, MÖ.109'da Kâhta'da (Işığata) imparatorluk tacını giyen METE OĞUZ burada en büyük Orkun Atası olarak karşımıza çıkar.

Kızkardeşi Laodice (Lazika) Selevkos gelini olup, kral KalliniKos'un(Gelini Oğuz) eşiydi.

Mete Oğuz'un ölümünde, Kırım Bahçesaray'da, öldüğü yere verilen ad olan Kerkinİtis, onun en büyük sıfatını bize verir. Orkun/Kerkin Atası sözcüğü bize bir şey daha söyler; sağdan okuyuşla Ker-Kin, Kenger Atası, yani atası Sümer kültüründendir, diyor. Anımsayalım, Sümerler kendilerine Kenger diyorlardı. (Sümerolog M.İlmiye Çığ'dan naklen)

Devlet veya boy adında İnanış belirteçleri:

Anadolu'nun kadim toplumlarında soy ata sıfatı yanında bir de inanış sembolleri kullanılırdı; ay-yıldız, üç nokta, üç hilal, sekizgen tambur, sekizli veya 16 ışıklı Şems, gibi. Göktürk parasının arka yüzünde, dört köşede üçerli nokta vardır. Timurlu ve Hiva (Harezm) Hanlığında da sembol üç noktadır.

Oğuzlu devletlerinin bayraklarında ana iki renk vardır; sarı ve kırmızı. Kırmızı Güneşi, sarı (Sir'i) ise Ay'ı (hilali) ifade eder. Kırmızı, KOR-uma-esi, yani Kızıl (Ogız-lı) olmayı ifade eder. Biraz daha açarsak, Huma'nın Akkor ışığı, Gün-es olmayı tarif eder. Sarı, Sarı ay, ancak hilal (Lailahe, Ulu-ilah olan, Ulu'nun Oğlu olan, Ulu Işıktan olan oğul) olmayı ifade eder. Dairesel olan NOKTA güneştir, hilal olan AY'dır. Hilal solda, Güneş sağda olmalıdır ki, bu poz, Güneş'in tutulduktan sonraki kurtuluş anını resmeder.

İnanış adları, boy adlarıyla karıştırılmamalıdır. Kadim kültürlerde, aynı inanıştan olmak, ortak düşmana karşı birleşip bir devlet çatısı altında bulunmak için en önemli faktördü. Hatta töreden çıkıp halkına ihanet içinde olan beylerle bağlar kopartılır, yeni bir devlet kurmak için halkın emrinde olan bilge kişiler ataları gibi davranır, yeni bir devlet kurarlardı. Mustafa Kemal bu geleneğin yakından bildiğimiz son temsilcisidir.

Oğuzlularda, ata töresi ve inanış çoğu zaman birliktedir. Bu yüzden, sömürgecilerin ilk işi onların arasında inanış farkı yaratmak olmuştur. (Hıristiyanlığın doğuşu bu açıdan tartışılabilir.)

Türklerde Güneş, soyata (Işık-ata) bağını ifade ederken, Bereketli Hilal, Kutsal Hilal, inanış sembolü olmuştur. Halk dilinde Hilal, Peygamber mührüdür. Hilal sözcüğü Çin'de Şali, Anadolu'da Seli, Sili, Soli şeklinde karşımıza çıkarken, Ural, Aral ve Kafkaslarda Luna (Ulu Ana) şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Ural/Aral adını bir daha ele alırsak, Çin'de, Tang hanedanı ile ilgili söylenen Asina ve Hulara soy ve inanış adını burada yine görebiliriz. Asina; Sin, ışığın oğulları sıfatını verirken, Hulara (Ulu'dan Ur olan), Lori, Ay ile anlamdaştır. (Kürtçe lori, oğul demektir)

Kapadokya'da Ihlara vadisine adını veren kültür de aynıdır. Hatta burada, Kapa-dağ yeri, kafası olan dağlar, açıkça görülür. Baş olmakla ilgili bir sözcük olduğunu görüyoruz. Bir boya Baş olmak, Kap-lan gibi vasıfları olmayı gerektirirdi; Luna inanışlı olduğunu ispatlamalıydı.

Selev-Kos Asya Krallığının adında ise Hilal inanışlı Oğuzlar'ı görürüz. Ay, Ulu ana (Luna, Alan), "ışığını güneşten alan ay gibi" benzetmesidir. Alan adı, Kafkaslar'da OSET halkının da adıdır. Kaf-Kos adında saklı olan bir sıfat daha vardır; "En yukarıdaki, Kafa Oğuz" halkı anlamında. Buranın antik adı olan

SİRKOSYA adında, bu dağların tepesinde yaşayan halkın ZİR Oğuzlar (Azeri) olduklarını söylüyor.

Ön-Türk dillerinde, her hece bize bir şey söyler

Ti: Si, Zi, İse, İde, Od, Udu, Utu, Ata, Esi, Eti.

Işık Kültürü, doğunun Tao/Doğu inanışına karşılık gelen kültürdür. Eski Çin kavimlerinden **Ti**, adında Tia(Ziya), Işık olduğunu ve Tao (doğu) yönünden olduğunu bize söyler. Ti-an (Tan), ışığın ana kaynağı ordadır, oradan yükselir; Sin, Tin, Tan.

Kutsal ışık, güneş, tan yerinden, doğu'dan yükselir; Ti kavmi, Sin Tao (Doğu Çin) civarından olmalıdır. Sin-Can, Tin Can'ların yurdudur.

Hu-axia:

Gök Oğuz açılımı vardır. Bu kavmin Han'lara karışmış olmaları normaldir. Çünkü, Çin'in diğer adı olan Kina adında Kun görüyoruz. Bu sözcük bize diyor ki Çin devletinin kurucuları Kun Atalıdır, KUNAT'tır. Kun, Hun, Han, sesdeş sözcüklerdir. HAN kavmi olduğunu gösterir; kaynaşmak, bir olmak Oğuz ata töresidir. Yoksa devlet kuramazlar, boyları bir arada tutamazlardı.

Çin'i 600 yıl yöneten Donk Hanedanı bu kavimden olmalıdır. Donk, Farsçada suyun birleştiği yer, "tank" demektir. Karız kültürüyle bağı açıktır. Donk hanedanıyla Mao Se Donk'un ata bağlarına bile buradan ulaşılabilir.

Kunat:

"Birbirine dayanan insan öbeği" şeklindeki bugüne çevirisi doğru görünmemektedir. "Birbiriyle birleşip kaynaşmış insan topluluğu" daha doğru olacaktır. YEKÜN, toplam, toplanmış birlik olmuş anlamıyla halen kullandığımız bir kavramdır.

Bir sözcükte son ek " at, id, is, os" olursa, kök heceyi çoğul yapar. Kunat, Kunlar /Hunlar, örgütlenmiş ve birlik olmuş insanlar demektir

Kun-at'ın Türkiye Türkçesiyle karşılığı "güne-eş"tir. Kun-ata; Gün-ata, Gün atalılar, Güneşin oğulları anlamı verir.

Uygur alfabesi gibi sağdan okunursa Ata-Kun, **Ötü-Ken**, **Ti-Gin** olur.

Göktürk prensi Kül Tigin; Di-gün oguli, Güneşin Oğlu!

Kun-ata, Kent kuranlara denilmiş gibidir. Düşmana direnmek, kendi yaptığı şehirleri yıktırmamak içindir. Şehir yapmak, şehre set örmek, kale ile şehri korumak önemlidir. Bu töreye göre, kalesi olan yerleşim yerine Kent deniyor olması gerekir.

Kunat'ların kurduğu şehirlerden biri Taş-Kent görünüyor. Sümer Kenti, Semerkant!

Semer-Kant, adı bize diyor ki, SümerDis buradan, kız kardeşi Artemis de Şoşa'dan ordu toplamış olmalıdır. Şoşa, Kuzistan (Oğuzistan) şehri olup, Şuşalı Artemis ile tarihe geçmiştir. Bir de Susa tabletlerinde Pisagor teoremi yazılıdır.

Şoşa adında Adosa sıfatını buluruz. Şus, Teus, Zeus adında da saklıdır, buraların bilim yapılan şehirler olduğuna işaret eder.

Bkz.www-groups.dcs.st-and.ac.uk/~history/HistTopics/Babylonian_Pythagoras.html

Me-dusa sıfatında bilim yapanları, yılan zehrinden panzehir yapanları bir daha görürüz.

Üçok;

Us-Oğ, Usak, Us-Oğ, Sakalar, IŞIK'lar. Sağdan okunuşu Oğuz'dur. Üçoklar içinde yer alanlar, kurucular olmayıp, koruyucu, kurtarmaya kopup gelenlerdir. Kırım Türkleri, İskitler, antik dönemde hep Anadolu'yu yağmalardan temizlemek üzere koşup gelen Sakalardır. Onlar Işık atalı, İsika-ti'dir; Işıklar'dır. Karadeniz yerel Türkçesiyle "uşaklar" olur.

Kınık:

Kun-Oğ. Güneşin oğlu olmakla eş bir adlandırmadır.

Eğer Santos halkının Kınık boyundan olduğunu biliyorsak, antik Fethiye Santos'da, kendilerini ateşe atarak İskender'e ve daha sonra da Brütüs'e sağ teslim olmayan, ata kültüründe direniş olan bir halkı ifade etmiş oluruz. Kendini Kınık boyundan göstermek böyle bir direniş kültüründen olduğunu söylemektir.

Kınıklar Kayı Oğuzları olarak bilinir. Osmanlı devletinin kurucu hanedanı bu boydan beylerdir. Anadolu'da en fazla sürgün yiyen boy onlardır, nedeni araştırılmalıdır.

Tus:

Atası, Odossi, Atis, İtisi. Tos, Tuz, Düz, vb. "Bir işi atası gibi güzel yapan" anlamında, ata kültürüne ait ektir. San-tos gibi, Can-Tus, Canını atası gibi feda edenlerdir. Çoğul ekini birlikte içerir.

Pan-Tus, atası Pan olandır.

Tus, Dos, Das, Deş olmak, ata töresini sürdürmektir. Dayanışmak, herkesi kardeş bilmek kültürüne sahip olmaktır.

Oğuz beyi, töreyi, tüzeyi yazılı hale getirmek, unutturmamak için bir TAŞ'a kayaya yazmak zorundadır. Bu nedenle "daş" ile üretilmiş pek çok atasözü vardır.

Kar-deş, Karın-daş, atası bir olanları ifade ediyor. Ayrıca, diğer boyları kendine kardeş kabul etmek de bu kültürün kavramıdır.

Söyleyecek büyük sözü olana, sözü dinlenen ulu kişiye Ate-us, **Zeus,** Teos denirdi. Ulu kişinin ata kültürü gereği, bilim yapması onu Zeus yapardı. İzmir'de Teos antik bilim evi bize bu sıfatıyla bir Oğuz Kültürü olduğunu söylüyor.

Zeusa/Susa iran antik kültüründe önemlidir. Kuzistan (Oğuzistan) Susa tabletlerinde Pisagor teoremi yazılıdır. (bkz.

Ata Kültünde (Şamani) bilim yapmak tanrısal eylemdir, ışığın sırrına ulaşmaktır, ulu ışığa yakın olmaktır, bu anlamda Allah'a yakın olmaktır. Bugüne uyarlanırsa, Alevi kültüründe bilim yapmak ibadet etmektir. Anadolu'da Hıristiyanlığın resmi din ilan edilmesiyle Sümer bilim evlerinin tapınak diye yerle bir edilmesi bundan kaynaklıdır.

Atası gibi olmak, Aziz olmak, İtid, Hitit olmaktır. Azizler ve Azizeler yurdudur Anadolu, o nedenle Hatuşa ülkesi, İsis, Hitit olmakla sesdeştir.

Kop etmek, Tüz etmek; Bir baş (kop, kafa) altında birleştirip atası (udüsi) gibi düzene sokmak, hepsini bir kardeş kılmak. Dağınık boyları bir kop altında birleştirmek, ordu kurmak.

Sir:

Sarı ay gibi olmak, Ser'ini yoluna adamış olmakla ilgilidir. BAŞ olmak, ışığını ay gibi güneşten almak sıfatıdır. Hilal ile eş olmaktır, uğruna vatanı ve buğdayı korumaktır. Hilal ile buğday birlikte, Kazak/Alaş dilinde BU-DA etmek, dua etmektir. Sarı Hilal ile bağlantılı olarak, **Sir**-Kasia, Kaf-kasia birlikte düşünülmelidir. Ser ve Kafa, ikisi de OĞUZ BAŞI anlamındadır.

Serhad/Serkoz olmak, Çerkez olmak, gibi özel açılımları vardır. Sınır ötesine kadar gidip savaşan bir atasoydan gelmeyi tasvir eder. Kastedilen ata 1.Kuros'un oğlu Sümerdis,'tir. Onun diğer Artaserhaz, Kserkses gibi sıfat-adları vardır.

Artaserhat kızkardeşi 1.Artemis ile birlikte MÖ.548'de Atina'ya kadar gidip Anadolu'dan kaçırılan köle bilim adamlarını ve Amazonya semtinde adları hala orada durmakta olan Amazon anabacılarımızı kurtarmıştı.

Anımsayalım, Atina Uygarlığı, köle uygarlığıdır. Yağmalarda en çok para eden şey, köle öğretmen olarak Atinalı oligarklara götürüp sattıkları Anadolulu filozoflar ve ilaç yapmayı bilen güçlü Amazon kadınlarımızdı.

Türk Kültürü:

Türklerin Ata Kültürü içerisinde olan kül-töre; Törö/Türü, Türe, Töre, Kül Töre, ırksal olamayan en temel sıfattır. Boyun türünün devamı, savaşmak dahil bütün ata töresini bilmeye bağlıdır. Ur olmak, var olmak için töre, yazılı olmayan devlet yasasıdır.

"Kültür" sözcüğü içerisinde kendini gösteren etkin kavram, yaşamak için gerekli olan kültür ortamını hazırlamak Türklerin ata töresiyle yakından ilgili görünmektedir. O nedenle devlet kurmak, başsız kalmamak, Türklerin ata kültürüdür, yani Oğuz töresidir.

Töles:

Tö-Les. Lat/Les'ler. Atası Les/Laz olanlar. Ti-Lad, Kibele inanışlı olmayı ifade eder. Ulus sözcüğünün kökeni olmalıdır. Ulu ışığın gösterdiği yolda birleşen örgütlü halk; ulus!

Kazak halkının antik adı Alazlar'dır. Alazya, antik Kıbrıs'tır. Türkçe Ulaş adıyla sesdeştir. VI.Mete Oğuz'un yönettiği Ba-Zi-Leus İmparatorluğunun adında saklıdır.

Çin'de Tao(Dağ) inanışının tanrısı, Leüs.

Taleslerin bir adı da eğer Kırmızı Ti, Kızıl Ti ise, kızıl atalardan söz ediliyor demektir. Başında kırmızı kurdelesiyle cenge giden Kızılbaşlı Mete Oğuz ataların bir diğer sıfatını burada görürüz. Selezya, Diğer adı SelevKos Asya

Kırallığının paralarında, Opa-Si olan beylerin adlarında inanış adı Bazi-LEUS adını açıkça okuruz.

BAZİLEUS adını, Opa-Ti-Les olarak da okuyabiliriz. Işık ata kültüründe bağlaçlar tanrısal işarettir, Ti, Dı, Si, ışık bağlacıdır. "Tarkon Di Mete" parasında da vardır.

Opa'si;

Ağabeyi, abası. Hem ablası olabilir hem de ağabeyi. Opası olmak, "baş" olmaktır, önderlik edendir.

Aşka-**abat** (ışık ağabeyi), Akça-abat gibi, son ek olabileceği gibi, Opa-dor, gibi ön ek de olabilir. Örnek, için antik para üzerinde sözcükleri açarsak yakından görülecektir.

Silsile(filo) takip eden Kapadokya krallarının paralarında Eğzi Başısı /Oğuz Başı olduklarını okuyoruz.

Üç sıfatı da yazılıdır:

1- İnanışı: BAZİLEUS – Başı-Leus. (Kızıl Baş olarak da çevrilebilir.)

2- Soyatası: AR-İAR-OĞUS(Y) - Dor Oğuz Eri

3- Görevi: EY-ZE -OPOSİ / Oğuz– Ağabeyi, Halk Beyi.

"Ariar" adının okunuşunda gördüğümüz YAR hecesi, D-Y dönüşümüyle, DOR/TUR olmayı ifade eder. Uygur-Yarkent (Dorkent) kökenli olduğunu buradan okuyabiliriz. (bkz. A.Dilaçar'ın Karahanlılar Haritası)

Yörük/Türük/ Turk dönüşümünde de bunu görürüz.

"Bazileus" içerisinde, Opa-Si-Lez'ia hecelerini açarsak, SELEZYA adını görürüz; Selezya, Selev-Kos Asya Devletinin diğer adıdır.

Doğu Karadeniz'de, antik Elizan bölgesinde, Opa veya Opasi ile sesdeş, Hopa, Abu, Of, Opa-tomi(Batum), Opo-dam-ia(Potomya), Opa-dor(Pazar), gibi yerleşim adları vardır. Opo, sevilen kişi için de ek olabilmektedir; örneğin Lazopo "sevgili Laz", Paçopo, "sevgili bacı/paçi" demektir. (Burada karşımıza Apaçi ile sesdeş bir Opasi çıktı. Amerikan işgalcilerine dağlarda direnen kabilenin adıydı.)

Alan:

Ulu-ana, AY demektir. Ay inanışlı olmayı ifade eder, soy ata bağı değildir. Sembolünde Hilal ile Güneş veya Üç Nokta bulunur. Ay gibi ışığını güneşten alan benzetmesidir.

Ay Hatun (Ay Ana) seramik tabak resimleri, Hindi Kuş dağlarında MÖ.4.binleri gösterir. Hindi Kus /Anati-Okhuz, antik Afganistan'dır.

“Afgan” sözcüğünde bir daha Opa ve Kun görürüz; Op-Gun; Afgan.

Sözcük ağacına bir fiske vurduk mu hepsi dökülüveriyor avucumuza.

Agop Dilaçar’ın dilleri doğuran TURAN Dil Haritasında bugün tartıştığımız pek çok sözcüğün sesdeşlerini görebiliriz. (Kaynak, Türk Tarih Kurumu yay. 2010)

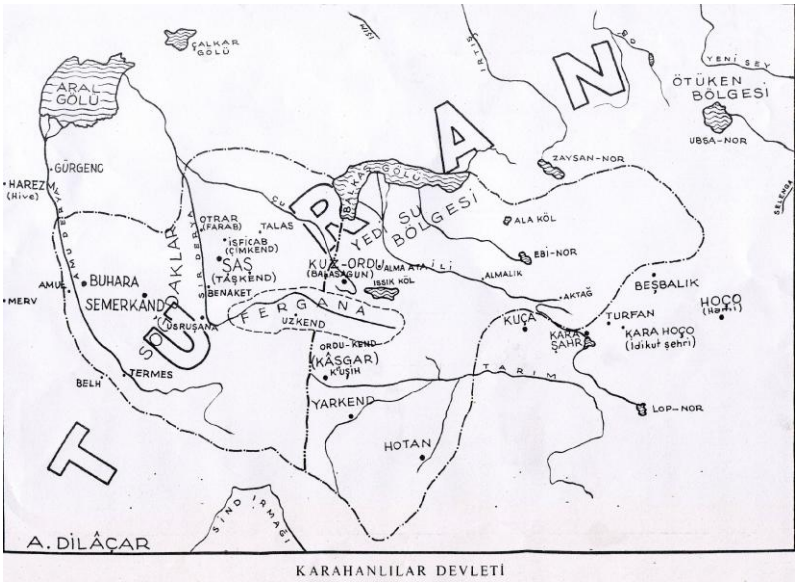

Burası bugün Özbekistan’dır, antik Turan ülkesidir. Örneğin Taşkent’in diğer adı ŞAŞ, yani Sosa, Şuşa…

Ötüken; Kun-ata bölgesi.

Şuşa şehri, Karabağ’da ve Şiraz’da da vardır. Ninelerinden birinin adı Şuşa veya Şuşuka olmayanımız yoktur. Artemis’in Susalı/Şoşalı olduğu yazar.

Opasi Kor; Pisagor-us!

Matematiğin ve müziğin babasıdır. İzmir Seferihisar Teos'taki gökbilimevinde ailece bilim yaparlardı. Anadolu'daki en büyük olan bilimeviydi.

Bu yerin bir adı da Klazomenai; Laz -Pan yeri.

Beyni ışık saçan, Kor gibi olan, buluş yapan bilim adamı olmak, yapmak Güneş kültünde önemlidir. Pisagor'un Başında 7 ışıkla resmedilmesinde böyle bir anlam aranmalıdır.

7 ışık Kafkas kökenli olmayı da ifade eder. Abhaz(Ob-Ğos) Adige bayrağında yedi ışık sembolü devam etmektedir. Kafkas İberiası'nda, içindeki altın tozları nedeniyle, 7 vadiden altın renginde akan 7 dereyi koruyan SİR-KOS, Ser-Koz Baş-Oğuz olmayı bize söyler.

Sir olmakla Dor olmak ile eşanlamlıdır, çünkü DOR/Zor/Zir aynı Ur-Esi, Işıktan Ur olmayı ifade eder. Başında IŞIKLI olmak, SİR olmaktır, işin sırrını bilmektir, başı IŞIR olmaktır.

Pisagoras

Apollo Nius

Pisagor, memleketi Si-sam'ın (Sam-os) bize Şaman olduklarını söyler.

Halikarnas Balıkçısı Teos'da Anadolu'nun kuzey doğusundan gelen bir kavmin diliyle konuşulurdu, diye not düşer.

Kemerhisar'da Tauna, İzmir'de Klazomen, İstanbul'da Ayasofya ve İsparta'da Zağalas, MS.548'de İznik Konsil kararlarını tanımamaya devam ettikleri için Galatalı Ceneviz tefecileri tarafından yaktırıldı. (Ortaçağın en karanlık günleri bu dönemdir.)

Pisagor'un eşi, üç kızı ve iki oğlu da bilim yapardı, Pisagorian ekolu böyle doğdu. Müzik, geometri, uzay, fizik, matematik vb bütün bilimler bir arada incelenirdi.

Kızlarından **Meia**, ayrıca bebek müziği ile ilgiliydi. Ona ad verilmiş olan MEİA sıfatı, UMAY Ana'dır, "bebekleri koruyan melek" anlamındadır. Mahiye ile Meia/Maye sesdeştir, ki bu satırların yazarının babaanne adı olan Mahiye'nin ailedeki ünlenişi MAYE'dir. MAYE adı Bayburt'ta MAYA olarak ünlenir. Sümer tanrısı MA ile sesdeştir. Ki, Lazca'da ben, MA'dır! Ayrıca dünyada en fazla kız adı MAYA'dır.

Bilim adamı olan Meia'nın bulgusu, bugün de çocuk müzik pedagojisinde temeldir; "Bebeklerin yürümesi, yemesi, koşması, oturup kalkması, vb hareketleri yavaştır. Algılaması yavaştır, o nedenle hızlı konuşulanı anlayamazlar. Çocuklar hareketleri taklit ederek öğrenir, ancak, hızlı hareketleri taklit edemezler, onunla yavaş yavaş konuşunuz. Kan dolaşımları yavaştır, o nedenle çabuk üşürler. Bebek

bakım müzikleri (nazlatmalar) yavaş tempoda olmalıdır, o nedenle bebek müziğinde tempo yavaştır."

Ne mutlu bir tesadüftür ki, bu satırların yazarı Mahiye Morgül de çocuk müziği pedagoğudur ve Meia'den 2500 yıl sonra MEİA ile aynı tespitleri ondan habersiz olarak yazmıştır. (Bkz.İlk Çocuklukta Müzik Nasıl Öğretilir, 1.baskı YA-PA İstanbul 1995, geliştirilmiş 2.baskı Kök Yay.Ankara 2006. Bkz.Eğitim Küresel Piyasaya Teslim, Mayana Yay. Ankara 2010)

Opa Ulu-Naus; Apollonius!

Başında 7 ışıkla resmedilen ApolloNius, Zekânın Ulu-opa'sı (Alp, İlyapa), Şaman Oğuz kültüründe Alp olan kişi, Ulu Işığıyla etrafını aydınlatan Bilge /Eren Kişi'dir, o nedenle büyük saygı görür. Hasan dağı çevresinde Niğde Kemerhisar, onun aile boyu (Filo-Stra-tus) birkaç kuşak bilim yaptıkları yerdir. Burada yetişen bilim adamları öldüklerinde onlar için Mersin Mezitli'de birer dikilitaş anıt yapılırdı. O anıtların yıktırılması Roma yağmacılarından Septemus Seferus zamanındadır. (MS.193) Sefer-us, yerle bir etmek için Mezopotomya şehirlerine yaptığı 7 seferle ünlüdür. Ancak Pozantı'da Tarkan di Mete'ye ağır şekilde yenildiğini de unutmayalım. Yaralı komutanlarını tedavi ettirmek için getirdiği Kemerhisar'da Apollonius'un torunlarıyla tanışıp onlardan bilgi toplayan karısı, tıbbı koruyan kadın olarak ünlendi. Roma'nın Oğuz tıbbıyla tanışması bu ilk değildi, Rize kalesinden kaçırdıkları Lokman Hekim el yazması ilk tıp kitabını MÖ.63 de çoktan ganimet olarak götürmüşlerdi. O kitap Kral Koçari'nin dedesi Mohti Oğuz'un yazdığı kitaptı.

Apollonius'a Yunan mitolojisinde Bilim Tanrısı denilmesi, hatta Hz.İsa'nın ona benzetilmesi onların sorunudur.

Açalım: Naus; Ana-Us, Işık kaynağı, yani Zekâ.

Zekâ; İse-ika, İşika, Işık. Akıl ile ışık bağlantısını Zeka'nın açılımda görüyoruz.

Zekâ demişken, 1983'den beri, zekânın çok parçalı olduğunu savunarak öne çıkan bir akım bütün ülkelere yayılmakta, eğitimi buna göre şekillendirmekte, kamucu eğitim müfredatlarını kırarak piyasaya atmaktadır. Bu sırada, küresel merkezlerden insanoğlunun akıl denilen ışıklı bağcıklarını kopartma, diğer deyimle beynin ışığını karartma, bir psikolojik harp malzemesi olarak üretilmiştir. Buna göre hazırlanan ders kitapları Türkiye'de 2005 müfredatıyla birlikte bedava dağıtıldı, bu kitaplarla eğitime devam edilmektedir; yıl 2011. Bu nedenle, özellikle 1980 yılı öncesi Fen ve Türkçe ders kitaplarını korumaya alarak geleceğe saklamak, çocuklarımıza onalrla evde ders yapmak, dünyanın geleceği için de önem arzetmektedir.

Pan-Kor eli; Doğu Karadeniz:

Abhazya'nın da içinde bulunduğu Doğu Karadeniz yöresinin antik adlarında ve sembollerinde Karuz Kültüründen, Kâs-Gar(Oğuz-Kar) Dağı gibi, yaşayan izler buluruz. Hatta Orta Karadeniz'in antik adı Gaziura (Ordu, Got-yöre, Oğuz Yöresi) diğer ipuçlarını verir.

Mengrel; Men-Gor-eli; Pan-Kor ili.

Lazika: Laz inançlılar, Helios, Eliza halkı.

Kolkhis; Kol-Ğus; Oğuz Oguli.

Dioskurias: İdi-Askoros. Ata Askarus (Potomya limanı, Askoros)

Kralın sıfatı: "ΔΙΟΣ-ΚΟΥ-ΡΙ-ΑΔΟΣ" Atası Zeus Oğuz İdi (İdi, Lazca Emice, ata)

Kralın adı: **Aristarchus. Ari-İştar-Kos, Toros Oğuz Eri**, (MÖ.70-30)

Oğuzer İştar (Kocari Toros), VI.Büyük Bedri'nin Birleşik Oğuz Ordusunda 9.komutan görünmektedir. Bilgedir; dedesi Mitridate gibi başında 7 ışıkla madalyona resmedildi.

Dokuz Oğuzlar adına kaynak olan ordu, söz konusu Bazileus Ordusu olabilir. Romalı Pompey'in garnizonuyla savaşan, Askoroz-Baharia körfezinde ve Potomya'nın dağlarında, 1800 Roma askerini öldüren Oğuz beyi o olmalıdır.

Başında 7 ışıklı tacı olan Osmanlı padişahı Sultan Ahmet'in kullandığı diğer semboller de bu açıdan incelenmelidir. İstanbul Sultan Ahmet Meydanına onun adı verilmiştir.

Yedi ışıklı sembolleri Hürriyet Heykelinin başında görmek bizi şaşırtmasın, onu Süveyş kanalının açılışı için Asya sembolü olarak yaptıran(1860) ve Fransız masonlarına kaptıran da bizdik.

Kolkhis antik madalyonunda, Leus/Helios ve buğday başağı birliktedir. Buğday başağını bu belirginlikte bir de Adige Fırtına Aba için basılan madalyonda görebiliyoruz. Madalyon, para değildir, Büyük olan Bey bunu bastırır. O, şehir krallarının üstündekidir, ata kültürünü temsil eden Ulu Opa (Halife) odur. Halkını Koruma gücü en yüksek olan bunu hak edendir, ona ZEUS denir, Işığın Uşağı(oğlu) anlamındadır, İdisi, İsis, Azizi, Hitit gibi farklı yazımları olabilir. Oğuz atası olmak, Agusta olmakla eştir. Batı kaynakları böyle ulu atalarımızı Tanrı ile eş göstererek, çok tanrılı olduğumuzu söylerler, bu doğru değildir.

Kol-Kid/Kolhiz, Abhaz/ApKoz yazılımlarında yine Oğuz Opası ve Oğuz Oğlu okunur. Oğuz eri ile Oğuz oğlu yazısı aynı anlamdadır.

Oğuz İştarı (Oğuz Yıldızı) Oğuzer'in Ulu Işık (Helios) sembollü madalyası:

DUSİ-OZ; Işık Atası!
KOS-ER; Oğuz Eri
Dİ-OS; Zeus; ışığın uşağı…
Cümle anlamı: Zeus inanışlı Oğuzer Atası

Bu madalyada tamga/hecelerin nasıl bölündüğüne tanık oluyoruz. Ortadan buğday başağı ile ayrılmış olan heceler, sağdan sola kelimeler, yukardan aşağıya bir bütün olarak okunduğunda cümle oluşmaktadır.

Burada virgül-buğday, güneş-NOKTA (Arapça şems) kavramı hissedilmektedir. HECE, KELİME, CÜMLE yazılımının ilk örneği burada karşımızdadır.

Gürcistan kaynaklı, Strabon'a dayanarak yapılmış bir haritada, Rize ve çevresi, **Ebekhria** olarak yazılmıştır. Opa-koriya ile sesdeştir, Bahriye çağrışımlıdır. Askoros limanı büyük Bahriyeli asker limanı olmalıdır. Hopa'da Makriyali adında antik bir liman daha vardır.

(http://conflicts.rem33.com/images/Georgia/Colchis_Strabo.htm)

Haritada görülen Lasica'nın diğer adı AEGRİA, Ay ve Kor Yeri'dir, Ay-Yıldıza karşılıktır.

Adı geçen sitede yer alan bir diğer haritada, Doğu Akdeniz'in adı SELEZYA'dır. Çünkü o tarihte SelevKos (Selezya, Tüles-ya) devletine bağlı Kastabala(OğuzAtaBeli) kralı TarkonDiMete, Cenevizli Akdeniz korsanlarını İskenderun limanına sokmamaktadır. O haritada, Neron tarafından silinen tarihten Tigranakarta şehri de vardır.

MÖ.1.yy'da, VI.Büyük Bedri'nin Bazileus sınırları, Boğaz'da Tarabya-Sarıyer'den başlayarak, Kırım'a (Kor-Uma) kadar ulaşıyordu. Bazı haritalarda Selanik'ten başladığı görülür.

Antik Uygur'dan beri KOR-US/Karız Kültürünün izlerini her yerde görebiliyoruz. Büyük Oğuz beylerinin paralarında ve madalyalarında, onların sıfatlarını okurken, ulu atalarıyla olan benzerliklerine isim verildiğini anlıyoruz. (MHTİOKHUS(Mete Oğuz), Opatore VI.Büyük Bedri hakkında araştırmalarımı daha önce çokça yayınlamış olduğum için burada kendisinden ayrıca söz edilmemiştir.)

Eski Türk boylarının adları bize onların kan bağlarını değil, öne çıkan kültürel özelliklerini ifade etmektedir. Sanki insanoğlu, akıllı, cesur ve yürekli önderlerini hiç unutmamış, onların sıfatlarını kendisinden sonra çıkacak önderlere örnek olsun diye her yere asmıştır.

Bu arada, araştırmamı biraz da kendi memleketime, Doğu Karadeniz'in antik Sümer-Oğuzlu Halkına, Kolkhis'e ayırma fırsatı bulmuş oldum.

Kaynakça: Agop Dilaçar, Karahanlılar Devleti Haritası
http://conflicts.rem33.com/images/Georgia/Colchis_Strabo.htm
http://www.snible.org/coins/hn/bosporus.html
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:COLCHIS._Dioscurias._Late_2nd_Century_BC.jpg
http://www.s110120695.websitehome.co.uk/SNG/sng_reply2.php?crit_rule=Aristarchus&crit_imag=on&crit_orde=fld_Ruler&crit_blok=20&crit_disp=sum

"Laz" ve "Pelaz" ile Fonetik Yolculuk

Sümer Tanrısı LAZ ve antik kaynaklarda Doğu Karadeniz halkı için kullanılan PELAZ tanımı üzerinde biraz çalışalım.

Laz; Ula-Oz, Ulus.

Pe-la-zi; Opa-Ulu-Si; Opa'nın ululları, Güneşin soyundan gelenler, Miletler, Milaslar.

Pelaz ile Filiz, Pilic gibi sesdeş sözcüklere baktığımızda, yükselen, yeşeren hayat kavramı ile bağlantılı olduğu düşünülebilir.

Poli-si olarak açıldığında, Işık Folu olur. Pali-es-tina; tan ışığı poli, Filistin.

Palez, uzama, dikelme, diklik, yükseklik kavramlarıyla da bağı olabilir, ki, antik erkek organı "Falos" ve dik sahil yamacı Falez ile de sesdeş çıkmaktadır.

Kafkasya'nın antik adı olan ELİZAN, soğuma döneminde derin vadilerde bile hayatın devam ettiği yer, Ulu CAN yurdudur. Lazlar'ın antik adlarından biri de TSAN halkıdır. Borçka'da ineğin su içtiği yalağa ALAZAN denir, "vadide akan su" anlamıyla örtüşür. Eskiden Borçka'da dereden altın toplamak için keçi postu kullanılırdı.

Hayata ilk/yeni başlayan anlamıyla düşünüldüğünde, Pelaz/Laz adı verilen kavim "Ulu Işıktan İlk Üreyenler" olarak karşılık bulabilir.

Kibele /Si-be-le adının Si-opa-uli hecelerini yer değiştirirsek; Pa-uli-us, Pelaz oluşur.

Tanrıça Kibele ile bağlantılı olarak, Allat ve Kâb sözcükleri Kuran'da bir kere geçer. (Prof.Gönül Tekin, Haber Türk televizyonu, Teketek prog. 5.4.2009)

Ulu-os heceleri yer değiştirip So-li olursa, İtalyanca ve Fransızca "güneş" olur. Lassi, İtalyanca Kızıl demektir.

Eskiden Anadolu'ya Helenler Bazi-leus, Bazil Ülkesi derlerdi. Baz-ileus, Maz-soli olarak çevirdiğimizde Kızıl Maz, Kızıl Baz, Kızıl Baş olacaktır.

Doğu Karadeniz'in antik adı MÖ.II.Binde Anadolu haritalarında AZZİ olarak görülmektedir. Azzi, Oğuzi, Eyzi halkının inanış adı Lat/Laz idi.

Şimdi biraz uluorta sözcük araştırması yapalım, içinde Laz geçen sözcüklerle çalışalım:

1. Pe**laz**: Çamlıhemşin'de, suyun gözesine en yakın olan, suyun en soğuk olduğu yer, pek-laz, koyu laz anlamında bir sözcük. Kastedilen, Tanrıça Laz'a en yakın olan yer, olabilir.

2. Pe**laz**: Çamlıhemşin'de, yaylaya çıkarken ormanın bittiği yerdeki açıklık alan, otlak, çimen. Yaylaya çimene gidilir, filizlenmiş çimenler biçilir. Yüksekte yeşeren hayat, gibi.

3.Pe**lazi**, pelaziko: Laz atalı abe'ler. Ape-La-zi-goğ; Göksoylu, Ulu Işığının abeysi.

4.Pe**laz**iler; İzmir'i ve Ege'de bir çok Koria şehrini kuran Amazonlar.

5.Pales-tin/Pulasatin (Filistin) halkının kökenidir. Anadolu birleşik Orduları içerisinde Filistin'e giden Amazonların kurduğu uygarlıktır.

6.Pe**las**glar; Pe-La-si-ogulları. Eski Atinalılar. Atina şehrinin kurucuları; pelazikolar; Yunanistan'a kuzeyden gelen ilk yerli halkın adı. Akhai'ler, "Sahil Pelasgları" diye geçer. Sarışın mavi gözlü açık renkli insanlardır. Egypt-Mısır'dan gelmiş olan kıpti kökenli esmer garaciler(Grek) halkla kaynaşıp Hellen'diler.

7. Pelaz: Fransızca'da "yayla evi".

8.Pa**laz**lanmak: Evine eşya alabilmek, palaz/sergi/halı sahibi olmak, zenginleşmek.

9.Pu**las**atune: Pe-laz- a'tune; Be Laz Güneşi. Kibele'nin bir adı da Pulasatune'dir. 270 yılında esir alınarak götürüldüğü Roma'da öldürülen Filistin kraliçesi Zeynep'in tablolarında, arkasında dört atın üzerine güneş tanrısı Helioz/ Laz/Lat, yani Kibele vardır.

10.Be**luci**: Belucistan halkı. Bir çok özelliğiyle Pelaz halkıyla da benzeşir. Opa-Lu-ci, Pelaz ile sesdeştir.

11.Pa**lici**: Askoros sırtlarında, Baleva Bayırında yaşayan bir sülalenin adı.

Palisi; Opa-Lizi /Lazopo ile sesdeştir. Baleva Bayırı Kuzan-donos'tadır; açılımı, Oğuzan Tan-lıların yeri demektir. Bu sözcükler bir araya geldiğinde Opalizi Artemis'in annesi İştar'ı işaret eder. Bayırın tepesindeki kayalara, dünürcüsüyle birlikte resmedilmiş Gelin Kaya rölyefi, buradan bir atlı gelin gittiğini bize söylüyor. Bir de yakındaki değirmenin etrafında bulunan dipsiz kuyu var; yer altı yerleşim yerinin havalandırması olabilir. 2010 yılındaki sellerde kayan toprakların altından mağaralar çıkmış olmasını da eklersek, burası antik Potomya'nın önemli bir gözetleme tepesidir. Ki, 916 metre yüksekteki bu yerden temiz havalarda, Trabzon'un limanları ve Kuzey Kafkasya dağları görülebilmektedir.

12.Pi**laus**: Rize'de bir dağ köyü. Pelaz ile sesdeştir. Pi-Laz, Opa-Laz; Ulu Oz Apası.

13.Mi**las**: Pi-laz açılımlıdır. Milas'da Lat-moz dağları; Laz-Maz.

14.Po**lat**; Apo-Lat, Laz opa.

15.İ'**las**; İlyas. Silifke'de erkek adı "Elles", Ulios!

16.A**laz**: Ateş. Alazlamak; kesilen kazın kalan tüyleri ateşte çevirerek alazlanır.

Alaz; a-laz olarak düşünüldüğünde ise “Laz’ın hası” anlamındadır; aha-Laz, işte-Laz .

17.A**laz**-ya (Kıbrıs):Ulu-oz-ya.

18.Pa**laz**: Kanatlı hayvanlarda, yavrunun yuvadan uçmaya başladığı ilk zamanki hali; “palazlandı”. Bebeklerde de yürümeye başladığında, hastalıktan kurtulduğunda söylenir.

19.Pa**laz**:Tavuğun ferig olmadan önceki hali, civcivlikten çıktığı zaman kendi başına dolaşmaya başladığı zaman, ferigden önceki hali.

20.Pa**laz**: Yere serilen, tabana yayılan kilimden daha ince örtü. Özbek Türkçe’sinde de yere serilen yufka örtü, yaygı.

21.Palaska: Askerin teçhizatını yerleştirdiği kemerin adı.

22.Dorapu**luz**; Trapoluz: Tur-Apa-ulu-uz; Laz Apalı Dor. Trablus-garp ve Trablus-Şam adlarında da geçer.

Dora-Pelaz kuşağı. Dor-Pelaz kuşağı. Bu kuşak, Amazon savaşçı kadının kuşağıdır.

Mitolojik öykülerde, Amazon kraliçesinin belindeki kuşağı almayı başarmak, kahraman olmak isteyenin yapması gereken en önemli işlerdendi. (Halikarnas Balıkçısı, Bütün eserleri 14, sh.29)

“Sar belune belune da Darabulus kuşağı” (Trabzon türküsü)

23.A**las**ka: Soğukta yaşayanların ülkesi.

24.La**lez**ar; La-lez-ar; Ulu-Laz-uri; Ulu Laz Yeri. Gelincik tarlası. Lalezar kız adı olup, Ardahan’da L’alizar ve Eliza olarak iki şekilde ünlenir.

25.Hel-**las**: Ulu Laz. Yunanca’da Tanrı. (Helesa haykırışları ile sesdeştir.)

26.**Leo**z: Lagos balığı. Eti bereketli olan Akdeniz balığı.

27.Hal**les**: Haleys. Kızılırmak’ın antik adı.

28.Ha**les** Pantus: Karadeniz’in antik adlarından biri.

29.Al**les**; Ulu Laz. Eski İngilizce’de bir haykırış. İngiliz halk şarkılarında başlangıç haykırışı olarak geçer. Örneğin, “Alles, my love, you…Greensleaves”. Oksford üniversitesinin kampusü içerisinde bulunan ünlü Haley (ulu-ay) köprüsü. Halide Edip Adıvar’ın İngilizce adı; Alise!

30.**Las**io: İtalya’da Laz-io, Laz yeri. İtalyan halk şarkılarından biri; “Laodice”.

31.Ey**los**: Diyarbakır, Cünguş (Gün-kuş) ilçesinin yaylası. Çevresinde Ağut (Ovit), Arguna (Er-Gün), Mırgan (Umurgan, Emirgan) yaylaları bulunur. Antik Bazilüs Türkmen bölgesidir.

32. Ta**les**; Ata-leus, Laz atalı.

33.Trab**lus**-garp; Turaba-lus. Libya’da, antik Tripoli/Tirebolu kenti. Akdeniz uygarlığına adını veren Pani-ka/Fenikelilerin şehri. Trabzon türküsünde sözü edilen kuşak adı “Tarabulus” ile sesdeştir ve Trab-zon ile ortak heceleri vardır. Yine Fenikelilerin şehri olan Tarblus-şam, Lübnan’dadır.

34.Dur**laz**; Dor-laz. Ereğli’de, İvriz yakınlarında, Zanapa’nın karşısındaki köy. Gaybi Köy (Ağabi-köy) ile komşudur. Atlarıyla ünlü bu Hitit merkezinde bu adlara rastlamak tesadüf değildir. Gaybi Köy ile Kırgızistan’daki Gobi çölünün adındaki sesdeşlik tesadüf değildir.

35.**Ligos**: Leus. İstanbul'un ilk kurulduğu yerin adıdır. Yenikapı kazılarında Ligos deresinin yatağına ulaşıldı ve MÖ.900 tarihli Ön-Türklere ait bulgular ortaya çıkartıldı. Ligos, Helik-us olarka açıldığında Halk Yeri anlamı ortaya çıkar, ki Laik-us kavramına denk gelir. Şu demektir ki Bizans sarayı bu mahallede değildi!

Kazım Mirşan'ın okuyuşunda LİGOS sözcüğünün "El-İg-Os" olarak açıldığını ve "Halk-su-mekanı" olarak karşılık bulduğunu görüyoruz.

36.Likus/**Liğus**. Kelkit'in adı olan Lycus/Likus ile de örtüşür; Halk Yeri demektir.

37.Nao**laz**; Fasülye. Sivas, Divriği'de kullanılır.

38.U**laş**; U'Laz. Anadolu'da erkek adıdır. Alaş, Kazakların inanış adıdır, sembollerinde kaz vardır. Kaz sembolünü Sasanilerde, Filistin kraliçesi Zeynep'te de görüyoruz.

39.Teg**loz**; Dağ-Laz. Hemşin'de bir tepenin adıdır.

40.**Laz**cao: Laz-koğ, Laz Oyuğu. Fransa/Marsilya'da Türk tamgaları bulunan mağaranın adıdır. Koğuk/ oyuk, Rize'de mağara demektir. Kayık ile sesdeştir ve dikkat edilirse kayık da ağacın oyuk halidir.

41.**Lot**us: Lat-us çiçeği. Türk kilimlerinde 18 sayısının karşılığı olan çiçek motifidir, sekiz köşeli şekiller oluşturur. Ruhsal ölümsüzlük simgesidir.

42.**Laozi**: Çin'de, Tao/Dağ inanışı, Taoizm'in tanrısı.

Diğer yazılışları; Lao-tsu, Lao-tse, Laotze, Lao-Zi, Laocius.

Resminin arkasında güneşi simgeleyen daire vardır. Bu simge Ayasofya'da ve Kibele tasvirlerinde de vardır. Güneşe yükselen, ulu kişi, günahsız kişi, güneşten üreyen gibi anlamlar verir. Dairenin içerisinde artı işareti "hace", ulu kişi/günahsız kavramını pekiştirir. Laozi öğretisi, ataya saygı ve eğitimi öğütler, Oğuz Kültürüyle ve Konfüçyüsle de örtüşür. Laozi ailesi imparatorluğun kütüphane görevlisiydi. Asıl adı Lao Tan'dır.

MÖ.500 lü yıllarda Konfüçyüs ile tanışan Ulu Zi için, "annesi ışıktan hamile kalmış" söylenir. Bu deyim onun ulu/yaşlı bilge olmasına benzetmedir. İnsanların eğitimsizliğine kızıp da ülkesini terk ederken onu Oğuz kutsalı boğa üzerinde resmettiler.(http://tr.wikipedia.org/wiki/Laozi)

43. He**lesa** imece haykırışları: He-**les**a- Ya-**les**sa. Ya-Mu, Heya Mu! Mou'la Hey Ya Mou!

Helesa; Ulu es-sa. Son ek "sa", haykırışın nefes biterken oluşan sesidir, sözcüğe eklenmez. MU Tanrısına seslenişler birliktedir.

"Hey o**las**a o**las**a da bu sevdaluk olmasa", türküsünde, benzer seslenişler vardır.

44.**Lad**ik, Ladi-ka; Lazi-ka. Laz-oğ'lu, Lazoğlu.

45.Ha**lac**, Kalac; Alaz halkı.

46.Me**las**: Uma-Laz. Alkol, maya ve yem sanayinde temel hammadde.

47. **Lut**: Lut Gölü.

48.**Laud**a, Lâvta, Lut; Ulu-od. Ud ve gitarın atası olan çalgı.

Arapça lût. Fransızca luth. İngilizce lute. Almanca laute. İtalyanca luito. Eski Yunanca Chelys (H'leis), Latince Tesdudo (atası dido/büyük atalı). İspanyolca "Port Laud"; Parsi Laud, Pers çalgısı veya Pers Sesi anlamında.

Lavtanın MÖ.8. yüzyılda Uygur'da, 3.yüzyılda İran'da ve Madagaskar'da kullanıldığı saptanmıştır.

49. **Laud**-ly; İngilizce gür sesli.

50.Pa**luz**e; buğdaydan yapılan tatlı pelte, muhallebi. O'pa-luze (1.Artemis) yemeği.

51.**Leis**; Hakkâri dağlarındaki krater göllerinin adı.

52.**Laz**kiye; Suriye'de bir liman şehri. Bölge antik Filistin'dir.

53.Be**liz**; Türkçe kız adı, Opa-Lisi, Pelaz.

54.Be**lise**; Be-lise. Meksika'da Altun Ha (Kızıl Göğ) şehrinin ikinci adıdır. Kızıl ışıklı, kızıl-tan ile eş anlamlıdır. Kızıltan, Türkçe'de ad ve soyadı olarak vardır.

55.Of**laz**; Sivas'ta bilinen bir soyadıdır. Halk ozanı Fatma Oflaz'ın ailesinden çokça ozan çıkmıştır. Opa-Laz; Laz Abası.

56. La**liz**ar; La-liz-ar; gelincik tarlası. Ulu Liz'in Ur ettiği. Fransızca Eliza.

Lale-zar adında ayrıca Layla-Dor vardır. Sümer kraliçelerinin elinde gördüğümüz kırmızı lale, Türk lalesidir. Ulu-ala, Lala-dor, Zor bebeği/yavrusu anlamına gelir.

57. Malazgirt; Pelaz-girt, Pelaz Kur-di. (Mazgirt de önemli benzerliktir.)

58. E**liz**on; E'liz-on. Trabzon'un antik adıdır. Laz-an; Lazlar demektir. Tarbzon'dan Hazer denizine kadar olan bölgenin antik adı da Elizan'dır. Bu bölge buzul çağında donmamış olan, vadilerindeki suların mikroklima etkisiyle akmaya devam ettiği, hayatın da devam ettiği, kuzeydeki tek bölgedir.

59.**Laz**iges; Laz-gos. Oğuz Lazi; Kızıl Oğuz. Antik Sivastopol (Si-mas Ata-poli) yöresidir. Kafkas halklarından Lazigeler, Laz halkıdır.

60. **Zela**; Zile; Yerleşim adı. Sağdan okuyunca Laz çıkar.

61. **Sele**-u-Kos; Oğuz Ulusu. (Sağdan okuyuşlu Soli/Ulus)

62.**Lat**via; Lati-ya, Litvanya. Lat dili konuşulan bu Baltık ülkesinin efsanelerinde Kurt Allah'a hizmet eden köpektir, kutsal hayvandır, öldürülmez. Latvia 2006 turizm-tanıtım kitapçığında yazıldığına göre, halen bu ülkede 2000 dağ kurdu yaşamaktadır, kurt uluduğu (oul, owl; ulu'ma, hav'lama) zaman, Tanrıya dua eder. Ay dolunayken kurt uluyorsa, çocuklar bir dal parçasını kendilerine kuyruk yaparak kurt taklidi yapar. Bu inanışlar, eski Türk efsaneleriyle örtüşen bir durumdur. Lazca ile Latvia'da konuşulan Lat dili arasındaki bağ ve anlatılagelen halk hikâyelerindeki benzerlikler dikkat çekicidir.

63. Pe**layo**; Pelazi, Pelatio halkı. İspanya'da otonomla yönetilen Asturia bölgesinin halkı. Hıristiyanlığa karşı en fazla direnen, en geç Hırsitiyan olan kahramanlıklarıyla ünlü antik bayrağında Ay-yıldız vardır. Antik Tanrıları Dios/Zeus/Ata Işığı, VI.Büyük Bedri'dir; Astur (Tor-os) bölgesinde bir elinde dümen bir elinde asasıyla heykeli bulundu.

64.İ**liz**: Karaçi'de basın-yayın hakkı olan bir Pakistan Türkmen dili.

65.**Liz**i; Lidya'nın İngilizce söylenişi.

66.At**las**; Ata-Laz; "Dünyanın direği" Klimanjero dağlarının antik adıdır. Dağın açılımı Pan-Oğlu-Yeri'dir.

Fas'taki dağlar da Atlas Dağıdır. Burada soğuk çağda yaşam devam ettiğini gösterir, antik sıcaklık haritasında bu görülebilmektedr. Fas ile sedeş düşen,"Opasi" burada var olmuş demektir.

Homo Erektus adlı ilk insanlar buradan dünyaya yayıldılar. Atlas sözcüğü, "yeryüzü" anlamını daha sonra almış olmalıdır. Atlas, çok basitleşmiş haliyle "harita" demektir.

67.Ni**les;** Ni-les, Les ana. Nil nehrinin antik adıdır. Klimanjero/ Panoğulu dağlarından gelen kar sularını Akdeniz'e taşır.

Akdeniz'in antik adı Heredot'a göre MES OGEİOS PONTOS'tur; "Pan soylu Maz inanışlı Oğ-Us'lar" olarak açılabilir.

68.Pa**laz** böreği: Ordu'nun Medreseönü (Perşembe) halkı, dini bayram arefesinde sevap için yufkadan yapılan bu böreği dağıtır. Bölgede kullanılan soyadları en eski Türkmen adlarıdır; Kafkas dağlarının simgesi Yediyildiz, Kibele'den dönüşen Küpeli, gibi.

69.Pi**laz**-ma: Sudaki en küçük canlı, Pelaz mayası. İlk canlı hücre suda oluşmuştur. Işık ile su buluştuğunda canlı hücreler oluşur. Yosun buna örnektir.

70.P**laz**-ma: Isı ve ışık kaynağı, dumansız ateş, güneş, mağma. Tüm hayatın varlık kaynağı, her şey, insan dahil tüm canlılar ondan var olmuştur. Maddenin ilk hali ışık'tır, katı, sıvı ve gaz halleri onun devamıdır. Şaman-Oğuz kültüründe dört kutsalın ilki ateş'tir; toprak (yer), gök, su üçlüsü ateşten var olmuştur. Sesimizi "yer-gök-su" dinlesin, diyen Türkçe şarkılarımız vardır.

71.P**las**enta: Pelaz Anası. Anne karnındaki bebeği besleyen kordon ve sıvı.

72.Hopa**liti;** Opa-liz; LAZOPO. Op-Laz, Of-laz. Susalı Artemis'in diğer adı. Astarte, İştar ata.

73. Ev**lat**; Oğ-Laz. Farsça Olad.

74. Tes**liz;** Tes-liz; Atası Liz. Hristiyanların kutsal üçlemesi; Baba-Oğul-Kutsal ruh.

Teslis kavramı adını kendinden önce var olan Oğuz kültüründen almış görünüyor. Hatta İsa'nın fikir babasının Büyük Bedri olduğunu söyleyenler de vardır. Burada kurulan bağlantı, yoksul İsa'nın Yahudi tefeciye kaptırdığı parayı kurtarmak için gittiği yerde öldürülmüş olacağını düşündürüyor, çünkü İsa'dan 50 yıl kadar önce Roma'ya karşı direnen Büyük Başoğuz Bedri'nin ışığını Mitraizm adıyla görüyoruz. İsa'nın yaşadığı kabul edilen 1.yüzyılda Bedri yaşamış bir kahraman olarak anlatılıyor olmalıydı. Her direnişçi için Mitracı denilmiş olması bile mümkündür. Bu anlamda İSA (Işık) da bir Mitracı kabul edilebilir, ki o zaman üçlü kutsal gösterilen Tesliz (Atası LAZ) olması kuvvetle mümkündür.

75-Tibi**lis;** Tiflis, Tepe-Liz. Kolkhis halkının tepe şehirlerinden biri.

Tiflis müzesinde Kolkhis kralı Kvirila'ya ait bir sikkede (MÖ.400) Boğa ve Kutsal Hilal:

Benzer simge Gagauz bayrağında görülür.

Kolk-his; Oğuz- halkı. Eyzi/Oğzi halkı. Roma'ya hiç vergi vermeyen hep direnen Doğu Karadeniz halkının antik adıdır. Sanni/Canlar da denilmiştir.

76-**Laos**: Laos ve Kamboçya antik kültürü tamamen Üçlek Tanrıca KORANAS, Ankoras/Ankora üzerinedir. Bunlar Anadolu'daki Korint Anıt müzeleri gibidir. Üçlek Tanrıça Kibele kültüne denk gelecek kadar, kadın heykellerin başlarında sivirilen üç kat vardır.

77- **Las** Köyü; Araklı'da bir köy. Köyde, imece mısır çapalayan eğrat, yorulunca horon molası verilir. Şaman töresidir.

78-İngi**liz**; Engi-luz, Laz-Enki.

İngiliz; içerisinde **Eng-Luz** hissedilir. "**Laz Damgası**" gibi bir kavramı verir. ANG hecesinde ANLAMAK edimi vardır, yani sözcüğün fotoğrafını görmekten söz edilir. Bu açıdan ele alındığında İngiltere'nin antik egemenleri adaya "Laz tanrının yeri" der gibidir. Zaten kurucu Breton/Peri-tan halkı, "Tan uşağı/ışığı" halkı, Fransa'nın kuzeyinden aynı isimle bu adaya gelmişlerdi. Yanlarında gayda götürdükleri de anlaşılıyor.

79-Me**let** Irmağı: Me-Las/Milet deresi. Samsun Çarşamba'da bir dere. Burada Amazonlar MÖ.64'de Lukullus'un askerlerine halk savaşı vererek direndi.

80-**Laz**-ut; Lazca mısır. Borçka'da ve Erzurum'da mısıra lazut denir.

81- Pe**laz**: "Antik Yunanistan'a kuzeyden giren Akka'lar Doğu Karadeniz'in sahil Pelazlarıydı…" der Halikarnaslı. Yani asıl Pelazlar yukarı dağlık bölgede yaşardı, diyor. Sahil ile PİLAJ bağlantısı burada karşımıza çıkıyor. Gramer olarak **Pe-laz, Be**-Laz olmak gibi görünüyor. "Sümer Tanrısı Laz'a inananlardan" olmak gibi düşünülebilir. Yunanca'da tanrı "Laz" ünlenirken önüne Hel-Las gelmesi Ulu-Laz demek gibidir.

BE, olmak ile Obi/Opa bağlantısı üzerine:

"Bi" başlangıç hecesinin "fonetik büyüme" sıralaması, Bİ, BE, BA, BO, BU, görünmektedir.

Be-Laz: Bir olan tanrıça Laz'dır. Bir olmakla ilgili; "Bir/Pir ol, çok yaşa", "Bir işin piri, üstadı/ustası olmak". Rize'de "bi dur, bi bak, bi gel" gibi fiile kuvvet yükleyen "bi" yaygın kullanılır. Örneğin "bi gel" demek, yalvarırım, rica ediyorum, mutlaka gelmeni istiyorum, demektir.

Pir, ulu kişiye de denir; Pir Sultan Abdal, Pir Azizler, gibi.

Ula-od, L harfinin doğrudan Ulu simgesi olduğuna burada yaklaşıyoruz ve Elif'in L' sindeki Ululuk, "Elif dedim Be dedim, kız ben sana ne dedim" Karacoğlan sözlerindeki gibi yeminle söze başlama töresi karşımıza çıkar.

Elif Be te se…. Arap alpafesinde Oğuz töresinden bir giriş karşımıza çıkar.

Türk büyükleri için yapılmış olan anıt taşlar Elif gibi uzundur, Dikilitaşlarda bunu görüyoruz. Bu bağlamda Dikili-taş'ın fonetiğine girelim.

Dik-uli Taş; Dag-ulu-atası. Bu taş, göklere yükselir. Dağlar uludur, Tanrı'ya doğru yükselir. VI.Büyük Bedri'nin Kırım Kerç boğazındaki dikilitaş anıtı gibi. İstanbul Sultan Ahmet Meydanında bulunan, MÖ.1547'de Mısır'da yapılmış olan kral Thatmosis Anıtı gibi. Burada "DateMozisi", yani Dede Mautu-si, Aziz Ma Atası, açılımı vardır.

Bu taş, antik Mısır'da ululara taş dikme töresinin varlığını gösterir. Bu dikilitaşın üzerindeki yazılar Oğuz töresine uygun ifadelerdir. (Dikilitaş'ın Mısır'dan

bir emirle İstanbul'a getirtilmesi ve yüzlerce yıl yerde öylece bekletilmesi ayrı bir konudur.)

(www.chip.com.tr/blog/bilgimakinesi/Sultanahmet-Meydanindaki-Dikilitas-Uzerindeki-Meti_923.html)

82- **Alaz**an; Borçka'da ineklerin su içtiği yalağın adı. Elizan antik bölgesine ad olan, suların derin vadilerde donmadığı dönemi ifade eden kavramla örtüşür.

83-Ah**lat**: H'Lat. Bit-lis'in ilçesidir.

Ahlat'da kaya evlerdeki kapı süslerinde Buda ve Tavus kuşu süsleri ortaya çıktı(2004). Burada, buğdayı koruyan Buda'nın Çince MAUTU, Mete/Miti/Biti dönüşümlerini görüyoruz. Tavus Kuşu sembolü, Şamani ve Gazne devletlerinin de sembolüdür, Türklere ait bir semboldür.

Başı üzerinde üç noktasıyla veya kanatlarında üç noktasıyla tavus kulu sembolleri Afyon Arkeoloji Müzesinin bahçesinde de sergilenmektedir. Ancak 2012'de buranın TOKİ binalarına verileceği, tüm açık müze alanının buradan kaldırılacağı haberi, buranın da tarihten silineceğine işaret etmektedir.

Anadolu'nun Haçlı işgallerinden temizlenmesi sırasında çokça Emir Sultan, Oğuz diyarı Ozbekistan'dan gelip buralarda Romalılarla savaştı, o nedenle Afyon halkına da tarihini unutturarak tarihten silme cezası kesildiği düşünülebilir..

Urfa Birecik'te sular altına gömülen mozaiklerde de onlar vardı.

Tavus kuşu, Doğan Bey olmakla ilgilidir; halkı için kol kanat geren, halkın emrindeki, Oğuz beylerine Tigin/Tugan/Doğan denirdi. Tigin'in açılımında Gün Ata, Kun-eti, Güneş vardır. Türk beylerinin başındaki tüy, koruyucu Doğan Bey töresinden gelir. Şamanlar devletinin sultanı Sadık Buğra'nın başındaki 12 tüy gibi:

Sultan Satuk Buğra Han

سۇلتان ساتۇق بۇغراخان

Gazne/Oğuzlar devletinin kurucusu Kül Tiğin'in adı, Doğan-Oğlu demektir. Doğan beyler, hanedandan gelmezler, Bey hainlik ederse veya yenilirse, akil adamlardan birileri Doğan bey olur, halkı başsız bırakmazlar. Mustafa Kemal bu törenin son örneğidir. Hüseyin Avni Doğan Bey ve onun dedesi 2.Kılıçarslan'ın emiri Doğan Bey de öyleydi. Konya Doğanhisar, adını ondan alır. Bağdat halifesinin gönderdiği 40 Emir Sultanlar Afyon Emir Dağda ve Doğanhisar'da, 8.haçlı seferini bitirmişlerdir. Selahattin Eyyubi de bir Emir Sultandı.

İstiklâl Harbinde, Antep, Maraş ve Adana çevresinde Ermeni ve Fransız çetelere karşı Doğan adıyla çete savaşı veren Mehmet Kemal Doğan bey de bir Doğan'dı! Onunla emrinde harbe giden Elbistanlı Tahir Doğan Bey de soyadını ondan almıştı ve ben, bu satırların yazarı, Tahir Doğan'ın kızı Rahime'nin oğlu Tahir ile 1971 yılında evlendim.

Urartular Ahlat'a "Halads" , Ermeniler "Şaleat" , Süryaniler "Kelath" , Araplar "Hil'at", İranlılar ve Türkler ise "Ahlat" demişlerdir.

84-U**lies**es; Laz-us, Ulis. "Odiysseus" Latinlerde Ulieses (Ülis)'tir. Ulus ile sesdeştir.

85-Mama**loz:** Mamaloz, Kırşehir Kaman'da bir yaylanın adıdır. Mama-Loz. Mu Eme Loz; Uma Eme Laz… Bereket Tanrısı Laz'ın karınları doyurduğu, Anaç olduğu, Mama yerini tarif eder. Bolluk yeridir.

Kaman, Şaman ile sesdeş olup Kuman Türklerinin adını taşır. Kuman, Kaman, Şaman, Saman, Os-man, hatta dönüşerek Ottaman olabilmektedir.

86-**Laz**kiye: Suriyenin liman şehri. Antik adı; Laodikeia.

Mitolojide 1.Artemis Alazya'ya inci gibi istiridye kabuğu içerisinde buradan geçmiştir. Bunu açarsak; Artemis'in annesi Semiramis ona hamileyken, YENCE/İNCİ karnında Kıbrıs'a gitmiş olmalıdır. Lazkiye'ye adı verilen Lazopo İştar, Rize'den (Antik Potomya'dan) Babil'e gelin gitmişti.

87-Plaza; gökdelen denilen iş merkezlerinin adı. "Yüksek ulu bina", Pelaz yaylaları gibi?!

Laz olmak:

Ulu Işık olmak, ışıktan üreyen "uli" olmak, ışığın oğ-uli(oğlu) olmak.

Lazlar kendilerine eskiden Can/ Canlar derlermiş, sonradan kendilerine Laz demeye başlamışlar. Bu ifade, Ulu Işığın altında kaynaşan ve derin vadilerde donmayan sular nedeniyle buzul çağında hayata devam edenler kavramı ile örtüşür.

Pelaz; Be La-oz; Bi'r Ulu OZ. Açarsak; Pe-Be-Bi, Mi, Me ile ön ek yapılabilir; "to bi/be" olmak ile Laz birleştiğinde, Bi-Laz gibi olmak. Tanrısal kavrama burada ulaşılır.

Fonetik büyüme sıralamasında (Bİ, BE, BA, BO, BU) "Bi" başlangıç hecesi görünmektedir. Kaşgari dilinde ön ek olan "kh, h" ile söylendiğinde, Hu-Bi, oluşur. Burada Hubi-Bubi dönüşümünü görürüz.

Hubi/Bubi (Hubyar/Bubiyar) oluşumuna ulaşırız. Hu-ba'dan Buba dönüşümü muhtemeldir; BABA'ya ulaşılır. Bilinir ki, Anadolu'da ve birçok Türk lehçesinde baba yerine Buba denir. (Macarca baba; buba.)

Kaşgari diliyle Hubi Laz olarak ünlenen sözcük, İstanbul Türkçesinde Bi-Laz olacaktır. Trabzon şivesinde ise Pe-Laz denilmesi normaldir ve batıya göçler buradan yayıldığına göre Pelaz adının, Sahil Pelazları gibi, kökeninde Bi-Laz düşünülmelidir.

Be-Laz: Bir olan tanrı Laz'dır. Bir olmakla ilgili; "Bir/Pir ol, çok yaşa", "Bir işin piri, üstadı/ustası olmak". Rize'de "bi dur, bi bak, bi gel" gibi fiile kuvvet yükleyen "bi" yaygın kullanılır. Örneğin "bi gel" demek, yalvarırım, rica ediyorum, mutlaka gelmeni istiyorum, demektir.

Pir, ulu kişiye de denir; Pir Sultan Abdal, Pir Azizler, gibi.

Ula-od, L harfinin doğrudan Ulu simgesi olduğuna burada yaklaşıyoruz ve Elif'in L' sindeki Ululuk, "Elif dedim Be dedim, kız ben sana ne dedim" Karacoğlan sözlerindeki gibi yeminle söze başlama töresi karşımıza çıkar. Elif Be te se…. Arap alpafesinde Oğuz töresinden bir giriş karşımıza çıkar.

Türk büyükleri için yapılmış olan anıt taşlar Elif gibi uzundur, Dikilitaşlarda bunu görüyoruz. Bu bağlamda Dikili-taş'ın fonetiğine girelim.

Dik-uli Taş; Dag-ulu-atası. Bu taş, göklere yükselir, dağlar uludur, Tanrı'ya doğru yükselir. VI.Büyük Bedri'nin Kırım Kerç boğazındaki dikilitaş anıtı gibi. İstanbul Sultan Ahmet Meydanında bulunan, MÖ.1547'de Mısır'da yapılmış olan kral Thatmosis Anıtı gibi. (Bu isimde de Ulu/Büyük/Dede Mosi açılımı var.

That-mos-is; Date/Maz-is, Büyük Maz oğlu. Bu taş, antik Mısır'da ululara taş dikme töresinin varlığını gösterir. Bu dikilitaşın üzerindeki yazılar Oğuz töresine uygun ifadelerdir. (Dikilitaş'ın Mısır'dan sömürgesine emreder gibi bir emirle İstanbul'a getirtilmesi ve yüzlerce yıl yerde öylece bekletilmesi ayrı bir konudur.)

(www.chip.com.tr/blog/bilgimakinesi/Sultanahmet-Meydanindaki-Dikilitas-Uzerindeki-Meti_923.html)

"İngiliz" sözcüğü ayrıştığında içerisinde **Eng-Luz** hissedilir. "**Laz Damgası**" gibi bir kavramı verir. ANG hecesinde ANLAMAK edimi vardır, yani sözcüğün fotoğrafını görmekten söz edilir. Bu açıdan ele alındığında İngiltere'nin antik egemenleri adaya "Laz tanrının yeri" der gibidir. Zaten kurucu Breton/Peri-tan halkı, "Tan uşağı/ışığı" halkı, Fransa'nın kuzeyinden aynı isimle bu adaya gelmişlerdi. Yanlarında gayda götürdükleri de anlaşılıyor.

Hopa'da fıkra gibi anlatılan, Laz babanın oğluna vasiyeti çok önemli bir töreyi işaret eder. Babası ölmeden önce oğluna şu üç şeyi sana vasiyetim say demiş.

Bir; sonradan görme olandan borç alma. (Faizle borç almak yasaktı!)

İki; karına bile sırrını söyleme. (V.Bedri'yi karısı zehirledi!)

Üç; devlet adamıyla dost olma. (Romalıdan dost olmazdı!)

Anımsayalım, antik dönemde devlet, vergi toplayıcı Cenevizli korsanlardır. Mitridate'nin sevdası Emine'ye manilerinde de "Sana söz veriyorum/ Bir daha Roma'dan borç almak yok / Senin koynuna girer gibi /Gideceğim Roma'nın üstüne…" diyordu.

ELİZAN bölgesi insanları hep Ceneviz korsanlarıyla savaştı. Bilim adamlarını ve çocukları Atina'ya kaçırıp saraylılara köle satan bu korsanlar aynı zamandı tefeciydi, bankerdi ve Yahudiydi. MÖ.525 de evlatlarını kurtarmak için Atina seferine giden Sümerdis Çerkez (Kserkses) kadın ve erkeklerden oluşan ordusunda en büyük kuvvet Kaçkar dağları çevresinden gönüllülerdi.

1934 Türk Dil Kurultayında "Türk Dilinde Kökler"

Bilim ve Ütopya Dergisinin Ocak 2004 sayısında, "Atatürk'ün Bilinmeyen Kitabı" başlığıyla yayınlanmış bir yazıda, "Etimoloji, Morfoloji ve Fonetik Bakımından Türk Dili" makalesini okuduğumuzda, benzer fonetik çalışmaların yapıldığının belgelerini görüyoruz.

1934'de Atatürk başkanlığında toplanan Türk Dil Kurultayında, Türk Dilinde Kökler başlığıyla yazılmış yazıdan bir bölümü aşağıya bulacaksınız (Age. sh.52,53).

Türk Dilinde Kökler:

Dil, psikolojik ve sosyolojik kanunlara bağlı olarak meydana gelmiştir.

Fikri hayatın en ince teferruatı, harici dünyadan gelen levhalar veya içimizde doğan ruhi cereyanlar şeklinde tezahür eder. İnsan bunları dil vasıtasıyla tespit etmeye muvaffak olur.

Dil, harici dünyayı temsil eden ve bize onu hatırlatan birçok gösterici işaretleri, ince farklarla birbirinden ayırma çabalamasından ibarettir.

Dilin fonksiyonu, açlığı bildirmek, kuvveti göstermek, zevk hislerini ifade etmek ve bütün fena hislerden ve hayat tehlikesinden kendini korumaktır.

İnsan, kendini saran harici âlemdeki objeleri tespit fikrine eriştiği zaman benliğini anlamıştır.

İlk insanların her şeyin üstünde tanıdığı ve her şeyin üstünde tuttuğu ilk obje güneş olmuştur; güneş onlar için her şey idi. Güneşi inceleye inceleye onun vasıflarından ve hareketlerinden, maddi ve sonra ruhi, fikri kavramlara intikale başladılar. Ondan aldıkları başlıca kavramlar şunlardır:

1-Güneşin kendisi;

2-Güneşin saçtığı ışık, aydınlık, parlaklık;

3-Güneşin verdiği sıcaklık;

4-Ateş;

5-Yükseklik, büyüklük, çokluk, kuvvet, kudret, esas, sahip, Allah, efendi;

6-Hareket, imtidat, zaman, mesafe, hayat, gıda, büyüme, çoğalma;

7-Renk, su;

8-Yer, kara, toprak;

9-Ses, söz.

İlk insanlar, bütün bu maddi ve fikri varlıkları güneşe verdikleri isimle birlikte anlatırlardı.

Türk dilinin kökü olan bu isim; a (ağ) olmuştur. Türk dilinde orijinal kök vokale konson gelerek teşekkül etmiştir. Bunu şu kısa formülle gösterelim: (V + K)

Türk dilinde mana ifade eden ilk vokal "a"dır, ilk konson "ğ"dir, "ğ", "a"ya "a"lar gelmesiyle doğmuştur:

A aa aaa… = ağ = a + ğ = .ğ = ğ

Denilebilir ki dilin bütün kökleri bu ilk "ağ" köküne, insanların boğaz ve ağız cihazı geliştikçe söylemeye muktedir oldukları konsonların ve vokallerin ilavesiyle, teşekkül etmiştir; ağa, ağağ, ağak, ağah … gibi.

Bu kompoze sözlerin, yavaş yavaş, başlarındaki asıl kök (ağ), kendinden sonra gelen süfiks ile kaynaşarak; ay, ag, ak, ah… olmuştur.

Bu suretle, ilk konuşma devrinin ilk konsonları, "ğ" ve bunun dönüştüğü "y", "g", "k", "h" olmuştur.

Türkler, ilk tanıdıkları ve taptıkları güneşe ve yukarıda söylediğimiz gibi ondan çıkardıkları bütün maddi ve manevi kavramlara "ağ"dan başlayarak "ay", "ag", "ah" demişlerdir. Yani esasa (güneşe) verdikleri ismi, maddi ve manevi kavramlara da vermişlerdir.

İnsanlar birbirine güneşi göstermek veya anlatmak için, ay, ağ, ag, ah, dedikleri gibi, mesela parlaklığı, mesela ateşi, mesela suyu, mesela toprağı, mesela büyüklüğü, .. vesaireyi anlatmak için dahi aynı sözleri kullanmışlardır.

Her obje ve her düşünüş için, o objelerin ve her düşünüşlerin arlarındaki farkları gösterecek farklı sözleri tespit için insanlar binlerce sene çalışmışlardır; bir dereceye kadar da muvaffak olmuşlardır.

İlk insanlar, aralarında türlü jestler yaparak anlaşmak devrinden, gayet basit ve sıbırlı birkaç manalı söze jestlerini katarak anlaşma devrine geçmiş oldular.

Dillerin bugünkü tekamülünde bile insanlar, tam fikir ve maksatlarını anlatabilmek için sözlerine jestler katmaktadırlar. Düşünüş ve dilin mükemmeliyeti derecesinde jest azalır.

***

Dil, vokallerden ve konsonlardan kurulmuştur.

1.Vokaller; insanların kalın ve ince olmak üzere çıkarabildikleri sesler çoktur. Fakat bu seslerden dilimizde tespit olunan "8"dir.

A/I, E/İ, O/Ö, U/Ü

II. Konsonlar "21"dir; dört kategoriye ayırıyoruz:

1) ğ, y, g, k, h
2) v, f, m, b, p
3) d, t, r, l, n
4) s, z, c, ç, j, ş

Türk dilinde orijinal kökler, yukarıda işaret ettiğimiz gibi: ağ, ay, ag, ak, ah'tır.

Bu orijinal kökler, görüldüğü gibi, vokallere konsonların birinci kategorisinin yapışmasıyla teşekkül etmiştir. Vokallere diğer (2, 3, 4 No'lu) kategorilerdeki konsonların yapışmasıyla teşekkül etmiş gibi görünen sözler orijinde kök değillerdir, kompozedirler. Mesela:

av = ağ +av = ağav'dır. Zamanla asıl kök süfiksle kaynaşıyor, "av" kalıyor ve manaca da kökün yerine geçiyor.

ot : oğ + ot = oğot… ot
ar: ağ + ar = ağar ....ar
as: ağ + as = ağas ... as, heceleri böyledir.

…

Bu Kurultay'da çalışan, başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, dil bilimcilerimizi, Afet İnan, Reşit Galip, Hasan Ali Yücel, Şair Celal Sahir, Ahmet Cevat Emre, Ruşen Eşref Ünaydın, İbrahim Necmi Dilmen ve Hamit Zübeyir'i, saygıyla ve rahmetle anıyoruz. Işıklar içinde uyusunlar!

Kaynakça: Bilim ve Utopya dergisi, Ocak 2004

2.BÖLÜM.
KARADENİZİN TANRIÇALARI

1.Doğu Karadeniz'de Sümer Tanrıçaları (Laz, Ayane, Kibele)
2.Rize ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Kolkhis)
3.Artvin ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Oğuzeli)
4.Trabzon ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Lazion)
5.Giresun ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Gotyora)
6-Kelkit Satala Uygarlığı

Doğu Karadeniz'de Sümer Tanrıçaları

Halikarnas Balıkçısı'nın "Hey Koca Yurt" kitabını okurken Sümerli Ana Tanrıçalarımızla bir hayli beraber oldum. Bu Ana Ata'larımızın adlarını nerelerde yaşattığımızı düşündüm. Baktım, Kibele ve onun diğer adlarını, Doğu Karadeniz'deki şehirlerde, dağlarda, köylerimizde, sahil mahallelerinde ve bir de kadın adlarımızda yaşatıyoruz.

Hititlerin de ana Tanrıçası Kıbele'dir. Bölgemizde, Kibele inanışıyla örtüşen isimlerin yanında Oz (OKS/OĞUZ) inanışı ile örtüşen mahalle adlarına rastladım.

Yer adlarını biraz daha araştırınca karşıma Sümer/Kimmer Uygarlığından isimler çıkmaya başladı; Potomya, Sümerli, Sümle, Kırım, Kemer, Siper Nehri (Çoruh), İspir, Siper Denizi, vb.

Karadeniz, Amazon kadınların beşiği idi ve Balıkçı baba onlara "Kibele'nin kondayları"der; Amasya, Abazya, Ladik, Canik, Sinop, Hopa, Heva, Atika, vb. Araştırdıkça Kırım'dan Kastamonu'ya kadar, Zile'ye kadar daha geniş bir alanda var olduklarını gördüm.

Sanki tarihte adı geçen antik kültürler burada birbiriyle iç içeydi veya birbirinin üzerine bindirilmişlerdi; Amazon Uygarlığı, Oğuzlu Kültürü, Kıbele İnanışı ve Sümerler (Kenger Uygarlığı)…

Merakım iyice arttı ve Halikarnas Balıkçısının tüm basılmış kitaplarını sahaflardan toplamaya, altını çizerek okumaya başladım. Eski Yunanistan'da geçen bir takım isimlerin Doğu Karadeniz'den gitmiş olduklarından söz ediyordu; Akhalar, Akailer, Pelazlar, Dorlar, Kentauroslar, Traklar, vb.

Merakım arttıkça okuyor, okurken bir sözcüğün ardını kovalıyor, onun izini sürerken başka bir sözcükle karşılaşıyordum. Ulaştığım kaynaklardan aldığım bilgilerle, ilk sezgilerim doğrulanıyordu. Uzun süre köşe yazılarımın ana konusu bu olmak durumunda kaldı. Bu sırada, örneğin bir yerleşim adıyla ilgili yazdığıma daha sonra dönüp yeni ekler yapmak durumunda kalıyordum.

Karadeniz'de karşıma çıkan bir kraliçenin adı Denizli'de yeniden önüme geliyor, Bodrum'da karşıma çıkan bir kraliçe Tokat'ta, Urfa'da karşıma çıkan Bala

Kalesinde, Belkız mozayiklerinde bir daha karşıma çıkıyordu. Artık yazılarımın belli bir silsile takip etmesi olanaksızlaştı; Karadeniz'den yola çıktım fakat yolum çok uzaklara düştü. Örneğin Laodice(Laz-ece) Furtuna adı Nemrut'da karşıma çıkıyor, Nemrut'a nasıl gittiğini araştırıyordum. (Okurlarım bunu fark edeceklerdir, şimdiden özür diliyorum.)

Bu kadar çok anadan ata'sı, yani Aba'sı olan bir yurdun adı elbetteki **Anadolu** olurdu. Daha sonra bu anaların Uluların-anası, Anati-Ulu olduğunu çözecektim.

Halikarnas Balıkçısı'nın bir gün bir gerçek âşığı çıkar da Amazon Uygarlığını araştırır dediği, belki de burada karşılaştığımız Ön-Türk Analarımızın kültürüdür.

Artık noktayı koyup bunları kitap olarak basmalıydım. Ancak, inanıyorum ki, bu kitaptan sonra da Anadolu'yu Anadolu yapan Ön-Türklerle ilgili yazacak çok şey çıkacaktır. O zaman, Milat ilan ederek Anadolu'da yok edilmiş devletleri adlarıyla konuşabilir olacağız.

2005'de başladığım müzik araştırmalarımın sonucunda şunu saptadım ki, Doğu Karadeniz'in özellikle yayla türkülerinde, Artvin Macahel dahil, Kaçkar yaylalarından Kelkit yaylalarına kadar, türkülerimizde, tıpkı klasik batı müziğindeki gibi armonik özellikler bulunmaktadır. (bkz.www.mahiye.com/Çoksesli Analizler)

Etrüsklerin Kaşgari Türkleri olduğu ve Karadeniz'den gittikleri artık biliniyor. Lazca konuşabilen bir kişi İngiltere'de, Fransa'da, İspanya Pirene Dağlarında ve özellikle İtalya'da o dilin yazılışını bilmiyorsa, sadece duyduğu şekliyle, sesdeşliğinden yola çıkarak bir çok ortak sözcüğe rastlar.

Roma'daki Etrüsk tabletleri Kâzım Mirşan tarafından okunmuş ve sonuçları kamuoyuyla paylaşılmıştır. Etrüskler'in Anadolulu olduklarına dair Halikarnas Balıkçısı bütün kitaplarında söz eder. Hatta Anadolu Efsaneleri (Bütün Eserleri-14) adlı kitabında, Fatih Sultan Mehmet'in de bunu bildiğini görürüz.

"**İstanbul fatihi İkinci Mehmet, Papa İkinci Pius'a şunları yazıyor: İtalyan'ların bana düşman olmalarına şaşıyorum. Biz de İtalyanlar gibi Troyalıların soyundanız. Yunanlılardan Hektor'un öcünü almak benim kadar onlara düşer, onlarsa bana karşı Yunanlıları tutuyorlar.** (age.s.54.Montaigne'in Denemeler'i.97'den.)"

Roma devletini kuran Etrüskler'in dili, Latin dili, Ana Tanrıça Lato Ana'nın dilidir. Bu dil bugün büyük bölümüyle Doğu Karadeniz'de Lazca olarak yaşamaktadır.

Biraz da yüzümüzü arkaya çevirip geldiğimiz topraklara bakarsak, hemen yanımızdaki İran'a bakarsak aynada kendimizi görebiliriz.

İran'da konuşulan resmi dil olan Farsça, Karadeniz şivesiyle sesdeş bir dildir. Ari dil, Ari kültür olduğu kabul edilir. Sanıldığı gibi Farça Hint-Avrupa dili değil, Kaşgari Oğuz dilidir. Arı'ya Rize'de de Ari denir. Ana arının etrafında oğul vermeyi kendine model alan kültürdür. Ana Tanrıçalar ana arıdırlar; Ari Hava (Arhave), Ariata-misi (Artemis), Ari-ana (İrana) gibi.

Hazar kıyılarında oturan İranlılar Farsça'yı Karadeniz şivesiyle konuşurlar, örneğin Allah yerine "Ella" derler. Türkiye'de "Karadeniz şivesi" adı verildiği için biz de cümlemizi buna göre kurduk. Oysa göçler doğudan batıya doğrudur ve doğru ifade şudur, Rizeliler Farslar gibi Allah yerine "Ella" der.

Zonguldak, Amasra, Kastamonu, Samsun, Ordu gibi çok geniş bir bölgede yaşayan Türk halkının ataları için hep "Ataları Kaşgalardı" diye not düşülür. Kaşkalar, ülkemize en yakın İran topraklarında yaşayan, İran Pers devletinin kurucusu ve Darius/Toros hanedanının geldiği boydur. İranın kuzeyinde Şuşa-Gence çevresinde ve güneyinde, Şiraz çevresindeki Kaşgar Dağlarında yaşarlar, at biniciliğiyle halılarıyla ve kadınlarının giydiği renkli giysilerle, dindar olmayışlarıyla, şehre indiklerinde 1989'dan sonra zorunlu hale getirilen çador örtüsünü değil kendi yerel kıyafetlerini giyerek dolaşmalarıyla ünlüdürler. Halk çalgıları aynen Artvin yöremizdeki gibi akordeon, zurna, kaval, cura, koltuk davuludur. Adeta Artvin halk oyunlarını çalmaktadırlar. Daha önemlisi, tıpkı Anadolu'daki gibi aksak ritimler kullanmaktadırlar.

(http://intellibriefs.blogspot.com/2008/01/iran-qashqai-tribe.html)

İran'ın güney doğusunda ve batı Pakistan bölgesinde yaşayan Beluciler, neredeyse tamamen Türkçe konuşurlar ve halk çalgıları içinde tulum zurna da vardır. Belucilerin en büyük aşireti olan Magriler Türkmenistan'dan, Hindi Kuş dağlarından buraya gelmişlerdir.

"Beluci" adı, tıpkı antik Amazon kadınların bilim yapan, piton yılanıyla simgelenen "bilici kadınlar" olmaktan gelen adları olan "Biliciler" sözcüğü ile olan sesdeşliği dikkat çekicidir. Beluci ile Pelazi arasında aynı benzerlik hissedilmektedir.

İran'da Nevruz ve Mihrican özel törenlerle kutlanan iki bayramdır.

Can kızlar, Amazon kadınlar baş savaşçılardı. Canik Dağları onların adını taşımaktadır. Ana bacılar da onlardı ve Mihrican adı Türkçe türkülerimizde devam etmektedir.

İran'da Hititlerin anaerkil yapısına benzer bir kültür önemli ölçüde devam etmektedir. Örneğin evde halı yıkamak cam silmek gibi çoğu işleri erkekler yapar. İran'da başı örtülü olsa da, kadınlar sokakta bebelerini emzirirken göğsünü dışarı alıp bebeğini emzirirler. Yakın zamana kadar Anadolu'da da bebeği açıkta emzirmek normal karşılanırdı. Ziraat Bankası Ulus Müzesinde bulunan, 1928'de İbrahim Çallı tarafından yapılmış olan duvar büyüklüğündeki Ziraat Tablosunda, tarlada bir Türk köylüsü kadın, bebeğini göğsü açıkta emzirmektedir; orada törelerimize uygun şekilde resmedilmiştir.

İran'da **Medana, Mayana, İrana** gibi şehirler, adlarını Ana Tanrıçalardan almış görünmektedir. (Fransa'da Meyene şerinde tulum çalınır.) Benzer şekilde, Medine adı bile Med Ana'dan geldi denilebilir. Musul yakınlarında bir Metina şehri daha vardır. Milattan sonraki yıllarda bile, Kureyş kabilesinde her evde Kıbele heykelciklerinin bulunduğu bilinir. (Aynı heykelcikler MÖ 3000 tarihli olarak, Konya Çatal Höyük 2007 kazılarında ortaya çıktı.)

Rize'de ve yakın çevresindeki yerleşim adlarında dikkati çekecek kadar çok kadın adı vardır. Bu adlar, sıradan adlar olmayıp, Hitit Tanrıçası Kibele ve onun duacı kızları Amazon kadınlarla ilgili adlardır. Biraz irdelediğimizde bu inanışın beraberinde Oğuz Kültürü olduğunu görebiliyoruz. Çünkü, çoğu yerleşim adlarında Oğuz Kültürüne ve Hitit İnanışına ait ekler, soy adı gibi kök hecenin arkasında görünmektedir. Örneğin, OZ eki Oğuz kültürünü, EBA/ABA/ABU/APA/MA/ANA gibi ekler ise Büyük Ana Kibele'ye inandığını belirtir. Her iki ek de Amazon Uygarlığının işaretleridir.

Rize'de Güneş Kültü içerisinde ululaştırılmış bir yıldız/ulduz/yulduz çıkar karşımıza. Dağlar uludur, yıldız da dağlar gibi yüksekte olup uludur: Ulduz; ulu-idi'us, Atasi ulu ışık.

Doğu Karadeniz bölgemizin en yüksek dağı olan Kaçkar Dağları, en yüksek tepesiyle ve yaylalarıyla ünlüdür. Ancak, hepsinden daha önemlisi adıdır; Asya kıtasında pek çok Kaçkar dağı daha vardır; Kaşı-kar, yamacı kar olan tüm bu dağların etrafında hayat diğer yerlerden daha eski görünmektedir. Kaşgar florası insanına da yansımış görünmektedir. Bu araştırmamız sırasındaki önemli saptamalarımızdan biri de, en eski Oğuz boylarının Kaşgar kökenli olduklarıdır. Osmanlı devletinin kurucusu Oğuzların Kayı boyu, Pers devletinin kurucuları Kaşgari boyudur. 1870'li yıllarda İngilizlerle çok içli dışlı olan Osmanlı padişahı Abdülaziz'e yazdığı mektupta İran kralının şöyle söylediği bilinir:

"İkimiz de Oğuzluyuz, ben Kaşgari boyundan sen Kayı boyundan geliriz, İngilizlerle birlik olma, gel biz birlik olalım."

Rize ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Kolkhis, OğuzHalkı)

Rize

Rize/İrize; İris. Görme noktası. Antik Sümer şehri Potomya'nın açık denizi gözetleme noktası (Mahalle Kale) buradadır.

Uri-esiğ. Işıktan üremiş. Rize; Roze, Ruze, sıkışmış Roz.

New Roz; Yeni bir gün, yeni bir ateş, kızıl güneş. Benzer bir ad olan, Rize'de Yenigün soyadlı ailenin lakabı Nevrozlar'dır, Nağruzoğun İsmail, gibi. Geldikleri yer Dağıstan'dır.

C-Z-D-T dönüşümlerine göre, Ur-ice, Ur-aze, Ar-ata, Ar-Da, Urdu gibi bir çok Ön-Türkçe sözcükle sesdeş düşer.

Uri-Aze; Aze-Ur, Ate-Ur, DOR ise sesdeş düşer. Işıktan ur olan, Uri-ace; Rize!

Ur-udu'dan dönüşmüş UR-ATA hecelerini Arda-nuç, Art-vin, Arda-han, gibi birçok yerleşim adında daha görürüz. Urdu dili konuşan Pakistan halkıyla Rize bağlantısı, Balistan şehrinde Kaçkar dağının olması, orada Tulum çalınıyor olması gibi bağlantılar ortaya çıkar.

İ'Ri-ze, sağdan okuyuşuyla EZİ-Rİ, AZERİ, ZİR oluşur. Bu şiveyi konuşan Azerbaycanlılara Kaşgari Oğuz, İran'da Oğuz Türkü denir.

"Dünden Bugüne Türklerde Dil ve Din" adlı kitabının yazarı Cengiz Özakıncı'ya göre, RUSE Farsça "oruç" demektir. Oruç, bugünkü anlamda oruç olmayıp, antik Pers kralının iki oğlundan biri Irac/İraz ile sesdeştir.

Tebrizli dil bilimci Nasir Şahgölü'ne göre, IRAC, hem "oruç", hem de "bir gün" demektir. Oğuzca'dır, diğer Türk dillerinde yoktur. Farsça'ya Oğuz Türkçesinden geçmiştir.

Moldavyalı dilciler, "Rus" sözcüğünün Oğuz'dan dönüştüğünü söyler. Leo Tolstoy'un da bu doğrultuda görüşleri vardır. Rize'de Rus denilmez, "Urus" denir.

Bu durumda, tüm Asya topraklarında kutlanan NEVRUZ "GÜNÜ" çıkar karşımıza, ki eskiden Rize'de "**Nağruz bayramı**" denirdi. Nağ- roz; yeni ışık!

Bu açılımla, Rize, "gün ışığı bol olan yer" anlamına gelir ki, buna antik bir anlam yüklediğimizde, "Tanrıçası bol olan yer" çıkar karşımıza ki; öyle de görünüyor. Potomya antik şehrinin gözlem kalesi Rize'de Mahalle Kale, burada aklın ışığı bol olan birilerine işaret etmektedir, ki daha sonra el yazması Lokman Hekim kitabının bu kaleden Roma'ya götürüldüğü bilgisine rastlayacağız.

Rize açık limandır, Potomya ise antik dönemde derin bir körfezdir. Şimdi iki derenin buluşup Askaroz adıyla denize aktığı yer, eskiden oldukça büyük bir haliçti. Kıble Dağı'nın baktığı bu yerin adı, Opo-Tomi; Opa-Damı, Güneş Damı, Kibele'nin evi. Potomya, "Batum" gibi bir şehir adı olmak durumundadır. Potomya'da gemilerin bağlandığı bir kayanın bulunduğunu anlatılır.

Askaroz deresinin doldurduğu körfezin MÖ.6500 deki çökme ve tufan olayıyla bağı olacaktır ki bu yörede Kıble ve Ayane (Şems ve Hilal) Dağının altında SU (deniz) var diye anlatılanlar da bunu göstermektedir.

Rize söylencelerinde "karakoncolos" adlı bir hayali korkutucu görünmez varlık vardır. Bu konuda, fonetik araştırmamız bizi İstanbul'da Hıristiyanlığın resmi din ilan edilişi olan 4.yüzyıl, Ortaçağ'ın başlangıcına götürdü. Aslında Milat ile Anadolu'da başlayan kara yenilgi günlerine gittik. Hıristiyan olmak istemeyen BAZİLEUS /Oğuzlu halkına büyük zulüm edildi, iki kat vergi yüklendi, şehirleri yerle bir ederek, yakıp yıkarak tarihten silme cezaları verildi. Burada en önemlisi doğrudan Doğu Karadenizle bağı olan, batı belgesellerine de giren şu cümle:

"Ortaçağın başında BAZİLEUS ülkesinde 3 bin kadın büyücülükle suçlanarak yakılarak öldürüldü."

Peki kimdi ata kadınlarımızı yakarak öldürenler?

Büyücü diye suçlananların, becerikli, ilaç yapmayı bilen, bilici ve at binen savaşmayı bilen direnen kadınların Amazon analarımız oldukları kesin. Onlara ölüm fermanını getiren KARAKONCOLOS, soğuk kış gecelerinde, kötü haberi getiren kara giysili papaz efendi olmalı. Çünkü, papaz, Roma'ya vergi toplayan "konsolos" demekti. Üstelik de kara pelerin giyinirdi.

Karakoncolos, benim de çocukluğumda korktuğum bir imajdı. Eğer kardeşimle uyumaz da, yorganın altında kikirdeşirsek, annem "Uyuyun, karakoncolos gelir sizi götürür yoksa" derdi. Bu, kesin ölüme götürülmek demekti; gelir sizi götürür, kimse onun elinden sizi kurtaramaz. Ortaçağın Doğu Kardeniz'de yaşatıldığının ve Rize'nin Hıristiyanlığa karşı büyük bir direniş gösterdiğinin de işaretidir.

Antik kaynaklardaki Sinor kalesi Rize kalesidir, Romalıların daha ötesini vergiye bağlayamadıkları "Kolkhis'in sınırı" (Halk uşağı/Laik-us sınırı) anlamındadır.

Karagoncolos üzerine araştırma yapan Özhan Öztürk'ün saptadığı aşağıdaki özellikler, drama tekniği olarak, dolaylı anlatma geleneği olan Anadolu kültürüne uygundur. (Parantezler bana aittir.)

1.Koncolos denizden gelir. (Tarih boyunca saldırılar denizden gelmiştir!)

2-İnsanlarla konuşmaz.

3-Evin en değerli varlığı olan erkek çocuğunu alır, gelin burnuna osurur. (Erkek çocuk köle götürülür, gelin onun hakkından gelebilendir!)

4-Kapının önüne bırakılan yiyecekle uzaklaşması istenir. (Rüşvet!)

5-Bu halkın içinden değildir, yabancıdır.

2011 yılında Ankara'da kaybettiğimiz Çamlıhemşinli edebiyat öğretmeni ve araştırmacı Muzaffer Arıcı'nın "Her Yönüyle Rize" adlı kitabından aldığımız aşağıdaki haritada M.Ö. 700-200 yıllarında Rize – Azerbaycan arasındaki bölgede adlar birçok araştırmacının aradığı bilgileri vermektedir.

Rize'de bazı değişik sözcükler**;** Koliva, kızmemesi, feretiko, tami...

Koliva (kalivi, koliba, kallif): Rize ve Arhavi'de "haşlanmış mısır" demektir. Mısır tarlasındaki "kulübe", Moldavya Gagauz (Gökoğuz) dilinde "haşlanmış buğday", yine Moldavya'da ve Yunanca'da mısır tarlasındaki kulübe, Kuzey Kıbrıs Alasya Türkçe'sinde haşlanmış buğday ve kulübe "kallif".

Kalef; mısır saplarını kuruturken üst üste dikdörtgen oluşturmak üzere özel diziliş şekline denir.

Alazya'da MÖ.6000'lerde Ön-Türklerin yaşamış olduğu batılı kaynaklarca da doğrulanmaktadır.

Kızmemesi (Kozmaması!): Rize'de turunçgillerden bir meyvedir. İngilizce adıyla greyfurt olarak bilinen meyveye Alasya'da (KKTC) da aynen Rize'deki gibi "kızmemesi" denir. Rize'de kırmızı olanına ayrıca "kinkan" denir; Kin/Kun (güneş) Kanı anlamındadır. Kutsal sütüyle bebeği besleyen bir organın adını ona benzeyen bir meyveye vermek çok insani bir durumdur. Anadolu'da anne göğsü hala mahrem değildir, bebek emzirilirken göğsün bir parça görünmesi mahrem kabul edilmez. Bu töre İran'da ve Pakistan'da da vardır.

Feretiko: Rize'de yerli dokumanın adıdır. Fer'i, ısıyı koruyan, Hatti Kadın Attika'nın giysisi veya onun gibi koruyucu giysidir. Teri emerek insanı koruyan, sağlıklı bir dokumadır. Beyazdır, Amazonların tören giysisidir. İkizdere'nin yerli dokumasıdır.

Lati lokum: Türk lokumu diye bilinen şekerlemenin adıdır. Lato Ana, Lat Ana'nın yediği "Laz lokumu" tatlısına bu ad verildiğini düşündürmektedir.

Lokum, fonetik analizle, Ulu-oğ-uma, Ulu-Ma'nın yemeği anlamındadır. Anadolu'da ölünün arkasından yenilen dua yemeğine de "lokma" denir.

Atina, Attika, Pazar

Pazar, Atina ve Attika olmak üzere üç adı vardır. Atina ile Attika (Atiche, Hatuka) aynı savaşçı Amazon kızın adıdır. VI.Büüyk Bedri'yi gece savaşında kurtaran başkadın savaşçı Kafkas Kabartay kızıdır.

Attika; Hatuka, Ata-kadın. Aynı adla bir semt de Rize Askaroz deresinin denize bakan yamacında vardır. Yeni devlet Hastanesi buradadır.

Ati-na/Ata-ana. Fırtına Aba'nın diğer adıdır. Per-Tina; Fırtına Amazon savaşçı Er Hatun'dur; Ariadne diye yazılmıştır.

Pazar; Opa-Dor adıyla sesdeştir. Pazar'ın eski mahallesi Adra-pa-tene, Opa-dor adından heceler almış gibidir. Opa-dor; Dor güneşi, Dor ağabeyi, Ulu/Hay-Dor'a da adını veren Eupatore Mitridate olmalıdır.

Pazar'da Zir Kale'nin diğer adı Bala Kalesi, Tina Ablanın adını taşır. VI.Büyük Bedri'nin kurtarıcısı Kabartay Paçi Tina'nın adı burada yaşamaktadır.

Kastamonu türkülerinde geçen bir "Atine" kız vardır. Hatuka Tina, yaralı kralı ve yaralı askerleri ve atları Zir Kale'de tedavi etmişti.

Atina ile Asena sesdeştir. Asena kurt, diğer kurtların yavrularına ve insan yavrusuna süt veren olduğu için öenmli semboldür. Dayanışmak, büyük sorunların üstesinden gelmek gibi bir mesajın sembolüdür "asena". O, dişi kurt değil, anne kurttur. Analar her evladına eşit davranır, onları eşit korur, eşit pay dağıtır, gibi mesajları çoğaltılabilir.

Halikarnas Balıkçısına göre, bir efsanenin tamamı hayale dayalı değildir, belli bir yaşanmışlık onun içindedir. Türklerin Ergenekon'dan çıkış efsanesi yıllarında belli ki, demir çağına geçilmiştir. Anadolu topraklarına geldiklerinde demiri eritmeyi biliyor olmalıdırlar. Pazar'ın yukarı dağları, demir döğülen mağaralarla doludur. Çamlıhemşin'den Reşat Demirci, dedesinin, "Biz buraya demir döğe döğe geldik" sözlerini bize aktardı.

Efsanede, Athena (Atina) savaşçıdır, İda dağında güzellik yarışmasındayken bile silahlıdır, el sanatlarının, terzilerin, ustaların (Daktiyillerin) ve sanatçıların koruyucusudur. Simgesi koç, keçi tekesi, kumru, bazen balıklar, servi, nar, altın elma

(portakal) ve baykuştur, gece bile görür. Gerçekte, Amasya'da, MÖ.64'de, Roma garnizonunun gece baskınında yaralanan Oğuz Beyi VI.Büyük Bedri'yi atına alarak savaş alanından kaçırıp kurtarmış, tedavi etmiştir. (Murat Arslan, Mitridates VI.Eupatore, 2007. Kitapta Murat Arslan onu kralın 3. karısı olarak çevirmiştir, bu yanlıştır, kralın sadece 2 eşi vardır.)

Attika

Rize'de, şehrin doğusunda, Askoroz burnunda, eski şehir mezarlığının bulunduğu yamacın adıdır. Burada 2006 yılında Devlet Hastanesi yapıldı. Gönül ister ki hastanenin adı Atika veya Lokman Hekim olsun, bir de gönül ister ki burada tarihi Mitridatikum Tıp Kongreleri yapılsın.

Attika; Hatti-ka. Hatti Ece, Hatuka, Tyche, Atike, Hatice'dir. Rize'de Atike ve Atika kız adları halen vardır.

Halikarnas Balıkçısı, portakalın mitolojideki adına "**altın elma**" diyor. (Sevgilinin Beş Parmağında Yaratılan Beş Yeni Tanrı, Bütün Eserleri:13, sh.44). Bu efsanede, Portekiz'e (Portugal) Anadolu'dan gitmiş olan Ankeus'un (Oğuz-ana) gördükleri yorumlanmaktadır. Mitolojide, Kibele'nin baş kondayı olan **portakallığın** perisi Nimf, bilicidir, kâhindir, gözleri çok kuvvetlidir, bilicilik için kullandığı yılanların gözlerinde de aynı kuvvet vardır, yılan gibi yakınına gelen kuş, fare ya da tavşanı gözleriyle dondurabilir, cevaplarını **Pelazi** dilinde verirdi, şeklinde anlatılır.

***Özel not**: Yazar, Gülbahar İlkokulda okurken(1956-61) Attika mahallesinden gelen "**Portakal**" adında sınıf arkadaşı vardı. Adından mahcup olurdu. Sanırım Anadolu efsanelerinde portakalın ne anlama geldiğini kendisi de bilmiyordu. Bu araştırmam sırasında öğreniyorum ki, Kıble ve Ayne dağlarının köylerinde Portakal adı oldukça yaygındır. Anadolu'da Portakal soyadlı aileler vardır.*

Rize'de Attika, Humruğ ve Haldoz semtleri, baştanbaşa portakal bahçeleridir. Haldoz'un şimdiki adı Portakallık'tır ve benim (yazarın) nüfus cüzdanımda mahallesi hanesinde "Portakallık" yazılıdır. 2010 yılında, apartmanların yükselmesiyle, bu mahallede son portakal bahçesi olarak dede evinin bahçesi kaldı; iyi ki konağın bahçesindeki kuyu antik eserdi, korumaya alındı da o günlerden geriye bir işaret bırakıdı!

Yunan balıkçılar birbirine bahtın açık olsun, bol şans; "Agathe Tika" der.

Yunan mitolojik öykü yazarları, Amazon kızların yılanın zehrini çıkartarak ondan panzehir yaptıklarından, savaşta yaralanan atları ve askerleri tedavi ettiklerinden ve yılanı tıbbın sembolü yaptıklarından, yılan resmini kendi övünç sembolleri olarak kullandıklarından hiç söz etmezler. Onlardan sadece Tanrısal bir iş yaptıkları ve ölüme meydan okudukları için "Kibelenin duacı kızları" diye söz ederler.

Attika mezarlığının yeri, Sümer inanışına uygundur; buradan, Askaroz deresinin denize dökülüşü, güneşin Kaçkar yönündeki tepelerden doğuşu, güneşin denizden batışı ve güneyden Kıble Dağı görülür. Kuzey batıdan ise Zivana tepesi görülür. Bunların her birinin bu mezarlıkta yatanlar için, başta adını veren Hatti Ece (Attika) için bir anlamı vardır.

Güney doğu yönünde, Vela ile Askoroz arasındaki tepede, Baleva sırtında, 916 metre yükseklikte Gelin Kaya kalıntıları vardır. Babil'e gelin giden İştar'ın

özlediği Asma bahçeleri buradadır. İştar Gelinin dünürcüsüyle birlikte at üzerinde rölyefini görenler 1950 yıllarından anlatırlar, taşları kırılmış, belli izleri oradadır.

Yunanistan'daki Attika, Atina'daki Athena tapınağının bulunduğu yerdir. VI.Mitridate (Pan) öldüğünde orada ona heykel yapıldı.

Alp Dağlarında yaşayan İtalyanların adı ALAZO ADİGE'dir! Laz Atike!

Balkanlarda söylenen "Atti kadın neye ağlar" türküsündeki isim de muhtemelen aynı kadındır. Balkan Türkçesiyle, özellikle Pomakça ile Rize Türkçesinin ortak özellikleri dikkat çekicidir.

Hatti (Ata), Hitit ve Oğuz kültürünü bir arada gördüğümüz bu bölgede, kadın ata kültürüne uyan Hurri'lerin izlerini de dilde görebiliriz; kadınlar birbirine hitabederken Kori der.

Özel not: *2006'da Lozan'da tanıştığımızda İsviçreli Fransız, eski milletvekili Albert Hourie'in soyadı "huriye" okunmaktadır. Kendisi ALP(İlyapa) dağlarının oralarda büyümüştü, soyadının anlamını bilmiyordu. A.Houriet, Türklerin Ermeni soykırımı yapmadığı, yalnızca vatan savunduğu düşüncesinde olup, bu düşünceyle kurulan Tâlât Paşa Komitesinde yer aldı, Lozan, Berlin, Paris mitinglerine katıldı, TV'de ve panellerde konuştu, Avrupa Birliğinin Türkleri o zamanki gibi şimdi de tuzağa çekmekte olduğunu söyledi.*

Askoroz (Taşlıdere)

Antik adı Bahriye Körfezi'dir. Şimdiki adı Taşlıdere'dir. Körfez çoktan doldu, bir ufacık dereceik kaldı.

Akmenid atası KUROS ile sesdeşliği dikkat çekicidir.

Askor-os; Karuz-Sa; Karuz soyluların yeri. Ya da, Su(deniz) Keriz'i, yani Körfez anlamındadır.

Antik haritalarda Rize Dağ Yarımadasının arkasında kalan, en korunaklı körfez burası olabilirdi.

AS-KOR, Soyu Kor, ASKER. Asker-us; asker oğulları.

Mitridatenin başkenti Potomya, tarihten silinmeden önce böyle bir "asker" şehriydi. Akmenid Karusiler'in Karadeniz başkenti burası görünüyor.

Azerilerin Koçkoroğlu efsanelerinde de anlatılan Köroğlu'nun asker topladığı Sisli-Bel (Cenlibel) buralar olmalıdır. Atina seferine giderken Artemis'in kadın Amazon askerleri buradan katılmıştı, çocukları esir götürülen annelerdi onlar. Tefeci korsanlar borcuna karşılık çocukları alır götürür Roma oligarklarına köle satardı.

Öyle görünüyor ki, MÖ.535 de Atina'ya kadar gidip çocuklarını kurtaran Karusi ordusunun adı bu körfezde duruyor!

Birkaç yüzyıl öncesine kadar deniz, Potomya'ya kadar içeri giriyordu. Bugün Askoroz Deresine Taşlıdere denilmesi sözcük anlamını yanlış aramamıza neden olmaktadır. Körfez doldu, taşları üzerinden sular köpürüyordu, adı da Taşlıdere oldu. Bu derede köpürerek akan suların üzerindeki tahta asma köprüden sektirerek geçtiğim çocukluğumu, mısır öğütmeye değirmene gittiğimiz 1950'li yılları anımsıyorum.

Roma kaynaklarında tarih boyunca köleleştirilememiş, vergiye bağlanmamış iki yerden söz edilir, biri Akdeniz'de Toroslar (Klikya) ve Karadeniz'de Kafkas İberyası (Peria Toroslar) halkı, yani Eyzilerin yaşadığı Kolkhis.

İki Potomya vardır, bir Batum ve diğeri Rize'de. İkisinin arasında yaşamış olan, Rize Sinora Kalesinden başlayan bu halkın adı Kolkhis/Halk Oğuz yeri idi.

Rize, Lazca İris (gözlem deliği), yerel şivede İrise, Potomya'nın denizi gözetleme kalesi idi. Yakın tarihte kaleye yakın bir noktadan Potomya'ya doğru iki kilometre uzunlukta bir geçite rastlanması tesadüf değildir.

Askoroz körfezi çevresindeki köylerde Büyük Tufan'dan bazı söylencelere rastlayabiliyoruz. Bu efsanelerin yaşatıldığına bakılırsa, tufandan kaçanların kurtuluş yönünü işaret eden önemli bir dağ Kıble, antik uygarlığın merkezini, Potomya'yı işaret etmektedir.

Bir başka fonetik analizle, Koros ile Horoz sesdeştir. Horoz'un sembol olduğu Portekiz ve Fransa batı sahillerinde benzer kültürden söz edilir.

Karus'un eşi İştar'ın sembolü olan Kızıl-El MA sembolü, bugün Oğuz-opa/ Abhazya'nın, Portekiz ve İrlanda'nın da antik sembolleridir. Nazar değmesin diye kullanılan, ortasında tek mavi gözlü bir eldivenin Portekizce Fatima'dır, Kırgızistandaki adı da Fatıma'dır. Annem Fadime'ye ninemin OPAÇİ FATİMU diye seslendiğini anımsıyorum; Fati-Mu, Fatma, Fadime…

"Askoroz deresinin sol tarafı derindir" türküsüne gelirsek; derin olan o yere 1950'lerde bir uçurumdan bakılırdı. Bu uçurum 1960'larda yapılan Karayolları Parkı'nın bitimindeydi. Uçurumun adı ise Domuzkıran'dı. 2000'de sahil yolu geçirilirken "Domuzkıran Uçurumu" tarihten silindi. Eskiden domuzlar bu uçurumdan aşağı derin suya atılarak telef edilirdi. Suya düşen domuzlar başını sudan kaldıramaz ve hemen ölürlerdi. Oğuz töresinde domuz beslenmez, yenilmez ve telef edilirdi. "Domuzkıran" adı, buraların tarih boyunca hiç Hıristiyan olmadıklarının da belgesidir:

Prof.Kirzioğlu, Askaroz Deresi için der ki; "*Askur (Azgur/Yazgur) adlı Oğuz/Türkmen boyu hatırası: Kaşgarlı Mahmud'un "Yazğır", sonraki kaynakların "Yazır" dediği Boz Ok kolundan Ay Alp oğlu sayılan bu boyun bir topluluğu, Ahıska'nın altında ve Kür boyundaki bir kale olarak Kartlis Çkhovreba'da "Askuret" (Askur yurdu) ve Türklerce "Azgur" diye anılıyor. Bir Azgur köyü de Bitlis'in Van Gölü güneyindeki Kızan ilçesinde vardır."*

Askoroz'da **Salaha**; Sali-ka, Sali-cik olarak açılır. Hilalcik demektir.

Salaha'da yaşayan Alaca/Alaz ailesi, kendilerinin KAŞMİR kökenli olduklarını araştırmıştır. Alaş, Kazakların antik adıdır. Laz ile sesdeştir. Alaza soyadı Giresun'da vardır. Alaca adı Hitit eserlerinin bulunduğu Çorum Çatalhöyük'ün de adıdır.

Malakamboz, Baleva, Gelin Kaya

Mala-kam-boz, Şaman kızı "Kam-bacı" nın yeri olmalıdır. O bacı, Mele(ğ) gibi bir kızdır, Ulu-Ma ile söze başlayan Şam/Kam bacılarının yeridir.

Burasının bir adı da Baleva Bayırı'dır. Burada tarihi bir Gelin Kaya rölyefi vardı, şimdi sadece altındaki kayalarda kaidesi kaldı. Köyde, 60 yaşında olanlar bu kayayı anımsamaktadır.

Gelin Kaya en yüksek tepededir, buradan hem arkadaki Vela (Veliköy), hem de Rize şehir merkezi, Trabzon sahilleri görünebilmektedir. Açık havada Karadeniz'in çok geniş bir açıdan gözlenebilir. Askeri açıdan çok önemli bir tepe olduğu tahmin edilebilir.

Engindere'nin Yukarı Kurtuluş mahallesidir. Hilal biçiminde yayılır. Bir adı da Baleva sırtıdır. Burada yaşayan Baleva sülalesinin soyadı bugün Bal'dır. Burada Gelin Kaya rölyefleri vardı, bugüne ayak zemin kayayı kalmıştır. Arkasında gelin alayı olan bir gelin resmi 50 yıl öncesine kadar oradaydı. Vela'dan Potomya'ya gitmekte olan bir gelin olduğu düşünülebilir. Ancak buradan BABİL'e gelin gitmiş olan İştar (Sitare) Semiramis de olabilir. Çünkü bu köyde şarıl şarıl akan suların üzerinden sarkan kara üzüm asmaları, tıpkı Babil'in Asma Bahçeleridir. Bilinir ki, 1.Karus, karısı memleketini özlemesin diye aynısını yaptırmıştır.

Bu gelin, VI.Büyük Bedri'nin gençliğinde aşk mektupları yazdığı karısı Emine de olabilir. Emine'nin annesi kaynaklarda anlatıldığı gibi müzik yapan Sitare idiyse, Gelin Kaya'nın arka vadisinde bulunan Velâ'da, Türk telli çalgılarının genel adı olan Kopuz adını soyadı olarak almış olan oldukça kalabalık bir sülale vardır. Emine gelin, bu aileden gelin gitmiş de olabilir. O, Pirazizler'de kendi başını kestirerek kocası gibi ölen bir ulu anamızdır, PİR AZİZE'dir. Ki, bu durumda MELE (Meleğ) sıfatı yerini bulmaktadır.

Baleva Bayırının eski ailelerinden, 50 yıl önceden çocukluğunu hatırladığım, Balevalara gelin gitmiş olan halamın torununun eşi, komşusu Nazif Özçelik, 2010 Eylül'ünde evlerini ziyaret ettiğimde, evinin bir tarafında topladığı yerli antik eşyalarla müze yapmıştı, müzesini gezdirirken, aslen Kamberoğlu olduklarını, balta, kılıç ve ok kullanan bir aileden geldiklerini anlattı. Kam-Ber adıyla Şaman Perisi bir Amazon aileden geldiğini düşündüm. Gösterdiği bir baltanın üzeri siyah kaymak gibi parlıyordu. Bunun demiri sadece bir kere ateşe tutulurmuş, bir daha ateşe tutulursa dağılırmış. Bu, şu demektir, bunu yapan usta bir defada bu baltayı yapıp bitirmek zorundadır. Buraların SÜMER, yani DEMİR Kültürü olduğunu anlamak için yeterli ipucuydu.

Köyün özdeyişlerinden birinde, Kızılbaş sözcüğü kız evladına denk kullanılmaktadır. Başına al kurdele bağlayıp kocaya gider gibi savaşa giden Amazonları, Mede soyluları, METE Oğuzları anlatmaktadır.

"Kardaş karataş/ Kızkardaş kızılbaş / Ana can direği / Baba koçbaş!"

Bu atasözünde ifade edilenler kültür en eski Oğuz kültürüdür.

Köyde Eğiz'in Osman diye anılan bir kişi ve Eğiz lakaplılar vardır.

Kamberoğluların bir koluna Havuloğlu deniyor. HAVUL; Ulu HEVA'dır. Bal-Heva ile örtüşür. Bu antik sözcükler dikkatimizi bir kere daha Gelin Kaya'ya, yakınımızdaki Kibele ve Ayane dağlarına, Sümer Kültürünün merkezine çekmektedir. Asya'daki eski Türk devletlerinden Antik Özbek devleti Üç Hiva Hanlığı ile Heva adı örtüşmektedir.

Baleva'dan çok sayıda erkek Çanakkale Harbinde İngiliz kurşunlarıyla şehit düşmüştür.

Ramanoz

Ura-Pan-os; Pan'ın var/ur ettiği bereketli yer.

Attika yamaçlarından yukarı doğru çıkıldığında Ramanoz sırtlarına ulaşılır. Rize'ye ve Attika'ya yağmur buradan gelir; yağmur bulutları önce burada toplanırlar. Yani, rahmeti bol, Rahman'dır. Rahman-oz adıyla örtüşür.

Ramanoz sırtlarından Kıble ve Ayane dağları:

Rize merkez Ramanoz sırtlarından, yönümüzü Karadeniz'e döndüğümüzde Kıble ve Ayane Dağları arkamızda kalır. Dağlarla aramızda Askoroz vadisi vardır. (Aralık 2007. Kamera: Şafak Morgül. Resimdekiler: Mahiye Morgül, Günay Morgül)

Kaçkar Dağları

Asya topraklarında yerini belirleyebildiğimiz sekiz yerde Kaçkar Dağı/Tepesi vardır.

Kafkasyanın antik merkezi olan ARAN (Gence, Tebriz, Şuşa) bölgesi Kaşgari Oğuz boylarının yönetici yetiştiren merkezi olup, buradaki Koçkor dağlarının adı ile Rize Kaçkar dağlarının adı aynıdır. Orada da halk çalgısı olarak tulum kullanılır.

Kaçkar adı, yukarı köylerde GOCKOR olarak da ünlenir. Kafkas İberyası diye bilinen Kafkas dağlarının devamıdır. Bu dağların antik adı, Peria Toros dağlarıdır.

VI.Büyük Bedri'nin gençliği demek olan bu yaylalar, onun 2 bin askeriyle MÖ.64'de son Amasya-Kırım yolculuğunda yaralı geçtiği yerdir; Amasya, Kelkit Vadisi, Bayburt, Cimil/İkizdere Başköy, Fırtına Vadisi, Dor Vadisi, Kaçkar Haydar yaylası çıkışı, Yusufeli, Çoruh/Sümer vadisinden Maradit Vadisi, Batom, Sohum, Kırım, Kerkin İtis...

Kaşgar dağlarını Uygur'dan başlayarak sayarsak; Uygur Kaşgar Eyaleti, Kırgızistan, Kazakistan (2), İran'ın Şiraz dağları, Azerbaycan, Pakistan'da Balistan ve Rize. Bu dağların içinde sadece Rize Kaçkar tepeleri deniz kıyısından görülebilmektedir.

Aşağıdaki fotoğrafta, Fındıklı (Pan-Dağlı) sahilinden Kaçkar'ın karlı tepeleri görülüyor.

Fotoğraf: Prof.İlyas Yılmazer (Karadeniz'in Pan dedesi, 2000).

Kar, tanrının bahşettiği su deposudur. Türkler hep karlı dağların etrafında yaşamış, bu dağları Tanrıya yakın görüp ululaştırmıştır. Tengri Ula Dağları, Ulugas/Ilgaz, Alp Dağları, Uludağ gibi, dağlar hep ulu olarak anılagelmiştir. (And/İnti; Ana-ida, Şili dağları da bu kapsamda görünüyor!)

Kaçkar adı, Khaşgar, Asgar, Kaşgar, Kachari, Quaskai, Acari, Kockor, Kaczari, Katzay vb. şeklinde yazılabilir.

Halen İran'ın güneyinde Şiraz çevresinde yaşayan Kaşga/ Quashqa halkı (Kaçkariler), tıpkı Rize-Artvin köylerinde olduğu gibi tulum zurna çalar ve oldukça düzgün Türkçe konuşurlar. 1980'de Humeyni rejimine karşı çıkmalarıyla ünlüdürler. Bölgede 8 yıl süren (1980-88) savaşta 2,5 milyon Kaçari, savaş sırasında öldürüldü..

Kastamonu İlgaz Dağının antik adı UL-GASS, Ulu Kaş olup Kaşga (Kaşgari) kökenine işaret etmektedir. Çanakkale KAZ Dağı ile sesdeşliği tesadüf değildir.

Kaşgari Oğuzlar en direnişçi, en boyun eğmez, özgürlüğüne en düşkün olan boydur. Büyük Türk yöneticiler bu boydan çıkmıştır. Tarih boyunca Roma yağmalarına karşı direnen Pers kralları hep ordan çıkmıştır. Bazileus/Oğuzlu devletinin yönetici hanedanı Mitridatlar da bu boydandır.

"İran Şayi" baş bağı Kaçkar civarında başbağlama bezinin adıdır.

Kars çevresinde türkülerde adı geçen Koçköroğlu, Koçkar Oğlu ile sesdeştir. Kaçkar'ın en yukarısındaki köyün adı da Koçkoroğlu Köyüdür.

Anadolu'da pek çok yerde Kaçkar ile sesdeş yer adları bulunur. Muş-Varto'da Goşkar Tepesi gibi. Goşkar tepesinde bulunan Goşkar Baba türbesi bir Oğuz efsanesidir; Koçkar, Koşgar, Köşker Baba. Köşger oymağı buraya Türkmenistan'dan gelmiş, buradan tüm Anadoluya yayılmıştır, Köşker soyadıyla bilinirler. Bingöl dağlarında 3000 metrede bulunan bir Koşgar Baba türbesi daha vardır.

Çamlıhemşin civarında yaşlı kadınlara "saygın kadın" anlamında "kocakarı", Tarsus'ta "kocanene" denir. Bu ad Koç-Kori ile sesdeştir. Tarsus'ta ise Kocanene denir. Kibele kültüründe bilge yaşlı dönemine karşılık gelen "koca, hace, hoca" tanımı, saygınlık ifadesidir, sözü dinlenen demektir.

Kaçkar Dağları çevresinde, Çamlıhemşinli kadınlar, torun sahibi olduktan sonra evin mutlak söz sahibidirler. Bu durum Üçlek Tanrıça Kibele'nin "olgunluk dönemi" felsefesiyle örtüşür.

HAYDAR Yaylası: Kaçkar dağlarının en önemli yaylasıdır. HAY-DOR ile ULU-DOR sesdeştir. Ulu olan Dor soylu ataların yurdu olduğuna dair sekiz ışıklı Şaman yıldızlı işaretler bu yörede hemen bütün eski evlerde vardır. DOR BEYİ VI.Büyük Bedri'nin yaptırdığı ZİR Kale burada en büyük tarihi Türk belgesidir.

Kaçkar yaylalarının ünlü balları vardır. Bal peteğinin içinde bir tane bulunan polen gözesine "timya" denir. "Nadir olan" anlamındaki bu sözcük kız sıfatı olarak Rize'de ve Lazca karşımıza çıkar. Yunanca O'timia, Macarca Timea, Türkçe Semiha kız adları vardır. Müzikte Ana Tema dediğimiz özet cümle ile anlamdaştır.

Koramid Köyü: KOR METE. Kaçkar dağından Çoruh havzasına geçerken rastlanan ilk köyün ismidir. Akbucak'ın yukarı bölümüdür. Burada yaşayan Köroğlu sülalesi "Koramidler" diye anılır. Bu köyden, Ulu Atamız Oğuz Mete'nin ordusuna çok katılanların olduğu anlaşılmaktadır. Yazar Muzaffer Arıcı, Her Yönüyle Rize Şiveleri adlı kitabında bu köyden söz etmektedir.

Kaçkar ve Çamlıhemşin köylerinde yaşlılar anlatır: "Vaktiyle sahillerde insanlar yaşamazdı, yukardan aşağıya indiler, yerleştiler." Bu söylence, Karadenizin çöktüğünde yaşanan tufanı hatırlatmaktadır.

Kaçkar Çalgısı Tulum: Hopa'dan Giresun'a kadar kemençe yaygın çalgı olmasına karşın, Kaçkar Ayder yaylasına en yakın bölgede, Hemşin, Yusufeli, Borçka, Murgul civarında tulum çalınır. Benzer şekilde Azerbaycan Koçkar dağı çevresinde, antik Gence (İran'ın eski başkenti) iline bağlı Hacıkent, Aksu köylerinde ve Karabağ'ın Gökçe ilçesinde tulum (tuluğ) çalınır. Yine Şiraz'ın Kaçkar köylerinde tulum çalınır.

Özbekistan'da Koçdor (Koçderya) şehrinin Çirakçi, Tuman, Irgak yerleşim yerlerinde tulum (günerk, doğna, arpa) ve kemence (mançe) çalınır.

Çamlıhemşin ve Kaçkar yaylalarında çalınan TULUM'u, Avrupa ve Asya'da çalanlar, yani "gayda vuran" insanlar ona nerelerde ne ad vermişler:

-Pakistan, Balistan, Kaçkar Dağı; Tulum
-Azerbaycan, Koçkor Dağı; Tuluğ
-Şiraz; Kaşgar Dağı; Tulum
-Filistin (Palestini); Nanay
-Lübnan; Nanay
-Macaristan; Duda
-Romanya; Caraba, Cimpoi
-Moldava; Cimpoi
-Hırvatistan; Dude
-Gürcistan; Gudastviri, Cipan, Pilili
-Ermenistan; Parkapzuk, Tik
-Polonya; Dudi, Koza, Siesenki, Matsksyanka
-Ukrayna; Koza
-Belarus; Matsksyanka
-Estonya; Torupil
-Rusya; Shüvir
-Letonya; Dudmaisis (Dada; baba!)
-İskoçya; Gayda (İngilizce Pipeorgan)
-İrlanda; Bagpipe

-İsveç; Sakpipa
-İrlanda; Bagpipe, Uilliann Pipes, Pip Mhor
-Fransa, Breton; Kornemuse (HoronMuzi!)
-Fransa, Normandi, Mayenne; Laure (Mayana şehri Tebriz yakınlarında da vardır)
-Fransa, Bourgogne; Musette, Boha
-İspanya, Galisya, Asturya; Gayda
-İspanya, Katalan; Gayda (Katalan şehri Tebriz yakınlarında da vardır)
-Portekiz; Gayda
-Hollanda, Paesi Basi, Gayda
-Makedonya; Gayda
-Malta; Sak (Zag)
-Bulgaristan; Gayda
-Sırbistan; Surla
-Bosna, Dalmaçya; Mih
-Yunanistan; Gayda, Tsambouna, Askomadora
-İtalya; Zampogna (Dam-opa Agna; Dam anası Kibele'nin çalgısı! Şampiyon.)

İtalya'da; Müsa, Baghet, Surdulina, Piva, adlarıyla tulum benzeri çalgılar.

İtalya köylerinde konuşulan dilde ana'ya "ağna" denilmesi dikkat çekicidir; Rize'de ana, "ağna" şeklinde telaffuz edilir. Zampogna ile "şampiyon" arasındaki ses benzerliği, bize mitolojideki müzik yarışmasında şampiyon olan dağ tanrısı PAN'ı ve çalgısını düşündürmektedir. Zampogna, çok sesli orkestra "semfonia" ile sesdeştir.

Tuluma DUDU adı verilmesi de ilginçtir. "Dudu dilli olmak" deyimiyle örtüşür. Anka Kuşu'na antik Kafkasya'da HÜTHÜT kuşu denilirdi; Hitit ile hüthüt sesdeştir; Hüthüt kuşu bir ulu ötüşlü kuş, Aziz Kuş olmalıdır.

İtalyan tulumu Zampogna dinlemek için:

http://www.dailymotion.com/video/x375ps_tarantella-calabrese-con-zampogna-c_music

Humruğ

Humruğ; U'mar-oğ; Mar Oği; Mar soyluların yeri.

Haldoz ile Attika arasındadır. Şimdiki adı İslâmpaşa Mahallesi. (Yazarın büyüdüğü Haldoz'un bitişindedir.)

Humruğ, "kumru" çağrışımlıdır. Kumru/Umr kuşuna eskiden "dirvana" denirdi (bkz. "Zivana") . Mitolojideki Demir Kuş, HUMA kuşu odur. Huma kuşu Farsça'da Umay Ana, yani çocukları koruyan MAYA Anadır; Mahiye adının kökeni.

Kumru, mitolojide Tanrıça Atena'nın sembollerindendir. Tüylerindeki gri renk demirden kaynaklıdır. Onu kutsal kuş yapan, taşıdığı demir nedeniyle, manyetik yol bulma, kuzeyi sezebilme özelliği (postacıdır) olmalıdır.

Lazca'da "Dirvana" en yüksekte uçan gökçe güvercindir.

Özgürlüğün ifadesi olarak bugün bütün törenlerde havaya uçurulan güvercin de odur! Güvercin uçurmak, ona yem vermek, Şaman-Oğuz Sümer kutsalıdır.

Sürmene'nin antik adı olan Umurgân ve İstanbul'da Emirgân, UMR kuşu bol olan yerler olmalıdır.

Yazar Ünal Mutlu'ya göre: "Umr", Arapçada "Kumri", Sümercede "Umhur" olarak geçer. Sümerce'den, yani Kenger Türkçe'sinden diğer dillere geçmiş olabilir. Ancak Sümerlerden daha eski oldukları bilinen Hititlerin ve Hattilerin "kumru" sözcüğünü kullandıkları anlaşılmaktadır. (Ü.Mutlu'dan naklen)

Huma kuşunun mitolojideki bir adı da ANKA kuşudur; öldükten sonra kendi küllerinden yeniden doğar. Avrupalı emperyalist ülkelerin saldırılarıyla yanmış yıkılmış bir Osmanlı'nın küllerinden yepyeni bir devlet doğduğunda, Türk milletinin ulu önderi Gazi Mustafa Kemal için ANKA KUŞU benzetmesi kullanıldı, ki O, yeniden silkinişe ihtiyaç duyduğumuz 2000'li yılların ilk çeyreğinde, yolumuzu hâlâ aydınlatmaktadır.

Rize'de ayrıca bir de Uma Köyü (Ortapazar) vardır.

Dip not: Evimiz Humruğ ile Haldoz'un (Portakallık) sınır olduğu yerdeydi, bir yanımızda Haldozlu diğer yanımızda Humruklu komşularımız vardı. Burayı yazarken heyecanlandım; meğer kendi adımla örtüşen HUMRUĞ'da büyümüşüm! Bahçelerimiz ise portakal doludur; meğer "portikalli" sözcüğünün altında da, per/fer'i çok olan POR kökü ve Por-tika'dan gelen bir ad varmış.

Sahildeki bahçemizde gövdesinin çapı bir metreyi geçen, birkaç yüz yıllık bir ıhlamur ağacı vardı. Anneannem, Finci'nin Mefuze ninem, ona "filambour" derdi. Bizim filambor, İtalya'da "flora" oldu, "Gölge verir yıllardır bir ıhlamur burada" diye şarkısı oldu, gitti İngiltere'de "flover" oldu. Ninem, ıhlamur çayımıza süt katardı; sütlü çay onun kültürünün bir parçasıydı. Benzer şekilde, İskoçlar da sütlü çay içer ve benzer fonetikle tea/cay der.

Kîble Dağı

Kible; Kûb Ali, Kibele adıyla sesdeştir. Rize'nin güney doğusunda, Potomya'nın dağıdır.

Anadolu'da birçok yerde Kibele'nin değişik adları vardır, fakat doğrudan Kible adıyla dağ adı sadece Rize'de vardır. (Kâbe'ye yönünü dönmek de Kıble'ye dönmektir.)

Rize'de, sahilde OZ/Oğuz takılı olan mahalle adları varken, yaylalara doğru gidilirken OZ kalkar; Ayder (Haydar), Kaçkar, Ovit (Aba-id) gibi "yüce" anlamlı isimler başlar.

Rize civarında, "İkbal" (talih, gelecek, şanslı, umut veren, ikballi) ve Nebal (Neval) kız adları yaygındır. Hatta, "İkballi kız" sıfatı vardır.

Mitolojide Kibele dağ tanrısıdır. Üç adı dağ adıdır; Ana-İde (İda Dağı), Sibilene (Siplos ya da Manisa dağı) ve Dindimene (Dindimos ya da Murat Dağı). (H.B. Anadolu Tanrıları. Bütün eserleri: 15. sh.112). Sümela, onun adına yapılmış dağdaki işevidir.

Kibele anıtlarının bolca bulunduğu Manisa Salihli Sart bölgesi, MazOğuz 1.Büyük Bedri'nin karargâh kurduğu yerdir. Yunanlıları denize döktü, Efes'i kurtardı, onun adı Efes artemis'in yanına büyük Zafer Kapısı yapıldı.

Bir yanılmaya neden olmamak için; Kıble Dağı, Rize'nin güneyinde, Kıble yönünde olduğu için adının Kıble Dağı olduğu düşünülebilir. Çamlıhemşin'de Kıble dağı ne tarafa düşer diye sorulduğunda kendilerine göre kuzeyi gösterirler.

H.Balıkçısına göre, Frigyalılar Kıbele'ye **Nana** der, Lidya'da Kibele (Kybele, Kûbele), Kıbrıs'ta Kîpris, Girit'te Rhea, Batı Anadolu'da (Didim) **Dindimene**, Mariannae, Mısır'da İsis derlerdi.

Urdu (Pakistan) dilinde İnana/Nana veya Ura, Kibele'dir. Ur-İda; Ur-udu/ Udu-ur; Dor oluşur.

Rusya'da ve Moldoa'da (Baldağ'da), en makbul kız adı, Tatyana; Tati-ana, Dadi ana, Büyük Ana'dır. Tanya/Tania (Tan yeri) onun kısaltılmış halidir.

Nana ve Dindimene üzerine: Lazca **nana** "anne", **didi** "büyük", **didinana** /nanadidi ise "büyük anne" demektir. (Lazca-Türkçe Sözlük, Akyüz Yayıncılık, 1999). Aynı kaynakta, **dida** (yaşlı kadın) ile örülmüş çokça sözcük vardır, ki bu sözcüğün ne kadar geniş bir ailesinin olduğunu gösterir. Türkçe'nin belirgin özelliklerinden biri de budur, bir sözcüğün bağlı olduğu aile ne kadar geniş ise o kadar eski/köklü demektir. Lazca'da bu kadar önemsenmiş, çoğaltılmış bir NANA /Kibele var demektir.

Bugün Asya topraklarında batıdan doğuya doğru ilerledikçe hemen her dilde "nana" benzeri telaffuzlara rastlarız. Etrüsklerin ve Saka Türk boylarının güzerhahını sadece "nana" sözcüğünü takiberek bulabileceğimizi düşünüyorum. Örneğin, İngilizler büyükanaya "nana" der.

Kıbele'nin bir açılımında "kûb âli" vardır; gök kubbenin üzerinde yükselen âli/ yüce olan. Bu açılım onun tek tanrı /gök tanrı kavramına ne kadar yaklaşmış olduğunu gösterir. Bu kavram, TAVAN ANA, Tuvanna adlandırmasıyla örtüşür. Rize'de "Ah gidi Karadeniz, aman Ali'm, sularun ne karaldi" türküsünde Ali geçer ve Ali adı yaygındır. Rize'de erkeklerde Dursun Ali, Recep Ali, Ali Haydar gibi çift isimler dikkat çeker.

Üçlek Tanrıça Kibele kavramıyla örtüşen bir durum da, Güneş-Su-Toprak üçlemesinin Oğuz inanışındaki kutsallığıdır; biri olmazsa diğer ikisi olamaz. Ancak gök kubbe, üçünün de üzerindeki KÛB ÂLİ'dir. Kibele inanışının bugün bütün dinlerde yansımalarını, adeta ondan ayrılmış birer inanış olduğunu düşünmek mümkündür. Örneğin, Yahudi inanışında sözü edilen Kabala sözcüğü de Kibele ile sesdeş durmaktadır. Örneğin İsa adı fonetik analizde İda olabilmektedir.

KİBELE'nin nesnel karşılığında "**ilk-bal**" olması muhtemeldir. İkballi/Kiballi, şanslı, geleceği garantili, gibi yorumlara dayanak olacak bir durum. İLK BAL olan **Arı Sütü**'nü üreten ARİANA kavramı karşımıza çıkar.

İnsan yavrusuna ilk balı/sütü veren memedir ve bu nedenle kutsanmış ve bu nedenle bütün tanrıça heykellerinde göğüsler örtülmemiştir. Süt emziren annenin göğsü Asya toplumlarında mahrem değildir.

Bebek severken Rize'de söylenen "Abidet balidu bali bali" cümlesini açtığımızda; abi-date'nin "büyük aba'nın balla yoğurduğu, sevgili yavru" anlamı çıkar.

Kibele'nin yerel adlarından bir diğeri Adıgüzel'dir. Azarbaycan'da ve Türkiye'de Malatya'da ve Kars'ta pek çok aile bu soyadı almıştır. Kemaliye'de dağ gibi kayaları indirip yol açan Adıgüzel Ağa'ya bu adın veriliş nedeni

düşünüldüğünde, Dağ Tanrısı Adıgüzel adına bu işi yaptığı için başarısına bu ad verilmiş görünmektedir.

Bereket tanrısı Ma ile Kibele aynı sıfattır. Rize'de ineğe MA denir. Örneğin, çocuklara inekten söz edilirken, "Ma'ya su verelim, Ma'yı sağalım" gibi cümleler kurulur.

Gordion Frig kalıntılarında görülen ay içerisinde üç nokta, Üçlek Tanrıça Kibelenin simgesidir ve buradaki antik heykellerde görülen boğa başları da MA inanışına, yani Oğuz kültürüne işaret eder.

Kırşehir'in bazı köylerinde evin tavanına MA denilmektedir. Bu adlandırma, gök kubbe ile bağlantılı görünmektedir. Kibele'nin adlarından TAVANANA adıyla ilişkisi açıktır. Yine Kırşehir'de gece uykusu kaçan bir kimse, "Bu gece Ases gibi sabaha kadar gezindim" der; Ases, İsis'tir.

Kibele'nin gök kubbenin üzerindeki ışık anlamıyla, ışığın ana kaynağı olan Güneş ile anlamdaşlığından yola çıkarsak, Kûb-Al'i'ye ulaşılır. Güneşin simgesi "AL" rengidir ki, Kubbenin Al'ı (Rize şivesiyle Al'i) olarak düşünülebilir. Al renk Oğuz kültürünün de simge rengidir; Türk bayraklarının rengi o nedenle al'dır. Bu durumda, Amazonların Kibele adına şehir (şaar/şar/şeer) kurma töresine uygun, Ali-şar gibi yerleşim adlarının antik değeri ortaya çıkar. Rize'nin Humruk mahallesinde Şehirli/Şerli soyadı vardır ve Anadolu'da yaygın soyadıdır. Şehirli ailesi Vela'dan gelmiştir, Vela ise antik başşehir Potomya'nın yakın vilayeti olmalıdır. Vela'lı olmakla, Şehirli adı o nedenle örtüşür.

Yine Rize'de Günay adı aile içinde Günali olarak söylenir; Gün Al'i, güneşin al'ı çağrışımlıdır. Yine Ayane Dağı civarında rastlanan "Nokta" kız adı, Kibele'nin sıfatıdır. Yörede zeki kız çocukları sevilirken "Cim karnina bi nokta" diyerek sevilir.

Kibele'nin "yaşlı bilge ana" kavramıyla örtüşen Rize'de "Haciana" deyimi vardır. Yaşlı, az ve öz konuşan kadına "Haculi" denir.

Çanakkale'de, İda/Kaz dağlarında, Koz yaylasından geçip, Sarıkız'a kurban kesmeye gidilirken, söylenen "Dulavrat'a gitmek" veya "Cılbag'a gitmek" deyimi de Kibele'ye gitmek, ona kurban kesmek, ona dilek tutmaktır. Ulu Hacı/Haculi, günahsız Haceana, doyuran ve doğuran ana (bakire/dul) Sarıkız ve cıplak heykelleri yapılan Kibele kavramı birbiriyle örtüşür.

Sümer Tanrısı Kibele'nin adını taşıyan Kible Dağı, burayı Sümerlerin merkezine yerleştirmemize neden olmaktadır. Altında yıkılmış bir büyük şehir olduğu olduğuna dair bilgiler artmaktadır.

Ayane, Ay Hatun!

Rize'den güney yönünde arka dağlara doğru ilerlerken, Kible Dağının önünde duran dağdır. Onun karşısına düşen bir Küçük Ayane dağı daha vardır, bu dağ ki Rize sahiline tepeden bakan, tepesine kadar ağaçlarla kaplı bir dağdır.

Ayane; "Ay-ana" olarak çözülebilir.

Mitolojide, ay tanrısı İonna, (Sümerce İnana, Macarca İlona) "Ayın Kızı" Göklerin kraliçesi demektir.

Benzer bir sözcüğe Anadolu Efsaneleri 14.kitap, sh.74'de rastlıyoruz; Paris, "Oinone" adında, dolunay gibi güzel bir peri kızıyla yaşadığı yeri şöyle anlatır;

“Ayın on beşi, Kocakatran Dağlarının İda doruğunu tepeden tırnağa kadar gelin tellerine benzeyen nurla örtmektedir”.

Mitolojide, ay tanrıçası İştar’nın üç hali; başlarken parlak hilal, gelişmiş hali dolunay ve yaşlılık hali de solgun ters hilaldir. Ayın ilk hali Oğuz boylarının bayraklarındadır. Son halini ise, 1980’den itibaren giderek artan oranda yamulmuş olarak, Türk parasının üzerine de resmedilmiş şekliyle görüyoruz; mesajı manidardır. Madeni türk lirasında ise binlerde yıllık buğday başakları 2005 yılında atılmış, 2010 yılında ise Taksim Zafer anıtı üzerindeki sembollerden Yeşil Şems motifi deforme edilmiştir.

Halikarnas Balıkçısına göre, ayın üç halinin en güzel görüldüğü Ege’nin iki yakasına eskiden İyonya denirdi. Ege denizinin İngilizce adı, Rize şivesiyle Ay-Cun-Sui, Ay-gün Suyu’dur.

Kaçkar dağlarının etrafında daha küçük birçok Ayane dağı daha vardır.

AY HATUN, Afganistan, Özbekistan, antik Horasan eyaletinde bulunan bir antik tabakta resmedilmiştir.

Batı kaynaklarında: Selevkos Uygarlığı, MÖ.135, Ai Khanum (Moon Lady in Uzbeki) Selevkos uygarlığında özellikle MÖ.2.yüzyıl, bilimin dorukta olduğu yüzyıldır. Çünkü Roma saldırılarının kesildiği yıllardır.

Güneş Tanrısı - Ai Khanoum/Ay Hanım, Bakturya-Afganistan, Oxiana (Oğuzlar) şehrinde Kibele Tabağında simgeler: Hilal, Şems, gök kubbe ve Güneş Tanrısı Kibele.

Hilal-Güneş nakışları inanışın simgeleridir.

Ay Takvimi, Sümer uygarlığının “ayın yedi günlük dolanışıyla” ilgili olup, haftanın yedi günü ay takvimine göre bulunmuştur. Kadınların yumurtlaması keza ay takvimidir. Eski kadınlar der ki, “Ayın 1. ve 14.gününde doğum yaparız.”

Dolunay gördüğünde Rize duası: “Ayı gördüm nuru gördüm, peygamber mühürü gördüm.” Manisa duası: “Ay gördüm amenü billah.”

Ay başında çıkan hilale bakarken kırklı bebeğin yüzü sıvazlanır; “Ay gördüm nur gördüm, peygamber mühürü gördüm” denir. (Zehra Morgül, Kuşadası)

Kadınlar ay takvimine göre yumurtlar, gebelikte doğum 38 hafta ay takvimine göre hesaplanır.

Rize'de Küçük ayane dağından Kıble dağına bakıldığı zaman, Kıble dağı tıpkı bir Hilal'in ortasındaymış gibidir. O Hilal görüntüsü veren dağın adıdır Ayane / Ay Ana Dağı.

Potomya (Antik Diaskoros)

Opo-Dom-ya. Kible Dağının eteğindedir ve bu nedenle adını Dom Ana'dan, Dam-opa'dan alır; "Opa'nın Damı buradadır" anlamındadır. Karusi Akmenid devletinin Karadeniz başkentidir.

Opo-tomi-ya; Apa-damı/Dom-ana yeri. Domana/Domna, Kibele'nin adıdır.

Yöresel şivede opo/aba, abla'dır. Son ek olarak da kullanılır; Paçi-opo; Bacı abla gibi. Sevgi takısıdır, güneşle özdeşleştirme vardır içinde.

Mez-opo-tom-ya, içerisinde benzer fonetik yapılar görülür; Maz inanışlı Opa Damı! (Kastedilen yer Tigran Kerti, bugünkü Silvan'dır. İleride anlatılacaktır.)

Potomya'ya benzeyen bir isim, Rize'nin şehir girişinde "**Hali-potomoz**" semti vardır. Ali/Uli-opo-tomi-oz açılımı yapılabilir.

Mezopotomya'nın sınırları Kırım'a kadar uzanır, Sümer Denizi'ni içine alır. Doğal olarak Rize'de de Potomya ve Sümer isimleri kullanılmış olacaktır. Ancak, Rize'nin daha önemli bir özelliği vardır; en eski Kaşgari Türk boyları önce buraya yerleşmiş olmalıdır ki, Sümer tanrısı LAZ'ın adı burada fiilen yaşamaktadır. Derelerin ve derin vadilerin mikroklima etkisiyle buzul çağında bile hiç donmamış olduğu Kafkasya bölgesi ULU OZ, Elizan adını hak etmektedir.

Laz; La-us, Ulu-Od, Ulaos, Laod, Lat, Las, Alaz, vb. Ulu-os; Oğuz Ulusu.

Tartışılan konudur, "Potomya Rumca sözcük müdür?" Özetle cevabım; Hayır, Oğuz lehçelerinden en eski Kaşgari Oğuz dilidir. Mezopotomya Rum olmuyor da Rize Potomya neden Rum oluyor? Sümer şehridir. Yerle bir edildiğinde (MÖ.63) buradan kaçan bilginlerin gidip sığındığı Urfa Tigranagarta yer altı şehrinin adı da Mezopotomya olmuştur.

Kıble Dağı, Karadeniz tufanından(MÖ.6500) kurtulabilenlerin sahili bulmak için gideceği yönü belirleyen en yüksek dağ olarak düşünülmelidir. Önünde doğal dalgakıran gibi dev bir dağ yarımada ve korunaklı körfezin olması burayı yerleşim yapmak için önemli olmalıydı. Burada, tufandan kalan söylencelere rastlanır.

Yörede Tufan söylenceleri

Değerli Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ ablamız, benden Tufan efsanelerine rastladığımda haberdar etmemi istemişti. Ben de aşağıdaki bilgiye ulaştığımda kendisine bildirdim.

1.Öykü Potomya'dan. Çocuklar, "*Su yükselirse nereye kaçarsın*?" diyerek kendine yüksek tepe seçerler. (Bu söylencenin kaynağı, Potomyalı 65 yaşında Nurol Banabak, kendine üzerinde kestane ağacı olan bir tepeyi seçermiş!)

2.Öykü Askoroz deresine 900 metre yüksekteki Malakamboz, Baleva sırtından.

Bayırda ineğini otlatan bir kadına diğer bir kadın yaklaşmış, sormuş, "O kadar sular seller oldu, sen niye buradasın? Diğeri cevap vermiş,bu sırada ineğin ayak kemiğini göstermiş, "İneğumun burasına kadar su geldi, başka bir şey görmedim." (Kaynak; Bedri Baloğlu, yazarın halaoğlu. 1950'lerde babannesi Zinnet

Baleva, tahminen 100 yaşındayken, akşamları fener ışığında otururken torunlarını etrafına toplar böyle efsaneler anlatırmış.)

3.Öykü, Kıble Dağı köylerinden yaygın inanış; bu dağın altında su var. Buradan bir su vardı, bir yerden sonra toprağın altına girdi kayboldu. (Su/Sea, deniz demektir.)

Baleva'da eski değirmenin yanındaki dipsiz kuyu, yer altı şehrinin havalandırma bacalarından birisi olmalıdır.

Köyün en eski ailesi olan **Baleva** sülalesi, Bal yapımıyla ilgili değil, BAL-OPA, Opa Beli, Kibele'nin sevgili yeri, anlamında düşünülmelidir.

Baleva; Bal-Hiva açılımında, Özbekistan'da kurulan antik Sümerli devletinin adı olan HİVA adıyla, Hiva-Beli örtüşür.

Yerli halk arasında denize, "su" denir. Deniz'e Su denilmesi Türk dillerinde yaygındır.

Potomya'ya eskiden gemi geldiğine dair yaşlılar anlatırlar, hatta bir kayayı göstererek gemiler buna bağlanırdı diye gösterirler.

Kıble Dağı köylerinde OĞUZ/Ğoz ekine rastlanır. Örneğin FİLİ-ĞOZ köyü, Recep Tayyip Erdoğan'nın baba köyüdür. Filiğoz: Beli-Oğuz; Oğuz Beli.

Bir diğer köy, Paravol; Para-voli, Para Beli. Para ise, Pera, Peri, Fer/Işık... Işık eli anlamındadır. Dağlarımızın antik adı olan PERİA TOR-OS (İsi-Tar/ İştar Peri) adıyla örtüşür.

Oks'oğun Bayırı:

OKZ Oğullarının Bayırı; OĞUZ soylu ve bu inanıştan olanların yaşadığı bayırdır. Ramanoz dağının denize bakan yamacında, sahil ile tepenin arasında, oldukça geniş alana yayılmış bir mahalledir; bir ucu, Attika ile birleşir.

Oksoğun Bayırı semtinde yaşayan Tiryaki ve Öksüz soyadlılar akrabadır, adları Oksoğun Zekeriya, Oksoğun Ali, Oksoğun Gelinaba, Tiryaki Yusuf, Tiryaki Oğuz gibi önce soyadları söylenerek anılırlar. Soyadı yasası çıktığında buradaki aileler bilmeden, ses benzerliğine bakarak "Öksüz" soyadını aldılar. Oysa "öksüz" olmak, OKS inancını yitirmiş olan, sahipsiz, "kaybana" (anası kayıp) kalmaktır.

Aslında Oğuz töresinde kimse öksüz kalmaz. Sütannelik bu mahallede yaygındır. Oğuz inanışında her çocuk herkesindir; sütü olan kadın, sütü kesilen annelerin bebeklerini emzirir, yedirir, doyurur. Ana kurt da böyledir, o nedenle adı Zeyna'dır.

Tiryaki ailesinin soyatası Antep'lidir. Antep'te soyatası Tiryaki olan başka insanlara bu araştırmamız sırasında rastladım. TUR-Yağı; at üzerinde giderken de ağzında yiyecek olabilen Mesir Macunu'nun eski adıdır. Lokman Hekim'in dağıttığı yiyecek olan düşünülmelidir. Antep BEL-KIS, zaten Oğuzeli'dir.

Oksoğun Bayırı'ndan geçerek çıkılan Varelit dağından Batum'un dağları görünür. Varelit'ten karşıya değil aşağıya bakarken Karadeniz ve bütün güzelliğiyle, neredeyse Trabzon'dan Hopa'ya kadar bütün sahil koyları önünüze serilir. Çocukluğumda bir kere bu tepeye çıkma şansım oldu, o manzara hâlâ rüyalarımda yaşar.

Oks kültüründen söz etmişken şunu da belirtmek gerekir ki, Oğuz kültüründe öküz kadar ineğin ve yaylacılığın özel yeri vardır. Temmuz ayına adını veren

“damızlık” boğa, Kıbele inanışının en kutsal hayvanıdır ve o koca cüsseli boğa kendi annesini tanır ve onun sırtına asla çıkmaz. Damızlık işinin yapıldığı bir yer bu inanışta önemli olsa gerek, ki, sığır neslinin devamı yaşamsal önemdeydi, Rize’de “sığırlık” adı verilen bir köy vardır, Rize şivesiyle o köye “Sikrik” denilmektedir.

Haldoz

Portakallık mahallesidir.

Hal-doz; Hali-dos; Ulu’atası; Ulu atalı oğulların yeri.

Attika’dan Rize merkeze doğru sahil boyu mahalle sıralamasındaki yeri şöyledir; Attika, Humruk, Haldoz, Bağdatlı, Kuvaroz.

Eskiden Bağdat ile Rize arasında sanıldığından daha fazla iletişim vardı. Milattan çok önceleri bile, örneğin Babil’in asma bahçelerine Doğu Karadeniz’den gelin götürülürdü. Yavuz Sultan Selim’in Bağdat seferine buralardan katılan askerler seferden dönerken birer Bağdatlı gelin getirmiş olmalıdır ki bölgede bir hayli kıvırcık saçlı insana rastlanmaktadır. Mercan soyadlı bir aile kendilerine Bağdatlıyız derken, ayrıca Bağdatlı Mahallesi vardır.

Mapavri’den gelen bir Morgül kolu bu mahalleye yerleşmiştir. Bir kol Fetekoz’a, bir kol Pazar’a gelmiştir. Yazar Mahiye, Haldoz’a gelen Morgül kolundandır.

Portakallık mahallesi, turunçgillerin dev ağaçlar halinde büyüdüğü bir mahalledir; çekirdeksiz mandalina, Yafa portakal, Finike portakal, turunç, kinkan, kızmemesi, ağaç kavunu, yediveren limon, vb çeşitlerin hepsi burada bulunur.

Haldoz’da bin yıllık olduğunu tahmin ettiğim bir ulu kavak ağacı vardır ve Haldozlular, bu kavağa “Çınar” der. Burada yaşamış bir de Çınar sülalesi vardır. Prof.Kırzıoğlu’nun yazılarında Çınarlar için şöyle der: *“Türkler'in "sarı saçlı, gök gözlü" sarışın ve kumral Kıpçaklar kolundan gelen Lazlar'ın ataları, ikiz adlı olarak tanınmıştır: ALAZAN=Alazlar/LAZLAR, ÇANARLAR”*

Çınar ağaçlarının Osmanlılarla bir akrabalığı vardır; Hayme (Halime Ana) oğlu Ertuğrul Gazi’ye bebekken salıncağını kurduğu Çınar ağacı şimdi Kütahya’da korumaya alınmış, üzeri kapatılmış, çevresi örülmüş, verniklenmiş halde, açık müze yapılmıştır. Hayme Ana’nın beşik kurduğu bu ulu çınarın yaşı 1200 yılıyla başlarsa, Haldoz’un ulu çınarı ondan daha büyük gövdeye sahiptir, en az bin yıllıktır.

Haldoz’da eski ailelerden biri “Kiziloğları” sülalesidir. İskitlerin içinde adı geçen Kızıl Türkler, Oğuzların bir dalı olarak gösterilir. Atatürk’ün soyağacında da Kızıl Türkler kavramına rastlıyoruz. “Samsun” üzerine yazılmış bir kaynakta, dedesinin Karaman’daki köy evi fotoğraf olarak gösterilirken altında şu sözler okunuyor:

“Oğuzların iki büyük kolu var; Üçoklar, Bozoklar. Bozokların kolundan Gülhanlılar var. Ve Gülhanlıların Dulkadiroğulları dalı var. Mustafa Kemal’in dedeleri, Dulkadiroğullarının Kızıl Oğuz oymağından. Kızıl Oğuzlara Kocacık Türkmenleri de deniyor. Mustafa Kemal’in dedeleri Kızıl Oğuzların Kızılını kendilerine lâkap almışlar, onlara Kızıl Ahmetlliler deniyor.”

Buhara’dan gelme Haldozlu Finci’lerin bir kolu İstanbul’a (Miralay Tabip Mehmet Arif Finci), bir kolu Selanik’e (Binb.İbrahim Kadri Finci) gitti. Şair yazar Hüseyin Enis Avni Finci (Aka Gündüz), İstanbul işgal edildiğinde İngiliz vali onu

Malta'ya sürdü. 1934-46 arasında Ankara milletvekiliydi. Babası, Balkan Harbinde şehit düşen Binbaşı İbrahim Kadri Bey'in 1890'da çekilmiş bir aile fotoğrafta, elinde Rize'den götürdüğü kemençesi vardır. Şimdi bu aileden Haldoz'da kimse kalmamıştır.

Finci ailesinden birçok müzisyen çıktı. Biri ud sanatçısı ve solist İsmail Hakkı Fencioğlu, Kanada'ya yerleşti, diğeri müzik eğitimcisi, Aka Gündüz'ün kuzeni Fadime Finci'nin kızı, ben Mahiye Morgül.

Miralay Tabip Mehmet Arif Finci Bey, İpsiz Recep ile Sakarya cephesinden arkadaş olmalıdırlar, Ficilerle de eski komşuydular. Saray doktoru, Bandırma Vapuru yolcularından, cephelerde Atatürk'ün dublörü, Sakarya Meydan Savaşında başkomutan yardımcısı, Eskişehir gönüllü ilkyardım taburlarını hazırlayan, Eskişehir Kütahya demiryolunu Dumlupınar'a taşıyarak anında yaralıları Eskişehir'e taşıyan, Yunanca bildiği için ayı oynatan yaşlı köylü rolünde Yunan karargahlarına sızıp malümat toplayan, bu yüzden lakabı Ayıcı Arif olan, harbin sonunda Tavas'da esirlerin takas edildiği heyetin başında olan, 1924'de Eskişehir milletvekili olan, 1925'de İzmir suikasti davasında İngiliz ajanlarının tezgahladığı, Kazım Karabekir'in ve bir çok Karadenizli kahramanın da içinde bulunduğu, 17 gün kibi kısa süren bir mahkemede alel acele idam edilen… Onu İngilizlerin asla affetmeyeceğini tahmin etmek zor değil. Mezarı başında Atatürk şöyle dedi: "benim naçiz vücudum elbet birgün toprak olacaktır, fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır!"

Onun adını özel ansiklopediye yalnızca alnına sürdükleri karayla, İzmir suikasti sanığı Ayıcı Arif diye yazmaları, öfekelerinin şiddetindendir. İngilizler Miralay Arif Bey'den öyle nefret ettiler ki, ilk tuzağı 1925'de ona kurdular, Gazi'ye suikast numarasıyla tutuklanıp, apar topar Atatürk'e haber bile vermeden idam edildi. Çünkü, Sakarya'da makus talihimizi yenen bütük kurmay heyette o da vardı, başkomutan yardımcısı olarak oradaydı.

Devlet arşivinden ulaştığımız bir belgede, Trabzon İngiliz sefaretinden 31.7.1883 tarihinde verilen bir raporda, "Rizenin köklü eşkıyalık yapan sülalelerinden Fincioğullarının buradan Trabzon'a sürülmeleri hususunda Erzurum'a verilen dilekçe özeti hakkında tahrirat" bilgisine ulaştık.

İngiliz elçi, Finciler için "çete" raporu verir, sürülmelerini ister. Anlıyoruz ki, İngiliz servisleri, kendileri için tehlikeli gördükleri insanlara öyle raporlar düzenler, sürgün ettirirlerdi. İngilizlerin çete dediği Fincilerden Yüzbaşı İbrahim Kadri Finci (Aka Gündüz'ün babası), Balkan Harbin'de şehit olmuştur.

Haldoz'un büyük gururu, İstiklâl Harbinin Milis Yüzbaşısı İpsiz Recep, Rizeli pek çok yiğitle birlikte daha Balkan harbinde Sarıyer'de milis kuvveti kurmuştu. Sakarya savaşının unutulmaz kahramanlarındandır. İpsiz Recep'in kardeşi Emin'in torunu Prof. Emin Gürses, Haldoz'un yetiştirdiği yeni kuşak yurtsever Türk aydınıdır. Adı "Ergenekon" olan bir davada (Mart 2008) aylarca tutuklu kalmıştır.

Kurtuluş Savaşına İstanbul'da ve Karadeniz sahillerinde takalarla hizmet veren Rizeli kahraman Ketencoğlu ailesini anlatan "Takalar Kumandanı" kitabının yazarı İbrahim Balcı da Haldozludur. İbrahim Balcı, Sarıyer tarihini anlatan "Simas'tan Sarıyer'e adlı kitabında, İpsiz Recep'in fotoğrafının altına şunu yazdı: "Kumsal arkasındaki alana sık sık gelen, takasını çekip onaran, silah-mermi alıp Anadolu'ya kaçıran İpsiz Recep Reis."

Korayseba'dan Ekşioğullarının bir kolu Haldoz'a yerleşmiştir. (Bu aileden Korayseba bölümünde söz edilecektir.)

Haldoz'un önemli soyadlarından Çep'ler, Çepni atalıdır, Şamani devleti döneminde Anadoluyu haçlılardan kurtarmak için gelen Melikşah'ın ordusundakilerin adıdır Çepni. Fonetik Çepni; Çapani, Şamani…

Kuaroz

Gülbahar mahallesidir. Yavuz Sultan Selim'in annesinin adı verilen Gülbahar Hatun Medresesi buradaydı. Kadın Sultan'ın eliyle medrese açmak kültürü demek ki devam ediyordu!

1950-60'lı yıllarda binası duruyordu. Yanıbaşındaki sonradan yapılmış olan caminin imamı, bu binayı lojman olarak kullanırdı. Birkaç mahallenin tek okulu burasıydı. Burada okuyup İstanbul'a giden orada eğitimine devam eden pek çok insan oldu. Cumhuriyet'e kanat gerenlerden ilk mühendisler burada okuyanlardan çıktı; Malatya Sümerbank'ın kurucu ustabaşı ve Kayseri Uçak Fabrikasının kurucu ustabaşı Muammer Morgül (amcam) onlardan biridir.

Kuaroz mahallesinin, Ramanoz dağından beslenen, oldukça gür akan ve tam sahile ineceği yerde yüksekçe bir şelale oluşturan bir akarsuyu vardır. Yani, adı gibi "akuar" olan yerdir Kuar-oz, suları "akayi"! Sahil yolundan gelip geçen atlıların konaklayıp su içeceği yer burası olmalıydı.

Karız adıyla örtüşen, akıllı şehir yapımcı ustalar da buralı olmalıdır.

Ancak, Akha adı, bilgili "aga-bey" olanların da adıdır. Aghia-Sofia'daki antik Şaman bilim adamlarının adı gibi. Gülbahar Hatun medresesi, bu adını kendinden önceki Şaman Bilimevinden almış olmalıdır. Benzer durum Ankara Ulus Hacıbayram Medresesidir. Bitişiğinde Oğuz(Augus-tus) antik bilimevi vardır. Anadolu'daki medreseler 1500 yıllarında camiye dönüştürülmüştür.

Martin Bernal "Kara Atena" kitabında Akhai'lerin Yunanistan'ın kuzey doğusundaki İyonlardan, Agia Pelazileri (Sahil Pelasgları) diye söz eder (age.sh.143). Yazar, **Sahilli Pelazlar** derken, Kaçkarlardan gelen Pelazların varlığından haberli değildir. Yunanistan'a kuzeyden giren Doğu Karadeniz'den gelme halk olduğundan hiç söz etmemektedir. Bernal, Pelasgları sadece Filistin'in ataları olarak görmekte ve Yunan halkını Sami ırkından gelmiş gibi göstermektedir. Oysa antik toplumlarda ırk değil kültür adlandırmalarından söz edilmesi daha doğrusudur.

Akhalar (Agia, Akai, Akka), İyonya döneminde de orda yaşıyorlardı (MÖ 10 bin). M.Bernal, Agia Pelazilerin Helence konuşmadıklarını, Helenlerin daha sonra onların dilini erittiklerinden söz eder. "Akhai'ler, Helenlerle birlikte Truva'ya saldırdığında, Truva orduları içinde kendileriyle aynı dili konuşan savaşçıların olduğunu gördüler" diye anlatan Heredot'a gönderme yapar. Buna akıl erdiremez ve içinden çıkamadığı bu durumdan tarihçi Heredot'u suçlar: "*Bir görüşe göre, Pelasglar, asimile olmamış yerli Yunanlara verilmiş isimden başkası değildir… Öyle görünüyor ki, Heredotos'un yaptığı, eskiçağdaki ve günümüzdeki yazarlar için büyük karışıklık çıkarmış olan bu apayrı halkları birleştirme girişimidir.* (age. Sh142)"

Burada yazar Bernal'ın kullandığı dilden, onun bakış açısını, sanki tarafsızmış gibi ama üçüncü bir taraf olduğunu anlıyoruz. Kitapta, Pelazgların Pelastin (Filistin) ile Akdeniz (Fenike) ve Klikya üzerinden Hitit bağları kurulurken,

aynı dili hala kullananların yaşadığı Doğu Karadeniz (Anabacı Torosları) civarından gelmiş olabilecekleri hiç konu edilmemektedir. Yazar, kitabında Pelasg dilini Mısır ve Sami dilleriyle bağlantılı gösterme gayreti içindedir.

Mahallenin eskilerinden, 1885 Selanik doğumlu şair Hüseyin Enis Avni Finci, Aka Gündüz olan takma adını, Akka/Akha'dan almış olmalıdır. Çünkü Türkçeci Osmanlı aydınları grubundandı. İstanbul'u İngilizler işgal ettiğinde çıkardığı Alay dergisinde mahlas olarak bu adı kullandı ve İngiliz vali onu Malta'ya sürdü. Selanik'te doğmuş, Gazi Mustafa Kemal'le aynı şehirde aynı okulda okumuş, onunla aynı bilinç oluşturma sohbetlerine katılmıştı. Sümer, Aka, Eti gibi isimleri bilinçli seçtikleri bilinmelidir.

***Dipnot**: Çocukluğumda, Gülbahar ilkokulunda okurken, şelalenin yanı başından geçip Ramanoz bayırına pikniğe giderdik. 6 Mayıs her yıl okulca piknik günümüzdü; inanışa göre Hızır İlyas/Hıdrellez o gün toprağa bereketini verir.*

Yaylaya çıkış günüdür, günü kutlamak için pikniğe gidilirdi.

Attika'dan, Ramanos'tan, Humruğ'den, Haldoz'dan, Oksoğun Bayırından, Lahana mahallesinden, bütün çocuklar yürüyerek geliyor, Gülbahar İlkokulunda okuyorduk. Piknikte öğretmenlerimizle yere çöküp azıklarımızı paylaşıyor, Rize şivesiyle, kaynaşıp "helk" (halk) oluyorduk. Hepimizin ayağında lastik ayakkabı vardı, onu da okula başlamanın ödülü olarak giymiştik, okul öncesinde nalin giyerdik. 1940'lı yıllarda ise okula da nalinle gidilirmiş; güllü nalinle okula giden ablam bunu mutlulukla anlatır.

1980 sonrasında, bu okul yıkıldı, yerine Yardımcı ailesinin yaptırdığı bir ilköğretim okulu yapıldı. Artık tabelasında "Gülbahar İlkokulu" yoktu ve bir tarih tarihe öylece gömüldü. Oysa, Osmanlı Türk devletinin ana sultanlarından birinin adını taşıyordu. Gülbahar İlkokulu, benim gibi Attika'dan beri tüm burada okumuş olanların anılarımızın beşiği idi ve 1958'de 2.sınıfında okurken kanımla Kıbrıs haritası çizdiğim, gazetelerde haber edildiğim, bayramlarda Rize Cumhuriyet alanında şiir okumaya çağrıldığımda adımız birlikte anons edilen okulum, Gülbahar İlkokulu burasıydı.

Kuaroz mahallesinde ve sahil boyu tüm mahallelerde, fazla suyu emerek belli bir çizgiyi takip ederek denize taşıyan yer altı su kanalları, yani "akar suyun izi", akar-izi (keriz, karız, hariz) vardır. Adıyla örtüşen bir sıfat da budur.

Bu kanallar temiz yağmur suyunu toplar denize kadar taşırdı. Kerizler bahçelerden verevine/çaprazlayarak geçerdi. Kanalın iki başında temiz su almak için taş basamaklarla inilen PUAR (pınar) denilen gözeler vardı. (Puar sözcüğü aynı anlamda Lazca'da ve tüm batı Toroslarda geçer.)

Keza, Rize şehir merkezinde oldukça geniş bir kanalizasyon sistemi çok eskilerden beri vardır. Su kanalları yapmak Uygurlardan beri Türk geleneğidir. Suyu tarımda ilk kullanan, 500 kilometrelik karız su kanallarını yapan onlardır, ilk şehirleşme onlardadır ve bu nedenle oradaki Türklere "**uygar**" anlamında Uygur (Yuğhar, toprağı suyla yıkar, yoğrur) denilmiştir.

Antik Yunan tarihini anlatan kitaplarda, Akkai'lerin düzen kurucu yasa koyucu olduğu, toprağı paylaştırdıkları ve su kanalları yaptıkları yazılıdır; şehir kurucu Kentauroslar, Sahil Pelazikolar (Pelasglar) onlardır.

Antik Yunanistan'a kuzeyden giren Akkai'ler doğu Karadenizlidir. Halen Selanik ve Makedonya bölgesinde yaşayan halk tipik Karadenizlidir. Köylerinde, örneğin erkek önden elleri bom boş yürür, kadın arkasından sırtında çalı yüklü sepetle gider.

Peripol

Rize şehir merkezini tepeden gören semttir. Buradan doğuya doğru bakıldığında Potomya hariç, Askaroz deresine kadar yukarıda sayılan yerler görülür.

Adından da kolaylıkla anlaşılacağı gibi, perisi bol, peri folluğu (yuvası) olan Peri-foli, ve hatta perili bel'dir.

Potomya ilçesine bağlı PARAVOL köyü ile sesdeştir; Peri-Beli.

Doğu Karadeniz Dağlarının antik adı olan PERİYA TOROS adı değişmemiş olsaydı bu gün Peripol adı üzerinde hiç araştırma yapmamıza gerek kalmayacaktı. Peri anaların, anabacıların bol olduğu bu dağların sahile bakan yamacında Peripol adında bir mahalle olmasından daha doğal ne olabilirdi ki! Kaldı ki, bu mahalleden bütün güzelliğiyle ayaklarımızın altında uzanan deniz Simer (Siper, Su-Mer, Superi)Denizi'dir. Onun adı da eğer bugün bildiğimiz Karadeniz olmasaydı, Peripol adı bize çok doğal gelecekti.

Peripol mahallesi, ilham/esi/can/ruh veren periler için en uygun yer olmalı; Tanrıça Ay'dan alırlar ışıklarını. Zaten semtin arkasından Küçük Ayane dağı yükselir.

Perili söylencede dokuz müz perisinden söz edilir. Müz perileri, müziğe, şiire, sahne sanatlarına, resme ve başka sanat dallarına esin veren perilerdi. (Müz, Mouse; müziğe ve müzeye adını veren peridir.) Halikarnas Balıkçısı, "İzmir'den kovularak İtalya'ya giden Müzler orada İtalyan rönesansına zemin oluşturmuştur" der.

Peri, "kız" demektir. Yaylasında peri sesi duyulan, kaval, kemençe, tulum zurna vb. çalan, müzik yapan bir yerden söz edilir türkülerimizde. O yayla Kaçkar yaylalarıdır:

Yaylanun cimenine / Peri bağuru peri
Kar yağdi da kapatti / Konuştuğumuz yeri

Bu türkünün ezgisinde iki müzik cümlesi vardır; bu iki cümle üst üste getirilip ikisinin arasındaki uyum (armoni) kuralları incelendiğinde, hiçbir armonik hata olmadığı görülür. Yörenin diğer türkülerini de inceledikten sonra diyorum ki; Çoksesli müziğin ana malzemesi de buradan götürüldü İtalya'ya. Çünkü Etrüskler, Doğu Karadenizden giden Ön Türklerdi.

Peru: Pero, Işığı çok olan, akıllı insanların ülkesi.

Peru'da yüksek dağlık bölgede konuşulan en eski Peru lehçesine KECULİ lisanı denilmektedir. Anadolu'da yaşamış Oğuz boylarında da çokça keçili aşiretler vardır. Peru'da Keculi lisanında teyzeye Erzurum şivesindeki gibi "tiyez" diyorlar. (Peru konseri dönüşü, İ.Hakkı Fencioğlu'dan naklen.2005)

Peri, genç kız olarak da karşılık bulur. Azerbaycan'da Peri Meclis demek, kızlar oturmuş türkü söylüyor demektir. "Yaylanın çimenine, peri bağuru peri" derken de "kızlar türkü söylüyor" denilmektedir.

Hemşin'de Çayeli insanına Purim derler. Peri gibi, yani müzik yapanlar anlamında söylenmiş olmaldır.

Ziğana Tepesi

Rize merkezindeki en yüksek tepenin adıdır. Türkülerde yaşayan mitolojik demir kuş "Dirvana", orada, en tepededir; Huma Kuşu'dur, o, kendi küllerinden yeniden doğan Anka kuşudur.

Yine Mitolojide Tanrı Hermes'in babası Zeus, annesi ise toprağın (Atlas'ın) kızı Maya'dır. Maya, Umay Ana'dır. Umay Ana Huma Kuşu olur, Zivana'ya, Dirvana'ya, Nirvana'ya yükselir.

Umay Ana'nın kuşu Umru, güvercin, mıknatısı sezinleme özelliğinde olan, demire doğru uçan, demiri sezinleyebilen kuştur, bu özelliğiyle güvercin antik postacıdır. Demir/Sümer anaları ile kumru arasındaki mitolojik bağ hiç de izah edilemez değildir.

"Zivana" sözcüğü, Trabzon-Erzurum arasındaki "**Ziğana**" geçidi ile sesdeştir. İtalya'daki dağların başındaki Siena şehriyle fonetik benzerlik artık anlaşılabilirdir.

Bugün İtalya'da, müzik sanatında, "diva'lık", o işi en iyi yapana verilen manevi ödüldür. La Skala (merdivenli) operasında solistliğe yükselen kadın şarkıcıya DİVA adı verilir. Diva, demir-kadın'dır.

İran'da Azerice kadın adı "Diba" aynı sözcüktür.

Fransızca "divane"; çılgın.

Fransızca "Diva"; Tanrı.

Farsça "div"; dev.

İngilizce "devil"; dev.

Roma müzesinde insan yavrularını emziren ana kurt heykelini yapanların kimler olduğuna dair bir alıntıyı Haluk Tarcan'ın "Kökeninde Ön-Türk Kültürünü bilmeyen Avrupa Birliği" kitabından alalım:

"**Etrüskler(Villa-Nova'lılar), Elba adasından demir çıkarırlardı. Bu nedenle olacak Elba adasına AİTALİA adını vermişlerdi, AİTA = ATA…ËL = HALK…İA = sahip olma,ÜLKE…**

AİTA / ËL / İA…Kavramları toplayalım : ATA HALKI ÜLKESİ…İşte İTALYA'nın, Etrüskçe / Ön-Türkçe adı." (Haluk Tarcan'ın verdiği bu bilgiler, aynı zamanda Kâzım Mirşan'ın araştırmaları sonucunda ulaştığı bilgilerdir.)

Yeri gelmişken: Bu noktada Hindu inanışındaki Nirvana ile bağlantı kurmak yanlış olmayacaktır. Hindistan'da Ana Tanrıça kültürü oldukça yaygındır. Özellikle Pencap bölgesinde Oğuz Türklerinin yaşadığı bilinmektedir. Kimi Samici yazarların bu bölgedeki yerleşim adlarında görülen ana erkil isimleri Sami diliyle bağlantılı göstermeleri yanlıştır, çünkü Oğuz Kültürü ve Oğuz İnanısı Samilerden çok daha eski ve yaygın bir kültürdür. Kaldı ki, Sami adlandırması, Sam /Kam/ Şaman kökünden gelmiş, "Sam'a benzeyen, Sam gibi olan" açılımında bir sözcüktür. Kabul etmek

gerekir ki, Yahudilerin sünnet olma ve soyun devamını anadan alma kuralı, Güneş kültüyle de ifade edilebilen, Ana Tanrıça İnanışı ve Oğuz Kültüründendir. Oğuz Kültürünün ŞAMAN ritüellerini din olarak algılayanlar için bu bir anlam ifade edecektir.

Liparit

Yalıköyü'nün eski adıdır. Ulu-Par-si, Pers Ulu'ların yeri!

"Lob-arta" Lüberde; asker kaynağı.

Pers-Oğuz kutsalı MARTİ ile bağ kurulabilir, Ulu Part veya Part-eli olabilir.

Li-Ber-ti; Ulu-Per-ti, Ulu Per oğullarının yeri. Le Paris ile sesdeştir.

Erkek savaşçının bol olduğu bir yer olmalıydı. Aspet'ten Liparit'a has kızlar gelin giderse, bu da "Aspet'ten Liparit'a kim elçiledi beni…" şeklinde türkülere girerse, bunun bir anlamı olmalıdır.

Libarid, aynı zamanda Uygur'da (Orbelyan'da, Oygur-beli) bir kumandan prens ünvanı idi.

Tarihten bir öykümüz var. Uygur kökenli Sasaniler (Zazalar), Kafkaslarda yöneticiyken, Uygur (Çin-Sincan /Çenesdan) Kaşgar bölgesinde yaşayan Saka (İsika-Oğuz) Türklerinden bir hanedan, kendi arasında taht kavgasına düşer ve yenik düşen prens servetiyle birlikte kaçarak gelip şimdiki Gürcistan'a yerleşir, kendisine ve yakın çevresine en üst düzeyde görevler, kırala taç giydirme şerefi ve kumandanlık verilir. Uygur Çenesdanlı (Çin-Çavat) prensinin ünvanı "libarit" idi. (bkz. Fahrettin Kirzioğlu. Rize Tarihi, www.feretiko.com)

"Lib" kök hecesinden yola çıkarsak, Ulu-opa'nın bereketini temsil eder gibi, "lob", lop, yuvarlak, taneli olan anlamında, fasülyeye de "lobya" adını veren bir sözcük çıkar karşımıza. Çekirdek, yumru, merkezde olan (Latinceye lobi olarak geçti) anlamında bir kavrama ulaşırız.

"Makaram sarı bağlar loy, kız söyler gelin ağlar" türküsünün nakaratında geçen "löberde, löberde, zülfün yüzüne perde, devriyeler sardı da bizi meğer kaderim böyle" ve "Makaramda ipliğim, Asiya'da benim kekliğim" sözlerinde LOBERDE ile Asiya ilişkisi, türkünün Loberita üzerine örüldüğünün işaretidir.

Latince "Liberti" (özgürlük) sözcüğüne de kaynaklık etmiş olacağı düşünülmelidir.

Libarit Bey hakkında:

(www.atabari.net/default.asp?sayfa=ardanuc_koytarihi.asp&dil=1&metin=4)

"…Selçuklu devletinin kurucusu Tuğrul Bey (1037-1063)in amca oğlu Azarbaycan hakimi İbrahim Yınal ve Aran (Gence-Karabağ) hakimi Kutalmış Bey başbuğluğunda bir ordu ile 1048 yılu yazında Eleşgirt, Muş, Oltu ve Bayburt bölgelerini vurmuştu. Bölgedeki Bagaratlıların kumandanı Orbelli(Uygurlu) *Libarit Bey kumandanlığında Bizans ve müttefikleri ordusu, Hasankale'deki meydan savaşında yenilince galip gelen Selçuklular Liparit Bey'i esir aldılar.*

Libarit Bey önce Selçuklular adına Bizans'a elçi gönderildi daha sonra da Bizans heyeti ile Horasan'a gitti. Horasan dönüşünde Kral IV Bagarat'a(1027-1072) karşı gelerek, kollarını bağlatarak Bizans'a gönderdi."

Aspet

Aspet; As-pati, has-bacı. Asu-Opa-si; "Su kenarındaki opalar." Su-deniz Opacilari!

Suvari kadınlar yetiştirmiş bir liman köyü olduğu tahmin edilebilir; VI.Bedri'nin deniz savaşçısı karısı Hasbacı Emine buralı olabilir, ya da buradan çok HAS-PACİ'lar çıkmıştır. Hasbacı/Aspate. Mozart'ın Mitridate operasında, eşi Emine rolü, ASPATE adı ile örtüşmektedir.

İhtimaldir VI.Büyük Bedri'nin sevdiği savaşçı kızın annesi müzisyen Sitare Tonika buralıdır. Latin kaynaklarına göre, bir şenlikte onun karşısında kemane çalıp türkü söyledi ve Bedri ona âşık oldu, o gece onu yanına aldı, kral, Sinor (Rize kalesi) kalesini bu ailenin korumasına verdi.

Rize'de söylenen Koçari türküleri Hasbacı Emine'nin ağzından söylenmiş türküler olmalıdır.

Ovit

Ova-İta; Vadi. Yüksek dağlarla çevrili ova.

Ovit, Kamenit, Varelit, Palovit, Hamlakit gibi, Rize civarında bulunan tepe ve dağ köylerinin adlarında bulunan İD/İT eki, tıpkı İDDAĞ, İDA gibi Ata kültünü, Eti-Hitit (Eti-ler) uygarlığını ve hatta onunla bağlantılı olarak Sümer (Kimmer-Kenger) uygarlığına işaret etmektedir.

Ovit; ovid, obid, ovat, vadi…

"Ovid" adına Halikarnas Balıkçısında, sünger avcılarını anlatırken de rastlıyoruz. Kariyalılar Doğu Karadeniz kökenlidir, anımsayalım. Kariyalı sünger avcıları (engin savaşçıları) orfos balığını kutsal kabul ederler, çünkü orfos görüldüğünde denizde tehlike yok demektir. Balıkçı baba, MÖ.500'de orfos balığından söz eden yazarları sıralar; Aristotales, Oppianus, **Ovid** ve Plinius. (Mektuplarıyla Halikarnas Balıkçısı, Azra Erhat, sh.172) Bu bölümü anlatırken der ki; "Bu biraz da eski Anadolu'nun ve günümüzdeki Anadolu'nun nasıl birbirinin varisi olduklarını gösterir."

Ovit yaylası ve Korayisebe (İkizdere), Osmanlı döneminde yaşanmış bir öyküye konu olmuştur. İkizdere'de yedi köyün Ekşioğlu olmasının ve Ovit yaylasının padişah fermanıyla Ekşioğulları sülalesine verilmiş olmasının tarihi bir nedeni vardır. Öyküsünde denir ki; Osmanlı padişahlarından biri tarafından idam edilen bir yeniçeri beyinin oğlu burada saklanır, bir sonraki padişah ise yeniçeri beyinin haksız yere idam edildiğini ilan eder ve onun oğluna babasının itibarını iade etmek üzere ona Ovit yaylasını armağan eder. Bu öykünün doğruluğu ile örtüşen bir durum vardır; İstiklâl harbine İkizdere'den gönüllü katılan ve Cumhuriyete karşı çıkartılan iç isyanları bastırmaya buradan giden insan çok fazladır. Bu nedenledir ki Anadolu'nun bir çok yerinde, Hakkari'den Tarsus'a ve Kızılcahamam'a kadar Ekşioğullarına rastlanır. Hatta, Yeniçeri oğlu olan büyük dedenin Ovit'ten önce birkaç yıl saklandığı yer Ardeşen'dir, orada bir evlilik yapmıştır, bu evlilikten olan oğulları İslamoğlu soyadını almıştır. Yeniçeri oğlunun ilk saklandığı yer ise Of'tur. İhtimaldir ki Of'da dayıları vardır; çünkü Oğuz geleneğinde öksüz çocuk dayı evinde büyütülür, çocuğun sığınma yeri dayı evidir.

Tarihin cilvesi midir, MÖ. 120'de, Türk Atası (EUPATOR) VI.Büyük Bedri (Mithridate) de bu dağlarda ve bu yaylalarda yaşamıştır; oniki yaşındayken, işbirlikçi annesinin zulmünden kaçarak bu dağlara getirildi.

Korayiseba

İkizdere'dir. Rize-Erzurum arasındadır. Ovit Dağının eteklerine düşer.

Osmanlı dönemindeki resmi adı; **Kur-i Seba** (yedi köyler)**.** Bu isim her ne kadar Farsça görünüyorsa da, Farsça'nın altı Kaşgari Türkçesi olduğundan fonetik açılımına bakmakta yarar vardır. İlk harf K, yerli şivede "kh" gibi gırtlak sesidir ve "kari, hari" gibi çıkartılır. İçindeki s harfi ise "hsi" ötüşlüdür, yerel şivede Ayşe adı "Ayise" (Ay ışığı) şeklinde söylenir. Ebe, aba olur.

Kor-ay-is-eba: Kor-ay-esiğ-aba. Ateş parçası ay ışığı abla. Rize dilinde ışık; "**esiğ**"

Yöremizde Ayşe Abla'nın ünlenişi: "Ayiseba."

KARUSİ OPA halkı olarak da tanımlanmış olabilir. Karusiler, Oğuzların yiğitlikte ünlü atalarının adıdır.

Büyük Bedri ile ilgili araştırmam sırasında Korayiseba hakkında çok önemli bilgiye ulaştım; VI.Büyük Bedri'nin peşine gönderilen üç bölük Roma askerini orada deli bal yedirerek öldürmüşler. Anlıyoruz ki, Pantos'un Oğuz soylu Kralı VI.Bedri, bu yaylalarda büyümüş, kök bağları burada imiş.

VI.BüyükBedri(MÖ.111) Romalılarla içli dışlı olan annesi kraliçe Laodika'yı yönetimden indirir ve başa geçer. Nemrut dağında MÖ.109'da ona imparatorluk töreni yapılır ve birleşik orduların başına geçer. Büyük bir orduyla Roma kuvvetlerini batı Anadolu'dan süpüre süpüre Atina'ya kadar gider. Bazı kaynaklara göre Atina'dan yenilerek, bazı kaynaklarda Çanakkale boğazında fırtınada gemilerini kaybederek geri döner ve karar vermiştir, Canik Dağlarından, Doğu Karadeniz Dağlarından, Kafkaslardan, Kelkit yaylalarından, Erzurum'dan, kuvvet toplayarak Sula Lukullus ve Pompey'in yağmacı ordusuyla savaşacaktır.

Roma ordularını üzerine gönderirler. Bu arada Roma korsanları Pirazizler'de yaşlı iki eşini ve yaşlı kızkardeşlerini esir alır. Ailesinin esir alındığı haberi geldiğinde yanıtı "Savaşarak ölsünler!" olur. Batılı kaynaklar bunu, "Esir alınan ailesini öldürmeye karar verdi, ölüm şeklini onlara bıraktı" şeklinde yazar, anlamaz, çünkü Romalı yağmacılar Oğuz töresindeki "Ya istiklâl ya ölüm" düsturundan ve bey yenildiğinde ailesinde kadınlar düşmana sağ teslim olmazlar, töresinden habersizdirler.

Roma ordusuna ZEHİRLİ BAL TUZAĞI kuran Korayseba halkına saygılarımızla, ilgili metinden alıntıyla devam edelim. Büyük Bedri, en son Kırım'dan dolaşarak Roma'ya kuzeyden saldırmak niyetindedir.

*"Bolu'daki yenilgiden sonra Kelkit bölgesine çekilen Mithridates VI, Lucullusun kendisini süratle takip edememesinden (*çünkü Samsun civarında halk Roma askerlerine kadınlı erkekli direniyordu*. M.M.) yararlanarak **Orta ve Doğu Karadeniz bölgesindeki halklardan 40 bin piyade ve 4 bin suvariden oluşan yeni bir kuvvet topladı.***

Strabon(yazar), *Pompeius'un ordusunun Heptakometler'in (Yedi Köyün Halkı) yaşadığı dağlık ülkeden geçerken Heptakometler'in yol üzerine* ***Deli Bal***

kapları *bıraktığını, bunları yiyip bilinçlerini kaybeden üç Roma bölüğüne saldırıp onları imha ettiklerini belirtir.*

Mosyn *denilen ağaçlarda ya da ahşaptan yapılmış seyyar kulelerde yaşadıkları için bu halkın Antik devirde (Ksenophon tarafından) Mossynoik olarak adlandırıldığını yazan Strabonun verdiği bilgileri değerlendirerek Heptakometlerin bugün* ***Trabzon****, Rize ili sınırındaki lkizdere Vadisi'nin yukarı kesimlerinde yaşadıklarını söyleyebiliriz. Bugün İkizdere İlçesi olarak adlandırılan bu bölge, Osmanlı belgelerinde Kur-i Seb'a (Yedi köyler) Nahiyesi olarak geçer. Bu bölge Karadeniz Dağlarının iç kesimlere geçit verdiği yerlerden biridir.*

Trabzon*'dan bahseden ikinci kaynak olan Strabon bölgeyi anlatırken,* ***Trabzon*** *bölgesindeki halkları;* ***Trabzon*** *ve Giresunun üst kısımlarında yaşayan Tibarenler (*demir döğenler*), eskiden Khalybes olarak adlandırılan Haldailer (Khalt), Ksenephon'un Makronlar olarak bahsettiği Sanlar (Tsan/Can),* ***Trabzon*** *ve Rize'nin üst kısımlarına düşen bölgelerde, eskiden Mosyn denen Heptakometler ve Byzerler olarak sıralar. Ksenophon'un Trabzon ve Giresun yakınlarında yaşadığını belirttiği Kholklar ise daha doğuda Batum civarındadır."*

(www.karalahana.com/makaleler/tarih/rize-tarihi.html)

Şimdi bu metinde adı geçen Latince yazılmış sözcükleri açalım:

Mosyn: Müzik(esi) perisiyle özdeşleştirilen Maz-ini, Maz önü, Maz bölgesi.

Müzik yaparak savaştıklarını gören Anabasis yazarı, onları Giresun tarafındn gelen, şarkı söylerek ilerleyen askerler olarak onları tarif eder: Dizlerine kadar entarileri vardı, mızrakları ve baltaları vardı, kalkanları hasır örgü üzerine gerilmiş deriydi, başlarında tepesi tüylü bir başlık ile 300 kayıkla bir gecede geldiler. (Onbinlerin Dönüşü. Trabzon'u yağmalayan Yunan askerlerinin batıya ilerleyişini durdurmak için denizden pnların üzerine gidenler İskit Türklerini, Koltları tarif ediyor yazar.)

Müzik yapılan evlerde yaşadıklarından bahisle, yazar, bu evleri mozi ağacından yapılmış evler diye tarif eder. Müzik yapmaya uygun ağaç türleri buralarda olduğu muhakkaktır, ama bunu Yunan tarihçi anlayamaz. Kadırga yaylalarından indirilen ağaç kütüklerinden yapılan gemilere de bu adın verilmesinin sırrını da bilmezler.

Yiyecek çalmak için, direklerin üstündeki ahşap evlere çıkmak zorunda olan Yunan askerleri, bu evleri tarif için Mozi-evi demiştir. Yedikleri yiyeceği de tarif eder; *kırmızı taneli püsküllü (mısır), un yapılır… Tuzlanmış yunus balığı eti, balık yağı… (bkz. Doğu Karadeniz, M.Bilgin, Tarih-Kültür-insan, 3.Basım, Ötüken, 2002)*

Karadeniz'de serender veya nayla denilen direk üstü ahşap evler yiyecek saklamak içindir; yabani hayvanlar bu direklerden yukarı tırmanıp yiyecek kaçıramaz. Orman içlerinde benzer kulübeler yapılırdı, onların içinde de yiyecek saklanırdı. Maz/Muzi evi dediği burasıdır. Bu evin önünde kemençe veya tulum zurna çalan birisine her an rastlanabilirdi.

Heptakometler: Yedi köyde yaşayanlar. Hepsi-kom-ata'lar.

İşte bir batılı mantığıyla insana isim verme, ne soy bağı vardır içinde ne de inanış. İşte Latinlerin İkizdere'de yaşayan ön atalarımıza koyduğu isim bu. Oysa, Hep-ta; hepsi! Hepsi Şam-ata" kahramanlardan söz ediliyor, ki MÖ.64'de burada verilen savaşlar, Roma'ya karşı direnişler, adın anlamını gösterir.

Haldailer (Khalt/Kelt): Hal-dai; Alidağ/Ulu-dağlılar. Skit Türklerinden Keltler, Skotlar, Gotlar. Ulu, Hali, Gali, Keli'nin çoğulu; Hal-di, Kel-ti; Hal'ler, Kel'ler, GALLER!

Kolkhlar/Kholklar:HALKLAR. Bölge halkının genel adı olarak kullanılıyor. Yazar bir yerden bahsederken adını bilmediği diğerleri için "Kolkhlar" diyor. Yani Halk. Halk'ın yerel telaffuzu oldukça kaba bir gırtlak sesidir, yazarın Latin alfabesinde bu seslere karşılık bulması adeta olanaksızdır, o nedenle ancak böyle Kolkh şeklinde yazılabilmiştir. Hopa ve Batum civarında yaşayanlar için de Kolkhlar adı geçiyor. Benzer şekilde Çukurova'da yaşayanlar için Halkya diyemediğinden Klikya demektedirler.

Onbinlerin dönüşünü anlatan Huseynov, denizi gördükleri Mador dağından sonra, **Kolkhların** (Halklar) ülkesinde iki gün yürüyerek Trabzon'a vardıklarını söyler.

Yazar Mehmet Bilgin, adıgeçen kitabının 37.sayfasında "Trabzon'da surların içinde oturan Helenler onlara yiyecek sattılar, dağda ordugâh kurdular, 30 gün boyunca **Kolkhların** memleketini yağmaladılar." diye anlatıyor.

Kolk, Oğuzlu Halkıdır. Kolkhis; Halk Uşakları açılımlıdır. Bu ifade daha çok "Asla Roma'ya vergi vermeyen Rize Sinor kalesinden ötede yaşayanlar " için kullanılır. Toroslar boyunca uzanan Klikya da böyledir, "vergi vermeyen, halk" demektir. LAİK sözcüğüyle eş anlamda, Özgür Halk demektir.

Heredot, **Kolkhis** halkının Mısırlılar ve Etyopyalılar gibi sünnet olduklarını, Pers İmparatorluğuna bağlı olduklarını, Pers komutanı Serhaz'ın MÖ.480'de yaptığı Yunanistan seferine katıldıklarından söz eder. Potomya bu dönemin büyük liman şehriydi.

Görüldüğü gibi, Hopa'dan Giresun'a kadar Kolkhlar adı geçiyor. Gürcü dilinde "kholklis", halk demektir.

Makronlar: Mağronlar. Ahşap ve taş malzemeli evlerde yaşayanlar.

Makron (Makran) adına Belucistan'da rastlıyoruz. Ev malzemesi ağaç ve taştır, ağaçlar çapraz yerleştirilir, arasına taş dizilir. Bu evler, tipik Karadeniz evleridir.

Makron, Magruna ve Margiana ses benzerliği dikkat çekicidir. Magriana antik Türkmenistan'dır. Magruna ise çift kamışlı Mısır halk çalgısıdır. Bu çalgı tulumzurnadaki kamışların boyunda olup yine tulumzurna gibi ara vermeden uzun süre çalınabilmektedir.

Magruna'nın bir adı da Zummara'dır. Fas'taki adı "Zamr". Bu adlar ise Sumer çağrışımlıdır. Magruna, Zummara, Zumr, Zurna adları, dikkat çekecek kadar fonetik akraba durmaktadır. Çift kamışlı zurna aynı zamanda antik Hitit ve Etrüsk çalgısıdır.

Sanlar (Tsan/Can): Canik Dağlarına adını veren anabacılar, Canbacılar. Oğuz geleneğinde, kadın erkek ayırmadan birbirine "**can**" diye hitap edildiği bilinir. Yani yazar burada Oğuz Türklerinin bir sıfatından söz ediyor, ama bu insanların hangi halk olduğunu görmek istemiyor, ya da bilmiyor. Çünkü ona göre bu insanlar Hitit-Sümer Uygarlığını yaratanlar değildir.

Gürcü kaynaklarında Lazlar'ın eski adı TSAN halkıdır, daha sonra kendilerine Laz demişlerdir. Sinoplular Samsun'a Laz der, Samsunlular Trabzon'a, Trabzonlular Rizelilere… Doğu Karadeniz halkına Lazlar denilirdi.

Trabzon'da Canali soyadı gibi, bolca bulunan Oğuz adı ve soyadlarında yörenin antik kültür bağları belirgindir.

Skidides: Ski-dide-s; İskit dedeliler.

Pariyadroz: Peri-ya-toros. Doğu Karadenizdeki dağların antik adı.

Alıntı yaptığımız metnin diğer bölümlerinde Büyük Bedri'nin çocukluğunun geçtiği Doğu Karadeniz Dağları için **Periyadros** Dağları denilmektedir. Bu sözcüğün fonetik açılımından çok keyif aldım, çünkü nihayet bu dağlarda Turan soylu Oğuzların yaşadığına dair bir itirafı kendi kaynaklarında görüyoruz.

Doğu Karadeniz adlı kitabının genişletilmiş 3.basımında yazar Mehmet Bilgin, Heptakometler'de Roma askerlerine kurulan delibal tuzağından söz etmektedir (s.55). Biribirimizden habersiz yaptığımız bu yorumu okuyucunun dikkatine sunmak isterim. Mehmet Bilgin de, Anabasis'te kullanılan halk adlarındaki tutarsızlığa dikkat çekiyor.

Taokhlar: Huseynov'un Oltu Narman bölgesinde yaşayanlar için Taokhlar demesi, yazarın insan adlandırmadaki uyduruk isimlendirmeler yaptığının bir diğer belgesidir. Çünkü yağmacı Helenler oradan geçerken çaldıkları tavukları eşeklere katırlara yükleyip Torul (Dor-uli/Ulu Dor) bölgesinden geçerken de yemişler ve Anlatıyor ki Torul'da yağma yapamamışlar, yenilmişler, aç kalmışlar, Taoklar'dan aldıklarını yemişler. Düşünelim ki Narman'dan Torul'a kadar hangi besin taşınır, belli ki tavuk. Erzurum şivesinde tavuğa "tayuğh" denir; işte Huseynov'un Erzurumlulara Taokhlar demesinin izahı.

Cimil

Rize-Erzurum arasında, tarihteki adıyla Periyatoros Dağlarının en önemli yaylalarından biridir. Adını taşıyan cimil peyniriyle tanınır. Fakat, asıl Cimil yaylasına adını veren nedir, şimdi onu göreceğiz.

Fonetik analizinde "cim-il", cem-il toplanma yeri olarak karşımıza çıkar.

Cem; toplanma, birleşip bütün olma halidir, "il" ise toplanılan yer. Demek ki bir tarihte orada büyük bir toplanma yaşanmış, kadın-erkek, bütün yiğitlere "er meydanı" olmuş Cimil.

Demek ki Cimil'de iz sürerken davuldan ve er meydanından söz etmemiz gerekecek.

Anadolu'da kullanılan davulun gerçek adı Oğuz Davulu'dur. Oğuz kültüründe ferman duyurma ve savaşa hazırlanma davul eşliğinde yapılırdı. Davul, bir şahlanma işaretiydi. Güreşirken de davul çalınır, çünkü orası er meydanıdır. Atatürk, Ankara'ya gelişinde, 3 bin kuşanmış atlıdan başka, 500 davul 70 zurna ile karşılandı (27 Aralık 1919). Oğuz Kırı diye geçen şimdiki Yenişehir'in harman meydanlarında ateşler yakıldı, üzerinden atlandı, zeybekler oynandı, davul sesleri göklerden indi.

Cem türkülerinde "er olan meydana gelsin" denir, kadın erkek birlikte ceme katılır, yani meydan'a çıkar. Anlaşılmaktadır ki, cem ayini böyle bir Oğuz

geleneğinden gelmektedir. Bir de "Er olan kendini meydanda gösterir" ata sözümüz vardır.

Tarih kitapları, 40 bin askerle Korayseba'da toplanan Büyük Bedri'nin 22 dil bildiğini, her askeriyle onun ana dilinde konuştuğunu, çocukluğunu geçirdiği bu yaylaları çok iyi bildiğini yazmaktadır. Burada sözü edilen 22 dil, değişik Oğuz boylarının konuştuğu Türk lehçeleri olsa gerek, çünkü askerleri onlardı.

Bu kadar askeri bir araya toplarken ve savaş hazırlıkları yapılırken günlerce davul çalınmış olmalı. Hem de, halk oyunları oynamışlardır. Çünkü müziğin birleştirici gücünü kullanmak Oğuz geleneğiydi. Bunlara Kam dansı veya Şaman dansı denirdi, dans ederken haykırışlar yükselirdi.

Osmanlı döneminde, erleri coşturarak onlara şevk verme görevi Mehteran bölüğünündü. Oğuz töresini devam ettiriyordu. 1826'da Mehteran bölüğü kapatılınca Yeniçeriler bunu "töreye aykırı" bularak padişaha isyan ettiler. Çünkü töre yasa demekti, bey, töreye aykırı iş yapamazdı, töre tüm atalarıyla kurulan bağdı, yani varlığını borçlu olduğu her şey demekti, töreyi değiştirmek kendi atalarını reddetmek demekti. (2. Mahmut 32 bin eğitilmiş Yeniçeri askerini batılılaşma adı altında öldürttü! İlginç benzerlikleri olan bir tarih yaşıyoruz.)

Yeniçerilerle Korayseba'lı Ekşioğullarının bağı ayrıca bilinmektedir.

Meydan davulu Mehteran bölüğünde KÖS olarak geçer. Eski adı Oğuz davuludur. "Kös" adı, Ogûz'den gelir, Oğuz davulu demektir. Buradan Koraysebalı Kösoğlarına da bir ad ve şan kaldığını söyleyebilirim.

Aslen Cimil'li olan, öretmen Cemil Gezmiş'i ve oğlu Deniz Gezmiş'i de rahmetle anarak Cimil'den ayrılalım.

Cimilli adında, Taşköprü'ye bağlı, Sinop'a 45 km.uzaklıkta bir köy vardır. Burası Bedri Dede'nin ünlü Hitit atlarını yetiştirdiği antik Talloyi/Tarlaların yeri olmalıdır. Taşköprü'de Sulla'ya MÖ.69'da yenik düştük, Amasya'ya geri çekildik, Pompey geldi yerle bir etti Taşköprü'yü, sonra Amasya'ya geldi, bir daha savaştık…

Bedran

Bed-ri-ana; Petrana, Petran. İkizdere Anzer yol ayırımında, "Kama" denilen yerdedir. Adından anlaşılacağı üzere Romalı korsan askerlerinin kamalandığı yerdedir. Denizden 50 km içeride, 6 ay karla kaplı köydür. Bedran'da, tahta ile karda yuzme (kar üzerinde kaymanın buradaki adıdır) geleneği vardır, bu bir ata sporudur.

Kral VI.Bedri çocukluğunda Sinop'tan kaçıp buralara geldiğinde, büyüdüğü köy Pedran köyü görünmektedir. Bu köyde, zehirlenmeye karşı "Mitridaticum"adı ile tarihe geçen panzerhiri öğrenmiş ve kullanmış olmalıdır. "Etrafında sürekli tıp ordusuyla gezerdi" diye tarihe geçti. Rize kalesinden Roma'ya kaçırılıp Jüpiter Tapınağına (Anıt Müzesi) konan el yazması tıp kitabını bu yaylalardaki kadınlardan öğrenmiş olmalıdır.

MÖ.64'de, Erzurum üzerinden gelen Pompeius'un garnizonuyla 6 ay kış boyunca bu dağlarda savaşan, onları Rize'ye indirtmeyen, 1800 Roma askerini öldüren Bedrin Aslanları içinde Petranlılar da vardı. Roma askerlerine deli bal tuzağı

kuran, baygınlaşınca onları Kama'da kama ile Hancer'leyip öldürenler de onlardı. İşte adını bu şanlı tarihten alan "**Kama**" kavşağı ve "**Hancer**" yaylası!

Biz şimdi, Romalı saldırganları nasıl püskürttüğümüzü unuttuk. Ama düşmanlarımız onları nasıl hançerlediğimizi unutmamış olmalı, ki, Ovit yolu şimdi delik deşik, hançerlenmiş olarak Erzurum tüneli engellenmekte, derelerimiz bataklığa çevrilmek üzere Dünya Bankası tarafından santrallerle kilitlenmektedir.

Bedran köyünün MÖ.120 yıllarında yaşamış olan anabacıları Büyük Bedri'nin AK-ANALARI oldular. Eğer bir gün Luvr Müzesinden heykeli getirilirse, dikileceği köy burasıdır.

Şubat 2008'de yabancıların "lazboard" adını koyarak köyün geleneksel uzme kayağına sponsor olmaya başladıklarına bakılırsa, ünlü kayakçıların burayı birkaç yıl önce ziyarete gelmesinden de anlaşılacağı gibi, batılı piyasa korsanları buraları bizden iyi biliyorlar ve yenildikleri yerleri hiç unutmuyorlar.

Kızılcahamam'ın Bedirler köyünün adıyla ve buradaki yüksek Alicin(Ulucan) Kalesiyle bağlantısı kurulduğunda Bedrin Aslanları gibi savaşan bir kavimle bu köyde karşılaşırız. Bedir-an/Bedran'ın açılımı da Bedirler'dir.

Demir Dağı

Kıble dağının arkasına düşer. Dağın vadilerinden akan suda görülen pas rengi, bu dağda demir yataklarının olduğuna işaret eder. Adıyla örtüşen bir dağdır. Çevresindeki dağ adlarında antik adlar varken, adının demir olması, demirin keşfi kadar eski bir ad olduğunu gösterir. Demiri eriten ve demiri döğen anabacılar için uygun yaşam yeri olsa gerek.

Cimil suyunda ve İkizdere kaplıcalarında bulunan şifanın kaynağında Demir dağındaki madenler olduğu düşünülebilir.

MÖ.64'de Fırtına vadisinde, Kalei Bala (Tina ablanın ve kocası Zir (Hay-Dor) beyin kalesi), Rize Dağlarındaki Başköy kalesinde, Bayburt ve İspir çevresinde, Sezar'ın Pompeius komutanına karşı verilen büyük savaşlarda buradaki demir ocaklarında yapılan Amazon baltaları ve mızraklar, oklar, ana malzeme olmuştur.

Demir Dağında bulunan Handüzü yaylası, civardaki en yüksek yayla olarak bilinir. Buradan Trabzon sahilleri dahi görülebilmektedir.

Handüzü/**Handusi**; Kun-atası; Atası Kun (gün).

Kamenit

Kamenit; Kuman-ida; Kuman/Şaman Dağı açılımlıdır.

Rize'ye tepeden bakan bir yerde olup, Küçük Ayane'nin altındaki tepeciktedir. Küçük Ayane ile Ayane dağı karşılıklıdır ve ondan daha yüksekte olan Kibele Dağı'nın alt tepecilerini oluşturmaktadırlar.

Kamen; kuman'dır. Kuman-Human Türkleri de Asya'nın bildik boylarıdır.

Hurşit Saral'ın "Tarihsel Süreçte Doğukaradeniz" adlı kitabını kaynakça olarak kullanan bilgisunar sitesinde, Trabzon civarında çokça benzer yer adı Kuman Türklerine ait yerler olarak verilmektedir.

(http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=595850)

"Kumanlara ait izlere, bölgede yaygın biçimde yer adları olarak rastlıyoruz.

• Aşağı Kumanit (şimdi Aşağıçavuşlu / Sürmene)
• Yukarı Kumanit (şimdi Yukarıçavuşlu / Sürmene),
• Kumanit (şimdi Kumludere / Of)
• Kumanondoz Mahallesi/Yaylası (Tonya Kalınçam köyü güney doğusunda)
• Komana Deresi (Vakfıkebir'in doğusunda)
• Komandere Vamenli (şimdi Ortaköy / Vakfıkebir)
• Komandere Raşî (şimdi Rıdvanlı / Vakfıkebir),
• Komandere Kadahor (şimdi Akköy / Vakfıkebir)
• Komandere Habel (şimdi Açıkalan / Vakfıkebir)
• Kumanovacık Yaylası (Espiye)
• Kumanyurdu Yaylası (Tirebolu)
• Koman Deresi/Alucra
• Koman Tepesi ve Koman Köyü"

Pindoz

Pan-dos; Atası Pan. Aynı isimde, Antalya'da Mindoz antik yerleşim vardır. As-pendoz adıyla örtüşür.

Balıkçı Baba, Azra Erhat'a yazdığı mektuplarda (sh.160) şunu anlatır. İskender Halikarnas'a saldırırken Myndos'a da hücum ediyor ama alamıyor.

Sümer, Sümle, Abu

Fındıklı'nın yukarı köylerinden biridir. **Sümer** köyünün eski adı SÜMLE ve daha eski adı ABU köyüdür. **SÜMLE; Sümele'dir.** Sümele, Sümer kutsalı Kibele'nin diğer adıdır.

Lazca konuşulan köylerde Hemşinlilere **"Sümeğ(r)i"** denilir; yörenin Sümer yeri olduğuna işaret eder. Sümer çalgısı tulum çalana da denilmiş olabilir. Tulum Sümer şehri Sipir'in köylerinde de vardır. İspir'den başlayan Çoruh nehrinin eski adı da Sümer nehridir. İspir kalesinin altında derin kuyulardan nehrin sesi duyulur, kuyuların duvarlarında Sümer kızları dans ederken resmedilmiştir. Dans figürü kollarını sağa yukarı uzatırken, arkasında erkek görülür, tipik Artvin-Kafkas dansıdır. Bu dans figürü Sümer kaselerine de resmedilmiştir.

Abu; Aba'dır. Rize'de ablaya "abula" denir. Abula; büyük ABA'dır. "La" ekinin büyüklük verdiğini başka örneklerde görüyoruz; örneğin, "cicili" küçük yılan (solucan) iken, "cicila" ise büyük yılan demektir. Atti-la; büyük Hatti, der gibi. Attila'nın, Roma saldırılarından Germenleri kurtarmak için Avrupa'ya yardıma geldiğinde ordusunda atlı kadın askerlerin olduğunu anımsayalım.

Sümle-Sümer köyü, Simer (Çoruh) nehrine bakan bir köydür. 2007'de Rize merkez Portakallık mahallesinde artık komşu oturduğumuz ve ellerinden öpme mutluluğunu yaşadığım Sümerli seksenlik Cemal Özbulut dededen köyün eski adını öğrenirken, gençliğinde saçlarının kırmızı olduğunu da öğrendim. Yani, Sibir (İskit/Saka) Türklerinin Kızıl Türkler boyundan geldiğine işaret ediyordu.

Ardeşen civarında yukarı Abu, Aşağı Abu köyleri vardı, ihtimaldir ki Sümle Yukarı Abu köyüdür.

ABU: Aba, bazı Türk lehçelerinde "ana" olarak da kullanılır. (Kraliçe Tina Abula)

ABULA; Rize'de, abladır. "Abala" olarak da seslendirilir.

ABUL: Kaşgar'da bir köy adı. (K.Mahmut, Dil Ansiklopedisi)

Su-mari; Hareketli, ışıklı. Bereketli toprakların hayat veren kadınları SÜMERLER kadın toplumu olarak görünüyor. Çoruh /Simer nehrine bakan bir köydür.

Amazon kadınlar çalışkan şehir kurucu at binen kılıç kuşanan gerçek koruyucu ablalardı. Karadeniz'i Yunan ve Roma saldırılarından korumak için devlet bile kurdular; adına Pantus denildi. Bunu hiç unutmayalım; Sümele'nin kızlarının devletiydi o, bir Rum/Roma devleti asla olmadı, kolonileştirildiği dönemde bile kendi dillerini kaybetmediler, tam tersine konuştukları dili Roma'ya ve Atina'ya götürdüler.

Sümela Manastırı da onun adını taşır, tamamen Şaman iş evidir.

Uma Köyü

Rize merkez köylerinden Ortapazar'ın eski adıdır.

Uma, Ma tanrısıdır, "Huma" kuşudur. MitolojideHuma Kuşu tanrıçanın omzundaki özgürlük kuşudur. MA ana, Umay Ana'nın adı ondadır. Mitolojideki Anka kuşu da odur. Uma adını doğrudan tanrı adı olarak Zaza Oğuzcasında görmekteyiz

Tibet (Tübüt) dilinde UMA "anne", ABA ise "baba" demektir. (K.M. Dil Ansiklopedisi). Tibe-t; tepe-id. Tibet bir yayla ülkedir, diğer adı; Tibet Yaylası.

Tahran'ın sembolü Huma kuşudur. Sasani (Zaza) hanedanından beri kullanıldığı düşünülebilir.

Uma adıyla örtüşen kadın adlarına örnek; Maya/ Mahiye, Umay, Ummü. Rize'de Ummiye, Omayye denir. Yazarın çocukluğunda Ummiye Çınar adında 70 yaşında kemençe çalan bir akrabası vardı.

Marsis yaylası

Marsis; Meri-si; Su perisi. Pan'ın diğer adı.

Sümer köyünün etrafındaki yaylalardan biridir; Çatak, Meşe ve Marsis.

Frigya söylencelerinde, dağların, derelerin ve ormanların koruyucusu Pan'ın diğer adı **Marsias**'dır. Pan, müzik yarışmasında ödül alan çobandır. Diğer yarışmacının (Apollon) çaldığı üç telli lirden daha başarılı bir çalgı yaptığı için, ondan büyük olduğunu ifade eden "Pan" adı ile anılır. Pan, büyük anlamındadır. Örneğin Pan Turos, Büyük Toros demektir.

Bu noktada Kibele'nin Gordion'daki heykelinde, onun iki elini iki erkek çocuğun başları üzerine koyduğu figürde, bir yanında çift kaval çalan Pan, diğer yanında lir çalan Apollo tasviri vardır.

Pan'ın elindeki çift kavalın müzikteki yeri şudur: Kavalın biri dem tutar, diğeri ezgi çalar. Bu çalgının geliştirilmişi tulumdur. Bugün kullanılan benzer bir çalgı da çift zurnadır; iki zurnacı aynı anda çalar, biri dem tutar, diğeri ezgi çalar.

İki kavalı birlikte ağzına yaklaştırmış olarak görünen Pan, gerçekten bir maharet segilemekedir. Bu figürü, Roma Etrüsk müzesinde aynen görebiliyoruz.

Marsis yaylasında halen tulum zurna çalınmaktadır. Karadeniz'de "Bağa bi gayda vur" demek, "bir horon havası çal" demektir. Görüldüğü gibi, "gayda" müzik ile eşanlamdadır.

Pan sözcüğü ile bağlantılı olarak, antik dönemde, Pantus kökenli olanlara, geldiği yeri belirtmek üzere adının önüne Pan eklendiğine rastlanır. Örnek; Pan-tieze, 1.Büyük Bedri'nin yeğeni olup İskender onunla evlenmişti. Pantieze, Pan'ti Ece!

Fransa'nın güney bölgesi olan Marsilya ile Marsis'in kökeni aynıdır.

Arhavi, Argabi, Naodidi

Kibele'nin adını doğrudan burada görüyoruz; **Arı Heva**'dır. Heva/Heba'nın oğulları, Habe-ur/Arhave. Havva adı Rize'de Heva'dır.

Anımsatma: Ana tanrıça Kibele'nin diğer adları **Semele, Heva**, **Didinana, Adıgüzel, Tavanana Hepa, Hepat, Leto, Nokta, Kübel, Hübel, Sibel, Lato/Laodi Laz**'dır.

Arhavi nüfus müdürlüğünden verilmiş nüfus cüzdanlarında doğum yeri "Arihave" yazılmış olan yaşayan insanlara bugün rastlanmaktadır. (2007)

HİVA adı Özbekistan'da önemlidir, matematik bilimci Harezmi burada doğdu. Orada kurulmuş olan antik Hiva Hanlığı bir Oğuz devletidir. Üçlek Tanrıça Kibele (Heva/Have) sembolü bayrakta görülür. Halkının adı Fars kaynaklarında "Çağatay Ulusu"diye yazılıdır.

Bugün Çağa-Tay okunuşlu olan bu sözcükte SAKHA TAİ vardır, açılımı Doğu Saka'dır, ki Çayeli'nin açılımında da Sakha Eli görürüz.

Pazar'ın merkezine yakın bir köyün adı SUKİTA'dır; İskit adıdır. Sukita'nın yaşlıları gençlere "sahile ev yapmayın" diye öğütler, çünkü eskiden Ceneviz Yahudi korsanları erkek çocukları kaçırıp köle olarak satarlardı. Aynı öğüdü Arhavi'de de yapıyorlar. Spartaküs gladyatör köleleri onlardı.

Ari Heva'nın antik Kabil'de (Kibele şehri) adı Ay Hatun'dur. Üçgen, üremenin ve bereketin sembolü rahim'dir. Ay Hatun, Rize'de AYANE adıyla Kible dağının yanındaki dağdır.

1920-1923'de, Özbekistan Üç Hiva Hanlığının bugünkü topraklarında Harezm Sovyeti kuruldu, bir adı da Khiva idi. Kırmızı üzerinde yeşil ve üzerinde sarı hilal olan bayrağı vardı, kısa sürdü. Şamani renkleri dikkat çekicidir. Yeşil üzerinde sarı hilal, Yemenli Yahudi tefecilerle savaşırken Hz.Muhammed'in de sancağıydı.

Heva, hiva; Kürtçe'de "ay" demektir.

Ar-habe; simetride Habe-ar, Hubyar olur. Hemşin ve Zile'de Hubyar köyü vardır. Hubyar semahı; Alevi türküsü, Aşık Derviş Ali'nin şiirleri!

Arhavi'nin daha önceki adı olan "**Noğadidi**" sözcüğünde ise Didinana Kibele'nin adına rastlarız. Nağ/Noğ/Neu (İng.new) fonetik yaklaşımındaki "yeni" ile bağını kurduğumuzda, yeni kurulan bir "bereket yeri", yani çarşı/şehir (çarşılar, tanrı adına kurulurdu) olsa gerek. Ki, bu yerin kurucuları bu işi Ari Heva adına yapmış görünmektedir. En dirençli yer burası olmalıdır ki bugün 28 köyünde Lazca konuşulan tek ilçe burasıdır. MÖ.63'teki yenilgiden sonra Rize ve Potomya tarihten silinmek üzere yerle bir edilmiş, halk buralardan kaçmak zorunda kalmıştı.

"Nağ"ile bağlantılı olarak; Rize ve Arhavi çevresinde "**nağ-misa**", yeni gelin demektir. Misa/mis ise "moisi", beyaz giysili mozi'ler, müzik yapan kızlar olacaktır ki, bu adı antik Yunan kaynaklarında Karadenizliler için kullanılmış tanım olarak görmekteyiz. Keza İngilizce'de mis/misis, bayan demektir.

Kibele'nin duacı kızları beyaz giysilerle, müzik söyleyerek iş yapan muzi'ler, Amaz-oğun kızları, Arhave/Noğadidi'nin de kurucuları görünmektedir.

Arhavi için Arkabe/Argabi diyenler vardır. Burada ar-kabe açılımı yapıldığında; Heva, Have, Habe, Ğabe ve Kabe geçişi görülür. Ki, bu durum bizi Kutsal Kâbe'ye götürür. Kâbe'de İslamiyet öncesinde Kibele'nin putları evlerde bulunuyor idiyse, Kâbe adı da kutsal Kibele'den adını almış olması normaldir.

Arhavi'de yaşlı ve sözü dinlenir kişilere lâkap olarak Gabi denir, "ağabi" ile sesdeştir. Toros eteklerinde, Ereğli'de, Gabi adıyla örtüşen Gaybi Köy vardır. İvriz Öğretmen Okulu'nun yanıbaşındaki köydür. İvriz Hitit eserlerine bu kadar yakın oluşu önemlidir. Gaybi Köy ile yan yana Durlaz köyü, açılınca DOR-LAZ olarak karşımıza çıkar. Hitit tanrısı Kibele, Arhave'de ve Ereğli'de aynı adlarla yan yana olabilmektedir.

Kırgısiztan'da Göktürk Tarihi Profesörü Gaybullah Babayar'ın adında da Gaybi-Gabi-ulu, Uluağabey adını görüyoruz. Babayar adı bizi Hubyar Sultan'ın diğer adı olan BUBİYAR'a götürür, o da EUBADOR ile sesdeştir.

Arhavi'de en eski Laz dili konuşulur. Arhavi adının fonetik açılımında görülen Ana Tanrıça Kibele'nin adı, buranın en eski yerleşim yeri olduğunun da işaretidir. Sümer Tanrısı LAZ ile isim olarak da örtüşmesinden hareketle, Sümerce ile ARHAVİ LAZCASI arasında bir bağ olabileceği düşünülmelidir. Fonetik çalışmamızdaki bulgularımız da bu yöndedir.

Ari, Yeri olarak da dönüşebilir, bu durumda Heva'nın Yeri "Arhave" olacaktır.

Mohti Oğuz Mitri Date'nin Lazca analizi: Lazca Bedri, Mitri şeklinde telaffuz edilir. Lazca Dayı'ya "Dodi" denir. Mitri Dodi /Dade; Bedri Dayı!

Dayı ile **Dade** arasında **D/Y** dönüşümüne tekrar rastladık, bu kadar tesadüf olamaz.

Arhavi'nin ünlü şelalesi MENCUNA, cennetin tasviri gibidir. Mencuna'nın üzerinde bulunduğu dereye yapılması planlanan(2011) HES barajıyla bu doğa cenneti maalesef tehlikededir. "Mencuna" olarak İstanbul Türkçesine aktarılan bu sözcük yerel telaffuzunda PAN SU ANA olarak anlaşılmaya daha yakındır. Açılımı; Pan (büyük) Su Ana, antik dağ Tanrısı Pan'ın su kaynağı!

Vice (Vije)

Vice, Bice; Bacı olarak açılır. Bacı, Kibele'dir. Fındıklı'dır.

İyi görmeyle de ilgisi olabilir, VİSİ, "görüş" demektir. Sahilin arkasında büyük bir yerleşim yeri olduğuna, asker gözcülerin burada tutulduğuna işaret eder.

Diğer adı Fındıklı; Pin-dugli, Pan-dağlı. (Kaçkar dağları Pan ata yurdudur.)

Çamlıhemşin'in de eski adı Fındıklı'dır. Fındıklı'dakiler Hemşinlilere "Üçoklar" der. Üçoklar bir Oğuz boyu olup, Üçok, Uc-oğ, Us-og ile "Uşağ/ Çağa" sesdeştir. Gerçekten de Hemşin evlerinde bulunan eski oymalarda Kayı Oğuzların üç sivri oku, üçlü mızrak işareti vardır.

Çamlıhemşin dağlık bölgesinde yaşayan bir kısım halkın antik adı Pornaglardır. **Pornagu** adıyla Boran-aga örtüşür. Buralarda büyüyen Mitri Dayının bir oğlunun adı Boranaga'dır.

İspanya Pirene bölgesinde PORNAG adıyla benzer bir kavim vardır. (bkz. Her Yönüyle Rize Şiveleri, Muzaffer Arıcı, 2009 Ankara)

Başka işaretler de bizi Portekiz ve İspanya'nın kuzeyine, Asturya, Bask, Marsilya ve Katalonya ve Fransa'nın güneyindeki Ogzitan- Gaskunya bölgelerine götürmektedir. Örneğin, bu şehirlerde gayda/tulum çalgısı halen daha çalınır.

Hopa

Hepat, Heba, Heva. Kıbele'nin diğer adıdır. Opa, fonetik analizde Aba'dan daha büyük olana karşılıktır. H harfi söyleme kolaylığı verir, Opa/Hopa/Hubu olarak karşımıza çıkar.

Argu lehçesinde kutsal öküz; OP.

Hopa'da bir Hemşin (Uma-tina) daha vardır.

Op, oppa, hop, gibi ünlemeler, havaya doğru, yukarıya Op'a yükselme sesleridir. Op, yukarıdaki kutsaldır, Gök Tanrıyı işaret eder.

Halk danslarında bir figürden diğerine geçerken, hareketi başlatırken "oppa" denir. Bu tür çığırışların Şaman ritüellerinde bir karşılığı mutlaka vardır.

Op-Of-Ob-Om dönüşümlü sesler olup bunlarla başlayan veya biten pek yerleşim adı daha vardır; Of (Rize'ye 20 km mesafedeki ilçe), gibi.

Türkülerde yapılan "Of of…" haykırışı Op'a haykırmaktır. "Of, aman ey…" ise, Opa, Pan ve Oğ tanrılarına sesleniştir. Latince "amen" ve Arapça "amen" dua bitirişleri de ön Türkçe "kabul eyle tanrım Men/Pan" olarak açıklanabailir.

Hopa ve Arhavi en eski Lazca konuşulan yerleşim yeridir. Bu nedenle Hopa adı Sümerce'nin merkezinde görünmektedir. Hopa'da "Dede" soyadlı aileler vardır.

Lazların antik adlarından biri de EYZİ'dir; Eksi, yani Kuzeyli. Kazım Mirşan'a göre en eski Oğuzlar onlardır;"**OQ-US ULİO KOL**" tamgasıyla adlandırıldılar. Ulu Oğuz Oğlu!

Makriyali (Bahriyeli!)

Hopa'nın Kemalpaşa ilçesidir. Asıl Hopa burasıdır.

Ma-Oğ; BAUK. Mak; Maog/baog/beug/beyuk/boyuk, büyük! Büyük Yalı!

Makriyali, fonetik analiz için bize önemli bir ipucu vermektedir; antik kaynaklarda yöre halkına Makronlar denilirdi.

Makriyali adı Makron yalısı/ Makronların yaşadığı yer çağrışımlıdır. Antik Yunan kaynaklarında Trabzon dağlık bölgesinde yaşayanların adı da "Makronlar" olarak geçmektedir, bu ad taş ve ağaç malzeme kullanılarak yapılan evlerde yaşayanlar anlamındadır. Makronlar için antik Toran/Torana evlerinde oturanlar şeklinde bilgi verilen sitede, Turan/Toran, Dor-an açılımına da ulaşmış oluyoruz.

(http://en.wikipedia.org/wiki/Toran)

PAK, MAK gibi ön ek alan uygarlıkların (Pak-istan, Mak-edonya!) aynı kültürel köklere dayandıklarını düşünebiliriz.

Latince "makro" sözcüğü ile buluşuyor olması ise, Lat dilinde/Etrüskçe'de, yani Ön-Türkçe'de bir sözcük olmasındandır.

Kemalpaşa'nın Esenköy mahallesinin antik adı **Abuisla**/Azdağa türkülere geçmiş, güzel kızlarıyla ünlüdür; Abuisla'dan kız almak cennetten gül koparmaktır.

Abu/Aba-isila(r), kızları ay ışığı gibi ışılayan yerdir. Köyün yaşlılarına göre, bu köyde parlayan ay ışığı Karadeniz'in başka bir yerinde yoktur. Kafkasya'da Ay Tanrısı İsitar/İştar/ önemlidir, adı Maz'dır ve bu ad Amazonların isim annesidir.

Makriyali'den fonetik geçişle "**bahriyeli**" sözcüğüne ulaşılır ki anlambilim açısından her ikisi de aynı aile içinde görünmektedir.

Büyük Bedri'nin yaptırdığı en ünlü kale, adıyla anılan Petra Kalesi buraya yakındır. Savaşlar çok uzun yıllar sürüp de, kızı Bedria'nın kocası Dikran ihanet edip saf değiştirdiği zaman, bu kaleden Bedri'nin askerlerine geçit vermemişti, ancak Dikran'ın karısı Bedria (KleoPetra) kocasını terk edip oğlu Bedros ile birlikte Kapadokya'ya gidip orada kardeşi Boranes ile birlikte Roma'ya karşı direnişe devam etmişti. 43'de Zile'de yenildiler, ama teslim olmadılar, Derbe'ye (Karaman) çekildiler.

Mapavri

Çayeli'nin eski adıdır. Mu-apa-oğrü açılımlıdır. Mapa, kraliçe kavramıdır.

Hemşin köylerinde buraya Dambur denir, Dom Ana'nın Işıklı yeri demektir. Hacıbektaş gibi Sekizli tavanı olan türbelerde tavan DAMBUR şeklindedir.

Çayeli'nin, türkülerdeki adı Büyükliman'dır. Demek ki, daha eskilerde burada Büyükdere'nin ağzında büyük bir liman vardı. Limanın başladığı yer ise, Büyükköy (Leroz) olmalıdır.

Çayeli; Sağali, Saka-eli. Usağ, Işığ ili. Çağatay Türklerinin yurdu anlamına da gelir. Aynı isimde Hemşin'de köy vardır.

Çayeli sahil halkına Hemşin'de Purim derler. Peri gibi genç müzisyen kızların yeri burası olmalıdır. Yörede "Peri bağırması" deyimi, bahçelerde iş yaparken birlikte türkü söylemektir.

Leroz; antik telli çalgı LİR'i çalanların yeri.

Leroz, müzik öğretmeni olan yazar Morgül'ün de ataları Lerozludur. Ailesinden çok sayıda müzisyen çıkmış olup, mesleği ne olursa olsun bir müzik aleti çalmak aile geleneğidir.

Lir; Ulu-İr; Ulu-Ürüyen çalgı. (Eski Türkçe "müzik"; Ir-lamak, Yır-lamak)

Halikarnas Balıkçısına göre Hubidor/Jupiter, müziğin de koruyucu tanrısıdır ve adı **Bakhouz (Büyük Oğuz), Ulu Ürüyücü**'dür. Ulu Ürüyücü, Ulu-Ir, kutsal telli çalgı LİR, burada karşımıza çıkar.

Önceki yıllarda **Leroz** köyü ile birleşik olan **Hubyar Köyü** (Sefali Köyü) bu konuda yorumlarımızı pekiştirmektedir. Kaçkar dağı eteklerinde, Haydar yaylasına bu kadar yakın, Fırtına (Peri-tina) Deresinin yanıbaşında, Zir Kale'de M.Ö.64'de yaralı askerleriyle birlikte kalan, bu kaleyi yaptıran kral Büyük Bedri ile bu kadar yakın isimlerin Çayeli'nde bulunması sürpriz olmasa gerek. Kralın kaynanası çalgıcı Tonika Sitare bu köyden bile olabilir, çünkü Roma tarihçileri kraliçe Emine'nin annesi "Lir çalardı" diye yazdı. (Murat Arslan, Mitridates, 2006)

Düğünlerde kadınları horon oynatmak için çalınan körüklü Kafkas çalgısı Mozika, Çayeli'de de kadın çalgısıdır.

Yörede K ve G harfleri, C harfi şeklinde ünlenir. "Türkü" yerine çıkartılan TURCİ, adeta Etrüskçe'dir. Azerbaycan dağlık bölgelerinde de benzer şekilde C harfi ile TURC denir, Maya dilinde Hilal demektir. Örnek:

"Bi turci diyeceum Nazmiye uyanu mi

Celduk karşi karşiya bua can dayanu mi?"

Yörede türkü söylemek "türkü demek" olarak ifade edilir. Oğuz kültürü sözel kültürdür, Ozan kültürüdür. Sözü dinlenilir olmak için sözünü müzikle, kafiyeli, ustalıkla söylemek töredir. İlanı aşk edecekse de onu bir ezgili mani ile söylemelidir. Mitridate'nin Monime'ye mektupları da manilerdir.

Doğu Karadeniz'de ve Azerbaycan'da türkü söyleyen kızlara "peri" denir; bu-ri, puri, peri, piru.

Çayeli'nin (Ma-pa-uri) sahil kesimine dağlık bölgesinde oturanlar Ma'dan Ur olanları kastederek Hor-uma, Horum diyenler vardır. MA-PAURİ içinde her iki adı da görürüz. Puri-MA; Purim, Perim.

Özetle: Çayeli'nin en eski adı olan MA- PAURİ'nin MA sesi sona eklenmiş halidir POURİ-UMA! PURİM'dir.

Laz

Tanrıça Laz. Ula-od; Ulu-oz ateşi. Ulu Işık işnanışlılar ve onların yaşadığı bölge. Antik elizon bölgesi. Sümer atası LAZ'ın yeri.

Birçok Lazca sözcük Latince'de ve doğal olarak batı dillerinde vardır. Latince'nin altında Lat dili olduğu ve bu dilin Ön-Türkçe/Etrüskçe olduğu rahatlıkla kabul edilebilir. İtalyanca "latti/lassi", anlam olarak "kızıl" demektir, alaz ile bağlantılı görünmektedir.

Lapis Lazuri Taşı: İ.Ö. 3000 yılında Troya'da, yalnızca Uzakdoğu'da bulunan "**Lapis Lazuri**" taşına rast gelindi. (Hey Koca Yurt, sh.189). Taşın adı fonetik yönden de dikkat çekicidir. Bu, Laz adına ilişkin araştırmaların Asya derinliklerine kadar uzatılmasına kaynak oluşturabilir.

Lacivert; Lazi-fer-ida.

Lasi/Lotuni; Pakistan'da yerel lehçe. Lotuni;Lat/Laz-ani, Lat Ana'nın dili.

(bkz.www.pro-tran.com/tr/Laender-Information/Pakistan.html)

Pelazi-Beluci sesdeşliği ile İran ve Pakistan civarında araştırma yapmakta fayda var. Bölgede bir ada devleti olan Maldiv Cumhuriyeti armasında yıldız vardır; aynı isimde Rize'de yer adı oluşu önemlidir. Maldiva, Moliva, Bal-diba/Moldova benzerliğine dikkat!

Keza, Makron adına İran Belucistan'ında rastlıyoruz ve Umman körfezine bakan İran sahilindeki Kabahar şehrinin adı, Rize'de **Kabahor/Aba/Kuba/Hubu-Kor/Hubuyar** ile sesdeş çıkmaktadır. Belucilerin yaşadığı yerleri gösteren haritaya bakarak, Afganistan'ın güneyinin de içine alan daha geniş bir alanda Lazca üzerine araştırma yapılabileceği anlaşılmaktadır. (http://en.wikipedia.org/wiki/Baluchis)

İçinde "laz" hecesi geçtiği için ilgimizi çeken bir sözcük de Urla'da antik Klazomenai şehri oldu. Luwi/Pelasg dilinde bir sözcük olduğu ve kentin Foçalı Amazonlar tarafından kurulduğu bilgisine ulaştık:

Klazomen; Lazo-Pan. Gök bilimi yapılan bilimevinin adı.

Bkz:

http://www.kenthaber.com/Arsiv/AntikSehirler/Izmir/Urla/AntikSehir_9.aspx

Tarihçi Strabon burada bir süre yaşadı. Atina'ya esir götürülen büyük doğa filozofu Anaksagoras da buralıydı.(MÖ.500) Atina'dan kaçtı, Lapseki'ye yerleşti, orada öldü. Lapseki'ye adını veren o olmalıdır; Lob-usagi; Bilim adamı.

(http://tr.wikipedia.org/wiki/Anaksagoras)

Anaksagoras; Anahsi-gor-os; Kor-anası, Ateş cevheri Oğuzlu.

Anaksagoras, astronomiyle de ilgileniyordu. Gökyüzündeki tüm cisimlerin Yer ile aynı maddeden meydana gelmiş olduğunu öne sürüyordu. Bu fikre bir meteoru inceledikten sonra varmışdı. Bu nedenle başka gezegenlerde de hayat olduğu düşünülebilir, diyordu. Öne sürdüğü fikirlerden bir diğeri de Güneş'in bir tanrı olmayıp Peloponnesos Yarımadası'ndan irice, kor halinde bir kütle olduğuydu. Ayrıca Anaksagoras, Ay'ın ışığını güneşten aldığını varsayıp Ay ve Güneş tutulmalarını bununla açıklamıştır. Ayrıca, hayvanların anatomilerini incelemiş ve balıkların solungaçlarıyla nefes aldığını keşfetmişti. Güneşin tanrı değil kor parçası olduğunu söylediği için dinsizlikle itham edilmiş, o da Atina'yı terk etmiş!

(Bkz.http://www.e-felsefe.com/filozoflar/anaksagoras.html)

İtalya'da soyadlarında görülen Latti/Lassi: Laz ışığı; Kızıl renktir. Örneğin Sikorlatti; Su-kor-kızıloğlu olarak açılır ki la-od, Ulu Kızıl ateş, yani güneştir. Anadolu'da yaygın olan Kızıloğlu soyadı ve Kızıl Kimerlerin adı ile anlam olarak örtüşmektedir. BASİLEUS ünvanı ile Mitridate arasındaki ilişkiyi açtığımızda, Kızıl Baş, Baş Laz/Baş Kızıl ilişkisi kurulabilir.

İçinde Turansoylu Lazlardan söz edilen bir sözcük Arnavutluk'ta vardır; Albanların ataları için "Trynopelasgiler" denir; Turani Pelazlar. Yazılı kaynaklarda şu ifadeye rastlanır:

"Arnavutlarca **Pelasgialı** Zeus'a antik çağların en ünlü tapınağının olduğu yer olan Dodona'da tapılmıştır. Herodot'a göre bu kutsal yerin civarına Pelasgia denilmekteydi." Burası tam da Doğu Karadeniz'dir, Batom, Potom-ya, Sümela arasındaki bölgedir.

Pelazgia: Pelaz Köyü.

Dodona, Kibele'nin adı olan Nanadidi (Arhavi) ve Didonana (Trabzon) ile örtüşür. Albenia, Alban; Al-Pan/Ulu Pan açılımında, Kafkasların dağ tanrısı Pan inanışlı Al'lılar (ulular) olduğu belirgindir. Albenia'nın eski adı İsiqiperia, Peri Işığı açılımlı olup Kafkas bağlantısını gösterir, ki Albenia adıyla Kafkaslarda bir şehir adı daha vardır.

İçinde LAZ hecesi geçen bütün sözcükler Ulu-Oz açılımlı, Ulu Işık Güneş demektir: Laz-cau, Hel-las, Uleus, El-las, Laz-mas, Alazan, vb. Benzer sözcükler, kitabımızın içinde yeri geldikçe açıklanacaktır.

Trabzon türkülerindeki "Dorabulus kuşağı", Dor-a Pelaz olarak açılır. Bu kuşak amazon savaşçıların kuşağıdır. Beline bu kuşağı takmak, savaşa gitmektir, çünkü kuşakta kurutulmuş et, su ve balta vardır.

Trabzon'un antik adlarından "Elizon" (Laz-önü) sözcüğü içerisinde de Uli-us-oğn vardır.

Araklı'nın Las köyünde, imece yapılan mısır tarlasında ve harmanda, yoruldukları zaman işi bırakıp horon oynanır. Bu bir Şaman töresidir. (Kaynak Nevzat Yılmaz) Yörede Yılmaz adı tıpkı Oğuz adı gibi yaygındır. Yılmaz; Ulu Maz, Maz Oğlu açılımlıdır.

LAZ; Ulu-Oz açılımında Nevroz'u Ulus(Laz) Günü olarak kutlayan Kazakların Nevruz duası ilginçtir:

http://www.aleviforum.com/showthread.php?t=26340

Kazakların "altı ay kış" dedikleri çekilip, yerini güneş, aydınlık, sıcaklık, yani "altı ay yaz" alıyor. Bu takvime göre, yılın başlaması, yılın ilk günü, "ulusun ulu günü - ulus günü"dür. O günü, kesilen at veya öküzün baş parçasını yedikten sonra, saygılı aksakallar Nevruz duasını (batasını) okurlar. Dua (Bata/Buda) Kazak folklorunda özel bir yer tutar.

"Ulıs künü kazan tolsa
Ol jılı ak mol bolar (O yıl ak bol olur)
Ulı kışiden bata alsa (Ulu kişiden dua alsa)
Sonda ajalı jıl bolar (Sonunda acalı yıl olur)
Ulus on bolsın (Ulus bahtı bolsın)

Kazak inanışından notlar:

Nevruz'da üç gün boyunca Kızır-ata gezermiş. Mitolojiye göre, her İnsan hayatında Kızır'la (Hızır) üç defa karşılaşırmış. Fakat onu kolay kolay tanıyamazmış. Eğer tanısa, hayatı boyunca mutlu ve şanslı olurmuş. Kızır, Nevruz'da kama'sını kaldırdığı zaman, yerdeki karlar erir. Bundan böyle toprak yeşilleniyormuş.

LAZ sözcüğü ile dünyada gidilmeyecek yer yok gibidir. Örneğin Lazca'da güneş ŞUA'dır Kenya'da da güneş ŞUA'dır; yani IŞIĞ!

Tanatobu

Tanatobu, Çamlıhemşin'in Aşağı Şimşirli köyüdür.

Fonetik açılımı; Tana-tobu; Tan-tepesi. Ön-Türkçedir. Köy, bir tepe üzerindedir ve güneş oradan doğar. Tan yeri tepede olan köy için uygun bir ad.

Çaykara'da tepe; tipo. İngilizce tepe; top.

Tanatobu Ayder yaylasına en yakın köydür. Civarda antik dönemden kalma demir ocakları vardır. Köydeki evlerin kapı sürgüsü demirdendir ve bu sürgülerin bir ucunda koçboynuzu diğer ucunda kurt başı bulunur. Köyün yaşlıları "Biz buraya demir döve döve geldik" der. (Reşat Demircioğlu'dan naklen. Batıkent-Ankara, 2008)

Köyün İstiklâl Harbi kahramanlarından Demircioğlu Reşat Bey, Kocaeli isyanını bastıran, Kocaeli'nin anahtarını Mustafa Kemal'e teslim eden Kuvayi Milliye kahramanıdır.

Köyün töresinden:

1-Delikanlı kendisi silah almaz, ona silahı bir yetişkin verir. Bu şu demektir; "Artık bir silah taşıyacak kadar olgunlaştın, seni aramıza alıyoruz, sana bu onuru veriyoruz."

2-Köyde bir kadın, oğlunu evlendirip torun sahibi olduktan sonra artık evde tüm yetki ona aittir, kocası ona hükmedemez, son söz onundur. (Üçlek Tanrıça Kibele'nin üçüncü haliyle örtüşen bir töre!)

"Tana" sözcüğünün fonetik açılımında, ineğin yavrusu olan dana/tana ile gün ışığının doğuşu arasında bir anlam bağı var gibidir. Oğuz kültüründe kutsanmış olan inek ailesi MA'nın yavrusudur dana/tana; Ata Ana!

Etrüsklerde tin/tina; gün ışığı, **Tinia** gök Tanrısıdır. İtalya'da Perugia (Frigya) şehri ve Asisi (İsis) şehrinde antik Minerva kalıntıları bölgedeki Hitit-Şaman inanışından örneklerdir.

Tana sözcüğü Tuana olarak antik Niğde-Bor'da karşımıza çıkar:

Tuanna: Niğde nin Bor İlçesi ne bağlı, Niğde İli'nin güneyinde, il merkezine uzaklığı 15-20 km. olan, Bahçeli, Kemerhisar beldelerini kapsayan yöredir. Tuana 15 kadar devlete ev sahipliği yapmıştır.

Guan-tana-mera: Küba'nın ünlü şarkısında geçen Guantana-mera. İspanyolca yani Latince bir sözcüktür. "Guantanalı kız" anlamındadır. Fonetik açılımında Kuan-tana (KUN/Gün-ışığı!) şehrinden kız "mera". "Mera" eki kızlar için, "mero" eki erkekler içindir. Bulgumuz olan üçlek sistemle sözcük türetme yöntemindeki "mer-meri-**mera-mero**" fonetik açılımına uygun olarak, eril-dişil iki sözcük burada karşımızdadır.

Astana: Kazakistan'ın başkentidir. Esi-tana, Esitan/İsitan. Güneşin esiği/ışığı. Bilinen diğer adı Almaata/Almatı.

Tan: Son ek olduğunda "yer" demektir. Macaris-tan.

Astana'ya 160 km mesafede, "Damgalı Say" kaya resimlerinde (MÖ.8000) Güneş Kültünü ifade eden bir tören de resmedilmiştir. Damgali Say; Tamgali Dağ. Töreye göre Oğuz boyları her yıl bu yaylada buluşur; belli ki burası büyük buluşma, büyük toplanma/cem yeridir. Katılan Oğuz boyları kendi tamgasını kayaya resmeder; bu, mühürdür, "geldim ve imzamı attım" demektir.

Astana: Murat suyu kenarında bir tepenin adı.

Eston-ya: Tana sözcüğünün değişik dillerde kız adı, yer adı ve anlam olarak aradığımızda, örneğin Eston dilinde "bugün", tanga; gün ışığı, Tanya gibi sözcüklere rastlarız.

Ardaşen

Ardeşen; Arta-Sin; Güneş atalılar yeri. Erat Sin; Güneş soylu kutlu asker yeri Sin; güneş. Ar-ada; Ada-ur/Dor, Tur-Sin (Dursun!).

Ardı-şen olarak kolay açıklaması vardır. Ancak bu ad, yörenin Laz-Sümer kültürüne aykırı düşer. Arda-han, Art-vin, Arda-nuç, Arda-set, gibi adlarla örtüşmesi gerekir.

Karadeniz'in simgesel adı olan DURSUN ile sesdeştir; Dor-sin, Dursun!

Antik Oğuzlu beyi Koçari'nin diğer adında da Ar-İştar Kos vardır. AR ile başlayan bu çevredeki isimler, ER, VAR, kavramına denk ER-ATA kültürünün yoğun olduğu bir bölgeyi işaret eder.

Ardeşen'de en fazla kullanılan erkek adlarından biri Ali'dir. Daha çok Dursun Ali şeklinde, sonraki ad Ali olmaktadır. Recep Ali, Hasan Ali gibi. Bu örneklerde Ulu kavramı tıpkı Tenri Ula'daki gibi ikinci sözcüktür.

Rize'de, mezarın baş ve ayakucuna dikilen tahtaya "pati" denir. "Pati" tahtasının baş tarafa geleni yuvarlak, ayakucuna geleni sivridir.

Vadi, "Pat-pat" yürünen yol da olabilir. İki yamaç arasındaki köylere verilmiş isimlerde vat, pat, vit, pit ekleri görebiliriz.

Patika yolu olan yer, gide gele ayak (pati) ile iz haline gelen yer.

Hacevat; Hace-vadi.

Hacapit; Haca-vadi.

Cicivat; Sisi-vadi. Cici Vadi; burada sevilen bir hala yaşamış olabilir.

Musgala; Mozi-og-ula, Maz-gali, Mazoğlu. Maz Kalesi.

Dutka; Odo-ti-ka; Dadi-ka, Küçük dede, Dedecik.

"Yandı Dutha" deyimi vardır. Çaresizlik içinde olma halinde söylenir. Eskiden Dutha'da böyle bir olay yaşanmış olmalıdır. Ya da, Büyük Bedri'nin ölümüyle ilişkilendirilmiş bir addır.

Suminati: Şaman ata, Dom-anası.

İsgêm: Kam Işığı. Kam; Gam, Şaman.

Tar Vadisi: Dor/Türk vadisi. Ayder (Hay-Dor) yayla yolu üzerindedir.

Çamlıhemşin, Dambur, Kala

Antik adlarından biri Dam-puri'dir. Dam-ışığı. Dambur.

Ulucamilerin tepesindeki sekizgen camlı kubbeye "dambur" denir. Işığın girdiği yer, FER DAMI… Kubbenin damburunda sekiz köşe, yani şems vardır.

Burada sarp ve yüksek bir tepede olan Kala köyü vardır. Eski yerin orası olduğu söylenir. Çamlıhemşin Kala'sı, Zir Kale olmalıdır.

Dambur, Hacı Bektaş, Balım Sultan, Hacıbayram gibi, Oğuzlu anıtmezarlarındaki sekiz köşeli kubbenin adıdır. Etnoğrafya Müzesinde Atatürk'ün ilk istirahatgâhında Hacıbayram tamburu kullanılmış, halen oradadır.

Sebahattin Arıcı'nın Çayeli-Hemşin çevresini anlatan "Dambur Tarihi" (2008 İstanbul) adlı bir kitabı vardır. Kitaptan aldığım çoğu yer adlarında Oğuz-Hitit izleri birliktedir; **Tatar** Dağı, **İda**'lı tepe ve yaylalar, **Huş,** gibi.

Tatar dağında **Huş Tavuğu** yaşar. Adından anlaşılacağı üzere Türklerin ve Macarların Yaradılış efsanesinde geçen Uma kuşuna malzeme olan efsanevi kuşun dağı olan Hindu Kuş Dağları ile bağlantılı bir addır. Rize'de soyadı Huşoğlu/Hoşoğlu olan aile vardır.

1300m yükseklikteki Çat köyünden yola devam ederek gidilen, sonuna "it" dağ eki alan adlara bakalım:

Elevit Yaylası (1850 m), **Tirovit** Yaylası (2350 m), **Palovit** (2200 m), **Hamlakit** ve **Kotenzer** yaylaları.

Çevresinde başka Ön-Türkçe sözcüklere rastlarız: **Lazur**, Hazin-dağ, Pokut (Pak-id) gibi. Lazur adını burada doğrudan görmek önemlidir; Lapis Lazuri adında bu sözcük aynen geçer. Tanrıça Laz'ın ören yeri anlamında, Laz-ur açılımı yapılabilir. Bu yaylalarda yürünen taş döşeli patika yollar binlerce yıllık geçmişe sahiptir.

"Oanedağ" adında Ağnedağ, "Ayane Dağı" ile sesdeştir.

"**Horan Düzü**", burada Güneş/Kor-ana için horonların yapıldığını, ateşin yakıldığını düşündürmektedir.

Tatar (Date-ur) dağında yaşamaya devam eden, gözlemi yapılan **Huş** Tavuğunun diğer adları: Mere Tavuğu, Kafkas Horozu, Dağ Horozu, Posof'ta Karatavuk, Yusufeli'de Meşe Tavuğu, Kelkit'te Toykuş.

Mere Tavuğu adında mitolojik adlandırmaya yaklaşılır; mere/peri/mari.

Leroz deresinin adı Merepan'dır; Pan Meri, Dağ Perisi anlamına gelir.

Huş'un, hem tavuk hem kuşa benziyor olması, bol etli, bereketli olması ona mitolojik üstünlük sağlamış görünmektedir. Yüksek dağlarda yaşamış olmasıyla, türkülerimizdeki "Yavri yavri, Huma kuşu yükseklerde beslenir" çağrıştırmaktadır.

Çamlıhemşin evlerinin demirden yapılmış ahır kapıları vardır, bu kapılarda sekizli Kaşgari yıldızı, koç ve kurt başı süsleri bulunur. Evlerin saçaklarında ve tavanlarında, dorik tarzı ahşap sanatı ve bu süslerin ortasında sekizli yıldızlar görülür.

VI.Büyük Bedri'nin ordular topladığı, denizde yüzebilen ünlü atıyla gezdiği yer buralar olmalıdır. Azeri Türklerin Koçkoroğlu efsanelerinde anlatılan Köroğlu ile örtüşen bir kişilik burayala örtüşmektedir. Haydar yaylasında Koçkoroğlu köyü, onun barındığı köylerden bir olacaktır.

Tebrizli yazar Samed Behrengi'nin yazdığı, 1970'li yıllarda bizde de basılan Çocuklar İçin Destan notu yer alan "Bu Gelen Köroğlu'dur"un kitabının kahramanı Koçkoroğlu Ruşen ile VI.Büyük Bedri, birbiriyle örtüşmektedir.

Karşılaştıracak olursak:

-Kırat ve Dorat, denizde yüzen iki soylu attır: Kırım atları böyledir, İskitlerin atlarına bu ad verilir, İskitDor/Üsküdar atları, Boğazı karşıya geçerlerdi. Mitridate'nin atları Avrupa masallarına bile girmiştir. Rüzgâr kanatlı atlarıyla ünlü büyük ahırları vardı. Onlara DOR atlar denirdi; Dorat, Durat.

-Babasına zulmeden beyden kaçıp Çamlıbel'e gelip yerleşti: Evet, Sinop sarayında babasını zehirleyen işbirlikçilerden kaçtı, 12 yaşında Çamlıbel'e geldi. Çamlı-bel Bolu'daki Çamlıbel değil görünmektedir. Çünkü Köroğlu destanındaki yerin Tebriz'deki adı Sisli-yer anlamında Çenlibel'dir. Çen; çeğen, sis, duman! İşte Çamlıhemşin tam böyle bir yerdir.

-Babasının adı Ali Kişi'dir: Ulu bir kişi. Evet, Oğuz Beyi V.Mitridat'tır.

-Köroğlu'nun adı Ruşen'dir: Ruşen, kendi canına vurandır.(Uruh-san) Evet, başını kestirerek intihar etmiştir.

-Karısı Nigar yiğit kadındır.

-Tokat sarayından öc almaya gitmiş: Tokat'ta, Sezar'a yenik düşmüştü. Öc almaya giden oğlu Dorbeyi 2.Prens'tir.

-İşbirlikçiler atını çalmak istedi: Roma'yla işbirliği eden kayın biraderi yüzünden orduları dağıldı, halk yoksullaştı.

Çamlıhemşin'de bugün Dor atın adı Oğuz atıdır.

Çamlıhemşin'de kadınların başındaki Kaşgari bağına "İran Şayi baş bağı" denir. Filistin kraliçesi Zeynep (Zenobia) da, başında Kaşgari/İranşayi başbağı ile resmedildi. MS.270'de Roma'da ev hapsindeyken yapılan tablosunda, dört atın çektiği Sümer güneşi önünde resmedilmiştir. Resimde Zeynep'in belinde görülen dora-beluz savaşçı kemerinde sekizli motifler ve elbisesinin üst kısmında, Rize halk oyunlarındaki kız kıyafeti gibi sekizli motiflerle el örgüsü yelek vardır. Rize'de halen kullanılan bu yelek Osetya ve Katalan renkleri gibi altın sarısı ve laciverttir.

Hemşin

Kaçkar Dağı eteklerinde, Pazar Hemşin olarak tarif edilen ilçedir. Hopa'da Hemşin adıyla bir yerleşim yeri daha vardır.

Hem-sin; Huma-tin/sun. "Uma güneşi" veya "Güneşin anası" olarak anlam bulur.

Antik adı **Amatuni**'dir. Her iki adının anlamı da aynıdır: Uma Güneşi.

Halk arasında, Hep-şen olarak yapılan açıklaması vardır. Ancak, yakın yerleşim yerlerinde ve dağ adlarında görülen Işık Kültürü (Oğuz) isimlendirmelerine baktığımızda Hemşin adında Homa-sin daha akla yakın durmaktadır.

Amatuni ile sesdeş yer adları: Medine (Arabistan), Medina (Musul), Metana (Tebriz) ve İtalya'da Etrüsk şehri Mutina.

Lazca konuşulan köylerde Hemşin'e "Sümeğri" denilir; "Sümer Kültürüne sahip olan yer" olarak anlaşılmaktadır.

Hemşinlilerin kökeni hakkında Prof. Fahrettin Kırzıoğlu kaynak gösterilir. Hemşin'deki köy adları Kırzıoğlu'nu doğrulamaktadır. Ancak bilinmelidir ki, binlerce insan buralara konup göçmüştür, bütün Oğuz boyları bütün Karadenizde karışmıştır. Kemençe'nin yayıldığı alan bunu gösterir. Sadece yer adları buraların ne kadar eski ve köklü bir kültüre dayandığına dair bize sağlam ipucu verebilir.

Hubyar Köyü; Hubi-yar, Oubador. VI.Büyük Bedri'nin yerel adını taşıyor.

Sadece Hubyar adı bile bu yörenin ne kadar eski bir Oğuz yeri olduğunu izah etmeye yeter. Tokat-Zile'de Hubyar Dede Köyü ve Anadolu'da başkaca Hubyar köyleri vardır. Farsça Hubyar, yoldaş/güzel arkadaş anlamındadır.

Çoruh nehri etrafının eskiden genel adı Oğuzeli'ydi. Antep Oğuzeli (BELKIS; Oğuz Beli) ile aynı isim olması tesadüf değildir; Belkıs'da Zeugma mozayiğinde resmedilen Mehdi Oğuz ve Fırtına Abla (Partuna Opa) ile bu yörenin tarihi bağları vardır. Mohti, Lazların genel adıdır. Alevilerin kayıp 12.Mehdi olarak andıkları kişilikle de örtüşmektedir.

Badara tepesi: Oba-dora. Pa-zar ve Bedri/Be-dori ile ve Antalya'nın altın kumsalı Patara ile sesdeştir. Patara'da Sezar'a teslim olmayarak kendilerini ateşte yakan Santos (Can Ateşi) tarihimize Atatürk'ün ifadesiyle, "Bağımsızlık ruhunun ateşi Santos'ta yakıldı" özdeyişiyle girdi.

Ogel; Oğ-uli, Ulu Gök, Gök ulu'su, Oğul, Oguli.

Sağeli; Zağ-eli, Sakha ili, Işağ/Işığ eli. Yerel ağızda Çayeli adıyla sesdeştir.

Tegloz tepesi: Dağ-los/ Laz dağı.

Birgina (Per-gina) tepesi: Per genetikli. Sekiz ışıklı "Virgina Güneşi" sembolünü burada buluyoruz.

İsimer yaylası: Sü-mer yaylası. İzmir ve İspir ile sesdeştir.

Lazca, Sümer dilidir. Bölgedeki bütün yer adları Sümer –Oğuz-Şaman kutsallarıdır.

Mizinosi tepesi: Maz-anasi. Moizi, Muzi yeri. Türkü söyleyen güzel kızların yeri.

Tatoz dağı ve gölü: Tat-oz, Dedeos. Mitri-**datos** adındaki gibi, Tat/Şaman ata/dedesi.

"Tat" sözcüğünün dünyada çok geniş alanda kullanıldığına tanık olmaktayız. Havai yerli dilinde (Maya dili olmalı), Tut, Tutu, anneanne demektir. Didi/Dudu-nena, der gibidir. Yakın sözcükler bölgemizde de kullanılır.

Pelad yaylası: Opo-Laz, Pe-laz yaylası. Sümer Tanrısı Lad Opa. "Pelaz" ile sesdeş sözcükler belki dünyada en çok kullanılan sözcüklerdir. ULU-OD, Güneşten UR olmuşluğu ifade eder.

LAZ-OPO, Susalı Artemis'in diğer adıdır. (MÖ.550)

Hemşin'de tulum çalınır. Tulum, Çağatay, Kıpçak, Başkurt, Peçenek, Avar ve Kuman Türklerinin ata çalgısıdır.

Tulum çalınan ülkeler: Bulgaristan, Kazakistan, İran (Şiraz bölgesi), Kırgızistan, Macaristan (Kumana bölgesi), Romanya (Transilvanya bölgesi), Rusya (Yakutistan), Başkurdistan, Polonya (her yıl tulum şenliği yapılır), Filistin (tulum çalıp oynamaya "nanay" denir), Lübnan, Azerbaycan (Bakü Çıkışı üç köyde, ayrıca Koçkor Dağı çevresinde, Gence ve Karabağ köylerinde), İrlanda ve İskoçya. İskoçya'da tuluma "gayda" denir. Rize ve Trabzon'da, "vur bi gayda" demek, "bir horon havası çal da oynayalım" demektir.

Pazar Hemşin'in ünlü "Nokta Hala" destanı Kırım'a çalışmaya gidip de dönmeyen gurbetçiye ağıttır. Destana adını veren hala Nokta, Kibele'nin de adını taşımaktadır. Oğuz kültüründeki şiirle anlatım töresine uygun bir destandır.

Çayeline yakın köylerde Gubiyar/Hubyar soyadlı aileler vardır. Hubyar Dede ile Bazileus /Başoğuzlu imparatoru VI.Büyük Bedri aynı kişidir.

Hemşin ve Çamlıhemşin evlerinde, bahçe demir kapılarında sekizli yıldız süslemeler bulunur, ayrıca ölenin mezarına sevdiği yiyeceklerden konur. Bu töre ve bu sembol yöre insanının Kaşgari Oğuz, Türk ve Şaman kökenine işaret eder.

Hemşin'in eski kadın eşyaları içrisinde dorabuluz kemeri de bulunur.

Hemşin'de Dor atın adı Oğuz Atı'dır. Yağız at, Oğuz atı ile sesdeştir.

Hemşin'de dik yamaç anlamında kullanılan "Pelac" sözcüğü, Falez ile sesdeştir. (bkz "Pelaz ile fonetik yolculuk" böl.)

Bodolli: Opası-Ulu Köy. Bodo, Bozo, genç kız demektir. "Bacı" ile sesdeştir.

Sabahattin Arıcı "Dambur Tarihi" adlı kitabında Bodulli/Bodolli adını şöyle açıklar:

"Bugünkü adı Mutlu Köy'dür. Kırgızlarda Bodo, mal demektir. İri cins soy hayvan anlamına da geliyor. Bodolli, malı bol anlamında olmalıdır. Burada açıklanan

ve diğer bütün sözcüklerde görüleceği gibi, yöre halkı Orta Asya'dayken kullandığı birçok sözcüğü unutmuştur." (s.223)

Hemşin halkı için kimi yazarlar, Saka olduklarını söyler. Sakalar, kuzeyli Türk kavmi olur, Çayeli de Saka eli'dir. Pers ulusunun adı Çağatay ulusudur.

İran'da, MÖ.550 de kurulmuş olan büyük Akmen-ida devletinin adı, Hemşin'de Akman soyadlı bir ailede vardır. Akamen-id, köle olmayan halk anlamında, Egemenler demektir.

Çayeli, Hemşin'in sahilidir. Çayeli adı Sağ-eli/Sagha eli olarak açıldığı zaman, yörenin Çağatay bağlantısı güçlenir. Bu nedenle Çayeli ile Hemşin birlikte değerlendirilebilir. Ki, yazar Sebahattin Arıcı da "Dambur Tarihi" adlı kitabında buna işaret etmektedir.

Hemşin'de Sümerli köyü vardır. Sümer-Laz Kültürüne işaret eder.

İtalya'da Alp Dağlarının Kamun vadilerinde yaşayan Alto (Lato/Laz) Adige halkının eski adı Hout Adige (Oğuz Adige), ALP (İlyapa-Elif) adıyla buluşunca bir Sümer-Laz kültürü karşımıza çıkar. İtalya'da Lazio bölgesi ve Toskana (Atası Kun) eyaletinde Furtuna Vadisi bir başka benzerliktir; Etrüsklerin Doğu Karadeniz'den gittikleri görüşünü kuvvetlendirir.

Artvin ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu

Bölgede çokça görülen AR ön eki, yiğitlik ile, ER olmakla eşanlamlıdır. Milattan önceki yüzyıllarda bölgenin Romalı Ceneviz korsanlarıyla savaştığını biliyorsak bu anlam yerini bulmaktadır. Bölgenin eski adı olan KOLKİD, KOLHİS adında, Oğuz-oğlu açılımı vardır.

Oğuzoğlu adını parasında BAZİLEUS (Leus Başı, Ulus Başı) olarak yazan TAO, TAV halkını, bu Dağlı (PAN) halkını iyi tanımak gerekir. ERAT-PİN; Dağlı ER-ATA halkının adı bugün Artvin'dir.

Savangin (Şaman-Kun) mağaralarında ortaya çıkan Hitit kaya resimlerindeki dans eden halk onlardır. Tarihte buzul çağı görmemiş, yaşamın devam ettiği en önemli yöre burasıdır.

Yusufeli'nin antik adı olan **Kiksim**, bölge halkını tarif ediyor. Açılımında **Kis (Oğuz)** ve **Kim (Kom, Can, Ruh, Şaman)** vardır. Kiskim sözcüğü Şaman-Oğuz ile sesdeştir.

BARHAL vadisi (Barkal) bugün yeniden gündeme geldiği içindir ki yörenin tarihsel önemi konumuz olmuştur. "Artvin Barı" dansındaki Bar, Ber, Per, Fer; ışıktır.

BAR-HAL; Bar-Koli; Per-Oğlu, Işık oğlu. Par-atalılar, Part/Pers soylular.

Barhal vadisinin sular altında kalması sonucunu getirecek olan Çoruh Vadisi Enerji Programında, Yusufeli ve birçok tarihi yer daha tarihten silinecektir(2011). Bu proje Büyük Ortadoğu Projesi olarak da bilinen 3.bin yılın haçlı seferinde, Büyük İsrail (Kukla Kürdistan) devletinin Karadeniz'e açılan batı sınırını belirlemektedir. (Yurttaş Mazlum Çoruh, "İnanılmaz Bir Melanetin Anatomisi")

Anaşılan odur ki, tarih boyunca Romalılara direnmiş olmamıza batının verdiği ceza ile karşı karşıyayız; ABD'den ilan edilen 3.bin yılın haçlı seferi, bölgemizde insan kanıyla yeni sınırlar çizmektedir.

Yusufeli tarihine girdiğimizde On Binlerin Dönüşü kitabında görürüz ki MÖ.400'de, Yunan askerleri geri çekilirken yağmalayarak geçtikleri bu bölgede büyük direnişle karşılaşmışlardır. Teslim olmamak için uçurumdan aşağıya çocuğuyla birlikte kendini kayalara atan analar ve beyler vardır. Burada, Erkinis (Orkun-lar) nahiyesinde çıkartılan demirlerle yapılmış baltalar yol yapımlşarında bile toprağın altından çıkmaktadır. Köy adlarındaki Zor (Esenkaya) köyü gibi isimler tamamen antik Oğuz adlarıdır.

Bölgenin tarihi ile ilgili internet sitesinde şöyle diyor:

"MÖ.I.yüzyılda yaşayan Coğrafyacı Strabon Artvin bölgesinin Mithridates Eupator tarafından ele geçirilip Pontus Krallığı'na katıldığını, daha sonra ise Mithridates'i yenen Pompeius'un buraları mahalli kralların hâkimiyetine bıraktığını yazmaktadır. Bu bilgi Roma hâkimiyetinin Artvin yöresinde fazla etkili olmadığını gösterir."

(http://www.yusufelim.com/modules.php?name=Tarih)

Burada ele geçirdi diye sözü edilen Mitridates zaten buralıdır, Kaçkar yaylalarında büyümüş, ordularını buradan toplayıp Anadolu'yu Roma yağmacılarından ve işbirlikçilerinden temizlemeye baş koymuş bir Oğuz Beyidir. Mitridates bölgeyi ele geçirmedi, kendi vatanı için savaştı. Batılı kaynaklarda maalesef böyle yanlış ifadeler yer almakta, bu da halkımızın kafasını karıştırmaktadır.

Bir yanılsatma da "Kimmer istilası" dedikleri durumdur. Oysa Kuzey Kafkasya'dan gelen İskit ve Kimmer(Sümer) boyları, Yunan ve Ceneviz korsanlarından kendi kardeşlerini korumaya gelirlerdi. Keza Yunan tarihçi yöre halkında "düşman" olarak söz etmekle aslında yöre halkının kendilerinden olmadığını söylemektedir.

Adı geçen sitede bizim tespitlerimizi doğrulayan şöyle bilgiler de vardır:

"Kimmer göçünden sonra bir büyük göç de M.Ö. 680'de olmuştur. Kafkaslardan gelen Sakalar, Çoruh boylarına ve Aşağı Aras kesimine yerleştiler. İkinci büyük Saka göçü ise M.Ö. 655'te gerçekleşti.

Bunlardan Saspirler (İspirler) şimdiki İspir-Yusufeli kesimlerinde, Tav'lar (Tao'lar) Artvin - Ardanuç - Tavusker çevrelerinde, Akaraklar (Ekerek/Egerek) Acara kesimlerinde, Şavuş-lar Şavşat ve Kalarçlar (Gelarçlar) da Ardanuç kale çevrelerine yerleştiler. Ardanuç Çayı ve Çoruh boylarında bulunan ilk kale ve yaşama yerlerinin bu Saka Türk boylarından kaldığı anlaşılıyor.

Saka hakimiyetinin devam ettiği M.Ö. 7. yüzyıl-150 yılları arasında Çoruh bölgelerine birçok Türk kavim ve boyları gelip yerleşmişlerdir. Yusufeli'de bu Türk kavim ve boylarının izlerini Ersis (Kılıçkaya) kasabası ile Tünges (Bakırtepe) köyü arasında bulunan Savangin mağarasındaki eski Türklerin kullanmış oldukları runik yazısında ayrıca Hungâmek/Hun-Gimek

(Yüncüler ve Dokumacılar köyleri), Tünges (Bakırtepe köyü), Okar (Havuzlu köyü), Oğdar (Günyayla köyü), Ziglispir (Zeytincik köyü) gibi çeşitli yerleşim yerlerinin eski adlarında ve değişik coğrafî yer adlarında bulabiliyoruz."

Aynı kaynakta Yunan ordusunun çevirmeni Huseynoğlu (Ksenophon) tarafından Yusufeli hakkında verilen bilgiler şöyle yer alıyor:

"Ksenephon, Onbinferin Dönüşü'nü anlattığı Anabasis adlı eserinde Eski Çağda Kolkhis adıyla bilinen ve Artvin'inde bir kısmını içine alan güneydoğu Karadeniz sahili ile Yusufeli'nin de içinde bulunduğu Erzurum'un kuzey taraflarındaki Taohoi bölgelerinde M.Ö. 4. yüzyılda Kolkhlar, Makronlar ve Taoklar gibi kavimlerin yaşadığını bildirmektedir. Ksenephon'un bu eseri, Artvin tarihinin aydınlatılmasında en eski ve güvenilir yazılı kaynaklardan birisi sayılmaktadır. M.Ö. 400 yıli başarında Helenli askerlerin `Onbinlerin Dönüşü' diye tabir edilen geri dönüşleri sırasında artçı kumandanı olan Atinalı Ksenophon, şimdiki Muş-Bingöl-Pasinler üzerinden Çoruh boyunda Tavoklar ülkesine girip OItu-Olur/Tavusker (Tav-is-kar=Tav Kapısı) -Yusufeli - İspir - Bayburt yoluyla Trabzon'u anlatırken, tarihte ilk defa bir tanık olarak buraların savaşçı halkını tanıtır. (Mevsim kış olup, M.Ö. 400 yılının Ocak ve Şubat aylarıdır.) (Hınıs bölgesindeki bir köy muhtarından kılavuz alındı.) `Komşu ülkenin, Asyanikler'den Khalipler (Halibler) yurdu olduğunu haber vererek, oraya giden yolu da tarif etti. Bundan sonra Helen ordusu (Yukarı Pasın'dan) Aras boyuna (Çobandede'ye doğru) günde beş parasang (26.100 m.) giderek, yedi gün Phasis (Aras'ın Pasinler'den geçen kolu) Irmağı boyunca ilerlediler.

Bundan sonra iki günde on parasang (52.200 m.) giderek dağların ovaya (Pasinler'e) inmek için aşılacak yerinde (Sakaltutan Dağında) Khalibler, Tavoklar ve Phasianlar ile karşılaştılar. Düşmanların esas kuvveti dağa çıkan yolda kaldı. Bir takımı da dağın doruğuna tırmanan Helenlerin üzerine vardı. Henüz esas ordular birbirleriyle çarpışmadan, tepedeki birlikler arasında boğuşmalar başladı. Fakat Helenler galip geldiler ve düşmanı kovaladılar. Ovadaki düşman kolu da bozulup kaçtı. Helenler, sonra ovaya inerek her türlü yiyeceklerin bulunduğu köylere vardılar. Bu yerlerden sonra, (Oltu çayı boyunca) Tavoklar ülkesine girdiler. Ve beş günde 30 parasang (156.000 m.) yol gittiler. Bu sırada yiyecekleri bitti. Çünkü Tavoklar neleri varsa yanlarına alarak müstahkem (sağlam, korunaklı) yerlere sığınmışlardı. Yollardan geçen Helen askerlerine tepelerden taşlar yuvarlayarak, telefat verdiriyorlardı. Şehir ve köy değil de çitlerle çevrili bir konak yerinde birçok kişilerin toplandığı ve tepelerden taş atarak. müdafaa edilen yeri, planlı bir hücumla alabildiler.

Fakat girenleri korkunç bir manzara karşıladı: Kadınlar, önce çocuklarını uçurumdan aşağı attılar, arkalarından kendileri de atladılar. Bunları erkekler de takip etti. Artçı Yüzbaşılarından Stymphalos'lu Yüzbaşı Ainelas, güzel elbiseli bir erkeğin uçuruma atılmak istendiğini gördü ve engel

olmaya kalkıştı. Fakat adam onu da birlikte sürükledi. İkisi birden yuvarlandılar ve kayalar üstünde can verdiler. Burada pek az insan sağ olarak ele geçti. Fakat buna karşı pek çok sığır, koyun ve eşek yağma edildi. Bundan sonra batıya dönülerek İspir-Bayburt bölgesindeki Khalibler ve Skythinler (İskit) içerisinden Trabzon'a varıldı.

Ksenophon'un Taok dediği Çoruh boyundaki ülke, Ermeni kaynaklarında Tay'k/Taik, Gürcü kaynaklarında ise Tao diye anılmakta ve bir eyalet olarak gösterilmektedir. Artvin ve çevresi demektir."

Artvin

Er-ata-Pan: Pan inanışlı Dor/Arta yeri.

ER-TE, Mars'ın diğer adıdır. Üreyen, ur olan, Tür, demektir.

Arta-pin; Dor-Pan olarak açılır. Gürcistan tarafında çalınan telli çalgının adı da Pandur'dur.

Artvin'in bir adı da Ulu-Pan yeri, **Li-vane**'dir.

Artvin'den Azerbaycan'a, Trabzon'dan Muğla'ya kadar, bütün yerel şivelerde fasülyeye "lobiya" denir. Fasülyenin en lezzetlisi Artvin'de yetişir ve Artvin Fasülyesi (lobyasi) adıyla tüm yörede ünlüdür.

Sivas Divriği Nouşun köyünde, fasülye için "noulaz" denilmesi, nao/nev/nağo (yeni), nou-laz ile Artvin diliyle antik bir bağı olduğunu hissettirmektedir.

Artvin Barı denilen halk dansının bir adı da Atabar'dır. Atabar oyununda bir an gelir, çok hızlı dairesel dönüşler yapılır, ki bu an güneşin dönüşüyle örtüşür. Daha önemlisi, Atabar, Par-ata, Parsi ile sesdeştir. Persler bir başkası değil, Fer-da/Işık halkıdır. Yörenin eski adlarından Pert-Eğrek, içerisinde PER-ata, Pers adını taşımaktadır.

Art; Artı, Dor, Tur, türeyen. Urdu(Artı) dilinde art: Sekiz! Şemsin sekiz ışığıyla örtüşür! Artvin çevresinde çokça "ART" ile başlayan yer adı olması Şaman-Sümer kültürüne işaret eder. Yaratıcılık ile Şaman, yaratıcılık ile ARTI, örtüşür.

Artvin "Cilveloy nanayda" türküsündeki bağlantılar Kibele'ye, Nana İda'ya haykırıştır.

Yusufeli: Oğuz-opa-eli. Yöresinin eski adı Oğuzelidir. Avşar Türklerinin yeri olarak bilinir. Avşar, Avador halkı, Eubador'un az farklı ünlenişidir. Murgul, Mar-oğulu, Damar beldesi Sümer/Demir kökenine işaret eder.

Yusufeli halkı, Sarıkamış'ta ve Kurtuluş savaşında en çok şehit veren halktır. MÖ.64'de İspir-Yusufeli-İkizdere çevresinde Sezar'ın komutanı Pompeius'un emrindeki 1800 Roma askerini öldüren halk (Kolk) da onlardı.

MÖ.400'de, yağmacı Yunan askerleri Yusufeli'den geçerken, nehir kenarında çitle çevrili bir ev görürler, ambarları yiyecek doludur diye eve saldırırlar, o sırada yamaçtan kayalar atılır üzerlerine, çıkarlar yukarıya yerli halkın peşine düşerler, bir genç kadın erkek çocuğuyla birlikte kendini uçurumdan aşağıya atar, arkasından iyi giyimli bir bey uçuruma atlar, diye anlatır.

İspir; İsi-Mer; Sümer. Erzurum ile Rize'nin buluştuğu bu noktada bütün kalelerde Çoruh nehrine inen su kuyuları vardır. İspir kalesinin kuyularında duvar resimleri tipik danseden kızlarıyla Sümer Hitit resimleridir. Danseden kızın elleri sağ omuz üzerinde yukarıya bakmaktadır. (İspir kalesinde kuyuya inerek bizzat el feneriyle duvarlara bakan bir kişi tarafından aktarılmış bilgidir.)

İspir kalelerinden Fısırikli kalesi hakkında "Kale burçları TOR biçiminde olup, Horasan harcından yapılmıştır" der. Kalenin Türk eseri olduğunu anlatmaya bu kadarı yeter.

Ardanuç: Ar-da-nuc; Er-ta-anosi, DorAnası; Dor yurdu.

Ardanuç bugün, hafızalardan silme cezası almış olan Oğuz illeri gibi, Dünya Bankası dayatmasıyla baraj gölü altında kalmak üzeredir.

Ardahan: Artı-han; Dor Han. Tur/Dor kervanlarının uğrak yeri.

Eratsu/ Aras Nehri buradan geçer.

Tarihçi Mehmet Bilgin'in araştırmasına göre, MÖ.400'de, Pasin Çayı/Aras Nehri'ne ulaşan yenik onbin Yunan askeri, 7 gün nehir boyunca, sonra ovaya inen yolda 2 gün daha yürüdükten sonra Galipler, Taukhlar ve Pasinlilerden oluşan bir ordunun onları beklediğini görürler. Burası, Taukların memleketi Taveli, Narman-Oltu bölgesi olabilir, diyor yazar. (Mehmet Bilgin, Doğu Karadeniz, Ötüken yay. Genişletilmiş 3.Basım, s.25)

Dönelim Ardahan'a; onbin Yunan askerini yenen büyük komutanın adı Arta Kserkses/Çerkez, Ardahan'a isim olmuş görünmektedir.

Borçka: Por-ice-ka. Fer'i yüksek ışık. İce-k; ısı-oga; ışık.

Bor/Por/Per/Fer üçlek fonetik açılımda karşılığını bulur. (İngilizce Por; tencere, ısı kabı) Borçka'da ineklerin su içtiği yalağa "alazan" denir; derin vadilerde yaşayan antik Alaz halkının adıyla aynı.

Şavşat: Şam-sat, Şaman Seti, Şaman Kalesi. Eski adı Kameş;Kam soylular; "kam", şaman dansına denir. Aynı isimde Adıyaman Samsat

Aras Nehri: Antik adı "Aratsu". Er-ata-su. VI.Büyük Bedri'nin binlerce askeri kenarındaki Artasat kalesinde topladığı su. Erat Kalesi; Arta sat.

Aratsu; Japonya'da savaş tanrısı. Japonya'da Aratsu Köprüsü. (Japonca ile Türkçe'nin yakınlığının işaretlerinden.)

Ağrı; Goğ-uri, Oğ-yeri. Göğe en fazla yükselen ulu dağ çağrışımlıdır. Diğer adları, Ararat ve Karaköse, yine Oğuz kökenli adlardır.

Ararat Dağı: Ar-er-ata; Erat Yeri. Dor/ arat; "asker" yeri.

Tepesinde Nuh'un gemisi olduğu bir uydurmadır. ABD, 1950'li yıllarda tepesine Rusya'yı dinleme cihazı koyabilmek için, Nuh gemisini arayacağı masalını uydurdu.

Karaköse: Kora-Oğuz. Kuzeyli Oğuz yeri.

Yere-van; Eri-van sözcüğünün fonetik açılımında ise şunu görürüz: Yeri-Pan. Pan ülkesinden. Pan hecesi dönüşerek "man" olarak ünlenir, ki soyadlardaki "man, men" eki burada karşılığını bulur. Armeni/Er-man(i) sözcüğünün fonetik açılımı, Pan (Pagan) Soylu demektir.

Ur-ar-tu; Dor(Artı), güneyli /kızıl soylu. Doğur-ur, Turani olan.

ART ile Afganistan'da antik **Herat**/Arat, sesdeştir. Büyük Selçuklu devletinin Horasan eyaleti içerisinde en ünlü asker şehridir. 2003 yılında Afganistan'a giren ilk ABD askerleri bu şehri bombaladı, müzelerini yok etti.

Herat şehrinden bir görüşe göre Kürt milisleriyle Malazgirt'e gelen Alpaslan Han, Ortodoks Ermenilerini Katolik Roma'nın baskısından kurtardı, Ermeni askerler Alpaslan'ın yanına geçti ve bu yüzden dilediğince anadolu'yu yağmalayamayan Venedik-Katolik Roma onları hiç affetmedi. 1915 sürgün kararının altında Katolik Fransız büyükelçisinin teşviki olduğu bilinir. Kendilerini kurtardığı için Ortodoks Ermeniler Alpaslan'ın ölümüne yas tutarlar. Ermenileri anadolu'dan sürmeyi başaran Katolik-Venedik bankerleri, yüzyılımızda aynı tuzağı Kürt halkına kurmuş görünmektedir, 1071'in rövanşını oynuyor Venedik tefecileri.

Ani: Ana, Anne, ANNU Sümer tanrısıdır. Ağrı (Oğ-uri) Dağı yamacındaki bu antik yerleşim yeri, Hitit-Oğuz kültüründeki anne gibi sütü bol olan yerdir. Dağlardan oluklarla gelen süt efsaneleri anlatılır. Bagratuni Ermeni hanedanına karşı savaşan Karusi Şeddadilerin de başkenti olmuştur.(800-1100)

Ermenistan: Er-man İsitan.

Armenia; Er-pan-iya olarak düşünülmelidir. PAN inanışlı oğulların yeri.

PAN; Kaşgari Oğuz boylarının genel inanış adıdır. Ur-man/Ur-pan; Pan'dan üreyen kız ve erkek oğullar, Pan soylular.

Bazı kaynaklarda Urum ile Ermeni sözcükleri arasında bağlantı kurulur. Kâmran Gürün, Ermeni Dosyası'nda bu adı "Urumeni" diye verir; Urum-en-i." (H.T. age.s.405)

Anadolu'nun antik adlarından biri de Diyar-ı Rum'dur. Alevi cem dualarında "90 bin Rum erenlerin hürmetine" dua gönderilir. Haçlı seferlerini püskürtmeye gelen şehir olmuş Horasan kökenli Emre/Emir beylerine, şehit Doğan beylere, Emir Sultanlara, Yunus Emrelere, Taptuk Emrelere dua göndermeyi ifade eder.

Haluk Tarcan, H.K.Türközü'nün Türkmen Ülkesi Doğu Anadolu-TKAE. Ank.1985 kitabından alıntı yaptığı aşağıdaki satırlar, fonetik analizle ulaştığım bilgileri doğrulamaktadır; Doğu Anadolu Er-Ata/Dor diyarı olarak baştanbaşa Türkmen Ülkesi (Türkmeneli) olarak karşımıza çıkmaktadır.

"*Doğu Anadolu'yu gösteren Batı yayınlarında buranın adının Armenie diye gösterilmesi şu şekilde olmuştur: 1830'da, Elie Smith adlı bir Ermeni, Osmanlıların burayı Türkmenistan diye göstermesine ilgi duymadıklarını ileri sürerek bu yörenin adının Ermenistan'a değiştirilmesini teklif etmiş ve bu teklif Berlin Kongresinde, İngilizler tarafından savunulmuş ve kabul edilmiştir. Bu tarihten sonra, Osmanlı İmparatorluğunu parçalamak için Armenie adı daima ileri sürülecektir*." (H.T.Age.s.405)

Ermenice tanrı, AR-İF, Güneş kültünde bir isimdir. Ur-Fa ile sesdeştir. Az değişiği Ar-opa (Arap), sağdan okuyuşla Opha-Uri/Fer, Işık.

Trabzon ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu

Trabzon

Tur-an soylu Abaların yeri; Tur-amaz-oni. Anadolu'da kurulmuş olan en eski iki şehirden biri Trabzon, diğeri Tarsus'tur. İkisinde de TUR kök hecedir.

Antik adlarından Trapesus; Apasi Tur Uşaklar.

TRABZON şehrinin antik adlarından bir diğeri ELİZON'dur. Açarsak, İ'LAZ- AN, Laz Analılar yeri olacaktır. İnanış adıdır, Kibele kültürüne işaret eder.

Bütün doğu Karadeniz halkının genel adı Laz olarak geçer. Özel olarak Lazca konuşur olmak burada belirleyici değildir. Örneğin Kemençe, bütün bölgenin ortak çalgısıdır. Kuman-Ce; bir Şaman-ca çalgı demektir.

Erzurumlular bütün sahil halkına Lazlar der, sahil halkı da bütün Kars ve Erzurumlulara Kürt der. Kürt, Horasani boylar, Karusiler anlamında kullanılır.

Trabzon Ayasofya Şaman Bilimevinin iç nakışlarında görülen kimi motiflerin Selçuklu tarzında olduğu bilinmektedir. 1960 yılında onarımını yapan arkeolog Tamara Triese, Yapı Kredi Yayınları içerisinde yer alan "Bir Tutkudur Trabzon" adlı eserinde bunu yazdı. (Yazar Mehmet Bilgin'den naklen)

Trabzon adıyla örtüşen, Trab-lus-garp (Libya'da) ve Trab-lus-şam (Lübnan'da) adları bu adlar arasında eski bağların olduğuna işaret eder.

Antik Trabzon ile Azerbaycan'ın adı aynıdır; ADROPATENE!

Adora Pati-ene; Dor Opası Önü. Aynı isimde Pazar'da, Kız Kalesinin üst kısmında bir düzlük vardır.

Özkan Tüfek imzalı, Sumela adlı kitapta (1978 İstanbul) Tarbzon tarihi anlatılırken, Trabzon'da Miletoslar Devri (MÖ 756-50) başlığı altında Oğuz kralı Midridat'dan söz edilmekte, ancak hatalı bilgi verilmektedir. Diyor ki, "Trabzon kralı Mitridat Romalılardan yardım istemiş, esasen Trabzon'da gözü olan Romalılar buraya üç kumandanı ordusuyla göndermiştir. Şehirde hakimiyet kuran kurtarıcılar buradan daha ayrılmamıştır." Sezar'ın gönderdiği komutanlar Birleşik Oğuz Ordularıyla 48 yıl savaştı. Trabzon merkezindeki Suriçi mahallesinin dışında Cenevizli korsanlara merhaba diyen hiç olmadı, orada kendi hizmetlerini görmeye, bekçi ve köprübaşlarını tutup vergi toplayacak Roma askerlerini ancak Afrika'nın kuzey sahillerinden kaçırarak getirebildiler. Kıpti-Çingene Roman askerlerini o nedenle sadece kale çevresinde görmek mümkündür.

Roma'ya bağlanmasına rağmen şehrin kıralları yerli halktandı. En ünlüsü Adrianus (MS.117-138), Anası-Adori, yani Azeriler gibi Kaşgari Oğuzluydu. Şehrin kralı yerliydi, fakat limanda ticaret/korsanlık Venediklilerin elindeydi. Onlarla ticaret yapmanın koşulu Şaman-Laz inanışından çıkıp Hıristiyanlığa geçmekti, Hıristiyanlık böyle başlatıldı, fakat asla tümüyle hâkim olamadılar. İstanbul'a girişin kuralı da buydu, dinini Şamalıktan Ortodoksluğa değiştirmek, İstanbul Galata bankerlerine rüşvetini vermek, onlara para kazandırmak, onların parasıyla alışveriş yapmak. Bu şartları yerine getirene Roma şehrine giriş hakkı verilir, bu tacire artık Rum denilirdi.

Enteresan biçimde bugün de belli tarikat mensubu olmayana iş vermemek gibi, sadece birbirini kalkındırmak gibi tuhaf benzerlikler görülebilmektedir. Yeni Roma olmaya heveslenen bir çete devletin, kendine boyun eğmeyenleri işgal ederek,

kuşatarak, savaştırarak, göçe zorlayarak, halkını aç ve işsiz bırakarak, Protestan ev kiliseleri açarak, tüm insanlığı ambargolarla teslim almak gibi acımasız kurallarını görebiliyoruz.

Yoroz Burnu: Trabzon'un ünlü burnudur. Ay-Roz; Ay-ışığı alan yer. Hem güneşi hem ayı gören yer ROZ yeri, Kızıl yer, açılımlıdır.

Macka

Bacı-ka; Bacıcık, Güzel Bacı… Sümer Tanrıçası Sümela'nın adına iş yapılan yer, İşevi buradadır.

Söz konusu güzel bacı ise Sümela/ Semele'dir. Sümela, Kibele'dir.

Sümela Manastırı:

Şaman/ Kuman kızlarının Kibele/Sümele adını verdikleri altın sırma işleme evidir. Kilise olarak asla yapılmamıştır, Kumance çalan Kumanların manastırıdır.

Monasteri; Pan İştar yeri, Dağ Tanrılı Pan yeri… Altın ve gümüş tellerle askerlere zırh dokunan yerdir. Trabzon'da halen kadınlar evlerinde telkari altın-gümüş bilezik dokumaya devam etmektedir.

Bölgedeki diğer manastırların adına bakıldığında, Kızlar Manastırı, Kaymaklı Manastırı gibi isimler, manastırlarda superisi kızların denizci/suvari resimleri ve Sümer sembolleri vardır. Bu ve diğer yazılı kaya buluntuları, bölgenin Oğuz kültürüne ait yerler olduğunu belgelemektedir. Kaymaklı adı, Nevşehir Kaymaklı beldesiyle aynı isimdir.

1204 yılında Katolik-Venedikler, gelip yağmaladıkları İstanbul'da Latin devleti kurdular, işgal 57 yıl sürdü, işbirlikçi Cengiz Han bu devleti besledi! İstanbul'dan kaçan Ortodokslar ve Cenevizli Yahudi bankerler burada Rum Pontus devletini kurdular. Manastırdaki Şaman dansı yapan, horon oynayan kızların resimlerin üzerine İsa figürleri yaptılar. Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u 1453'de aldığı zaman koloni olanlar tekrar İstanbul'a dönebildi ve o süreçte Trabzon Osmanlı'ya katıldı. Ancak, Fatih, Türkler İstanbul'a giremez diye de bir karar almış, mera vergisi koymuştu, bu yüzden Karaman beyliği Osmanlı''ya katılmamıştı, bu karalar Anadolu'da isyanlara sebep oldu. 2012 yılına geldiğimizde görüyoruz ki "Fatih İstanbul'a veda etti" cümlesiyle ironiyle karışık Haydar Paşa tren istasyonu Anadolu seferlerine kapatılıp, İngiliz kraliçesine otel yapılmak üzeredir, Taksim gezi parkı da küresel bankerlerin gelmesine ayrılmış yeni ikiz kulelerin yapılacağı bir alana dönüşmektedir. Fatih gerçekten istanbul'u terk ediyor ve Latinler yeniden İstanbul'u işgal ediyor ve Pera yeniden paranın Venedikli efendilerine geçiyor galiba… İstanbul'a giriş yine din değiştirene ve rüşvet verene olacak mıdır?..

Trabzon'daki mağaralarda araştırma yapan Kazım Mirşan buradaki kaya yazılarını çözmüş, Ön-Türklere ait olduklarını saptamıştır.

Yakın zamana kadar bu yörede kızlara Simlâ ve Sümle gibi isimler verilirdi. Sanki bu isim Hıristiyan adıymış gibi, dışardan başlatılan propaganda nedeniyle, yöre insanı artık bu ismi çocuklarına koymamaktadır.

Sürmene, Umurgân

Sur-men; Zor Man, Dur Pan.

Umurgân; Umar-Can, Mer canlılar.

Ayrıca antik kutsal Umru kuşu (humru, kumru) ile bağlantılıdır. Kumru tüylerindeki kurşun ile yönünü bulma özelliğinde olan kutsal kuştur. Kum/Kam, Şam-an ile bağdaşır.

Araklı

Er-aka-uli; Ereğli ile sesdeştir.

Kahin ocağı "Orakli" ile bağlantılı görünmektedir. "Kahin ocağı" demek olan, demir dövülen, orak, balta vs. yapılan, nasıl yapıldığının sırrına ulaşılamayan, sürekli ateş yakılan, bilicilerin olduğu yer, bilim ateşinin yakıldığı ocak, orak yapılan yer, ORAK-LI, İngilizce "orakle". Bu ocaklardaki biliciler için, yani işi iyi bilenler için, büyücü, bilici, kâhin denirdi.

Bölgede Sürmene bıçağı meşhurdur.

Mitolojideki akıllı kız Arahne ile ilgilendirilebilir. Lazca'da, Rize'de ve Araklı'da örümceğe RAĞNA denir ve örümceğin mitolojide bir öyküsü vardır. Çok iyi dokuma yapan güzel köy kızı ARAKNE'yi (Arahne/Râna) kıskanan tanrıça Atena onunla yarışır ve daha güzel dokuyan Arakne'yi kıskançlığından döver. Arakne bunu onuruna yediremez, kendini mağaraya asar, bunun üzerine Atena onun cesedini rüzgârda sallandırır. Benzetme onadır. Şimdi hâlâ daha, gece örümcek öldürmek günah sayılır. (Bu tür masalları, Atinalı masalcı filozoflar uydurdu. Çünkü, Anadolu antik Şaman inanışını kırmak isteyen Yunan oligarkları bu masalcılara para veriyordu.)

Örümcek (Rağna), yılan ve akrep eskiden öldürülmezdi, zehiri çıkartılır ondan ilaç yapılırdı. Eskiden mağaranın kapısına örümcek ağ yapmışsa, içeriye sinek ve böcek girmesine engel olduğu için ayrıca bu görev ona kutsal bir görev verilmiş gibi kabul edilirdi.

Araklı'da Aralık ayına "**kalendar**" denir. Gecenin en uzun olduğu, havanın en kapalı olduğu en karanlık aydır. Arakne'nin karanlık mağarada kendini asma öyküsüyle ilgili görünmektedir. "**Araklı**" ile "**Aralık**" sesdeştir.

Çaykara, Kadahor

Saha-Kara: Kuzeyli Saka yeri.

Kadahor: Çaykara'nın eski adıdır. God-Ahori; Oğuz Evi demektir.

Çaykara'da hem ön ad hem soyadı olarak çokça Oğuz adı vardır.

Diğer bir telaffuzla, "Got'a Kor" açılımı çıkar; İskit/Sgot Kor; Kor God, Ateş/Güneş Tanrı karşımıza çıkar. Çevrede adı az bilinen bir de Galat düzlüğü vardır ki, Galatlar, İskitlerdir. Onlar Kırım Türkleri olup, darda olana koşanlardır. GOD; Gök-İda, Tanrı adı onlardan batıya girmiş görünmektedir.

Kadahor adı, Çaykara'nın Madur /Madar Dağı ile birlikte düşünüldüğünde kuvvetle Güneş kültüne rastladığımızı söyleyebiliriz.

Antik adı PANTU olan Hindistan'ın batısında da bir tane Kathor şehri vardır. Bu bölgede Pen-Cap adı zaten aynı kültürün seslerini vermektedir. İçinde PAN/PEN hecesi olan bütün yer adlarında PAN izleri bulunur.

Çaykara'da Amazon kültüründen izlere raslanır. Yaşanmış bir öyküden örnek verelim.

1979 yılında bir grup genç kendi aralarında kavga ederler, sağ-sol çatışmasıdır adı, gençleri karakola alırlar. Olay ilçede duyulur. Anneler, ablalar, kadınlar ellerine orak, balta keser ne varsa alır, karakola giderler, "uşaklarımızı bırakın" derler. Bu sırada köprünün üzerinden gelmekte olan karakol amirini (uzatmalı) yaşlıca çerşanlı bir teyze durdurur, çerşana sarılmış tabancası vardır; "Uşaklarımızı bırakacaksınız!" diye kendi üslubunda ne istediğini belirtir. Daha sonra, gençleri içerde bir hafta tutup salıvermek üzere anlaşırlar. (Yılmaz Ersezer'den naklen. 2008, Silivri Yolculuğu)

Zeleka: Çaykara'nın köyüdür. Seleu-Ka; Uluscuk. Ulu ısıklı küçük yer. Ulu Işık, Seli, hilalin de adıdır. Ulu ışığın parçası. Ze-le Oği; Laz Köyü.

Tokat Zile'nin eski adı Zele'dir. Zele'nin simetrisinde İce-Uli/Li-ce bulunur. Cide "Loc" vadisinin adıyla sesdeştir. Anadolu'da başka sesdeş yerler de vardır, Lice, Diyarbakır'a bağlı, Gerger'e daha yakın bir yerdedir. Lice'nin bir yaylasının adı Eylos; Ulu-oz, U'laz'dır.

Mazopliya: Çaykara'nın köyüdür. Maz-opa li-ya; "Maz inanışlı ulu apaların yeri". Mazopo Uliaya; Mazopa Hülya, Paçopo Hulya, Bacı-aba Uluay; Uluay Bacı, gibi bolca AY TANRILI sözcüklere dönüşebilir.

Kalipavri, Of

Hali- Apa oğri. Kalip Ovri; Halif yeri. Ulu-of; Halife/Elif.

Of; Opa/Op olur. Hopa ile sesdeştir. Antik dönemde, Of vadisinden İkizdere gibi yukarı yaylalara gidiş vardı. Bu güzergâhta, Balaban gibi, eski Türkmen köy adları çoktur.

Kurtuluş savaşında Of'un Ruslara karşı bir direniş merkezi olduğu bilinmektedir.

Yazar İbrahim Balcı, "Haldozlu İpsiz Recep Reis'in Sarıyer'deki çetesinde Oflu Halim Reis'i şöyle anlatır: "Mangal gibi yürekli, şeytani zekâsı ile tilkiye pabucunu ters giydirecek bir yaman savaşçıydı. Şöhretini Kurtuluş Savaşı sırasında enselemişti. Oflu Halim de İpsiz Recep Reis (Emice) çetesi mensubuydu. Çetenin Sarıyer kolundan, silah ve mermi kaçıran ekibindendi. Gösterilen yerde silah ve mermileri şeytani buluşlarla, tilki kurnazlığıyla düşmana çaktırmadan kaçırıp takalara yüklemek ve Telli Tabya'dan geçirmek asli göreviydi. Tabii Yenimahalle Şirket-i Hayriye iskelesindeki Türk bayrağının indirilmesini hazmedemeyen Recep Reis'in "Gidin halledin!" talimatını alan savaşçı grup üyelerinden biriydi. Tarabya ve Domuzdere baskınında iyi piştov kullananlardandı…" Oflu Halim Reis'in oğlu Ahmet Kotoğlu da mücahitti. (İ.Balcı, Simas'tan Sarıyer'e, s.88, 1999 İstanbul)

Madur Dağı

Mador, Ma-dur. Uma'sı DOR yeri. Dağ Ana anlamında, otlakları bol olan bir yer olmalıdır. Uma-Doğur, Doğuran Uma, Babaanne, Büyükanne açılımlı görünüyor.

Gordion'da, Kibele'nin adlarından "**Madar Kubileya**"(DorUma Kibele) ile örtüşür. Mader (anne); Kibele Anne!

MÖ.400'de, mağdurların/esirlerin kaldığı dağdır. Yenik Atina askerlerinin dönüşünde günlerce burada esir (Mağdur) tutulduğu günlerden adını almış da olabilir.

MÖ.400 yıllarında Akmenid Pers kralı Darius/Toros'un tahtını büyük oğlu ArtaSerhas'a bırakması üzerine Batı Anadolu'yu yöneten küçük oğlu Kirus, Yunan askerlerinden on bin kişilik bir ordu ile ağabeyi üzerine gider, Fırat nehri kıyısında iki kardeş savaşır, Kirus ölür, askerleri başsız kalır.

Ağabeyi Serhas Atinalı askerleri serbest bırakır (Oğuz töresidir, yenildiğini kabul eden asker öldürülmez), on bin asker kuzeye doğru her şeyi yağmalayarak ilerler, tam denizi gördükleri bu yerde çaldıkları delibaldan hasta olurlar, ishal kusma bir yandan, bir yandan yağma ettikleri köylerden halkın onları kovalaması, dağın tepesine kadar kaçarlar, ama aşağıya inemezler. Ta ki Çaykaralılar bunlara acıyıp da silahlarını alıp gitmelerine izin verene kadar. (Öykünün sonrası, Trabzon'un yiyecek bağ bahçe erzak depolarının, kilerlerin, harmanların Yunan askeri tarafından yağmalanmasıdır. O yağmada halk evlerine kapanırken, Ceneviz kalesinden ve sur içindeki Roma askerlerinden yardım görürler. Tüm Karadeniz sahillerindeki Ceneviz korsan kalelerinin işlevi burada bir daha belirginleşmektedir.

Eski Yahudi tarihçileri Kuros için "velinimetimiz" diye söz eder. Ancak bu Kuros hangisidir, belli değildir

Çaykara'nın bazı köyleri: **Zeno** (Cano, Zeyno), **Pacan** (Bacı Ana.), **Sur** (şehir, set yapılmış yer), **Kadahor** (God-Kor), **Serah**/Uzungöl (Sirah, Su-ruh), gibi isimler keza Hitit-Oğuz inanışına uygun isimlendirmelerdir.

Çaykara çevresinde Oğuz, hem ad hem soyadıdır.

Tonya

Dun-ya**.** Feri, ışığı bol olan yerdir. Güneşin ışık gönderdiği bahçe "dünya"dır. Işığı bol olan bir şey daha vardır**;** AMAZ-ON**,** ışığı bol güçlü bacılar diyarı, Tauna, Tonya olur.

Tun-yeri; tün-ya. İngilizce "sun", güneş ile fonetik yakınlığı dikkat çekicidir.

Kuran'da, Şems suresinde, üzerine yemin edilen sekiz kutsaldan biri "ışığın yükseldiği yer" olarak çevrilen tan yeridir. "Tan" ve Tan yeri "dünya", Rusça'da Tan-ya, adı güneş kültünün en çok kutsanan adlardandır. Dünya adı kız adı olarak Türkçe'de de kullanılır.

"Tün" zözcüğü eski Türkçe'de gece olarak geçiyor, fakat güneşin dik olduğu zamanı, gecenin bittiği anı, TAN yerini karşılıyor olması gerekiyor. Çünkü birçok yerel dilde, tun-ya "ışıklı, aydınlık" gibi bir kavrama karşılık gelmektedir.

Trakya'daki Arda ve Tunca nehirlerini törelere göre, birini eril diğerini dişil ad olarak düşünürsek, Er-ata/Arda karşısında Tün-ece /Tunca adı dişil "gün ecesi" olabilir.

Belucilerde "Dünya", Lazca'da ve Korece'de kız adı olan **Tauna** "dünya" demektir. **Tonya**, Rize şivesiyle de "dunya" olur. Niğde-Tuana antik bilimevleri ünlüdür, Apollonius buralıdır; "ışığın yükseldiği yer" ile bilemevi örtüşür.

Tun, Tin, Tina, gibi yüzlerce sözcük güneş kültünün kök hecelerinden biri olan TAN'dan üretilmiş görünmektedir.

Fransa'nın güney doğusunda bulunan **Dordonya** (Dor-tonya) antik şehri ve bu şehirde bulunan Las-ko (Lascau) mağarasındaki yazıların Ön-Türkçe olduğu saptanmıştır. Burada yaşayan halkın adı EYZİ'ler olarak geçer (Haluk Tarcan, Ön-Türk Uygarlığı 1-A, s.80). Eyzilerin devleti ODUGEL (MÖ.4000), Kafkas

kavimlerinden Adige ve Tanrıça Adıgüzel ile bağlantılı görünmektedir. Bugün Fransa'da ve İspanya'nın kuzeyinde yaşayan Basklar'ın Hotan'dan buraya geldikleri saptanmıştır. (age.s.83) Baskların (Baziko/ Maz-ika) konuştuğu dil ile Lazca'nın yakınlığı bilinir. Marsilya, Marsiya, Mar-si, Mer-si, Parsi, Par-isi bağlantıları keza Ön-Türk kökenli görünmektedir.

Fransa'daki Lazcau mağarasını bir daha açalım; Laz-cau; Lazigo.

Tonya köylerinde eskiden gelin kıyafeti olarak kırmızı kadife üzerinde sarı sırmalı robadan kesik kıyafet giyilirdi. Bu kıyafet Afganistan, Azerbaycan, Artvin, Çamlıhemşin, Cide, Kütahya yörelerinde giyilen tipik Türkmen gelinliğidir.

Torul

Tur-eli. Trabzon sahillerinde yaşayan insanların Torul yaylalarıyla bağı halen sürmektedir.

Buradan batıya göçler Kelkit (gel-git) vadisinden yapılırdı. Sadak Uygarlığı (MÖ.5000) Kelkit ve Torul civarına işaret etmektedir. (bkz. www.kelkitcayi.com). Kelkit yaylalarında devam eden kadın at yarışları, Amazon kültüründen kalmış gibidir.

Torul'dan Maçka'ya gelip yerleşen bir ailenin lakabı Mazoğullar'dır. Çarşıbaşı'na yerleşen bir diğer ailenin soyadı Donk'tur. Donk, Çin-Uygur'dan beri su tankı anlamında kullanılmaktadır.

Kelkit

Kelk-it; Kolk-ida. Halk-ida, Halk-dağı açılımı yapılabilir. Çünkü, antik kaynaklarda bölgede yaşayanların adı Kolklar olarak geçer. Kelkit Vadisi boyunca geçit veren, gel-git yeridir.

Antik adlarından Lyk-us, açıldığında Halk-us, Hlaik ışığı/uşağı karşımıza çıkar. Bugünkü karşılığı Halayık'tır. Batılıların, Laikliğin tanımında kullandığı Lykus/Laikus (sarayın dışındakiler, sokaktakiler!) kavramı burada bir kez daha karşımıza çıkar.

Likus; Uz inanışlı Halk, "Oğuz halkının yeri" olarak da çözülebilir.

Kelkit köylerinden Sadak'ta kalıntıları bulunan **Sadak** medeniyeti (M.Ö.500) dikkat çekicidir; kaçırılıp Londra National Museum'da sergilenen bronz kadın başı Sadak heykeliyle tanrıça Athena'nın başı neredeyse aynıdır.

Antik Sadak uygarlığının halkına Canlar adı verilmesi önemlidir; Oğuz inanışlı Hitit Uygarlığının merkezlerinden biri olduğuna işaret eder.

Ön-Türklerin göç yollarından biri olan Kelkit Vadisi, Tokat'a, Amasya'ya, Zile'ye ulaştığında, antik mimari buluntularda benzer özellikler görülür.

Kadırga

Got-uri Aga; İskit/ Got atalı Aga'nın yeri.

Trabzon, Beşikdüzü, Sisdağı Yaylasıdır. Bu yaylada yetişen keten ve kendir bitkileri sağlam lifleriyle örülen kalın ipler gemilere halat yapılırdı. Kadırga gemilerine adını verdi.

Got-Uri Aga açılımı, denizci bağlantısını verir. Aga, halk arasında kaptan demektir.

Buraya oldukça yakın, şimdi Giresun'a bağlı Bulancak'ta, Pirazizler'de, Büyük Bedri'nin İzmirli eşi Kraliçe Berenike'den oğlu, Karadeniz donanmasının komutanı Baran Aga'nın sarayı vardı. İhtimaldir Kadırga'ların bu yaylada yetişen keten lifleriyle halatları yapılırdı.

Akçaabat, Polata

Ak-ca abasi; Abası Oğ-ce; Opası Hace. Gök Işık İnanışlılar yeri.

Eski adı Polata; Poli-ata; Ata Beli.

Ağ-ce; Oğ-ace, Göğ Işığı, Hace, günahsız (şehit). Günahsız Abasi. Antik dilde "Şehitler Yeri."

Ağasar deresi, Aka-şar/Aga-şehir, Akaların şehri açılımlıdır. Konya Akşehir'in adı türkülerinde Ağşaar olarak geçer, Ağasar ile sesdeş düşer.

Ksinophon'un Anabasis kitabında sözünü ettiği, Yunan askerlerinin yağmaladığı ve krallarının teslim olmayıp kalesinde yanmayı tercih ettiği yerlerden biri de burası görünmektedir (MÖ.400).

Trabzon Ceneviz kalesinden yenik 8500 Yunan yağmacı askerine akıl vermişler; "Giresun tarafında yaşayan halk ile Akçaabat civarında yaşayan halk arasında geçimsizlik var, onların yanını tutarak, onları da yanınıza alarak buradakilere savaş açarsanız, Giresun'dan öteye sahili geçmeniz için de bir sorun çıkmaz!" Öyle de yapıldı. Burada, Trabzon civarında halkı birbirine düşürerek, bu işten Yunan askerlerine menfaat sağlama ve bu sayede korsan Cenevizlilerin kendi egemenliğini sağlamlaştırma kurnazlığını görüyoruz! Bu taktik 3 bin yıldan beri sürüyor.

Giresun Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu

Giresun

Kora-Sin; Kuzey Güneşi.

Keresun; Karus-önü. Ya da, Kor-Sin olarak açılabilir. Kor-canı, Kor sani, kor gibi ışığı yüksek olan bilgili insanların yeri anlamına gelir. Can-ik Dağları da bunu çağrıştırmaktadır.

Giresun yer altı kanallarıyla ünlüdür. Karusi-Horasani kavimlerin su kanalları yapımında ustalıkları bilinir. Kar suyunu karız denilen kanallarda (karız, geriz) toplayıp Turpan'a taşıma becerileri olan uygarlığa bu ad verilmiş olmalıdır.

1960'lı yıllarda Giresun şehir kanalizasyonunda yapılan çalışmalar sırasında, apartman yüksekliğinde kanallara rastlanmıştır. Uygur'daki karız/geriz/geres uygarlığın bir ucunu burada görebiliriz.

Kimi araştırmacılara göre Sümerce (Kenger dili) **"giru", sevilen, sevgili**'den gelir ve Girusun, sevesun/sevesin anlamındadır. "Görüp sevesin" içeriğini taşır.

Şehrin kiraz üretimiyle bağı olduğu söylenir ki, o zaman, kirazları görünce kiraz çiçek açtığı zaman daha da çok sevilecektir.

Adının sonradan böyle olduğu tahmin edilebilir, çünkü buranın ataları İskit Türkleridir, ağaç oymacılıkta ve ahşap evler yapmakta ustaydılar, DOR sanatı onlarla batıya gitmiştir.

Giresun'un adasında efsanesi anlatılan prenses, Pantus kralı Büyük Bedri'nin kızıdır. Ancak kaçıncı Bedri'nin kızı olduğu belirsizdir.

Tirebolu

Tur Aba Oğulları. Turan soylu aba oğullarının yaşadığı yer.

Eski adı "Elevi", Alevi ile sesdeştir. Ulu-evi, Ulu Opa yeri.

Trablusgarp'ın ve Trablus-şam'ın diğer adı olan Tripoli ile sesdeştir. "Tripoli"; Tirebolu/Turaboğlu.

Trab-lus; Laz inanışlı, Tur-aba diyarı. Trabzon türküsündeki "Sar belune belune da Turabulus kuşağı", Amazon kuşağıdır.

Amasya

Amas-ya; güçlü ve akıllı MAZ inanışlıların, Horasani boyların yeri.

Tarihler boyu Oğuz kültürü burada hiç kaybolmamıştır. MÖ.305'de burada ordu toplayan METE OĞUZ, Mazeus 1.Büyük Bedri'den, 1919'da burada kongre toplayan Mustafa Kemal'e kadar, Amasya "küllerinden yeniden doğanların yeri"dir.

Amasya'da kadın mumyalarının bulunuşu Hitit Oğuzlarının Ana Tanrıça kültürüne dayanır.

1.Büyük Bedri, MÖ.305'de Anadolu Birleşik Ordularını burada topladı ve Başoğuzlu Krallığını burada kurdu, ay yıldızlı parasını bastı. Mustafa Kemal de MS.1919'da Amasya'da Oğuz önderlerini toplayıp "Vatan bütündür, bölünemez" dedi. İkisinde de düşmanı aynı batılı yağmacı korsanlardı!

Almus:

Tokat'ın ilçesidir. Al-maz, Ulu Maz, Ulu Muz. Amazon soyluların yeri.

Almus'un Hubyar köyünde bulunan Hubyar Sultan Dede anıt mezarı, Oğuz töresindeki "Dede" kültürüne işaret eder. Dede kültürü, Hitit (İdid, Didi, Dede) kültürünün devamıdır. Hubyar semahında ve deyişlerinde anlatılan Hubyar Dede ile Oğuz Kralı Eubador VI.Bedri Dede'nin özellikleri birbiriyle örtüşmektedir.

Tokat Anaitis Anıtmezarı: Zile'deki antik Artemis müzesidir. Fotoğrafın alt yazısında yer alan kimi sözcükler yeterince ipucu vermektedir.

Aziz Ana/Ana-itis, Ana-İsis'tir. İsis sözcüğü Hitit/İdid ötüşlüdür.

Antik kitaplarda Mısır'da Kibele'ye İsis denildiğini yazarsa da, görüldüğü gibi ana Tanrıça İSİS Tokat'ta karşımıza çıkabilmektedir.

Ana-ida, Ana-İsis/Aziz (İdid) Anıt Mezarı.

(bkz.www.unyezile.com/danismend.htm)

Korint (Horanta, aile merkezi) anıt mezarın kemerli girişinde, ortada, ayakta, cepheden, başı sola çevrilmiş Atike/Tyche Heykeli durmaktadır. Tyche'nin sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu. Dümen, denizci kaptan işaretidir. Amazon kraliçeler, aynı zamanda denizde at üzerinde de savaşabilen savaşçıdır. Başı üzerindeki yarım daire, bereketli hilali, buğday başağını temsil eder.

Tyche: Ti-ece; ida eze. Teyze, eze, ece, kraliçe, yenge karşılıkları vardır. Tijen, tije-ana'dan üretilmiş bir kız adıdır. Hatice; ati-ece ile sesdeştir.

Kralice: Kor-Ali-ece/Ulukor ecesi.

Antik mimaride sözü edilen Dorik, İyon ve Korent tarzının birbirinin devamı olan Anadolu kökenli mimariler olduğunu Halikarnas Balıkçısı belirtir; kaide üzerine oturtulan sütunların prototipi İyonya'daki Efes Artemis tapınağıdır, onun da öncesi Hititlerde böyledir, açıklamasını yapar. Yukarıdaki resimde Ece'nin başı üzerindeki kemere gelince, bu can taşı kilit taşı sistemini kullanarak su kanalları yapan Amazon Kadınların Uygur-Turfan topraklarından beri başardıkları iştir. Yarım daire şeklinde duran bu kemeri, sanki buğday başaklarından yapılmış gibi, benzerini Trabzon Kaymaklı manastırında, duvar resminde, onu bir kız elleriyle yukarıda tutarken görüyoruz. Bereketli Hilal sembolüdür. Lahitlerde "üç hilal" olarak karşımıza çıkar.

Karkarye: Zile'nin eski adıdır. Fonetik açılımı Kor-kari-ya olur. Gerger-ye ile sesdeştir.

Pekmeziyle ünlü bu yerde, eskiden bağ bozumu şenlikleri yapılmış olmalıdır. Şenliklerde zil çalarak oynamak, beline zil takarak üzüm teknesine girmek, ezmek, önemlidir ve bu eylem Hitit-Şaman ritüellerinde vardır.

Anaların bol olduğu antik Tokat tarihinde, Alevi inanışında var olduğu bilinen "Anabacı" kültürünün izlerini burada görmek mümkündür. Oğuz töresinde, dede öldüğü zaman, eşi Anabacı, cem ayinini yönetir ve diğer yönetim görevlerini üstlenir. Orta Karadeniz dağlarının bir adı da Anabacı dağlarıdır.

Tokat'ın Gumenek beldesinin eski adı **Komana**, fonetik açılımında "Kuman anası", Kumanlar demektir. Karkari ile Gerger sesdeştir. Gerger, Tigran kerti ve Samsat'ı yakan Romalı komutan Korbula (Karabela!) tarafından Karkari'nin de yakılmış olması muhtemeldir.

Zile ile ilgili bir sitede rastladığım şu cümledeki yanlışı okuyucuya sunmak isterim.

"*Persler burada kendi tanrıları olan Anahita (*Anahitis, Anos, Anadates*) adına bir mabet yaptırmışlar ve bu mabedin çevresinde Sonbaharda yapılan Sakaia şenliklerini düzenlemişlerdir."* Yanlış; Persler bir başkası değil, Kaşgari Oğuzlu Türk boylarıdır. Aziz Ana evi, Ana-itis, Horanta/Korint evi, batılı yağmacıların anladığı şekilde bir mabed değil, saygın babaanne evidir.

Burada sözü edilen anabacı kültürünü ilgilendiren sözcükleri açalım:

Anahita: Ana-ida; Ana Ata, Babanne.

Anahitis: Ana-hitis/Aziz anası; Ana-hitit/ Hitit Anası.

Anos: Ana-os; Oğuz anası, uşakların anası, doğum yapmış olan gelin.

Anadates: Ana-date-os; Büyük Oğuz Anası.

Sakaia şenlikleri: Saka şenliği. Buradan, bağ bozumu şenliklerinden söz edildiği düşünülebilir.

Tokat: Utu-God; Atası Got, Oğuz Ata yeri.

Zile: Esiği-Ulu; Ulu uşakların yeri. Ulus ile sedeştir. Burada Başoğuzlu yöneticilerin veliahtları çocukluklarını geçirirdi, onları aile büyükleri töreye göre büyütürdü. Horanta/ Korint evi buradadır.

Jül Sezar, kendisine Zile'de yenilen Dor Beyi Prens'in adını yazamadı kayaya, sadece "geldi, gördü, yendi" yazdı, kimi yendiğini yazması yasaktı!

Tokat MÖ.47'de Oğul Sezar'a teslim edildi ve Romalı işgalci korsanların elinden 1074'de Danişmend Ahmet Gazi tarafından kurtarıldı. Cenevizli korsanların işgalinden Anadolu'nun kurtarılması, vergi toplayan ve yağma yapan bu kalelerin yıkılması önemli dönüm noktasıdır. Oğuz geleneğinde halkın önüne geçen, halkını yağmacılardan kurtaranları yüceltme töresi vardır. Bu geleneğe uyan Tokat halkı Danişmend Ahmet Gazi'nin türbesini ziyaret etmeye, ondan feyz almaya, onun Romalı haçlı korsanları yenen kahraman ruhunu yaşatmaya devam etmektedir.

Amasra:

Amasra; Amaz Öğrü, Maz-Yeri. Karadenizliler gibi Kaşka/Kaşgari Oğuzlulardır. Tarihçi Strabon'a göre şehrin ilk kurucuları İskitler'in bir kolu olan Amazonlardır. Bu iki bilgi arasında bir çelişki yoktur; Kaşgalar İskit Türkleri olarak da anılır.

Amastris: Amaz-tr-is, Amaz-toros, Maz-tor-us olarak da açılabilir. Kraliçe Amastris, 3.Toros'un torunu ve 1.Büyük Bedri'nin yeğenidir. MÖ.305-286 arasında Amasra'yı yönetti.

İskender'n evlendiği Pantiece'nin kızkardeşidir. İskender'in yaşlı komutanı Kor-ata-er-os/Krateros'la evlendi. Atina oligarklarıyla işbirliği ettiği ve onlar adına Amasra'yı yönettiği düşünülebilir. Bu ihanetinin sonucu olmalı, İskender'den sonra oğulları Amastris'i öldürdü. MÖ.286 yılında, kraliçe Amastris'in komutasındaki savaş gemisi oğulları tarafından batırıldı.

Amasra'dan söz edince İnebolu'dan (Ana-Beli) söz etmek gerekir. Kurtuluş savaşımızda İnebolu halkının nasıl büyük özveriyle direnişe katıldığı ve anabacılarının nasıl kağnılarla top mermisi taşıdıkları bilinir. Adı gibi orada çokça kutsal analarımız vardır.

Samsun

Amisos; Amaz Uşağı. Bereketli Hilâle inananların yeri.

Sam-sun; Şaman güneşi. Kaşka/Kaçkari halkı tarih boyunca Şaman inanışlı olarak bilinir, Güneş kültünü yaşatan kavimdir. Bizans'ın kurucuları Kumanoğuzlar bu bölgedendir.

Oğuz Beyi VI.Büyük Bedri, MÖ.70'de, Roma komutanı Sulla'nın ordusuyla vuruşa vuruşa, Bolu-Çankırı dağlarından Amasya'ya doğru geri çekildiği ve orada yaralandığı zaman, Samsun ve Çarşamba civarında kadınlı erkekli bütün halk direnmeye devam ediyordu.

Sinop

Sin-opa, Güneş Apa'dır. Zeyna Apa, Zeynep de aynı açılımdadır.

1.Büyük Bedri'nin MÖ.405'de kurduğu Başoğuzlu devletinin ilk başkentidir. Savaş atlarının yetiştirildiği ahırlar ise Taşköprü'deydi. Karada ve denizde at binerler, dört atın çektiği teknede savaşırlardı.

Sinop tarih boyunca hep bir Oğuz şehri olarak kalmıştır. Halkının kökeni Kaşgari Türkleridir. Şehrin Romalı Ceneviz korsanlarına yenik düşerek vergiye bağlandığı dönemlerde antik mekânların üzerine haç resmi konulmuş olsa da burada başka boydan insanların gelip yerleştiğini söylemek sosyal tarihi bilmezlik olur.

Çepni (Şamani) Türklerinin buraya yerleşmesinden sonra da batılı korsanlara karşı hep direnerek Türk kalmış bir şehrimizdir. Çepniler, Şamani devletinin akil adamlarıydı, haçlılardan anadolu'yu kurtarmaya Herat'tan, Afganistan'dan Horasan'dan gelmişlerdi. Karadeniz sahili boyunca Çepni, Çap, Şaban, Şeb, Çep, gibi lakaplar onlardan kalmadır. İbni Sina gibi bilim yapan insanların yurdundan, Sadık Buğra beyin yetiştirdiği, Kül Tigin (Oğul Doğan) gibi Doğan bey, Şahin bey, kurtarıcı Emir beyler kültüründen, Köle Men kültüründen gelenlerdi onlar. Karadeniz sahillerindeki Ceneviz Yahudi korsan kalelerini en son temizleyen onlardır. Cenevizlilerden halkımız nefret eder, onlara "Ciniğuz" der, çünkü çocuk yaşta oğullarımızı sahillerden kaçırıp köle olarak satarlardı! Bu yüzden halkımız sahillere yerleşmezler, dağlara ev yaparlardı. Cenevizli korsanlar (Roma'nın elitleri) o nedenle Türklere Pagan/Pan, yani dağlı, çoban derler.

MÖ.332'de, İskender'in iyi para eder diye esir alıp götürdüğü filozof Diogene/DağlıCan da buralıdır. Halikarnas Balıkçısı Atina'da onun bir fıçıda yaşadığını söyleyenlere şöyle cevap verir:

"Atina'ya gittiği zaman onun bir fıçının içinde yaşadığı söylenir. Sözümona, gösteriş ve tuhaflık olsun diye fıçıda yaşarmış. Ama Diojen zamanının Atina'sında, kentin 400 bin nüfusunun hiç olmazsa 150 bini evlerde değil, mağara ve fıçı kılıksı barakalarda otururdu. Onlar, filozof Platon (Eflâtun/Op-ula-tune) gibi oligark değillerdi, ki; sereserpe evlerde yangelsinler! Dünyada gösteriş düşmanı bir adam vardıysa, o da mutlaka Diyojen'di.

Dili keskindi Diyojen'in. Platon realiteden idealizme kaçmıştı: insan kum ve kağıt üzerine büyük küçük milyonlarca daire çizebilirdi ama; hepsi mutlaka yanlış olurdu. Doğru olan yalnız usda düşünülen daire, yani "idea" idi. Diyojen ona; "Daireyi, daireselliği anlarım; masayı anladığım gibi. Ama masaselliği, masanın ideasını anlamam" diyordu.

Diyojen'in, Atina'da güpegündüz fenerle adam aramasına güldüler; çünkü asıl neyin gülünç olduğunu anlamıyorlardı.

Büyük İskender, diyojen'in önünde durup, kendinden ne ihsan isteyeceğini sormuş. Servet-i Fûnun edebiyatına göre, Diyojen "Gölge etme, başka ihsan istemem" demiş. Hiç de öyle, Karagöz gibi, bir elini sallayarak, o denli bir ağız kullanmamıştı. Pek doğal olarak, "Çekil, gölge etme! Demiştir. Söylendiğine göre, İskender bu karşılık üzerine, "İskender olmasaydım, Diyojen olmak isterdim" demiş. Asıl gösterişin alâsı, İskender'in cevabında…"

Balıkçı Baba, Anadolu ile Hellenistan'ı böyle karşılaştırır ve Platon için, oligark olmak için karısını boşayıp zengin bir kadınla evlendiğini yazar. Platon, Sokrat ve Aristo da Oligark Atinalılar gibi, Atinalı olmayan insanın doğal köle yaratıldığını düşünürdü, diye anlatır. Atina ve Sparta uygarlığı tamamen köle üzerine kuruluydu. (age. s.48)

Fonetik analizde "sin" güneş olarak karşımıza çıktığında, Sin-Op çok daha kolay Güneş-opa, Güneş ülkesi anlamında karşımıza çıkıverdi. Zeynep ile sesdeştir.

Terme

Ter-me; Dor Uma. Uma inanışlı Dor halkının yeri. Tersi, Mador!

Antik adı Termedon; Dor-Maz-on. Dor soylu Amaz Oğulları.

Hem soyata adı hem inanış adı DOR-MAZ Oğulları, birlikte varsa çok sağlam bir sözcük karşımızda demektir. Eğer böyle çıkmıyorsa antik sözcükler, iki ayrı adıyla karşılaşabiliyoruz. Burada, Dor kavmi anlıyoruz ki Ay-Hilal inanışlıdır.

Bölgenin genel adı olan GOTYORA, İngiliz arşivlerinde GOD-Yora olarak geçer. GOD, Oğuz ile esedeştir.

Demir döğenlerin yeridir. Burada Amazon savaşçıları adına bir anıt yapılmıştır. Bu anıtta sadece ok atan kadınlar vardır, bu eksik resimdir. Bu kadınlar kime karşı vatanlarını savunuyorlardı, belli değildir. Ayrıca baştan aşağı savaş giysili idiler ve sadece öldürülünce üzerleri açıldığında kadın oldukları belli oluyordu. Çift taraflı demir baltaları vardı, okla savaş dönemi çoktan bitmişti; "demir döven" olmanın simgesi bu anıtta eksiktir.

İskender'in Samsun yöresinden kaçırıp evlendiği baş savaşçı Amazon'a Atinalılar Pantieze adını vermişlerdi. Atina Kraliçesi Pantieze'nin fonetik açılımı Büyük-ece'dir.

Yunanistan'a götürülen esir kadın savaşçılar köle olarak Atina'da oligarklara parayla satılırdı. En çok para eden esirler Amazon kadınlardı. Miletli Aspasiya için Perikles'in çok para ödediğini yazar Balıkçı Baba. Hey Koca Yurt kitabında, Atina'da deniz ticaretini elinde bulunduran oligarkların dışındaki herkes köle idi, bu yüzden Atinalı olmayan herkes aşağılık sayılırdı, Yunan medeniyeti bir köle medeniyetidir diye anlatması ondandır.

Atina'da Attika mahallesi Milet'ten götürülen Amazon esirlerin köle-eş (metres) olarak satıldığı zenginler mahallesidir. Onlar da "çocuklarımızdan ve kocalarımızdan bizi ayırdınız" diye satıldıkları Atinalı erkeklerle hiç konuşmadılar. Fakat, bu kadınlar doğurdukları çocuklarla ve diğerleriyle elbette kendi ana dilleriyle konuşuyorlardı!

Halikarnas Balıkçısı Terme'de esir alındıkları gemideki tüm erkekleri kılıçtan geçiren Amazon savaşçılarını da anlatır.

Havza

Op-sa; Opa-su. Hapsa, Hapsi (hamsi) ile sesdeş çıkıyor.

Eski Çayeli'de Hapsa adında bir balık pazarı vardı, bir semt adı olarak anılır. Balık pazarı idi, bu, şehrin en eski merkezi demektir

Havza ve Ladik şehirlerinin kurucuları, Kaşgari/Kaşgai/Kaşka kökenli, Kaşgarlılardı. Kaşgarlılar ise, Uygur Kaşgar Dağlarından beri gelen Türk soylu Oğuz inanışından insanlardı.

Yöre insanının antik tanımlarında Meriandin tanımı geçer. Meriandin, Kibele inanışına bağlı, Per/Mer-ana-dinli insanlar demektir.

MÖ.700 de yöreye yerleştiği bilinen İskit/ Sibir Türkleri de yine yerli halkın kök bağlarını vermektedir.

Çorum

Çor-um; Uma şehri, Şar-uma; Çor-um. Şehrin antik tarihi de bu fonetik analizimizi doğrulamaktadır.

"Çor" hecesinden fonetik arayışa devam edelim: cor, sor, tor, tur, sur… Bu analizden "dor" ile Çorum'a yaklaşırsak, Dor-Uma; Uma inanışlı Dor şehri, çıkar.

Antik dönemde Hititlerin Şarruma adlı bir de kralları vardı. Kral mı şehrin adıyla anıldı, yoksa krala adını veren Çorum mu oldu, belli değildir. Ancak, antik sözcükler hem şehir adı hem kral adı olabilmektedir.

Çorum'un köy adlarında, manilerinde ve öykülerinde antik dönemden kalma pek çok sözcüğe rastlanır. Örneğin, Esma adı Çorum'da Yosma olarak geçer; Os-ma/Ma-oz, Maz dönüşümlüdür. Keza, Çorum'da Şaman inanışıyla örtüşen Maza, Mazıbaşı, Boğaboun, Hıra, Kırklar, Abdalbodular gibi çok sayıda antik köy adları vardır.

Çorum, Hatti/Eti'lerin bilinen önemli merkezlerindendir. Hatti kralı Hattuşili'nin karısı Pudu-hepa'nın adındaki PUDU sözcüğü dikkat çekicidir.

Pudu-hepa: Opa-utu; Apası Hepa.

Puduhepa sözcüğü içerisinde de geçen pudu/putu sözcüğüne **Abdalbodu** köy adında rastlamak tesadüf değildir.

Pudu/Putu/Poto… Geçişli harflerle ararken PUT ve BUDA sözcüğü karşımıza çıktı. Buda/Bata sözcüğü Kazakça "dua" demektir. (Put'u Heva, dua ettiği Heva'dır demek gibi)

Kabe'de Kibele heykellerine put deniyordu; Putu/Put, Pudu Heva.

Pot kırmak, yanlış dua/söz ederek put kırmak ile benzeşir.

Çorum'da, hala yerine "eme", nine yerine "ebe" kullanılır; eme "uma" ile, ebe ise "apa" ile sesdeştir. Yani atanın kardeşleri eme/UMA, atanın anne-babaları ise aba/APA olmaktadır. Bugün dahi kullanılmakta olan emice (emmi, emmo, amıca, amca) sözcüğünde eme-ece'yi görürüz.

Çorum Alaca Höyük'te Kibele heykelleri bulundu. Alaca; Ulu/Ala-ece, Al ışık, güneşin sıfatıdır.

Erzurum'un bazı köylerinde kayınpeder için "atababa", büyük elti için ede/hede kullanılır. Erzurum ile Çorum'un fonetik benzerlik göstermesi ayrıca önemlidir, her ikisi de önemli Hitit şehirleridir. Çorum'da ve Erzurum'da, gelin evden çıkarken başına damdan elma atılır. Gelinin başındaki al örtünün altında yüksekçe bir sepet/başlık vardır, elma bu başlığa isabet ettirilmeye çalışılır.

ER olmak, var olmak, yiğit olmaktır. Yurt tutmuş olmaktır, Yeri belli olmaktır, Yeri-ZOR şehri, Dor Yeri'dir. MA inanışlı DOR (y)eri, Er-Zur-Uma!

Er**zurum** ile Çorum arasında fonetik benzerlik de vardır; Er-**sur-um**; Uma(y) inanışlı Dor'ların Ur/Er ettiği şehir, Erzurum; Er-Dor-Uma gibi Dor-Uma, Çor-uma ile sesdeştir.

Ek: Çorum'un Teslim Köy'de, Hacer Çam (80) nineden derlediğim bir hikâyede Dede Korkut dinlemiş gibi oldum (1.10.2008). Öykü şöyle:

Padişah bir gün nalbura haber göndermiş, yarına kadar 80 sarat (nohut eleği), 90 dorat, 100 kırat için nal-mıh hazırlasın, demiş. Nalbur yetiştiremeyeceğini düşünüp üzülmeye başlamış. Sabaha kadar "Eyvah, sabaha yetiştiremem, padişah beni öldürtür" diye gözüne uyku girmemiş. Karısı da ona demiş ki, "Sabah ola hayrola, hele dert etme." Sabah olduğunda kapı çalınmış, nalburun yüreği hoplamış, "Ben şimdi ne diyeceğim" derken kapıyı açmış, gelen elçidir, elçi "Padişahımız öldü, tabut için birkaç mıh almaya geldim" demiş.

Canik Dağları

Amasya'yı ve Samsun'u çevreleyen bu dağların, demiri döğüp çift ağızlı balta yapan Amazon savaşçılarının demir ocaklarıyla dolu olduğunu düşünmek yanlış olmayacaktır. Adının açılımında demire can veren Amazon Uygarlığının savaşçı ana kadınlarını görebiliriz.

Canik dağları, Kızılkaya'lar can dostlar ulu dedeler diyarıdır. Bu dağlarda Koyun Baba gibi ulu dede türbeleri vardır.

Piraziz Abdal: Giresun'un ilçesi. Eski adı Azze, Azize.

Büyük Bedri'nin donanmasının bir bölümü burada barınırdı. Evlerinden biri buradaydı, ilk eşi Rizeli Emine ve krala erkek evlat (Prens Boran Aga) veren ikinci eşi İzmirli Berenike (Peri Yenge) ile iki kızkardeşi, Berenike'nin annesi burada yaşardı. Pompey'in düşman askerleri yaklaşırken teslim olmamak için burada kendilerini öldürttüler. Ya zehir içerek ya da başını kılıçla kestirterek, intihar ederek öldüler, AZİZE oldular. Pir Azizeler onlardır.

Büyük Bedri'nin ölümünden sonra oğlu Boranes (Anası Pir), Sezar'ın oğlu Jül Sezar'ın ordularıyla savaşmaya devam etti. Oğul Sezar'a MÖ.43'de Zile'de yenildikten sonra Romalılar Kuzey Anadolu'da zafer ilan etti. Kapadokya'ya çekilen Boranes DORBEY, Karaman Derbe'de otağ kurdu. Antalya'da yaşayan Roma kültür temsilcisi Çiçeron ile dostluk kurdu, ,onunla Afyon Dinar'da buluştu, Roma'nın zalim korsan tefecilerinin asalak sınıf olduğu üzerine Çiçeron'un söylevi burada geçer.

Boranes'in işbirlikçi Galatya beyi tarafından öldürülmesinden sonra eşi Meliha (Belha) Avanos taraflarında asker toplamış görünüyor. Muhtemelen

Karaman civarında Cengi Bar kalesinde Galatya beyini kuşatıp öldürdü. Kadın Kalesi Cengi Bar, Peri Cengi demek olup, Cengi/ Zengi Bar kalelelerinde kadın atalarımızın savaştığına işaret eder. Ankara Çubuk'ta da Melike Sultan adında bir türbe bulunur, adı bize burada bir kadın anamızın savaştığına işaret ediyor, o da olabilir.

Dönelim Pir Azizler'e. Bölge insanı İskit Türkleridir. Romalılar Anadolu'yu yağmalarken yardıma koşan Sibir Türklerine "İyi İnsan" anlamında, Esiğ-GOT/GOD (tanrı) Işığı sıfatı verilmiş olmalıdır. İngilizce bir kaynakta, yörenin adı GOZ Yora olarak geçer; GOD-GOZ; "Oğuz" açılımlıdır.

Pir Azizlerde Romalılara teslim olmamak için kendini ödüren AZİZE ANALARIMIZ (MÖ.64) yaşanmış öykülerini Murat Arslan'nın, EUPATORE VI.MİTRİDATES, (2006, Odin Yayıncılık) adlı doktora kitabında ayrıntılı okumak mümkündür. "(bkz. Köşe Yazıları, "Azize Analarımız"M.M.)

Ankara'ya, Giresun'dan Atatürk tarafından getirtilen ahşap ustalarına, işi yapmaları için gösterilen yerin adı İskitler'dir. Bu ad Atatürk tarafından bilerek konulmuş bir addır.

Halen Bulancak'ta ikiz erkek bebek doğduğunda, "Hasan-Hüseyin doğdu" denilir. Bu durum, yörenin geçmişinde Şamanlık ve Alevilik olduğunun diğer işaretidir.

Ordu

Or-udu; Udu-ur: Dor şehri. Ar-du, Artı ile sesdeştir.

Pakistan'ın resmi dili olan Urdu dili ile de sesdeştir; Dor dili; Urdu dili.

Ordu'nun Mesudiye ilçesinde bulunan kaya resimlerinde Karadeniz'in antik bir adı daha ortaya çıkmıştır; **OK-OZ ULU KÖL** yazısı.

Bu okunuştan "Oğuz Ulu Oguli", Oğuzoğlular anlamı çıkar.

Etrüsklerin ve Anadolu Türklerinin antik adı OĞ Türkleridir; Oğ Türklerin önemli işareti OK-AÇ diye okunan artı işaretidir. Bu işaret Mesudiye ve Van Çilgir kaya yazıtlarında görülmüştür.

Ok-ac; Ogu-ice; Koç. Yöre halkının antik Kaşga/ Kac-ga adında KOÇ adı ile örtüşür. Ok-ice, simetrisinde isig-og, Işık'tır ki, sembolü artı, okunuşunda "Ordu" duyulur.

Mesudiye; Maz-udi; Maz atalı yer. Kurtuluş savaşında verdiği şehitlerle ve kahramanlarıyla da Mesudiye bir ATA şehridir.

Kelkit Vadisi: Sadak/Satala Uygarlığı

Sadak sözcüğünün "ok kılıfı" şeklinde bir karşılığı varsa da, fonetik analizimizde anlamı şöyle çıkmaktadır:

Sadak; Sa-Dag, Dağ Soylular. Gök Seti, yüksek kale şehir.

Şehre su taşıyan "Sadak" su kemerinin kalıntıları halen oradadır. Su kanalları yapmak ve tarımı başlatmak Anabacı kültürünün belirgin özelliğiydi.

Sat-ala; Ulu Set. Buradaki su kemerinde kullanılan beton malzeme hâlâ insanları şaşırtmaktadır. Altun-Set anlamında Sat-ala anlamı verilebilir; altını bol olan bu yerleşim yerinde bu altın heykelleri korumak altın kadar değerli olmalıydı.

Kelkit Vadisi, Sadak/Satala Uygarlığının mekânıdır.

Tarihi Kelkit vadisinin alt ucunda Tokat, üst ucunda ise Erzurum vardır. Bu tarihi yol üzerindedeki Hitit uygarlıkları anabacı kültürünün örneği savaşçı kadın heykelleri ile doludur.

Sadak/Satala heykeli olarak bilinen antik kadın başı Anaitis (Aziz Ana) heykeli, Erzincan/Erize'de bulunan Kibele/Hititanası anıtından başka bir şey değildir. (bkz.www.kelkitcayi.com)

Batılı tarihçilerin Grek dönemine ait olduğunu yazmaları büyük yalandır. Grekler bu heykeli ve diğer hazineleri almak için Kelkit'e kadar gitmişler, orada savaşmışlar, çoğu kez yenilmişlerdir. Grekler, bir uygarlık oluşturacak kadar bu topraklarda hiçbir zaman yaşamadılar, ancak yapılanları çalıp kendi müzelerine götürdüler, Atina oligarkların kasalarına koydular.

Londra Müzesinde bulunan aşağıdaki Sadak büstünün alt yazısında, MÖ.IV.yy'dan kalmadır şeklinde düşülen tarih, büstün çalındığı tarih gibi görünmektedir.

Bunlar, antik Yunan heykellerindeki gibi, Halikarnas Balıkçısının ifadesiyle, soğuk ve burnu havada heykeller değil, cesur, bakarken bile enerji yayan kahraman kadınlardır. Tanrı heykeli değil, yaşamış insanlardır.

Aşağıda Sadaklı kadın atalardan Kore (Karı, Kor/Ateş) Atina müzesindedir.

Bu da, Sadak köyündeki Roma-Yunan soygunlarından bize kalan kırık testi:

Halikarnas Balıkçısı'nın "Hitit Uygarlığının merkezi Kuzey Doğu Anadolu görünmektedir" şeklinde ifade ettiği yer, Kelkit Vadisi ve Sadak Uygarlığını da içine alıyor olmalıdır. Bundan, Doğu Karadeniz sahilleri ve iç kesimi, şehir olarak Gümüşane, Erzurum, Erzincan, Tokat, Trabzon, Kelkit Vadisini içine alan Kafkas İberiası anlaşılmalıdır.

Bölgenin antik adları:

Theodosiopolis: Erzurum'un Latince adıdır; Dağ-atasi-belisi; Ataları dağlı olanlar şehri. Kaşgari Oğuzluların ida/tao/dağ inanışlı oluşundan söz ediyor.

Sabiriler: Sibir /Simer/Sümer Türkleri. "Sabire" kadın adının kökeni.

Mermeroes: Peri-pero's; Kadınlı-erkekli Oğuzlu savaşçılar. Akmenidlerin Yunan ve Romalılarla savaştığı ordularında kadın taburları vardı.

…….

Dede Korkut'un ili, Kelkit-Bayburt yöresi:

Biraz da Kelkit yçresinde yaşamış büyük bir Oğuzlu ozandan, Dede Korkut'dan söz edelim. Sahaflarda rastlayıp satın aldığım 1953 tarihinde Varlık Yayınlarından basılmış, Suat Hizarcı'nın hazırladığı bir Dede Korkut kitabından bölümler alacağım. İç kapakta "Eldeki tek nüshası Dresden Kral kitaplığındadır" diye yazıyor. Bu kitap savaştan tesadüfen kurtulmuş sayılır. Çünkü, Dresden 1945'de yerle bir edildi, taş taş üsütnde kalmadı, İngiliz kralı bu şehri tarihe gömme cezası vermişti. Türklerle akrabalıklarını ispatlayan belgeler oradaydı, 270 yılında Sultan Zeynep Roma'da öldürüldüğü zaman Roma üstüne ordular salan Almanların Anadoluyla yakın bağlarını belgeleyen o yazılar da orada yok edilmiştir.

Araya eklemeliyim; Attila, Almanları Roma saldırılarından korumak için Roma üstüne yürümüştü, Alman halkı Atilla'ya övgü destanları yakmıştı. Bunların hepsi tarihe gömüldü 1945 Dresden bombardımanında ve 600 bin Alman öldü orda. Bu vahşet İngilizlerin Amerikan bombardıman uçaklarıyla yaptığı bir soykırımdı ve hiç kimse bunun hesabını sormadı, üstelik sadece Almanlar tarihe soykırımcı yazıldı.

19.yüzyıl başında bir nüshası çıkartılıp Berlin Kitaplığına konulmuş, ama iki nüsha arasında fark varmış. Ancak Berlin kitaplığından fotoğrafı çekilerek sayfaları getirilmiş, Arapça harflerle İstanbul'da Maarif Nezareti vasıtasıyla Kilisli Muallim Rifat (Bilge) tarafından 1916'da basılmış. 1938'de Dresdendeki baskısı Orhan Şaik Gökyay tarafından getirilecek Türkçe yeni harflerle basılmış.

İlk defa 1815 de, içindeki "tepegöz" hikayesi Almanca olarak basılmış, bu hikayelerin Homeros'un Odisse destanındaki Tepegöz öyküsüyle ile benzerliğine dikkat çekilmiştir. İçindeki 12 hikâyenin konusu benzer şekilde batı efsanelerinde vardır.

Kitabın tam adı şöyledir. "**Kitab-ı Dede Korkut alâ Lisân-ı Tâife-i Oğuzân**"

Kitabın adı bugün şöyle olabilir: "Ulu Bilge Ozan Korkut'un Sözüyle Oğuzlar"

6.sayfadan birkaç satır:

"Hikayelerin çoğunda, hususiyle Oğuz beylerinin Hıristiyan beylerle giriştikleri mücadeleleri anlatan hikayelerde, aşağı yukarı hey aynı konu tekrarlanmaktadır: Beylerden biri, baskına uğrama veya gücü yetmeme yüzünden düşmana esir düşer, yahut da esir düşme tehlikesiyle karşılaşır, bunlar bir zaman sonra, babaları, oğulları, kardeşleri ve sevgilileri tarafından kurtarılırlar…. Bunlar konuları bakımından destanî hikâyelerdir. Kahramanların olağanüstü kuvvete sahip olmaları, Salcan Hatunla Kanturalı tek başlarına altıyüz kâfire karşı koyarlar, kâfirler tarafından urganla sımsıkı bağlanan Salur Kazan bir gerinişte bütün bağları koparır…"

10.sayfadan birkaç satır:

"Bamsı Beyrek hikâyesinde, Bayburt hisarına esir düşüp de kendisinden onaltı yıl haber alınamaz olunca, nişanlısı Banı Çiçek'i Yalancı oğlu Yalıncık adında birine vermeye kalkarlar…"

"Deli Dumrul hikâyesinde, Azrail Deli Dumrul'a kendi canı yerine başka bir can bulması şartıyla hayatını bağışlayacağını söyler…"

15.sayfadan birkaç satır:

En eski Türk şairleri –Tonguzların "şaman", Altay Türklerinin "kam", Yahutların "oyun", Kırgızların "baskı", Oğuzların "ozan" dedikleri – "sâhir-şair"lerdir. "Sihirbazlık, rakkaslık, musikşinaslık, hekimlik, şairlik" gibi birçok vasfı kendilerinde cemeden bu adamların, halk üzerinde büyük ehemmiyetleri vardı.

… Eski ürk ordularında hükümdarların yanında mutlaka "ozan"lar bulunuyor, onların "kopuz"lariyla çaldıkları ve terennüm ettikleri şiirler bütün bir milletin zevkini okşuyordu…"

Dede Korkut gibi bir Ulu Ozan'ı bize bahşeden Kelkit (Gil kid; Oğuli Oğuz) ve Bayburt (Bey Ber ata) yurduna saygılarımızı sunarak araştırmamıza devam edelim.

3.BÖLÜM: BAZI ANTİK UYGARLIKLAR

Akmenid Karusi Oğuzlu Devleti
Çin'de Oğuzlu Töresi; Konfüçyüs ve Laozi Öğretisi
Kutsal Hilâl Topraklarının Oğuzlu Ataları
Bilim, Yılan ve Amazon Kızı Zemirna
Amazon Uygarlığının ve Sınırları
İki Amazon Uygarlığı; Filistin ve Alazya
Koma-Gene; Homa Sani, Güneş Canları Uygarlığı (MÖ.305-MS.69)
Şaman Oğuz Şehirlerinin Yerle Bir Edilişi; MİLAT
Samsatlı Antik Masalcı Hlikyanos:

Akmenid Karusi Oğuzlu Devleti

1.Karus'un kurduğu Oğuzlu devletidir. MÖ.550 de kurulmuş olan, MÖ.535'de köleliği ilk kaldıran, o nedenle adı EGEMEN olan ilk Oğuzlu devlettir. (**Akmen-id**: Egemen-ler)

1.Karus'un kızı Artemis ile oğlu Serhaz (Kserkses), "Antikarus" ordusunu topladı. Antikarus; Anası Asker; "askerler" demektir. Karusi sözcüğü ile Kuret/ Kor-ata /Kurt sözcükleri sesdeştir.

Karusi ordusunda, Rize'de bugün adı Askoroz olarak kalan yerdeki antik Bahriye/Bahariye körfezi çevresinden, yani Doğu Karadeniz'den, Rize-Potomya ve Tao (Artvin-Yusufeli) ve Kafkasya'dan Amazon anneler vardı. Artemis, kadın taburların başındaki baş kadın savaşçıydı. Atina'ya kadar gittiler, tefecilerin kaçırıp köle sattığı oğullarını ve bilim adamlarını kurtararak zaferle döndüler. (MÖ.535)

MÖ.334'de Akmenid Karusi devletinin sınırlarını ve İskender'in güzergâhını gösteren harita:

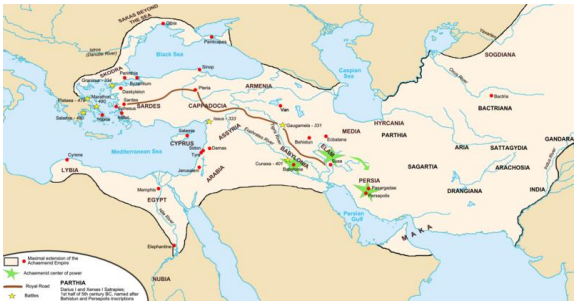

Yeri gelmişken, MÖ.500'de, Çin (Kina) hükümdarı Ulu Bilge Laozi, halkının cehaletine kızıp Karusi topraklarına gitmiş, bu gidişi öküz üzerinde resmedilmiştir. Konfüçyüs ile aynı dönemde karşımıza çıkan bu devletin töresi Oğuz Şaman kültürü olup Konfüçyüs'ün öğretisinde aynen karşımıza çıkar.

"Kürt" sözcüğünün kökenindeki Kor-ata /Karus kavramı, Akmenid kurucusu 1.Karus adında vardır. Bu bir etnik tanım değildir. "Asker" anlamında olup, Karesi, Karus, Kuroş, Korata gibi sesdeş açılımları bulunur.

Antik Efes Kuret'ler caddesindeki üç hilalli lahitler KARUSİ beylerinin mezarlarıdır. Üç hilal, gök yüzünde üç hafta görünüp bir hafta görünmeyen, Kibele kültünün bereketli hilalini temsil eder.

Akmenid Oğuzlu devletini yıkmak için MÖ.334'de İskender'i gönderen Atinalı oligarkların (tefeci bankerler, köle tacirleri) Bitlis-Sason şehir kralı gibi Baharat/Bagrad yoluna bekçilik eden işbirlikçileri vardı. İskender öldürüldüğünde (MÖ.322) oligarklar dediler ki, "Barbarlarla Yunanlıları birleştirme çabası başarısız oldu." Galiba bu kavram 2001'de "Medeniyetler buluşması" adıyla güncellendi, tefeci bankerler bu kez New York'tan Taksim'e taşınmak niyetindedir ve yine galiba Bagradi tayfasından yardımcıları vardır.

İskender öldürüldükten sonra Antikarus (Karusiler) ordusunun komutanları Selevkos ve Pantus gibi Oğuzlu devletlerini kurdular.

Kuzey ve Kafkasya bölgesini Karus'un oğlu Serhaz ve onun oğulları yönetmeye devam etti. 3.Darius'dan itibaren onun soyundan gelenlere Mitridat Hanedanı denildi, onun gibi yürekli vatansever olan Kafkas kökenlilere de ÇERKEZ denildi. Anlaşılacağı üzere Çerkez adı bir etnik ad değil, bir sıfattır, tıpkı Kürt olmak gibi, tıpkı Türk olmak gibi.

Çerkez: Baş Oğuzlu, sınır ötesinde serhat yapan...
Kürt: Kor-ata, Asker, Kor yürekli savaşçı...
Türk: Turc, Türeyen, Tur-esiği, Dor, Hilal inanışlı olan…
Artemis'in başındaki hilal sembolüyle ifade edilen inanış; Torc.
Artemis'in bir diğer adı; TurgAtasi.

Özgür Akmenid Karusi kültürüne tarihten örnek: İskender'e teslim olmayarak evlerini ateşe veren Kınık Santos halkı tarihe bu direnişleriyle geçti. MÖ.400'de Yunan yağmacılarına karşı kendini kayadan uçuruma atan Yusufeli halkı ve Trabzon dağlarında kalesinin içinde ölene kadar direnen, ateşe verdiklerinde bile dışarı çıkmayan Oğuz beyleri örnektir. (Bkz. Anabasis)

Son örnek Mustafa Kemal ve onun askerleridir!

İskender'in Atina'ya götürüp orada köle olarak sattığı Amazon kadınlar, verildikleri evin erkeğine "Sizin her işinizi yaparız ama sizinle asla konuşmayız" dediler ve ağızlarını yazmalarıyla kapattılar. Bu töre, Oğuzlu kadınlarda "bana hakaret ettin, sana küsüm, artık seninle konuşmam" demektir.

MÖ.500-332 arasında Mısır kralları Darius ve Arta-serhaz'ın adını taşır. Arta (asker, erat) Ser-Kos; Dor Oğuz Askerleri. Eski Mısır bayrağı da yedi yıldızlıdır; Kölemen Oğuzlu beylerinin Kafkas kökenlerine işaret edecektir.

İnternetten **Arta Serkos III, Oğuz (OKHUS) dönemi**:

Artaxerxes III of Persia (*ca.* **425 BC – 338 BC)** *Artaxšaçā*), was the Great King (Shah) of Persia and the eleventh Emperor of the Achaemenid Empire, as well as the first Pharaoh of the 31st dynasty of Egypt.

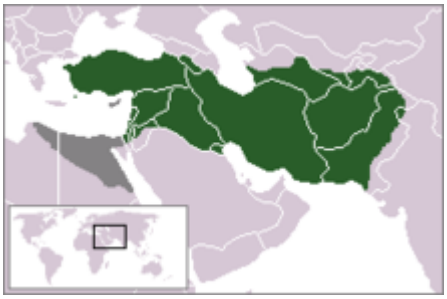

http://en.wikipedia.org/wiki/Artaxerxes_III_of_Persia

Ochus was the name of Artaxerxes before ascending the throne; and **Artaxerxes III** (Old Persian:□□□□□□□, Artaxšaçrā, *"he whose empire is well-fitted"* or *"perfected", or* ***Arta:"honoured"+Xerxes:"a king"*** *("the honoured king"), according to Herodotus "the great warrior"*[5][6]) was the throne name adopted by **Ochus** when he succeeded his father in 358 BC. He is generally referred to as **Ochus,** but in Iran he is known as **Ardeshir III** (اردشیر سوم Modern Persian form of Artaxerxes). In Babylonian inscriptions he is called *"**Umasu,** who is called Artakshatsu"*. The same form of the name (probably pronounced Uvasu) occurs in the Syrian version of the Canon of Kings

Fonetik Umasu, Artakshatsu: Arta+ Ksh + Atsu; Atası Oks Erat.

Umasu: Uma-su; Ma'nın oğlu(uşağsı), Maz inanışlı, Kafkas kökenli demektir.

Karusi başkenti Persepolis'te 3.Oğuz'un Anıt Müzesi:

İnternette 3.Oğuz'un ailesi:

Artaxerxes III was the son of Artaxerxes II and Statira. Artaxerxes II had more than 115 sons by many wives, most of them however were illegitimate. **Some of Ochus**' noticeable siblings were Rodogune, Apama, Sisygambis, Ocha, **Darius** and Ariaspes, most of them were murdered soon after his ascension.[21] Artaxerxes married his niece and the daughter of

Oxathres, brother of the future king Darius III.[32] His children were Arses, the future king of Persia, Bisthanes, and Parysatis.[1]

Oğuz(Oxus) Hazinelerinden bir Akmenid bileziği. İngiltere Albert Müzesindedir.

http://en.wikipedia.org/wiki/Oxus_Treasure

Akmenid Karusi Oğuz Beyleri: 538–332 (internetten)

Cyrus: 538–530 BC
Cambyses: 529–522 BC
Darius I: 521–486 BC
Xerxes I: 485–465 BC
Artaxerxes I: 464–424 BC
Darius II: 423–405 BC
Artaxerxes II: 404–359 BC
Artaxerxes III (*Ochus*): 358–338 BC
Arses (*Arogus*): 337–336 BC
Darius III: 335–332 BC

Akmenid devletinden sonra kurulan Selevkos Oğuzlu devleti, Artemis'in soyundan gelen ANASI OĞUZ (Antikos) hanedanı tarafından, Kırım-Kafkas çevresinde kurulan Pantus Oğuzlu devleti ise Darius'un soyundan gelen Mitri Date hanedanı tarafından yönetildi. Her iki devletin parasında da Bazileus (Başoğuzlu) yazısı okunurdu.

Selevkoslardan sonra, Ardeşir (Oğuz) tarafından kurulan **Sasani** devletinde, tefeciliğin ve köleliğin yasaklanması gibi, tamamen Karusi töreleri geçerliydi. İslamiyet, bu dönemde köleci Yahudi korsanlara karşı büyük savaşlar verilerek ortaya çıktı. Oğuzlar kendi törelerini orada gördükleri için İslam inanışına sahip çıktılar. Yine bir direniş devleti olan Palmira (3.yy) ve Şeddadi Devleti (7.yy) de Sasanilerin devamıdır.

İnternetten Sasaniler hakkında: "Sasaniler, **Akamenid Hanedanı geçmişlerinin görkemini yeniden canlandırırken** sadece taklit ediyor değillerdi. Bu dönemin sanatı, belli açılardan İslam sanatının anahtar özelliklerinin öncülüğünü de yapacak şekilde şaşırtıcı bir güçtedir."

(bkz. http://tr.wikipedia.org/wiki/Sasani_Hanedan%C4%B1)

Sasanilerden sonra geniş Karusi topraklarında Buhara merkezli Şamani devleti (934 - 1020) ve İsfahan merkezli Büyük Selçuklu devletleri kuruldu.

MÖ.5.yüzyılda Akmenlere paralel olarak Çin topraklarında kölelikle mücadele eden Şaman-Oğuz kültürüyle eş değerde öğretiler ortaya çıktı. Konfüçyüs ve Laozi öğretisi böylece araştırmamızın içine girdi.

Akdeniz'in doğusunda Kıbrıs adası olarak bildiğimiz antik Alazya'da kurulan son Oğuzlu devleti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'dir!

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın cenaze töreninde gördüğümüz semboller; cenaze aracının üzerinde sarı hilal(Turc), aracın yanlarında bereketli üç hilal ve tabutu taşınırken üzerine konulduğu sarı hilalli sanduka, kurucusu olduğu Kıbrıs Mukavemet Teşkilatının sembolleri, gibi semboller Oğuzlu sembolleridir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin devlet forsu olan Kırmızı atlas üzerinde, ortasında büyük Şems olan bayrak, yeni nesillere unutturulmak istenen ulu Şaman-Oğuz güneşidir. 2005 yılında Türk lirasından buğday sembolü olan bereket duası kaldırıldı ve ayrıca kağıt paradan Şems yok edilerek yerine yedi köşeli uyduruk bir şekil ile Protestanlık sembolü kuyruklu yıldız konuldu. 2012 yılında bir ek daha yapılarak TL sembolü Ermenistan para sembolüne benzetildi.

Akmenid parasında ise kurucu kralın adı KURUŞ, ortasında KARE şeklinde delik vardı. 1960'lı yıllara kadar Cumhuriyetimizin Kuruş parasının ortasında daire şeklinde delik ile arpa-buğday vardı. Kare, Kara dediğimiz TOPRAK KUTSALDIR kavramı olup, Ahlat Şehitliğindeki mezar taşlarında, koç boynuzlarının yanı sıra çokça görülür. Keza buradaki kaya evlerinde başı üzerinde üç noktalı Tavus Kuşu, Şamanoğulları devletinin de sembolüdür. Üç nokta işareti, Akmenid Karusi devletinin çok önemli sembolüdür.

Üç nokta, Oğuzlarda üç kuralı hatırlatır. Üç öğüttür. İyilikle düşün, iyilikle konuş, iyilikle davran. Bu üç kural Alevi kültüründe ise üç nokta eline-beline-diline sahip ol şeklinde devam etmiştir. Karadeniz çevresinde yaşayan Pantus Oğuzlularda, Kafkas Kolğis (Oğuzoğlu)halkında şöyledir: Asla borç para almayacaksın, iyi at bineceksin, iyi kılıç kullanacaksın!

Şam'da MÖ.1.yy'da Selevkos döneminde yapılmış olan Jupiter bilimevinin (Şimdiki adı Umayyed Camii) iç mekan sembollerinde üç nokta belirgindir.

Resimde bu bilimevini kuran SelevKos (Oğuz Ulusu) atalarına şükran duası yapan bu satırların yazarı M.Morgül(1.11.2011-Şam), ÜÇ NOKTALI sütunun önünde görülmektedir. (Fotoğraf: Nermin Yıldız)

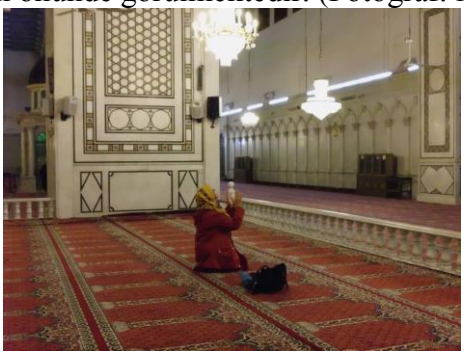

Karusi Akmenid devleti tarihte köleliği resmen yasaklayan ilk özgür/egemen devlettir. Bu topraklarda sömürgeci batı devletlerinin işgalleri daima bu büyük ŞAMANİ/Kumani kardeşlik kültürünün engeline takılmıştır. Sömürgeciler bu topraklarda geçici iktidarlar kurmuş olsalar da bu tarihi kan uyuşmazlığı nedeniyle hiçbir zaman kalıcı olamamışlardır. Her seferinde direnen Oğuzlular yeni devletler kurarak devam edegelmişlerdir.

Akmenid başkenti Persepolis (Şiraz) şehri civarında bugün yaşayan Kaşgari Oğuzlular Alevi olup, Artvin halkıyla aynı çalgılara ve aynı Türkçeye sahiptirler. Burada üretilen Türkmen halılar dünyada İran halısı olarak bilinmektedir. Şiraz civarından 2,5 milyon insan 8 yıl süren İran-Irak savaşında ölmüş, 1988'de gaz bombalarıyla saldırılan Halepçe'de sanıldığı gibi Kürtler değil, İran molla rejimine muhalif Şirazlı kadın ve erkek taburlar zehirli gaz bombalarıyla katledilmiştir. Her iki tarafa da silahları verenin bir ABD silah patronu olduğu daha sonra açıklandı.

Ancak Irak toprakları 36.paralelden bölünmüştü, Irak devleti bu bölgeye giremiyor, ABD İncirlik üssünden buraya silah ve yiyecek yardımları yaparak yeni bir terör üssü yaratıyordu. İstenen, planın bundan sonraki aşamasında, Karusilerle aynı taşıyan yeni bir kukla İsrail devleti kurmaktı. Sanki Yahudi tefecileri Babil'den kovan Karusilerden rövanş alınacaktı. 1988'den sonra bu topraklarda çok Müslüman Kürt, Türk ve Arap kanı akıtıldı.

Yine de 3.bin yılın haçlı seferine çıkan küresel çetelerin petrol yataklarını tümüyle ele geçirme hayalleri planladıkları gibi gitmedi, gitmiyor, gitmeyecek, çünkü bu toprağın tarihine "Burası Egemen Topraktır" diye yazan Karusilerin torunları burada yaşıyor!

Çin'de Oğuzlu Töresi; Konfüçyüs ve Laozi Öğretisi

Köleliği ilk yasaklayan Büyük Oğuzlu Akmenid Karusi devletini araştırırken, aynı yüzyılda doğuda yaşayanan Konfüçyüs (MÖ.551- 479) ne diyor diye bir karşılaştırma yapmak istedim. Gördüm ki bilime ve insana saygıyı öne çıkartan Oğuz töresi orda da var.

Tao inanışının kurucusu kabul edilen Çin Bilgesi Laozi (Lao Zu; Ulu Işık, Ulu Akıl) ile Konfüçyüs'ün fikirleri aynıdır. İkisi de din adamı değildi. Şaman kültürünü özümlemiş, yaşamı iyileştirmenin ustasıdırlar. Çin'de süren derebeylik savaşlarına karşı insanları bilinçlendirmeye yönelmişlerdi.

Konfüçyüs'ün fikirleri 5.yüzyılda KUN (QİN) Hanedanlığı tarafından resmi öğreti kabul edildi. Ancak zamanla (MÖ.216-213), yöneticiler bu düşünceye ters düşmeye başladı; Konfüçyüs'ün fikirlerini yazan kitaplar yakıldı, bilginlere gömülme cezası verildi. 2.yüzyıldaki bir kayda göre yüzlerce düşünce okulu kapatıldı, 700 bilgin başkentte canlı olarak gömüldü. Buna karşı çıkanlar ceza olarak Çin seddinin yapımında köle çalıştırıldı. Bu cezalarla Kin hanedanı düşüşe geçti, arkasından gelen Han Hanedanlığı zamanında bilim ve Konfüçyüs öğretisi yeniden itibar gördü, Konfüçyüs'ün fikirleri Çin'in resmi görüşü haline geldi.

Bugün, bizim bilgelerimizin Silivri zindanlarına götürüldüğü günümüzle bir karşılaştırma yaptığımda, görüyorum ki Kin Hanedanlığı gibi bilimden nefret edilen, dindar(!) nesil yetiştirmekten söz edilen, "En hakiki yol gösterici bilimdir" felsefesini öne çıkartan Cumhuriyetimizin kurucu kadrolarından öç alırcasına nefret edilen, adeta Kin ile yönetildiğimiz bir döneme girdik. Ders kitaplarının içi boş, kitaplar basılmadan toplatılıyor, bilgeler hapisanelere sürülmüş, dışarıda kalanlar korkudan dilsiz olmuş, eğitim programları yok edilmiş, öğretmenlik itibarsızlaşmış…

İşte MÖ.2.yüzyılda Çin'de yaşanan o manzarayla bugün MS.2.bin yılda yaşadığımız bu manzaranın ne farkı var?

…..

Bilge Konfüçyüs'ün internetten topladığım 63 deyişi:

Deyiş 1. İnsan, söyledikleri ile yaptıkları arasında ne derece tutarlı olduğunu, kendi kapasitesine olan güvenini sorgulamalı ve daima kendini geliştirmek için gayret sarfetmelidir.

Deyiş 2. İnsanın diğer insanlara, kendinden büyüklere yardım etmesi, destek sağlaması eğer bu faaliyetinde saygı faktörü varsa bir erdem sayılır.

Deyiş 3. Herkesin kendi görevini layıkıyla yapması başkalarının sırtından geçinmemesi ruhi yönden olgunluk ister.

Deyiş 4. Faydalı insan odur ki boş durmayı sevmez, kişiliğini faydalı işlerle geliştirir.

Deyiş 5. Yaşam şartları ne kadar acımasız olursa olsun daima güleryüzlü ve çoşkulu olun, hayatın tadını çıkarın.

Deyiş 6. Planlama yapmak, ileriyi düşünmek muhtemel sorunlardan kurtulmanın en güzel yoludur.

Deyiş 7. İnsanlara yardım edebilmek, cömert olmak, insancıllıktan öte bir bilgeliktir. Hümanizm insanları sevmek ve insanları bilmek demektir.

Deyiş 8. İnsanın yaptığı işe inanması en önemli itici güçtür.

Deyiş 9. Kültürlü olmak, görgülü olmak, bütün insani faaliyetlerimize değer ve estetik katan en önemli özelliklerdir.

Deyiş 10. Zayıf insanlar şahsi çıkarlarına yenik düşer, örnek insanlarsa önce kendilerini düşünmez ve adaletli olurlar.

Deyiş 11. İyi yönetici olmanın sırrı dört yanlıştan kaçınmak, beş doğruyu uygulamaktan geçer. Dört yanlış şunlardır: nasihat etmeden infaz etmek (gaddarlık); öğretmeden başarıyı ölçmek (kabalık), yönetimde gevşek olup sınırlar koymak (art niyet), özlük haklarının dağıtımında cimri davranmak (bürokrat olmak). Beş doğru ise şunlardır: müsrif olmadan eliaçık olmak; gocunmadan çalışmak; haris olmadan istek duymak; mağrur olmadan rahat davranmak; ürkütücü olmadan saygın olmak.

Deyiş 12. İyi insanlar karşılık beklemeden ve maddi teşviklere kapılmadan mevki ve güçlerini kullanırlar.

Deyiş 13. Dürüst, içten ve bilgili dostlar yarar, sahtekar, fırsatçı ve yaltaklanmacı dostlar ise zarar getirir.

Deyiş 14. Başarı doğru erdemlerle elde edilmemişse kalıcı olmaz. Kimse düşkünlüğü istemez ancak, doğru davranmazsa da bundan kurtulamaz.

Deyiş 15. Bilgi olmadan ne insanlık, ne dürüstlük, ne cesaret, ne de kuvvet gerçek anlamda faydalı olabilir. Aksine sadece çevremize zarar verir.

Deyiş 16. İyi bir yapıt kişide uyandırdığı iyi insani vasıflar ile tanımlanır.

Deyiş 17. Bazı öğretiler anlatılarak değil yaşanarak da kazanılabilir.

Deyiş 18. Eğitimli insan ile eğitimsizin farkı şudur: birisi diğer insanlardaki iyi davranışları teşvik eder, diğeri ise tam tersini.

Deyiş 19. İyi liderler araştırmalarında bilimi ve düşünceyi ön plana çıkarır.

Deyiş 20. Konuştuklarından çevrene faydalı bilgiler aktarabilmek için, eğittiğin insanların kapasitesini gözardı etme.

Deyiş 21. Dürüst yöneticinin işleri emir vermese de yürür ancak, dürüst olmayan emir verse de kimse dinlemez.

Deyiş 22. Mahiyete çalışma şevki vermenin sırrı şudur: şefkatli olmak, sadakatli, saygın davranmak, ciddiyeti, iyiyi teşvik edip bilmeyeni eğitmek hevesi doğurur.

Deyiş 23. Örnek davranışlar sadakati doğurur.

Deyiş 24. İnsanların tercihleri onları utanca ya da kıvanca götürür.

Deyiş 25. Güçlü olan sayıca kalabalık kitleler değil, eğitimli kitlelerdir.

Deyiş 26. Akıllı insanlar deneme yanılma değil yaşanmış tecrübelerden ders alma metodunu izlerler.

Deyiş 27. İnsan davranışlarında her konuda ölçülü olmak müsrif ve kibirli olmaktan yeğdir.

Deyiş 28. Bilgi özgüveni, özgüven ise gücü yaratır.

Deyiş 29. İyi erdemli insan öğrenmek için sürekli çaba içinde olur.

Deyiş 30. Kültürlü insan kendinden başkalarına değer veren ve yardımcı olan insandır.

Deyiş 31. Düşmanlığı uzaklaştırmak için bağışlayıcı olmak ve diğer insanları olduğu gibi kabul etmek gerekir.

Deyiş 32. İrade öyle değerli bir özelliktir ki bir ordu komutansız kalsa da kişi iradesinden yoksun kalamaz. İradeli insan davranışları tutarlı insandır.

Deyiş 33. İyi bir insan için herkesin onu sevmesi bir şey ifade etmez. Önemli olan iyi insanların sevgisi ve katılımıdır. Bu sebeple davranışlarımız politik değil istikrarlı olmalıdır.

Deyiş 34. İyi insanlar olduğu gibi görünür, göründüğü gibi olur.

Deyiş 35. Kibir ve paylaşmayı bilmemek bütün güzel özellikleri örter. Eğitim bu hataları yok eder.

Deyiş 36. Fedakarlıklar senden başkası bilmiyorsa değer taşır.

Deyiş 37. İyi insan kendisi bundan zarar görse bile doğruluktan vazgeçmez.

Deyiş 38. Eğitimli insanlar taklit etmez ancak, kendine özgü bir uyum içindedir.

Deyiş 39. Eğitimli insan kendi iç dünyasında doğru ve berrak olandır. Bu tür insanlar bilginin gücü ile kaygı ve korku bilmezler.

Deyiş 40. Kitleler cezalarla düzene sokulursa dejenere olur, karizma ve nezaketle yönetilirse bilinçli ve dürüst olur.

Deyiş 41. Örnek insanlar yumuşak huyludur ve öfkeden kaçınır.

Deyiş 42. İyi insanlar hatalarını düzeltmek için daima çaba içinde bulunurlar. Şu bir gerçektir ki insancıl olanlar tasa duymaz, bilgili insanların aklı karışmaz ve cesur insanlar korkmaz.

Deyiş 43. Yönetenler astları ile olan ilişkilerinde samimi ve içten olmalıdırlar.

Deyiş 44. Siyasi idare sadakat ve ciddiyet gerektirir. İyi idarecilerin mahiyeti de kendine bağlı ve sadık olur.

Deyiş 45. Tedbirli olmak (muharebe sahasında) az zayiat demektir.

Deyiş 46. Hümanizm ; kişinin kendine egemen olması ve nezaketli olmasıdır. Küçük menfaatler peşinde olanlar büyük işler gerçekleştiremez.

Deyiş 47. Eğitimli insanın hedefi daima yüksek olur. Küçük işlerle küçük insanlar uğraşır.

Deyiş 48. Bir ülkeyi idare etmek için şu üç kaynak gerekir: yeterli besin, yeterli silah, yani güçlü bir ordu ve halkın hükümete güvenmesi, yani idarelerin bu güveni tesis edici hak ve adalet çerçevesindeki icraatları.

Deyiş 49. Eğitimli insanın hayatının çeşitli evrelerinde ulaştığı üç disiplin seviyesi vardır. Gençken cinsellik konusunda, orta yaşlarda rekabet konusunda ve yaşlandığında kazanç konusunda disiplin; bu da uzun vadeli planlama yapmak ve hayatın her safhasını düzenli yaşamak demektir.

Deyiş 50. Bazı bilgilere tecrübelerle ulaşılır. Hem dinlemeyi bilmek hem de çok şey görüp öğrenmek bu yüzden önemlidir.

Deyiş 51. Kendisini eleştirebilen insanlar doğruyu ve güzeli bulma konusunda daha şanslıdırlar.

Deyiş 52. Davranışları tutarlı olmayanlar ve zorluklarla karşılaştıklarında özdenetimlerini yitirenler ancak küçük inanlardır. Yaptığı doğru davranışlarda istikrar gösteremeyen kimseler muhakkak gözden düşerler.

Deyiş 53. İyi insanlar kendilerini kardeşliğe, insanlığa ve görevlerini ifaya adamışlardır.

Deyiş 54. İyi insan odur ki, kendi hatalarını kabul edip düzeltir, yanlış yapılan şeylere karşı da inatla mücadele eder.

Deyiş 55. İyi yönetici, doğru ile yanlışı ayırt edip hakkaniyetli davranır.

Deyiş 56. Eğitimli insanlar adaleti ilke edinir ve ona sadık kalırlar.

Deyiş 57. İdare etmek dürüstlük demektir. Sen doğru yönetirsen yanlış olmaya kimse cesaret edemez.

Deyiş 58. Kültürlü insan astlarına soru sormaktan çekinmeyen insandır.

Deyiş 59. İyi yönetici mahiyetinin moral faktörlerinin de yüksek olmasına dikkat eder.

Deyiş 60. Erdemli olmak kazancı değil hizmeti gözetmekle olur. İyi insanlar doğru konuşur ve çevresini iyiliğe yöneltirler.

Deyiş 61. İyi insanlar merhametli olur. İyilik daima iyilikle karşılık bulur.

Deyiş 62. İnsanların üzüntü ve acılarına saygı göstermek gerekir.

Deyiş 63. Bir ülkede adaletin varlığı kişinin kendini özgürce ifade etmesinden anlaşılır. Bir ülkede adaletsizliğin varlığı ise kişilerin başına buyruk davranışından anlaşılır. İyi insanlar sorunları önlenmek için çaba sarf ederler.

……

Fonetik açılımla Kon-füç-yus; Kun Opasi Us, Işığı öğreten usta.

Kutsal Hilâl Topraklarının Oğuzlu Ataları

"Hilâl", ayın kutsal olan halinin adıdır.

Bir güneş ülkesi olan Çin'de hilale Sali denir. Tao(Doğu) inanışının tanrısı ise Leus/La-os'tur. Leus ile Laz sesdeştir. LAZ sözcüğü sağdan SALİ okunuşludur.

Antik Asya toplumlarında Sali, Ay'ın hilal hali olmalıdır. Sali'den dönüşerek, Soli, Seli, Şali, Salli, Zeli, Sili, Zili, Sile, Şile, Sali-li, gibi sözcüklere ulaşırız.

LAZ sözcüğüne temel olan L ve S seslerini açtığımızda Ulu-ışığ, Ulu-esi, Ulu-Od, Ulu-Oz görürüz. Ulu-ışığ, Işık Tanrıyı, yani Göktanrıyı ifade eder.

Ulu kişileri "Işığını güneşten alan ay" ile özdeşleştirmek, Oğuzlu atalarımızın önemli inanış betimlemesidir. Anadolu'da yaygın olan Sali, İslam, gibi erkek adlarında, Kutsal Hilal'e benzetmeleri görürüz.. Ay parçası olmak çok değerli sıfattır.

Kutsal Hilal, Osmanlıların, Selçukluların ve milattan öncesinde Oğuzluların temel sembolüdür. Açarsak, Selçuklu adında "Seli-Uşaki Eli" vardır, Seli-Çağa-ili olarak dönüşür.

Hilal ile güneş aynı kareye yerleştiğinde bu çok değerli işarettir. 1.Artemis'in Efes'teki heykelinde göğsünde (iman tahtasıdır) hilal vardır. Antik Efes mezarlarında yine yukarıya bakan üç tane çelenk şeklinde hilal vardır.

Hilal sembolleri arkeologlar tarafından tam değerlendirilemediği için böyle lahitlerin çoğu halen daha orda burda otların arasında veya cami bahçesinde su deposu olarak kullanılmıştır. Kuşadası Kaleiçi'nde caminin bahçesinde üzerine madeni kapak örtülmüş halde, bir kenara atılmış olan böyle bir lahitin çeşme olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Camiye yeni musluklar yapılınca artık kullanılmadığı anlaşılmaktadır (Temmuz 2010). İzmir ve havalisi Bereketli 3 Hilal resmedilmiş mermer mezarlarla doludur. Fatih Camisinin bahçesindeki Osmanlı mezar başlarında üç hilale rastlıyoruz.

Artvin halk oyunları kız kıyafetinde, üstlük yelekte ay sarısı renkte el örgüsü yelek giyilir; görünümü boynuna takılmış hilaldir.

Kutsal Hilâl, Mısır'dan Horasan'a, ordan İstanbul'a kadar üzerinde yaşadığımız bereketli toprakların da antik adıdır. Batının zengin devletleri hep bu

toprakları yağmalayarak var olabilmişlerdir. Hilâl şekline benzetildiği için bu adın verildiği akla gelebilir, ancak bu adlandırma antik toplumlarda geçerli değildir. Bölgemiz, kutsal buğday için kadınlı erkekli savaşan, parasında ve göğsünde Hilal olan Sümer (Mar-soylu) halkının toprağıdır.

Atalarımız, yağmacı batıya karşı direnirken bu semboller ellerinde savaşıyorlardı. İslamiyetin sembolü de onun için kutsal Hilâl'dir.

Hilalin ortasında şems veya nokta, cim karnında bir nokta, Ay ve Güneş'i birlikte tasvir eder.

Hilal ile birlikte resmedilen ulu kişilerden bazıları: Hz.Ali, 1.Artemis, Azize Zeynep, Nemrut'ta Arslan rölyefi (VI.Bedri adına yapıldı) ve Parasında hilal bulunan Oğuz beyleri.

Selçuk müzesinde, Efes Artemisi, boynunda Kutsal Hilal ve köleleri kurtardığının sembolü olarak kurban kestiği koç yumurtalarıyla resmedilmiştir.

Osmanlı döneminde de Türkler Anadolu'da Üç Hilal sembolleri kullanılmıştır:

1793-1844 Osmanlı Halifelik Bayrağı, yeşil (buğday) üzerinde sarı hilal ve güneştir. Kayı beyliği ile Karesi beyliğinin birleşmesiyle kurulan Osmanlı devletinde her ikisinin de ata değerleri bayraklara nakşedilmiştir.

Osmanlı askeri birliklerinde bu Şamani(Osmani) semboller uzun süre kullanılmıştır. 1517-1844 arasında kırmızı yeşil ortasında üç sarı hilal, 1453-1844 arasında kırmızı üzerinde tek hilal, gibi.

Keza mezartaşlarında ve türbe kapı üstlerinde Gök kubbe çizgisi ve daire içinde 12 helezon şeklinde Samanyolu (Galaksi) çarkıfelek ya da Şaman sembolü görülebilmektedir. Hatta gökbilimi yapmanın rengi laciverttir, bunu Afyon İmaret (Medresedir, burada Mimar yetişirdi) Caminin minaresinde görürürüz.

Şadırvanın üzerinde ise Hilal ve hilalin ortasında sekizli Şems (Türk Yıldızı) vardır.

Mardin Ulu Caminin kubbesinde ise tam samanyolu görülür:

Kutsal Hilal inanışlı iki Sümer-Oğuz devleti olan, Selevkos ve Bazileus sembollerinde yine hilal görüyoruz. Örneğin, Nemrut tepesindeki Arslan heykelinde ve MÖ.109'da Birleşik Oğuzlu ordularının başına getirilen VI.Büyük Bedri'nin parasında olduğu gibi.

MÖ.305'de Amasya'da Mazeus 1.Mitri Date tarafından kurulurken de bu semboller vardı.

Adıyaman Kâhta'da Selevkos (Oğuz Ulusu) ve Rize Potomya'da Bazileus (Başoğuzlu) Uygarlıklarının ulu ataları aynı sembolleri neden kullanıyordu artık bunu anlayabiliriz. Kutsal Hilal ve Güneş ile samanyolu inanışı gelmeli aklımıza.

1.Artemis'in kardeşi Sümerdis'in oğullarından gelen yöneticilere MitriDate hanedanı denilirdi, dedesi Bedri demekti. Pantus (PanAtası) diye de bilinen Bazileus İmparatorluğu onların devletiydi. Yani, Potomya'da büyümüş olan VI.Mitridate, SÜMERATASI demek olan SMERDİS'in soyundandı.

Lazopo Susalı 1.Artemis'in kendi oğullarından gelen Sele-v-Kos (OğuzHilali) yöneticilerine AntiKos (AnasıOğuz) Hanedanı denirdi. Selevkoslar yenildikten sonra kurulan devletin adı Sasani (SusaAni) Uygarlığı oldu. İslamiyet, Kutsal Hilal toprakları üzerinde Sasaniler (220-670) zamanında doğdu. O nedenle, Anadolu kültürünün kendi inanışıdır İslam.

İslam sözcüğü içerisinde SELİ-MA, Esiği Ulu Ma, Ma-Las, yani "Benim Ulu Işığım" vardır.

1.Artemis'in hanedanından, Palmira kraliçesi Laila Zenobia (Sultan Zeynep) için basılan madalyonda(MS.270) hilal ve bereket sembolü başak vardı. Bugün Suriye parasında 500 Pound üzerinde kraliçe Zenobia ve bereket sembolü sebze, tahıl

ve meyveler vardır. Akmenid, Selevkos, Sasani uygarlıkları gibi, bu topraklarda kurulmuş olan bütün Oğuzlu devletlerinde benzer semboller hep vardı.

Amazon Uygarlığı ve Sınırları

Halikarnaslı, Bütün Eserleri 8.kitabının 65.sayfasında der ki:

"Birçok meçhulü aydınlatacağı belli olan Amazon efsanesi olduğu gibi duruyor. Amazonların yurtlarının Sinop dolaylarında ve Termedon Nehri kıyısında olduğu, ayrı ayrı tarihçiler tarafından yazılmış bulunuyor. Oraları Hitit ve daha önceki Pro-Hitit güçlerinin tam göbeği idi… Ta, İsa'dan sonra ikinci yüzyıla dek Amazonlarla Helenlerin savaşı heykel yontucuların konusu olmuştur. Tarihe bunca direnişle ayak basan bir varlık püf denince üflenegidecek bir efsane olamaz."

Balıkçı Baba'dan aldığım cesaretle Amazon Uygarlığını ve Hitit Tanrıçalarını araştırmaya devam ederken, araştırmamı kitaplaştırmak konusunda cesaret veren bir sözüne daha rastladım:

"***Hellenistan için pek çok ve İyonya, yani Anadolu için daha az kitap yazılmıştır. Kitabın yanlışı yanılmışı olur ama kötüsü olmaz... Kitap insanoğullarına bir omuz veriştir ki; başkaları, o omuza çıkarak dimdik dinelsinler ve ufukların ötesini görebilsinler. Görmek de kendi kafa ışığıyla olur."*** (age.s.69)

"***Türkiye tarihini Selçuklu ya da Osmanlı İmparatorluğundan, şu sultan, bu sultandan başlatmak, onu göbek bağından değil, belinden sepetlemesine***

kesmektir. Türkiye tarihini kendi doğal ayakları üzerine dikmek gerekir" (H.B. Anadolu'nun Sesi. S.17)

Aslında, Halikarnas Balıkçısı Amazon Uygarlığının en önemli en büyük bölümünü yazmıştır. Benim fonetik çalışmam ona katkı olabilirse ne mutlu.

Burada sözünü ettiğimiz her şey Anadolu'daki Ön-Türk tarihidir. Çünkü Amazon Uygarlığı anabacılar uygarlığıdır, onlar da Oğuz soylu Hitit Analarıdır. Araştırmalarım derinleştikçe gördüm ki, Amazon Uygarlığı bir ANABACILAR UYGARLIĞIDIR.

Amazonları bir etnik halk olarak düşünmek yanlıştır. Onlara bu ad, bir benzetme olarak verilmiş olup bir çeşit lâkaptır. Geniş olarak Kaşgari Oğuzluların Doğu Karadeniz'e (Siber Denizi) geldiklerinde, demir işlemeyi bir bilim ve beceri haline getirdiklerinde, kadınlı erkekli birlikte savaşma özelliklerine göre onlara kullanılan sıfat olduğu düşünülmelidir.

Kafkas Halk dansları içerisinde bir dans vardır ki Amazon kadının solo dansıdır. Resimde Nalmes Kafkas topluluğunun dans gösterisinde solo Amazon dansçıyı görmektesiniz. (Arşiv: Özdemir Özbay, Dursun Yıldız)

Şapkanın ortasındaki simgelerde bulunan tüy benzetmesi, Sibir Türklerinde, Uygur, Osmanlı ve İran başlıklarında bulunur. Dansçının bir elinde kılıç diğer elinde kalkan vardır. Dans figürleri içerisinde at üzerinde duruşlar taklit edilir.

Giresun Pirazizler'in Kolbastı halk oyunu da at üzerinde savaşçının figürleridir. Buranın tarihi de İskit Dor atlıları işaret etmektedir.

Akça pakça bu kızlar, Halikarnas Balıkçısına göre, heykellerindeki gibi çıplak değillerdi, evde tarlada günlük örtüleri vardı. Savaşırken kadın mı erkek mi oldukları belli olmazdı. At binerken siyah şalvar giydikleri, saçlarının örüklerini arkadan beline soktukları kimi antik resimlerde görülmüştür.

Başında tüylü savaş başlığıyla resmedilmiş Pers Amirali Güzel Asker/Mis Arate/ Artemisia:

Amazon; Amaz-oğlugiller/Amazoğun/Amazoğulları. Amaz-an; Maz Anası.

Amazonlar Tanrıça Kıbele'nin güçlü, Müz/Maz/Moiz, Moisi, müzikle iş yapan güzel kızlarıdır. MAZ, Kafkaslarda Ay Tanrısının adıdır. A-maz-on. Sonundaki "on" eki, yer bildirir. Katalunya'da (Kafkas kökenlidirler) güzel kıza "moisi" denir. Sıkışmış hali "Mis" olacaktır.

Amastris: Amaz-tireis. Amaz-tor-us. Maz reis; amiral, kadın denizcilerin komutanı. Maz-ture-us olarak açılırsa, Maz- Dor oğlu olur.

Rize'de ve Trabzon'da kız adı, Masture/Mesture.

Amasra kraliçesi Amastris, Artemisia gibi amiraldi, Amazon denizciydi. Bir söylenceye göre, İskender onu Atina'ya kaçırmış ama dayısı 1.Büyük Bedri onu kurtarıp geri getirmişti.

Diğer söylenceye göre, İskender'in komutanlarından biriyle evlenmek üzere gitmiş, ama istediği evlilik gerçekleşmemiş, geri dönmüş, döndüğünde kendi oğulları onu öldürmüş. Onun kaypak tutumuna benzetme gibi bir deyim, Rize'de şımarık kızlara söylenir; "O **masti!"**

Halikarnas Balıkçısına göre Amazon kadınlar telli çalgıların atası olan lir çalardı. Kibele'ye tapınma törenleri müzikliydi. Bereket Tanrısı için yapılan harman şenlikleri, bahar ayinleri aynı zamanda dinsel törenlerdi. Ulu önderlerinin cesedini yakarak Tanrı'ya uçururlarken beyaz elbiseler giyinir, müzik eşliğinde "kam" dansı yaparlardı.

Bugün devam eden beyaz gelinlik giyinme geleneği onlardan kalmadır. Müz perileriyle özdeşleştirilmeleri müzik yapıyor, muzika çalıyor olmalarındandır. Erzurum civarında, Oltu ve Yusufeli köylerinde beyaz kuzu yününden örülmüş olan (en makbul olan budur) ehram adı verilen bir kadın giysisi bugün de kullanılır, cenazeye bu beyaz giysiyle gidilir.

Hollanda'da 17.yüzyıldan kalan bir amblemde şu yazıyı görmekteyiz.

"**AMOR DOCET MUSİCAM**", Aşk Müziğe Götürür. (Müzik Yazıları, kapak resmi, Ahmet Say, Müzik Ansiklopedisi yay, Temmuz 2007). Sözkonusu amblemde bir elinde UD çalgısı tutan kanatlı bir erkek vardır. OD/UD adı ile bağlantılı olarak Oğuzların yakma kültürü ve KAM dansları düşünülmelidir. "Amor" sözcüğünün kök hecesindeki "am" ise Eski Türkçe'de "sevgi" demektir. Öte yandan Am (ame, amu, amu-ca, emmi, emi-ce), Peru dilinde erkek adıdır. Ame-hor, açılımı "sevgi ateşi" görünmektedir. Biraz daha açarsak; "docet", okunuşu "daha git" gibi taa-git, de-kit, Erzurum şivesindeki "teee git" olarak düşünülebilir. Böyle düşünmemizin nedeni şudur; Ön-Türkçe, Hitit dili, Erzurum yerel şivesiyle çok yakın durmaktadır. Bu mantıkla şöyle çevirelim; "**Sevgi ateşi taa gider müziğe**".

"Musikam" sözcüğünün açılımında ise, müzi-kam vardır. "Kam", kam dansı yapan, hayatı neşe ile canlı tutan Şamanların diğer adıdır. Müzik dilindeki "gam" ordan gelir.

Kam dansları OĞ tamgalarında görülür. Aşağıdaki 1.tamgada ellerini kaldırmış kızın dans figürü belirgindir. Bu çizim, Kızların Mağarası resmindekilerle aynı figürdür. (Haluk Tarcan arşivinden)

Balıkçı Baba, Amazon kadınların sanıldığı gibi tek göğüslü olmadıklarını, at üstünde dim dik durarak savaştıklarını ve çok güçlü göğüsleri olduğunu söyler. A-maz, A ön eki belirginleştirici, eylemi kuvvetlendiricidir, der.

Antik Girit resimlerinde, boğanın boynuzları üzerinde amuda kalkan Amazon kadın resmedilmiştir; Amazon güçlülüğün derecesini belirtmek için yeterlidir. Girit'deki resim, Amazonya'nın sınırını da gösterir.

Urfa kazılarında ortaya çıkan (2007) Amazon mozaiklerinde bir kaplanı yenen üç Amazon kadın resmedilmiştir. Kaplan ağlıyorsa, büyük bir devlet yıkılıypr demektir ki, Bazileus orduları yenilmişti, ulus dağılmıştı!

Savaş aleti olarak çift taraflı balta "labris" kullanırlardı. Labris söcüğünün fonetik açılımında, labruz, lobroz sözcüklerine ulaşırız.

Labriz; Lab-ruz; lob-roz; ateş lobu, "rüzgar hızıyla giden ateş kaynağı."

Onların yoğun olarak yaşadığı yer, Anadolunun kuzey kısmı, tüm tarihiyle yeniden bu başlık altında değerlendirmeyi gerektirecektir. Fakat Amazonlar bir ana gibi Anadolu'nun her yerine yardıma koştular, gittikleri yerde şehirler uygarlıklar kurdular, "Amazon Uygarlığı" adını antik tarihe yazdılar.

Onlar, işini türkü söyleyerek yapan peri kızlarıdır. Karadeniz'de, Periatoros /Anabacı Dağlarında iş yaparken türkü söylemek çok yaygındır. Aşağıdaki türküde bu peri kızlar, yüksek sesle (bağurur halde) türkü söylemektedir:

Yaylanun çimenine
Peri bağuru peri
Kar yağdı da kapattı
Konuştuğumuz yeri

Amazon Uygarlığının Karadeniz'deki devlet adı Pantus'tur. Kurucusu 1.Mithridades/ Bedros/ Büyük Bedri'dir. Kendisinden sonra ülkeyi yöneten beş nesil oğul Büyük Bedri ve iki nesil de kraliçe Ladike/Laodice/Lat Ece vardır. Roma'ya karşı kadınlı erkekli verdikleri direniş savaşlarıyla "büyük" olarak kabul edildiler. VI. Büyük Bedri'ye "Türklerin büyük atası" anlamında **Eupador** denildi.

Amazonların, yaşadıkları yere ad verdikleri görülür; **Abazya, Amasya, Abhazlar, Amasra** gibi.

Onlar ana Tanrıça'nın hizmetindeydi, her işi Ana Tanrıça adına yaparlardı. Kurdukları şehirleri Güneş Tanrısı olan ana Tanrıça adına kurarlardı, bu nedenle şehirlere güneş ananın ısıttığı yer (folluk) anlamında "fol, foli, puli, poli, voli, bolu" denirdi. Örneğin; Filistin'deki ana şehri "Anapolis". Şehrin mimarının mührü adı

üzerindedir; Amazon Uygarlığının eseridir ve biliyoruz ki onlara Sahil Pelazları da deniyordu.

Kurdukları şehirlere baş kadın savaşçının adını verdiklerine İzmir /Zemirna örneği verilir. Ancak, fonetik analizlerimiz geliştikçe, Sümer'in diğer telaffuzlarında Si-mer/İsi-mer ile karşılaştık.

Amazon sözcüğünün Amazon Nehri ile olan isim benzerliğine gelince; Portekiz sömürgesi olan Brezilya'da, Portekiz'den çok göç vardır. Per soylu Koz açılımıyla Işık-Oğuz kültürünü burada buluruz. Portekiz'de, İberiana (Pirene) dağlık bölgesi, Galizya ve Asturya gibi Kafkas bağlantıları, Horoz sembolü, İştar'ın Kızıl El işareti ve Pagan olduklarını yazan batı kaynaklar bize çok şeyi söyler. Brezilya'da "anne" adı kız adı olup, aynen "anni"dir.

Amazon Uygarlığının Kastamonu'da izlerine rastlıyoruz. Kastamonu belediyesinin sembolünde kullanılan kırmızı üzerinde sarı hilal ve Lice(Lazi) köylerindeki sarı yazma, Maz inanışlı olmanın sembolleridir. Burada yaşayan Kuman Türklerinin uzun süre Bizans'ı yöneten hanedan oldukları bilinir. Bizans bayrağındaki sekizli Oğuz Güneşi, BAZİLEUS mühürlü parası da bunu doğrulamaktadır. Ancak, İstanbul Sarayburnu tarafında yaşayan Bizans kralları ile Galata tarafında yaşayan Cenevizli korsanları birbirine karıştırmamak lazımdır.

Bazileus Oğuz devletleri, Ceneviz korsanlarına karşı avaşırken kuruldu. Yenildiklerinde buralar Roma'ya vergi vermeye zorlandı. Yani ortada direnen, sömürge olmak istemeyen bir Amazon Uygarlığı vardı. Pompey'in Mitridate'nin ordularını yendiği tarihte ele geçirdiği Taşköprü'ye kendi adını, Pompe'nin Şehri "Pompei Polis" demesi buna örnektir. (MÖ.64)

Kastamonu tarihinden:

"Kastamonu çok eski bir yerleşim merkezidir. Târih öncesi çağlara âit kalıntılar bulunmuştur. M.Ö. 1780-1200 senelerinde Sümerlerin bir kolu olan Kaşkalar (Gaslar) bu bölgeye hâkim olmuşlardır. Anadolu'da ilk siyâsî birliği teşkil eden Hitit İmparatorluğunun sınırları içinde bulunmuştur. Hititlerden sonra Kimmerler bu bölgeye hâkim olmuşlardır. Bilâhare Frikler ve Lidyalılar bölgeyi ele geçirmişlerdir. M.Ö. 6. asırda Perslerin M.Ö. 4. asırda ise Makedonya Kralı İskender tarafından istilâya uğramıştır. Makedonya istilâsı ile bâzı İyon siteleri Kastamonu sâhiline yerleşmişler ve bilâhare ***Pers asıllı Pontus Krallığı*** *bu bölgeyi ele geçirmiştir.* (Kimden neyi aldı? Roma askerlerinden burayı temizledi. M.M.) *M.Ö. 1. asırda Romalılar Pontus Krallığını ortadan kaldırıp kendisine ilhak edince bu bölge Roma İmparatorluğunun hâkimiyetine geçmiştir.*

M.S. 395 senesinde Roma İmparatorluğu bölününce Anadolu'nun diğer bölgeleri gibi bu bölge de Doğu Roma (Bizans)nın payına düşmüştür. Bizanslılar bu bölgeye "Paflagonya" ismi vermişlerdir. ***Bizans imparatorluk hanedân)ndan Kommenoslar bu bölgedendir."***

4.haçlı seferinde Katolik Roma, Trakyalı Peçenek Türklerini asker olarak Anadolu Türklerinin ve Van'da Turani boylardan olan Ortodoks Ermenilerin üzerine sürdüğünde, Alpaslan Bey'in askerleriyle aynı dili konuştuklarını görüp onun safına geçmişlerdi. Fakat o seferde Katolik Romalılar İstanbul'u korkunç yağmalamıştı. Ta ki, Fatih Sultan Mehmet İstanbul'a girene kadar Bizans'ın İstanbul'u surların içinde açlıkla kıtlıkla boğuşuyordu, Cenevizli korsanlar ise Galata kulesinden Bizans'ın

batışını seyrediyordu. Aynı kuleden Osmanlı'nın batışını da seyretmişlerdi ve bir Mustafa Kemal Paşa çıkıp Osmanlı'nın küllerinden yeni bir Cumhuriyet kuracaktı.

Sonra, acaba Mustafa Kemal'in kurduğu Cumhuriyet'in yıkılışını da aynı korsanlar Galata kulesinden veya ulusötesi ticaret kulelerinden seyrediyor olabilir miydi? Oğuz Türkleri o korsanları bir daha kovar mıydı, göreceğiz. Oğuzların "kamuya öncelik" töresini ve "toprak, kamunun ortak malıdır, satılamaz" yasasını anımsayanlar mutlaka vardır, onlar bu sorunun yanıtını bilirler.

Bütün Anadolu'da olduğu gibi, Karadeniz'de "cinibiz" sözcüğü özellikle erkek çocuklara söylenen bir hakarettir. Sadece bu sözcüğü takip ederek Amazonların Cenevizli /Romalı korsanlara karşı nerelerde savaştıkları anlaşılabilir.

Karadeniz boyunca hemen tüm yerleşim yerlerinde "Buranın eski halkı Kaşga/Gaşka/ Kaşgar idi" diye bir ifade geçer. Kimdi bu Kaşgalar diye merak ettiğimizde, karşımıza Kaşgari Oğuz Türkleri çıkar.

Halikarnas Balıkçısına göre de, Orta Asya, insanın insanlaştığı yerdir. Dillerin ve inanışların kökenini Orta Asya'ya (Touran dağlık bölgesine) bağlamak, yanlış olmasa gerek.

Karadeniz'e Urallar'dan inen İskit /Sibir Türkleri de kadınlı erkekli savaşçılardı. 1990'lı yıllarda, Kırım'da bir mağarada bulunan Amazon kadın iskeletinin yanında savaş malzemeleri görüldü.

Amazonların Sümer kültürü içinde de karşılık bulduklarını görüyoruz. Sümer sözcüğü içerisindeki mer /mar hecesiyle fonetik yakınlıktaki bazı sözcükleri araştırmacı yazar Ünal Mutlu'dan alalım:

MERE AMA(Fin) : Deniz Ana, Su ruhu
MORAN (Es Tr) : Nehir, Müren
MAR (Etr) : Deniz
BAR (Sm) : Tanrıça
UMAY(Tr) : Türk Tanrıçası
MAYA (Lt) : Roma Tanrıçası
Dİ-MER (Sm) : Deniz Tanrısı
İLYAPA (İnka) : Yıldırım ve şimşek tanrısı
MA,MU (Sm) : Gemi, göksel gemi(Güneş)
MAJ, MAY (Ön Tr) : Tanrısal, Kutsal

Amazonların sınırlarını Sümerlerin sınırları olarak düşünmek en doğrusudur. Sümer sınırlarını Aral dağlarından Mısır'a kadar geniş çizen tarih yazarları bu konuda haklı görünmektedir.

Bazileus ülkesinde 3 Bin Amazon kadını Hıristiyan olmayı kabul etmedikleri için büyücü ilan ederek öldürdüklerini tesadüf öğrenebiliyoruz. Asıl sebebin başka olduğunu, "ölümsüzlük iksiri" dedikleri "panzehir" yapmayı bildikleri için öldürüldüklerini düşünebiliyoruz. O Amazon kadınlar ki, Lokman Hekim kitabında her birinin adı vardı; Büyük Bedri, her bir ilacının tarifini aldığı bilgili kadının adını da oraya yazmış olmalıydı. Akıllı kadın ve bilim, 1.yüzyılda Ceneviz korsanlarının önündeki engeldi! Bu engeli aşmak için Anadolu'ya Hıristiyanlığı dayattılar.

MÖ.63'de Kırım'da, Büyük Bedri'nin ölümüyle, komutasındaki Avador Amazon ordusunun askerleri Kiev'de Bubiyar(Hubudor) bölgesine yerleşmiş görünmektedir. Amazon Uygarlığının sınırları açısından bu isimler önemlidir.

Moldova açıklarında Büyük Bedri'nin filosunu karaya oturtan, dolayısıyla Oğuz Türklerini karalar bağlatan o talihsiz fırtınayı düşündüm. Bubiyar/Avar, Kırım, Bahçesaray, Moldova, onun Amazon ordularının bakiyeleriydi.

Moldova'yı Amazon Uygarlığının içerisinde düşünmek yanlış olmayacaktır. Büyük Bedri'nin Kırım'da fırtınaya tutulduğunda dağılan askerlerinin Moldova'ya yerleşmiş olmaları muhtemeldir, Karadenizli özellikleri bugün de devam etmektedir.

"Neden bu kadar üzgünsün, Karadeniz'de gemilerin mi battı?" sözü o acı günlerden kalmış görünüyor.

Bir de Karadeniz ağıtı vardır, o da bu ulu "ALİ" kişiye söylenmiş gibidir.

Ah gidi Karadeniz, aman Ali'm, sularun ne karaldi,
Hayde hayde, sularun ne karaldi
Senun da benum gibi, aman Ali'm, yureğun mi daraldi
Hayde hayde, yureğun mi daraldi
Oo, vay beni ağlarum, aman Ali'm, ağlarum yana yana
Derdumi diyeceğum, aman Ali'm, hiç derdi olmiyana
Gemiler yanaşmaz mi aman Ali', sandallar dolaşmaz mi
Sil gözunun yaşini aman Ali'im ayrilan kavuşmaz mi,

Roma saldırıları kuzeye doğru yayılırken, Orta Avrupalı Avus-turia ve Alman halkı bu saldırılardan iyice bıkkın olduğu bir dönemde, Germenlerin ve Lehlerin daveti üzerine Hun İmparatoru Attila(395-453) kuzey Avrupa'nın yardımına gider. Çünkü bu kavimlerle Türkler atadan akrabadırlar. Yardım isteyene yardım etmek Oğuz geleneğidir. Mete Han'ın torunu olan Attila'nın ordusunda Amazon kadın savaşçıların olduğu bilinir. Örneğin Attila'nın eşi **Arıkan,** baş kadın savaşçıydı. Başkadın savaşçısı olan ordular Amazon orduları olarak tanımlanabilir.

Roma kapılarına kadar giden Attila, Vatikan'ın yalvarmasıyla Roma'yı yerle bir etmeyip ağır vergiye bağladı. Sonra, Attila'nın koynuna bir Romalı prenses soktular ve onu zehirleyerek öldürdüler. Alman halkının Attila için yaktığı türküleri yok etmenin de bir yolunu buldular. (Atilla'nın mezarı Tuna nehrinin altındadır. Tuna nehrinin yatağı değiştirilerek yapılan mezara yerleştirildikten sonra suyu tekrar eski yatağına verdiler.)

Son Amazon ordusu Attila'nın ordusuydu diyebiliriz, ancak Mustafa Kemal'in ordusundaki Nene Hatunları, Fikriye Hanımları, satı anaları, Fikriye hanımefendileri, Kara Fatma'nın kocası şehit düşen kadınlardan kurmuş olduğu müfrezeleri düşünürsek, bu töre hiç de bitmemiş görünüyor.

Başoğuzlu devletinin Ulu Analarını adında yaşatan Anadolu, baştanbaşa bir Amazon ülkesidir. Bereketli Hilal ülkesi olmak zaten Ay Tanrılı Amazon olmaktır.

Amazon Uygarlığının en görkemli devleti olan Başoğuzlu İmparatorluğu, Roma'ya karşı savaşarak MÖ.405'de kurulmuş, kimseye vergi vermemek üzere, topraklarını kamunun malı saymış Oğuz geleneğinde bir devletti. MÖ.63'de yenildikten sonra, Rize ve samsun civarında halk direnişi şeklinde savaşlar oldu. Bu şehirlerde yaşanan yenilgiler sırasında Selevkos topraklarına, Tigran Kerti kale şehrine gidenler oldu, orası böyle MAZ OPA DAMİ-YA oldu, oralarda Amazon savaşçısı analarımızın mozaik resimleri yapıldı.

Bilgisunar'da rastladığımız şu bilgi Bazileus devletinin zayıfladığı dönemi V. Bedri'yi öldüren kraliçe Laodice'ye bağlamaktadır.

"Kraliçe Laodike (M.Ö. 120-111) Sinop sarayında eğlence ve sefahat dolu bir hayat sürerken ***hamisi olan Romalılar, Pont Krallığını kolayca Roma'ya iltihak edecek duruma getirmişlerdi. Kraliçe Laodike de Mithridatların tahtını ele geçirmekle kalmayıp onların izlerini de ortadan kaldırmaya çalışıyordu. Krallık sikkelerine kendi resmini bastırıp, adını yazdırtmış, Mithridatların arması olan Ay-Yıldız'ı kaldırtmıştı."***

(www.habule.com/Trabzon/pontus_donemi.htm)

Not: Bu siteyi hazırlayanlara teşekkür etmek istiyorum. Pantus devletinin Roma'ya karşı sürekli savaş verdiği, yerli halkın eski Türk boylarından olduğu, yenilseler de toparlanıp bir daha savaştıkları, Kaşgari kökenli bu Oğuz Türklerinin bağımsızlıklarına çok düşkün oldukları anlaşılır bir dille anlatılmaktadır.

Atinalı oligarklara köle satılan Amazon kadınlar:

İskender, bilim adamlarını ve esir aldığı Amazonları Atina'ya götürür, köle-metres olarak Attika'lı zengin aristokratlara satardı. Amazon kadınlar, metres verildikleri zengin kocalarıyla hiç konuşmama kararı aldılar, "Her işinizi yaparız ama sizinle asla konuşmayız" dediler. Bu mahalle bugün de Atina'nın en zengin mahallesidir ve adı Amazonya'dır.

Onurlu bir tarih daha; İskender, Efes'e gittiğinde halkın onu destekleyeceğini zannedermiş. Roma yağmaları yüzünden tamamlanamamış olan Efes Artemis'inin kapısına kendi adının yazılması koşuluyla para vermeyi teklif etmiş. Efesliler bu teklifi paraya ihtiyaçları olduğu halde reddetmişler. Güzel bir gerekçe bulmuşlar; "Bir tapınakta iki tanrı olmaz". Belirtelim ki, burası bir tapınak değil anıt mezardır, tapınak adı batılılarca eklenmiş bir terimdir. Efes'lilerin bu onurlu davranışı tarihe yazılmıştır! Bu tavır, bir Amazon tavrıdır.

Romalılara karşı sürekli savaşarak direnmiş olan Amazon Uygarlığının bir kolu Adıyaman bölgesinde karşımıza çıktı; Kuman Oğuz Krallığı. VI.Büyük Bedri bir kızını onlara gelin vermişti. (Kallini Kos; Gelini Oğuz!)

Şimdi Büyük Sümer-Amazon haritamız daha aydınlandı: Kuzey Potomya Sümerlerinin devlet adı Bazileus iken, batılı tarihçiler ona Pontus Krallığı, Orta Potomya Sümerlerinin kurduğu devletin adı ise Selevkos Asya Krallığı idi ve onun içinde bir şehir krallığının adı da Komagene (Homa Cane; Güneşin Canları) idi.

Urfa'da 2007 yılında bir otopark için yapılan 5 metrelik kazı sırasında ortaya çıkan mozaikte görülen üç Amazon kadını bir kaplanı mızrakla öldürürken gösteren tablo, eski düşünceleri değiştirmiş ve onların Anadolu'da daha geniş alanda yaşadıklarını ispatlanmıştır

Kafkasya, bütünüyle Amazon kadınların ata yurdudur. Kafkaslarda eskiden Ay Tanrısına "Maz" denirdi. Maz ülkesi, Abazya, bir Amazon üklesi olarak düşünülmelidir. Abazya kadınları çok asil duruşludur, çalışkan ve onurludurlar, onlara "Çerkes güzeli" de denir, evlendiğinde kendi soyadını devam ettirirler.

Abhazların dilinde Kaşgari gırtlağı vardır. Türkmenistan'daki gibi şairin adına "Kuli" eklenir, Türkiye'de halk şairinin önüne "Kul" eklenir. Abazya'da en büyük ceza konuşmama cezasıdır, bu tutum tipik Oğuz töresidir. Buralarda Adige

adı, Kabartay kızı Fırtına Aba'nın "atik" davranıp yaralı Büyük Bedri'yi kurtarmasıyla aldığı sıfattır. Oğuz Opa halkı olan Abhazların töreleri tipik Amazon-Sümer töreleridir.

Amazonlar çok çalışkandılar, gittikleri yerlere su kanalları açar tarımı başlatır, bolluk bereket getirir, koruyucu ana olurlardı. Tanrı Kibele adına iş yapan aynı zamanda ona müzikle, türkü söyleyerek dua eden güçlü ve akıllı kadınlardı. Tanrı adına bir işi yapmak, bir işe başlarken Ululların adıyla başlamak, töreye şükranlarını belirtmek, bu bilgiyi kendilerine devreden ulularını anmak, yani Allah adına iş yapmak, geçmişlerinin canına hayır işleri yapmak, Oğuz töresidir.

Anadolu Birleşik Orduları içerisinde Mısır üzerine giderlerken Filistin'de kalıp orada bir uygarlık kurmuş olan Pelaz atalarını düşündüğümüzde, Amazon Uygarlığının sınırlarını Kırım'dan Filistin'e kadar, hatta Gazze'ye kadar genişletmek gerekecektir. Burada Roma'dan Mısır'ı geri alan Filistin'in Sasani Kraliçesi Zeynep, bir Amazondur. MS.270'de Roma'da esirken öldürüldüğünde Anadolu onun arkasından isyan etti.

Amazon adı mitoloji ile artık eş hale geldiğinden, bir de MİTO-Loji sözcüğüne bakmakta yarar var. İşte karşımıza çıkan MED-bilimi, Amazonların efsanelerini anlatan dalın adı olmaktadır. İşte MEDEA'lı Fırtına ablanın kanatlı atı ve kendisi.

Kaskındaki buğday başağı onun HİTİT AZİZESİ Demeter olduğunu söylüyor. Diğer adı Fırtına Aba. Gaziantep müzesinde Partune Opa'nın kral MOHTİ OĞUZ ile birlikte mozaik resimleri vardır.

Amazon Uygarlığının kuzey sınırlarını biraz daha netleştirelim.

VI.Büyük Bedri'nin MÖ.63'de Kırım'da, yenilgiyi kabullenemeyip intihar etmesinden sonra, en sadık komutanlarından Oset Kabartay ordularının komutanı Diopantus Teodossi (Odessa kralı) Kiev'e doğru çekilmiş, buraları yurt tutmuş görünmektedir. Kiev(Ogi-evi) yakınlarında BUBİYAR ve BARZAN'da, sembolü pars olan AVAR /AVADOR halkını görüyoruz. Sembollerinde hızlı geriye bakan bir PARS vardır, bu sembol Osetya ALAN atalılarındır.

Avador halkı EUBADOR'un adını taşımaktadır. Eubador'un bir söylenişi BUBİYAR'dır, hem de HUBYAR Sultan'ın diğer adıdır. O Amazon savaşçılara 2 bin yıl sonra, kendilerinin aslen Türk soylu olmadıkları Yahudi oldukları nüfus cüzdanlarına yazılıp ellerine verilmiş, direnenler öldürülmüş, ne soydan olduğunu unutturmak üzere adlarına Beyaz Türk, Askenazi (SakaAnasi/ Sakaoğlu), gibi başka kimlikler yüklenerek yurtlarından uzaklara Filistin'e götürülmüşler, İngiltere tarafından 1948'de kurulan İsrail devletinin kurucu halkı yapılmışlardır. Hazindir,

zorla götürüldükleri Filistin topraklarında, Mazata'da (Amazon Ata) atadan akrabalarıyla savaştırılacaklarını hiç bilmiyorlardı.

Amazon Uygarlığının kuzey ucundan güney ucuna kadar muhteşem ve hüzün dolu bir tarih vardır!

İki Amazon Uygarlığı; Filistin ve Alazya

Filistin'in antik adı Pulasatine, Tanrıça Kibele'nin de adıdır. Açılımı; Pe-Laz-tine; Op-las-güneşi'dir.

Filistin topraklarında Ana-polis(Ana-foli'si), Maz-ata ve Kud-us (God-us) şehirlerini kuranlar, Amazon Pelaz halkıydı.

Filistin'in antik tarihinde adı geçen bir MAZATA kalesi vardır, efsane gibi anlatılır. Romalılara karşı yüksek masa şeklinde korunaklı bir dağda direnen Filistinliler, orada tıpkı Ürgüp Mazata antik köyü gibi, toprağın altından yollar ve barınaklar yapmışlardı. Mazata'da 4 yıl, kimi kaynaklara göre 10 yıl Romalılara karşı savaşmışlar, direnmişler. Sonunda yenik düşmüşler ama teslim olmamışlar, son kalanlar kendilerini öldürmüşler. Yıl MS.70, Roma'da şehir yıkıcı Neron kraldır, Ceneviz tefecileri vergiye bağlanmayan yerlere hiç acımamaktadır.

Roma askerleri, dağın başındaki kale şehre çıktıklarında görmüşler ki 960 kadın erkek çocuk birbirini öldürmüşler, cansız oradadırlar.

Romalılara direnenler Maz/Hilal inanışlı Pelazlardı. Roma daha Hıristiyan bile değildi. O nedenle, Filistin'in Yehudiye sakinleri, kimi Samici yazarların yazdığı gibi, Yahudi oldukları için Hıristiyan zulmüne uğramış değillerdi.

MAZATA şehirler, Amazon direniş kültürüne ait yerlerdir.

Dip not: *Kimi Samici yazarlar burayı ilk kurulmuş Yahudi devleti diye gösterme gayretindedirler. Hatta Bush, 2001 de ABD Senatosunda "3. Bin yılın haçlı seferini başlatıyoruz, bir daha Mazata olmayacak" dediğinde, "Asya'yı yağmalarken bize biat etmeyen İsrail devleti istemiyoruz" demek istiyordu. Çünkü, ABD İran'a saldıracağını söylemektedir ve karşılık olarak İran'ın füzeleri ABD'yi değil İsrail topraklarını hedef alacağı endişesiyle, haklı olarak İsrail'de bir muhalefet yükselmeye başlamıştı.*

Kaleyi teslim etmemek, son ana kadar içerde kalmak, yakılan kalenin içinde ölmek… Böyle bir töreyi MÖ.400'de Amazon şehri Trabzon'da görüyoruz. On bin Yunan askerinin dönüşünü anlatan Ksenophon Anabasis(Anabacılar) kitabında, Trabzon civarında yağmaladıkları köylerde, yaktıkları kaleden çıkmayan beylerden şöyle söz eder:

"*Tepe üzerinde ağaçtan yapılmış bir kulede oturan kral, kulesinden çıkmadığı için kulesiyle birlikte yakıldı. Kralın kuleden ayrılmaya hakkı olmadığı için daha önce ele geçirilen kaledeki kral da aynı şekilde davranmış ve kulesi ile birlikte*

yakılmıştı."(Ksenophon. age. s.224-229'dan alıntı. Mehmet Bilgin, Doğu Karadeniz, sh.44)

Bu olanların yaşandığı yerde, yani Trabzon'da, Roma adına savaşan Yunan askerlerine silah veren, onları halka saldırtan, soyacakları yerleri gösteren insanlar Ceneviz Kalesinin sahipleri olan Yahudi korsanlardı. Hiçbir yerde Yahudilerle Romalılar savaşmıyorlardı, tam tersine Cenevizli Yahudi tefeciler Yunan askerlerini kendileri için savaşa sürüyorlardı. Roma'nın Antalya kültür elçisi Çiçeron'un demek istediği de buydu, "Ben bu savaşlardan kim kazanıyor ona bakarım. Bu savaşlardan bir asalak (piç) sınıf doğdu" demişti. (MÖ.43. Afyon, Dinar)

Ne hazindir ki atadan akrabalarımız olan Filistin halkı iki bin beşyüz yıl sonra bu kez küresel korsanların saldırısı ile karşı karşıyadır. Ve yine "ölmekten başka seçeneğimiz yok" demektedirler.

Filistin Kraliçesi Zeynep 270 yılında Roma'da öldürüldüğünde, Gazze'yi Romalılardan geri almış, 12 yıl yönetmiş olan Sasani kraliçesidir. 1.Artemis'in soyundan gelirdi. Babagan Bektaşi kolu onun soyundandır.

Aşağıda madalyonunda Hilal inanışlı, buğday başağı sembollü, Pers Kızı kızıl kurdeleli başıyla Palmira Kraliçesi Zeynep, kadın halife (Agusta) olarak da tarihe geçti.

Alazlar: Antik Kıbrıs halkı. Ulu Oz'a inanmış halk demektir. Filistin'den adaya geçtikleri bilinir. Laz inanışlı olduklarına bakılırsa Sümer-Oğuz atalıdırlar ve Bereketli Hilal uğruna savaşan Amazon'durlar.

Cyprus adı, burada İngilizlerin bakır/cypro madenine el koymalarından sonradır. Tarih boyunca bakır madenleri yüzünden Ceneviz korsanlarının işgaline uğramış olan bir topraktır. Cenevizliler aynı zamanda köle ticareti yaparlardı, adadan kızları kaçırıp Roma'nın krallarına, feodal beylerin saraylarına satarlardı.

Roma devletine bağlanan yerde köle ticareti yapılırdı, bu nedenle Amazon olanlar asla buna rıza göstermez, onların işlerinde çalışmazlardı. Yani, özgürlüğüne düşkün Alaz halkı köle olmamak için Cenevizlilerin bakır madeninde çalışmazlardı. Çünkü köle olmak, Yahudi efendinin yemediği domuz etini yemek zorunda kalmak ve Hırsitiyanlığı kabul etmek demekti. Cenevizli korsanlar da Mısır'dan Kıpti yoksulları getirip köle çalıştırırlardı. Ada'nın ilk Rum olmuş Hıristiyan tebaası onlardır.

Efsanelerinde, istiridye kabuğunda adaya denizden gelen Afrodit suların köpüğünden doğmuştur. Afrodit; Fer-odis, atası ışık, yani Işık Soylu açılımlıdır. Bu adlandırmadan da anlıyoruz, Işık/Fer/Mer kültürü Oğuz-Sümer kültürüdür.

MÖ.1.yüzyılda, Bazileus Mitridate'nin Anadolu Birleşik Orduları içerisinde Alazya kralı vardır. VI.Büyük Bedri'nin bir kızı ona nişanlıydı. MÖ.63'de Kırım'da o da intihar etti. Kıbrıs'ta kına gecelerinde mutlaka söylenen Dillirga türküsü aynı zamanda Kırım türküsüdür. Bu türkü Eskişehir'in Tatar düğünlerinde de aynı şekilde söylenir. Ünlü "Kıbrıs Gelini" türküsü ona yakılmış gibidir. Nişanlı kızın adı Nice/Yenge olarak kaldı. Kıbrıs'taki yerleşim adı "Kakobedria", "Bedriye abla" açılımıyla Bedri'nin Kızı der gibi, onun oturacağı şehir olmalıdır. Onurlu bir bey kızıdır o, babası yenildiği zaman düşman bedenine dokunmasın diye babasından önce intihar etmiştir! İnci tanesi gibi istiridye kabuğu içinde efsaneleşmiş Afrodisi olması onun öyle nadide bir Amazon kızı olmasındandır.

Kıbrıs'ta gördüğümüz beş sekizlik ritim, tipik Trabzon ritmidir. Pentatonik nazlatmalardan, hellenmiş keçi peyniri hellimden, Kızıl-el İştar sembolü "Beşparmak" adlı dağlarına kadar, Amazon hakimdir.

Magusa/Ma-u-sa adı, Mete Oğuz'un Antep "Zeugma" müzesindeki adıyla örtüşür. METE adının değişik ünlendirilmiş halidir MAUSA; Mautu, Miti, Med, Maz… İçinde Amaz, "Ay gibi olmak" kavramı vardır.

Şunu belirtelim ki, Cenevizli yağmacı korsanların adayı bir korsan kalesine çevirdikten sonra Mısır'dan getirdiği köle Kıpti (Garaci, Greece) askerlerin adada varlığı, aynı zamanda Yunanistan'ın güneyine de götürülen Egypt/Kıpti kölelerle aynı kökenden olmaları, Tanrıça Laz'ın yeri Alazya'yı bir Grek adası yapmaz. Alazya bir Sümer-Oğuz Türk yurdudur.

Tarih boyunca adaya musallat olan maden soyguncularının zulmünden Alazları kurtarma görevi hep Anadolu Türklerine düşmüştür.

Yeri gelmişken Güney Yunanistan'dan söz edelim. Antik Yunanistan'ın köle asker yetiştirme yerleri oradaydı. Kadın kölelerin görevi erkek çocuk doğurmaktı. Efendileri onları durmadan hamile bırakırdı. Doğan kız bebekler derhal öldürülürdü. Erkek çocuklar savaşçı olarak yetiştirilir, Anadolu'yu yağmalamaya, direnen şehirleri yerle bir edip ganimet toplamaya gönderilirdi. Askerler yağmadan pay alırlardı.

Alazya veya Alaşlar, Kazakistan'ın da antik adıdır.

Alazya'da kurulan son Oğuzlu devleti, KKTC'dir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Kurucu Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın Cenaze Töreninde Oğuzlu semboller hakimdi.

Koma-Gene; Homa Sani, Güneş Canları Uygarlığı (MÖ.305-MS.69)

Homa; güneş. Gene; Can!

Komagene krallığı, Selezya Uygarlığına, diğer adıyla Selevkos Asya Krallığına bağlı şehir devletidir. Nemrud Dağında ulu önderlerine öldüklerinde yakma töreni yapılırdı.

Bu tepe, tarihin en büyük buluşmasına da tanık olmuştur. Batı terasında MÖ.109'da, Jupiter Arslan burcuna girmiş, o gün HUBYAR Sultan VI.Büyük Bedri orada taç giymiştir. Hubudor adı Jüpiter'e o gün verilmiştir. Çünkü 25 bin yılda bir kere Mars ile Merkür'ün yanına geliyordu, bu buluşmayı kutsamak, arslan heykelinin

üzerine resmetmek gerekirdi, öyle yapıldı. Anadolu Birleşik ordularının başına büyük bir kral OĞUZ BEYİ, METE OĞUZ getiriliyordu. Roma saldırılarına artık DUR denilecek demekti. "Ya İstiklal Ya Ölüm" kararı orda verildi.

Adıyaman'da yaşayan Zaza dilinde MURDİ, ölü demektir. Sanki burada yakılanlar Martı oldu göğe çıktı, ruhu bedeninden ayrıldı, kuş oldu uçtu, der gibidir.

Sümerlerin antik Tanrı sembolü de kuştur.

NEMRUD adını biraz aralayalım; Na-MAR-Du

"Na" olumsuzluk eki başa gelmiş olduğu için, NA-MARDU, ÖLMEDİ, Ölümsüz kavramına dönüşür. Günahsız, kuş gibi gök tanrıya yükselen, "**ölümü göze alarak ölümsüzleşen**" onlardır. Na-Morti; ölümsüz!

Mert'in çoğul hali Merdan'ın tersi olan, Ruhsuz anlamında, Na-mert denilmesi de mümkündür. Ancak kahramanlık göstermiş, şehit/günahsız, al bağlı kurdeleyle ölüme yürümüş bu kültürün atalarına "ölümsüz" demek daha yakışandır.

Mar-si inanışlı ataların yeri, halka MARTI gibi kol kanat geren ulu kişilerin yeri burasıdır.

Mar-ti, Mar-si, Sümer analılar yeri! Marduk; ünlü Karus kutsalı KUŞ Nemrut'un da simgesidir.

Resimde görülen Huma kuşunun üç noktası dikkat çekicidir, Ay takvimi Üçlek'tir.

Koma Gene krallığına SELEZYA da denir. SelevKOS Uygarlığı da onlardır. SELİ (Hilal) inanışlı Oğuz boylarıdır.

Krallarının Anası Oğuz'dur; ANTİKOS soyuna ad veren Lazopo 1.Artemis'tir. (1.Artemis'in annesi İştar da Doğu Karadeniz kızıdır, yani Lazopo'dur, Oğuzi'dir.)

Oğuzanalı/ANTİKOS hanedanı anne tarafından isim aldı. Kralları, Bazileus İmparatoru VI.Büyük Bedri komutasında Birleşik Oğuz Orduları içerisinde yer aldı.

Büyük Bedri'nin kızkardeşi Lazika (Laodice) Furtuna buraya gelin gelmişti, kocasına KALLİNİ-KOS, Gelini Oğuz adı verilmesi ondandır.

Selevkos beylerinden 4.Antikos'un parasında "Bazileus Canisi Oğuz Abi" yazısı okunur: BAZİLEUS CANOY OXOZ EPİ.

3.Antiokos‘un parasında da Bazileus AnatiOkhus yazısı vardır: M.Ö. 223
http://tr.wikipedia.org/wiki/Selevkos_%C4%B0mparatorlu%C4%9Fu

Antiokhus ile AntaKia sesdeştir! Komagene ve Antakya Selevkos Oğuzlu şehirleriydi.

Dağdaki heykellerde görülen şapkalar, onların Uygur kökenli, Oğuz-Şaman inanışlı atalar olduklarına delildir. Atmaca başı ise Büyük Bedri'nin ve Perslerin belirgin sembollerindendir. İhtimaldir ki bu Kuş, Hindi Kuş dağlarına adını veren, bugün İran havayollarının da simgesi olan Homa/ Huma/Umay kuşudur.

Heykellerin şapkalarında, alnına denk gelen kısımda, çepeçevre sekiz ışıklı oğ-ace/hace/günahsız sembolü olan Şaman yıldızları vardır. Bu semboller onların ölülerinin Şaman töresine göre yakıldığına işaret eder.

Resimlerde görünen Huma Kuşu, atalarımızın hep yanındadır. Umay Ana, Homa ana; tanrıça Uma ana, Maya, Mağuş, Homagus vb isimleri vardır ve Ana Tanrıçanın sembolüdür. Hindi Kuş ve Kafkas Dağlarında ona inananlara PAN denirdi. Zağros Dağları boyunca yaşayan Kaşgari Oğuzlar da bu inanıştan gelirler. Bu nedenle Luvres müzesindeki heykelinde Mitridate'nin başındaki kartal da Huma Kuşu'dur.

Nemrut'un batı terasında bulunan NOMOS yazıları; tarihçe, bilgi veren anlamında "namos", buradaki komutanlarının NAM'ı, "adı ve kahramanlıkları" yazısının başlığıdır.

1- Apollon / Mithras / Helios / Hermes. Yani Bedri Dede'dir. JUPİTER'e onun adı verilmiştir.

2- Kraliçe Fortuna: 1.AnatiOkhos'un annesi Fortuna Atike.

3- Zeus / Oromasdes: Maz Atası Er, **Zeos.** Buraya İzmir Teos'ta bulunan Uzay Geometrisi alanında ünlü Klazomenai Bilimevinden geldiği tahmin edilebilir. MERKÜR ile ilgilenen bilgin o olmalıdır.

4- AnatiOchos 1; Anası Oğuz, Oğuz analı.

5- Artagnes / Herakles / Ares: Arta-Gunes. Ereğlili bilim adamı Herakles, Ar-es (Işığın oğlu), MARS.

6- KUŞ, Kerkenes Kuşu; Oğuz beylerinin onun gibi her yeri aynı anda görme ve rotasından sapmadan fırtınada bile düz gidebilme, helikopter gibi havada bir noktada durup yeryüzündeki bütün delikleri görebildiğine, başını 360 derece çevirebildiğine işaret eden semboldür. Üzerinde kahverengi benekleri vardır. Zeynep Sultan'ın parasında da vardır.

Nemrut'un batı terasında bulunan arslan heykeli Sümer uzay tarihinin de büyük belgesidir. 25 bin yılda bir, sadece birkaç dakika güneş batmadan önce gerçekleşen bu gökyüzü tablosunu 14 Temmuz MÖ.109'da izlemeye gelen Anadolu gökbilimciler, fizik ve geometri bilimcileri, muhakkaktır ki bu muhteşem zaman kesitini önceden hesaplamış olanlardı. Burada Arslan heykeline resmedilen güneş batmadan bir kaç dakika önce gökyüzünde aslan burcu oluşurken gerçekleşen bu muhteşem buluşmanın kaya tablosudur: Aslan üzerindeki Şems ile sağda görülen Bazileus/Başoğuzlu Büyük Bedri'nin parasındaki ay-yıldız aynıdır. "Allah'ın aslanı" kavramının altındaki gerçek benzetmeye ulaşıyoruz.

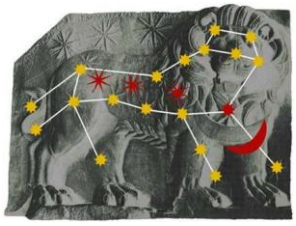

Burçlu Aslan heykelinin önündeki belirgin Ay-Yıldız simgesi üzerinde biraz düşünmek Anadolu'nun bu tarihte Türk-Oğuz-Şaman olduğunu kanıtlamaya yeter. Karşılaştırmak için MÖ.305'de Amasya'da basılan Bazileus parasındaki ay-yıldızı da yanına koyalım: Aslanın önünde yer alan Hilal üzerinde görünen yıldızın adı Kral Yıldızı Bazileus'tur, bir adı da Kızıl Yıldız'dır.

Buradaki resimleri biraz daha açalım:

(http://www.nemrud.nl/tr/zd_tekst1.asp)

Jupiter; Eyupidor/Eupatore Mitridate, VI.Büyük Bedri'den adını almıştır. Phaleton Zeus; Opa-oğ-tan, Gök Tanrı,'nın oğlu. Opa Ey-tan/Dunya Abeyi. Dios; İda-us; Dağların Oğlu!

Merkur; Mer-Kor. Stilpoon'dan gelen, Pan Set'li Us-anası Abalı MERKOR.

İz-mir Teos'da bulunan, MS.550'de Hıristiyan Doğu Roma'nın saldırılarıyla yakılan Lazomenai/Laz-Pan-yeri (Klazomenai), döneminin en büyük Gök Bilimeviydi. Apollonius adı, en büyük bilginlere verilirdi. Burada konuşulan dil Pelaz dili, yani LAZ diliydi, Latince'nin bilim dili olduğu yerlerden biriydi. Burdan insanlar vardı o törende, Aslan Burcu oluşacağını muhtemelen onlar belirlemişti. Bu bilimevi Pisagor'un da MÖ.550 de çalıştığı yerdir.

Lazomenai'de MÖ.500 yıllarında çalışmış olan bilgin Anasigoras (Kor'anası ışık, Ateş kaynağı) adına basılmış sikkeler vardır. Onun adında geçen KOR ve Sümer şehri İz-Mir'in adından MER heceleri temel alınarak MERKOR/Merkür adı verilmiş olmalıdır.

Mars; Frigyalı Herakles. Mar-si, Sü-mer. Pyroesi; Fri-oğ-esi, Frigya uşağı.

Dipnot: *Teos'da bulunan Klazomenai Bilimevi MS.548'de yakıldı, Ayasofya'nın yakılışı ile yakındır. Orada göktaşlarının da incelendiği bilinir. Doğu Roma (Hristiyan Devleti), Mitridate'yi tarihten silmek için Anadolu'daki tüm bilimevlerini yerle bir ederken, orada incelenen göktaşlarını da kırıp yok etmeleri olasıdır. Buna bağlı olarak, Hz.Muhammet'in sekiz göktaşını yani Hacer-ül Esvet'i neden sıkı korumaya aldığı anlaşılabilirdir. Çünkü papazlar, Tanrı'nın ispatı olarak İsa'nın mucizelerini(!) vaaz ediyordu, Tanrı İsa'dır diyordu. Hz.Muhammet buna karşılık "Tanrı'nın ispatı bu göktaşlarıdır" diyordu.*

Babil'de bir Nemrud heykeli vardır. Bu heykelin başı insan, bedeni kanatlı aslandır. Bu heykel 1.Çerkez anısınadır. Bulunduğu şehrin adı Dur-Sharru diye geçer. Anlamı Dor Şehri, yani Türk Şehri demektir. Kerkük'ün eski adı gibi Zor Şehri'dir.

Açıktır ki, en eski kaynaklar bile Nemrud heykelini yapanların Türk olduğuna işaret etmektedir. VI.Büyük Bedri'nin Başoğuzlu parasındaki atın da kanatları vardır.

Nemrut, Pers Türkmeneli eyaleti içindeydi. 1830'da Türkmeneli adı İngilizler tarafından değiştirildi, bölgeye coğrafi ad olarak Ermenistan adı verildi. Bir başka haritalarındaysa Kürdistan olarak gösterilmektedir.

Bu adlar ve heykeller, krallığın Romalılara direnmekte olduğunu, hâlâ Oğuz töresiyle kahraman komutanlarının ölülerini yakarak göğe uçurduklarını gösterir. Zaten Samsat'ı, Gerger ve TigranAgarta'yı MS.69'da yerle bir eden Karabela'nın (Korbula/Kerbela) bir tek Nemrut'u yakmama nedeni de bu tepede dini törenler yapılmasıydı. Ya da, dağın tepesindeki taşları yakamayacağı için vazgeçti.

Bundan sonra yenilgi ve Roma'ya vergi verme, kolonileştirme, Hıristiyanlaştırma süreci başlıyordu ki, 220 yılında kurulan SASANİ devleti buna direniş devleti olarak doğdu.

Romalıların Anadolu'da ilk Hristiyanlaştırma çalışmasını burada başlattıkları kayıtlardan bilinmektedir.

Niyazı Akşit'in Tarih Ansiklopedisinde Selevkos Devleti'nin adı, Asya Krallığı'dır. Kuruluşu MÖ.305'lerdedir. Bazileus Mitridatlarla aynı dönemdedir. İskender'in yağmalarına karşı bir direniş devleti olarak doğmuş olan bu iki devlet Başoğuzlu Bedri'nin komutasında birleşerek yağmacı Roma'ya karşı 48 yıl savaştı.

Selevkos devleti, bazı kaynaklarda İskender (MÖ.332) Babil'de öldürüldükten sonra onun komutanlarından Selevkos tarafından kuruldu diye yazar. İskender'in 12 yıl sonra Oğuzlara iltihak ettiğinden söz etmezler. Zaten bu yüzden zehirlenerek öldürüldü. İskender'in öldürüldüğü Babil, Oğuz atalıların Selevkos toprağıdır, Büyük Karus'un şehridir.

İskender'in kendisi de Selanikli bir Makedon olduğu halde Cenevizli yağmacı Atina oligarkları adına savaşan taşeron komutandı.

Sasani dönemi, İslamiyetin doğuşuna kadar devam eder ve ihtimaldir bayraklarında 12 İmama karşılık 12 ışıklı güneş vardı.

Sümer Oğuz kültürünün Güneş, Ay ve Buğdayı temsilen, kırmızı, sarı ve yeşil renkleriyle 12 ışıklı güneşi olan ZAZA/ Sasani bayrağı İngilizce bir internet sitesinde "ZAZAS TURKEY" adıyla yayınlanmaktadır. Bayrağın sembolleri tipik Oğuzlu ve Şamani renk ve sembolleridir. en.wikipedia.org/wiki/Ethnic_flag

Renkleri yeşil, sarı üzerinde kırmızı güneş, belirgin Oğuz atalı boyların renkleri ve sembolleridir. Bu bayrak Akmenid (Egemen-ler) devletinin de bayrağı olmalıdır. Çünkü Sasaniler kendilerini Akmenid Karusi devletinin devamı sayarlardı.

Nemrud Şehir adları bize önemli ipuçları verir.

Şamsat

Şam-Seti. Şam-şehri. (İng.city, siti)

Diğer adları; Samusat, Sumaysat (İse Umay Seti).

Şavşat ile sesdeştir. Şavşat'ı da içine alan Artvin, Yusufeli, Kaçkarlar, Fırtına Vadisi, İkizdere, Oltu, Horasan, İspir'i de içine alan Balkar Dağları çevresinin antik adı Oğuzeli'dir.

Oğuz dilinde Şam; Kam'dır. Şam-an kale şehri; SAMSAT.

Kumagene Krallığının merkezi **Samsat** idi. Samsat, 1988'de, Atatürk Barajı yapılırken hazin bir şekilde sular altında bırakıldı. Belli ki burada cezalandırılmış bir direniş kalesi şehir vardı. Romalılar, kendilerine direnen şehirleri bir daha kimse bu uygarlık eserlerini görüp de cesaretlenmesin diye, kenti yağmalar, yakar ve yerle bir ederdi. Şimdi, 2 bin yıl sonra bu şehirler tamamen suya gömülmekle bir daha cezalandırılmaktadır. Sonsuza kadar suya gömme cezası verilen bu Mezopotomya şehirlerine bu cezayı 2000 yıl sonra kim vermiş olabilir?

Samsatlılar, Altaylılar gibi, ata sporu cirit oynarlar. Samsatlıların undan yapılan ünlü katmerine gamber denir. Gamber; gam-ber, kam-peri, gam-feri, kam/şam ışığı. Daha açarsak, Şaman ışığı, Şaman ısısı (enerjisi) veren yiyecek olur. Peygamber yiyeceği(!)

Kuman genetiklilere benzer bir ad Kırşehir'in Kaman ilçesidir. Yerel adı Kuman'dır. Kuman'ın Ebeid/Ana-ida köyü, bir Hitit-Oğuz adı olarak yerinde durmaktadır.

Samsat kalesini ilk yapan kral **İkalemus** / İka-uli Maz, "Mad Oguli" olarak açılır. METE OĞLU demektir. Samsat kalesini daha sonra kral **Samos** (Şam-oş, Şam-Oğuzlu) için, kaynaklarda "Samsat kalesini sağlamlaştırdı ve buradan Roma saldırılarını püskürttü" diye yazar. Beş kez saldıran Roma askerlerine kaleden barutla, silahla gönderilen ateşle karşılık verilmişti.

MÖ.1.yüzyılda Samsat kalesinde barut kullanılıyordu!!!

Kumanların ata ülkesi Uygur'dan Barut getirdikleri anlaşılmaktadır.

Kral Şamoş, oğlunu Pantus kralının kızı Fortuna/Fırtına ile evlendirdi.

Arsameia Ören yerinde bulunan kaya kabartmada Mitras başında Aziz şapkası ve arkasında güneşle. 1.yüzyıla ait olduğu saptanmıştır.

Gerger

Gargaru, Karkari/Kor-kori. Gerger; Zile'nin de adıdır ve Tokat'ta da Kumana (Şaman) adlı bir yer vardır. Tokat'ta MÖ.43'de Oğul Sezar'a yenik düşen Bazileus

ordusundan sağ kalanların buraya sığındıkları anlaşılmaktadır. Ki, onların teslim alınması bahanesiyle Romalıların Kuman Canlar'a saldırdığı, bütün Kuman hazinelerine karşılık onları istemekten vazgeçeceği tarih kaynaklarında vardır. Kral AnasıOğuz, buna asla yanaşmamış, "Bize sığınan Pantuslu kardeşlerimizi isteyeceğine kendisine sığınan bizim hainlerimizi bize teslim etsin", şeklinde Roma komutanına haber salmıştır.

On yıl direnen Samsat MS.69'da düştükten sonra bütün MazOpoDamları/Mezopotomya ve Gerger acımasız yerle bir edilmiştir.

Gerger adı, kor kor /har har yanmış bir yer adı gibidir. Gerger'in antik tarihi Samsat ile aynı kaderde görünmektedir. Gerger'in köylerinde bulunan antik kalelerin özellikleri bunların kale-şehir olduklarına işaret eder. MÖ.70- MS.69 yıllarında önemli bir şehir olan Aşağı Arsemia/Oymaklı köyünde Nefsi Gerger kalesi burada en önemli ipuçlarını vermektedir. (Tigranakarta ve Samsat'ın Romalılar tarafından yakıldığı tarihe denk gelir.) Eskikent ve Erbaun (Pan-eri) kaleleri de, tipik antik Agarta/Kerti yer altı savunma şehirleri gibi, birbirine geçişli bölümleri olan kale-şehir özelliğindedir.

Bulgularımız Nefsi Gerger'in de aynı tarihte yakılmış olduğuna işaret etmektedir. "Nefsi müdafaa yeri" der gibidir.

Kalede halen 30 metrelik bir baca, her mevsim soğuk suyu olan bir kuyu ve Kral Samoş'un rölyefi bulunmaktadır. Kalenin güneyinde kireçle tutturulmuş Horasan harcı olduğu saptanmış kesme taş ev kalıntıları vardır.

Oymaklı köyünde halen kullanılmakta olan 366 tane sarnıç o günlerden kalmış görünmektedir. Burada halk arasında anlatılan efsaneye göre, Hz.Ali buraya gelmiştir, atının ve kendisinin ayak izi Konacık-Deyro yolu üzerinde bir kayalıktadır, adı Zanı Ali/Can Ali'dir. Anlatılır ki, Hz.Ali Nefsi Gerger kalesini cenge geldiği zaman önce Bibol kalesini almıştır.

366 kuyulu Gerger'de bu efsane ihtimaldir Bedrin Aslanları kavramını ilk yaratan VI.Büyük Bedri'ye aittir ve benzer bir direniş kahramanı olan Hz.Ali ile örtüştürülmüştür. Çünkü Hz.Ali de kuyularda savaşmıştır. Örneğin Kerbela olaylarının benzeri sanki Gerger'de yaşanmış gibidir; Korbula'nın zulmettiği insanlar Ali ile özdeşleştirilmiş olmalıdır. (Ali adının fonetik dönüşümünde Ulu'nun var olmasıyla, Hz.Ali'nin eylemine yakıştırılan bir ad olması muhtemeldir.)

Yine Kâhta-Gerger yolu üzerinde İslam tarihinde adı geçen Üzeyir adlı bir ulunun burada 105 yıl uyuduğu anlatılır. Böyle bilgiler efsane de olsa, burada Romalı yağmacılara karşı büyük savaşlar verildiğinin işaretleridir.

Korbula'nun yakıp yıktığı bu yerden kaçabilenlerin Kürdeg dağının tepelerine çıktıkları akla geliyor. Bütün Gerger köylerini kuşbakışı gören bu dağda, Gergerliler her yıl Haziran ayında kurban kesme geleneğini devam ettirmektedirler. Milas'ın Latmos dağlarında Efes yangınından kaçanlar için yapılan benzer bir kurban törenini anlatan kaya yazısı elimizde belgedir. Keza, yaylak yerde kurban kesme töresi bir Oğuz töresidir. Benzer şekilde Kars'ta, Ani'de, Ocaklı köyünde bu töre devam etmekte, hatta kurbanları kadınlar kesmektedir.

Kürdeg; Kordağ, ateş dağı açılımlıdır. Dağın adında ipucu vardır; orada hayatın ateşi /ocak yeniden yandı demektir! Marduk inanışı da zaten dağlarda sürekli yanan ateşleri anlatır.

Fonetik bulgu: Nefsi Gerger/Nefsi Korkor, büyük korların yükseldiği bir yangından söz etmektedir ve bilinir ki "horhor çeşmesi" yangın çeşmesidir. Çok sayıda sarnıçın hazır edilmesi, yangın çeşmelerine karşılıktır. Ayrıca Uygur Karız kuyularıyla benzerlikleri de önemlidir.

Kuman Oğuzları, ordularını zafere götüren krallarının heykellerini yaptılar. Heykellerini yaparak onlara şükranlarını ifade ettiler, cesetlerini Nev Roz (Nem Rod) ateşinde yakıp onları tanrı katına yükselttiler. Onlar, batılı yazarların zannettiği gibi heykel yontmak için yapılmış Tanrılar değil, ölüleri yakılarak Tanrı katına yükselmiş atalarımızın anısına yapılmış anıt heykellerdir. Mustafa Kemal Atatürk için yaptığımız heykellerden farklı değillerdir.

İhtimaldir ki burada onların cansız bedenleri büyük bir seramoniyle yakılarak külleri göklere uçurulmuştur. Çünkü NEMRUD adı bize göstermektedir ki, atalarını ölümsüzleştirdikleri bu yer, Oğuz kültürünün en önemli ismi, Şaman/Koman ateşi yakılan dağdır.

Diğer bir açılımla Nemrud; Nebroz, Nevroz, Nemrod: Yeni Gün, Yeni Ateş.

Nem: nev-neb; yeni

Rod/rud; ruz, roz, rutz; kızıl alaz, ateş.

Rod; Uri-od/os; Işıktan üreyen; Ateş.

Anımsatma: Nevşehir'e halk arasında "nem-şeer" denir. Sümerce şehir; şeer. Rize'de keza, şehre "şeer", sözcüğün i halinde ise, "… şeeru" denir.

Hirotezyon

Nemrut dağının bulunduğu yörenin antik adıdır.

Hir-otezy-on, **Er-atesi-önü.** Hiro; ünlü er, yiğit, kahraman ataların yeri. Hatta, onların yakılma törenlerinin yapıldığı ER-ATEŞ ÖNÜ.

Oğuz komutanlarının ölmeden önce kendisine anıt mezar hazırlattığı söylencesi doğru değildir, bu, Oğuz kültürünü ve Hitit inanışını bilmemektir. Örneğin, Anıtkabir'in mimarı Mustafa Kemal değildir, o anıt kendisine layık görülerek yapılmıştır, halkı onu o mertebede görmüştür.

Kâhta

Fonetik açılımında Sah-Ata/ Işığ Ata görülür. Işığı ata, Oğuz atası Orhun Atası Mitridate'dir. İç Asya'da aynı isimde bir yerin daha olması bunu doğrular. Kâhta'daki Şehremuz tepesi, Şah-remuz adında saklı "Şah" ile de doğrulanır görünmektedir. "Şahata" adı Alevi-Oğuz kültürünün içinde önemlidir.

Kâhta'daki "Mitridates ile Herakles" adlı duvar resmi, günümüzde de ressamlara ilham kaynağı olmaktadır. Örneğin, ressam Gür Dalkıran, "Anadolu Tanrıları 1.Kurultayı" ana temasıyla yaptığı resimlerde Anadolu'nun gerici ve emperyalist eller tarafından tahrip edilişini bu figürlerle yeniden resmetti. (2008 Ankara)

Herakles'in Ereğli'den bu buluşmaya gelmesi, Roma'ya karşı bilim adamlarının da VI.Bedri'nin etrafında birleştiğini gösterir. Herakles'in elindeki kâsenin antik anlamı ise, benzer şekillerde bugün de devam etmektedir; su sunmak, su dağıtmak, su ile arınmak, su ikram etmek vb. Oğuz kültüründe su hayrattır, sevap için dağıtılır, su veren gence yaşlılar "Pir ol aziz ol evladım" diye dua eder. Su önce karşıdaki insana teklif edilir, su önce çocuklara verilir, vb.

Kâhta, Işık Ata; "Işık gibi geldi kurtardı, Hızır gibi yetişti, evimize ışık gibi geldi…" deyimler kurtarıcıyı ışık ile özdeşleştirme kültürümüzdür.

Kâhta'da konuşulan Zaza dili Selevkos LUVİ dili, milattan sonra kurulan Sasani Farsçasıyla aynı olmalıdır.

Sasani İmparatorluğu, İran Büyük Krallığının adıydı. (İnternette bkz. "Sasani İmparatorluğu") Sasaniler sınırlarını MS. 300'lerde, Filistin'e ve Mısır'a kadar genişletmişlerdi. Filistin'in sembolü olan atkı-poşu dokumasındaki benzerlikler, hem bu dönemden, hem de milattan çok önceleri, Anadolu Birleşik Orduları içinde Filistin'e gidip orada uygarlık kuranların içinde Kuma-gene ve Karadenizli Kaşgari Oğuzlarının beraberliğinden kalma işaretler görünmektedir.

Zazalar/Sasaniler için İran'da Horasani, yani Karusi (Kur-Soylu, Koruyucu) ifadesi kullanılır. Karusi ile Kor-at/udu, Kur-ti, Kürt(Korlar), sesdeştir. Bugün bu isim artık bir sıfat olmaktan çıkmış belli bir topluluğa ait olmuştur. Tıpkı Türk (Tork, Hilal) adının Anadolu Oğuzlularına ad kalması gibidir.

Yeri gelmişken; horozun başındaki ibiğin, Karus Güneşi (Güneş Kursu) gibi saçaklı kırmızı olduğunu düşünürsek, aynı benzetmeyle adı HARUS olabilir, ki Portekiz'in dağlık bölgesindeki yerli halkın sembolü de horozdur, bir de kızıl el Fatima sembolleri vardır. Bir de hindi için Turki denilmesinin sebebi, başının üzerinde hilal gibi kavisli ibiğinin bulunmasıdır. Meksika yerlisi Maya halkı da hilale TURC demektedir.

Pirin

Yörede bulunan antik Pirin (Perre) adı da buranın ulu analar yeri olduğunu söyler. Bütün Pers kraliçelerinin adı PERİ-ANA'dır.

Pir-in; Peri-ini, Peri-evi, Işıklı yer demektir ve burada bilim yapıldığını anlıyoruz. Buradaki uygarlığın diğer adı LUVİ'ler olup, Işık bilimiyle uğraşanlar anlamındadır. Ki, MÖ.109 da büyük uzay olayını izleme töreni de bunu gösterir.

Yörede 2000 yıllarında yapılan kazılarda yeni Mitras-Antikos rölyefleri bulunmuştur.

Şehitler Şehri Tigran Agarta

Dikran Kerti; Turani Kuret'i, Bazileus ve Selevkos Oğuz ordularının sığınma şehriydi. Kale şehirdi. Bugünkü Silvan kalesi onun yıkıntıları üzerindedir.

Kuruluşu: MÖ.69, Kurucusu 1.Dikran (Tuğran). Bazı kaynaklarda 2.Dikran olarak geçer.

Yıkılışı: MS.70, Yıkıcısı kral Neron, şehri yıkan komutan Korbula'dır.

Agarta; Kerti, Kuret, Kor-ata yeri anlamında, yiğit beylerin mezarı anlamındadır. Efes Kuretler Caddesi ile anlamdaştır. "Şehitler Şehri" ünvanlıdır

Bugünkü Silvan (Pan-Ulusu) kalesinin altındaki yer altı şehridir. Şehre KURET'ler (Kerti) adı, burada yaşayanların öldürülmüş ve şehrin yakılıp yağmalanmış olmasındandır. Dikran, Ortodoks Ermenilerin de Oğuzlu atasıdır. (Ermenilerin Hıristiyan olması MS.415'tir, o da kerhendir.)

300 bin kişilik bu savunma şehri, Sezar'ın yağmacı ordularından kaçabilen Pantuslu Başoğuzluların sığındığı yerdi. Batum, Potomya, Mudanya, Godyora, Kapadokya ve Türkmeneli bilim adamlarının ve askerlerinin sığındıkları muhteşem bir kale şehir idi. Efsanelerde "çatal kaşıkları bile altındandı" diye anlatılan masal şehridir, ancak 140 yıl sürdü.

Cenevizli tefecilerin "bitir artık Anadolu'yu" diyerek büyük paralar verdiği Sezar'ın ordularıyla 48 yıl savaşan VI.Büyük Bedri'nin 22 Oğuz boyundan kurduğu ordulardan geriye kalanların ve yerle bir edilen bilimevlerinden kaçabilenlerin sığındığı şehir burasıydı. Mez-opa damı, büyük adamların, Korat'ların şehriydi orası.

Dikran'ın kurucu olması bizi yanıltmasın, 1.Dikran Bazileus ordularının içerisindeydi. O zamanlar Anadolu'da yaşayan herkes Şaman ve Oğuzluydu. Herkes Oğuz atalı olmakla, Karusi olmakla, Mitri Date'nin yolunda giden anlamında Mitracı olmakla, bilime inanmakla, Artemis'in ve Sümerdis'in soyundan olmakla övünürdü. Çünkü zalim Romalılara karşı birlikte direnmekle yaşam bulabiliyorlardı.

Ürgüp gibi içerden geçişli kat kat mahalleleri olan bu kale-şehir, Roma'ya direnmenin cezası olarak Neron'un komutanı Korbula tarafından yakıldı, yıkıldı, tarihten silindi. Ancak bugün Urfa civarında yaşayan BOZÜLÜS Türkmenleri, bu şehirden kaçabilenleri de ifade eder, 22 Oğuz boyundan karışmış bir konfederasyon gibiydiler, BAZİLEUS ordularının bakiyesiydiler.

Bazı kaynaklarda 2. yüzyılda (193, S.Seferus dönemi) şehir yakmaların devam ettiği yazılıdır; "Septemus Seferus da şehir cezası verirdi, tıpkı daha önce Tigran Agarta'ya verilen ceza gibi" diye yazıyor. Şehirleri tarihten silmek Roma'nın en demokrat(!) senato kararlarıydı. Örneğin, Suruç beş kere, Antakya altı kere cezalandırıldı.

Şehirler yerle bir edilirken insanlar ancak çok yüksek dağlara kaçarak yaşama şansı bulabiliyordu. Bu yüzden bugün de bölgenin dağlarında çokça türbe ve kurban yeri vardır.

Mitraizmin varlığını Perre'deki kazılarda ortaya çıkan Mitras heykelleri bir daha ortaya koymaktadır:

Adıyaman Perre'de, Gaziantep Dülüktepe'de (1998) Mitras (Jupiter Delikanos) kabartmaları bulundu (2008). (www.intempore.umk.pl)

Perre'de bulunan kaya kabartmada, Mitras, asker giysili tasvir edilmektedir; elinde savaş kartalı, üzerinde savaş zırhı, sırtında pelerini. Kayalardan doğan adam!

Benzer Mitras heykelleri İtalya'da ve Avusturya'da bulundu. Köleci Roma'nın zulmüne direnen şehirlerde Spartakistler onu yaşatıyordu. Spartakistler MÖ70'de yenildiklerinde, kaçabilenler Alp dağlarına sığındı, bu nedenle oradaki kavmin adı Alato Atike (Laz Atike!) olup Şaman olarak 1800'lü yıllara kadar devam ettiler.

Jupiter Delikanos; Jupiter/Hubudor, Deli-kanos/Delikanlı-us. Jupiter Dulikanos heykeli, Büyük Bedri'den sonra burada Romalılara karşı gizli direniş yerleri yapıldığını gösterir.

Şamşat'ta Büyük Direniş

Roma'daki en zengin komutan diye adı geçen Lukullus, en yağmacı olandı, Samsat kalesini üç kere, MÖ.69, 64 ve 38'de kuşatmış ama alamamıştı. Roma tarihçileri, 1.kuşatmada kaleden atılan silahların kendilerini yaktığını, daha önce böyle bir silah görmediklerini yazdılar. Bu silah baruttu; çünkü Selevkosların Uygur ile sıkı bağları vardı, oradan barut getirmiş olmaları muhtemeldir.

Batılı tarihçiler Neron (MS.54-68) için ise şunu yazdılar; "Partlara karşı başarılı bir savaş ve barış anlaşması yaptı." Oğuzlara "Part" diyorlardı.

Neron'un komutanı Korbula, Tigran Akarta'yı, Samsat'ı ve Gerger'i, hatta Urfa Halepli Bahçelerini, Antep Oğuzeli Belkıs'ı, önce yağmalayıp sonra yakıp yıkarken bunun adı "başarılı barış anlaşması" oluyordu.

Bu, "www.tarihsayfam.com/medeniyetler-tarihi/kommagene-kralligi.html" sitesinde şöyle yer aldı:

"4.Antikos MS. 71'de Roma ordusuna yenildi. Kommagene'nin ağır zırhlı ünlü süvarileri ve muhteşem okçuları "cohortes Comagenorum" adı altında Roma ordusuna dahil edilmek suretiyle küçük Kommagene ordusu lâğvedildi. Gelecekte çıkabilecek isyanlara önlem olarak Kommagene Krallığı'nın yüceliğini hatırlatan binalar ve heykeller yerle bir edildi. Kutsal

Nemrud Dağı'ndaki tapınak yıkıldı. Kommagene devrinin kapanışıyla Nemrud sadece dağ rüzgarlarının ve yolunu kaybeden çobanların ziyaretleriyle irkileceği uzun uykusuna daldı."

Bu zulümlerden sonra, yenilseler de, Bedri'nin yolundan gidenler yeni bir ruh etrafında buluştu, bu ruh bugünkü Aleviliğin karşılığı idi. Bugün Anadolu İslâmı adı verilen dinin tarihi köklerini o ruhta görmek mümkündür. Batıdaki adı ise Mitraizm oldu.

Selevkosların küllerinden Sasani, yani Susa Analılar devleti, onun da içinden Hz.Muhammet'in önderliğinde yine bir direniş devleti, İslam devleti doğdu.

Roma zalimlerine, Yahudi eliti tefecilere ve Hristiyanlığa karşı oluşan Mitraizm inanışının izlerine 1998'de Gaziantep'in Dülüktepe'deki mağaralarda, 2007'de Perre'de rastlandığına bakılırsa, yağma ve yerle bir etme işi bütün Harran'da sürdürüldü. Sümer uygarlığını yerle bir eden, tarihten silen Romalılar buna "barış" diyorlardı. Nasıl bir tesadüftür ki 3.bin yılın başında da "barış-demokrasi" sözcüğü yeni Romalı korsanların dilinden düşmemektedir.

Canların yıllarca süren direnişi Roma'yı mali olarak da zorda bırakmış olmalıdır. Savaş boyunca Tarsus'ta karargâh kuran Roma kralı Marcus, yanında Yahudi zengini Herod ile beraber gelmişti. Marcus, aldığı borçları Yahudi tefecilere ödemek için, AnasıOğuz'dan, Şamsat kalesine sığınan Pontuslulara karşılık bütün hazinelerini istiyordu. Şamsat kralı bunu asla kabul etmeyeceğini bildirdi.Şamsat kuşatıldı, Roma birlikleri Canların kaleden attığı tüfek ateşine dayanamadılar ve çetin savaşlar oldu, Romalılar ilk kez böyle bir silah görmüşlerdi.

Şamsat halkı 4 yıl sürecek olan sıkı direniş sırasında, yani Romalılar yenilirken, onlara borç para vermiş olan tefeci Herod oradan ayrıldı. Artık Roma borçlarını ödeyemeyecek demekti, gitti Filistin'de kendi parasını bastırdı, krallığını ilan etti, yani Roma'dan ayrıldı. Harod, Kıbrıs'ta işlettiği madenleri de artık kendi adına satabilecek demekti. Filistin halkı onun bu eylemini destekledi. İşte bu, Filistin topraklarında Roma'ya karşı kurulmuş ilk Yahudi devletiydi. Halkı ise Yahudi değildi. Bir süre sonra Romalı tefeci bankerler Harod'u affetmeyecek, onu ve Mazada kalesinde kuşatma altında tutarak aç bıraktığı Filistinliler, 4 yıl Roma'ya direndi. Sonunda, Harod'un ailesiyle birlikte tamamı 960 Filistinli aileyi çocuklarıyla birlikte kalenin üzerinde intihar etmiş olarak bulacaklardı.

Bu olayı Yahudi tarihçiler kendi tarihleriymiş gibi anlatır. ABD Başkanı Bush 2001'de, "Bir daha Mazada olmayacak, 3.bin yılın haçlı seferini başlatıyoruz" dedi. Buna benzer, "İsrail devletini aslında Müslümanlar kurdu" söylemleri, günümüzde İsrail yanlısı İslami görünümlü kimi tarikatların yaydığı bir vakıadır.

Samsat kalesinde ise, Canların MÖ.69'da yenilmesiyle birlikte, direnen bütün şehirleri yerle bir ettiler. Talan ve yangınlar başladı. Karadeniz'den buraya gelip sığınanlarla birlikte, büyük ölümler yaşandı. Neron'un Korbula'sı bütün Mezopotomya/ Sümer şehirlerine vahşet yağdırdı, 300 bin kişilik TigranAgarta yerle bir edildi. Sümerlerin sonu bu olmalı.

Samsatlı Masalcı Hlikyanos

Antik filozof Lukyanos aslen Şamsatlı, Oğuz-analıdır. Daha sonra Atina'ya yerleşmiş, yazılarını eski Yunanca yazmıştır.

Lukyanos: Hlik-yan-os, Klikyalı Uşağ. (Roma'ya vergi vermeyen Halk-ya'lı)

Filozof olarak ilk ününe Antakya-Klikya'da verdiği konferanslarla kavuştuğu için ona, Hlik-yan-oz, Lukyanos adı verilmiş olmalı.

"Tarih Nasıl Yazılmalı" kitabında antik tarih yazarlarını eleştirir:

" ...Feylesoflara bak: onlar bile sıkılmadan uyduru uyduruveriyorlar! Ben asıl başka bir şeye şaşıyorum: o yazarlar attıkları anlaşılmayacak da dediklerine inanılacak mı sanıyorlar? Her neyse, bende onlara özendim, gönlümde bir ün salma dileği uyandı, gelecek yüzyıllara benden bir şey kalsın dedim. Yalan söylemek özgürlüğü olduktan sonra ona bende aşılanmak istemez miyim? Başımdan anlatılmaya değer bir şey geçmedi, olsun. Yalanda mı yok? Ama benim yalan söyleyişim ötekilerininki gibi değildir; ben yüzümün akı ile yalan söylerim; hiç değilse onlar gibi doğrucu olduğuma inandırmaya kalkmıyorum. Ta baştan bildiriyorum, yalandır benim anlattıklarım..."

Lukyanos hem de eleştirmendir:

"*Ahrete Varış ve Öbür Dünyadan Konuşmalar'da Lukianos ölüleri kendi aralarında konuşturmuştur. Geçmiş asırların önemli şahsiyetlerini eski özelliklerinin kalmadığı herkesin eşit olduğu ölüm ülkesinde dillendirmiştir. Dünyanın ve zevklerinin gelip geçiciliğini orada anlamış olanlar ile köpeksi (knik) filozof Menippos'un ağzından konuşarak hepsi ile alay eder ve eleştirir."*

Hlikyalı Lukyanos'u, Süryani inanışlılar sahiplenirler. Süryanilerin de Oğuz boylarından olduklarının, domuz eti yememek gibi, başkaca birçok işareti daha vardır.

Latin tarihçiler Koman Oğuzlarını Persler olarak yazmış olduklarından, onların Roma-Yunan saldırılarını durdurmak için Ege sahillerine kadar gitmiş olmalarını hep Anadolu'nun Persler tarafından istila edildiği şeklinde yazmışlardır.

Değişik Tarih kaynaklarında bölgenin adı Selevkos Asya Krallığıdır. Milas'a kadar Selevkos Uygarlığı diye adı geçer. Antakya Selevkosların önemli başkentidir. Saman-dağ ve Şam burada önemli belirgin isimlerdir.

Dönelim Samsatlı Lukyanos'un yazılarını neden Yunanca yazdığına: Yanıtı çok basit; tıpkı günümüzde olduğu gibi, böyle şeyler yazdığı için ona Atina'da para veriyorlardı. Eğer kendi diliyle yazsaydı para kazanamayacaktı. Kendi diliyle yazsaydı bunları yazmayacak, Atina aleyhine konferans verecek ve yazacaktı, o zaman da bu kitapları yazdığı için Atina'ya sokulmayacaktı.

Burada tarihsel dönemin analizi gerekir; Anadolu'daki Oğuz inanışını kırmak, batılı korsanların istediği bir şeydi, yani Anadolu Birleşik Orduları kurmalarını önlemenin yolu Anadolu tanrılarının otoritesini zayıflatmaktan, onları küçültmekten geçiyordu ve Lukyanos'un yaptığı da buydu; masalların içine sokarak Anadolu Şaman Sümer kutsallarıyla alay etti, örneğin Apollon ile Zeus'u öteki dünyada köpekleştirdi, kapıştırdı.

Antik Tanrı kavramlarından Apollon Anadolulu, Zeus ise Anadolu'da Olimpos dağında doğduğu halde Yunanistan'a taşınmış bir tanrıdır. İkisini kapıştırırken bile Zeus'u daha önemli göstermiş olması muhtemeldir. Mitolojide Mitridate'nin sıfatı olan Apollon, Anadolulu Tanrıça Kibele'nin oğludur, yani ilk

erkek tanrıyı doğuran da kadın tanrıdır. O nedenle Apollon'u aşağılamak Anadolu'yu aşağılamakla eştir.

Ana tanrıçalar kültürü demek olan Hitit kültürünü yıkmak batılı korsanların istediği bir şeydir, ki Anadolu dayanışma kültürünü (ki tamamen Oğuz-Şaman inanışıdır) bu yolla yok edebileceklerini düşünüyorlardı.

Lukyanos Romalı Cenevizli korsanların, ki onlar Yahudiydiler, istediği bir şeyi yapmış görünmektedir. Anadolu'yu yağmalayabilmenin yolu bu topraklarda yeni bir inanışı dayatmaktı, ki bu noktada Hristiyanlığın doğuşu konuşulabilir; İsa'nın doğumunu milat olarak ilan etmeleri bu açıdan önemlidir. Milat, yani dönüm noktası, kimin için dönüm noktasıdır, bu düşünülmelidir. Yağmacı Roma korsanları için bir dönüm noktası olduğu kuşkusuz, ki, Hristiyanlığın yayılması ile sömürgeciliğin yayılması birlikte ortaya çıkmıştır. Birleşip direnen Milet halkının yok edilmesi, tarihten silinmesidir Milat.

Bu dönüm noktasına "Tarih Ötesi" diyen batı tarihçileri, böylece Anadolu Türk-Oğuz tarihini unutturabileceklerini umdular.

Selevkos Hanedanı

Suriye'de kurulan Selevkos devletinin sınırları Karadeniz sahilleri hariç tüm Anadolu'yu içine alabiliyordu. Bereketli Hilale inanan Şamani Oğuz halkını yönetirlerdi. Şehir krallarının listesinde Lazopo 1.Artemis'in torunlarını, yani Anası Oğuz olan, Antioks'ları görebiliriz. Bu ailede KalliniKos gibi Karadeniz'den aldıkları gelinleriyle Gelini-Oğuz olan sıfatları da görürüz.

Selevkoslar, 1.Karus'un kurduğu Akmenid (Ahamenuş, Ahmeniş) devletinin devamıdır. Artık devletin adında Oğuz adını görmeye başlıyoruz.

Sele-u Kos; Oğuz Ulusu; kurucu kralın adı olarak kalmıştır.

Eşinin adı MAYE ABA, çocukların kurtarıcısı anlamında Umay Ana'dır, bu satırların yazarı Mahiye (Maye, Maya) ile adaştır. Maye Aba, Doğu Akdeniz sahillerinden Roma'ya kaçırılan çocukların kurtarıcısı olmalıdır. Kocasıyla birlikte parası basılan kraliçedir. "Nikator" sıfatı onundur; Yengesi DOR açılımlıdır.

Suriye'nin başkenti resmi olarak Dimaş'tır. Di-maş; Maz-ada, Mazlar!

Maye Aba ile kocası Oğuz beyi 1.Selevkos, aşağıda altın para üzerinde görülüyor.

Devletin kurulduğu topraklar bugünkü Suriye'dir; Sur-ia, Dor-ia. Burası tarihte bir hilal inanışlılar (Türk) yurdu iken, burada Akdeniz'in Venedikli Cenevizli Yahudi korsanlarına büyük direnişler verilirdi. Bu topraklara emperyalist baskılarla,

zorunlu göçler vb. yollarla, ülkenin demografik yapısıyla oynandı, hatta zor kullanılarak inanç değişimi uygulandı. Bugün belki de en farklı inançların burada birlikte bulunmalarının nedeni bir çeşit cezalandırmadır. Ancak tarihten gelen kardeşlik kültürü nedeniyle kavga etmeden bir arada yaşamaktadırlar, fakat 2011 Nisan ayında, batılı emperyalistlerin türlü hesaplarla halkın arasına etnik ayrılık tohumları ektiğine tanık oluyoruz.

Başında koç boynuzuyla resmedilmiş olan Milas Oğuz Beyinin kardeşlik andıyla özdeş bir madalyonu vardır. Madalyonunda Selevkos kralı olduğunu okuyoruz. İskender'in yağmaladığı Efes KORATA (Kuretler) yurdundan kaçanlar Milas Beşparmak dağlarında kardeşlerine ulaştıklarında bu dağlara onların beş parmak gibi birleştiklerinin adı verildi. Suriye'den Tebriz'e, oradan İzmir'e uzanan bir özgür Oğuz yurdu karşımızdadır.

Selevkoslu Milas(Milet) Oğuz beyinin parasında BAZİLEUS yazılıdır, Başoğuzludur, ya da Leus Başı, yani Ulusun Başı'dır, koruyucu ve doyurucudur, Leus /Laz/Laod inanışlıdır. Efes AGORA Caddesini yaptıran Lazi Ma Ogsi kendisidir, Mazeus Mitridate (1.Büyük Bedri) için yapılmış olan zafer kapısının arkasındaki caddede adı vardır.

Aşağıda, başında koç boynuzlu altın parasıyla Milas beyi Laz Mete görülüyor.

Milas Beş Parmak dağlarında Selev Kos beyinin kaya yazısındaki kardeşlik yemini:

"**Gelen Efesli kardeşlerimize derhal kurbanlar kesile; karınları doyurula,**

Temsilcileri liste getire, evimize alacağımız misafirler için kura çekile,

Onlara bir yıl yetecek kadar ev ve ahır yapacağımıza,

Altı yıl boyunca kızlarımızı oğullarına, kızlarını oğullarımıza alacağımıza,

Altı yıl boyunca hiçbir özel eşya almayacağımıza söz veriyoruz!" (Milas MÖ.273)

Hanedan adlarında görülen "Nikador", "Kallinikos/Galinikos" gibi adlar, yengenin/gelinin yani YENGE'nin kimliğini verir. Nika-Dor; Dor yenge. Galini Kos; Oğuz gelini.

Selevkos Asya Krallığının hanedan listesi:

- Selevkos I Nikator (Satrap 311–305 MÖ, Krallık 305–281 MÖ. Eşi Maye ile birlikte kurucu olmuş; DOR YENGELİ, Nice-Dor)
- Antiokus I Soter (MÖ 291'den beri çift hükümdar, tek hükümdar 281–261 MÖ)
- Antiokus II Teos (261–246 MÖ)
- Selevkos II Kallinikus (246–225 MÖ)
- Selevkos III Ceraunus (veya Soter) (225–223 MÖ)
- Büyük Antiokus III (223–187 MÖ)
- Selevkos IV Filopator (187–175 MÖ)
- Antiokus IV Epifanes (175–164 MÖ)
- Antiokus V Eupator (164–162 MÖ)
- Demetrius I Soter (161–150 MÖ)
- İskender I Balas (150–145 MÖ)
- Demetrius II Nikator (145–138 MÖ)
- Antiokus VI Dionisus (veya Epiphanes) (145–140 MÖ)
- Diodotus Trifon (140?–138 MÖ)
- Antiokus VII Sidetes (veya Euergetes) (138–129 MÖ)
- Demetrius II Nikator (ikinci hükümdarlık, 129–126 MÖ)
- İskender II Zabinas (129–123 MÖ)
- Kleopatra Tea (126–123 MÖ)
- Seleucus V Filometor (126/125 MÖ)
- Antiokus VIII Grypus (125–96 MÖ)
- Antiokus IX Sisenus (114–96 MÖ)
- Selevkos VI Epifanes Nikator (96–95 MÖ)
- Antiokus X Eusebes Filopator (95–92 MÖ veya 83 MÖ)
- Demetrius III Eucaerus (veya Philopator) (95–87 MÖ)
- Antiokus XI Epifanes Filadelfus (95–92 MÖ)
- Filip I Filadelfus (95–84/83 MÖ)
- Antiokus XII Dionysus (87–84 MÖ)
- Dikran II (83–69 MÖ)
- Selevkos VII Kybiosaktes veya Filometor (MÖ 70–60)
- Antiokus XIII Asiatikus (69–64 MÖ)

Filip II Filoromaeus (65–63 MÖ)

Listede "Filo" eklenmiş isimler, babadan oğula yönetime geçenleri belirtir. Aile ağacı için bkz. http://en.wikipedia.org/wiki/Seleucid_Empire

Bu listede değişik şehirlerde aynı yıllarda yönetici olan Oğuz beylerini görüyoruz. Ancak, Milas Beyinin adını göremediğimiz gibi, Kastabala (Oğuz Ata Beli) beyinin de adı yoktur. Doğu Akdeniz (Silezya) sahillerini 150 yıl Cenevizli korsanlardan koruyan Tarkon Di Mete'nin adı yok sayıldığı gibi, Kızı Leyla ve

oğullarının adı da listede yoktur. Deniz savaşçısı olan Tarkon, Osmaniye, Adana, Tarsus, İskenderun ve Antakya'nın da koruyucusuydu.

Parasında denizci sembolü, başında kızıl kurdele, kurdelenin ucu arkadan sarkıyor…

Deniz savaşında zafer kazanmış olduğunun işareti çıpa, başında kızıl kurdele, buğday başağının tanelerinden yapılmış hilal belirgindir. (Bugün Suriye müftüsünün başındaki beyaz dini kavuğun arkasından da tek bir kurdele ortadan aşağı sarkmaktadır.)

Hazindir ki Buğday Başağı Türk parasından ilk defa 2005 yılında kaldırıldı!

Tarkon Di Mete'nin adı, Osmaniye Zorkun (Dorkun/Tarkan) yaylasının adında yaşıyor.

……

Mahiye Morgül
(Antik Karadeniz Arş.dosyasından)

……

Araştırma dosyamızın devamında bulunan başlıklar:

4.BÖLÜM: OĞUZLU ATASI VI. BÜYÜK BEDRİ

Başoğuz İmparatoru VI.Büyük Bedri (MÖ.132-63)
Halikarnas Balıkçısı Büyük Bedri'yi Anlatıyor
Roma'ya Karşı Savaşarak Kurulan Türk Devleti: BAZİLEUS
MÖ.64'de Rize Kalesi ve Prenses Sarı Kız
Eupador VI.Büyük Bedri ve Mustafa Kemal Atatürk
VI.Büyük Bedri Savaşlarından Tarihe Düşülen Notlar
Mozart'ın "Mitridate re di Ponto" Operası
Hubyar Dede ve VI.Büyük Bedri

Büyük Bedri'nin Arkadaşı Asturya Komutanı Bedri Toros
Hristiyanlığa Karşı Mitraizm İnanışı
Mitraizm Anadolu'nun Ortasında
Sasani Uygarlığının Zerdüşt Atası Mitra; Bedri
Başoğuzlar Parasındaki Sekiz Köşeli Yıldız
Rize'de OZ (Oğuz) kültürünün müzikte yaşayan izleri
Rize'de Neden Ceneviz Korsanlarının Kalesi Vardı
Alpaslan'dan Yardım İsteyen Gregoryan Ermeniler
Oğuz Töresi ile Batı Kültürü Arasındaki Fark

Mahiye Morgül / Şubat 2012